

Janez Dular

**GRADIVO ZA TOPOGRAFIJO DOLENJSKE, POSAVJA
IN BELE KRAJINE V ŽELEZNI DOBI**

2. DEL

Zbirka / Series
Uredniki zbirke / Editors of the series

E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae 10/2
Jana Horvat, Benjamin Štular, Anton Velušček

Janez Dular

**GRADIVO ZA TOPOGRAFIJO DOLENJSKE, POSAVJA IN BELE KRAJINE V
ŽELEZNI DOBI. 2. DEL**

*Urednica, tehnična ureditev in prelom /
Editor, Technical Editor and DTP*

Mateja Belak

Založnik / Publisher

Založba ZRC

Zanj / Represented by

Oto Luthar

Glavni urednik založbe / Editor-in-Chief

Aleš Pogačnik

Izdajatelj / Issued by

ZRC SAZU, Inštitut za arheologijo

Zanj / Represented by

Anton Velušček

*Risba na naslovnici /
Front cover drawing*

Cvinger pri Dolenjskih Toplicah (kat. št. 464), Branževcevec 1 (kat. št. 465)
in Branževcevec 2 (kat. št. 466) (po Dular, Tecco Hvala 2007; osnova: atlas okolja
© ARSO). M. = 1:5000.

Ljubljana 2021; prva e-izdaja / first e-edition

Knjiga (pdf) je pod pogoji licence Creative Commons 4.0 CC-BY-NC-SA
prosto dostopna tudi v elektronski obliki (pdf) / The book (pdf) is freely
available under the Creative Commons 4.0 CC-BY-NC-SA

DOI: https://doi.org/10.3986/9789610505105_2

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni
knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI -ID= 45895683
ISBN 978-961-05-0510-5 (pdf)

Janez Dular

**GRADIVO ZA TOPOGRAFIJO
DOLENJSKE, POSAVJA IN BELE KRAJINE V ŽELEZNI DOBI**

2. DEL

LJUBLJANA 2021

VSEBINA

1. DEL

Uvodna beseda	5
Katalog najdišč (od kat. št. 1 do 185)	9

2. DEL

Katalog najdišč (od kat. št. 186 do 360)	373
--	-----

3. DEL

Katalog najdišč (od kat. št. 361 do 510)	739
Literatura	1073
Imenik krajev	1091
Imenik najdišč	1107
Karta najdišč (<i>pril. 1</i>)	1121

KATALOG NAJDIŠČ

(od kat. št. 186 do 360)

POJASNILA H KATALOGU NAJDIŠČ

V pričujoči publikaciji smo obdržali zasnovo kataloga najdišč iz monografije Janeza Dularja in Sneže Tecco Hvala *Jugovzhodna Slovenija v starejši železni dobi, Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 12, 2007*. Najdišča imajo torej iste kataloške številke in so urejena po enakem vrstnem redu. S tem je omogočena interakcija med obema publikacijama. Nova najdišča (skupaj jih je 93) so označena s številko najbližje že upoštevane lokacije, dodana pa ji je črka (npr. 1A).

Podatki o posameznem najdišču si sledijo po naslednjem vrstnem redu:

- Kataloška številka najdišča (okrajšava Kat. št.);
- Najdišče (praviloma ledinsko ime);
- Kraj (praviloma ime najbližjega kraja);
- TTN (številka lista Temeljnega topografskega načrta 1:5000; izjemoma 1:10.000); Gauss–Krügerjevi koordinati y in x.
- Tip najdišča;
- Datacija;
- Opis;
- Arhivski viri;
- Literatura.

Seznam kratic:

AO NMS – Arheološki oddelek Narodnega muzeja Slovenije;

AS – Arhiv republike Slovenije;

Iza ZRC SAZU – Inštitut za arheologijo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti;

NHMW – Naturhistorisches Museum Wien;

NMS – Narodni muzej Slovenije;

NUK – Narodna in univerzitetna knjižnica.

SEZNAM NAJDIŠČ 2. DELA

<i>Kat. št.</i>	<i>Najdišče</i>	<i>Kraj</i>	<i>Razdelek na karti (pril. 1)</i>	<i>Stran</i>
186	Golke	Žigriški vrh	7 C	380
187	Grbelne	Dolnje Brezovo	7 C	381
187A	Cerovec	Dolnje Brezovo	7 C	382, 383
188	Boršt	Krajna brda	7 C	384, 385
189	Dele 1	Kladje nad Blanco	7 C	386
190	Dele 2	Kladje nad Blanco	7 C	387
191	Radijeva hosta	Rožno	7 C	388
191A	Sava	Gorenje Pijavško	7 C	389
191B	Sava	Spodnje Gunte	8 C	390
192	Gradišče	Dunaj	8 C	391–393
193	Šapole	Kostanjek	8 C	394
194	Ajdovska jama	Silovec	9 C	395
195	Sava	Krško	8 C	396
196	Narpej	Trška Gora	8 C	397, 398
197	Volčanskova gomila	Krško	8 C	399, 400
198	Sv. Marjeta	Libna	8 C	401–405
199	Deržaničev gozd	Libna	8 C	406–411
200	Greben	Libna	8 C	412
201	Račičev gozd	Libna	8 C	413
202	Planinčev travnik	Libna	8 C	414
203	Špiler	Libna	8 C	415, 416
204	Agrokombinat	Žadovinek	8 C	417
205	Žabjek	Velika vas	8 D	418
206	Velike njive	Velika vas	8 D	419
207	Grofove njive 1	Velika vas	8 D	420
208	Grofove njive 2	Velika vas	8 D	421
209	Letališče	Zasap	8 D	422
209A	Srpčičeva hiša	Cerklje ob Krki	8 D	423
210	Gomila	Boršt	8 D	424
211	-	Boršt	8 D	425
212	Trebeži	Velike Malence	8 D	426, 427
212A	Kolarjeva hiša	Velike Malence	8 D	428
213	Gradišče	Velike Malence	9 D	429–432
214	Gomile	Velike Malence	9 D	433–439
215	-	Brežice	9 D	440
215A	Cesta prvih borcev	Brežice	9 D	441
216	Sejmišče	Brežice	9 D	442, 443
217	Čateški grič	Čatež	9 D	444, 445
218	Sv. Jurij	Čatež	9 D	446
219	Sredno polje	Čatež	9 D	447
220	Šentviška gora	Čatež	9 D	448, 449
221	Col	Podgračeno	9 D	450
221A	Savnikova gramoznica	Sela pri Dobovi	9 D	451
221B	Humekova hiša	Dobova	9 D	452

<i>Kat. št.</i>	<i>Najdišče</i>	<i>Kraj</i>	<i>Razdelek na karti (prił. 1)</i>	<i>Stran</i>
221C	Osnovna šola	Dobova	9 D	453, 454
222	Veliki prudi	Veliki Obrež	9 D	455
223	Kosovka	Dobova	9 D	456
224	Gomilice	Dobova	9 D	457
225	Parcela 804	Dobova	9 D	458
226	Sava	Jesenice	9 D	459
227	Mejni prehod 1	Obrežje	9 D	460
228	Mejni prehod 2	Obrežje	9 D	461
229	Draga-Goričko	Obrežje	9 D	462
230	-	Bregansko selo	9 E	463
231	Križ	Zagorica pri Čatežu	4 C	464, 465
232	-	Zagorica pri Čatežu	4 C	466
233	Martinov britof	Zagorica pri Čatežu	4 C	467, 468
234	Gabrje	Sejenice	4 C	469
235	Grac	Tlaka	4 C	470, 471
236	Grmada	Tihaboj	4 C	472
237	Drnovec	Ravne	4 C	473
238	Britof	Korenitka	4 D	474
239	Šemrga	Iglenik pri Veliki Loki	4 C	475
240	Polšnik	Križ	4 C	476
241	Hom	Sajenice	4 C	477
241A	Blatnik	Migolica	4 C	478–480
242	Lačenberg	Trstenik	4 C	481–482
243	Roje	Mirna	5 C	483
244	Koška hosta	Ravnik	5 C	484
245	Rovnice	Škrljevo	5 C	485
246	Vesela gora	Brinje	5 C	486–489
247	Brezje	Straža	5 C	490–493
248	-	Grič pri Trebnjem	4 D	494
249	Kremenska hosta	Bistrica	5 C	495, 496
250	Kremen	Gorenje Jesenice	5 C	497, 498
251	Žontova hosta	Rožemberk	5 C	499, 500
252	Slančev hrib	Bistrica	5 C	501, 502
253	Zajčji vrh	Gorenje Jesenice	5 C	503, 504
254	Dele	Gorenje Jesenice	5 C	505
255	Grič	Hrastovica	5 C	506
256	Močile	Zgornje Mladetiče	5 C	507–509
257	Jančev hrib	Pijavica	5 C	510, 511
258	-	Spodnje Mladetiče	5 C	512
259	Lopanec	Kaplja vas	5 C	513–515
259A	Rantahov hrib	Kaplja vas	5 C	516
259B	Resnik	Škovec	5 C	517–519
260	Gaber	Polje pri Tržišču	5 C	520
261	Mohorjeva njiva	Polje pri Tržišču	5 C	521
262	Marof	Gabrijele	5 C	522
263	Cimermanova hosta	Polje pri Tržišču	5 C	523

<i>Kat. št.</i>	<i>Najdišče</i>	<i>Kraj</i>	<i>Razdelek na karti (pril. 1)</i>	<i>Stran</i>
264	Gošča	Polje pri Tržišču	6 C	524
265	Šentjurski hrib	Tržišče	6 C	525, 526
266	Zapečar 1	Sv. Vrh	5 C	527
267	Zapečar 2	Sv. Vrh	5 C	528
268	Zapečar 3	Sv. Vrh	5 C	529
269	Pečar	Sv. Vrh	5 C	530, 531
270	Stara gora	Sv. Vrh	5 C	532–534
271	Dolinarjev hrib	Pavla vas	6 C	535
272	Trebanjsko bukovje	Grmada	4 D	536, 537
273	Kunkel	Vrhtrebnje	4 D	538–542
273A	Rimski dvori	Trebnje	4 D	543
273B	Jurčičeva ulica	Trebnje	4 D	544
274	Kovačev laz	Hudeje	4 D	545, 546
275	Breznik	Hudeje	4 D	547
276	Petkovka	Rodine pri Trebnjem	4 D	548, 549
277	Borovje	Rodine pri Trebnjem	4 D	550, 551
277A	Skrovnica	Lukovek	5 D	552
278	Gradišče	Gradišče pri Trebnjem	5 D	553, 554
279	Kincelj	Trbinc	4 C	555, 556
280	Devce	Trbinc	4 C	557, 558
281	Radovica	Zabrdje	5 C	559, 560
282	Kozlevec	Stan	5 C	561–563
283	Rakovniško	Zabrdje	5 C	564, 565
284	Škodetov pruh	Volčje njive	5 C	566, 567
285	Gosjak	Glinek	5 C	568–570
286	Površnica	Glinek	5 C	571–573
287	Špičasti hrib	Log	5 C	574, 575
288	Pašnik	Ostrožnik	5 C	576, 577
289	Žempoh	Ostrožnik	5 D	578, 579
290	Božji grob	Slepšek	5 C	580–582
291	Sv. Križ	Beli Grič	5 C	583, 584
292	Roje	Ribjek	5 C	585, 586
293	Vidmarjeva hosta	Ribjek	5 C	587, 588
294	Križni vrh	Beli Grič	5 D	589–593
295	Kalinova hosta	Gorenji Mokronog	5 D	594
296	Stranje	Gorenji Mokronog	5 D	595, 596
296A	Dovček	Gorenje Laknice	5 D	597, 598
297	Pugelca	Gorenje Laknice	5 D	599, 600
298	-	Gorenji Mokronog	5 D	601
299	Kocijanova hiša	Gorenje Laknice	5 D	602, 603
299A	Vrajski breg	Gorenje Laknice	5 D	604
299B	Kržišče	Gorenje Laknice	5 D	605
300	Grad	Gorenji Mokronog	5 D	606
301	Stari Bajhovec	Drečji vrh	5 D	607, 608
301A	Planina	Drečji Vrh	5 D	609, 610
301B	Srednji hrib	Drečji Vrh	6 D	611

<i>Kat. št.</i>	<i>Najdišče</i>	<i>Kraj</i>	<i>Razdelek na karti (pril. 1)</i>	<i>Stran</i>
301C	Dobovec	Čužnja vas	6 D	612
302	Sv. Ana	Vrhpeč	5 D	613–616
302A	Nad kamnolomom	Vrhpeč	4 D	617
302B	Štirice	Jordankal	4 D	618
302C	Bukovec	Vrhpeč	5 D	619
303	Laze	Vrhpeč	5 D	620
304	Zelkova hosta	Rihpovec	5 D	621, 622
305	Ostrvec	Rihpovec	5 D	623, 624
306	Hrib	Gorenje Zabukovje	5 D	625
307	Srobotnica	Gorenje Zabukovje	5 D	626
308	Plešivica	Brezje pri Trebelnem	5 D	627–629
309	Brekovnica	Brezje pri Trebelnem	5 D	630
310	Hojbi	Brezje pri Trebelnem	5 D	631–633
311	Karlin	Brezje pri Trebelnem	5 D	634–637
312	-	Dolenje Karteljevo	5 D	638
312A	-	Mali Kal	5 D	639
313	Strmec	Gorenje Kamenje	5 D	640
314	Gomile	Brezje pri Trebelnem	5 D	641–644
315	Hosta	Brezje pri Trebelnem	5 D	645–647
316	Šumenje 1	Podturn	5 D	648–650
317	Šumenje 2	Podturn	5 D	651
318	Zadnja hosta	Podturn	5 D	652
319	Češenjski hrib	Češnjice pri Trebelnem	5 D	653
320	Štatenberški hrib	Štatenberk	5 D	654
321	Laze	Roje pri Trebelnem	5 D	655–657
321A	Bogneči hrib	Bogneča vas	5 D	658
322	Veliki vrh	Jelševc	5 D	659–662
323	Krački	Jelševc	5 D	663
324	Kobilenca	Jelševc	5 D	664, 665
325	Mirenski hrib	Mirna vas	6 D	666, 667
326	Brinc	Mirna vas	6 D	668, 669
326A	Pri Draganki	Čužnja vas	5 D	670
326B	Pičevc	Čužnja vas	6 D	671
327	Zaloka	Čužnja vas	6 D	672
328	Tratce	Čužnja vas	6 D	673
329	Osredek	Čužnja vas	6 D	674–676
330	Hočvarjev vinograd	Čužnja vas	6 D	677
331	Jurjevci	Grič pri Klevevžu	6 D	678, 679
332	Kostanovlje	Grič pri Klevevžu	6 D	680, 681
333	Pungrčarjeva hosta	Radovlja	6 D	682
334	Gabrina	Vinica	6 D	683–685
335	Groblje	Goriška vas pri Škocjanu	6 D	686, 687
336	Kolesniška hosta	Škocjan	6 D	688, 689
337	Bregarjev gozd	Dolnja Stara vas	6 D	690–692
338	Mastni hrib 1	Škocjan	6 D	693–695
339	Mastni hrib 2	Škocjan	6 D	696, 697

<i>Kat. št.</i>	<i>Najdišče</i>	<i>Kraj</i>	<i>Razdelek na karti (pril. 1)</i>	<i>Stran</i>
340	Gomila	Stara Bučka	6 D	698
341	Straža	Osrečje	6 D	699, 700
342	Bukovec	Dobruška vas	6 D	701, 702
343	-	Češča vas	5 E	703
343A		Prečna	5 E	704
344	Grobeljska hosta	Groblje	5 E	705
345	Inis	Bršljin	5 E	706
346	Železniška postaja	Bršljin	5 E	707, 708
347	Portovald	Novo mesto	5 E	709
348	Pionir	Bršljin	5 E	710
349	Mestne njive	Novo mesto	5 E	711
350	Kapiteljska njiva	Novo mesto	5 E	712–716
351	Marof	Novo mesto	5 E	717–719
352	Beletov vrt	Novo mesto	5 E	720, 721
353	Kapiteljski hrib	Novo mesto	5 E	722, 723
354	Znančeve njive	Novo mesto	5 E	724, 725
355	Zagrebska cesta	Novo mesto	5 E	726
356	Malenškova njiva	Novo mesto	5 E	727
357	Smolova hosta	Novo mesto	5 E	728
358	Krška hosta	Smolenja vas	6 E	729
358A	Brzina	Mali Slatnik	6 E	730
359	Brezovica	Sevno na Trški gori	5 E	731
359A	Mačkovec	Novo mesto	5 E	732
360	Jakovec	Jelše pri Otočcu	6 E	733

Kat. št.: 186

Najdišče: Golke.

Kraj: Žigrski vrh.

TTN5: Krško 13; GKY: 528738 – GKX: 95935.

Tip najdišča: gomilno grobišče? (2 gomili).

Datacija: neopredeljeno.

Opis

Jugovzhodno od Žigrskega vrha sta na gozdnatem grebenu dve domnevni gomili (*sl. 186/1*). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 1 m (razkopana).

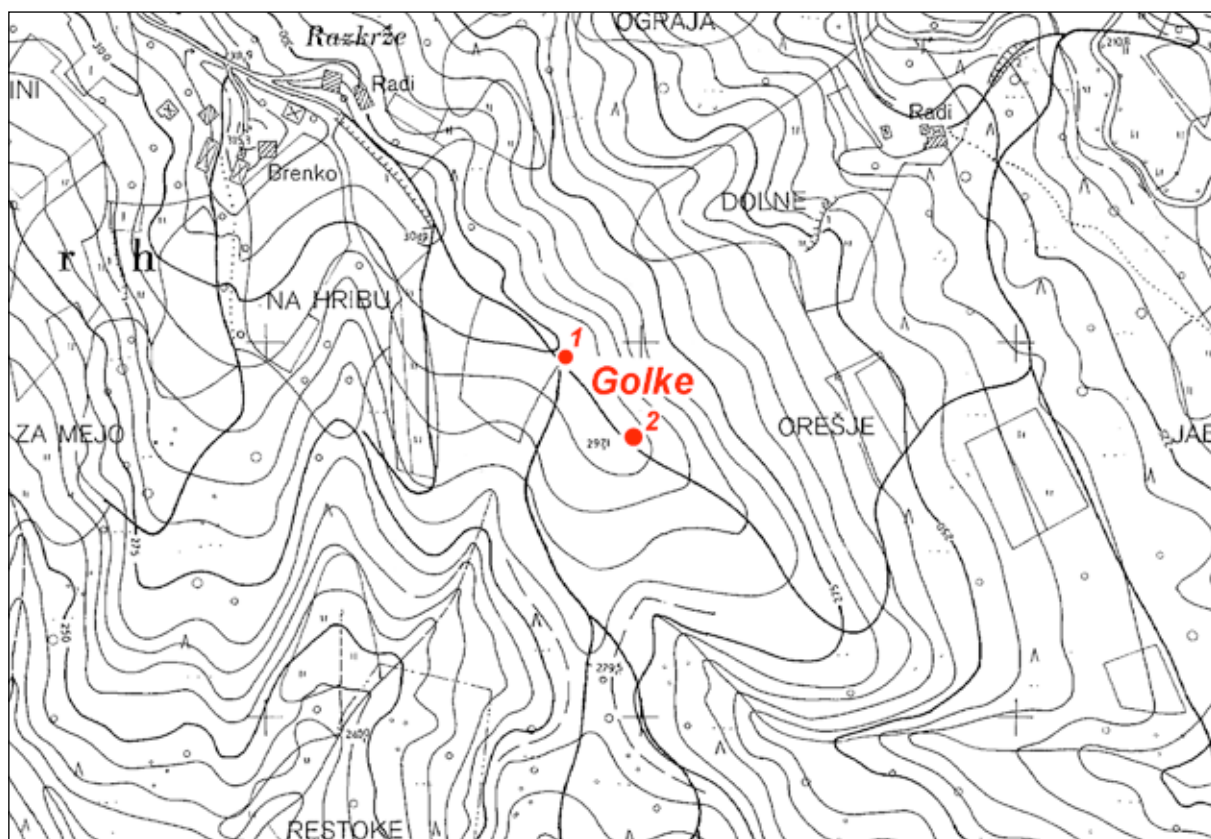
Gomila 2: premer 12 m, višina 1,5 m (čeznjo pelje kolovoz).

Potek raziskav

Gomili sta bili najdeni pri terenskem pregledu leta 1993.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Sl. 186/1: Golke pri Žigrskem Vrhu; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 187*Najdišče:* Grbelne.*Kraj:* Dolnje Brezovo.*TTN5:* Krško 13; GKX: 529092 – GKX: 94814.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na grebenu Grbelne, ki se dviga severovzhodno od vasi Dolnje Brezovo, je 14 m široka in 1,5 m visoka gomila (*sl. 187/1*). V sredini ima velik vkop.

Potek raziskav

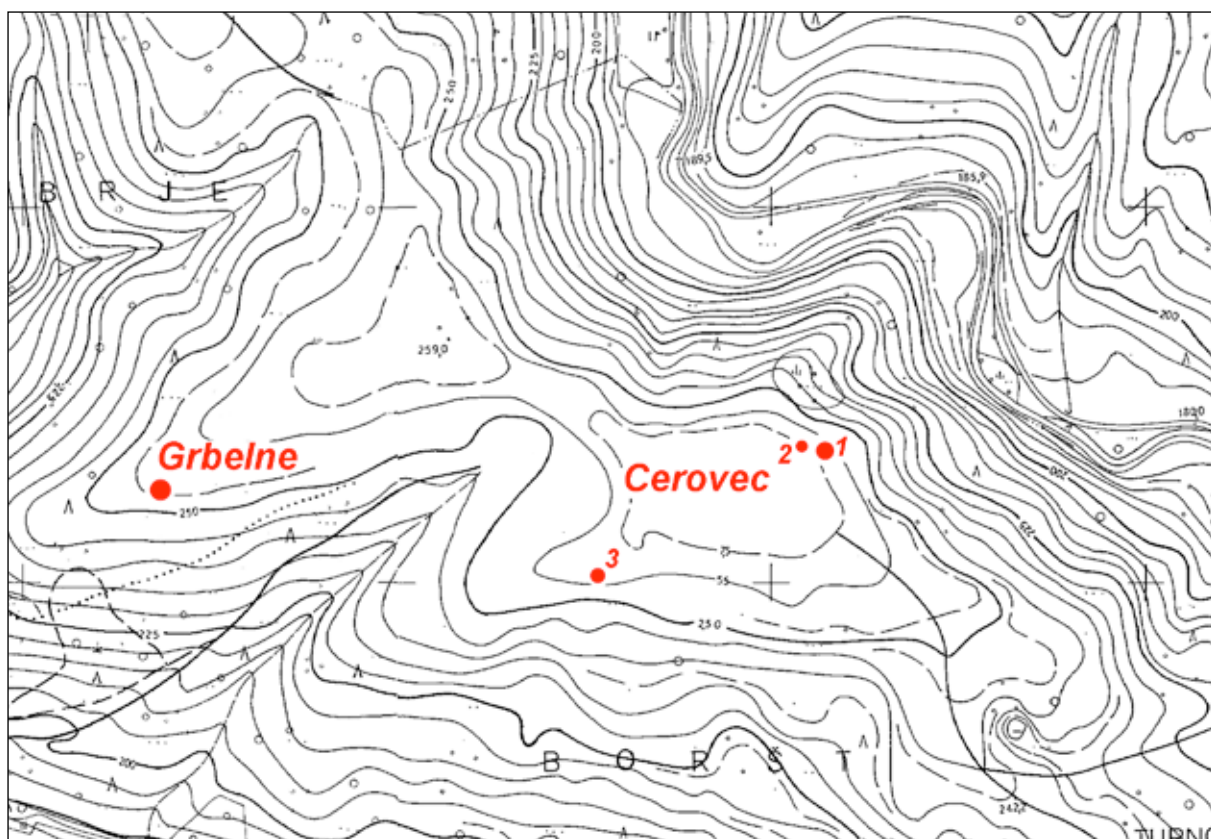
Gomile pri Brezovem omenja Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 191*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Pečnik 1904, 191.

Petru 1975, Dolnje Brezovo. – V: ANSL, 247.

Sl. 187/1: Grbelne pri Dolnjem Brezovem in Cerovec pri Dolnjem Brezovem; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 187A

Najdišče: Cerovec.

Kraj: Dolnje Brezovo.

TTN5: Krško 14; *GKY:* 529537 – *GKX:* 94836.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na severovzhodnem koncu ploskega grebena so tri gomile (*sl. 187/1*). Mere:

Gomila 1: premer 12 m, višina 1,5 m (velik vkop) – (*sl. 187A/1*).

Gomila 2: premer 8 m, višina 1 m (vkop) – (*sl. 187A/2*).

Gomila 3: premer 10 m, višina 1 m (domnevna).

Potek raziskav

Gomile pri Brezovem omenja Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 191*). Dokumentirane so bile pri terenskem pregledu leta 2019.

Literatura

Pečnik 1904, 191.

Sl. 187A/1: Cerovec nad Dolnjem Brezovem; pogled na gomilo 1 z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 187A/2: Cerovec nad Dolnjem Brezovem; pogled na gomilo 2 z jugozahoda. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 188

Najdišče: Boršt.

Kraj: Krajna Brda.

TTN5: Krško 14; GKY: 531447 – GKX: 95130.

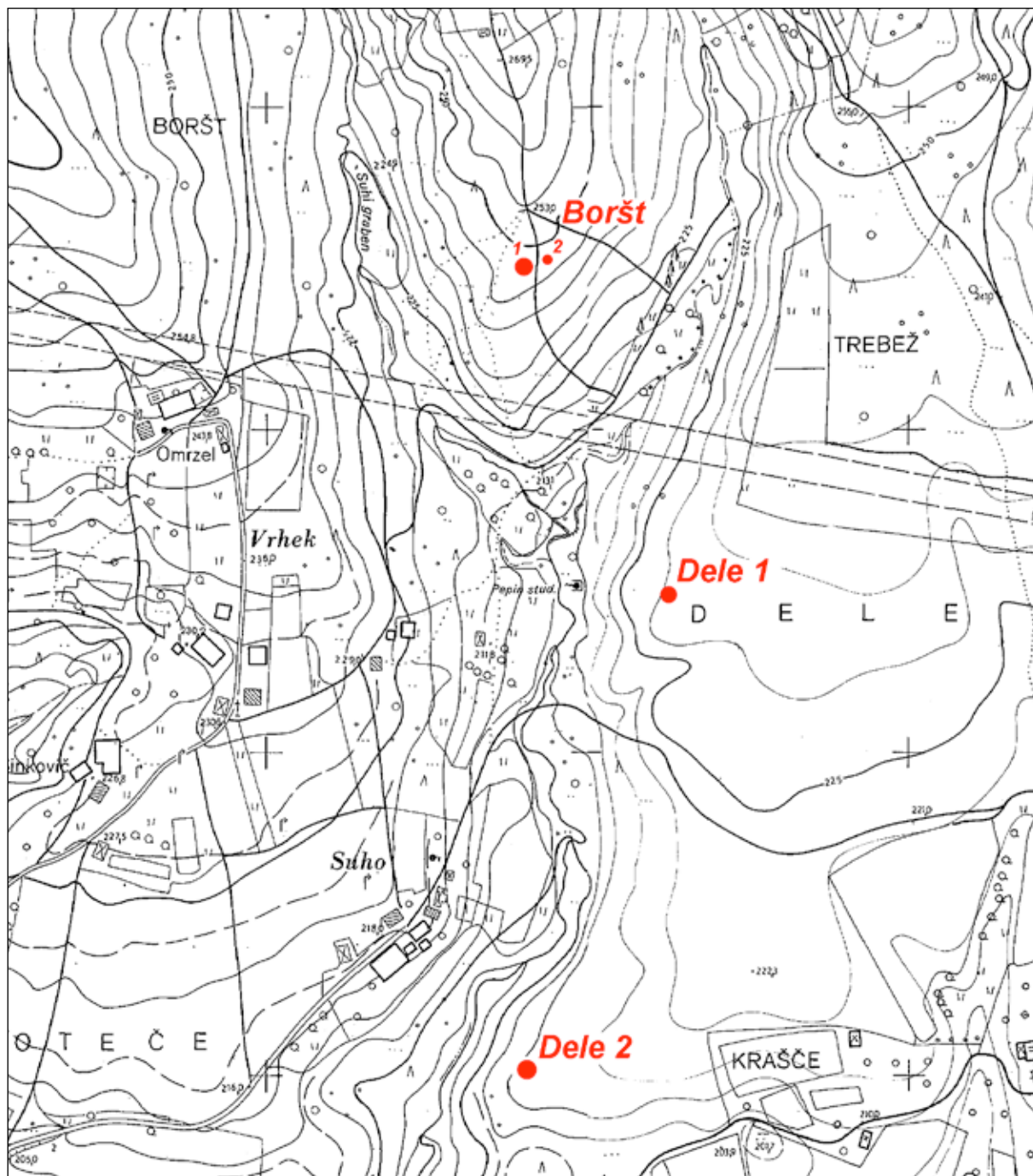
Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

OpisNa grebenu, ki se vleče južno od vasi Krajna Brda, sta v gozdu dve gomili (*sl. 188/1*). Mere:

Gomila 1: premer 14 m, višina 1 m (prekopana).

Gomila 2: premer 8 m, višina 0,7 m.

Sl. 188/1: Boršt pri Krajnih Brdih ter Dele 1 in Dele 2 pri Kladju nad Blanco; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Potek raziskav

Gomilo 1 je leta 1892 s sredstvi Prazgodovinske komisije raziskal Rudolf Hoernes (sl. 188/2), najdbe pa so prispele v dunajski Naravoslovni muzej (*vir 1*; Mader 2018, 316 s). Objavil jih je Janez Dular (Dular 2003, 221 ss).

Arhivski vir

(*vir 1*) R. Hoernes, Bericht über die in Auftrage der praehistorischen Commission der k. Akademie der Wissenschaften in Untersteirmark 1892 ausgeführten Grabungen (Fundaktenarchiv NHMW).

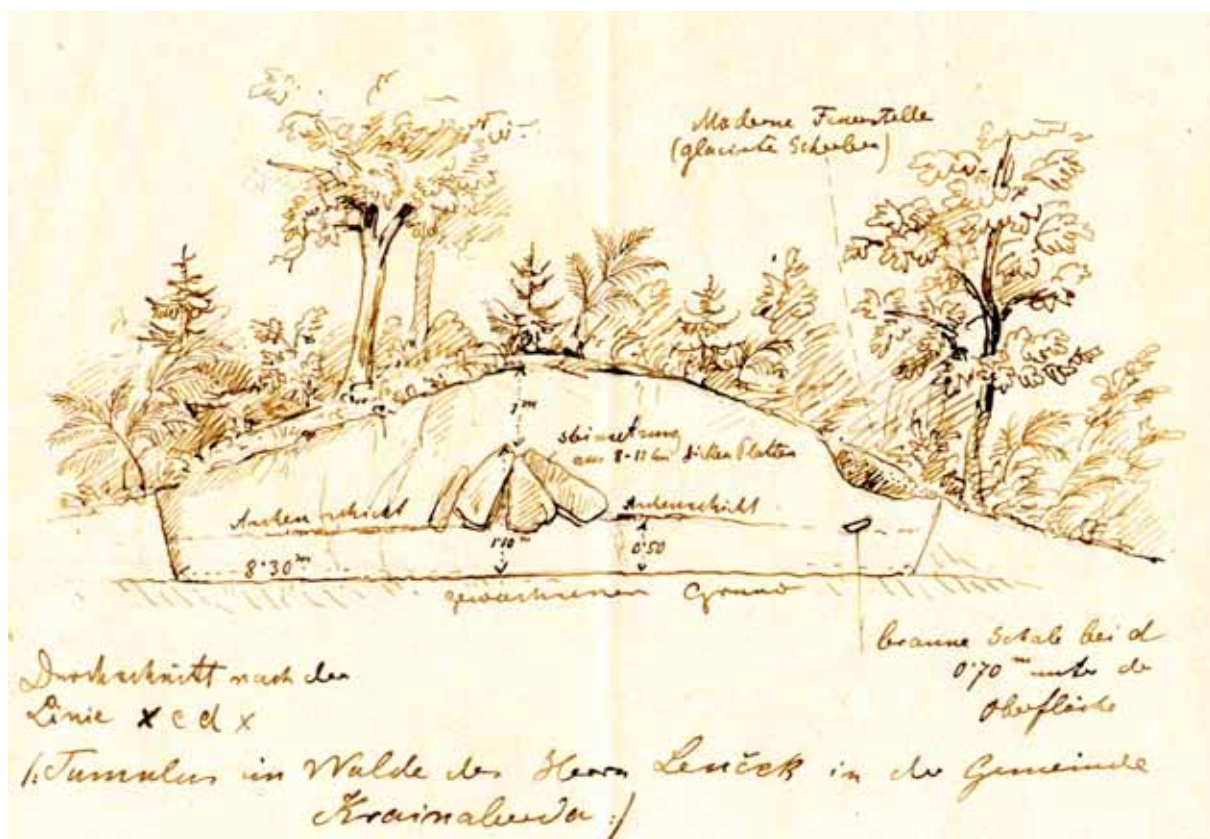
Literatura

Dular 2003, 221 ss, t. 52: 5–7, t. 53: 1–2.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Mader 2018, 316 s.

Petru 1975, Krajna brda. – V: ANSL, 247.

Sl. 188/2: Boršt pri Krajnih Brdih; Hoernesov profil gomile 1 (po Mader 2018).

Kat. št.: 189*Najdišče:* Dele 1.*Kraj:* Kladje nad Blanco.*TTN5:* Krško 15; *GKY:* 531564 – *GKX:* 94866.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na robu z gozdom poraščenega platoja, severozahodno od vasi Kladje nad Blanco je 13 m široka in 1 m visoka prekopana gomila (sl. 188/1). Nekoliko stran stoji še en gomili podoben kucelj, za katerega pa ni moči zanesljivo trditi, da je gomila.

Potek raziskav

Gomilo (Kladje, Tumulus A) je leta 1892 s sredstvi Prazgodovinske komisije raziskal Rudolf Hoernes (sl. 189/1) – (vir 1; Mader 2018, 314 s). Najdbe so prispele v dunajski Naravoslovni muzej, objavil jih je Janez Dular (Dular 2003, 219 s).

Arhivski vir

(vir 1) R. Hoernes, Bericht über die in Auftrage der praehistorischen Commission der k. Akademie der Wissenschaften in Untersteirmark 1892 ausgeführten Grabungen (Fundaktenarchiv NHMW).

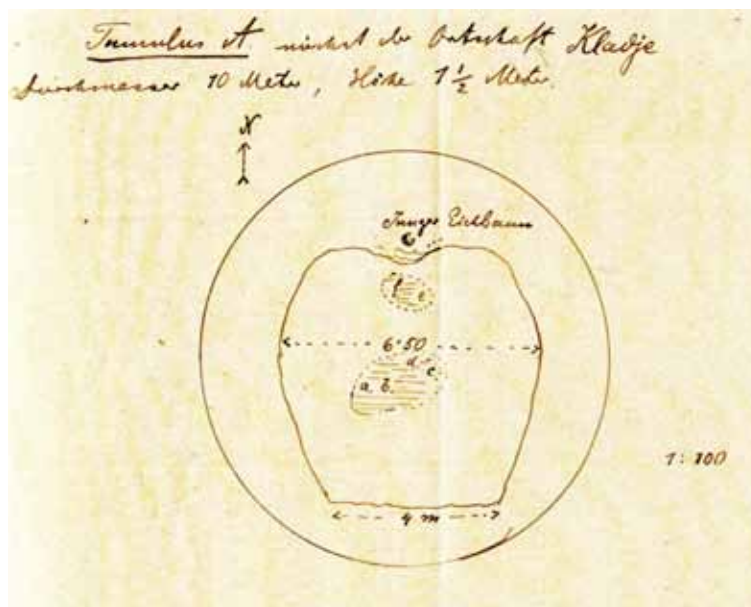
Literatura

Dular 2003, 219 s, t. 50–51.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Mader 2018, 314 s.

Petru 1975, Kladje nad Blanco. – V: ANSL, 247.

Sl. 189/1: Dele 1 pri Kladju nad Blanco; Hoernesov tloris gomile (po Mader 2018).

Kat. št.: 190*Najdišče:* Dele 2.*Kraj:* Kladje nad Blanco.*TTN5:* Krško 15; GKY: 531564 – GKX: 94542.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Zahodno od vasi Kladje nad Blanco je na robu gozda 15 m široka in 1,5 m visoka prekopana gomila (sl. 188/1).

Potek raziskav

Gomilo (Kladje, Tumulus B) je leta 1892 s sredstvi Prazgodovinske komisije raziskal Rudolf Hoernes (sl. 190/1) – (vir 1; Mader 2018, 315 s). Najdbe so prispele v dunajski Naravoslovni muzej, objavil jih je Janez Dular (Dular 2003, 220 s).

Arhivski vir

(vir 1) R. Hoernes, Bericht über die in Auftrage der praehistorischen Commission der k. Akademie der Wissenschaften in Untersteirmark 1892 ausgeführten Grabungen (Fundaktenarchiv NHMW).

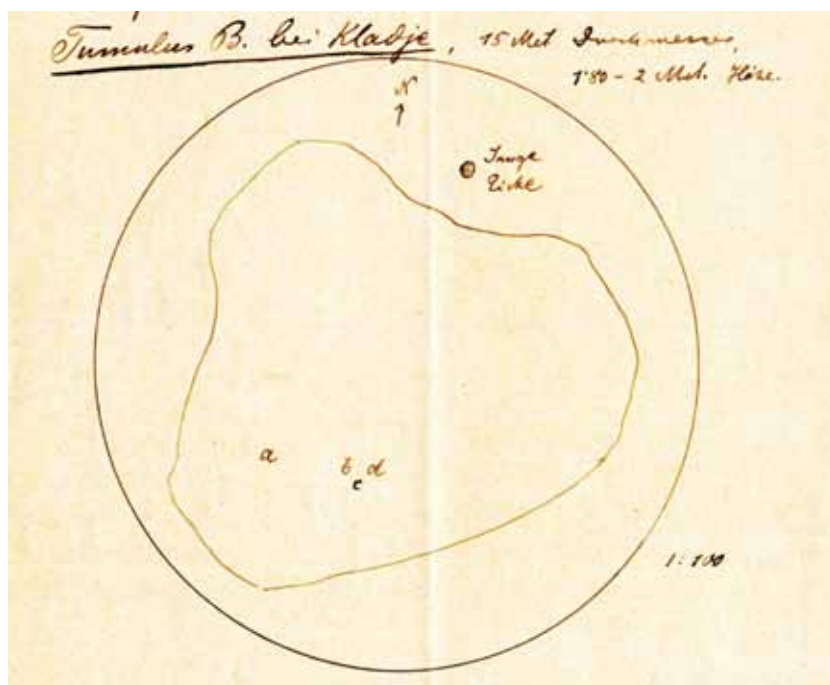
Literatura

Dular 2003, 220 s, t. 52: 1–4.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Mader 2018, 315 s.

Petru 1975, Kladje nad Blanco. – V: ANSL, 247.

Sl. 190/1: Dele 2 pri Kladju nad Blanco; Hoernesov tloris gomile (po Mader 2018).

Kat. št.: 191

Najdišče: Radijeva hosta.

Kraj: Rožno.

TTN5: Krško 15; GKY: 533405 – GKX: 94609.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na gozdnatem grebenu, ki se dviga zahodno od vasi Rožno, je ostanek prekopane gomile (*sl. 191/1*). Mere: premer 16 m, višina 1,5 m.

Potek raziskav

Gomilo, katere lastnik je bil posestnik Jurij Radi, je septembra 1893 na stroške prazgodovinske komisije prekopal Rudolf Hoernes. Pri delu mu je pomagal pre-

parator Naravoslovnega muzeja Franz Brattina, ki je naredil meritve in opise (*vir 1; Mader 2018, 320 s*). Najdbe so prispele v dunajski Naravoslovni muzej, objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 228 ss, t. 56: 4–9, t. 57*).

Arhivski vir

(*vir1*) F. Brattina, Verzeichniss der in Rožno bei Blanca im Tumulus der Radi gefundenen Gegenstände (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

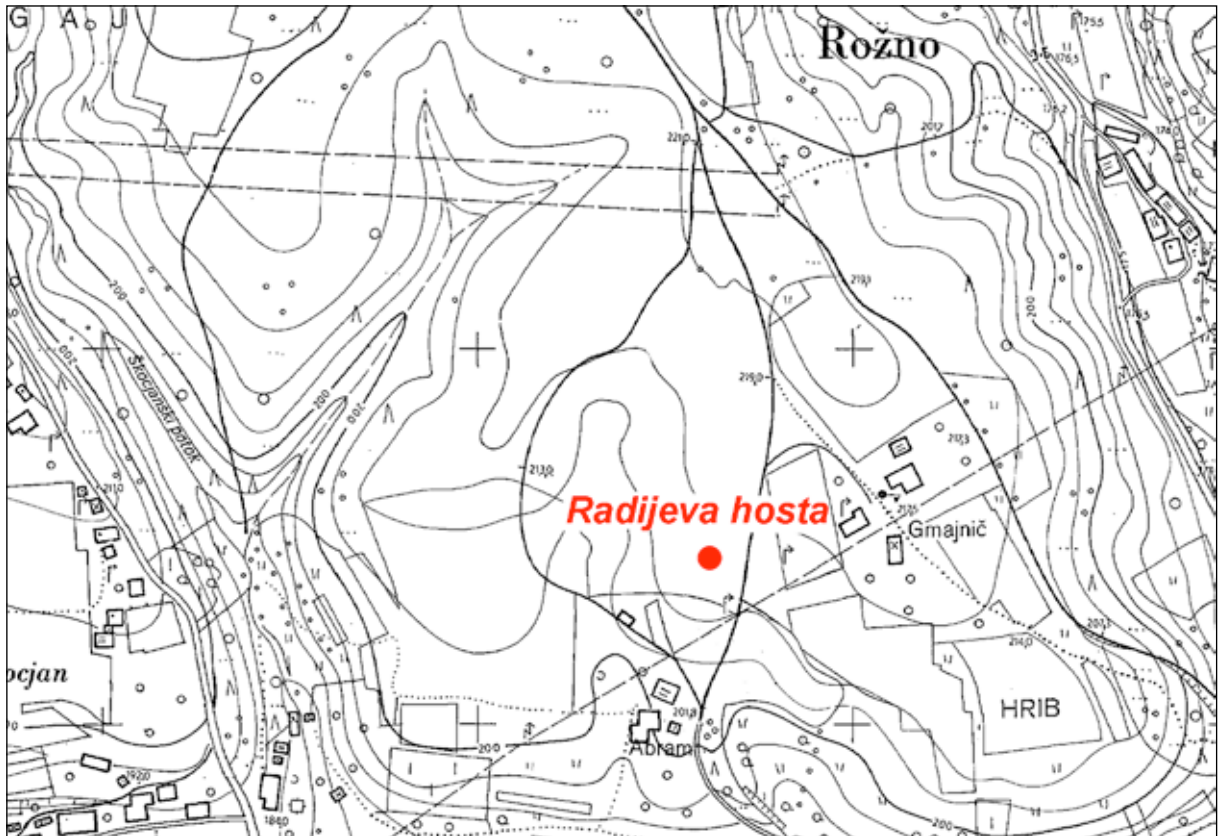
Andrian-Werburg 1894, [14].

Dular 2003, 228 ss, t. 56: 4–9, t. 57.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Mader 2018, 320 s.

Petru 1975, Rožno. – V: ANSL, 247.

Sl. 191/1: Radijeva hosta pri Rožnem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 191A

Najdišče: Sava.

Kraj: Gorenje Pijavško.

TTN5: Krško 15; GKJ: 532742 – GKX: 94149.

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Marca 2007 so pri izkopu proda v strugi Save pri Gorenjem Pijavškem (*sl. 191A/1*) našli bronast meč tipa Arco (*Gaspari 2009, 119*).

Literatura

Gaspari 2009, 119, sl. 4.

Sl. 191A/1: Sava pri Gorenjem Pijavškem (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 191B

Najdišče: Sava.

Kraj: Spodnje Gunte.

TTN5: Krško 15; GKJ: 536444 – GKX: 93821.

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: mlajša železna doba.

Opis

Leta 2001 so v produ, ki so ga kopali v strugi Save pri Spodnjih Guntah (*sl. 191B/1*) in vozili v betonarno v Krško, našli več kosov železnega orožja (meča in sulične osti) iz mlajše železne dobe (*Gaspari 2009, 121*).

Literatura

Gaspari 2009, 121, sl. 5.

Sl. 191B/1: Sava pri Spodnjih Guntah (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 192*Najdišče:* Gradišče.*Kraj:* Dunaj.*TTN5:* Krško 27; *GKY:* 536150 – *GKX:* 93040.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* bakrena doba, pozna bronasta doba, starejša železna doba, poznoantična doba.*Opis*

Naselje leži na podolgovatem grebenu severovzhodno od zaselka Mladevine. Njegova pobočja so zelo strma in se naglo spuščajo v globoke grape potokov, ki se nasproti Brestanice izlivajo v Savo. Edini zložnejši dostop na vrh vodi preko nizkega in ozkega sedla iz smeri Mladih vin (*sl. 192/1, 192/2*).

Naselje je bilo dobro prilagojeno konfiguraciji tal in ni imelo sklenjenega oboda. Na površini so se ohranile le manjše terase, dolge do 20 m in široko okoli 3 m, ki so zaradi strmih pobočij in naplavljanja zemlje močno

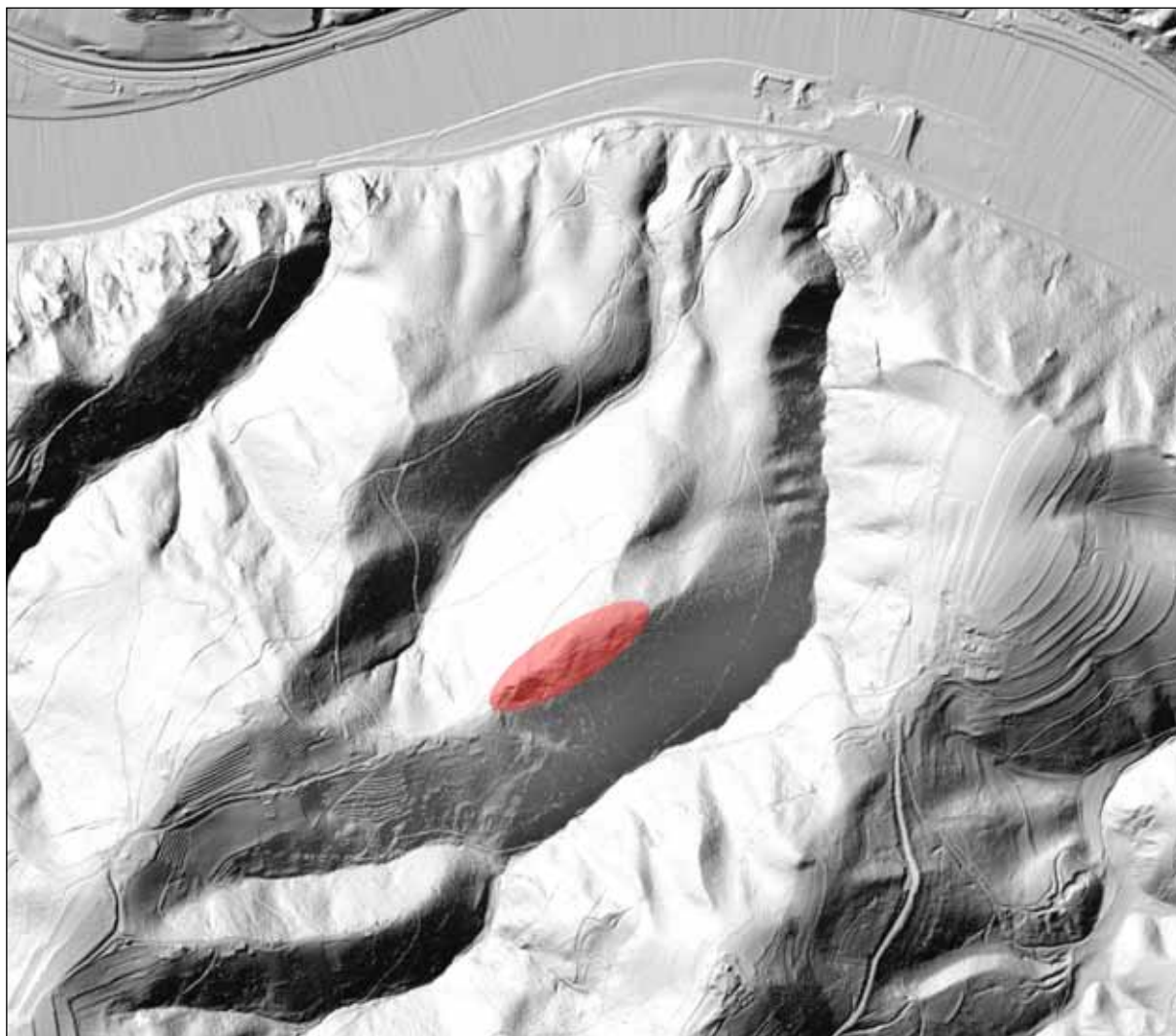
zabrisane (*sl. 192/3*). Še najboljše so vidne na skrajnem severovzhodnem koncu grebena.

Notranjost Gradišča je razgibana. Še največ prostora za poselitev je bilo na samem vrhu, ki pa tudi ni povsem raven, saj štrle mestoma iz tal naravne skale.

Dostop v naselje je bil najverjetneje preko sedla, kjer stoje hiše zaselka Mladevine. Kljub lahkemu dostopu ni na tem mestu nobenih nasipov ali fortifikacij. Pobočje je razdrapano, več lukenj pa daje videz, kot da bi tu že nekdo kopal.

Potek raziskav

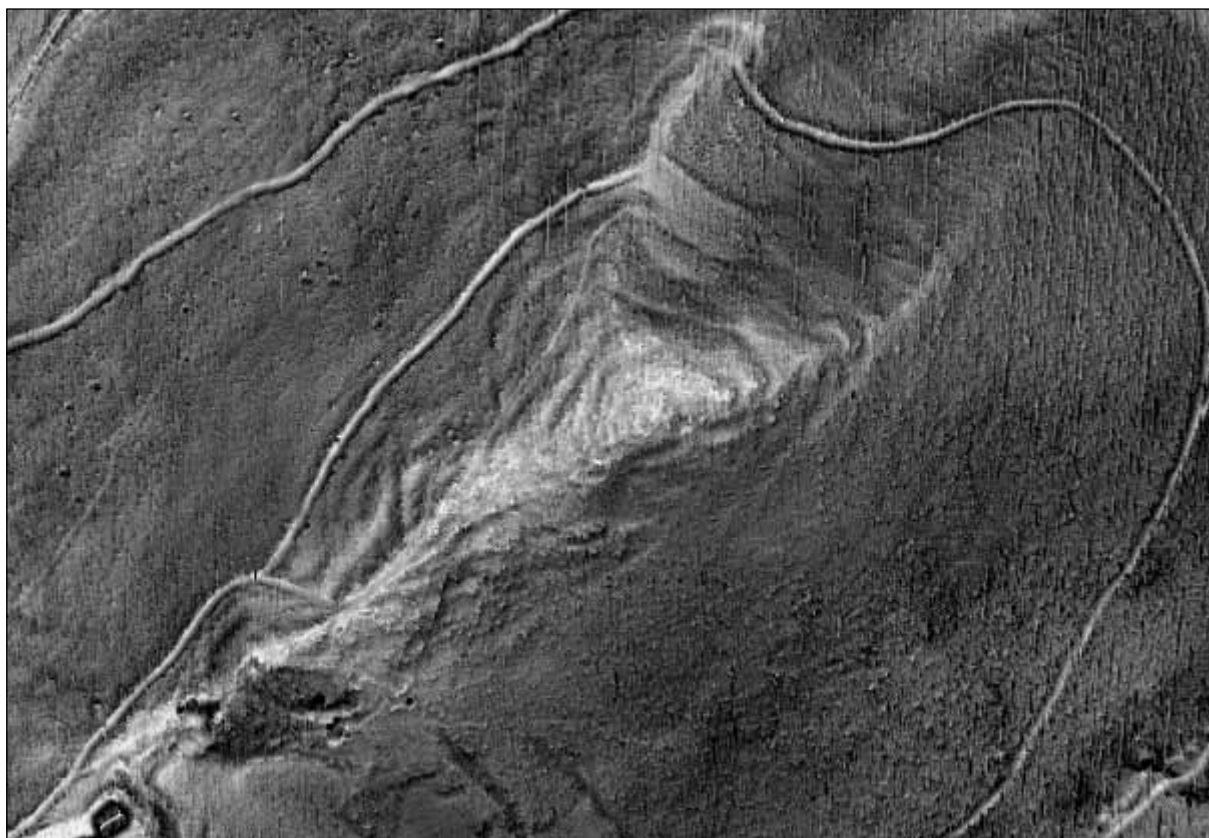
Naselje je bilo znano že zgodaj (*vir 1; vir 2*). Kot kaže, je Pečnik na njem celo kopal in odkril dokaze poselitve od bakrene do poznoantične dobe (*Rutar 1891a, 139; Rutar 1891b, 196; Pečnik 1892a, 225; Pečnik 1894, 12*). Med najdbami se omenjajo podobno okrašene črepinje kot na Ljubljanskem barju, roženo dleto, bronast meč, rimski novci in ostanki term (očitno gre

Sl. 192/1: Gradišče pri Dunaju; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:10000.

Sl. 192/2: Gradišče pri Dunaju; pogled na naselje z jugozahoda. Foto: Janez Dular (1992).

Sl. 192/3: Gradišče pri Dunaju; (vir: ArcGIS © ARSO). M. = 1:2500.

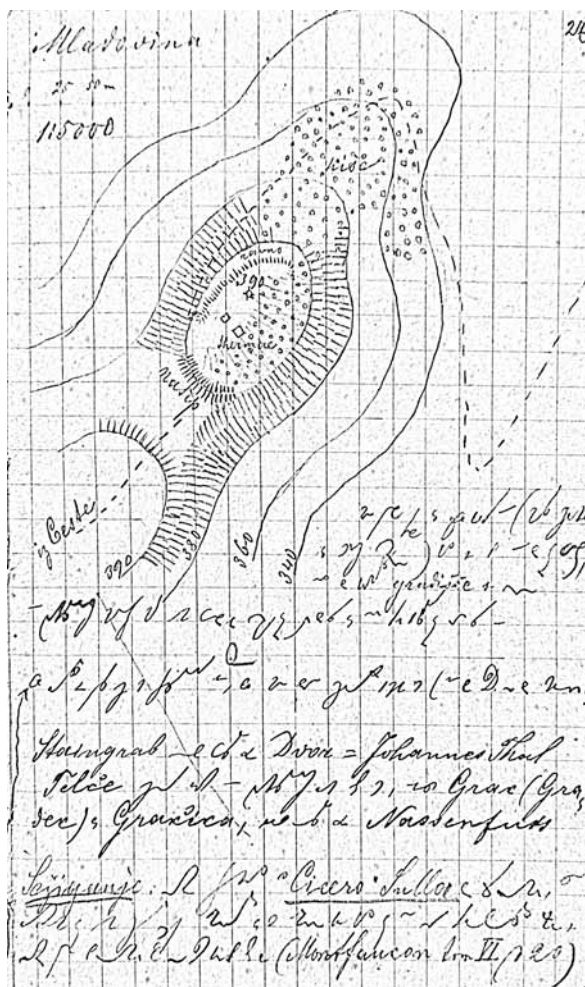
za stavbo s hipokavstom). V Rutarjevi zapuščini se je ohranila celo skica naselja (sl. 192/4) – (vir 3). Antično poselitev na Gradišču pri Dunaju je na kratko orisal Slavko Ciglenečki (Ciglenečki 1992, 25 ss).

Arhivski viri

- (vir 1) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 28. 9. 1885 .
 (vir 2) J. Pečnik, Beschreibung Neviodumus mit Umgebung respective Zeichenerklärung 1888, 37 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).
 (vir 3) S. Rutar, Zapuščina, Beležke (MS 1425 – Rokopisni oddelek NUK)

Literatura

- Ciglenečki 1992, 25 ss.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 291 s, sl. 200.
 Pečnik 1892a, 225.
 Pečnik 1894a, 12.
 Rutar 1891a, 139.
 Rutar 1891b, 196.
 Šašel 1975, Dunaj (Mladovine). – V: ANSL, 260.

Sl. 192/4: Gradišče pri Dunaju; Rutarjeva skica tlorisa naselja (Rokopisni oddelek NUK).

Kat. št.: 193

Najdišče: Šapole.

Kraj: Kostanjek.

TTN5: Krško 20; GKY: 542781 – GKX: 95337.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

V gozdu zahodno od zaselka Šapole je 20 m široka in 4 m visoka gomila (*sl. 193/1*). Junija 1907 jo je z vrha načel Jernej Pečnik in našel pet grobov (*vir 1*). Najdbe je poslal v dunajski Naravoslovni muzej muzej. Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 231 s*).

Arhivski vir

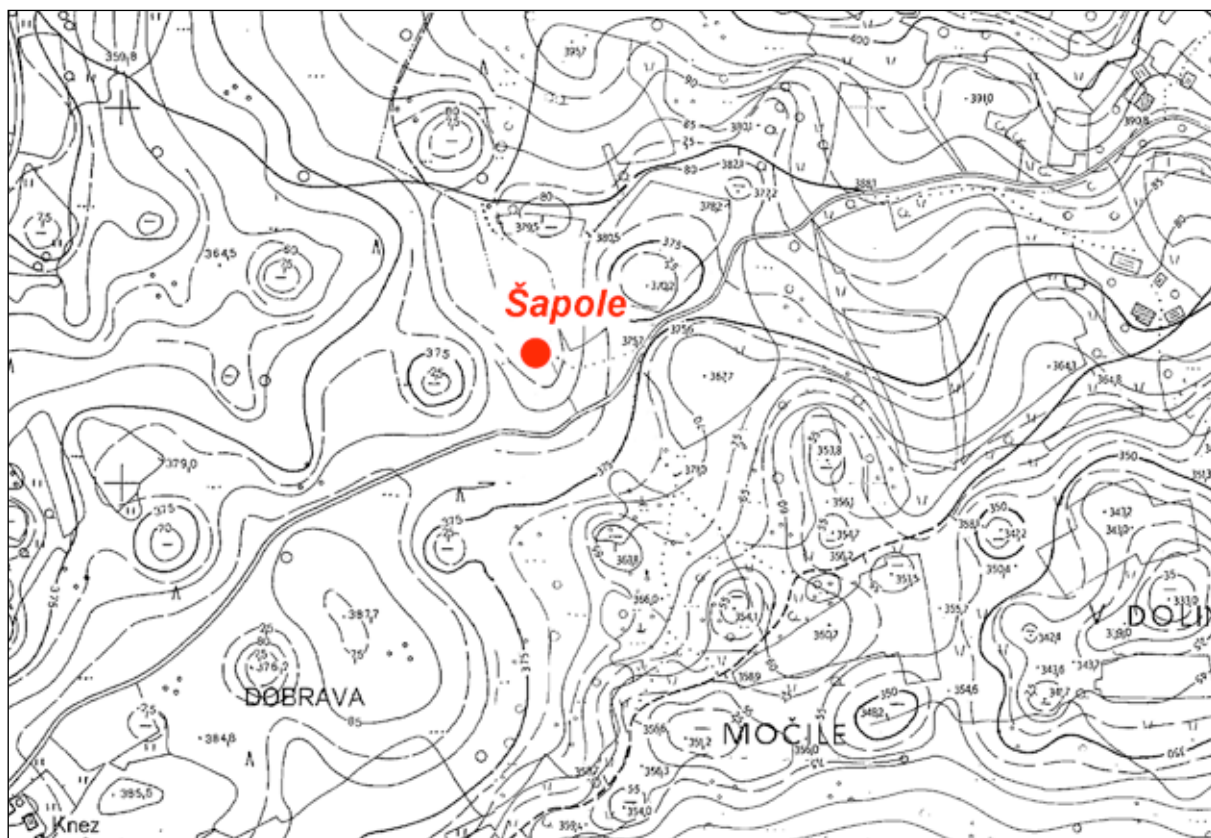
(*vir 1*) Pismi Pečnika Szombathyju z dne 10. 6. 1907 in 27. 6. 1907 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 231 s, t. 58.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Petru 1975, Kostanjek. – V: ANSL, 249.

Sl. 193/1: Šapole pri Kostanjeku; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 194

Najdišče: Ajdovska jama.

Kraj: Silovec.

TTN5: Veliko Trgovišče 11; GKY: 546535 – GKX: 94740.

Tip najdišča: depo.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Leta 1935 so pri razširjanju vhoda v Ajdovsko jamo, ki se odpira tik nad domačijo Silovec 20 (*sl. 194/1*) naleteli na depo mešane sestave (srpi, sekira, dleto, obročast nakit, surovci). Najdbe je leta 1959 za svoje zbirke pridobil Posavski muzej v Brežicah, ni pa znano, če so to vsi predmeti, ki so pripadali depoju (*Stare, Škaler 1958–1959b, 321*).

Potek raziskav

V letih 2004 in 2005 je opravila Alenka Jovanović iz Posavskega muzeja v jami sondiranje, ki pa ni odkrilo prazgodovinskih ampak zgolj rimskodobne in novoveške ostaline (*Jovanović 2009, 616 ss.*).

Literatura

Čerče, Šinkovec 1995, 213 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Jovanović 2009, 616 ss.

Stare, Škaler 1958–1959b, 321, t. 7.

Sl. 194/1: Ajdovska jama pri Silovcu; pozicija najdišča (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 195*Najdišče:* Sava.*Kraj:* Krško.*TTN5:* Krško 27; GKJ: 538114 – GKX: 91425.*Tip najdišča:* posamična najdba.*Datacija:* pozna bronasta doba.*Opis*

Leta 1904 je Deželni muzej v Ljubljani pridobil bronast jezičastoročajni meč, ki so ga našli domačini v strugi Save pri Krškem (*Ložar 1930, 15; Šinkovec 1995, 109; Harding 1995, 53*). Iz struge Save naj bi bil tudi

polnoročajni meč z železnim rezilom, ki je prav tako prišel v Narodni muzej (*Turk 2020, 559 s*). Točni lokaciji nista znani (*sl. 195/1*).

Literatura

Dular 1974a, 19, t. 3: 15.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Harding 1995, 53.

Ložar 1930, 15, sl. 1.

Petru, Šašel 1975, Krško. – V: *ANSL*, 260.

Šinkovec 1995, 109.

Turk 2020, 559 s.

Sl. 195/1: Sava pri Krškem (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 196*Najdišče:* Narpelj.*Kraj:* Krško.*TTN5:* Krško 37; *GKY:* 537853 – *GKX:* 89836.*Tip najdišča:* utrjeno naselje?*Datacija:* neopredeljeno.*Opis*

V Narplju pri Trški Gori, ki je danes južni del Krškega, so na začetku ploskega pomola, ki se proti jugu postopoma spušča v ravnico ob Savi, tri gomilam podobne tvorbe. Prva je močno poškodovana, na srednji (največji) stoji hiša, tretja pa je skoraj nedotaknjena (*sl. 196/1*).

Potek raziskav

Gomile pri Krškem omenjata že Dežman in Hochstetter (*Deschmann, Hochstetter 1879, 40*). Drugačnega mnenja je bil Jernej Prečnik, ki je Narpelj označil za naselje, zavarovano z visokim nasipom (*Pečnik 1894, 9 s*). Takšno trditev podpira tudi oblika platoja, saj se na južni strani zaključí z dobro vidnim robom, ki pa je dobil današnjo obliko z obdelovanjem polja (*sl. 196/2*). Nasutja na severni strani torej niso gomile ampak oddvojni okop,

ki je bil v preteklosti razkosan na tri dele. Pečnikovo mnenje se zdi verjetnejše, saj nasutja kljub upoštevanju dejstva, da so preoblikovana, ne dajejo videza gomil.

Pri obhodu terena leta 1992 smo na sveže zorani njivi našli dva kremenasta odbitka in eno netipično, verjetno recentno črepinjo. Najdb ne omenja niti Mitja Pergar, ki je v zadnjem času večkrat obhodil najdišče in nasutja označil za gomile (*Pergar 2008, 123; Pergar 2014a, 114 s*). Vse skupaj ostaja funkcionalno in kronološko nejasno, za boljšo sliko bi bil potreben detajlen terenski pregled in sondaža.

Deschmann in Hochstetter imenujeta obronek z nemškim imenom Galgenberg. Toponim lahko poveže mo z ljudskim izročilom, ki pravi, da so pod Narpeljem (v grapi na jugozahodni strani pomola) sežigali čarovnice, kar je v zavesti domačinov živo še danes. Mesto nam je leta 1992 ob ogledu terena pokazala ena od domačink.

Literatura

Deschmann, Hochstetter 1879, 40.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

Pečnik 1894a, 9 s.

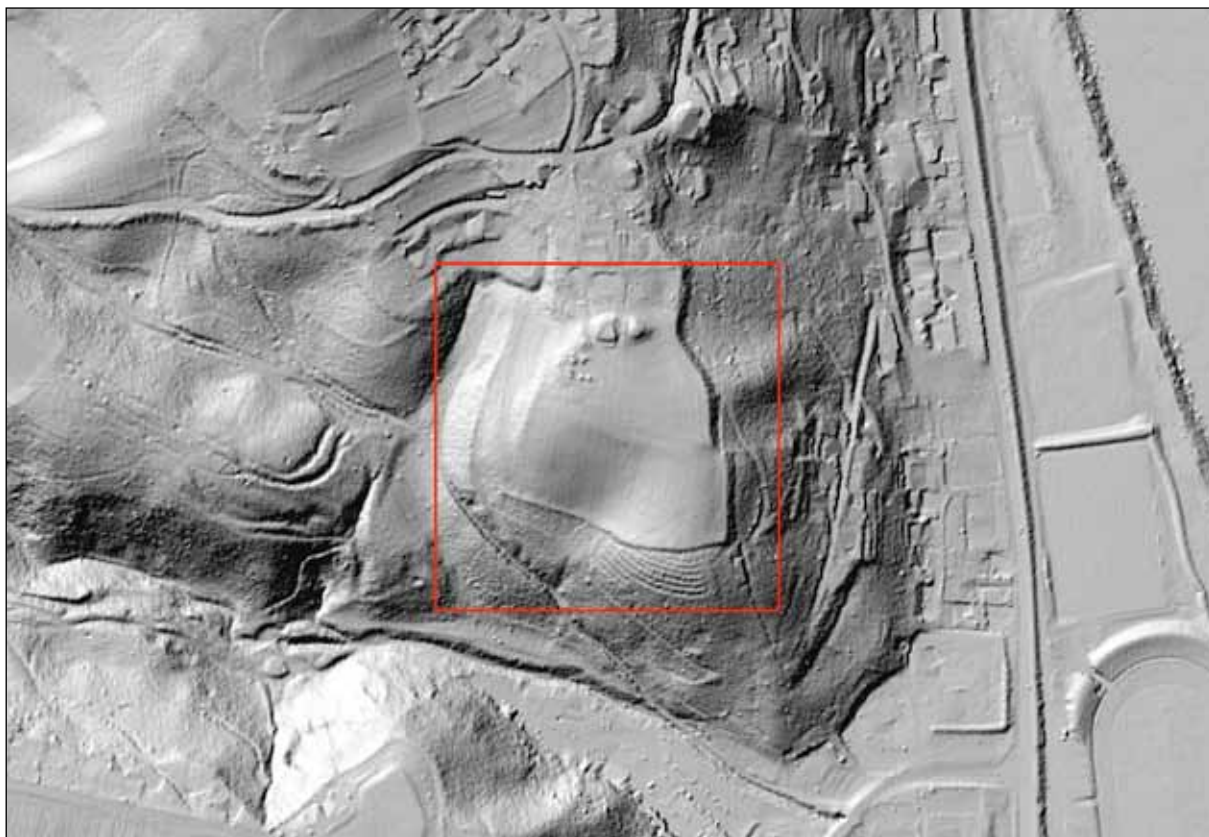
Petru 1975, Trška gora. – V: *ANSL*, 261.

Pergar 2008, 123.

Pergar 2014a, 114 s.

Sl. 196/1: Narpelj v Krškem; pogled na srednjo gomilo z juga. Foto: Janez Dular (1992).

Sl. 196/2: Narpelj v Krškem; pozicija naselja. (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 197

Najdišče: Volčanškova gomila.

Kraj: Krško.

TTN5: Krško 38; *GKY:* 539398 – *GKX:* 89966.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Gomilno grobišče je bilo na terasi ob zahodnem vznožju Libne tik nad Staro vasjo, ki je danes del Krškega (sl. 197/1).

Potek raziskav

Na tem mestu omenja Wilhelm Gurlitt dve gomili, od katerih pa je bila ena že ob njegovem obisku leta 1886 poškodovana. Rob terase so namreč na več mestih načeli s kopanjem peska, zato je del gomile zgrmel v globino (Gurlitt 1888a, 176). Ko si je dve leti kasneje najdišče ogledal Josef Szombathy, je bila gomila očitno že uničena, saj je v svojem dnevniku ne omenja. Eden od peskokopov se je deloma zajedel tudi v drugo gomilo, ki je stala na parceli Janeza Volčanška. Bila je 4 m visoka, njen obseg pa je znašal kar 111 metrov (vir 1). Gomilo je s subvencijo Prazgodovinske komisije in Naravoslovnega muzeja raziskal Szombathy (sl. 197/2). Z deli je pričel 28. avgusta 1889, vendar pa je ni prekopal do konca, saj je moral 29. septembra zaradi slabega vremena zapustiti Krško. Pod Libno se je vrnil naslednje leto. Kopal je

skoraj ves september, skupaj pa je v gomili odkril 45 grobov oziroma najdbenih skupkov (vir 1; Mader 2018, 322 ss, 328 ss).

Gradivo s teh izkopavanj je prispelo v Naravoslovni muzej na Dunaju, kjer pa je ostalo vse do sedemdesetih let dvajsetega stoletja neinventarizirano. Takega je skupaj s prepisom Szombathyjevega dnevnika objavil Mitja Guštin (Guštin 1976, 29 ss).

Leta 1991 so teraso nad Staro vasjo prerigolali v sadovnjak. Ob tej priliki je bil v celoti odstranjen tudi ostanek gomile. Po izjavi lastnika niso našli nobenih najdb. Danes je na terenu vidna le še rahla vzpetina, s pomočjo katere je moč približno ugotoviti, kje je stala gomila.

Arhivski vir

(vir 1) Szombathy, Tagebuch, Büchel 15a, str. 6 s (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Andrian-Werburg 1891, [10].

Dular 2006, 172 s.

Dular, Tecco Hvala 2007, 291.

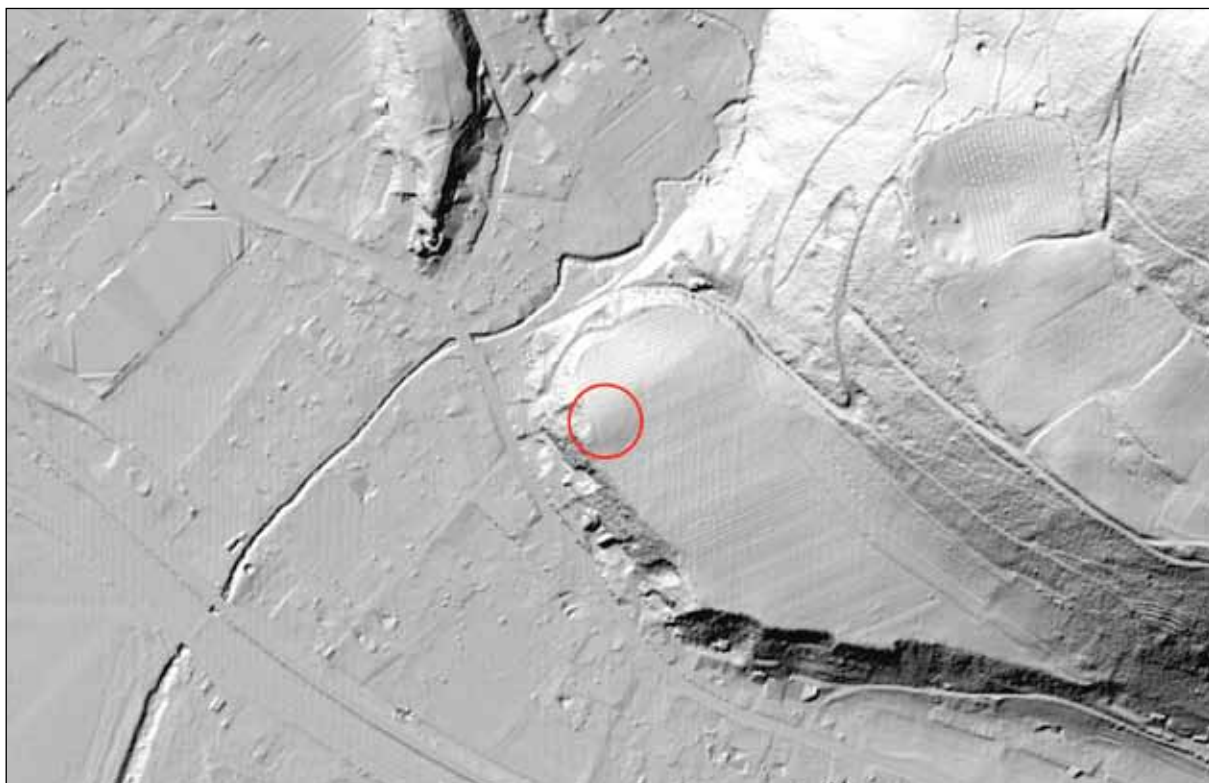
Gurlitt 1888a, 176.

Guštin 1976, 29 ss, 41 ss; t. 34–48.

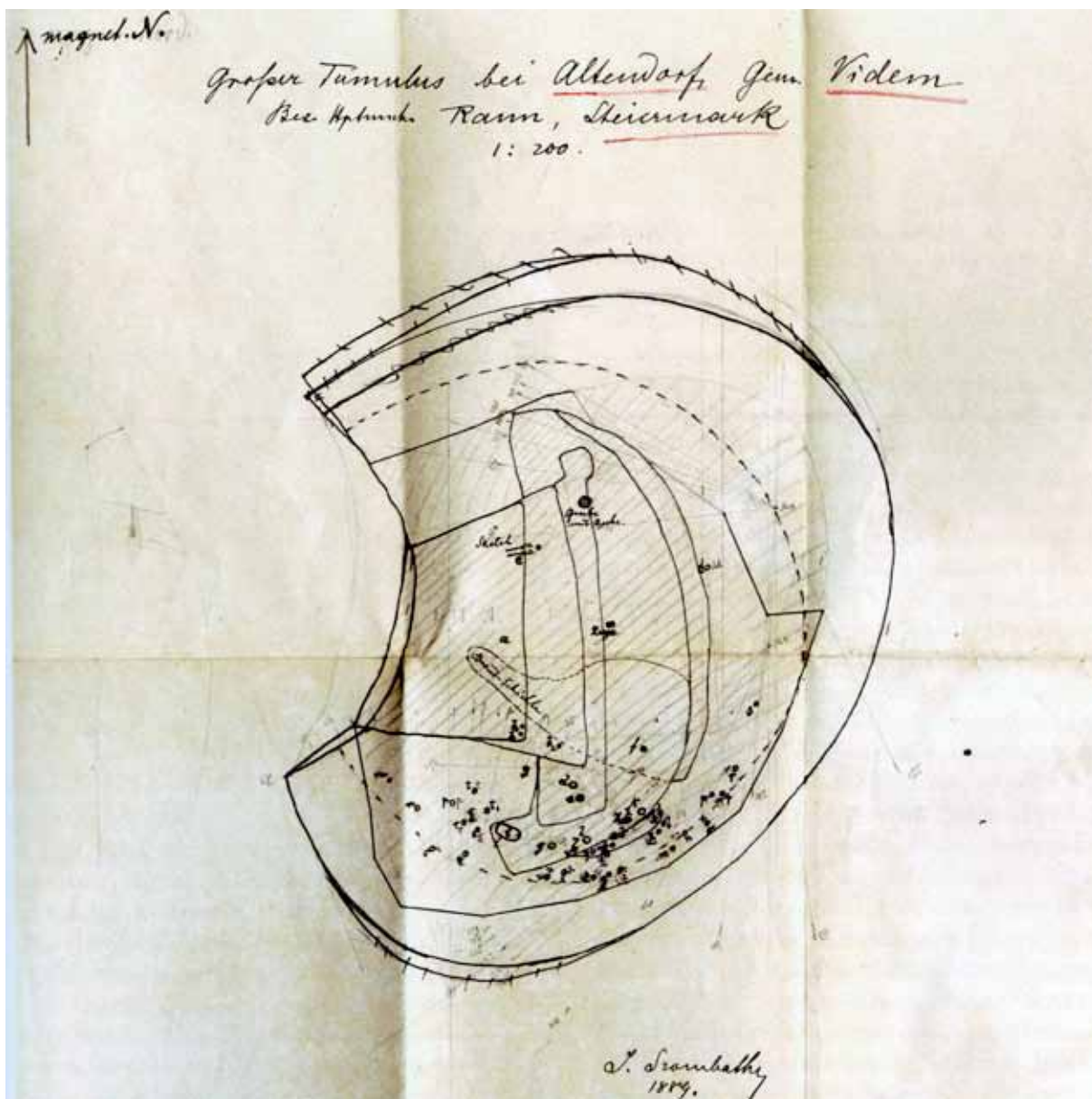
Mader 2018, 322 ss, 328 ss.

Pečnik 1904, 193.

Šašel 1975, Stara vas – Videm. – V: ANSL, 261.

Sl. 197/1: Volčanškova gomila v Krškem; pozicija gomile. (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 197/2: Volčanskova gomila v Krškem; Szombathyjev tloris gomile (po Mader 2018).

Kat. št.: 198

Najdišče: Sv. Marjeta.

Kraj: Libna.

TTN5: Krško 38; *GKY:* 540120 – *GKX:* 90110.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba, starejša železna doba, mlajša železna doba.

Opis

Hrib Libna (355 m), na katerem leži istoimenska vas, se dviga na levem bregu Save nad današnjim Krškim (*sl. 198/1, 198/2*). Njegova pobočja so zelo strma, kar velja še posebej za južno, severno in zahodno stran, medtem ko je dostop z vzhoda nekoliko zložnejši. Hrib je iz apnenca in poraščen z gozdom, sam vrh pa je gol. Na njem so travniki, njive in vinogradi.

Naselje je bilo razdeljeno na dva dela (*pril. 198/1*): zgornji, ki zaobjema sam vrh hriba in jugozahodna pobočja, ter spodnji, ki se širi proti severni strani Libne. Obod zgornjega dela naselja je na vzhodni strani ohranjen kot rob terase, pod katero se pričenjajo strma pobočja. Na severu preide terasa na krajšem odseku v manjši okop, po njegovem prenehanju pa lahko obodu zopet sledimo po robu terase, ki pri kolovozu ostro zavije proti jugu. Ker je potek oboda enak tudi na nasprotni strani poti, lahko na tem mestu predvidevamo vhod,

skozi katerega je bila speljana povezava iz zgornjega v spodnji del naselja.

Rob naselja je zelo jasen tudi zahodno od kolovoza. Obod se namreč po daljšem ravnem odseku v širokem loku zasučje proti jugu, nato pa pod domačijo, ki stoji na manjši kopasti vzpetini, izgine v tamkajšnjem pobočju. Nanj naletimo šele po osemdeset metrov dolgi vrzeli, od tu naprej pa mu je moč slediti po robu terase, ki se vleče preko celega jugozahodnega pobočja Libne. Potek obzidja na jugovzhodu pa ni več ohranjen. Tu se namreč širijo njive in vinogradi, ki so v celoti uničili njegove ostanke.

Tako kot zgornji je bil dobro utrjen tudi spodnji del naselja. Na vzhodni strani je njegov rob najprej viden kot močan okop. Ta po približno stotih metrih preide v rob terase, ki se nato v širokem loku nadaljuje preko celega severnega pobočja Libne. Spoja z obzidjem zgornjega dela naselja nista ohranjena, saj se terasa oziroma okop pred stikom izklini v tamkajšnjih pobočjih.

Notranjost naselja je prostrana. Teren pada od najvišjega predela s cerkvijo sv. Marjete na vse strani. Pobočja so obdelana, saj se po njih širijo sadovnjaki, vinogradi in njive. Na površini ni videti arhitekturnih ostalin, pač pa je v zemlji veliko fragmentov keramike, ki jo pogosto najdejo zlasti v veliki kotanji na jugozahodni strani naselja. Kje je bil glavni vhod v naselje, ni jasno, s

Sl. 198/1: Sv. Marjeta na Libni; pogled z jugozahoda. Foto: Slavko Ciglencečki (1997).

previdnostjo pa bi ga lahko predvidevali na uničenem mestu, kjer tudi danes pripelje na vrh asfaltirana pot.

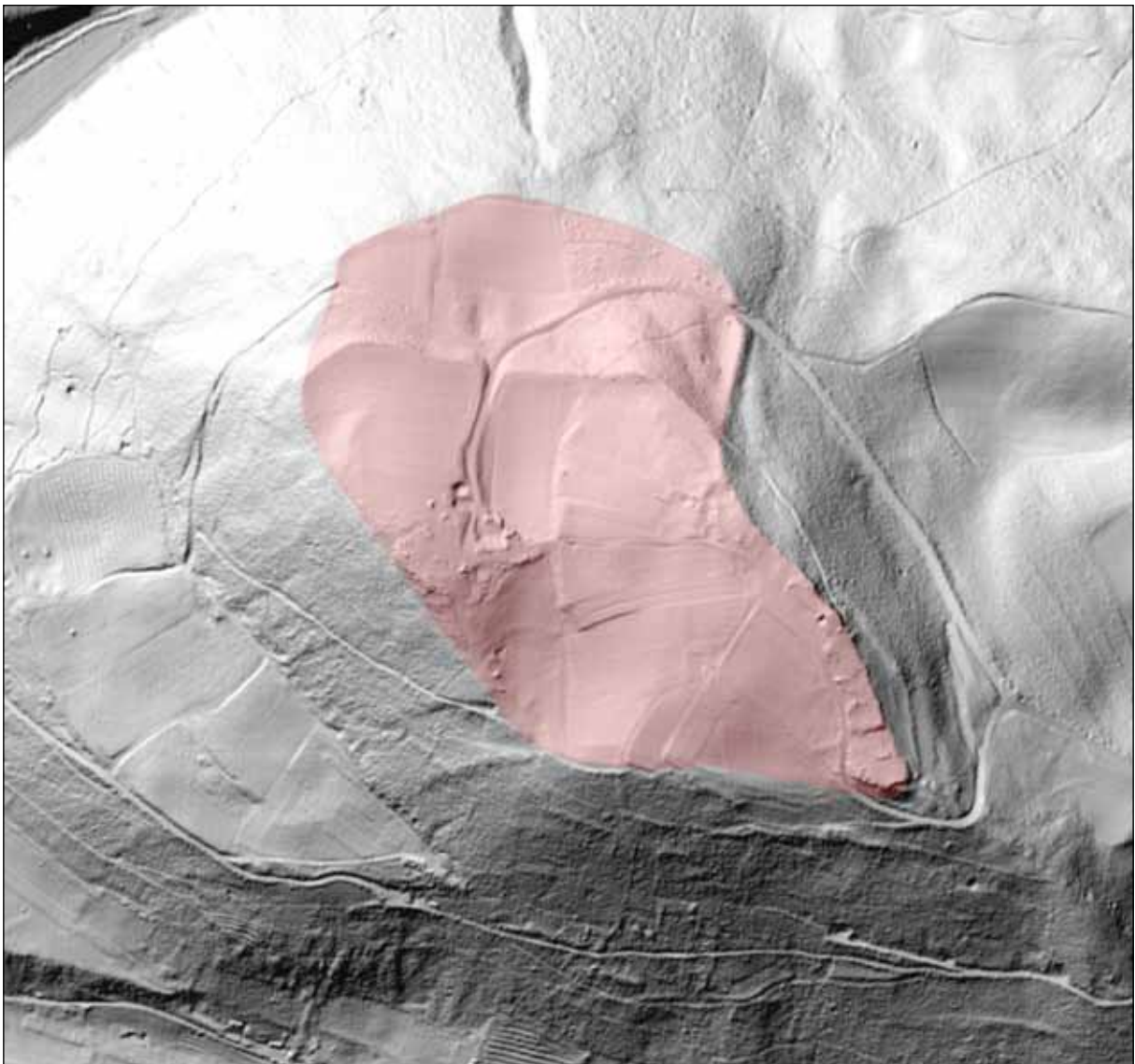
Potek raziskav

Naselje na Libni je odkril Jernej Pečnik (*vir 1*). Oktobra 1942 je Walter Schmid v severnem koncu osrednjega dela naselja izkopal 9,85 m dolgo in 5,55 m široko hišo, ki je bila s predelno steno pregrajena na dva dela. V enem od prostorov je našel z ogljem prekrito ognjišče in ob njem delovni prostor. Ob tej priliki je izdelal tudi načrt naselja s pripadajočimi gomilami (*sl. 198/3*) – (*Schmid 1943, 143 s.*)

Leta 1966 je Volker Pingel iz Prazgodovinskega seminarja v Marburgu na podlagi starega Schmidovega izdelal nov načrt obzidja naselbine, ki bistveno popravlja Schmidu (*Gabrovec 1968–1969, 182*). Ni pa bil takrat

kritično pregledan načrt gomil; to so kasneje (leta 1992) opravili sodelavci Inštituta za arheologijo.

Nedaleč od mesta, kjer je kopal Schmid, je leta 1975 Mitja Guštin iz Posavskega muzeja v Brežicah sondiral notranje obzidje. Sonda je pokazala, da je naselje živelo v starejši in mlajši železni dobi, našli pa so tudi skromne dokaze obljudenosti iz rimskega časa. Skupaj je bilo ugotovljenih 6 poselitvenih faz (*Guštin 1976, 13 ss; prim. še Dular, Tecco Hvala 2007, 94 ss*). Leto kasneje (1976) je bil dokumentiran tudi profil okopa spodnjega dela naselja, in sicer na mestu, kjer je sedaj skozi njega speljana pot. Pokazali sta se dve fazi: starejša, ohranjena kot ostanek uničene lesene konstrukcije (palisade), in mlajša, ki jo je predstavljal zemljen okop. Na njegovem vrhu je morda stala še kamnita konstrukcija. Časovnega odnosa med glavnim in stranskim obzidjem naselja zaradi pomanjkanja najdb ni bilo mogoče ugotoviti (*Guštin 1976, 14*).

Sl. 198/2: Sv. Marjeta na Libni; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Leta 1994 so sodelavci Oddelka za arheologijo FF jugovzhodno od cerkve sv. Marjete raziskali prostor, na katerem je bil kasneje zgrajen nov vodohran. Rezultati izkopavanja še niso objavljeni. Zaščitni značaj je imelo tudi izkopavanje, ki ga je leta 2011 izvedlo podjetje Arhej. Na jugovzhodnem pobočju, že izven obzidja, so bili ugotovljeni ostanki stavbe iz pozne bronaste dobe (Vojaković, Porenta, Toškan 2014).

Večina pripadajočih grobišč leži vzhodno od naselja (sl. 198/4).

Arhivski vir

(vir 1) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 15. 10. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).

Literatura

Dular 2006, 165 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 293, pril 6.

Gabrovec 1968–1969b, 182.

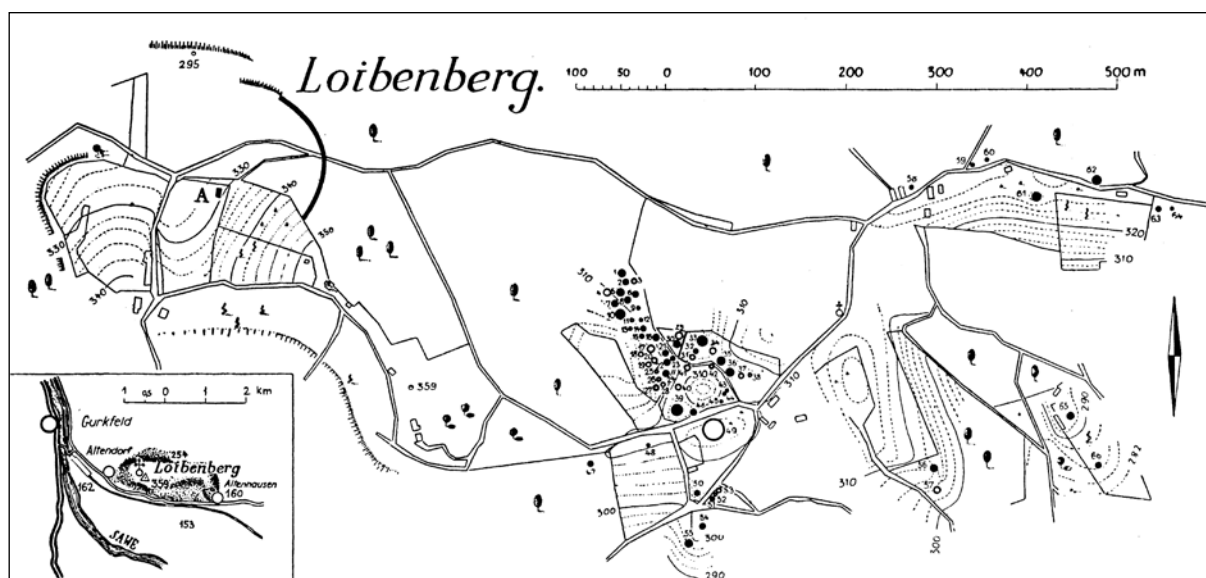
Guštin 1976, 13 ss.

Pečnik 1904, 193.

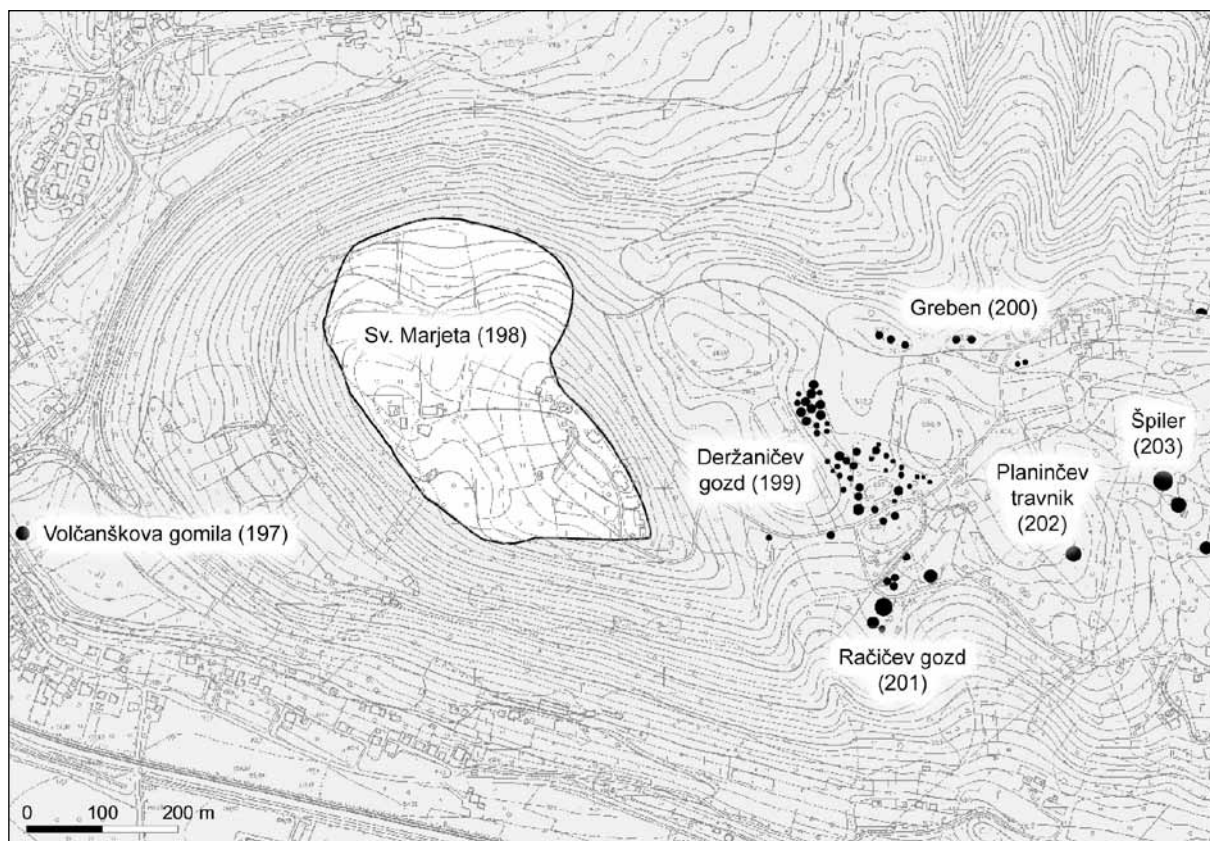
Petru, Šašel 1975, Libna. – V: ANSL, 260.

Schmid 1943, 143 s, Taf. 9.

Vojaković, Porenta, Toškan 2014.

Sl. 198/3: Libna. Schmidov načrt z vrisanim naseljem in gomilami (po Schmid 1943).

Sl. 198/4: Situacijski načrt najdišč v okolici naselja Sv. Marjeta na Libni (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:10000.

Pril. 198/1: Sv. Marjeta na Libni; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Kat. št.: 199

Najdišče: Deržaničev gozd.

Kraj: Libna.

TTN5: Krško 38, Krško 39; GKY: 540488 – GKX: 90037.

Tip najdišča: gomilno grobišče (47 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Gomilno grobišče leži ob vzhodnem vznožju naselja, in sicer na gozdnatem sedlu med dvema plitvima vrtačama (parcela 29 k. o. Stari Grad). Prva skupina gomil je razvrščena okoli manjše dolinice, medtem ko leži druga nekoliko severneje na ploskem grebenu (sl. 199/1). K temu grobišču smo prišli tudi štiri gomile južno od poti, ki vodi k sv. Marjeti (št. 44–47), vendar pa so tri izmed njih povsem razorane. Skupaj smo uspeli na grobišču prepoznati 47 gomil. Velikost:

Gomila 1: premer 12 m, višina 2 m.

Gomila 2: premer 6 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 3: premer 12 m, višina 2,5 m (velik vkop).

Gomila 4: premer 7 m, višina 1,5 m.

Gomila 5: premer 8 m, višina 1 m (prekopana).

Gomila 6: premer 12 m, višina 2 m (polkrožen vkop).

Gomila 7: premer 12 m, višina 2,5 m (polkrožen vkop).

Gomila 8: premer 12 m, višina 2 m (velik vkop).

Gomila 9: premer 12 m, višina 1,5 m (prekopana).

Gomila 10: premer 12 m, višina 3 m (velik vkop).

Gomila 11: premer 12 m, višina 1 m (prekopana).

Gomila 12: premer 8 m, višina 1 m (vkop).

Gomila 13: premer 7 m, višina 0,7 m (domnevna).

Gomila 14: premer 8 m, višina 1 m.

Gomila 15: premer 7 m, višina 0,5 m (prekopana).

Gomila 16: premer 7 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 17: premer 12 m, višina 1,5 m (prekopana).

Gomila 18: premer 10 m, višina 1,5 m (prekopana).

Gomila 19: premer 10 m, višina 1 m (prekopana).

Gomila 20: premer 10 m, višina 1,5 m (prekopana).

Gomila 21: premer 5 m, višina 0,8 m.

Gomila 22: premer 7 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 23: premer 7 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 24: premer 7 m, višina 1 m (prekopana).

Gomila 25: premer 8 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 26: premer 10 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 27: premer 10 m, višina 1,5 m (domnevna).

Gomila 28: premer 14 m, višina 4 m (prekopana).

Gomila 29: premer 9 m, višina 1,5 m (vkop); = gom. III/1889 (Szombathy).

Gomila 30: premer 6 m, višina 0,7 m; = gom. I/1889 (Szombathy) – (sl. 199/2).

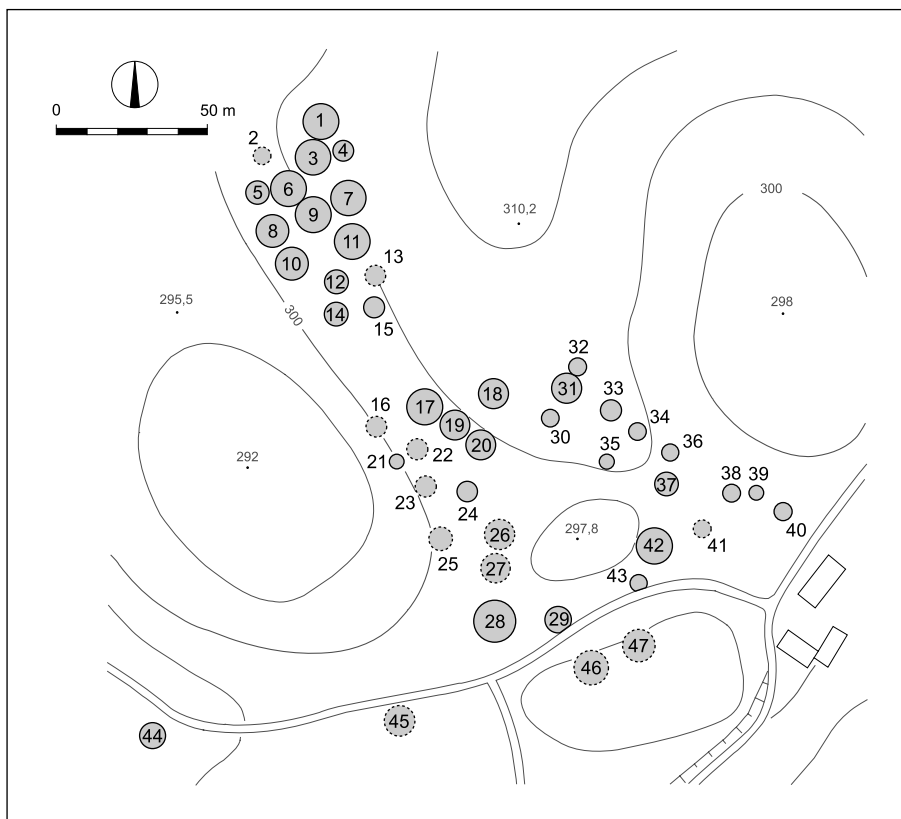
Gomila 31: premer 10 m, višina 2,5 m (velik vkop).

Gomila 32: premer 6 m, višina 1 m (prekopana).

Gomila 33: premer 7 m, višina 0,7 m (vkop).

Gomila 34: premer 6 m, višina 1 m (vkop) – (sl. 199/3).

Gomila 35: premer 5 m, višina 0,5 m; = gom. II/1889 (Szombathy).

Sl. 199/1: Deržaničev gozd na Libni; tloris grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

- Gomila 36: premer 7 m, višina 1 m (vkop).
 Gomila 37: premer 8 m, višina 1 m (velik vkop).
 Gomila 38: premer 6 m, višina 0,5 m.
 Gomila 39: premer 5 m, višina 1 m.
 Gomila 40: premer 6 m, višina 0,7 m (vkop).
 Gomila 41: premer 6 m, višina 0,5 m (domnevna).
 Gomila 42: premer 12 m, višina 1,5 m (dva velika vkopa) (sl. 199/4).
 Gomila 43: premer 6 m, višina 0,7 m (polovica odnesena) – (sl. 199/5).
 Gomila 44: premer 8 m, višina 1,5 m (prekopana); = gom. 2/1940 (Aumann)
 Gomila 45: premer cca. 10 m, višina 0,5 m (razorana).
 Gomila 46: premer cca. 10 m, višina 0,5 m (razorana).
 Gomila 47: premer cca. 10 m, višina 0,5 m (razorana).

Potek raziskav

Grobišče je leta 1885 odkril Jernej Pečnik (*vir 1*), Wilhelm Gurlitt, konservator Centralne komisije iz Gradca, pa je že naslednjo pomlad (1886) organiziral izkopavanja. Predelavec je bil Pečnik, medtem ko sta bila nadzor del in skrb za predmete v rokah videmskega župnika Ferdinanda Ripšla. Tako so februarja prekopali pet gomil, konec aprila in v začetku maja pa ob osebni navzočnosti Gurlitta še tri. Skupaj so torej to leto v Deržaničevem gozdu raziskali osem gomil. O izkopavanju je na kratko poročal Gurlitt, žal pa so podatki preskromni, da bi lahko gomile prepoznali na terenu (*Gurlitt 1888a,*

175 ss; Gurlitt 1888b, 202 ss). Najdbe so prispele v graški Joanneum, kjer so bile večinoma inventarizirane brez oznak posameznih gomil in grobov. Izjema sta le gomili Deržanič V/1886 in Deržanič VI/1886, pa še tu se ohranjeni inventarji le delno ujemajo z Gurlittovimi popisi (*Guštin 1976, 44, t. 58: 1–11 in 14–19, t. 59: 1–6*).

V Deržaničevem gozdu je kopal tudi Josef Szombathy. Med 25. in 28. septembrom 1889 je s sredstvi Prazgodovinske komisije odprl tri gomile (*vir 2; Mader 2018, 328 ss*). Ker nam je v svojem dnevniku ohranil skico najdišča (sl. 199/6), lahko s precejšnjo verjetnostjo ugotovimo, da je gomila, ki je v Naravoslovnem muzeju na Dunaju inventarizirana pod oznako Deržanič I/1889, na našem načrtu označena s številko 30, gomila Deržanič II/1889 s številko 35 in gomila Deržanič III/1889 s številko 29. Najdbe so prispele v dunajski Naravoslovni muzej, kjer pa so ostale vse do sedemdesetih let prejšnjega stoletja neinventarizirane. Objavil jih je Mitja Guštin (*Guštin 1976, 44, t. 55: 1–11 in t. 56: 1–13*).

Nadaljnja izkopavanja gomil v Deržaničevem gozdu je za dunajski Naravoslovni muzej izpeljal Rudolf Hoernes. Leta 1892 je s sredstvi Prazgodovinske komisije prekopal 3 gomile, vendar pa njegovi podatki niso dovolj natančni, da bi lahko gomile prepoznali na terenu (*vir 3; Andrian-Werburg 1893, [41]; Mader 2018, 332 s*). Gradivo je prispelo v dunajski Naravoslovni muzej, objavil ga je Mitja Guštin (*Guštin 1976, 41, t. 33: 1–12 in t. 34: 1–10*).

Sl. 199/2: Deržaničev gozd na Libni; gomila 30, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1993).

Sl. 199/3: Deržaničev gozd na Libni; gomila 34, pogled z jugozahoda. Foto: Janez Dular (1993).

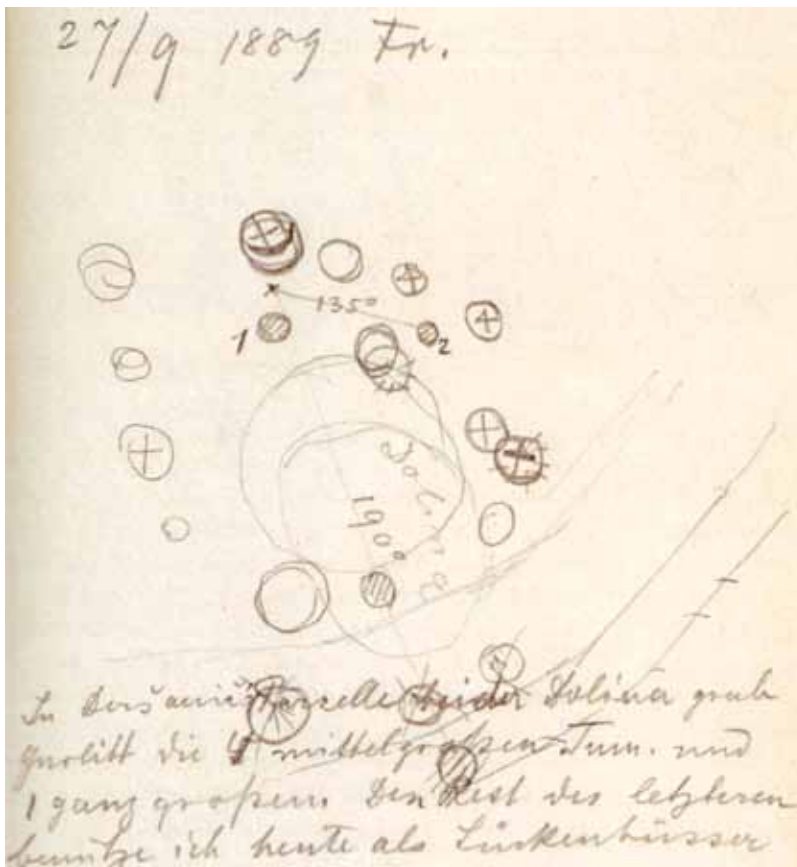

Sl. 199/4: Deržaničev gozd na Libni; gomila 42, pogled z vzhoda. Foto: Janez Dular (1993).

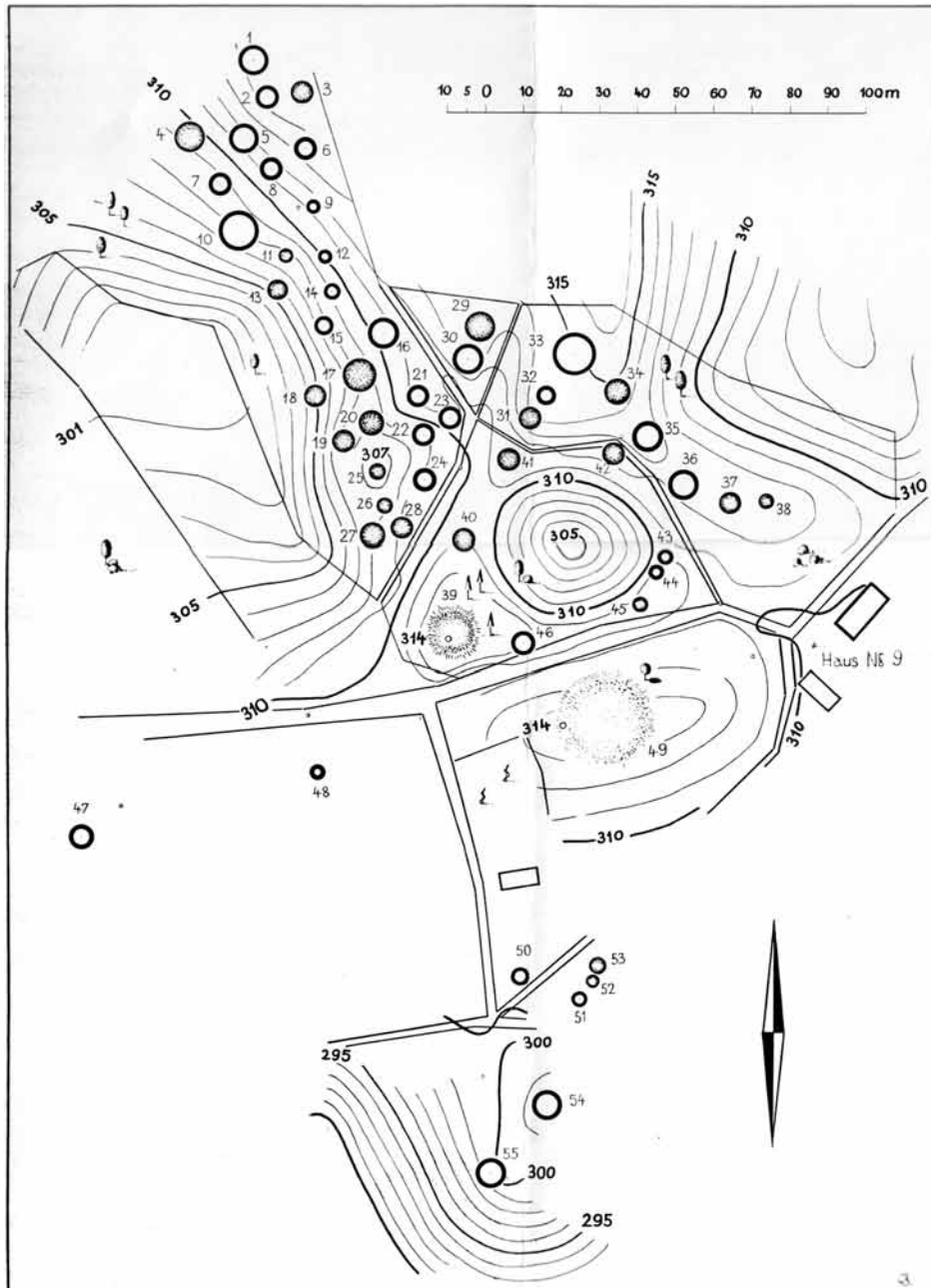
Sl. 199/5: Deržaničev gozd na Libni; gomila 43, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1993).

Sl. 199/6: Deržaničev gozd na Libni; Szombathyjeva skica z označenimi gomilami, ki jih je prekopal leta 1889 (po Mader 2018).

Če so kopali v Deržaničevem gozdu tudi naslednja leta, iz ohranjenih virov ni mogoče ugotoviti. Graški Joanneum je na Libni sicer raziskoval vse do prve svetovne vojne, žal pa v letnih poročilih muzeja niso navedene natančnejše lokacije (*Dular 2006, 168, op. 21*). Zanesljiv podatek je ohranjen le za gomilo, ki je na našem načrtu označena s št. 45, ki so jo prekopali leta 1912. Stala je na parceli 84, ki je bila takrat v lasti F. Planinca (*Jahresbericht des Steiermärkischen Landesmuseums Joanneum 101, 1913, 27*). Danes ni od gomile vidnih nobenih sledov. Njeno lego smo določili s pomočjo Schmidovega načrta.

Leta 1940 je po nalogu Muzejskega društva iz Krškega na Libni kopal Otto Aumann. Kolikor se je dalo razbrati iz skromne dokumentacije, ki jo hrani Posavski muzej v Brežicah, je septembra in oktobra raziskal tri gomile. Gomil 1/1940 in 3/1940 ni mogoče natančno locirati, bolj ali manj zanesljivo je le to, da gre za gomili iz skupine ob vrtači. Gomila 2/1940 pa je stala na parceli 86/2 in je na našem načrtu označena s št. 44. Gradivo s teh izkopavanj hrani Posavski muzej, objavil ga je Mitja Guštin (*Guštin 1976, 38, t. 13*).

Sl. 199/7: Deržaničev gozd na Libni; Schmidov načrt grobišča (Archiv Joanneum).

Domnevno izvira iz Deržaničevih gomil tudi gradivo, ki je prišlo leta 1942 v graški Joanneum (*Guštin 1976, 45, t. 63: 8–14 in t. 64: 1–6*). Najbrž ga je na dan spravil Walter Schmid, ki je isto leto kopal v naselju. Ob tej priliki je dal narediti tudi geodetski posnetek grobišča v Deržaničevem gozdu, ki ga v njegovi zapuščini hrani graški Joanneum (*sl. 199/7*).

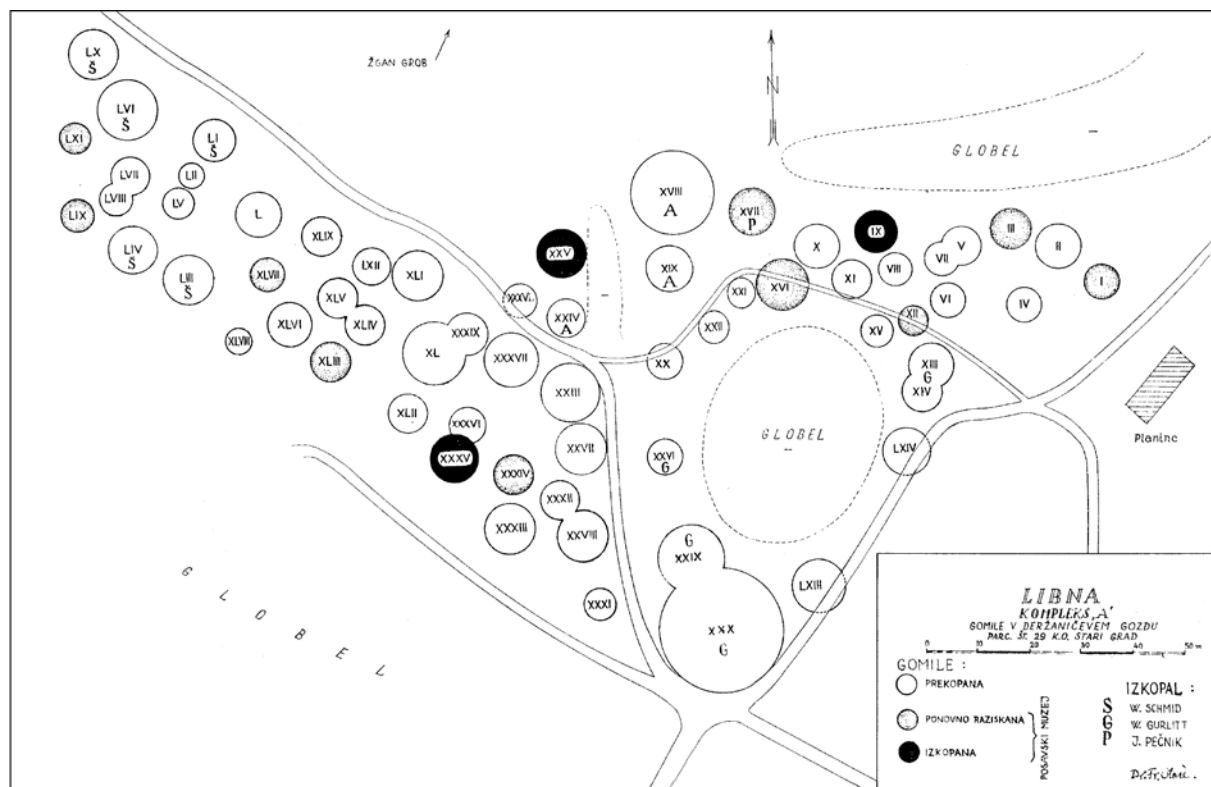
Z grobiščem v Deržaničevem gozdu so se intenzivno ukvarjali tudi po drugi svetovni vojni. Leta 1954 je namreč Posavski muzej iz Brežic pod vodstvom Franceta Stareta raziskal tri gomile (*Škaler 1954, 10*). Ker je Stare izdelal tudi skico grobišča (*sl. 199/8*), lahko z dokajšnjo verjetnostjo ugotovimo, da so bile to gomile, ki so na našem načrtu (*sl. 199/1*) označene s številkami 16, 18 in 36. V vseh treh je našel skeletne pokope dveh do treh oseb z dokaj bogatimi pridatki. Gradivo je objavil Mitja Guštin, (*Guštin 1976, 38, t. 11 in t. 12: 1–9*). Z deli so nadaljevali tudi leta 1956, ko je Stare odprl še devet gomil, ki pa so bile večinoma že prekopane. Le v eni je namreč odkril revnejši grob (*Stare 1958–1959a, 279*).

Arhivski viri

- (vir 1) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 15. 10. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
 (vir 2) Szombathy, Tagebuch, Büchel 15a, str. 31 ss (Fundaktenarchiv NHMW).
 (vir 3) R. Hoernes, Bericht über die im Auftrage der praehistorischen Commission der k. Akademie der Wissenschaften in Untersteiermark 1892 ausgeführten Grabungen (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

- Andrian-Werburg 1893, [41].
 Dular 2006, 167 s.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 293, sl. 201.
 Gurlitt 1888a, 175 ss.
 Gurlitt 1888b, 202 ss.
 Guštin 1976, 38, 41, 44s.
 Mader 2018, 328 ss, 332 s.
 Pečnik 1904, 193.
 Petru, Šašel 1975, Libna. – V: ANSL, 260 s.
 Stare 1958–1959a, 279.
 Škaler 1954, 10.

Sl. 199/8: Deržaničev gozd na Libni; Staretov načrt gomilnega grobišča (Posavski muzej Brežice).

Kat. št.: 200*Najdišče:* Greben.*Kraj:* Libna.*TTN5:* Krško 39; *GKY:* 540547 – *GKX:* 90202.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (8 gomil).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Pod tem imenom so združene gomile, ki leže na grebenu na skrajnem severnem koncu Libenske gore. Gre za skupaj osem gomil, od katerih je nekaj dvomljivih oziroma uničenih, razvrščene pa so v treh gruclah vzdolž poti, ki s severne strani pripelje na Libno (*sl. 200/1*). Velikost:

Gomila 1: premer 10 m, višina 0,7 m.

Gomila 2: premer 10 m, višina 0,7 m.

Gomila 3: premer 10 m, višina 1 m.

Gomila 4: premer 10 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 5: premer 10 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 6: premer 7 m, višina 0,5 m (domnevna).

Gomila 7: premer 7 m, višina 0,5 m.

Gomila 8: premer 14 m, višina 1 m (polovica odnesena).

Potek raziskav

Gomile na severnem grebenu omenja že Josef Szombathy (*vir 1*), znane pa so bile tudi Walterju Schmidu, ki jih je nekaj vrisal v svoj načrt (*glej sl. 198/3*).

Arhivski vir

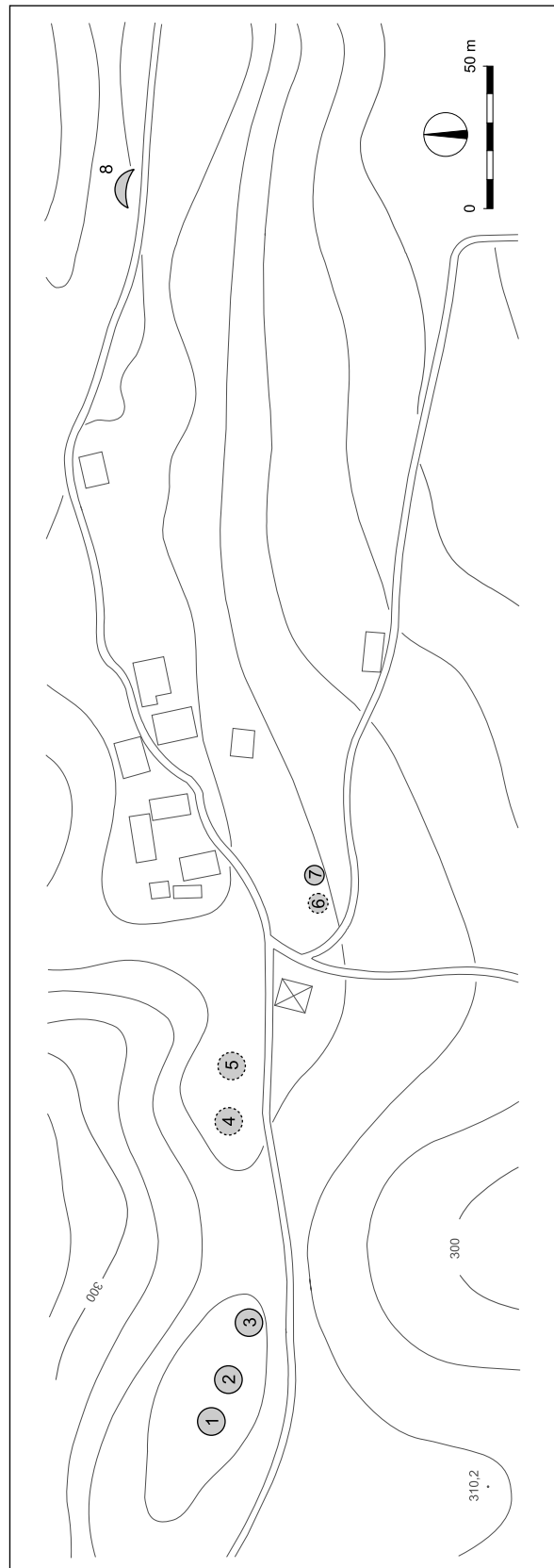
(*vir 1*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 15a, str. 39 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2006, 170.

Dular, Tecco Hvala 2007, 293, sl. 202.

Schmid 1943, 143, Taf. 9.

Sl. 200/1: Greben na Libni; tloris grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Kat. št.: 201

Najdišče: Račičev gozd.

Kraj: Libna.

TTN5: Krško 38, Krško 39; *GKY:* 540555–*GKX:* 89881.

Tip najdišča: gomilno grobišče (8 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Pod tem imenom je združenih osem gomil, ki leže severno in južno od ceste na Libno (*sl. 201/1*). Velikost:

Gomila 1: premer 10 m, višina 1,5 m (polovica odnesena).

Gomila 2: premer 10 m, višina 1 m.

Gomila 3: premer 10 m, višina 1 m (delno odnesena).

Gomila 4: premer 10 m, višina 1 m.

Gomila 5: premer 17 m, višina 1 m; = gom. Planinc 1892 (Hoernes).

Gomila 6: premer 23 m, višina 4 m.

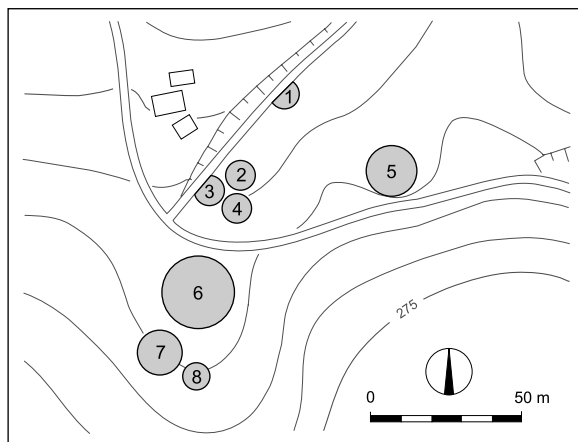
Gomila 7: premer 15 m, višina 2,5 m.

Gomila 8: premer 9 m, višina 1 m (vkop).

Potek raziskav

Prve štiri gomile (št. 1–4) stoje na zemljišču, ki je bilo ob koncu devetnajstega stoletja v lasti Mihaela Račiča (*vir 1*). Dve med njimi (najverjetneje št. 2 in št. 4) je v zimi 1885–1886 prekopal J. Pečnik (*Gurlitt 1888a, 176; Gurlitt 1888b, 202*). Najdbe so prispele v graški Joanneum, kjer pa so bile očitno inventarizirane brez natančnih najdiščnih podatkov. Guštin je namreč objavil le del inventarja gomile 1/1885 (*Guštin 1976, 44, t. 58: 12, 13*).

Naslednjo gomilo s tega grobišča je leta 1892 s sredstvi Prazgodovinske komisije raziskal Rudolf Hoernes (*Mader 2018, 331 s*). Stala je nekoliko vzhodneje v nekdanjem Planinčevem gozdu, na našem načrtu pa je označena s št. 5. O izkopavanju je ohranjen protokol, iz katerega izvemo, da so v gomili odkrili 50 najdbenih skupkov (*vir 2*). S pomočjo Hoernesovih podatkov je bilo mogoče rekonstruirati tudi njihovo razporeditev (*Dular 2006, 175, sl. 11*). Gradivo je prispelo v dunajski

Sl. 201/1: Račičev gozd na Libni; tloris grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Naravoslovni muzej, kjer je bilo inventarizirano pod oznako gomila Planinc 1892. Objavil ga je Mitja Guštin (*Guštin 1976, 43 s, t. 49: 1–3, t. 50–54, t. 55: 12–14*).

Arhivska vira

(*vir 1*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 15a, str. 37 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 2*) R. Hoernes, Tumulus im Walde des Planinc auf dem Loibenberg (Fundaktenarchiv NHMW – Fundakt Steiermark).

Literatura

Dular 2006, 168 s, 174 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 293, sl. 203.

Gurlitt 1888a, 175 ss.

Gurlitt 1888b, 202 ss.

Guštin 1976, 43 s.

Mader 2018, 331 s.

Petru, Šašel 1975, Libna. – V: ANSL, 260 s.

Kat. št.: 202

Najdišče: Planinčev travnik.

Kraj: Libna.

TTN5: Krško 38, Krško 39.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

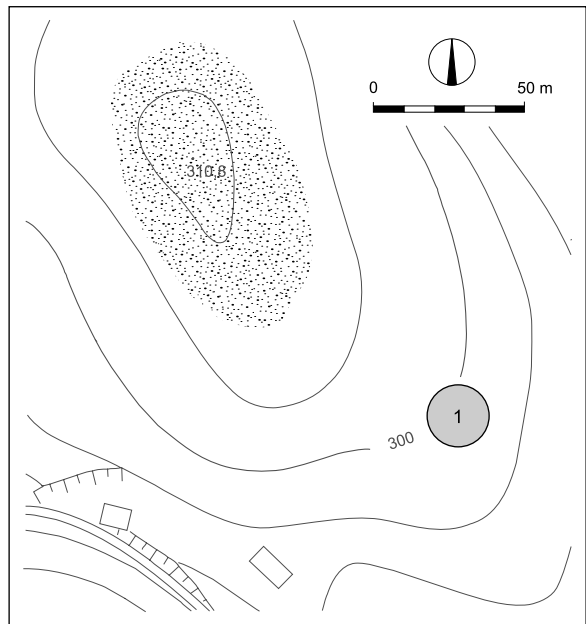
Datacija: starejša železna doba.

Opis

Gomilno grobišče se je širilo na kopastem grebenu vzhodno od Planinčeve domačije, kjer pa so bili že v devetnajstem stoletju vinograd, njiva in travnik. Szombathy je leta 1889 na tem prostoru še razpoznal nekaj gomil (*vir 1*), danes pa je teren popolnoma zravnano, tako da ni več mogoče ugotoviti ne njihovih leg ne števila. Na našem načrtu je območje grobišča označeno z rastrom (*sl. 202/1*). Od celotne nekropole se je ohranila ena sama popolnoma prekopana gomila, ki leži v gozdu na jugovzhodnem koncu grebena (premer 20 m).

Potek raziskav

Prve najdbe z Libne so prišle na dan prav na tem grobišču. Sredi devetnajstega stoletja jih je izkopal lastnik parcele Planinc in jih podaril takratnemu župniku v Vidmu (*vir 2*). Dve gomili na Planinčevem posestvu sta leta 1886 raziskala Jernej Pečnik in Wilhelm Gurlitt. Prva je ležala severno, druga pa južno od lastnikove hiše (*Gurlitt 1888a, 176; Gurlitt 1888b, 202*). Najdbe s teh izkopavanj so prispele v graški Joanneum, kjer pa so bile očitno inventarizirane brez ožjih najdiščnih oznak. Kot lahko zvedemo iz Szombathyjevega dnevnika, je Gurlitt načel tudi veliko gomilo v gozdu na jugovzhodnem koncu grebena (*vir 1*). Do konca jo je leta 1912 prekopal graški Joanneum (*Jahresbericht des Steiermärkischen Landesmuseums Joanneum 101, 1913, 27*). Kasneje na tem grobišču niso več raziskovali. Pač pa je bil zelo verjetno tu najden grob s sestavljeno čelado, ki ga je leta 1898 od lastnika Planinca odkupil graški Joanneum (*Mitt. Zent. Komm. N. F. 25, 1899, 29*). Čelado je objavil Mitja Guštin (*Guštin 1976, 45, t. 66*).

Sl. 202/1: Planinčev travnik na Libni; tloris grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Arhivska vira

(*vir 1*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 15a, str. 38 s (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 2*) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 15. 10. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).

Literatura

Dular 2006, 169 s.

Dular, Tecco Hvala 2007, 294, sl. 204.

Gurlitt 1888a, 175 ss.

Gurlitt 1888b, 202 ss.

Guštin 1976, 45, t. 66.

Petru, Šašel 1975, Libna. – V: ANSL, 260 s.

Kat. št.: 203

Najdišče: Špiller.

Kraj: Libna.

TTN5: Krško 38, Krško 39; GKY: 540793 – GKX: 89916.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Grobišče so sestavljale tri gomile, o katerih pa ni danes na terenu vidnih nobenih sledov. Prva je stala na mestu, kjer je sedaj Špillerjeva domačija, druga je bila sedemdeset metrov jugovzhodno na nekoliko nižje ležečem ploskem grebenu, tretja pa severno od Špillerjeve hiše (sl. 203/1).

Potek raziskav

Raziskovanje vseh treh gomil ima dokaj pestro zgodovino, ki je pomembna za pravilno razumevanje najdiščnih kontekstov, zato si jo moramo nekoliko podrobneje ogledati.

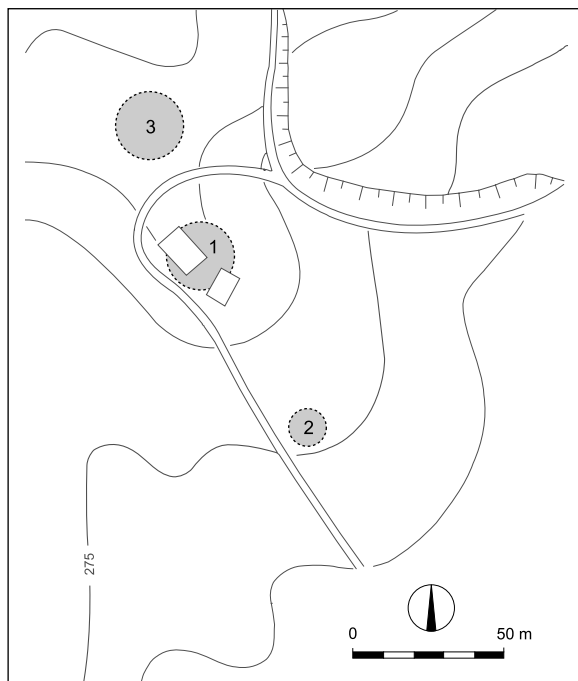
Gomila 1

Gomila je bila na mestu, kjer stoji danes Špillerjeva domačija. Omenja jo že Szombathy, ki pravi, da je ohranjen le še njen ostanek. Že leta 1889 je namreč na njeni zahodni strani stala hiša, na drugi polovici pa je bil vinograd (*vir 1*; Dular 2006, 170, op. 44). Po drugi svetovni vojni si je lastnik Špiller za hišo zgradil gospodarsko poslopje, pri tem pa so prišle na dan najdbe. Pri odstranjevanju nasutja in poglobljanju terena je namreč naletel na dve sulični osti, leta 1962 pa še na bogat grob s konjsko opremo. To je spodbudilo Posavski muzej, da je isto leto gomilo raziskal do konca. Delo sta opravila Stanko Škaler in Tone Knez. Ugotovila sta, da je bila gomila večidel že uničena, kljub temu pa sta v njeni sredini odkrila bogat, s kamni obdan grob, na severnem robu pa še štiri pokope. Gradivo iz gomile sta objavila Knez in Škaler (*Knez, Škaler, 1968, 242 ss*), nato pa še Mitja Guštin (*Guštin 1976, 37 s., t. 5–10*).

Gomila 2

Gomila je stala v vinogradu jugovzhodno od Špillerjeve domačije. Parcela je bila ob koncu devetnajstega stoletja v lasti Placide Volavšek, nadučiteljice iz Brežic. Leta 1893 se je Volavškova odločila, da zemljišče prerigola in na novo zasadi z vinsko trto (*vir 2*). Priložnost je izkoristil graški Joanneum, ki se je odločil, da gomilo prej razišče. Izkopavanje je vodil Otto Fischbach. Februarja 1894 je našel sedem grobov, nato pa je moral zaradi slabega vremena s delom prenehati (*Gurlitt 1894, [62 s]; Gurlitt 1895, 51 ss*). Gradivo je prišlo v Joanneum, objavil ga je Mitja Guštin (*Guštin 1976, 44 s, t. 59: 7–14, t. 60: 1–12 in t. 61: 1–9*).

Ker gomila ni bila v celoti prekopana, so pri obdelovanju vinograda še vedno prihajali na dan posamični predmeti (*vir 3*). Ko pa so okoli leta 1928 zemljišče

Sl. 203/1: Špiller na Libni; tloris grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

ponovno rigolali, so se najdbe pomnožile. Gradivo, ki so ga izkopali to leto, je za svoje zbirke pridobil Narodni muzej iz Ljubljane Ložar 1930, 17 ss). Objavil ga je Mitja Guštin (*Guštin 1976, 39, t. 17–21*).

S tem pa raziskovanje gomile 2 še ni bilo zaključeno. Poleti 1969 jo je namreč še enkrat prekopal Posavski muzej iz Brežic. S posegom so želeli preveriti, če je ostalo v njej še kaj nedotaknjenih celot. Našli so dva bogata grobova, v središču gomile pa dele kamnite konstrukcije (*Škaler 1968–1969c, 181 s*). Tokrat so najdbe prispele v Posavski muzej (*Guštin 1976, 37, t. 1–4*). Gradivo iz gomile 2 je bilo torej inventarizirano in objavljeno pod tremi oznakami:

- Gomila Volavšek 1894 (Joanneum Graz);
- Libna 1928 (Narodni muzej Slovenije Ljubljana);
- Špillerjeva gomila II (Posavski muzej Brežice).

Gomila 3

Gomila je stala severno od Špillerjeve domačije, danes pa ni od nje na terenu vidnih nobenih sledov. Omenja jo že Josef Szombathy. Po njegovih podatkih je stala v gozdu lastnika Glogovška iz Artič (*vir 1*).

Gomilo je načel že Gurlitt, dokončno pa jo je v letih 1892 in 1893 s podporo Prazgodovinske komisije raziskal Rudolph Hoernes (*Mader 2018, 333 s*). Kot lahko zvedemo iz njegovega poročila, je stala tik za Glogovškovo zidanico (*vir 3*). Ko so stavbo gradili, so celo uničili njen jugovzhodni rob (sl. 203/2). Prvo leto so jo raziskovali 12 dni (3.–14. septembra 1892). Hoernes pri

delu ni bil navzoč, ampak je izkop zaupal preparatorju Franzu Brattini. Skupaj so odkrili 18 najdbenih skupkov, ki so bili kasneje v Naravoslovnem muzeju na Dunaju inventarizirani pod oznako gomila Glogovšek II/1892.

Naslednjo leto je Hoernes nadaljeval z delom (*Andrian-Werburg 1894, [14]*). Kopal je od 24. avgusta do 13. septembra 1893 in odkril novih 38 skupkov, ki so prav tako prispeli v dunajski Naravoslovni muzej (*vir 4*). Tu so jih inventarizirali pod oznako gomila Glogovšek I/1893. Ker je Hoernes pri izkopavanju uporabljal merilni instrument, je bilo moč s pomočjo njegovih podatkov tloris gomile in lego posameznih najdb rekonstruirati (*Dular 2006, 178, sl. 12*).

Gradivo iz iste gomile je bilo torej na Dunaju inventarizirano pod oznakama dveh samostojnih gomil: Gomila Glogovšek II/1892 in gomila Glogovšek I/1893; tako ga je objavil tudi Mitja Guštin (*Guštin 1976, 39 ss, t. 23–32*).

Arhivski viri

(*vir 1*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 15a, str. 39 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 2*) Pismo Rudolpha Hoernesu Moritzu Hoernesu z dne 9. 9. 1893 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 3*) Pismi Skerbinca Szombathyju z dne 7. 2. 1901 in 27. 3. 1901 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 3*) R. Hoernes, Bericht über die im Auftrage der praehistorischen Commission der k. Akademie der Wissenschaften in Untersteiermark 1892 ausgeführten Grabungen (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 4*) R. Hoernes, Verzeichniss der in dem Tumulus des Glogovšek 1893 gemachten Funde (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Andrian-Werburg 1894, [14].

Dular 2006, 170 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 294, sl. 205.

Gurlitt 1894, [62 s].

Gurlitt 1895, 51 ss.

Guštin 1976, 37 ss.

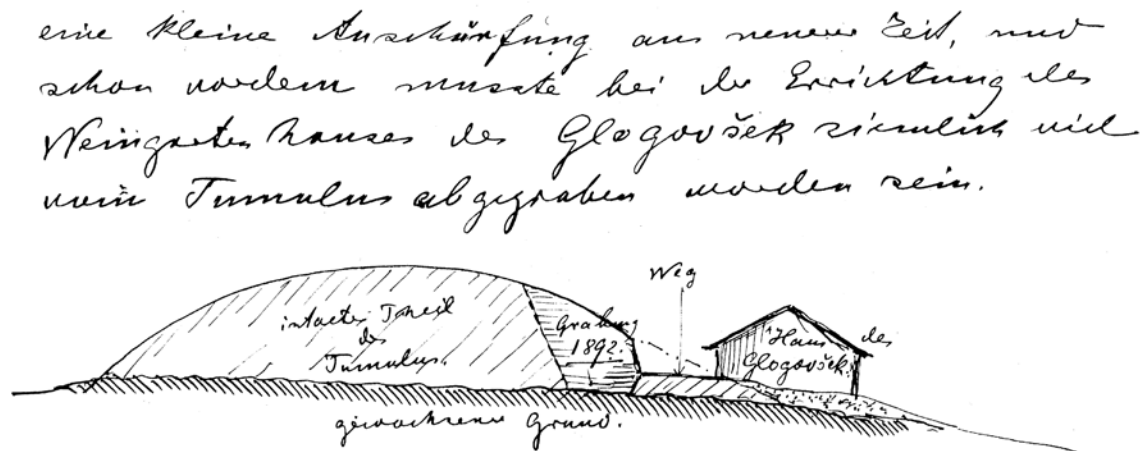
Knez, Škaler, 1968, 242 ss.

Ložar 1930, 17 ss.

Mader 2018, 333 s.

Petru, Šašel 1975, Libna. – V: ANSL, 260 s.

Škaler 1968–1969c, 181 s.

Sl. 203/2: Špiler na Libni; Hoernesova skica gomile 3 (Glogovšek). (Fundaktenarchiv NHMW).

Kat. št.: 204

Najdišče: Agrokombinat.

Kraj: Žadovinek.

TTN5: Krško 46; *GKY:* 538105 – *GKX:* 88191.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba, mlajša železna doba.

Opis

Grobišče je bilo na robu savske terase na območju industrijske cone, ki že sega do prvih hiš vasi Žadovinek (*sl. 204/1*).

Potek raziskav

Na grobove so naleteli spomladi 1987 pri izkopu gradbene jame za tehtnico za tovorna vozila (*Lazar*

1992, 321 s). S takojšnjim zaščitnim izkopavanjem, ki se je nadaljevalo leta 1991 je bilo odkritih 25 žganih grobov dobovske žarnogrobiščne skupine. Najdbe hrani Posavski muzej Brežice, objavila sta jih Primož Pavlin in Uroš Bavec (*Pavlin, Bavec 2017, 85 ss*).

Z območja Agrokombinata so bile že od prej znane tudi latenske najdbe, ki so jih našli pri gradnji tamkajšnjega parkirišča (*Guštin 1981a, 222 s*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 294.

Guštin 1981a, 222 s.

Lazar 1992, 321 s.

Pavlin, Bavec 2017, 85 ss.

Sl. 204/1: Agrokombinat pri Žadovinku; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 205

Najdišče: Žabjek.

Kraj: Velika vas.

TTN5: Krško 46; GKY: 535085 – GKX: 86140.

Tip najdišča: gomilno grobišče? (1 gomila).

Datacija: neopredeljeno.

Opis

V gozdu zahodno od Velike vasi je velika prekopana gomila. Premer 25 m, višina 4 m (sl. 205/1).

Potek raziskav

Gomila je bila znana že Jerneju Pečniku (vir 1; Pečnik 1904, 192).

Arhivski vir

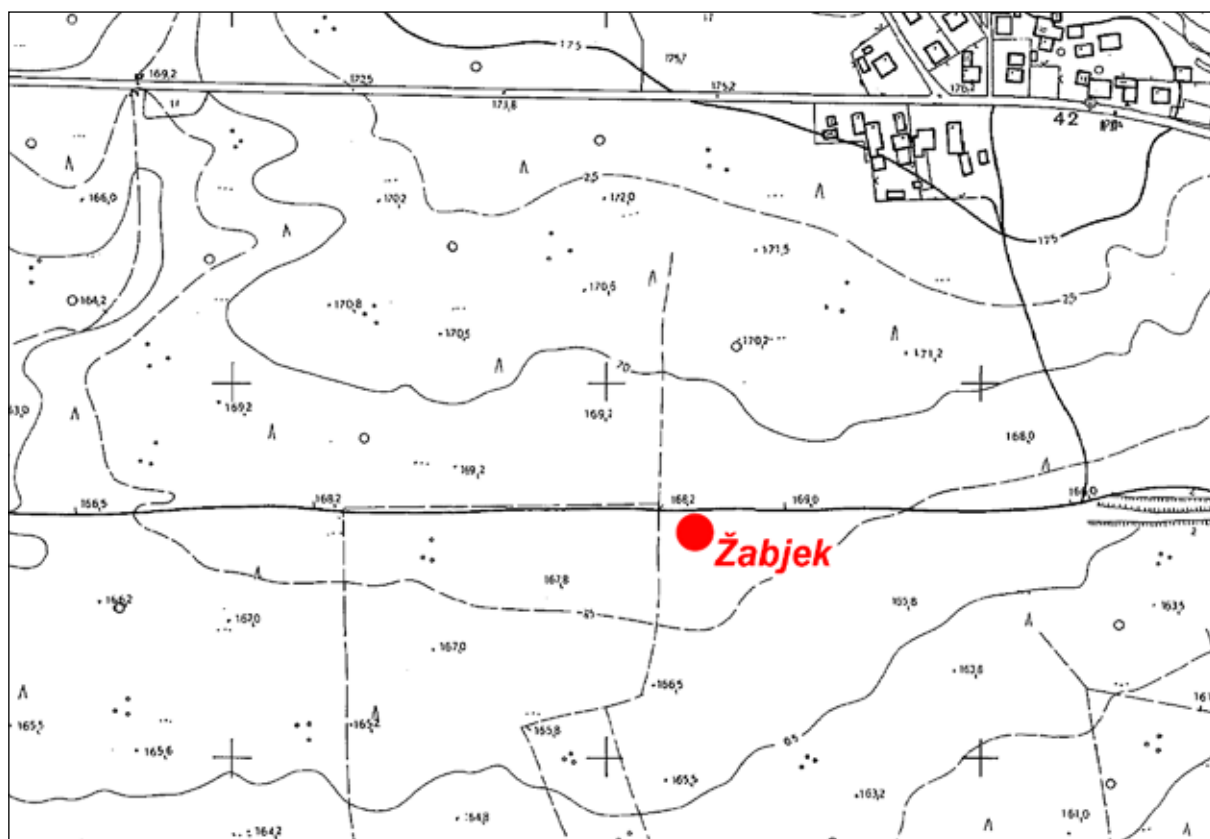
(vir 1) J. Pečnik, Beschreibung Neviodiumus mit Umgebung respective Zeichenerklärung 1888, 11 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 294.

Pečnik 1904, 192.

Petru 1975, Velika vas. – V: ANSL, 255.

Sl. 205/1: Žabjek pri Veliki vasi; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 206

Najdišče: Velike njive.

Kraj: Velika vas.

TTN5: Krško 46; GKY: 535801 – GKX: 85651.

Tip najdišča: neutrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba.

Potek raziskav

Izkopavanja leta 2003 so odkrila jame za stojke, odpadne jame in 5 metrov široko gramozno hodno površino (pot), ki jo je prekrivala deponija pozno-bronastodobne keramike. Ločevala je gospodarski del naselbine od bivalnega (*Mason 2006d, 230 s*).

Opis

Naselje leži v ravnini na desnem bregu Velikovaškega potoka (*sl. 206/1*). Odkrito je bilo pri terenskem pregledu zaradi gradnje avtoceste (*Djurić 2003d, 273*).

Literatura

Djurić 2003e, 273.

Dular, Tecco Hvala 2007, 294.

Mason 2006d, 230 s.

Sl. 206/1: Velike njive pri Veliki vasi; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 207*Najdišče:* Grofove njive 1.*Kraj:* Velika vas.*TTN5:* Krško 47; *GKY:* 536754 – *GKX:* 85714.*Tip najdišča:* neutrjeno naselje.*Datacija:* železna doba.*Opis*

Najdišče leži jugovzhodno od Velike vasi na območju nekdanje cestninske postaje Drnovo (*sl. 207/1*).

Potek raziskav

Ostanki planega železnodobnega naselja so bili odkriti pri zaščitnem izkopavanju ob gradnji avtoceste leta 2003. Dokumentirana je bila s kamni tlakovana pot v dolžini okoli 300 m, ki je potekala v smeri sever–jug. Ob njej so stali štirje objekti grajeni v stojkasti tehniki, odkrite pa so bile še tri shrambne jame. Na osnovi keramičnih najdb so naselje datirali v starejšo železno dobo (*Pavlovič 2007*).

Literatura

Djurić 2003c, 143.

Dular, Tecco Hvala 2007, 294.

Pavlovič 2007.

Sl. 207/1: Grofove njive 1 in Grofove njive 2 pri Veliki vasi; poziciji naselja in gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 208

Najdišče: Grofove njive 2.

Kraj: Velika vas.

TTN5: Krško 47; GKY: 536806 – GKX: 85743.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Severovzhodno od železnodobnega naselja Grofove njive 1 (kat. št. 207) – (sl. 207/1), je bila odkrita odorana gomila, zamejena s krožnim jarkom (sl. 208/1). V njej so bili štiri skeletni grobovi, ki jih pridane najdbe opredeljujejo v mladohalštatsko obdobje (certoški horizont) – (Pavlovič 2007).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 294.

Pavlovič 2007.

Sl. 208/1: Grofove njive 2 pri Veliki vasi; tloris gomile (po Pavlovič 2007).

Kat. št.: 209

Najdišče: Letališče.

Kraj: Zasap.

TTN5: Kostanjevica 8; GKY: 540163 – GKX: 83818
(središče naselja).

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Polja, na katerih se je širilo grobišče leže severno od vasi Zasap in so danes najverjetneje znotraj letališkega kompleksa Cerklje ob Krki. Natančne lokacije ni več mogoče določiti (*sl. 209/1*).

Potek raziskav

Jernej Pečnik je leta 1887 pri vasi Zasap izkopal okoli 20 halštatskih grobov s skeletnimi pokopi, ki so

vebovali lepo ohranjene predmete (*vir 1*; Pečnik 1892a, 126). Očitno gre za ostanek razorane gomile. Najdbe je poslal v Kranjski deželni muzej (*Pečnik 1904, 195*). Natančneje jih popisuje Josef Szombathy (*vir 2*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Centralni komisiji z dne 4. 7. 1888, str. 11 (Arhiv RS, fond AS 1100, C. kr. spomeniški urad, K 59/117).

(*vir 2*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 29, 4 s (Fundaktenarchiv NHMW).

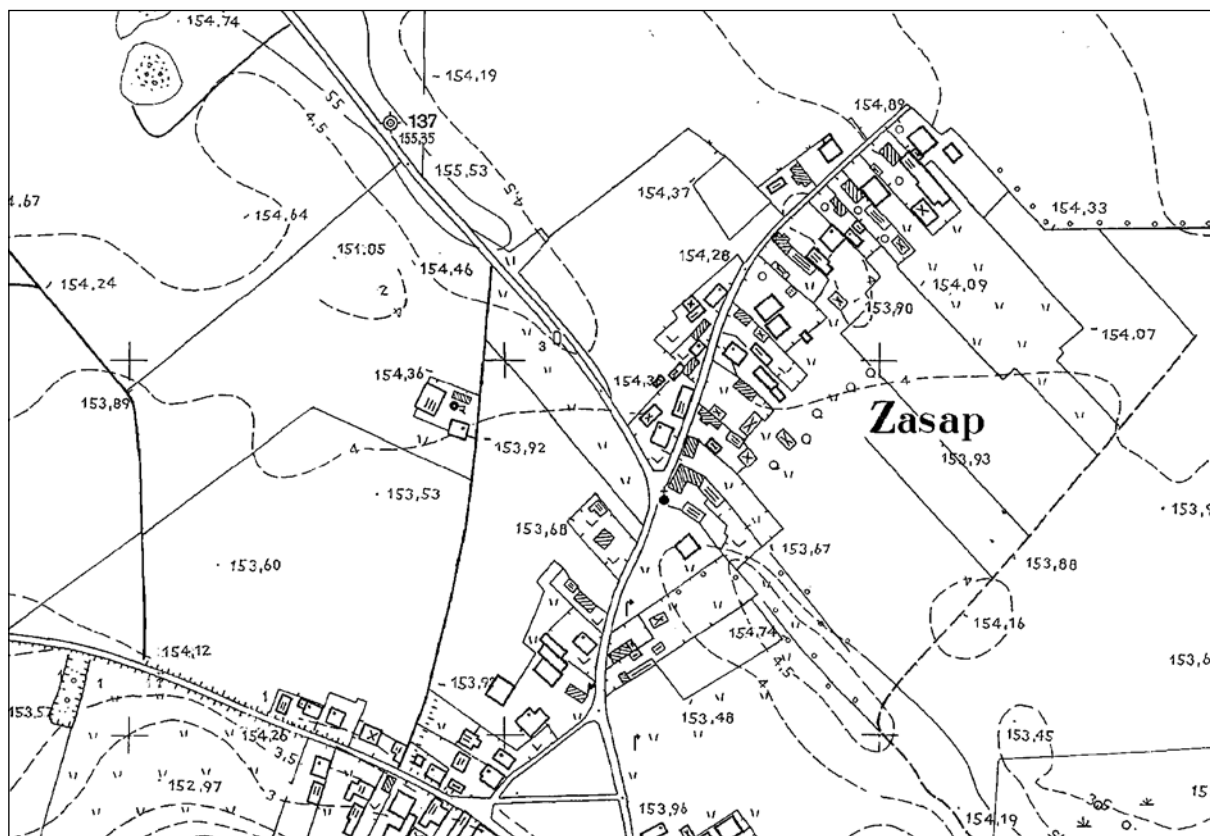
Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 295.

Pečnik 1892a, 126.

Pečnik 1904, 195.

Petru 1975, Zasap. – V: ANSL, 250.

Sl. 209/1: Letališče pri Zasapu; bližnja okolica vasi (TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 209A

Najdišče: Srpčičeva hiša.

Kraj: Cerklje ob Krki.

TTN5: Kostanjevica 9; *GKY:* 541096 – *GKX:* 82284.

Tip najdišča: plano naselje.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Najdišče se nahaja v vasi Cerklje ob Krki (*sl. 209A/1*).

Potek raziskav

Leta 2005 so bile zaradi predvidene novogradnje na parcelah 3122/1 in 3122/4 k. o. Cerklje opravljene raziskave, ki so v globini 0,5 m odkrile precejšnjo količino poznobronastodobne keramike. Šlo naj bi za hodno površino in ruševinske ostanke hiše, katere tloris pa ni bil ugotovljen (*Bavec, Olič 2007b, 32*).

Literatura

Bavec, Olič 2007b, 32.

Sl. 209A/1: Srpčičeva hiša v Cerkljah ob Krki; pozicija najdišča (osnova: atlas okolja © ARSO). *M.* = 1:5000.

Kat. št.: 210*Najdišče:* Gomila.*Kraj:* Boršt.*TTN5:* Kostanjevica 10; GKY: 543020 – GKX: 83100.*Tip najdišča:* gomilno grobišče? (2 gomili).*Datacija:* neopredeljeno.*Opis*

Severno od Boršta (*sl. 210/1*) je stala ob poti proti Skopicam velika gomila, od katere se je ohranila le rahla vzpetina (višina ca. 0,5 m), ki daje slutiti, da je bila široka približno 20 m. Nekoliko severneje je na njivi še ena rahla vzpetina, ki je lahko prav tako ostanek razvlečene gomile.

Potek raziskav

Gomilo omenja že Dežman, ki pravi, da je vrisana na avstrijskem vojaškem zemljevidu (*Deschmann 1886, 19*) – (*sl. 210/2*). Domačini iz Boršta so vedeli povedati, da so med obema vojnama gomilo odstranili, njeno nasutje pa zvozili h Krki za nasip, ki pelje na tamkajšnji most. Če so pri teh delih kaj našli, ob terenskem pregledu leta 1992 nismo mogli izvedeti.

Gomilo (oziroma dve gomili) pri vasi Boršt omenja več avtorjev, vendar gre le za kratke notice (*Suppan 1858, 34; Bezljaj 1888, 564; Rutar 1889, 58; Pečnik 1892a, 225; Premerstein, Rutar 1894, 78*).

Sl. 210/2: Gomila pri Borštu, označena na avstrijskem vojaškem zemljevidu.

Literatura

Bezljaj 1888, 564.

Deschmann 1886, 19.

Dular, Tecco Hvala 2007, 295.

Pečnik 1892a, 225.

Petru 1975, Boršt. – V: ANSL, 249.

Premerstein, Rutar 1894, 78.

Rutar 1889, 58.

Suppan 1858, 34.

Sl. 210/1: Gomila pri Borštu; približna pozicija gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 211*Najdišče:* –*Kraj:* Boršt.*TTN5:* Kostanjevica 10; *GKY:* 543010 – *GKX:* 82505
(središče naselja).*Tip najdišča:* posamična najdba.*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Posavski muzej v Brežicah hrani iz Boršta (*sl. 211/1*) močno poškodovano železno tulasto sekuro, ki so jo izkopali v neki gomili. Točno mesto najdbe ni znano (*Stare, Škaler 1958–1959d, 323*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 295.

Petru 1975, Boršt. – V: *ANSL*, 249.

Stare, Škaler 1958-1959d 323, t. 9: 8.

Sl. 211/1: Boršt; bližnja okolica vasi (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 212*Najdišče:* Trebeži.*Kraj:* Velike Malence.*TTN5:* Kostanjevica 10; GKY: 543886 – GKX: 82146.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (5 gomil) – uničeno.*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Jugozahodno od Velikih Malenc se vleče nad cesto Podbočje–Čatež podolgovat greben, na katerem je bila manjša gomilna nekropola. Danes ni ostalo na Trebežih od gomil nobenih sledov. Greben je bil namreč pozidan s počitniškimi hišami, s tem pa so v celoti spremenili nekdanjo podobo najdišča (*sl. 212/1*). Položaj nekropole je bil ugotovljen pri terenskem pregledu leta 1992 na podlagi Pečnikovih podatkov (*vir 1 – sl. 212/2*).

Potek raziskav

Grobišče – 5 manjših gomil – je leta 1888 odkril Jernej Pečnik in se že julija lotil kopanja. Gomila 1, ki je bila po njegovem opisu največja, je vsebovala okoli 10 grobov, od katerih pa so imeli le trije pridatke. V tej gomili je našel tudi naknadno vkopan rimski grob. Gomila 2 je imela 8 grobov in v treh so našli najdbe. Gomili 3 in 4 sta vsebovali po en grob brez pridatkov, medtem ko je grob iz gomile 5 vseboval nekaj najdb (*vir 1*). Kje se nahaja gradivo, ni znano, najverjetneje je bilo v ljubljanskem muzeju inventarizirano z drugimi najdbami iz Velikih Malenc.

Arhivski vir

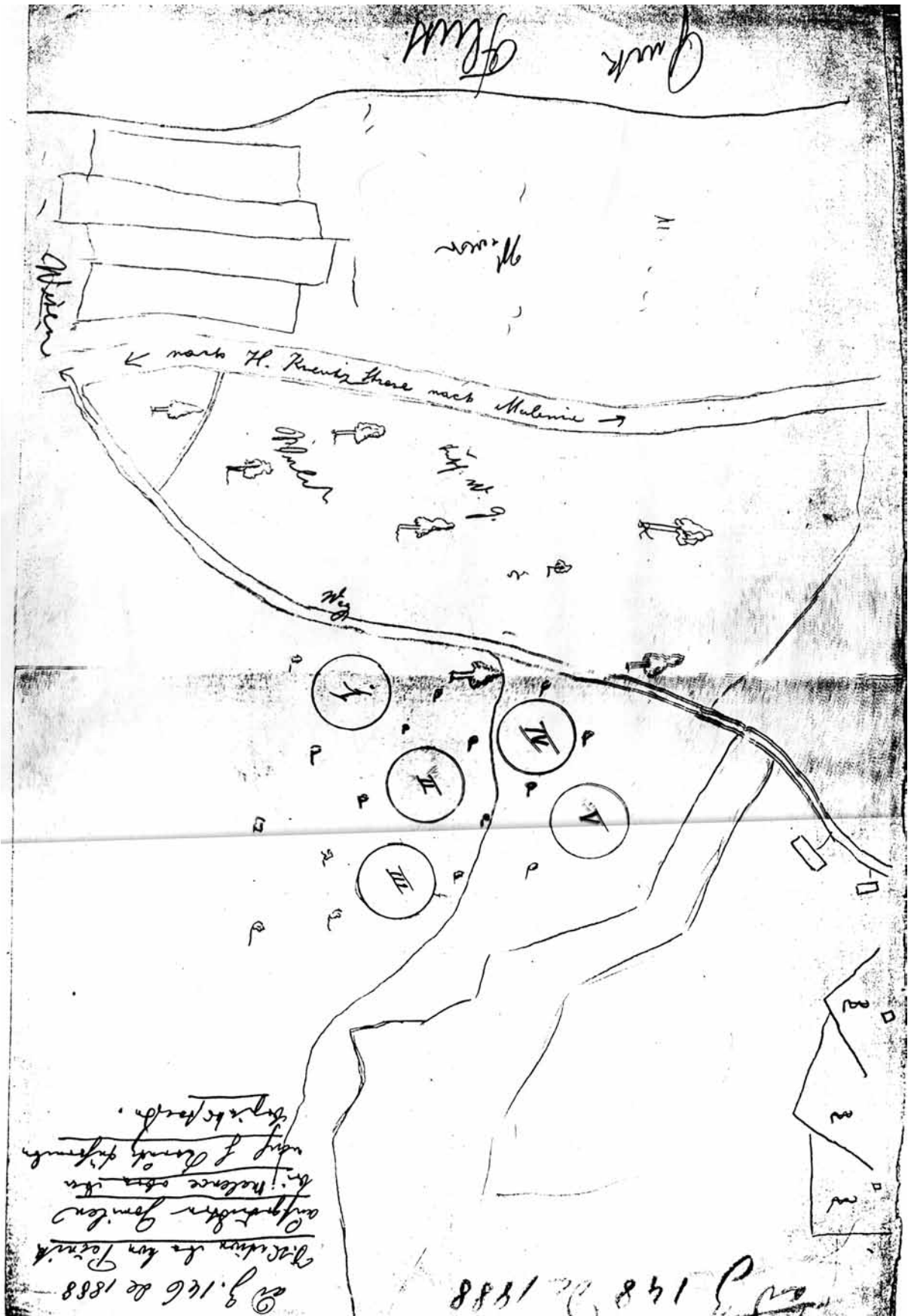
(*vir 1*) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 19. 7. 1888 s priloženo skico najdišča (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 295.

Sl. 212/1: Trebeži pri Velikih Malencah; približna pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 212/2: Trebeži pri Velikih Malencah; Pečnikova skica gomilnega grobišča iz leta 1888.

Kat. št.: 212A

Najdišče: Kolarjeva hiša.

Kraj: Velike Malence.

TTN5: Kostanjevica 10; GKY: 544449 – GKX: 82590.

Tip najdišča: gomilno grobišče?

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Najdišče leži sredi vasi Velike Malence (*sl. 212A/1*).

Potek raziskav

Pri izkopu kleti za novo hišo na parceli 481 k. o. Čatež, so našli dve masivni bronasti narebreni zapestnici in še nekaj bronastih predmetov, ki pa so jih zavrgli. Najdbe so verjetno iz manjše gomile (*Škaler 1968–1969e, 184 s.*).

Literatura

Škaler 1968–1969e, 184 s.

Sl. 212A/1: Kolarjeva hiša v Velikih Malencah; pozicija najdišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 213*Najdišče:* Gradišče.*Kraj:* Velike Malence.*TTN5:* Kostanjevica 10; *GKY:* 545100 – *GKX:* 83090.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* starejša železna doba, poznoantična doba.*Opis*

Naselje leži na prostrani terasi na desnem bregu Krke, ki dela prav na tem mestu velik zavoj (*sl. 213/1, 213/2*). Terasa je skoraj ravna, saj znašajo višinske razlike med najvišjim in najnižjim delom le nekaj metrov. Na Gradišče se najlažje povzpemo iz jugozahodne smeri, kjer pripelje nanj dobra pot.

Naselje je imelo trikotno obliko (*sl. 213/3*). Čeprav je bilo poseljeno tudi v antiki in je prav v tem obdobju doživelo pomembne pozidave, je na dlani, da ima obod prazgodovinsko osnovo. Na skrajnem vzhodnem delu se je ohranil kot okop, ki pa že po nekaj metrih preide v

teraso. Rob terase obroblja tudi severno stran (*sl. 213/4*) in izgine šele nad hišami vasi Velike Malence. Na tem mestu je bila terasa uničena. Obod postane jasnejši šele južno od naravne zajede, kjer je najprej ohranjen kot rahel okop, nato pa zopet preide v rob terase, ki se vleče po celi jugovzhodni strani naselja.

Notranjost Gradišča je skoraj ravna. Teren se namreč zložno dviga od juga proti severu, kjer sta dve rahli vzpetini. Po celem prostoru se danes širijo njive. Naselbinskih struktur na površini ni opaziti. Kje je bil vhod v naselje, brez temeljitejših raziskovanj ni mogoče ugotoviti. V poštev bi prišli predvsem dve mesti in sicer tam, kjer pripeljeta v Gradišče sedanji poti (na vzhodu in jugozahodu).

K železnodobnemu naselju sta sodili dve grobišči. Večje je bilo na vzhodni strani (Gomile pri Velikih Malencah – kat. št. 214), drugo, manjše, pa zahodno od naselja (Trebeži pri Velikih Malencah – kat. št. 212) – (*sl. 213/5*).

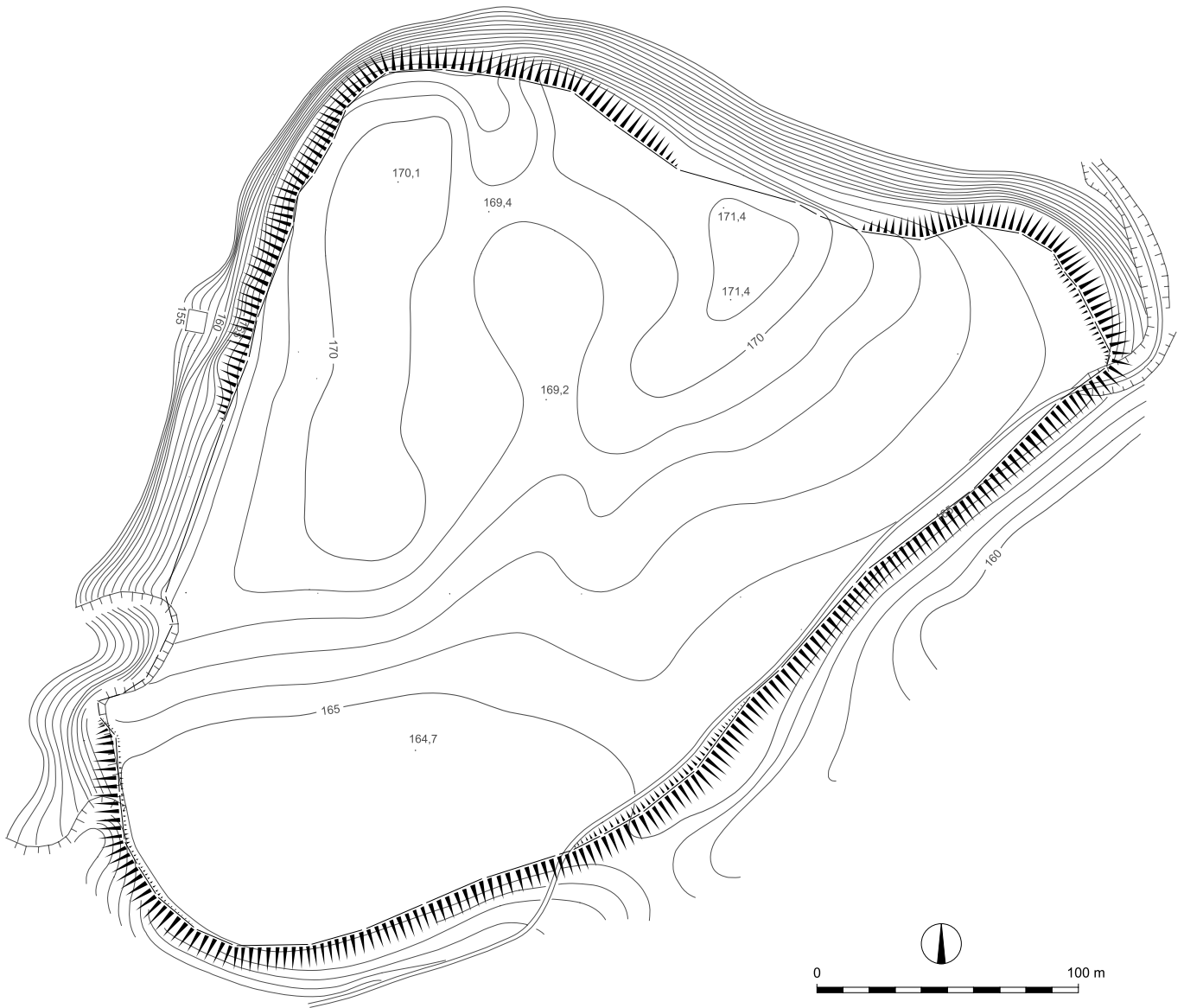
Sl. 213/1: Gradišče pri Velikih Malencah; pozicija naselja (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 213/2: Gradišče pri Velikih Malencah; pogled na naselje s severa. Foto: Janez Dular (1992).

Sl. 213/4: Gradišče pri Velikih Malencah; severni rob naselja. Foto: Janez Dular (1992).

Sl. 213/3: Gradišče pri Velikih Malencah; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Potek raziskav

Raziskovanja Balduina Sarie, ki je na Gradišču pri Velikih Malencah izkopal leta 1929 in 1930, so pokazala, da je bilo naselje obljudeno v železni dobi in pozni antiki (*Saria 1929, 11 ss; Saria 1930, 5 ss*). Zid, ki so ga ob tej priložnosti odkrili na vzhodni strani naselja, je bil širok 3 m, zgrajen pa je bil, kot je to za železnodobna naselja običajno, iz neobdelanih kamnov. Kamni so ležali v rumeni ilovici, ki se je dobro ločila od ostalih plasti. Na severni in zahodni strani, ki sta bili že sami po sebi naravno dovolj utrjeni, prazgodovinskih zidov oziroma nasipov niso našli. Po celem naselju, zlasti pa na prostoru tik za obzidjem, je bilo veliko prazgodovinske keramike, ki jo lahko na osnovi opisov Balduina Sarie okvirno datiramo v železno dobo (*Saria 1956, 44*).

Antična poselitev Gradišča pri Velikih Malencah nas tu seveda ne zanima, omeniti pa velja, da je Saria na osnovi svojih raziskav ugotovil dve fazi: najprej naj bi v 3. stoletju naselje obdali z močnim do 2,1 m debelim obzidjem. Druga faza sodi v konec 4. oziroma v začetek 5. stoletja. V tem času so obzidje obnovili in ga še dodatno utrdili s pravokotnimi stolpi. Za gradnjo so uporabili star antični material, med katerim so bili tudi številni napisni kamni.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 295 s, sl. 207.

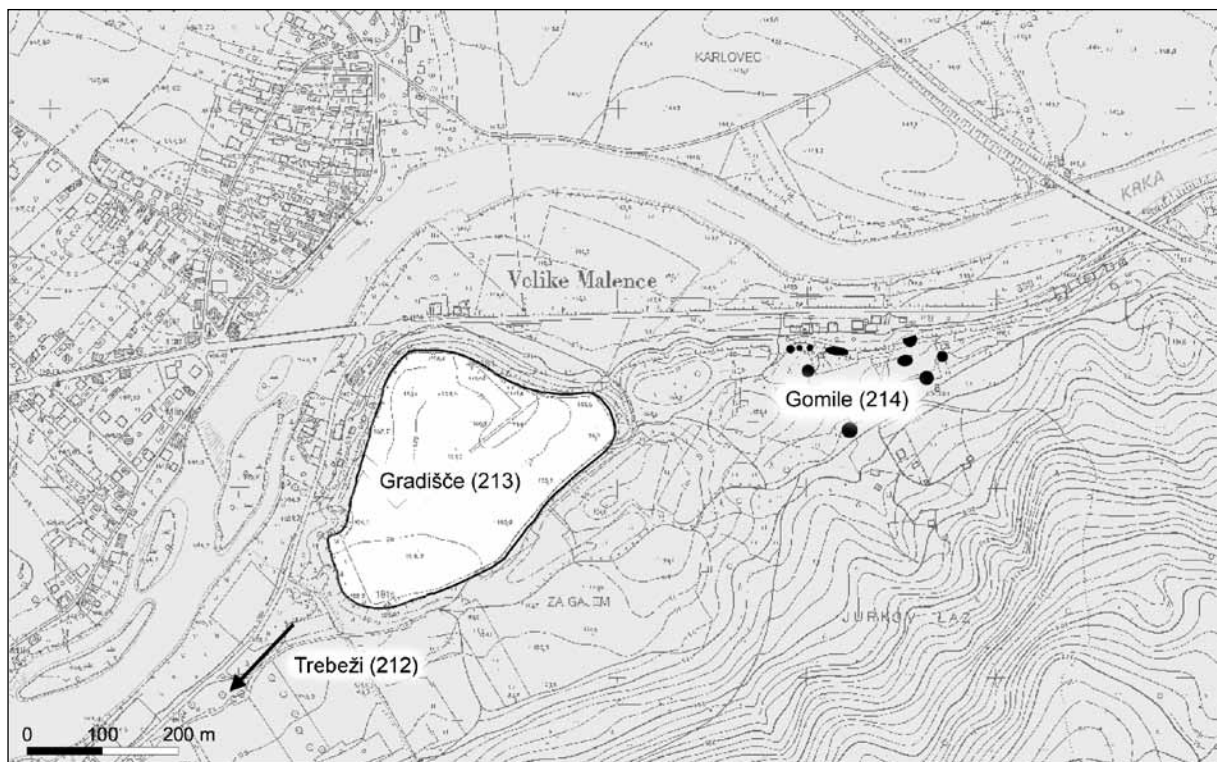
Ciglenečki 1987a, 99 ss.

Saria 1929, 11 ss.

Saria 1930, 5 ss.

Saria 1956, 44.

Šašel 1975, Velike Malence. – V: ANSL, 250 s.

Sl. 213/5: Situacijski načrt najdišč v okolici naselja Gradišče pri Velikih Malencah (dopolnjeno po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:10000.

Kat. št.: 214

Najdišče: Gomile.

Kraj: Velike Malence.

TTN5: Samobor 1; GKY: 545540 – GKX: 83180.

Tip najdišča: gomilno grobišče (10 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Gomilno grobišče se razprostira na položni terasi na desnem bregu Krke tik nad najbolj vzhodno ležečo skupino hiš vasi Velike Malence (sl. 214/1). Na približno 200 m dolgem in 100 m širokem prostoru je nekoč stalo 10 gomil, med katerimi pa je nekaj že povsem zravnanih (sl. 214/2). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 1,5 m.

Gomila 2: premer 7 m, višina 1 m (sl. 214/3).

Gomila 3: premer 8 m, višina 1 m (2/3 odnesena).

Gomila 4: premer 30 m x 11 m, višina 1 m (morda so bile na tem mestu celo 3 gomile) – (sl. 214/4).

Gomila 5: premer 16 m, višina 2,5 m (na severni strani poškodovana) – (sl. 214/5).

Gomila 6: premer 18 m, višina 2,5 m.

Gomila 7: premer cca. 20 m x 14 m (odstranjena).

Gomila 8: premer cca. 14 m (odstranjena).

Gomila 9: premer cca. 18 m (odstranjena).

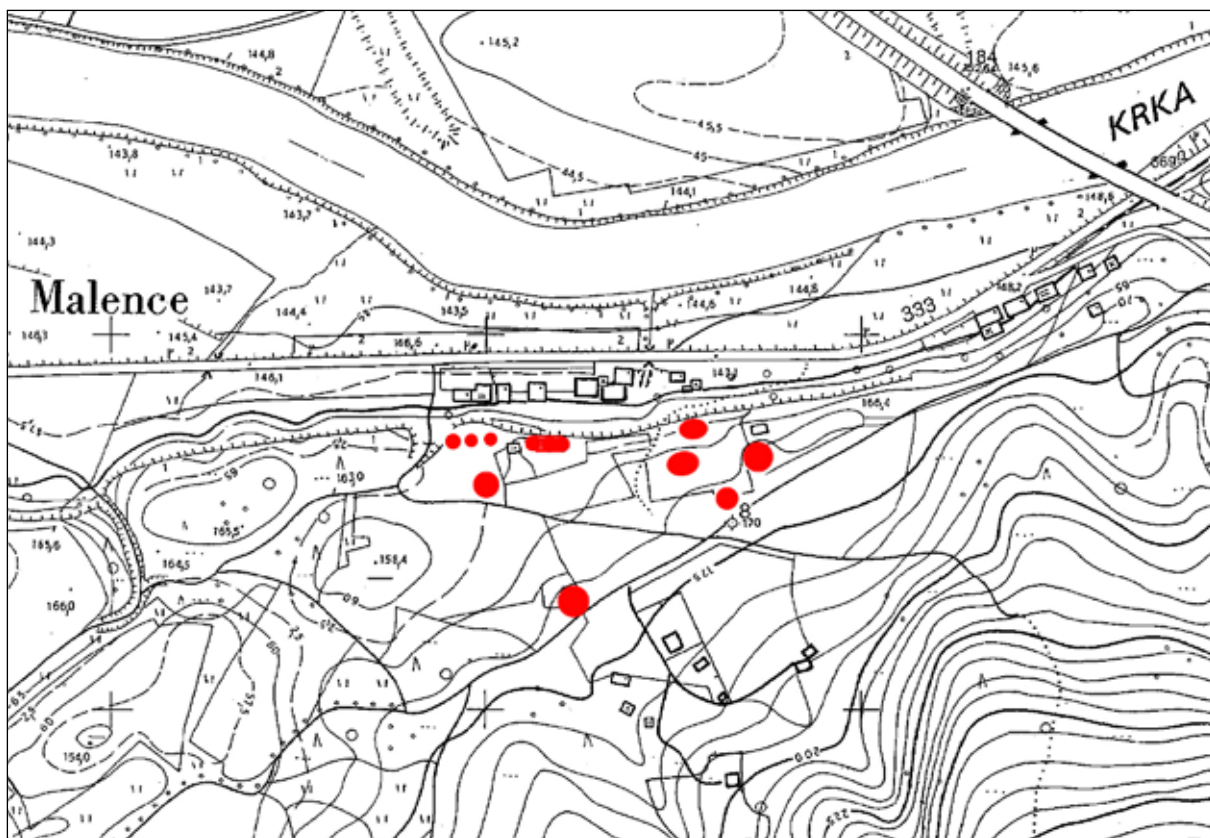
Gomila 10: premer 20 m, višina 4 m (sl. 214/6).

O gomilne grobišču pri Velikih Malencah obstaja več starih skic. Prvi dve je izdelal Jernej Pečnik, ko je leta 1888 kopal za Deželni muzej (sl. 214/7, 214/8). Nahajajo se v Dežmanovi zapuščini (vir 1). Tretja skica se je ohranila v Rutarjevi beležnici (sl. 214/9) in mu je služila kot osnova za načrt, objavljen v Poročilih centralne komisije (Rutar 1892b, 205, Beil. VI – glej sl. 214/10). Skice se med seboj delno razlikujejo. To velja že za obe Pečnikovi skici, saj ima na prvi narisanih 12 gomil, na drugi pa eno manj. Enajst gomil je označil tudi Rutar, vendar pa niso enako razporejene kot na Pečnikovih skicah. Da bi bila situacija lažje razumljiva navajamo spodaj oznake gomil na našem načrtu ter na prvi Pečnikovi in Rutarjevi skici (sl. 214/11).

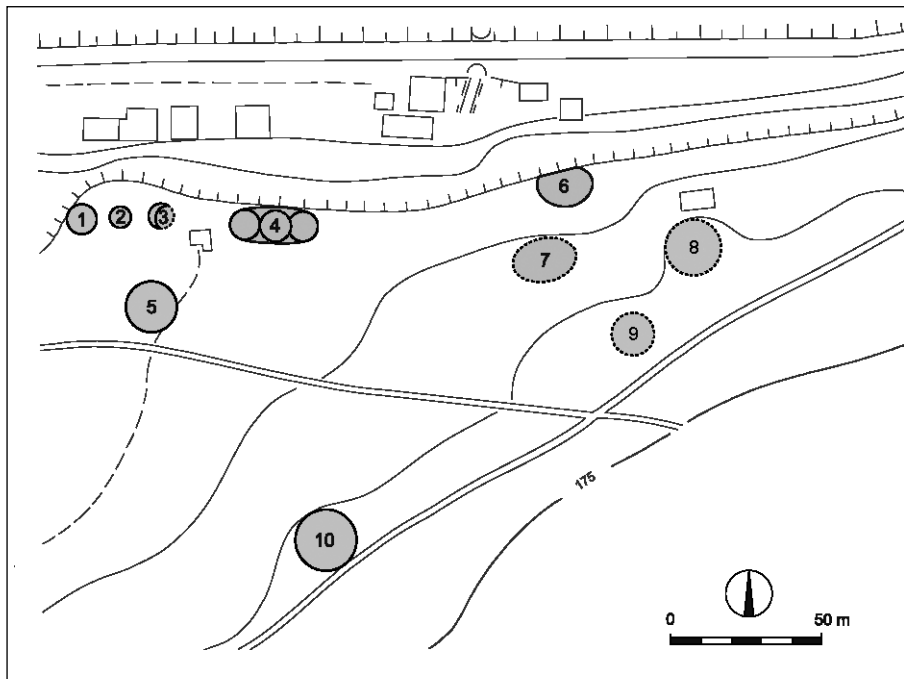
Ker se v virih in literaturi pojavljajo tudi lastniki parcel, moramo gomile na našem načrtu soočiti tudi s temi podatki. Gomile 1–5 so bile v Lopatičevi hosti, gomile 6–9 na njivi župana Svobode, medtem ko za gomilo 10 v literaturi oziroma v virih ni podatka o lastniku.

Potek raziskav

Pečniku so bile gomile pri Velikih Malencah znane že leta 1884, resneje pa se jih je lotil šele štiri leta kasneje (vir 2). Prva izkopavanja nekropole segajo namreč v julij in avgust 1888. To leto je Pečnik načel gomile 5, 7, 8 in 9, pri čemer so mišljene oznake na našem načrtu. Žal

Sl. 214/1: Gomile pri Velikih Malencah; pozicija gomilnega grobišča (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 214/2: Gomile pri Velikih Malencah; tloris gomilnega grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 214/3: Gomile pri Velikih Malencah; gomila 2, pogled z jugozahoda. Foto: Janez Dular (1992).

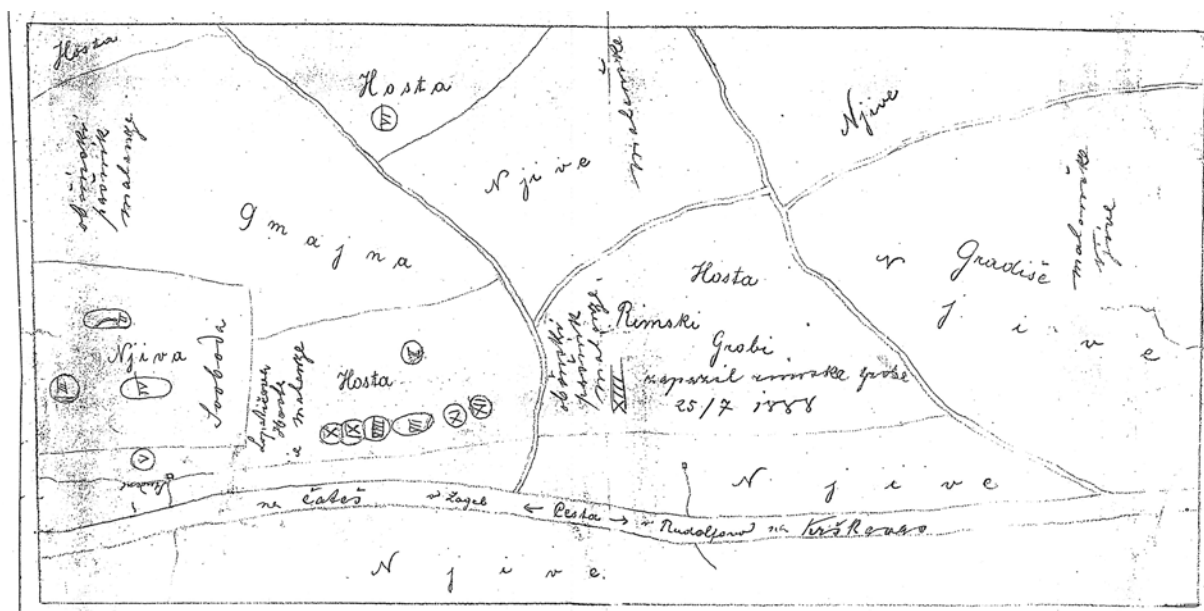
Sl. 214/4: Gomile pri Velikih Malencah; gomila 4, pogled z jugozahoda. Foto: Janez Dular (1992).

Sl. 214/5: Gomile pri Velikih Malencah; gomila 5, pogled z jugozahoda. Foto: Janez Dular (1992).

Sl. 214/6: Gomile pri Velikih Malencah; gomila 10, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (1992).

Sl. 214/7: Gomile pri Velikih Malencah; prva Pečnikova skica grobišča iz leta 1888.

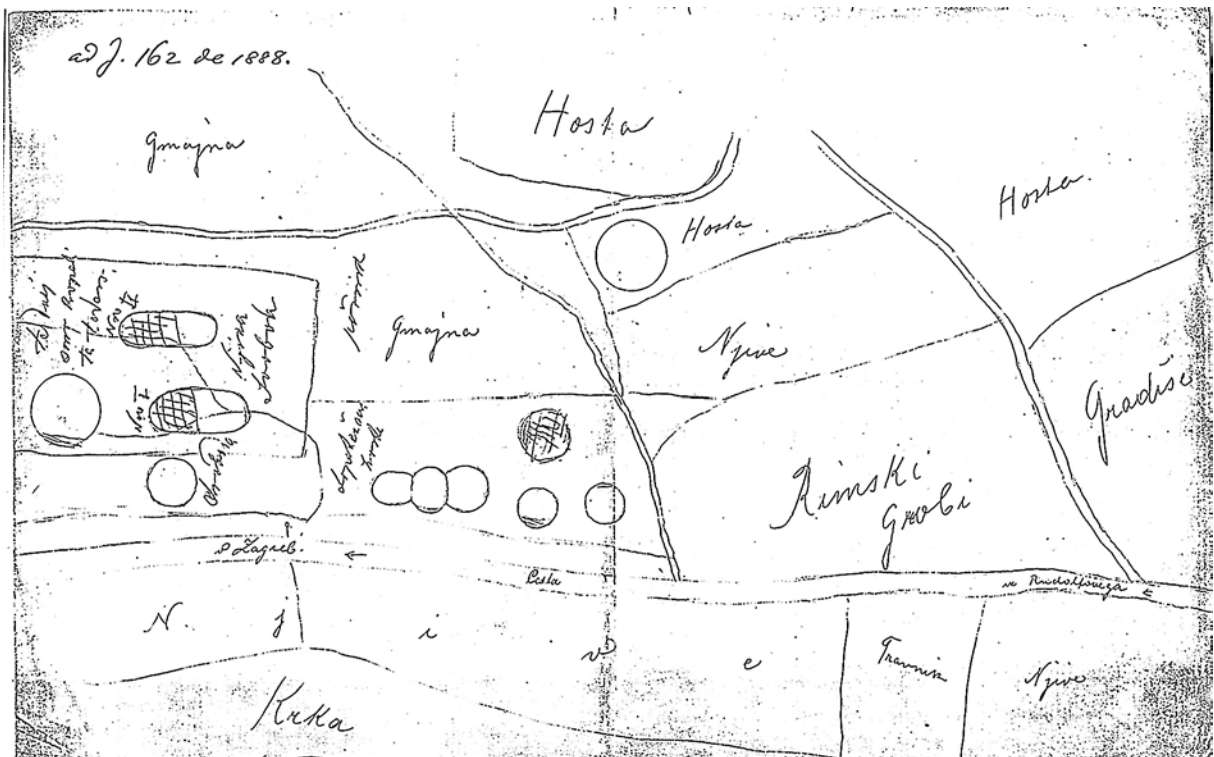
iz virov ni razvidno, če jih je prekopal do konca (*vir 3*; Deschmann 1889 [29]). Najdbe je poslal v Deželni muzej (Deschmann 1888, 97). Kot je moč razbrati iz Rutarjevih člankov (Rutar 1892b, 205; Rutar 1892c, 238), je Pečnik kopal pri Velikih Malencah tudi decembra 1891 in maja 1892. Takrat se je lotil gomile 6 in v njej med drugim našel bogat moški in ženski grob (sl. 214/12). Tudi te najdbe so prišle v Deželni muzej v Ljubljani. Objavila jih je Vida Stare (Stare, V. 1960–1961a, 50 ss).

Po letu 1892 Pečnik v Velikih Malencah ni več kopal, pač pa je od tamkajšnjih kmetov občasno kupoval predmete, ki jih je pošiljal v dunajski Dvorni muzej (*vir 4*). Te najdbe je objavil Janez Dular (Dular 2003, 233 ss).

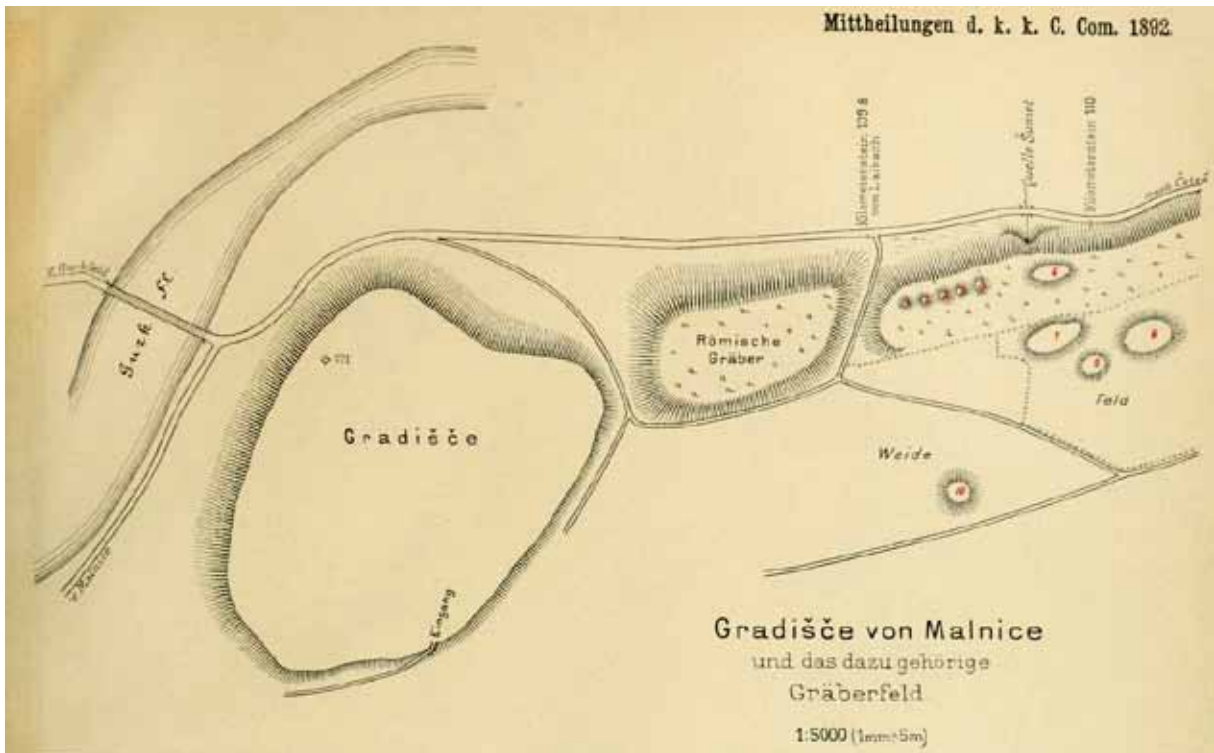
Leta 1980 so na nekropoli opravili zadnja raziskovanja. To leto je namreč Mitja Guštin iz Posavskega muzeja v Brežicah v celoti raziskal gomilo 10, ki pa so jo že pred tem v šestdesetih letih načeli domačini (Guštin 1996, 115 ss).

Sl. 214/9: Gomile pri Velikih Malencah; Rutarjeva beležnica z vrisanimi gomilami (Rokopisni oddelek NUK).

Sl. 214/8: Gomile pri Velikih Malencah; druga Pečnikova skica grobišča iz leta 1888.

Sl. 214/10: Gomile pri Velikih Malencah; Rutarjev načrt grobišča (po Rutar 1892b).

načrt (sl. 214/2)	Pečnik (sl. 214/7)	Rutar (sl. 214/10)
gomila 1	gomila 12	gomila 1
gomila 2	gomila 11	gomila 2
gomila 3	gomila 7	gomila 3
gomila 4	gomile 8–10	gomili 4–5
gomila 5	gomila 1	
gomila 6	gomila 5	gomila 6
gomila 7	gomila 4	gomila 7
gomila 8	gomila 3	gomila 8
gomila 9	gomila 2	gomila 9
gomila 10	gomila 6	gomila 10

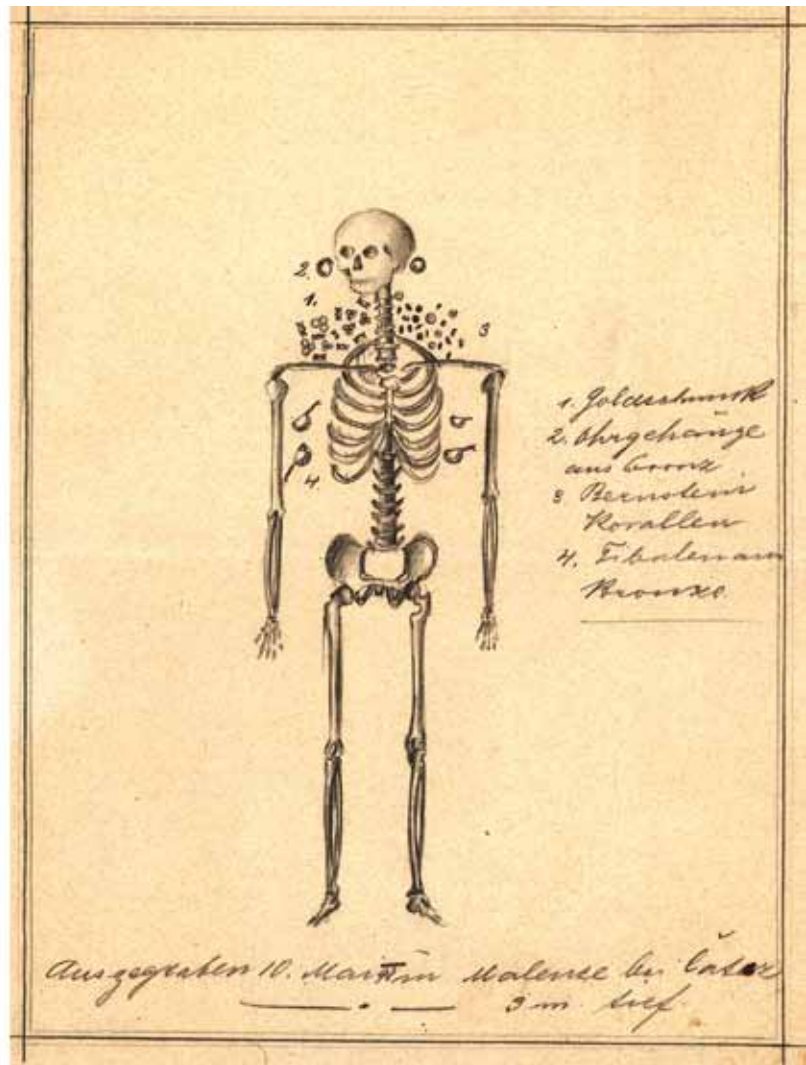
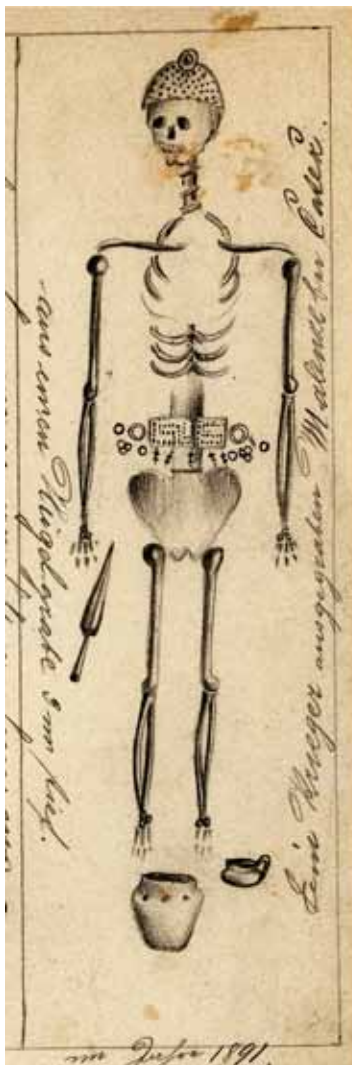
Sl. 214/11: Gomile pri Velikih Malencah; korelacija oštevilčenja gomil.

Arhivski viri

- (vir 1) Pečnikovi skici gomilnega grobišča pri Velikih Malencah iz leta 1888. (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 20, Arheologija).
- (vir 2) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 17. 12. 1884 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
- (vir 3) Pismi Pečnika Dežmanu z dne 26. 7. 1888 in 5. 8. 1888 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
- (vir 4) Pečnikova pisma Szombathyju z dne 30. 9. 1893, 11. 6. 1894 in 18. 5. 1898 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

- Deschmann 1888, 97.
 Deschmann 1889 [29].
 Dular 2003, 233 ss.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 295 s, sl. 206.
 Guštin 1996, 115 ss.
 Stare, V. 1960–1961a, 50 ss.
 Rutar 1892b, 205.
 Rutar 1892c, 238.

Sl. 214/12: Gomile pri Velikih Malencah; Pečnikova risba moškega in ženskega groba iz gomile 6 (arhiv AO NMS).

Kat. št.: 215

Najdišče: –

Kraj: Brežice.

TTN5: Samobor 1; GKY: 546283; GKX: 84896.

Tip najdišča: depo.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Leta 1896 je graški Joanneum kupil štiri bronaste srpe, ki so bili najdeni blizu Brežic. Točno mesto najdbe ni znano (*sl. 215/1*) – (Čerče, Šinkovec 1995, 134 ss).

Literatura

Čerče, Šinkovec 1995, 134 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 296.

Petru 1975, Brežice. – V: ANSL, 249.

Sl. 215/1: Brežice; bližnja okolica mesta (vir: atlas okolja © ARSO). M. 1:10000.

Kat. št.: 215A*Najdišče:* Cesta prvih borcev*Kraj:* Brežice.*TTN5:* Samobor 1; *GKY:* 546281; *GKX:* 84865.*Tip najdišča:* neutrjeno naselje.*Datacija:* pozna bronasta doba.*Opis*

Naselje se je širilo na območju mesta. To lahko sklepamo po najdbah ki so prišle na dan na skrajnem severnem in južnem koncu Ceste prvih borcev (*sl. 215A/1*).

Potek raziskav

Na ostaline iz pozne bronaste dobe so naleteli ob preurejanju komunalne infrastrukture. Raziskave je

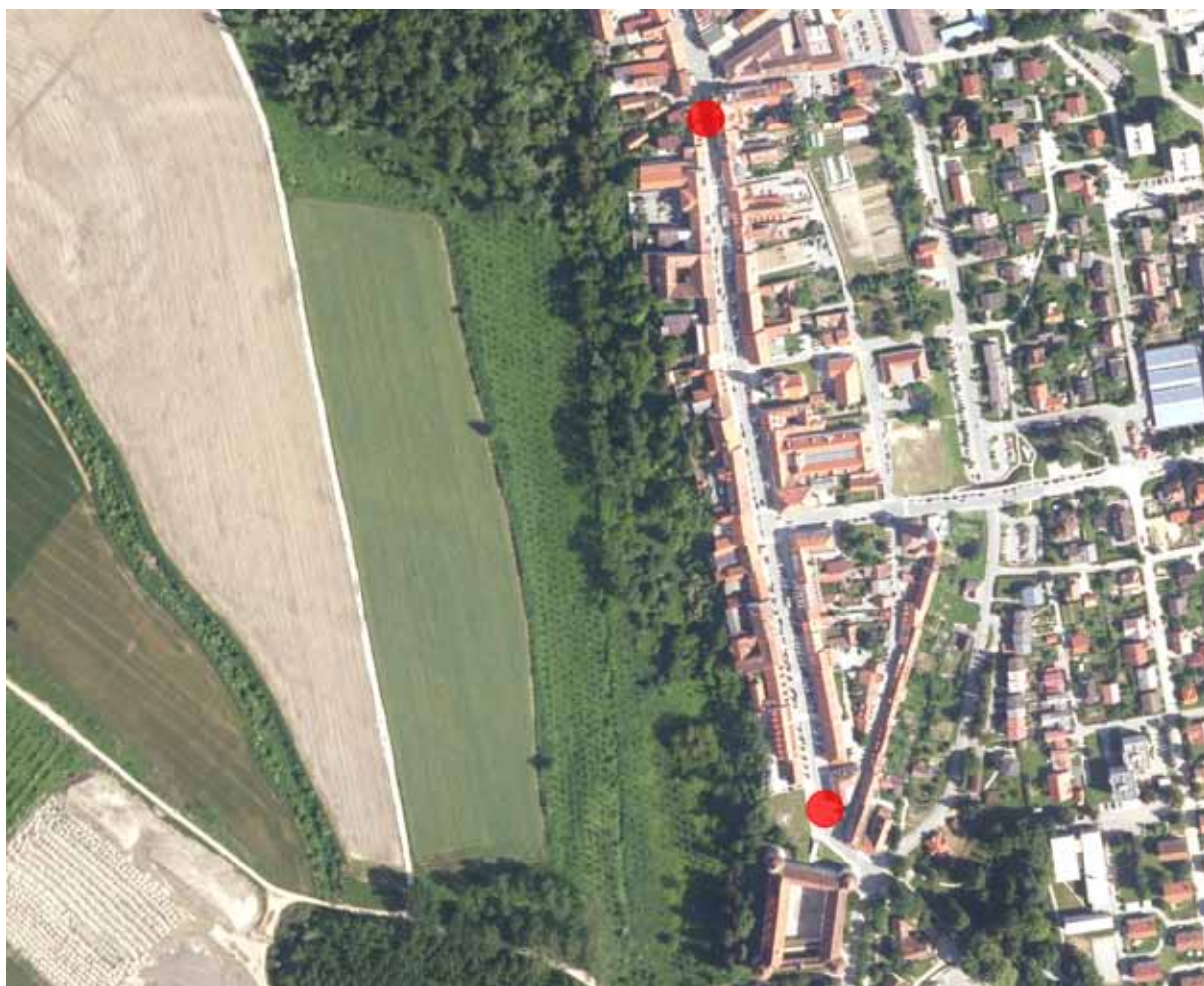
vodil Slobodan Olič. Najprej so leta 2006 na severnem koncu ceste ob stavbi Okrajnega sodišča odkrili temelje nekdanjega mestnega stolpa nekoliko južneje pa še luknje za stojke, ki kažejo, da je tu stal poznobronastodobni objekt, zgrajen v stojkasti tehniki (*Bavec, Olič 2007a, 25 s*).

Raziskave so nadaljevali leta 2007 in sicer na skrajnem južnem koncu ceste pred brežiškim gradom. Izkopavanja so odkrila večjo jamo, luknje za stojke in ostanke lončenine iz pozne bronaste dobe (*Olič, Bavec 2008, 27*).

Literatura

Bavec, Olič 2007a, 25 s.

Olič, Bavec 2008, 27.

Sl. 215A/1: Cesta prvih borcev v Brežicah; poziciji, kjer so bile najdene naselbinske ostaline (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 216

Najdišče: Sejmišče.

Kraj: Brežice.

TTN5: Samobor 1; GKY: 546502 – GKX: 84062.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: mlajša železna doba.

Opis

Grobišče se je širilo na savski terasi na skrajnem južnem robu Brežic. Danes stoji na območju nekdanjega sejmišča veterinarska bolnica s parkiriščem (sl. 216/1).

Potek raziskav

Prve najdbe s tega območja segajo v leto 1948, ko so pri izkopu temeljev za veterinarsko ambulanto naleteli na plane grobove. Inventar enega je prišel v Posavski muzej (Bregant 1954, 378 ss). Drugi grob je bil odkrit šest let kasneje ob kopanju jarka za vodovodno napeljavo na severnem robu sejmišča (Šribar 1965b, 196; Guštin 1977, 82). Večja izkopavanja je leta 1981 in 1982 na Sejmišču izvedel Mitja Guštin. Odkril je čez šestdeset grobov, med njimi nekaj zelo bogatih (Guštin 1982a, 159; Guštin 1990b, 77; Guštin 1984, 114 ss). Grobovi

so ob zemeljskih delih prihajali na dan tudi kasneje. Leta 1997 so pri širjenju parkirišča na zahodni strani veterinarske postaje izkopali 10 grobov (Jovanović 2000, 297 ss; Jovanović 2001, 13).

Izkopavanja so se nadaljevala v letih 2010 in 2011 zaradi gradnje Doma upokojencev severno od Prešernove ceste (sl. 216/2). Opravilo jih je podjetje Arhos pod vodstvom Alenke Jovanović. Odkrili so nadaljnjih 33 žganih grobov in nekaj jam, za katere pa ni jasno, čemu so služile (Jovanović 2012, 29).

Sledilo je izkopavanje Centra za preventivno arheologijo ZVKDS pod vodstvom Matije Črešnarja in Mije Černe leta 2014–2015. Zajelo je območje bodoče ceste k hidroelektrarni Brežice. Odkrili so 37 žganih grobov, en je vseboval ostanke bojnega voza (Černe, Črešnar 2015, 9).

Zadnji zaščitni poseg je bil opravljen leta 2017 zaradi gradnje parkirišča na zahodni strani Doma starejših občanov. Opravilo ga je podjetje Arhos pod vodstvom Alenke Jovanović, Slobodana Olića in Ahaca Šinkovca. Na dan je prišlo nadaljnjih 18 grobov, med njimi zopet grob bojavnika z deli bojnega voza in bogato okrašenim bronastim posodjem.

Sl. 216/1: Sejmišče v Brežicah; pozicije izkopnih površin (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Literatura

Bregant 1954, 378 ss .

Černe, Črešnar 2015, 9.

Dular, Tecco Hvala 2007, 296.

Guštin 1977, 82, t. 7.

Guštin 1982a, 159.

Guštin 1984, 114 ss.

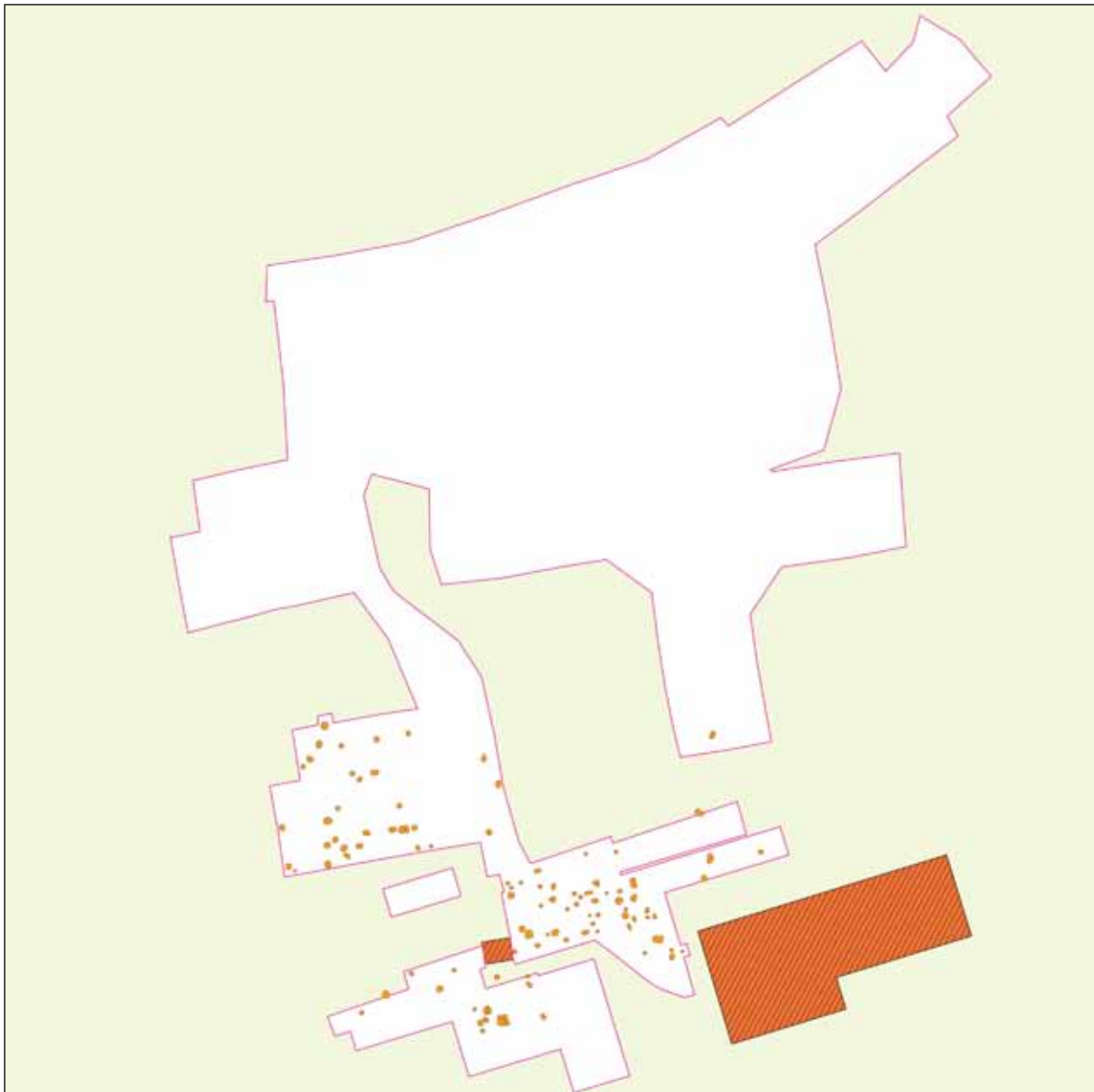
Guštin 1990b, 77.

Jovanović 2000, 297 ss.

Jovanović 2001, 13.

Jovanović 2012, 29.

Šribar 1965b, 196.

Sl. 216/2: Sejmišče v Brežicah; tloris izkopnih površin in grobišča do leta 2012. (po Jovanović, neobjavljeno). M. = 1:1000.

Kat. št.: 217

Najdišče: Čateški grič.

Kraj: Čatež.

TTN5: Samobor 1; GKY: 546572 – GKX: 83367.

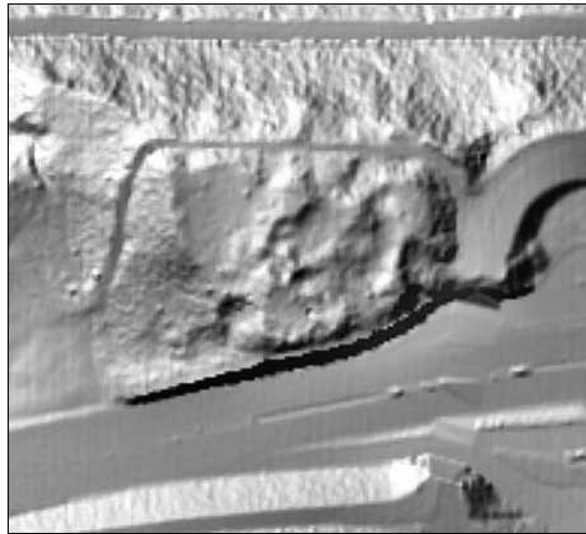
Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: bakrena doba, mlajša bronasta doba?, mlajša železna doba.

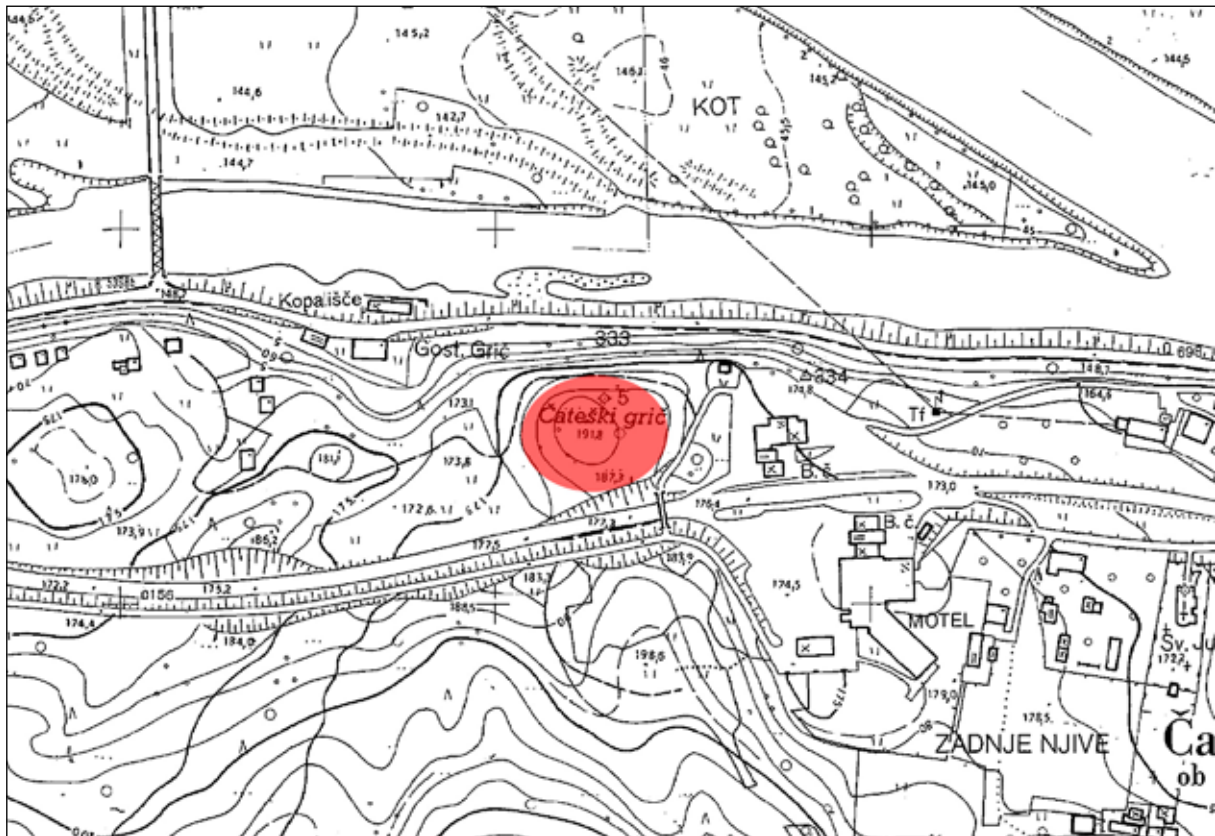
Opis

Naselje leži na manjšem kopastem griču tik nad reko Krko, ki se slabih 400 m vzhodnje izliva v Savo (sl. 217/1). Grič ima na severni strani zelo strmo pobočje, dostop z vzhoda in zahoda pa je lažji, saj znašajo višinske razlike do okoliškega prostora komaj 20 m. Na južni strani omejuje vzpetino manjše sedlo, preko katerega je speljana avtocesta (sl. 217/3).

Naselje na Čateškem griču ima obliko manjšega platoja, ki meri v dolžino približno 100 m in v širino 70 m. Na vrhu je več kamnitih grobelj, ki dajejo videz, da se pod njimi skrivajo arhitekturne ostaline (sl. 217/2). Pri obhodu terena smo namreč na nekaj mestih na površini ugotovili posamezne odseke z malto vezanih zidov, ki pa se jih zgolj z opazovanjem ne da povezati v zaključeno celoto. Na vzhodni in južni strani se je pod utrdbo vlekla manjša terasa, ki pa je bila ob gradnji podpornega zidu za avtocestni usek odstranjena. Zahodni

Sl. 217/2: Čateški grič pri Čatežu; lidarski posnetek naselja (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:2500.

Sl. 217/1: Čateški grič pri Čatežu; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

del Čateškega griča se zaključuje v skoraj ravnem platoju z zelo jasnimi robovi.

Potek raziskav

Naselje na Čateškem griču omenja Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 193*), čeprav se lahko podatek nanaša tudi na bližnjo Šentviško goro (kat. št. 220). Podrobneje je Čateški grič opisal Slavko Ciglencečki. Izpostavil je njegovo strateško lego, saj je bilo mogoče iz naselja kontrolirati rečni promet pri izlivu Krke v Savo, hkrati pa je nadzorovalo tudi pomembno rimsko cesto, ki je tekla tik ob njegovem južnem vznožju (*Ciglencečki 1983, 435 s.*).

Prva izkopavanja na Čateškem griču so bila opravljena v letih 2000, 2002 in 2003 zaradi širitve useka za novo avtocesto (*Bavec 2006b, 20 s.*). Vodili so jih Alenka Jovanović, Mitja Guštin in Slobodan Olić. Ker so zajela

le južno in vzhodno pobočje, funkcija kamnitih grobelj na vrhu griča ni bila pojasnjena. Pač pa so odkrili ruševine obzidja, ki ga številne keramične najdbe postavljajo v poznolatenski čas. Vmes je bilo v sekundarnih legah najdeno nekaj črepinj, ki kažejo na obljudenost Čateškega griča že v eneolitskem času in morda tudi v mlajši bronasti dobi (*Guštin, Olić 2003, 110 ss; Mileusnić, Jovanović 2018, 33 ss.*).

Literatura

- Bavec 2006b, 20 s.
 Ciglencečki 1983, 435 s.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 297.
 Guštin, Olić 2003, 110 ss.
 Mileusnić, Jovanović 2018, 33 ss.
 Pečnik 1904, 193.

Sl. 217/3: Čateški grič pri Čatežu; pogled na naselje z jugozahoda (po Mileusnić, Jovanović 2018).

Kat. št.: 218*Najdišče:* Sv. Jurij.*Kraj:* Čatež.*TTN5:* Samobor 1; *GKY:* 546926 – *GKX:* 83333.*Tip najdišča:* neutrjeno naselje.*Datacija:* prazgodovina.*Opis*

Naselje je ležalo na apnenčasti terasi nad sotočjem Save in Krke severno od župnijske cerkve Sv. Jurija v Čatežu (*sl. 218/1*).

Potek raziskav

Ostanki naselja so bili odkriti pri gradnji avtoceste (*Bavec 2006c, 21*). Pri izkopavanjih – leta 2003 jih je vodila Aleksandra Bugar – so odkrili skromne ostanke prazgodovinske plasti z nekaj luknjami za stojke, ki kažejo, da je na tem mestu stal objekt pravokotne oblike, zgrajen v stojkasti tehniki. Skromne najdbe lončenine in hišnega ometa ne omogočajo preciznejše datacije (*Bugar 2018, 35 ss*).

Literatura

Bavec 2006c, 21.

Bugar 2003, 114 s.

Bugar 2018, 35 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 297.

Sl. 218/1: Sv. Jurij pri Čatežu; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 219

Najdišče: Sredno polje.

Kraj: Čatež.

TTN5: Samobor 2; *GKY:* 547703 – *GKX:* 82970.

Tip najdišča: neutrjeno naselje.

Datacija: bakrena doba, pozna bronasta doba?

Opis

Naselje je ležalo v ravnini pod vasjo Čatež sredi njiv ob reguliranem potoku (*sl. 219/1*).

Potek raziskav

Izkopavanje leta 2002, ki je bilo opravljeno zaradi gradnje avtoceste, je vodil Mitja Guštin. Odkrito je bilo neolitsko naselje z zemljankami, razen tega pa še nadzemna hiša iz bakrene in bronaste dobe (*Guštin 2003, 247 s.*). Kaj več pred končno objavo terenskih izvidov ni mogoče reči.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 297.

Guštin 2003, 247 s.

Sl. 219/1: Sredno polje pri Čatežu; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 220

Najdišče: Šentviška gora.

Kraj: Čatež.

TTN5: Samobor 1; *GKY:* 546761 – *GKX:* 82477.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba, mlajša železna doba.

Opis

Šentviška gora se nad Čatežem dviga iz savske ravnice. Njena pobočja so na severni strani mestoma prepadna, dostopi z juga, vzhoda in zahoda pa so zložnejši, a še vedno dokaj strmi (*sl. 220/1*).

Naselje na Šentviški gori ima razpotegnjeno obliko, saj meri v dolžino 260 m, široko pa je komaj 80 m (*sl. 220/2*). Na severu je bilo zaradi strmega pobočja že po naravi dobro zavarovano, zato so morali obrambni sistem zgraditi le na ostalih treh straneh. Sledimo mu lahko po robu lepo oblikovane terase, ki preide na dveh krajših odsekih v rahlo dvignjen okop. Ježa pod teraso je strma in se spušča na skrajnem vzhodnem koncu naselja do 15 m daleč (*sl. 220/3*). Pred njo je plitev jarek. Nekako v sredini je bilo naselje pregrajeno na dva dela s prečnim okopom.

Kje je bil vhod v naselje ni jasno, čeprav pripeljeta na vrh dve poti. Koliko sta stari, bi pokazalo izkopavanje. Notranjost naselja se postopoma spušča od zahoda proti

vzhodu. Na površini ni vidnih arhitekturnih ostalin. Izjema je manjša kamnita groblja tik ob severnem robu in slabih 40 m vzhodno od cerkve sv. Vida, pod katero se skrivajo temelji kvadratne stavbe s stranicami dolgimi približno 5 m. Slavko Ciglencečki domneva, da so ruševine ostanek poznoantičnega stolpa, ki je nadziral pomemben prehod na območju »brežiških vrat« (*Ciglencečki 1981a, 224; Ciglencečki 1983 436*).

Potek raziskav

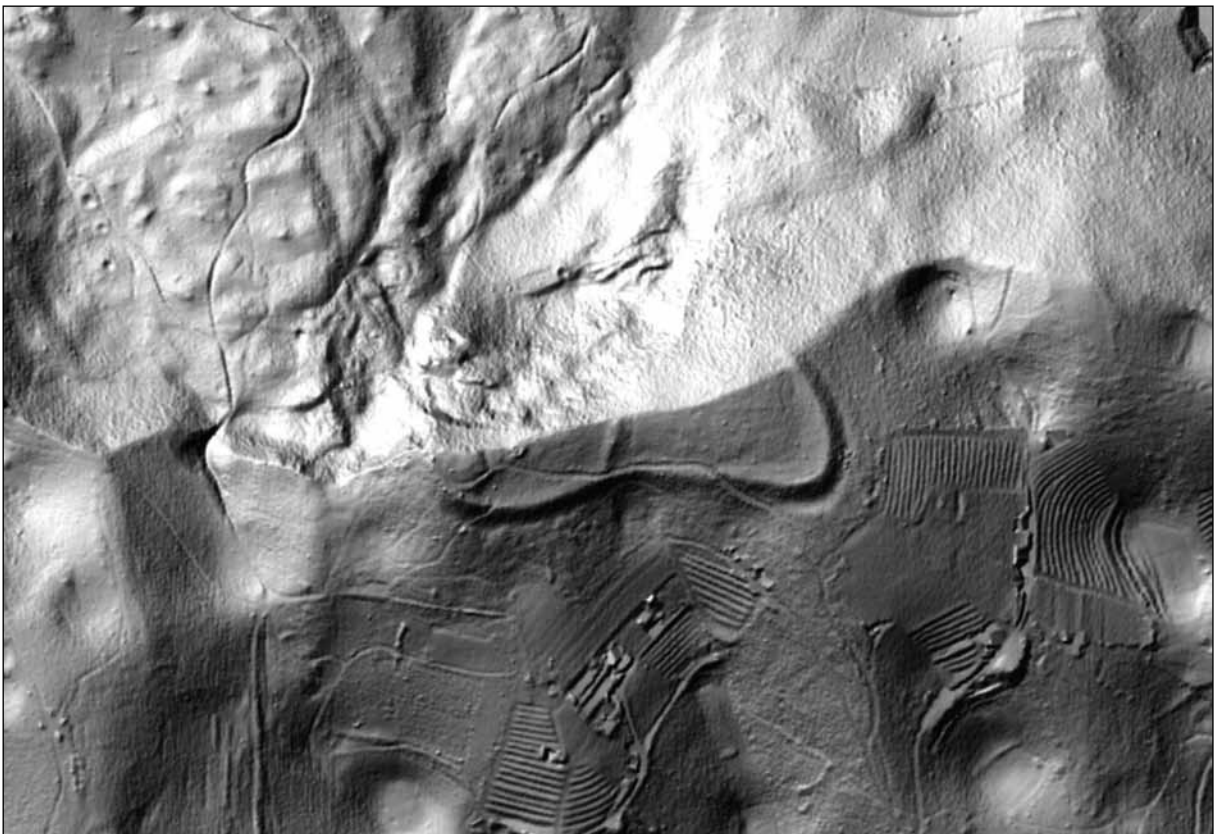
Po samovoljnem posegu pri razširjanju dovozne poti na jugovzhodnem koncu oboda, ki je poškodoval arheološke strukture, so bila v jeseni 1997 opravljena zaščitna izkopavanja, ki jih je vodila Alenka Jovanović iz Posavskega muzeja v Brežicah. Očiščen in dokumentiran je bil profil useka in izkopani dve dodatni sondi. Po podatkih, ki mi jih je ljubeznivo posredovala vodja izkopavanj, so bili odkriti dobro ohranjeni depoziti in obilica najdb, ki dokazujejo obljudenost naselja na Šentviški gori v času pozne bronaste dobe in poznem latenskem obdobju.

Literatura

Ciglencečki 1981a, 224.

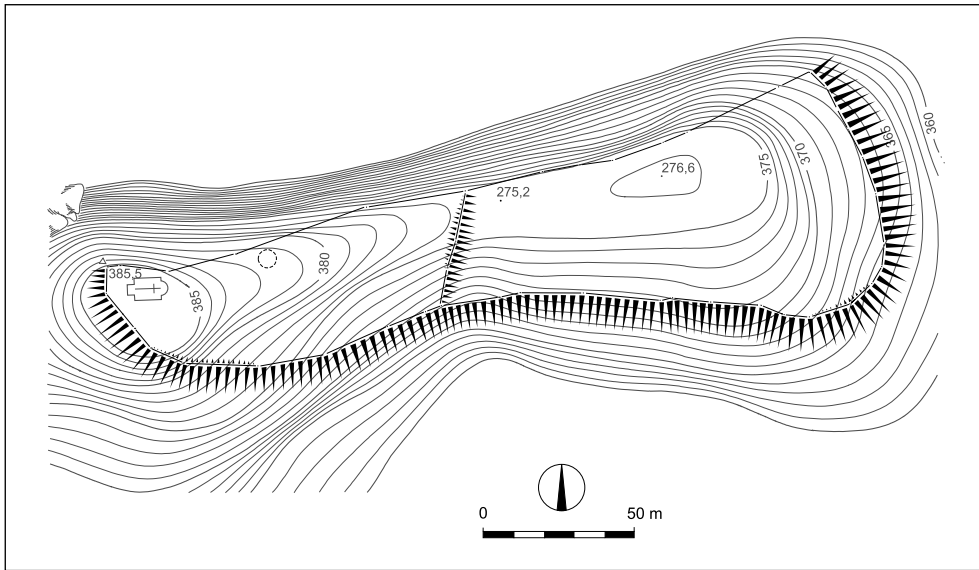
Ciglencečki 1983, 436.

Dular, Tecco Hvala 2007, 297, sl. 208.

Sl. 220/1: Šentviška gora nad Čatežem; pozicija naselja (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 220/2: Šentviška gora nad Čatežem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 220/3: Šentviška gora nad Čatežem; obod na vzhodni strani naselja. Foto: Janez Dular (1992).

Kat. št.: 221

Najdišče: Col.

Kraj: Podgračeno.

TTN5: Samobor 13; *GKY:* 549805 – *GKX:* 81711.

Tip najdišča: neutrjeno naselje.

Datacija: mlajša kamena doba, pozna bronasta doba.

Opis

Naselje je ležalo na pluvialnem vršaju potoka Veliki Drenovec ki se razteza nad poplavno ravnico reke Save (*sl. 221/1*).

Potek raziskav

Najdišče je bilo odkrito in raziskano v letih 2001 in 2002 ob gradnji avtoceste. Izkopavanje je vodila Milena Horvat. Odkrit je bil del naselja iz mlajše kamene dobe, na skrajnem severnem robu izkopa pa še ostanki dveh stavb iz pozne bronaste dobe. V eni od stavb je bilo ognjišče (*Horvat 2003, 108 s*).

Literatura

Horvat 2003, 108 s.

Dular, Tecco Hvala 2007, 297.

Sl. 221/1: Col pri Podgračenem; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 221A

Najdišče: Savnikova gramoznica.

Kraj: Sela pri Dobovi.

TTN5: Samobor 3; *GKY:* 549763 – *GKX:* 84463.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Najdišče leži južno od železniške proge ob regulirani strugi potoka Reketina. Na tem območju sta bili po drugi svetovni vojni plitvi gramoznici, ki pa so jih pri regulaciji potoka očitno zasuli in obnovili v njive (*sl. 221A/1*).

Potek raziskav

Poleti 1953 je France Stare na tem območju v sklopu topografskih raziskav na robu gramoznic izkopal več poskusnih jarkov in poleg staroslovanskih skeletnih grobov našel tudi tri žarne grobove iz pozne bronaste dobe. Na grobove so zadevali tudi domačini, ko so kopali pesek (*Stare 1954b, 124*).

Literatura

Stare 1954b, 124.

Petru 1975, Sela pri Dobovi. – *ANSL*, 252.

Sl. 221A/1: Savnikova gramoznica pri Selih pri Dobovi; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 221B

Najdišče: Humekova hiša.

Kraj: Dobova.

TTN5: Samobor 3; *GKY:* 551383 – *GKX:* 83659.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Najdišče leži sredi naselja Dobova ob Ulici bratov Gerjovičev 32 (*sl. 221B/1*).

Potek raziskav

Na grobove so naleteli pri izkopu temeljev za stanovanjsko hišo Antona Humeka spomladi 1981. Zaščitni poseg, ki ga je izvedel Posavski muzej pod vodstvom Mitje Guština avgusta istega leta, je odkril več kot trideset grobov iz različnih obdobij. Med njimi sta bila tudi dva žarna iz pozne bronaste dobe (*Guštin 1982b, 191*).

Literatura

Guštin 1982b, 191.

Sl. 221B/1: Humekova hiša v Dobovi; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 221C*Najdišče:* Osnovna šola.*Kraj:* Dobova.*TTN5:* Samobor 3; *GKY:* 551628 – *GKX:* 84283.*Tip najdišča:* plano naselje.*Datacija:* pozna bronasta doba.*Opis*

Najdišče leži na severnem koncu Dobove ob tamkajšnji osnovni šoli – Kaptolska cesta 25 (*sl. 221C/1*).

Potek raziskav

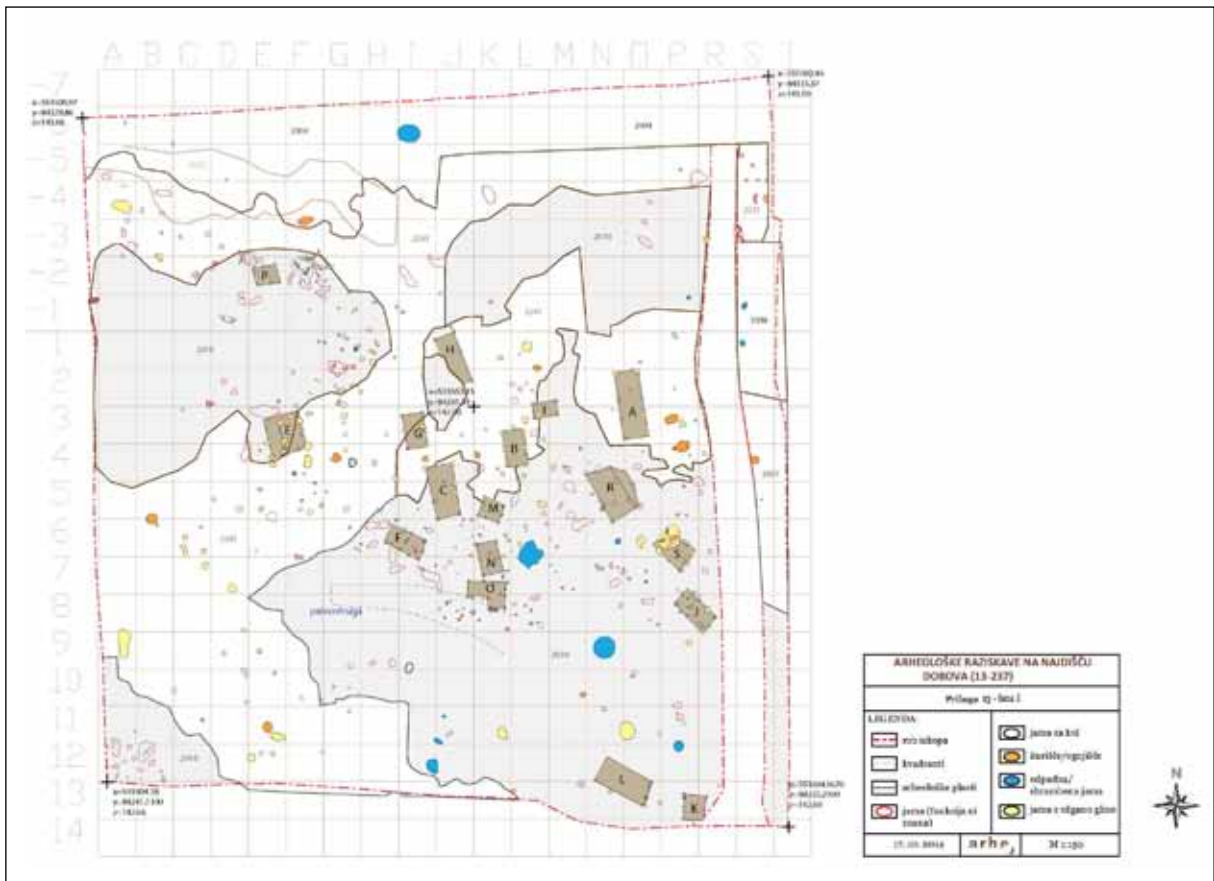
V letih 2012 in 2013 so pri gradnji športnih objektov južno od šole naleteli na ostanke naselja iz pozne bronaste dobe. Izkopavanja je izvajalo podjetje Arhej pod vodstvom Petre Vojaković. Raziskano je bilo približno 1 ha veliko območje, na katerem so ugotovili tlorise preprostih hiš, ki so bile zgrajene v stojkasti tehniki. Ob objektih so bila kurišča in shrambene jame (*sl. 221C/2*) – (*Plestenjak 2016, 46 s.*)

Literatura

Plestenjak 2016, 46 s.

Sl. 121C/1: Osnovna šola v Dobovi; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 121C/2: Osnovna šola v Dobovi; tloris naselja (po Plestenjak 2016). M. = 1:1000.

Kat. št.: 222

Najdišče: Veliki prudi.

Kraj: Dobova.

TTN5: Samobor 4; *GKY:* 552921 – *GKX:* 83803.

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: mlajša železna doba.

Opis

Najdišče leži v ravnici na območju opuščenih gramoznic jugovzhodno od vasi Veliki Obrež oziroma vzhodno od Dobove (*sl. 222/1*).

Potek raziskav

V gramozu, izkopanem v eni od gramoznic na ledini Veliki prudi, je bila najdena železna sulična ost iz mlajše železne dobe (*Škaler 1968-1969a, 154*). Najverjetneje gre za isto lokacijo, kjer je bil najden tudi železen dvorezen meč (*Škaler 1968-1969d, 185*). Našli so ga na parceli 804 k. o. Veliki Obrež, ki leži znotraj velike, danes opuščene gramoznice – (glej kat. št. 225).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 297.

Škaler 1968-1969a, 154.

Škaler 1968-1969d, 185.

Sl. 222/1: Območje opuščenih gramoznic pri Dobovi in Velikem Obrežu (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 223*Najdišče:* Kosovka.*Kraj:* Dobova.*TTN5:* Samobor 4; *GKY:* 551917 – *GKX:* 84146.*Tip najdišča:* plano grobišče.*Datacija:* mlajša železna doba.*Opis*

Grobišče se je širilo na severnem robu Dobove ob današnji ulici Jožeta Šavriča (*sl. 223/1*).

Potek raziskav

Na prve najdbe so naleteli v šestdesetih letih dvajsetega stoletja pri kopanju gramozu na dvorišču ob hiši Jožeta Bosine (*Škaler 1962–1964, 141; Škaler 1966 120 s*). Večji izkopavanja je na tem območju (bližnjih njivah) oktobra 1979 in aprila 1980 izvedel Posavski muzej Brežice pod vodstvom Mitje Guština (*sl. 223/2*). Najdbe hrani brežiški muzej (*Guštin 1981b, 222; Guštin 1990a, 17*). Gradivo je bilo le delno objavljeno (*Guštin 1977, 82, t. 4–5; Guštin 1981c, 223 ss*).

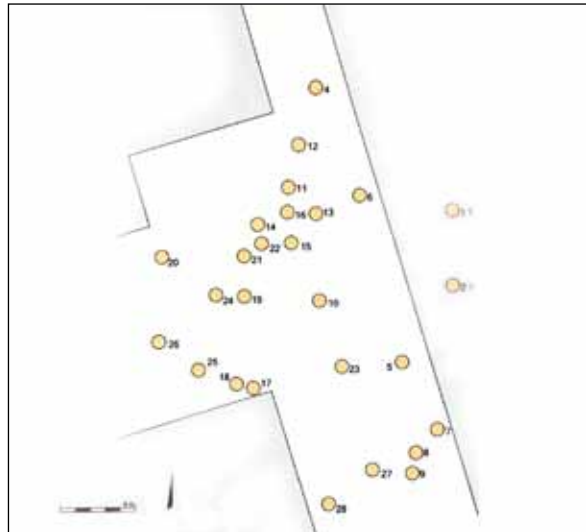
Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 297.

Guštin 1977, 82, t. 4–5.

Guštin 1981b, 222.

Guštin 1981c, 223 ss.

Sl. 223/2: Kosovka v Dobovi; tloris grobišča (po Jovanović 2007). M. = 1:500.

Guštin 1990a, 17.

Jovanović 2007, 15, sl. 5.

Petru 1975, Dobova. – *ANSL*, 251.

Škaler 1962–1964, 141.

Škaler 1966 120 s.

Sl. 223/1: Kosovka v Dobovi; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO).

Kat. št.: 224

Najdišče: Gomilice.

Kraj: Dobova.

TTN5: Samobor 4; GKY: 552303 – GKX: 84068.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Najdišče je ležalo v ravnini vzhodno od Dobove na območju opuščene gramoznice (sl. 224/1).

Potek raziskav

Na prve grobove so naleteli že pred drugo svetovno vojno, ko so kopali gramoz. S širjenjem gramoznice so prihajale na dan nove najdbe tudi po vojni, kar je privedlo do zaščitnih izkopavanj, ki jih je najprej pod okriljem Arheološkega seminarja ljubljanske univerze, nato pa Arheološke sekcije Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Posavskega muzeja vodil France Stare. O raziskavah sta že na začetku izšli njegovi izčrpni poročili (Stare 1951, 61 ss; Stare 1953b, 109 ss), kasneje pa le še kratke notice, iz katerih lahko razberemo, da

so med letoma 1950 in 1965 na območju gramoznice izkopali čez 400 žarnih grobov (Stare 1958–1959c, 279, 289, 319; Stare 1960–1961, 191, 225; Škaler 1962–1964, 190; Škaler 1965a, 193). Večina terenske dokumentacije je izgubljena, katalog najdb po grobovih je po Staretovi smrti izdal pod njegovim imenom Mitja Guštin (Stare 1975).

Podatek, da sta bili pri Dobovi raziskani tudi dve halštatski gomili (Guštin 1981d, 3), je napačen in se nanaša na najdišče Vidmarjev gozd pri Dobovem (kat. št. 367).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 297.

Guštin 1981d, 3.

Petru 1975, Dobova. – ANSL, 251.

Stare 1951, 61 ss.

Stare 1953b, 109 ss.

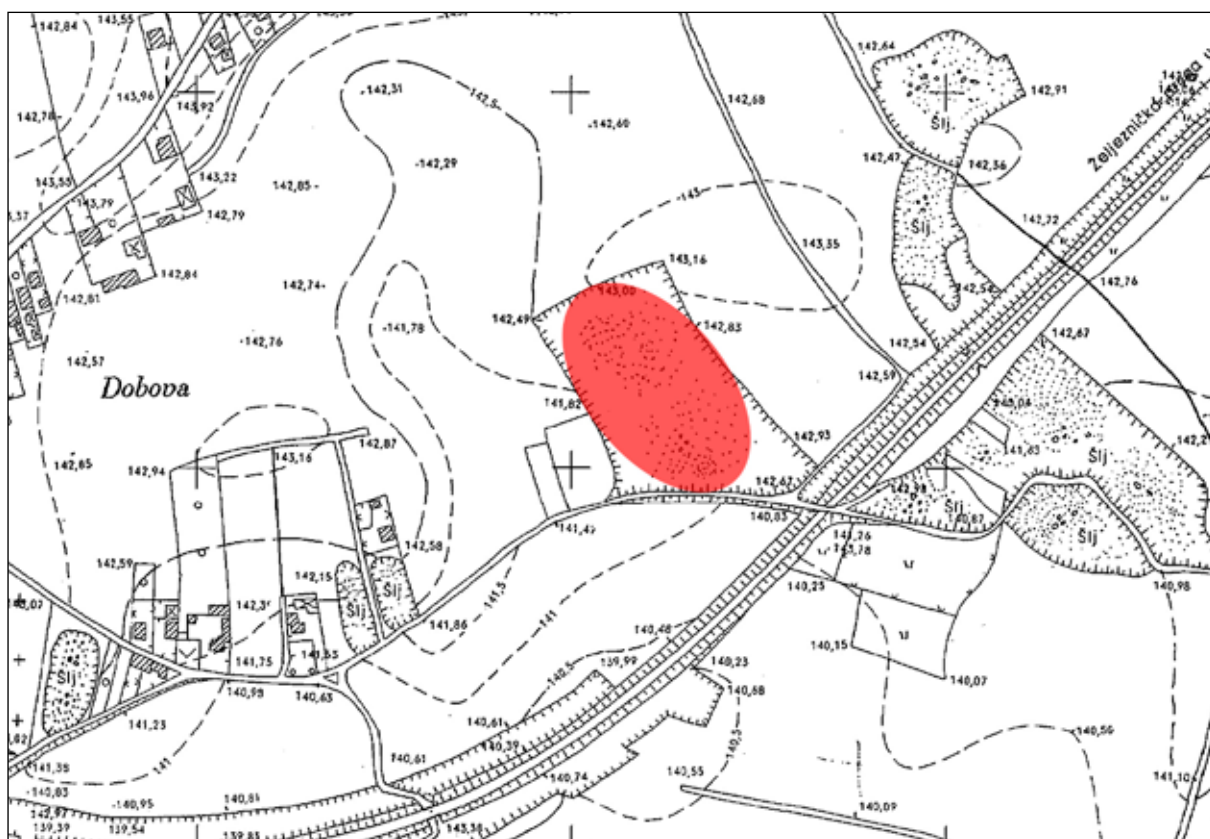
Stare 1958–1959c, 279, 289, 319

Stare 1960–1961, 191, 225.

Stare 1975.

Škaler 1962–1964, 138, 190.

Škaler 1965a, 193.

Sl. 224/1: Gomilice pri Dobovi; pozicija grobišča (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 225

Najdišče: Parcela 804.

Kraj: Dobova.

TTN5: Samobor 4; GKY: 552921 – GKK: 83803.

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: mlajša železna doba.

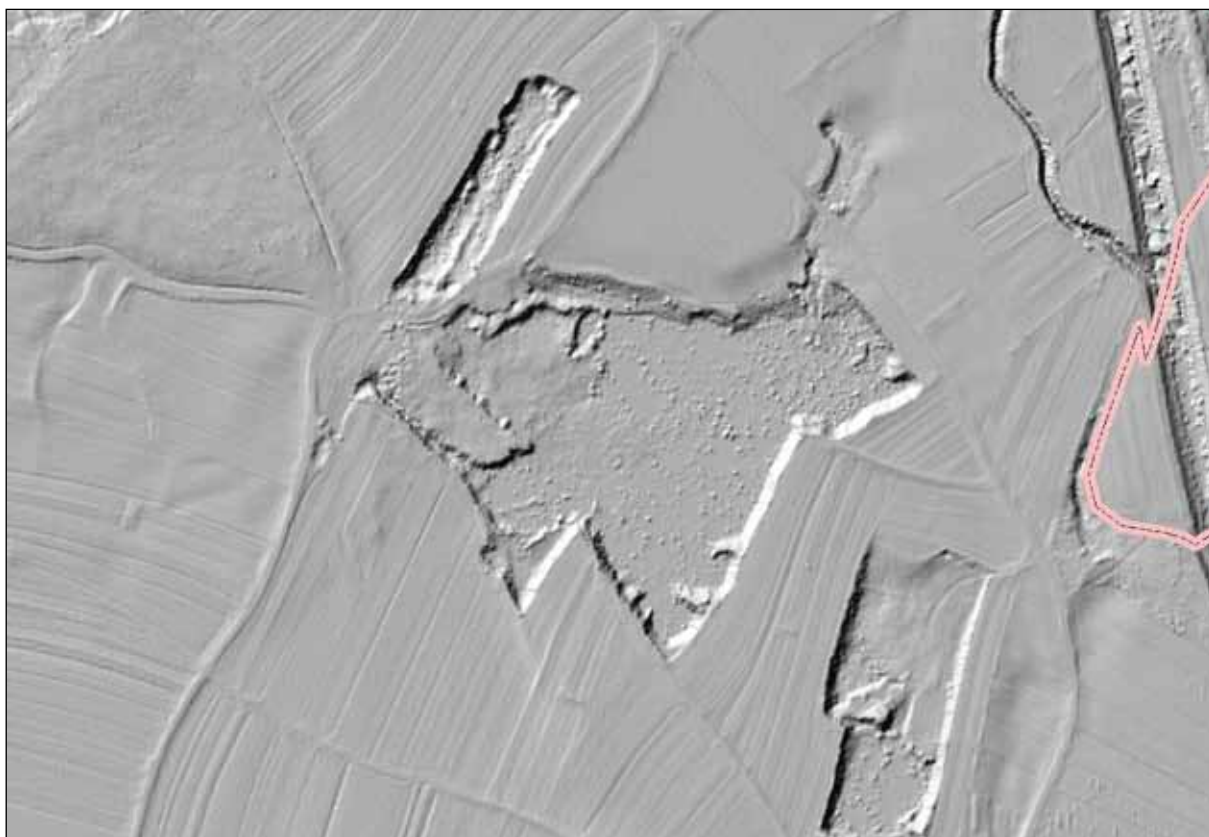
Opis

Pri kopanju peska so na parceli 804 k. o. Veliki Obrež našli železen latenski meč (Škaler 1968–1969d, 185). Gramoznica, ki je danes opuščena (sl. 225/1), leži na območju ledine Veliki prudi, zato je zelo verjetno, da je bila tu najdena tudi latenska sulična ost (glej najdišče Veliki prudi – kat. št. 222).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Škaler 1968–1969d, 185.

Sl. 225/1: Parcela 804 pri Dobovi; pozicija gramoznice (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 226

Najdišče: Sava.

Kraj: Jesenice.

TTN5: Samobor 14; *GKY:* 554103 – *GKX:* 79897.

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Poleti 1994 so v strugi Save našli bronasto tulasto sekuro, ki jo hrani Posavski muzej v Brežicah (Šinkovec 1995, 124). Točna lokacija ni znana (*sl. 226/1*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Šinkovec 1995, 124, t. 143 B: 4.

Sl. 226/1: Sava pri Jesenicah (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 227

Najdišče: Mejni prehod 1.

Kraj: Obrežje.

TTN5: Samobor 25; GKY: 554170 – GKX: 78191.

Tip najdišča: neutrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba.

Potek raziskav

Najdišče je bilo raziskano ob gradnji avtoceste in mednarodnega mejnega prehoda med letoma 2001 in 2003. Odkrite so bile številne luknje za stojke in 27 odpadnih jam (*Mason 2003b, 203*). Podrobnejši podatki o najdišču še niso na voljo.

Opis

Naselje se je širilo na jugozahodnem in severovzhodnem območju mejnega prehoda (*sl. 227/1*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Mason 2003b, 203.

Sl. 227/1: Mejni prehod pri Obrežju, območje naselja in grobišča (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 228

Najdišče: Mejni prehod 2.

Kraj: Obrežje.

TTN5: Samobor 25; GKY: 554002 – GKX: 78397.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba.

Potek raziskav

Odkrito je bilo pri gradnji avtoceste in mednarodnega mejnega prehoda med letoma 2001 in 2003. Odkritih je bilo 358 žarnih in 6 skeletnih grobov (*Mason 2003b, 202*). Podrobnejši podatki o najdišču še niso na voljo.

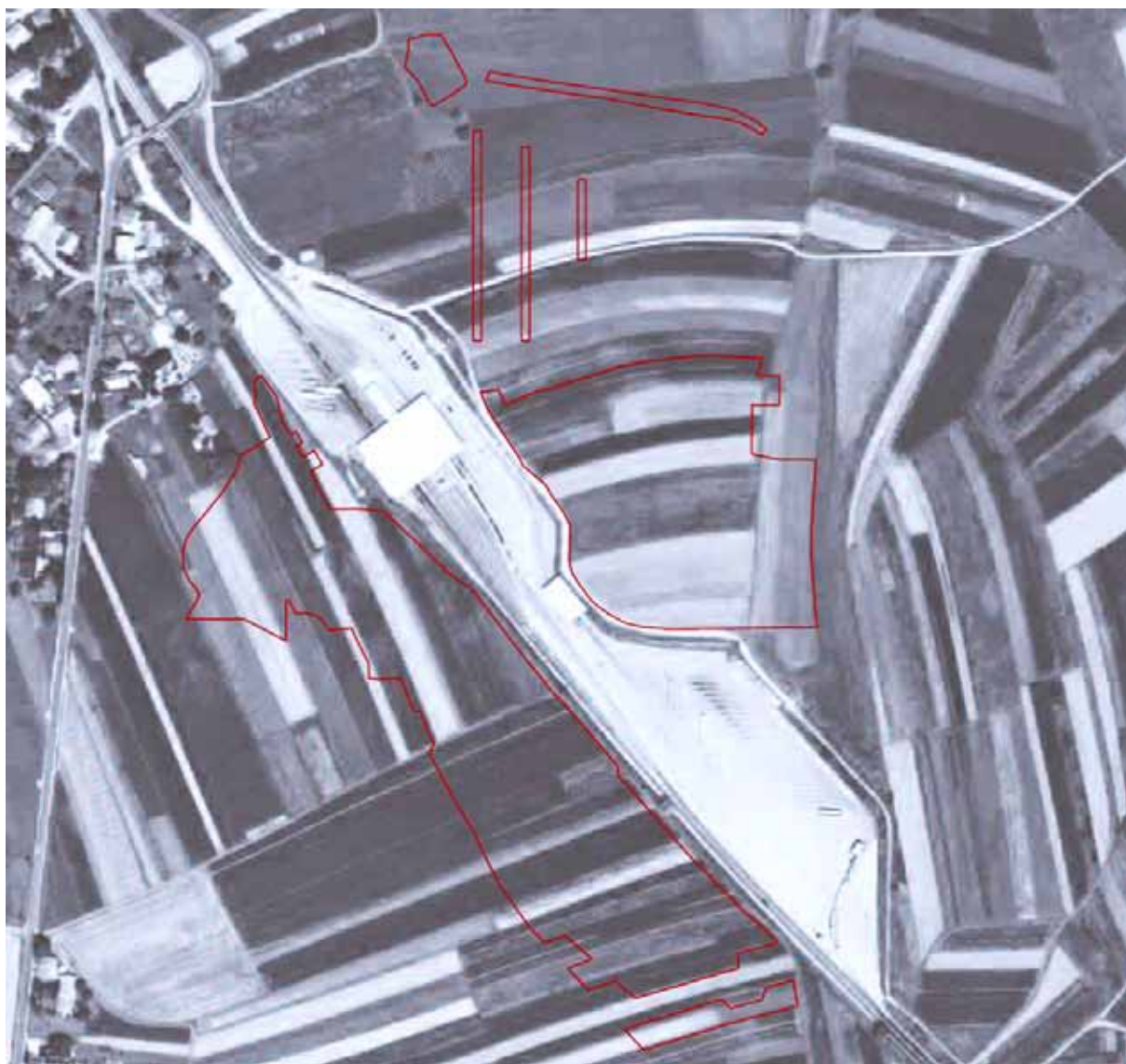
Opis

Grobišče se je širilo na severozahodnem območju mejnega prehoda (*sl. 227/1*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Mason 2003b, 202.

Sl. 228/1: Mejni prehod 2 pri Obrežju; pozicije raziskanih površin (po Mason 2003b).

Kat. št.: 229

Najdišče: Draga-Goričko.

Kraj: Obrežje.

TTN5: Samobor 25; GKY: 554159 – GKX; 78789.

Tip najdišča: neutrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Najdišče leži na pleistocenski savski terasi na severni strani potoka Struga (*sl. 229/1*).

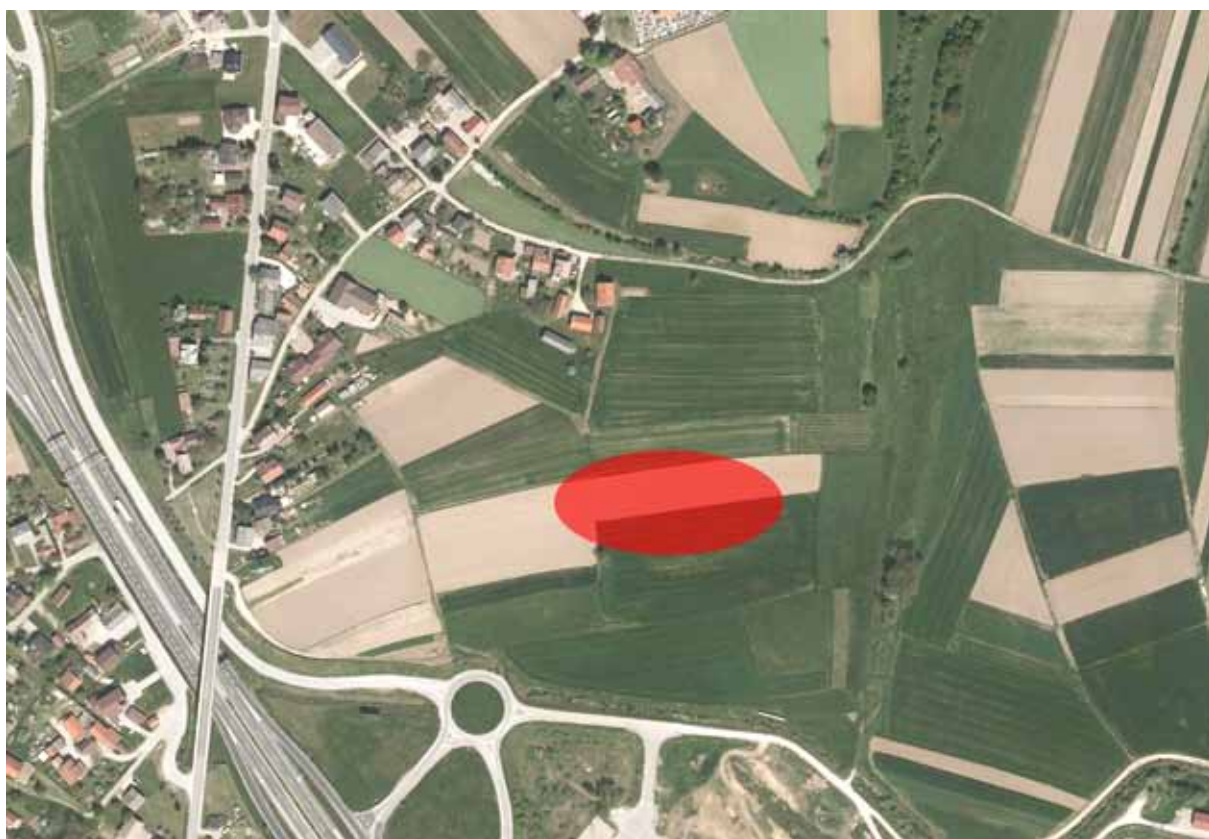
Potek raziskav

Ostanki naselja so bili odkriti ob terenskem pregledu in izkopavanju leta 2003 (*Djurić 2003c, 204*). Podrobnejši podatki o najdišču še niso na voljo.

Literatura

Djurić 2003d, 204.

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Sl. 229/1: Draga-Goričko pri Obrežju; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 230.*Najdišče:* –*Kraj:* Bregansko selo.*TTN5:* Samobor 24; *GKY:* 552783 – *GKX:* 77666.*Tip najdišča:* posamična najdba.*Datacija:* pozna bronasta doba.*Opis*

Pri gradnji strojne tovarne so na bregu potoka (*sl. 230/1*) našli bronasto tulasto sekiro, ki je prispela v Posavski muzej Brežice (*Stare, Škaler 1958–1959a, 317; Šinkovec 1995, 66 s, t. 6: 3*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Petru 1975, Bregansko selo. – V: *ANSL*, 259.

Stare, Škaler 1958–1959a, 317.

Šinkovec 1995, 66 s, t. 6: 3.

Sl. 230/1: Bregansko selo; približna pozicija najdbe (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 231*Najdišče:* Križ.*Kraj:* Zagorica pri Čatežu.*TTN5:* Višnja Gora 39; GKX: 497190 – GKX: 90408.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

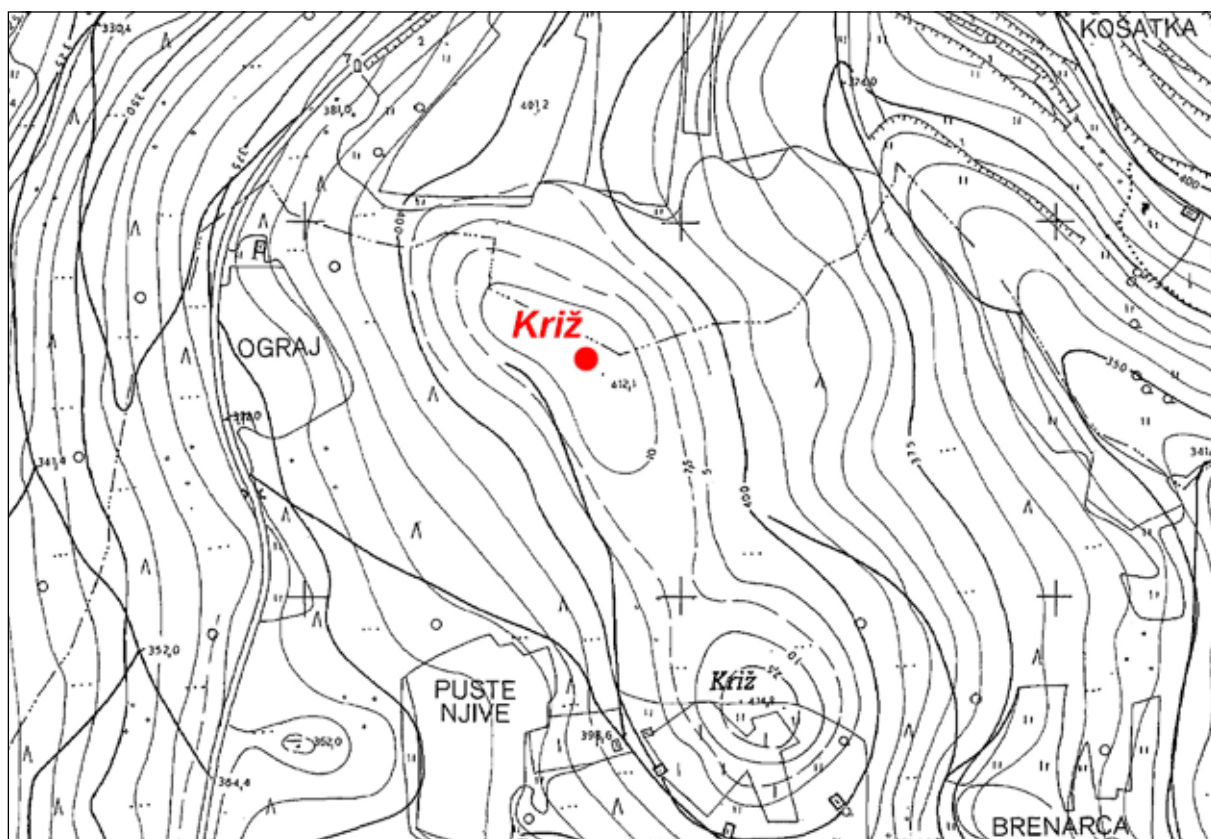
Na širokem gozdnatem grebenu jugozahodno od Zagorice je 16 m široka in 1,5 m visoka gomila (sl. 321/1, 321/2). Na južni strani ima sledove kopanja.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana ob terenskem pregledu leta 1989.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Sl. 231/1: Križ nad Zagorico pri Čatežu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 231/2: Križ nad Zagorico pri Čatežu; pogled na gomilo s severovzhoda. Foto: Janez Dular (1989).

Kat. št.: 232*Najdišče:* –*Kraj:* Zagorica pri Čatežu.*TTN5:* Višnja Gora 39; *GKY:* 497493 – *GKX:* 90775
(središče naselja).*Tip najdišča:* grobišče.*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Januarja 1911 je vojvodinja Mecklenburška v Zagorici pri Čatežu izkopala deset grobov na očitno planem grobišču (*Mahr 1934, 127*). S povpraševanjem v vasi nam

ob terenskem pregledu leta 1989 najdišča ni uspelo ožje locirati (*sl. 232/1*). Gradivo je z izjemo železne sekire iz groba 8, ki jo hrani Narodni muzej Slovenije (*Ložar 1934, 31*), v Združenih državah Amerike – Peabody museum, Cambridge.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Mahr (ur.) 1934 127.

Knez 1975, Zagorica pri Čatežu. – V: *ANSL*, 234.

Ložar 1934, 31.

Sl. 232/1: Zagorica pri Čatežu; bližnja okolica vasi (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 233

Najdišče: Martinov britof.

Kraj: Zagorica pri Čatežu.

TTN5: Višnja Gora 39; GKY: 497560 – GKX: 90945.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na grebenu severno od Zagorice pri Čatežu je v gozdu 14 m široka in približno 1 m visoka gomila (*sl. 233/1; 233/2*).

Potek raziskav

Gomilo sta avgusta 1902 ob krajši navzočnosti Josefa Szombathyja ter na stroške Prazgodovinske komisije raziskala Karl Toldt in Jernej Pečnik (*vir 1; Pečnik 1904,*

30; Mader 2018, 431 s). Našla sta 19 skupkov, ki pa jih ne smemo interpretirati kot grobne celote. Najdbe so prispele v Naravoslovni muzej na Dunaju, kjer so jih napačno inventarizirali pod kraj Zagorica pri Velikih Laščah. Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 204 ss, t. 37–40*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 35, str. 23 s (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

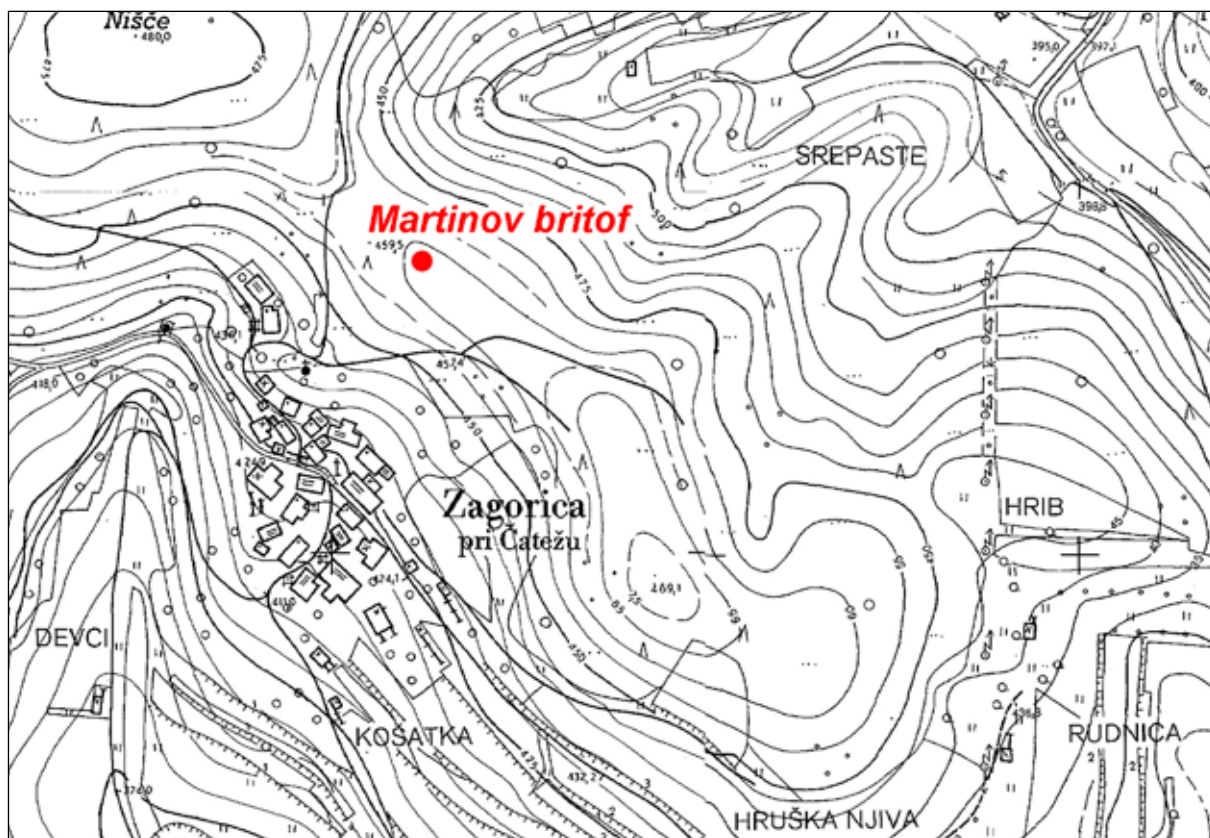
Dular 2003, 204 ss, t. 37–40.

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Knez 1975, Zagorica pri Čatežu. – V: ANSL, 234.

Mader 2018, 431 s.

Pečnik 1904, 30.

Sl. 233/1: Martinov britof nad Zagorico pri Čatežu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 233/2: Martinov britof nad Zagorico pri Čatežu; pogled na gomilo z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1989).

Kat. št.: 234*Najdišče:* Gabrje.*Kraj:* Sejenice.*TTN5:* Višnja Gora 30; GKX: 499152 – GKX: 91485.*Tip najdišča:* gomilno grobišče? (1 gomila).*Datacija:* neopredeljeno.*Opis*

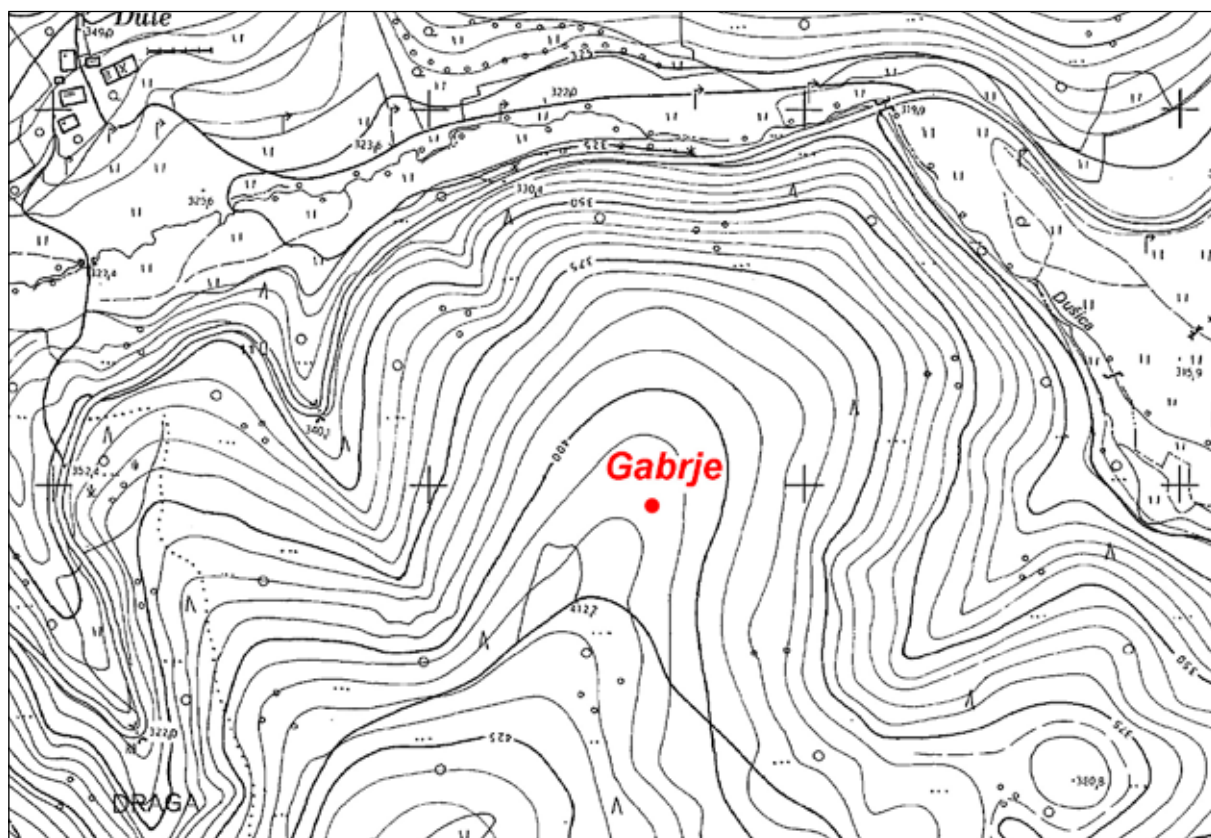
Severno od Sejenic je na gozdnatem grebenu 10 m široka in 1 m visoka gomila (*sl. 234/1*). Čez njo gre manjši graben.

Potek raziskav

Gomila je bila odkrita ob terenskem pregledu leta 1989.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

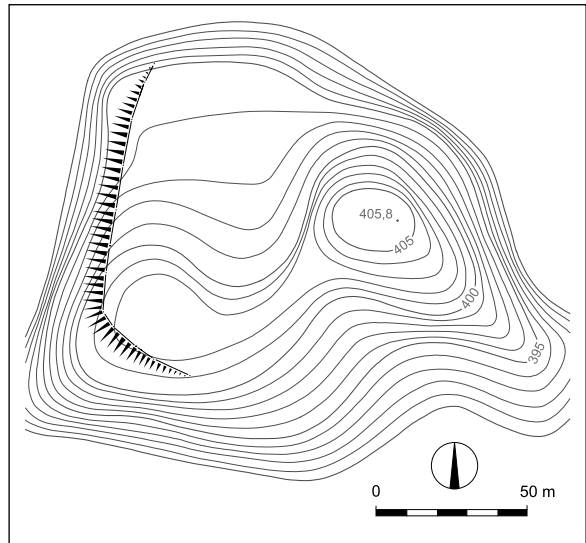

Sl. 234/1: Gabrje pri Sejenicah; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 235*Najdišče:* Grac.*Kraj:* Tlaka.*TTN5:* Višnja Gora 30; GKX: 499470 – GKX: 92490.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* pozna bronasta doba.**Opis**

Naselje leži na najvišjem delu ploskega hrbta, ki se od vasi Tlake vleče proti jugu. Pod njegovim vznožjem teče na zahodu rečica Mirna, z vzhodne strani pa ga obliva potok Gabrovščica (*sl. 235/1, 235/3*). Pobočja hriba so z zahoda, juga in vzhoda precej strma, dostop s severa pa je lahek.

Od nekdanjega oboda naselja so se ohranili bor-ni sledovi. Teren je bil namreč v preteklosti dodobra preoblikovan, saj se po celotnem grebenu razprostirajo njive in travniki. Naselje lahko omejimo le na zahodni strani. Tu se je namreč ohranila razmeroma močna ježa, za katero se vleče prostrana terasa (*sl. 235/3*). Čeprav je dobil rob ježe sedanjo obliko z oranjem, je vendarle jasno, da je moral prav tod potekati tudi zahodni rob naselja. Ježa namreč ne obroblja le tamkajšnje njive,

Sl. 235/2: Grac pri Tlaku; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 235/1: Grac pri Tlaku; pozicija naselja (osnova: ArcGIS © ARSO). M. = 1:5000.

ampak se nadaljuje še naprej proti jugu v gozd, kjer pa zanesljivo ni bilo ornih površin. Na ostalem območju Graca obod ni več ohranjen. Notranjost naselja je bila prostrana, vendar so jo na severni strani precej preoblikovali z oranjem. Vzhodni, višji vrh Graca je skalnat, vmes je tudi nekaj ravnih, terasam podobnih prostorov. Več jih je na vzhodni strani vzpetine in so bili vsekakor primerni za poselitev. V tamkajšnjih krtinah smo našli precej drobcev keramike in glinastega ometa.

Potek raziskav

Naselje je bilo odkrito pri topografskem pregledu leta 1994. Dve leti kasneje (1996) je ekipa Inštituta za arheologijo v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na Gracu izkopala tri manjše sonde in na podlagi skromnih fragmentov keramike ugotovila, da je bil vrh obljuden v pozni bronasti dobi. Ostanke fortifikacij niso bili odkriti (Dular, Pavlin, Tecco Hvala 2003, 167 ss).

Literatura

Dular, Pavlin, Tecco Hvala 2003, 167 ss, t. 2: 5–15.
Dular, Tecco Hvala 2007, 298, sl. 209.

Sl. 235/3: Grac pri Tlaki; pogled na naselje z juga. Foto: Janez Dular (1996).

Kat. št.: 236

Najdišče: Grmada.

Kraj: Tihaboja.

TTN5: Mokronog 21; GKY: 501467 GKX: 93384.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Južno od Tihaboja je na gozdnatem grebenu 10 m široka in 1,5 m visoka gomila (sl. 236/1). V sredini ima velik vkop.

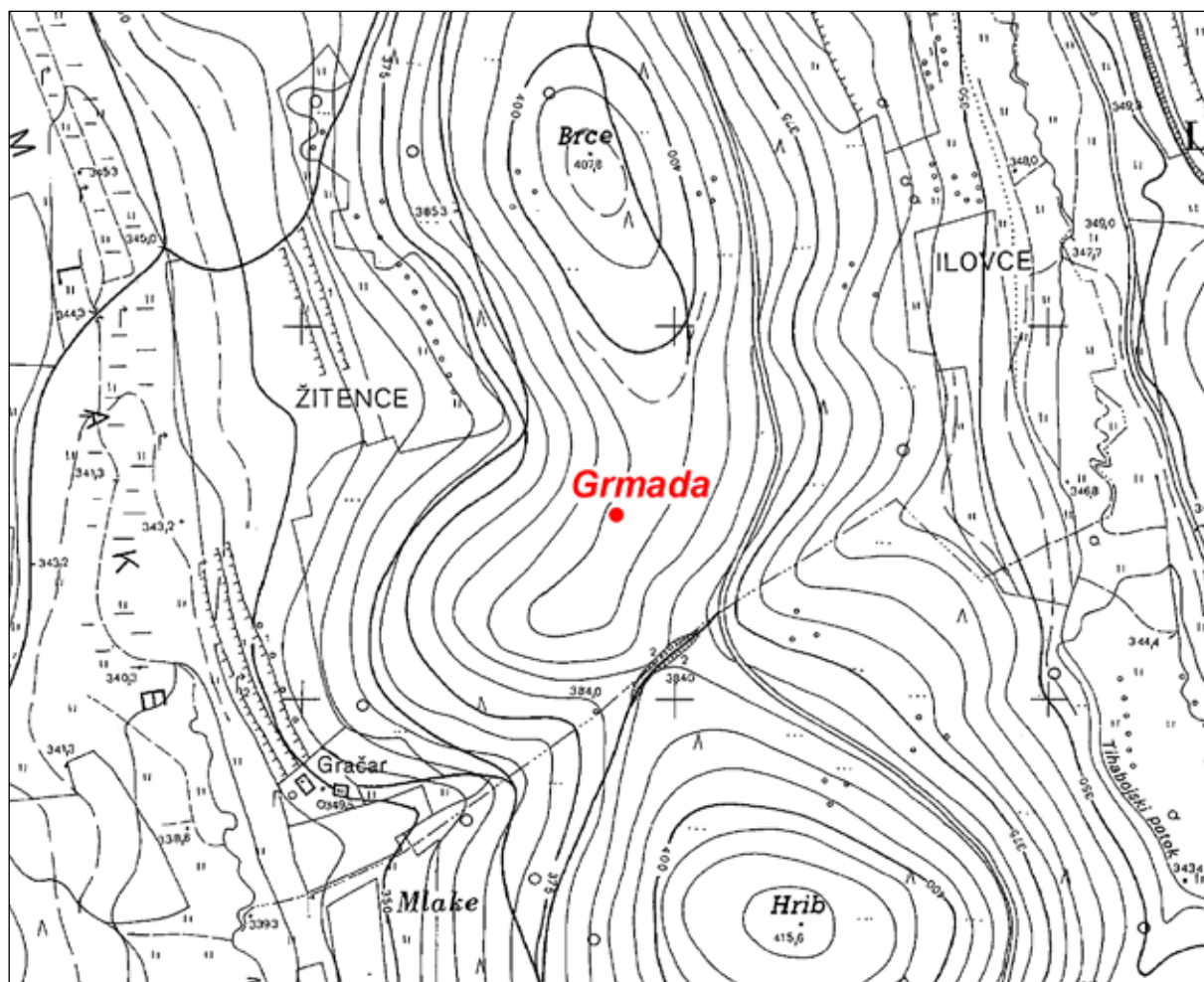
Potek raziskav

Gomilo omenja Davorin Vuga (*Vuga 1982d, 180*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 298.

Vuga 1982d, 180.

Sl. 236/1: Grmada pri Tihaboju; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 237

Najdišče: Drnovec.

Kraj: Ravne.

TTN5: Mokronog 21; GKY: 501329 – GKX: 91856.

Tip najdišča: gomilno grobišče (7 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na Drnovcu, gozdnatem grebenu, ki se dviga severovzhodno od Raven, je sedem gomil (sl. 237/1). Šest jih leži v skupini, ena pa nekoliko v stran (sl. 237/2). Mere:

Gomila 1: premer 12 m, višina 1,5 m.

Gomila 2: premer 10 m, višina 1 m.

Gomila 3: premer 6 m, višina 0,5 m.

Gomila 4: premer 8 m, višina 1 m.

Gomila 5: premer 8 m, višina 0,7 m.

Gomila 6: premer 6 m, višina 0,5m.

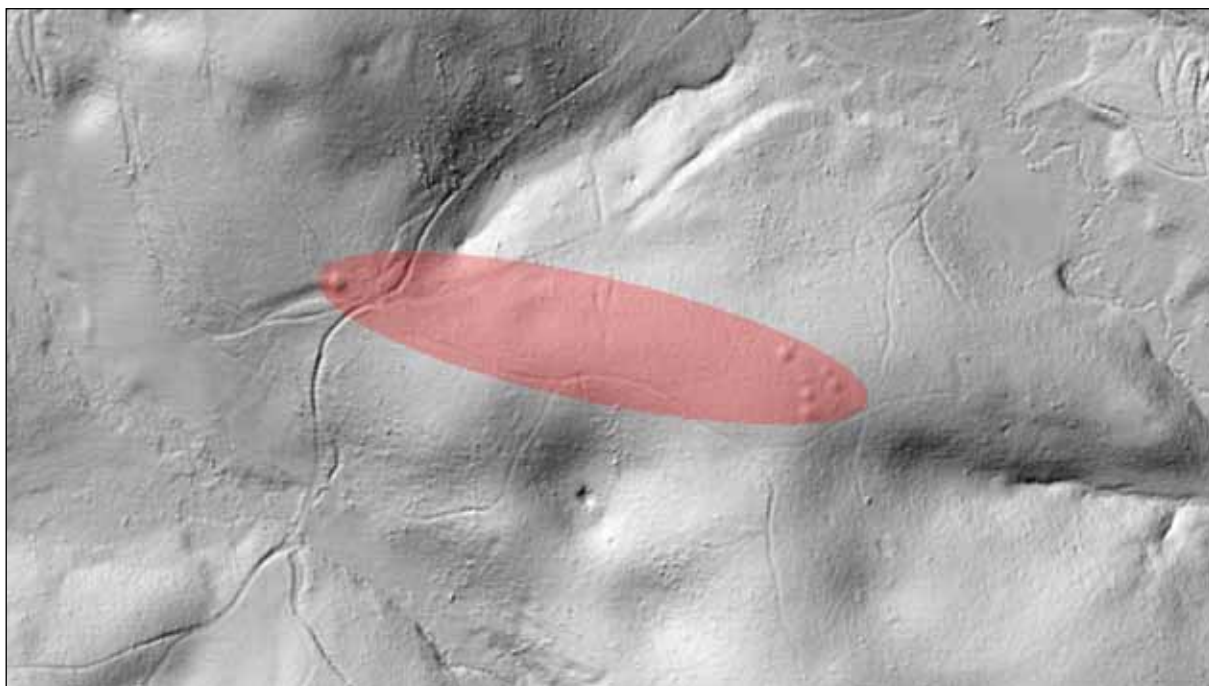
Gomila 7: premer 7 m, višina 0,5 m.

Potek raziskav

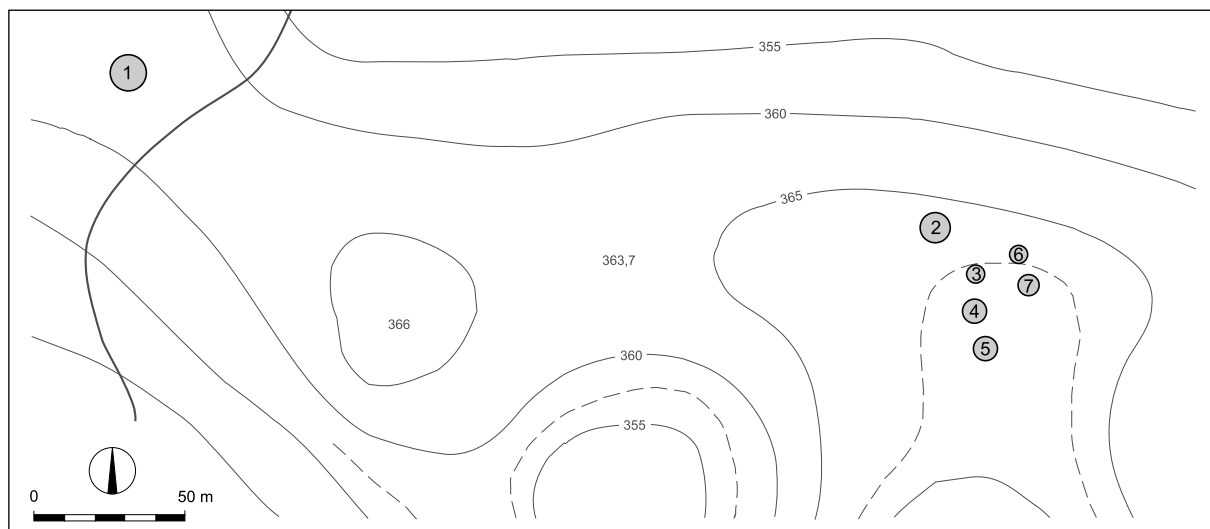
Grobišče je bilo odkrito pri terenskem pregledu 1994.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 299, sl. 210.

Sl. 237/1: Drnovec pri Ravnah; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 237/2: Drnovec pri Ravnah; tloris gomilnega grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Kat. št.: 238

Najdišče: Britof.

Kraj: Korenitka.

TTN5: Višnja Gora 49; GKY: 496247 GKX: 86725.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na jugovzhodnem pobočju Vodnega vrha je tik ob križišču gozdnih poti velika gomila. Premer 16 m, višina 2,5 m (*sl. 238/1*). Deloma jo je poškodoval kolovoz, ki teče ob njeni južni strani.

Potek raziskav

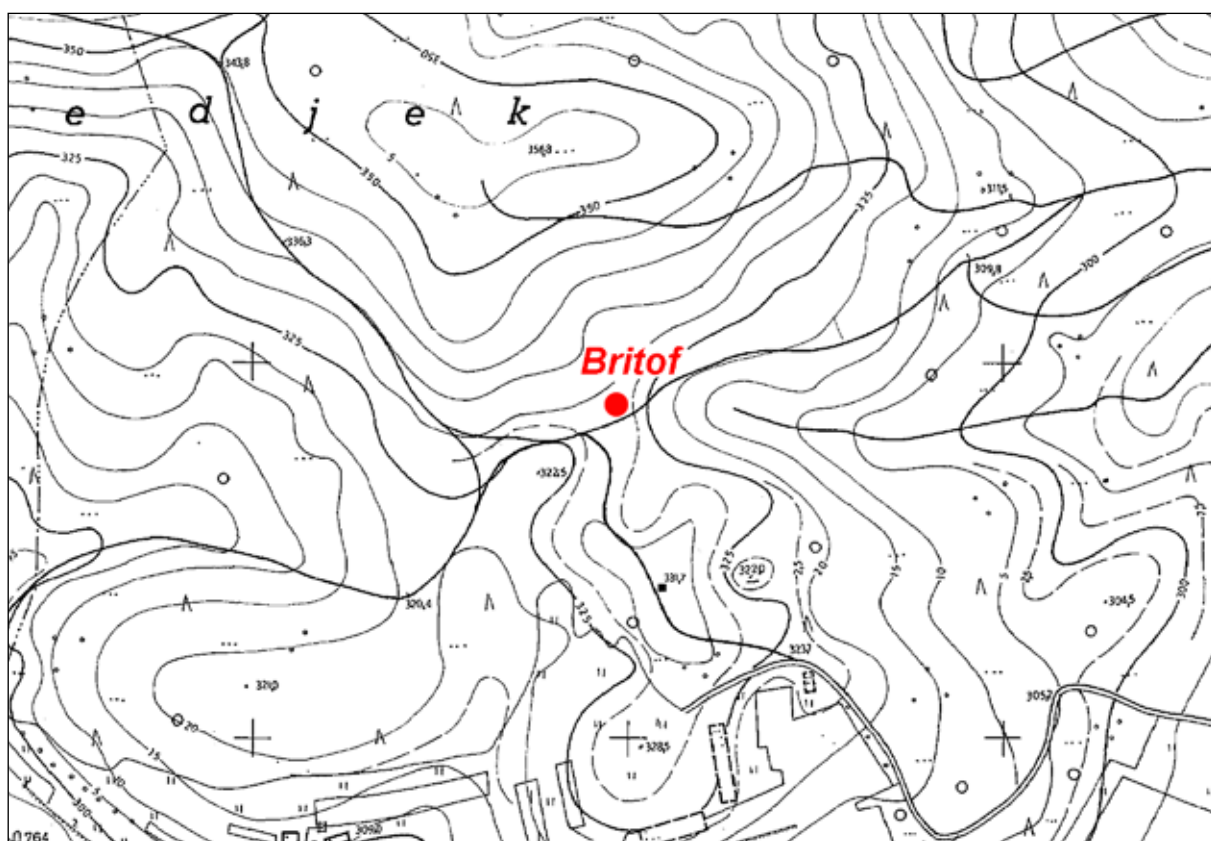
Gomilo omenja že Ivan Šašelj, kot kaže pa še ni bila kopana (*Šašelj 1933, 3*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 299.

Knez 1975, Korenitka. – V: ANSL, 234.

Šašelj 1933, 3.

Sl. 238/1: Britof pri Korenitki; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 239*Najdišče:* Šemrga.*Kraj:* Igljenik pri Veliki Loki.*TTN5:* Višnja Gora 40; *GKY:* 499465 *GKX:* 88230.*Tip najdišča:* gomilno grobišče? (1 gomila).*Datacija:* neopredeljeno.*Opis*

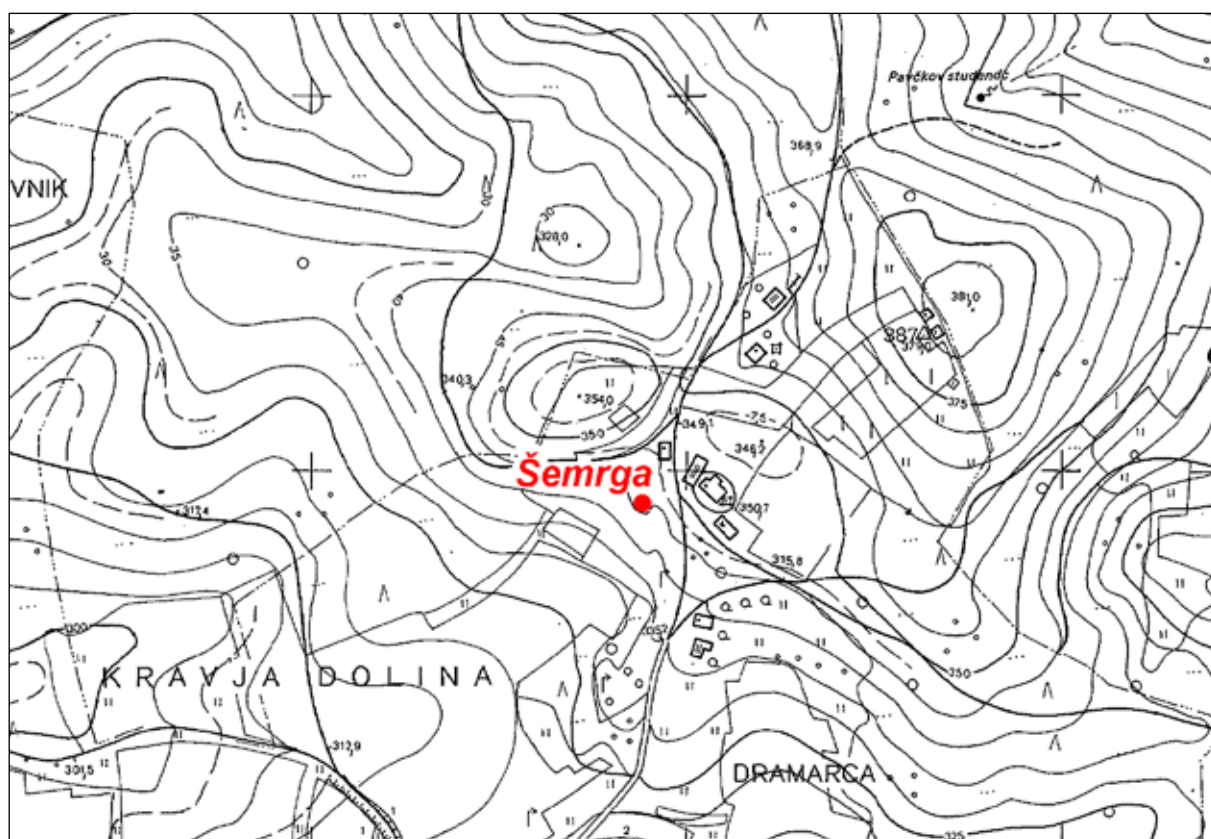
V sadovnjaku v zaselku Šemrga je gomili podobna tvorba. Premer 12 m, višina 2,5 m (*sl. 239/1*). Ker je gomila del razpotegnjenega grebena, ki se nadaljuje proti jugu, je njena pristnost dvomljiva.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana ob terenskem pregledu leta 1989.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 299.

Sl. 239/1: Šemrga v Igljeniku pri Veliki Loki; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 240

Najdišče: Polšnik.

Kraj: Križ.

TTN5: Mokronog 31; GKY: 501544 – GKX: 89630.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

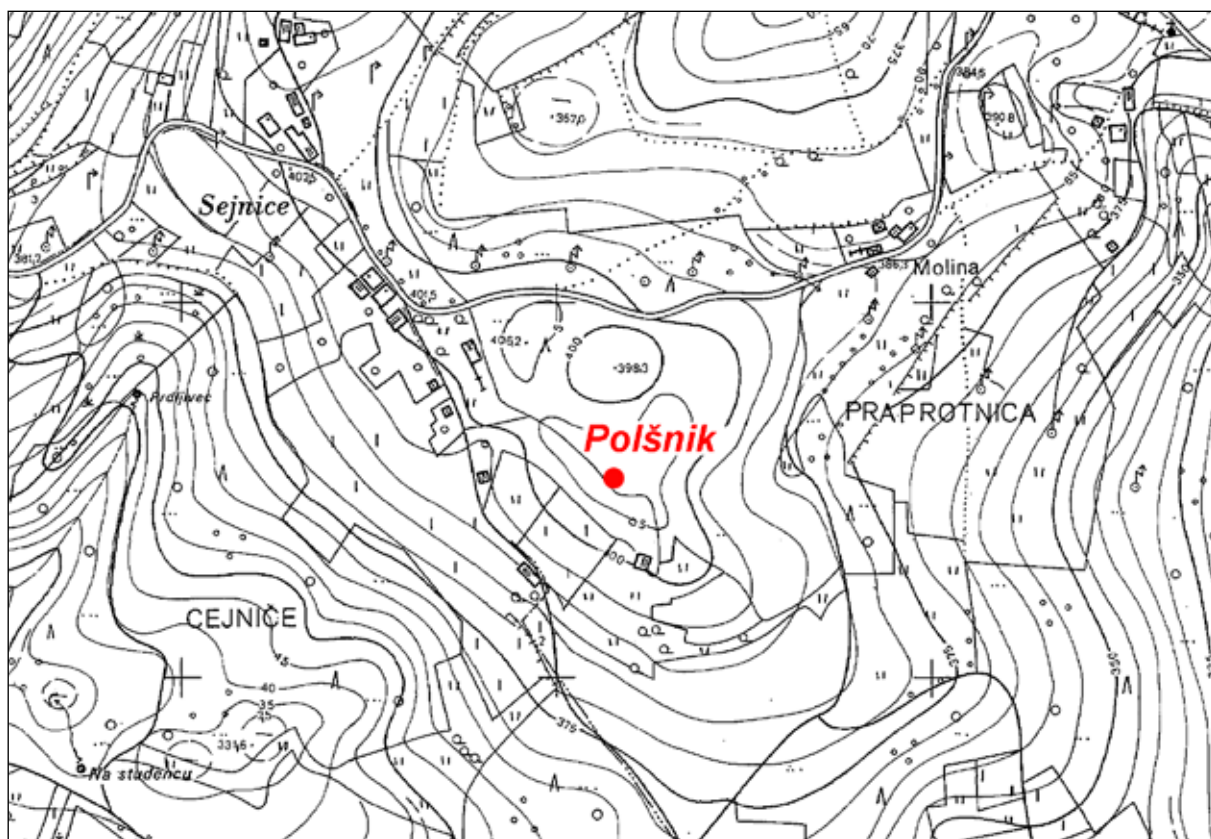
Jugovzhodno od zaselka Sejnice je na temenu ploskega grebena 14 m široka in 1,5 m visoka gomila (sl. 240/1). Na severni in južni strani ima sledi kopanja.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana ob terenskem pregledu leta 1989.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 299.

Sl. 240/1: Polšnik pri Križu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 241

Najdišče: Hom.

Kraj: Sajenice.

TTN5: Mokronog 22; GKY: 502986 GKY: 91130.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Gomilno grobišče leži ob poti, ki vodi na Migolsko goro (sl. 241/1). Obsegalo je tri gomile, od katerih pa sta ohranjeni le še dve. Mere:

Gomila 1: premer 4 m, višina 1 m (po izkopavanju je bila zravnana).

Gomila 2: premer 15 m, višina 2 m (gomila ima velik vkop).

Gomila 3: premer 10 m, višina 1 m.

Potek raziskav

Grobišče je odkril Jernej Pečnik (*vir 1*), ki pa ga je v svojem kasnejšem popisu prazgodovinskih najdišč na Kranjskem zmotno zabeležil kot dve najdišči: prvič pod krajem Sajenice pri Tihaboju in drugič kot Migolska Gora v mirenski župniji (*Pečnik 1904, 30 in 43*).

Dve od gomil je tudi prekopal. Najprej se je decembra 1901 lotil gomile 1 in zadel na žgan grob s fibulo. Januarja 1902 jo je v dveh dneh odprl v celoti in našel v

njej še tri grobove (*vir 2*). Gomila je bila po izkopavanju zravnana, zato njene lege ni mogoče natančno določiti. Ohranjen je le Pečnikov podatek, da je stala na vrtu za hišo in da je bila od gomile 2 oddaljena 20 m (*vir 3*).

Sredi junija 1903 se je Pečnik lotil še gomile 2. Ker pa je v njej našel le posamezne črepinje, druge polovice ni načental (*vir 4*). Najdbe je Pečnik poslal v dunajski Naravoslovni muzej. Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 161 ss*).

Gomila 3, kot kaže, ni bila kopana.

Arhivski viri

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 20 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

(*vir 2*) Pismi Pečnika Szombathyju z dne 12. 12. 1901 in 5. 1. 1902 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 3*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 26. 12. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 4*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 26. 6. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

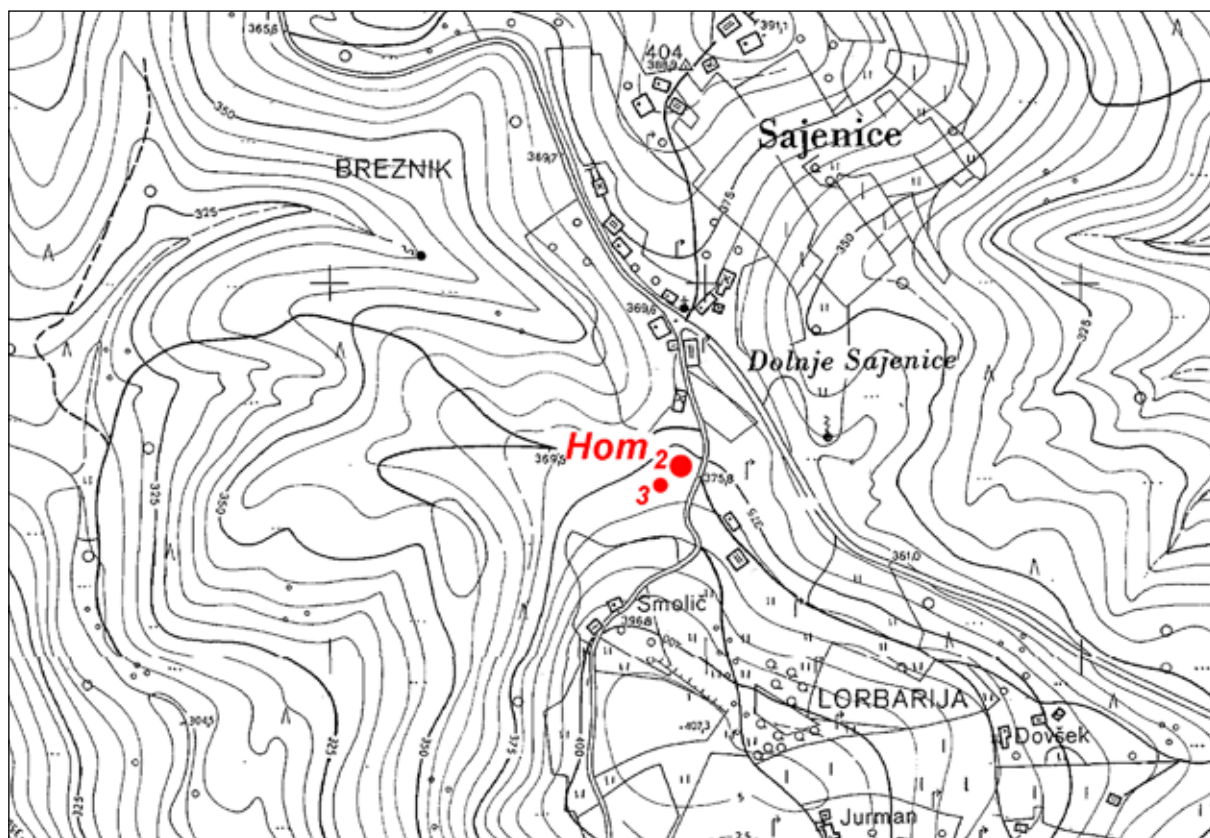
Literatura

Dular 2003, 161 ss, t. 5: 1–6.

Dular, Tecco Hvala 2007, 299.

Knez, Sejenice. – V: ANSL 1975, 215.

Pečnik 1904, 30 in 43.

Sl. 241/1: Hom v Sajenicah; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 241A

Najdišče: Blatnik.

Kraj: Migolica.

TTN5: Mokronog 22; GKY: 504214 – GKX: 91212.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na Blatniku, kopastem vrhu, ki se vzhodno od Migolice dviga iz doline Lipoglavščice, so tri gomile (sl. 241A/1). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 0,5 m (sl. 242A/2).

Gomila 2: premer 14 m, višina 1 m (sl. 242A/3).

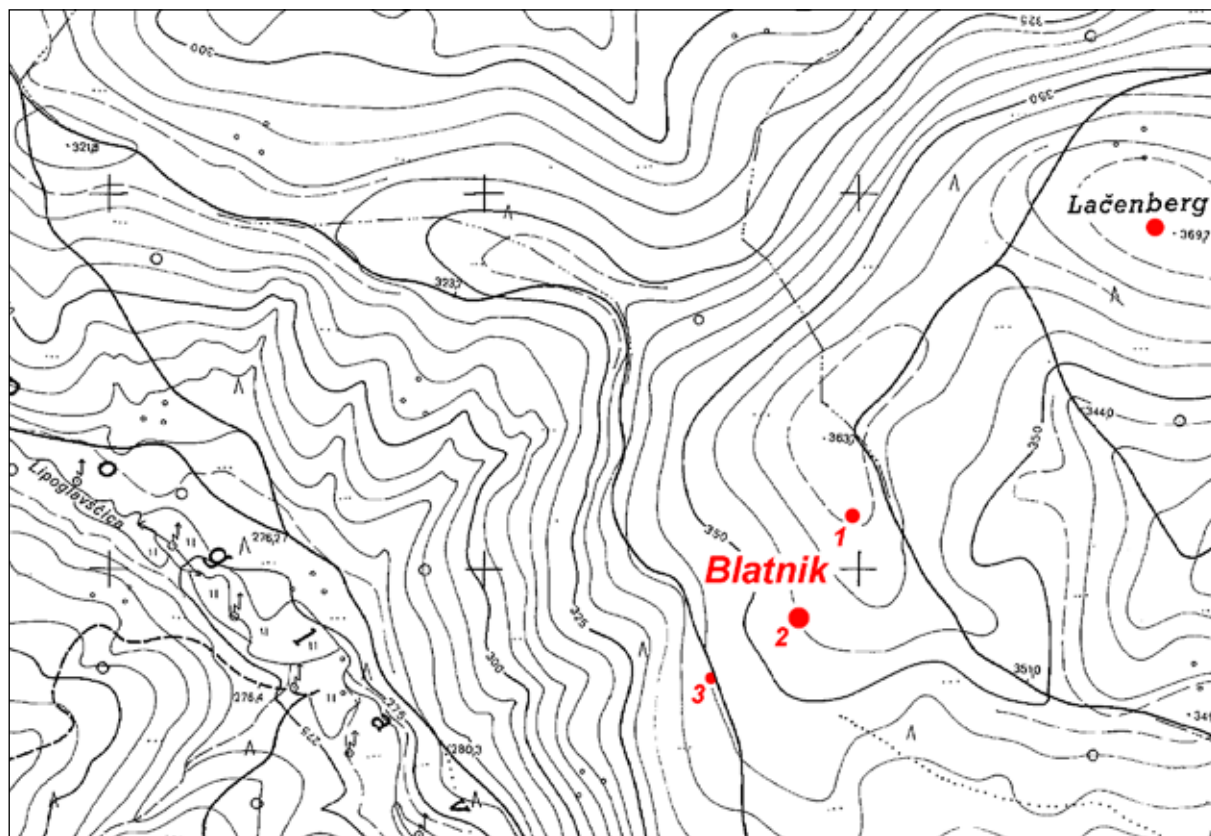
Gomila 3: premer 8 m, višina 0,5 m; na vzhodni strani jo je poškodovala pot (sl. 242A/4).

Potek raziskav

Gomila 1 je bila dokumentirana že ob terenskem pregledu leta 1987 in priključena k najdišču Lačenberg (glej Dular, Tecco Hvala 2007, 300, kat. št. 242). Ker pa smo leta 2020 na lidarskem posnetku jugozahodno od nje registrirali še dve gomili, smo se po ogledu terena odločili vse tri združiti v novo najdišče Blatnik nad Migolico.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Sl. 241A/1: Blatnik nad Migolico; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 241A/2: Blatnik nad Migolico; gomila 1, pogled s severa. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 241A/3: Blatnik nad Migolico; gomila 2, pogled z juga. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 241A/4: Blatnik nad Migolico; gomila 3, pogled s severovzhoda. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 242*Najdišče:* Lačenberg.*Kraj:* Trstenik.*TTN5:* Mokronog 22; *GKY:* 504446 – *GKX:* 91477.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

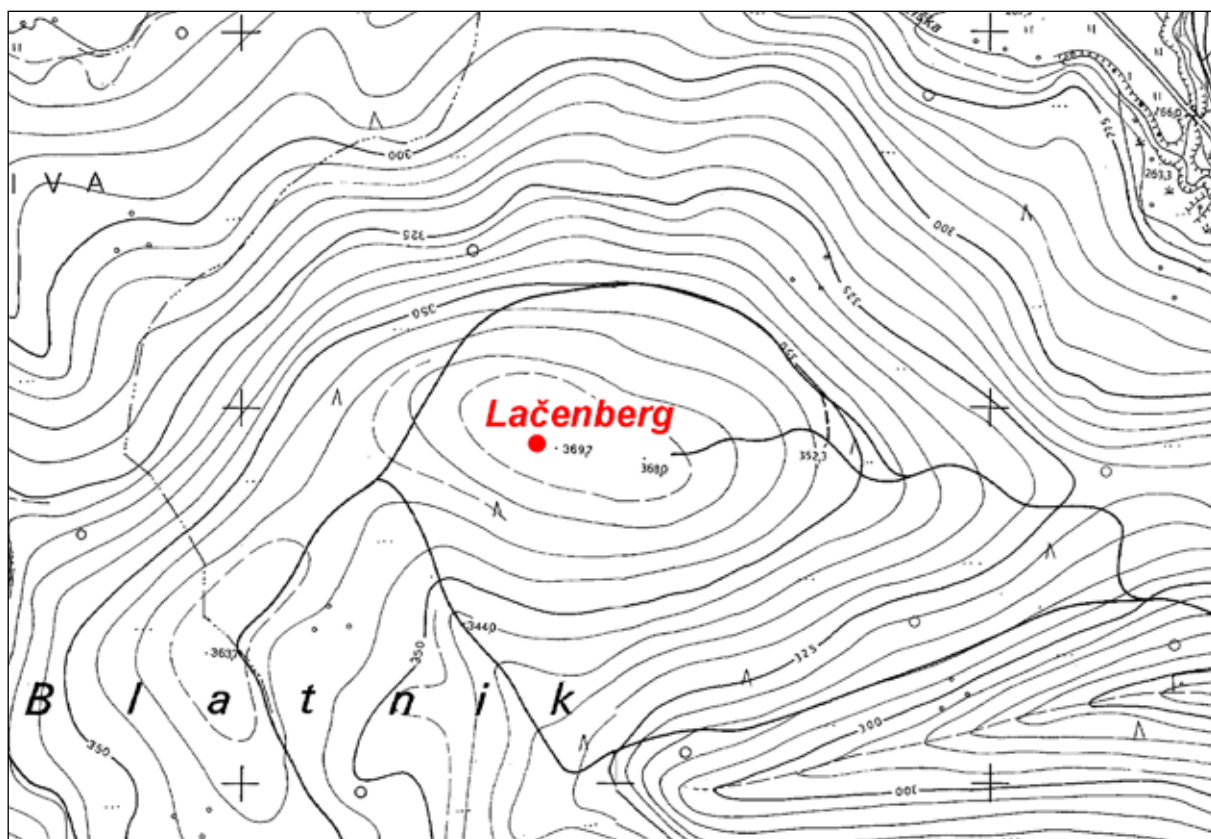
Na vrhu kopastega Lačenberga je 12 m široka in 1 m visoka gomila (*sl. 242/1; sl. 242/2*). V sredini ima vkop.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana ob terenskem pregledu leta 1987.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Sl. 242/1: Lačenberg nad Trstenikom; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 242/2: Lačenberg nad Trstenikom; pogled na gomilo z juga. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 243*Najdišče:* Roje.*Kraj:* Mirna.*TTN5:* Mokronog 33; *GKY:* 505280 *GKX:* 90280.*Tip najdišča:* gomilno grobišče?*Datacija:* neopredeljeno.*Opis*

Po Pečnikovem podatku (*vir 1*) so stale na njivah na ledini Roje prazgodovinske gomile, kjer so našli kmetje pri obdelovanju polj razne starine (sulične osti, zapestnice). Danes ni na terenu ohranjenih nobenih ostalin, saj je bil prostor v celoti pozidan (*sl. 243/1*).

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 24 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Knez 1975, Mirna. – V: ANSL, 215.

Sl. 243/1: Roje v Mirni; pozicija grobišča (*vir:* atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Kat. št.: 244

Najdišče: Koška hosta.

Kraj: Ravnik.

TTN5: Mokronog 23; GKY: 505402 –GKX: 91638.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Levo od ceste, ki pelje iz Kota na Bojanko (na avstrijski specijalki Bojan sello), je na manjši vzpetini lepo oblikovana gomila (sl. 244/1). Premer 14 m, višina 1,5 m, Sredi gomile je sled večjega vkopa.

Potek raziskav

Gomilo je septembra 1905 na račun Prazgodovinske komisije prekopal Jernej Pečnik in v njej našel na globini treh metrov dve fibuli, ki sta bili povezani

z bronasto verižico (*vir 1*; Mader 2018, 337). Gomilo omenja v svojem dnevniku tudi Josip Žmavc. Stala naj bi na ledini »Pri lesi«, ki pa danes pri ljudeh ni več v zavesti (*vir 2*).

Fibuli je Pečnik poslal na Dunaj v Naravoslovni muzej, kjer pa sta založeni.

Arhivska vira

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 24. 9. 1905 (Fundaktenarchiv NHMW).

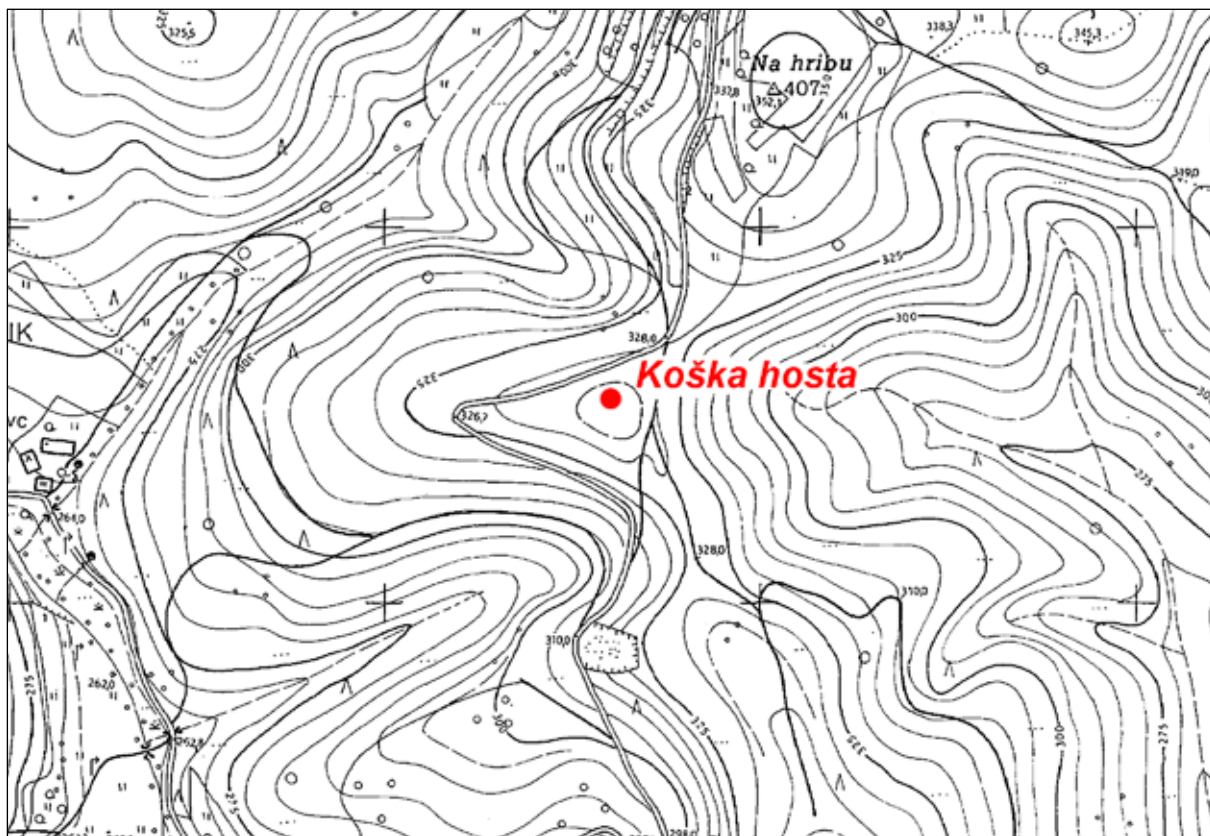
(*vir 2*) Žmavc, Dnevnik arheoloških potovanj za čas od 16. 1. 1906 do 6. 9. 1906, 6 (Arhiv AO NMS).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Knez 1975, Šentrupert. – V: ANSL, 220.

Mader 2018, 337.

Sl. 244/1: Koška hosta pri Ravniku; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 245*Najdišče:* Rovnice.*Kraj:* Škrljevo.*TTN5:* Mokronog 23; *GKY:* 505991 – *GKX:* 92714.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (2 gomili).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Severno od naselja na Veseli gori sta tik vzhodno od ceste, ki pelje iz Škrljevega na Oplenk, dve gomili (*sl. 245/1*). Mere:

Gomila 1: premer 15 m, višina 2 m (gomila ima v sredini velik vkop).

Gomila 2: premer 12 m, višina 1,5 m (na SZ delu gomile je manjši vkop).

Potek raziskav

Gomili je poleti 1905 na račun Prazgodovinske komisije prekopal Jernej Pečnik, vendar pa ni v njih našel nobenih najdb (*vir 1*; *Mader 2018*, 352 s).

Arhivski vir

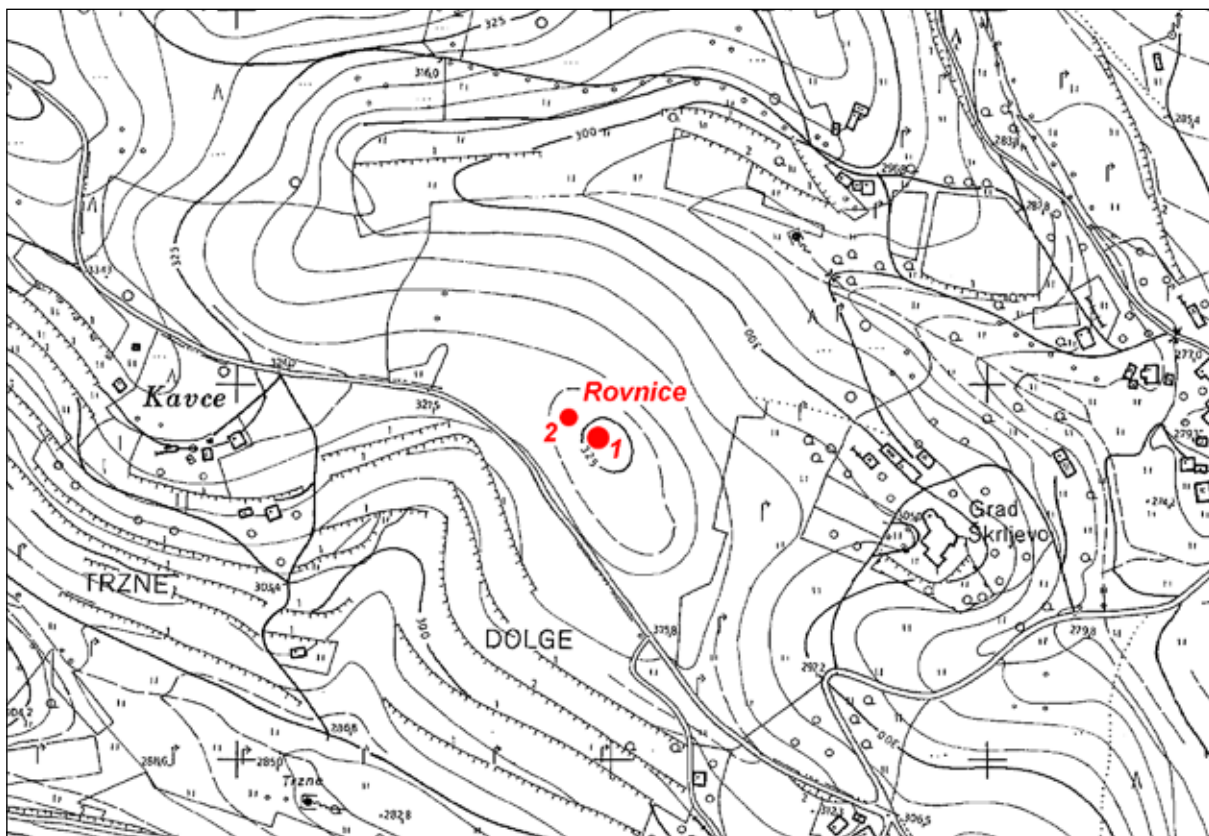
(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 24. 9. 1905 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Knez 1975, Škrljevo. – V: *ANSL*, 220.

Mader 2018, 352 s.

Sl. 245/1: Rovnice pri Škrljevem; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 246*Najdišče:* Vesela gora.*Kraj:* Brinje.*TTN5:* Mokronog 23; *GKY:* 506385 – *GKX:* 91863.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

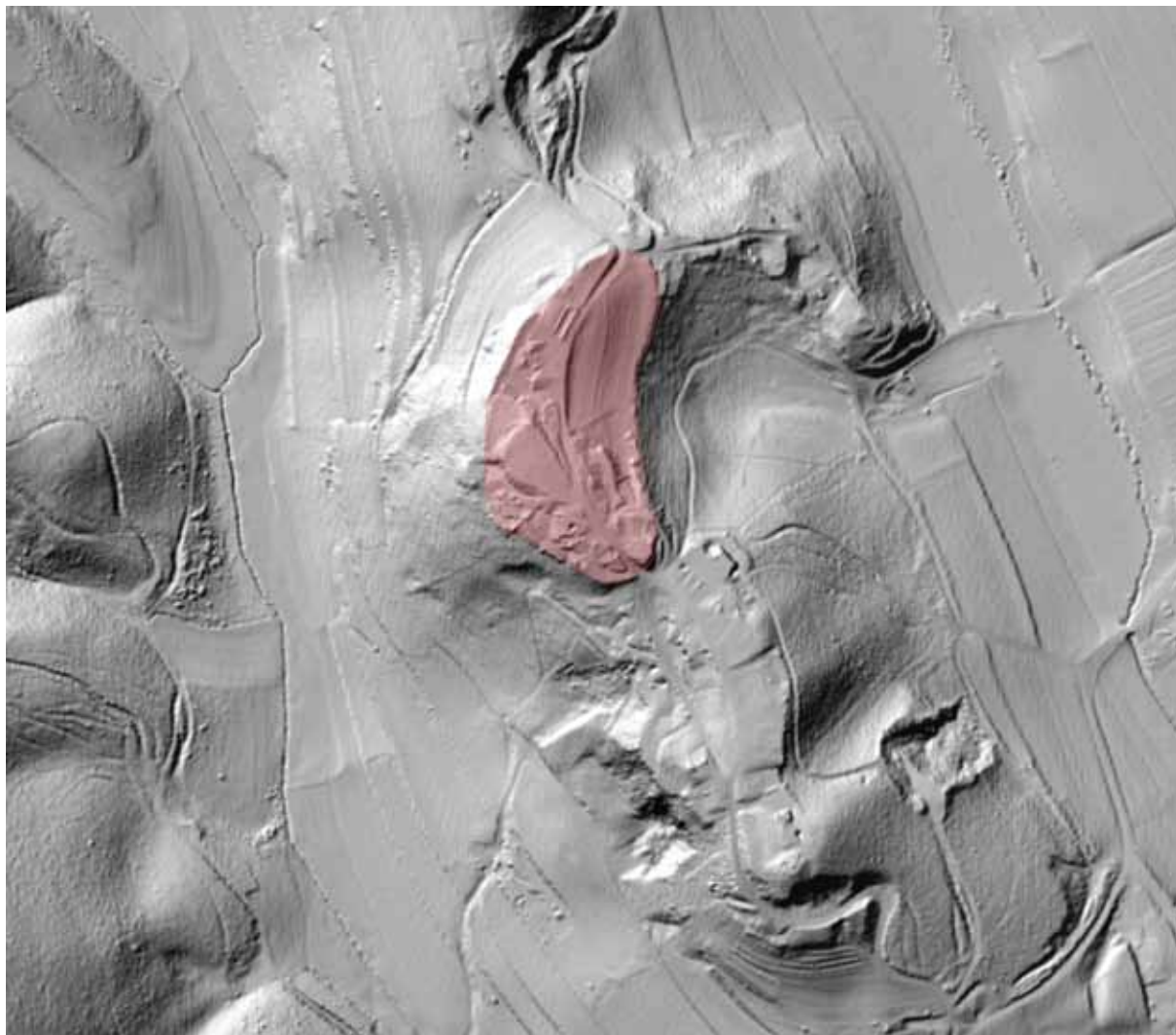
Vesela gora je podolgovat hrbet, ki se dviga zahodno od Šentruperta iz Mirenske doline (sl. 246/1). Naselje se je raztezalo po celem platoju severno in južno od cerkve. Severna polovica naselja ima obod razmeroma jasen (sl. 246/2). Rob je vseskozi ohranjen kot terasa (sl. 246/3, 246/4), nekoliko so ga poškodovale le stavbe južno in zahodno od cerkve, ki so bile zgrajene prav na obodu naselja. Sodeč po poteku terase, je bila severna nekoliko višja polovica naselja posebej utrjena. Vhod vanjo je bil tik za grajsko stavbo, kjer se teren razmeroma naglo dvigne iz spodnjega na zgornji plato. Tu vodi

k cerkvi današnja pot. Žal vhod ni ohranjen, saj so ga poškodovali pri gradnji gospodarskega poslopja, ki stoji prav na tem mestu. Nejasen je tudi severni vhod. Močno ga je namreč preoblikovala razširitev sedanje poti, ki pelje iz Brinja proti Škrljevem.

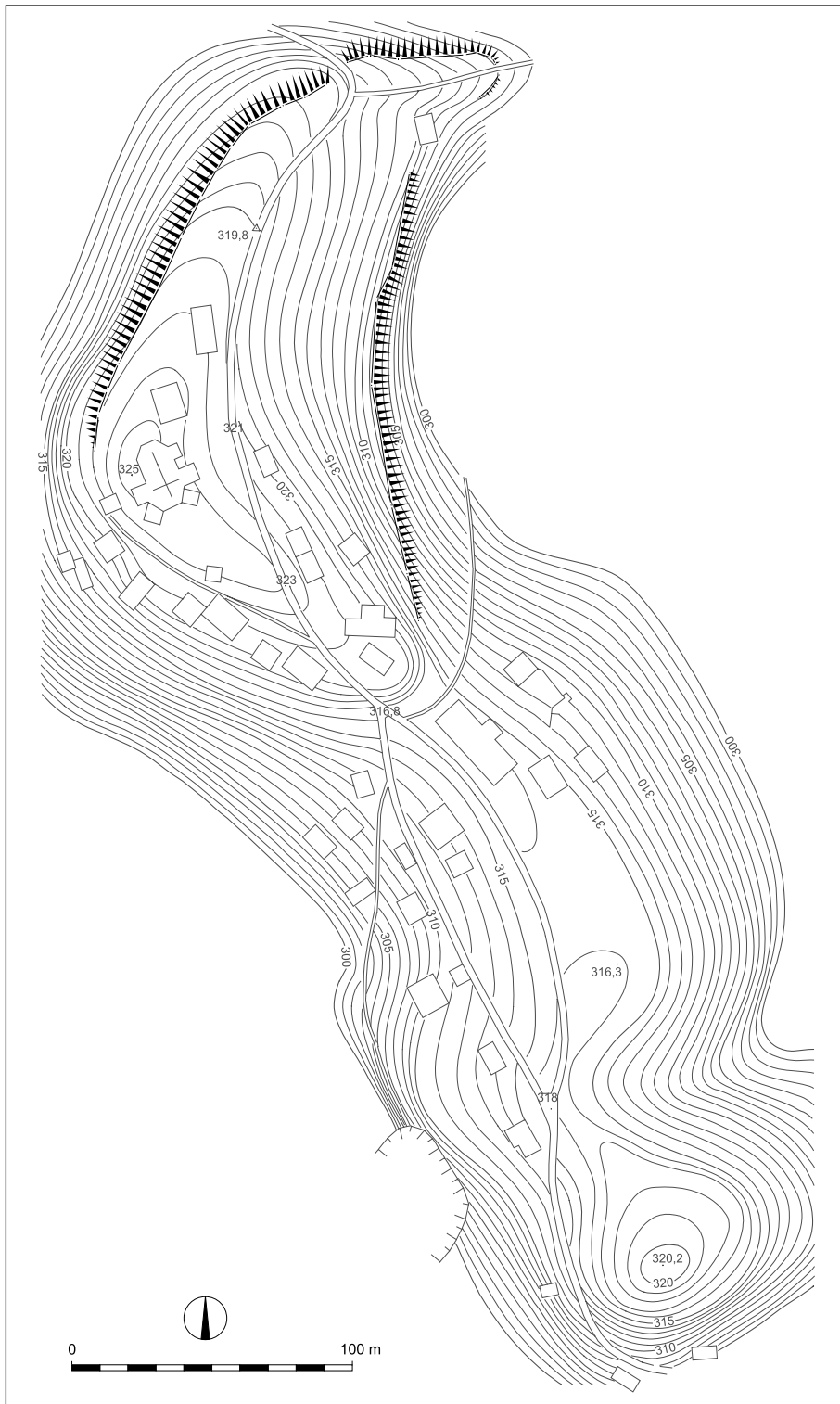
K naselju je zanesljivo sodil tudi nekoliko nižji plato južno od gradu. Ta del nima ohranjenega vhoda, saj je teren na robovih zaradi obdelovanja močno spremenjen. Na skrajnem južnem koncu naselja stoji gomili podobna tvorba s premerom 15 m. Če gre za gomilo brez sondiranja ni mogoče ugotoviti, verjetneje pa je, da moramo v kuclju videti zaključek naselja.

Notranjost južne polovice naselja je razmeroma široka in ravna, vendar pa so jo v preteklosti močno preoblikovali. Isto lahko rečemo za severni del, ki ima sicer jasne robove, je pa zaradi gradenj in obdelovanja polj prav tako močno spremenjena njegova notranjost.

Glavna nekropola (Brezje pri Straži – kat št. 247), se je razprostirala ob južnem vznožju gradišča, kjer smo

Sl. 246/1: Vesela gora v Brinju; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 246/2: Vesela gora v Brinju; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 246/3: Vesela gora v Brinju; severozahodni rob naselja, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 246/4: Vesela gora v Brinju; severovzhodni rob naselja, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1987).

našteli 21 močno razoranih gomil (*sl. 246/5*). K naselju sta verjetno sodili tudi dve gomili v Rovnicah nad Škr-ljevim (kat. št. 245) in osamljena gomila v Koški hosti pri Ravniku (kat. št. 244), saj so vse tri oddaljene manj kot kilometer od gradišča.

Potek raziskav

Naselje na Veseli gori je bilo znano že Jerneju Pečniku (*vir 1*; Pečnik 1904, 38). Leta 1989 je ekipa Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta, ki jo je vodil Borut Križ, v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na zahodnem robu izkopala sondo, s katero so bili presekanji ostanki ruševin nekdanjega obzidja, medtem ko se od zidu na tem mestu ni ohranilo ničesar. Zelo skromne so bile tudi keramične najdbe, ki pa vendarle potrjujejo obljudenost Vesele gore v starejši železni dobi (*Dular et al. 1991, 94 ss.*).

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 25 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

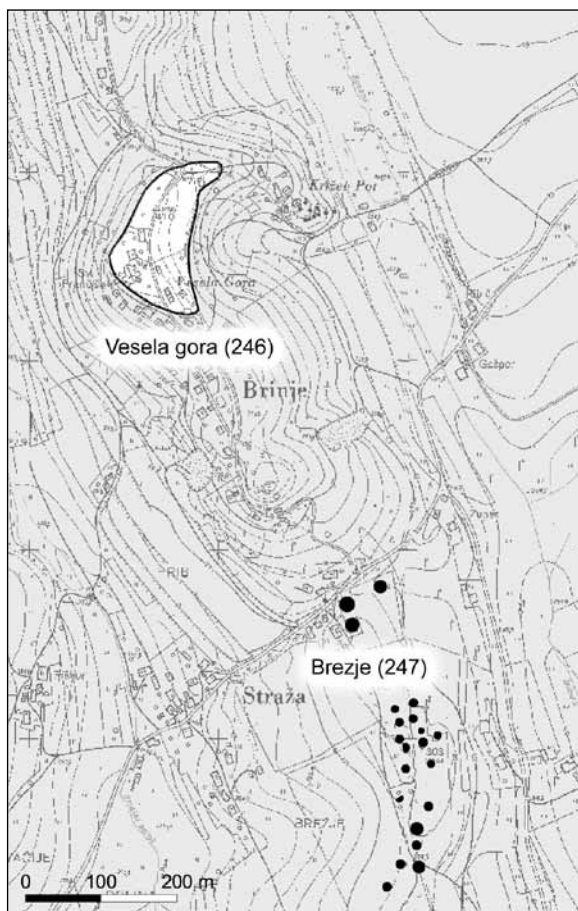
Literatura

Dular et. al. 1991, 94 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 300 s, sl. 212.

Knez 1975, Brinje. – V: ANSL, 219.

Pečnik 1904, 38.

Sl. 246/5: Situacijski načrt naselja Vesela gora v Brinju in grobišča Brezje pri Straži (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:10000.

Kat. št.: 247

Najdišče: Brezje.

Kraj: Straža.

TTN5: Mokronog 23, Mokronog 24; GKY: 506740 – GKY: 91250.

Tip najdišča: gomilno grobišče (21 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Tik ob cesti iz Slovenske vasi v Šentrupert se ob južnem vznožju Vesele gore širi nekropola, ki je pripadala naselbini na istoimenskem hribu (sl. 247/1). Proti jugovzhodu padajoče pobočje je nekoč prekrival gozd, ki je bil v lasti rakovniškega grofa Barba. Med obema vojnoma so pričeli gozd krčiti in spreminjati v njive, zato so gomile povečini razorali in uničili (sl. 247/2). Pri tem so kmetje vseskozi zadevali na grobove. Najpogosteje so jih odkrili na skrajnem severnem koncu njiv (Zupančičeva parcela), kjer so gomile 1 nižali za več kot meter.

Kljub temu, da je bilo zemljišče spremenjeno v polja, smo z natančnim obhodom na ploskem hrbtu locirali 21 blagih vzpetin, ki so zanesljivo ostanki razoranih gomil (sl. 247/4). Nekatere (npr. št. 1, 2, 13, 15, 17, 20) so še vedno dobro vidne (sl. 247/3–247/6), medtem ko so ostale skoraj povsem sploščene. Od gomile št. 3 ni videti ničesar, saj so jo odstranili pri gradnji hiše

po drugi svetovni vojni. Njeno pozicijo smo določili s pomočjo podatkov lastnika.

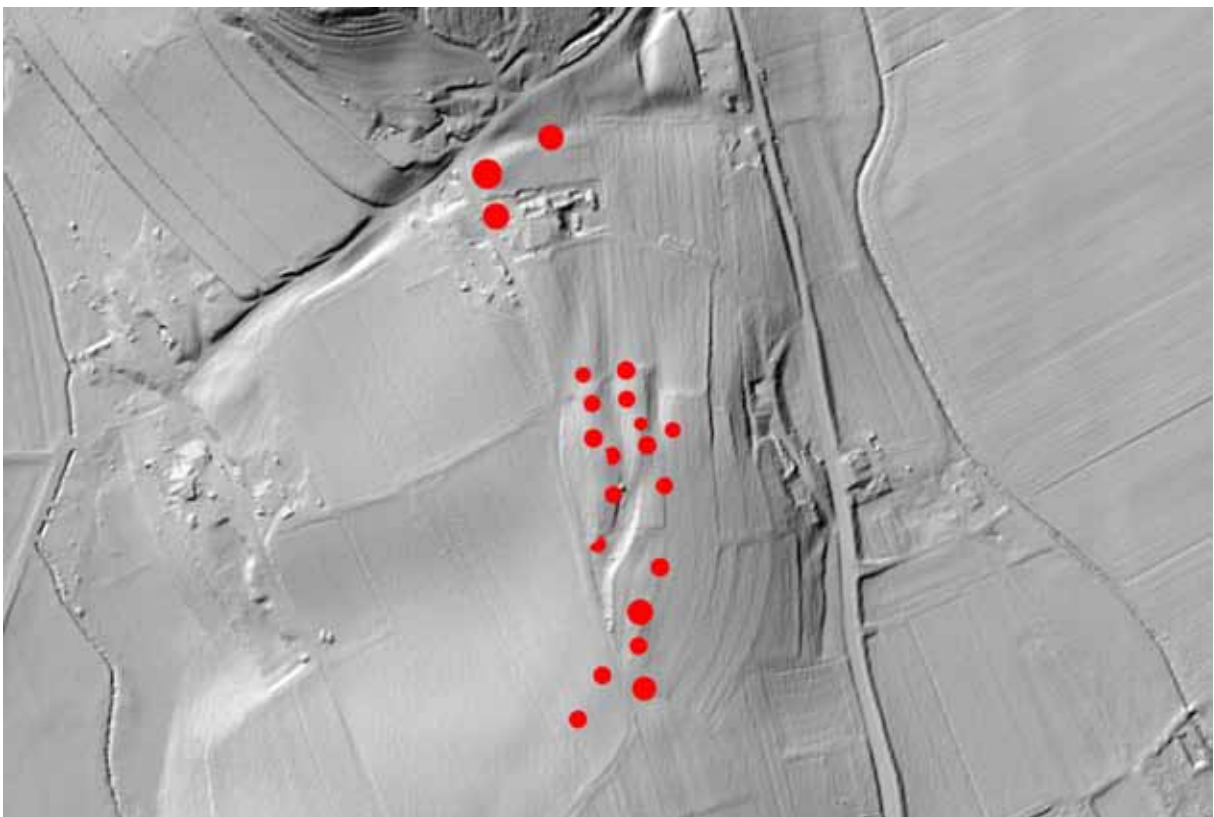
Razen gomilne nekropole iz starejše železne dobe, je bilo na tem območju tudi rimskodobno grobišče. Širilo se je severno in južno od uničene gomile št. 3.

Potek raziskav

Gomile so bile znane zelo zgodaj, saj je zabeležen podatek, da so jih kopali že leta 1851 in 1873. Najdbe so prispale v rakovniško graščino (Steklasi 1913, 8). Leta 1885 je nekaj gomil za Deželni muzej prekopal Jernej Pečnik (Pečnik 1904, 38), raziskoval pa jih je tudi lastnik zemljišča grof Barbo (vir 1). Ko je zemljišče prodal, si je zagotovil, da so mu kmetje izročali predmete, na katere so naleteli pri obdelovanju njiv. Usoda Barbove zbirke po uničenju rakovniškega gradu – požgali so ga v drugi svetovni vojni – ni znana, nekaj predmetov hrani Narodni muzej v Ljubljani. Z Brezja so tudi najdbe, ki jih je leta 1953 na svoji njivi izoral posestnik Zupančič. Objavil jih je Stane Gabrovec (Gabrovec 1954, 142).

Nekaj predmetov z Brezja, ki so prišli na dan z oranjem oziroma pri gradnjah, hrani Dolenjski muzej v Novem mestu (Križ 1988d, 214 s).

Najdišče Brezje pri Straži se v literaturi omenja pod različnimi imeni – na primer Rakovnik, Šentrupert, Straža, Brezje – vendar gre vedno za isti najdiščni kompleks.

Sl. 247/1: Brezje pri Straži; pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 247/2: Brezje pri Straži; razorane gomile. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 247/3: Brezje pri Straži; gomila 1, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Podatek v ANSL (*Knez 1975, 219*), ki pravi, da omenjata gomile pri Rakovniku že Deschmann in Hochstetter se ne nanaša na Rakovnik, ampak na grad Klevevž.

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 26 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300, 302, sl. 213.

Gabrovec 1954, 142.

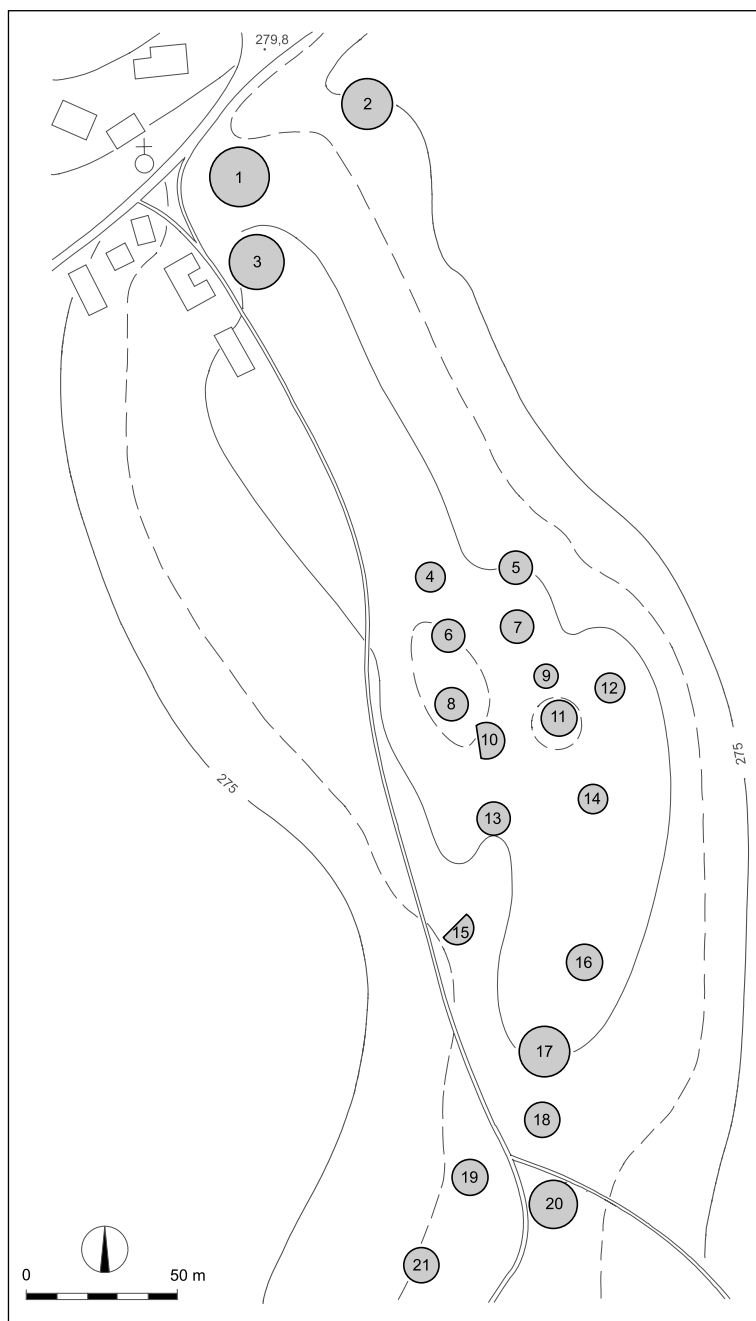
Knez 1975, Rakovnik pri Šentrupertu. – V: ANSL, 1975, 219.

Križ 1988d, 214 s.

Pečnik 1904, 38.

Steklasa 1913, 8.

Šašel 1975, Straža. – V: ANSL, 220.

Sl. 247/4: Brezje pri Straži; tloris grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 247/5: Brezje pri Straži; gomila 11, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 247/6: Brezje pri Straži; gomila 15, pogled z jugozahoda. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 248

Najdišče: –

Kraj: Grič pri Trebnjem.

TTN5: Višnja Gora 49; *GKY:* 498086 – *GKX:* 84816
(središče naselja).

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Narodni muzej Slovenije hrani z Griča pri Trebnjem dve zapestnici. Kje sta bili najdeni, ni znano (*Knez 1975, 230*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Knez 1975, Grič. – V: *ANSL, 230*.

Sl. 248/1: Grič pri Trebnjem; bližnja okolica vasi (vir: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Kat. št.: 249

Najdišče: Kremenska hosta.

Kraj: Bistrica.

TTN5: Mokronog 25; *GKY:* 509129 – *GKX:* 91746.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na položnem grebenu vzhodno od zaselka Kremen je v mešanem gozdu manjše gomilno grobišče treh gomil (*sl. 249/1*). Mere:

Gomila 1: premer 11 m, višina 1,5 m (na severni strani ima manjši vkop).

Gomila 2: premer 15 m, višina 2,5 m (na sredini ima velik vkop; *sl. 249/2*).

Gomila 3: premer 12-14 m, višina 3 m (gomila je ovalne oblike in je načeta na severozahodni strani; *sl. 249/3*).

Potek raziskav

Eno od gomil je avgusta 1906 prekopal v Jernej Pečnik, ki je najdbe poslal v Naravoslovni muzej (*vir 1*). Verjetno je to bila gomila 2, saj ima največji vkop. Jakob Žmavc, ki si je izkopavanje ogledal, je v svojem dnevniku zabeležil, da je v njej našel veliko železno sekiro, 4 sulice in črepinje loncev (*vir 2*). Najdbe je objavil Janez Dular (*Dular 2003, 175 s.*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 21. 9. 1906 (Fundaktenarchiv NHMW).

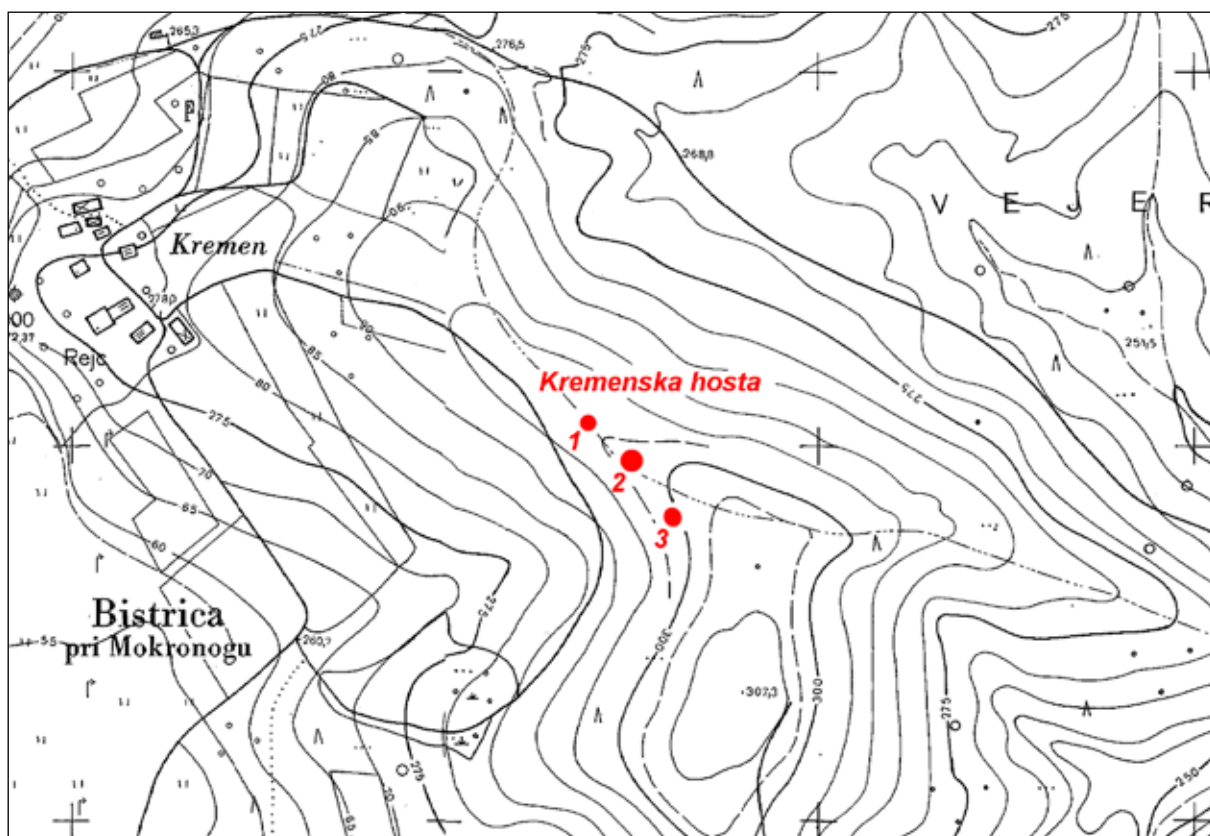
(*vir 2*) J. Žmavc, Potni zapiski, zvezek I, 1906, 2 ss (Arhiv AO NMS).

Literatura

Dular 2003, 175 s, t. 12 in t. 13: 1–3.

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Knez 1975, Bistrica. – V: ANSL, 219.

Sl. 249/1: Kremenska hosta nad Bistrico; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 249/2: Kremenska hosta nad Bistrico; gomila 2, pogled z vzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 249/3: Kremenska hosta nad Bistrico; gomila 3, pogled s severovzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 250*Najdišče:* Kremen.*Kraj:* Gorenje Jesenice.*TTN5:* Mokronog 25; *GKY:* 509525 *GKX:* 92380.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

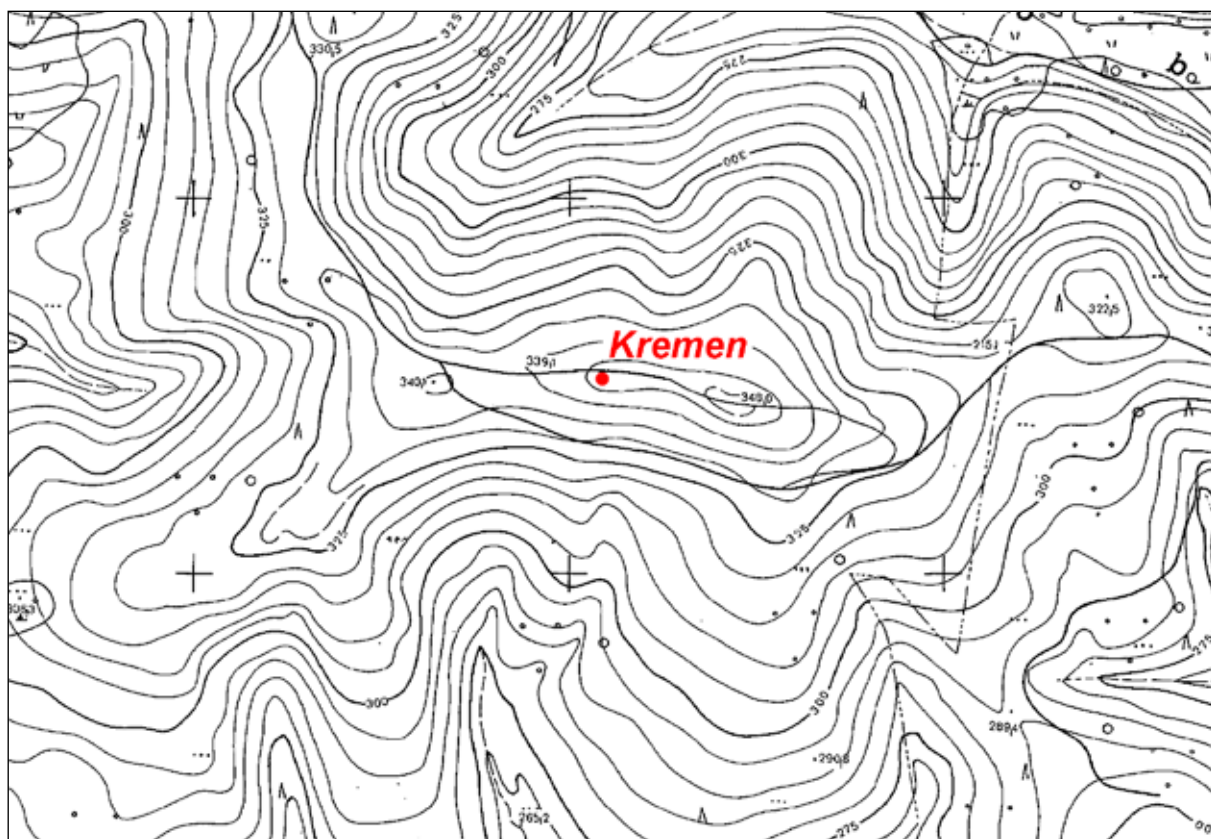
Na skrajnem zahodnem vrhu grebena Kremen, ki se dviga severozahodno od Gorenjih Jesenic, stoji 9 m široka in 2 m visoka gomila (*sl. 250/1, 250/2*). V sredini ima velik vkop.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1987.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Sl. 250/1: Kremen nad Gorenjimi Jesenicami; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 250/2: Kremen nad Gerenjimi Jesenicami; pogled na gomilo s severa. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 251*Najdišče:* Žontova hosta.*Kraj:* Rožemberk.*TTN5:* Mokronog 25; GKY: 510269 – GKX: 93050.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

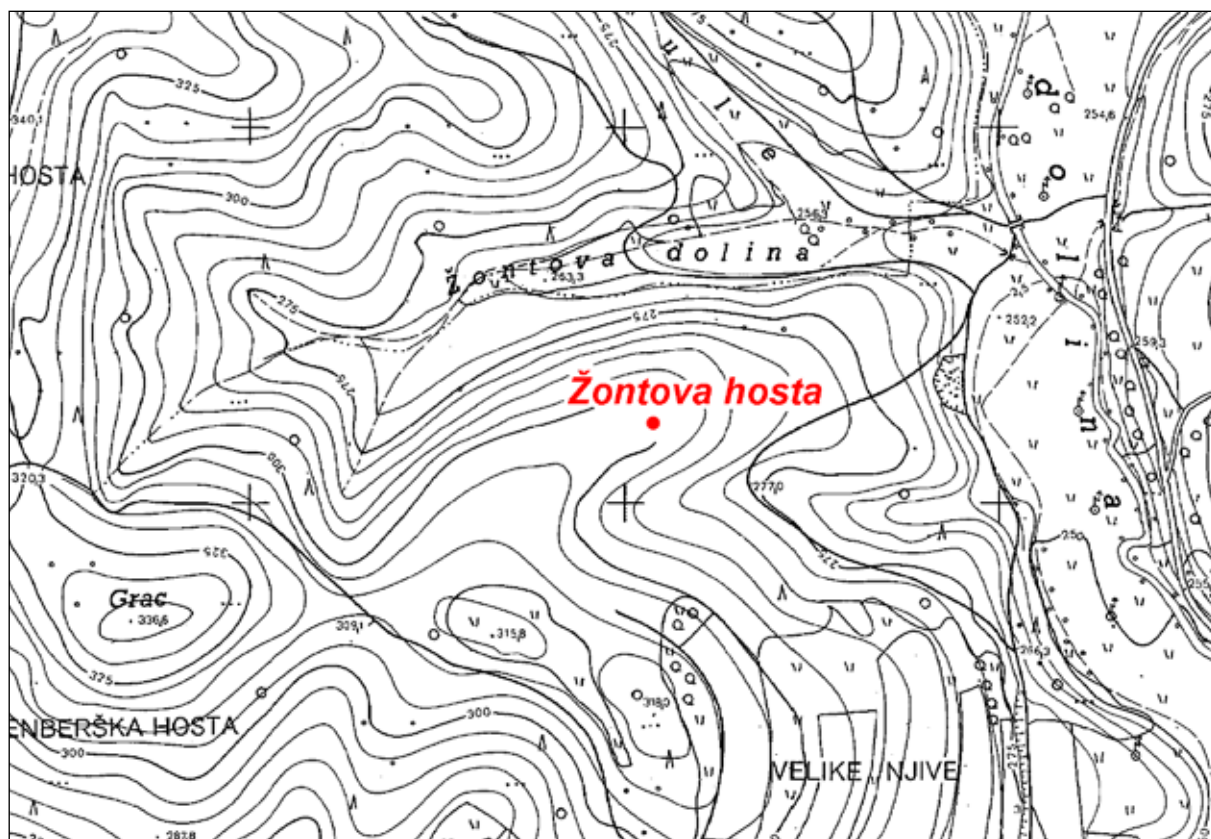
Na grebenu, ki se severno od Rožemberka spušča v dolino Kostanjščice, je manjša gomila (*sl. 251/1, 251/2*). Premer 9 m, višina 1 m.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1987.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Sl. 251/1: Žontova hosta nad Rožemberkom; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 251/2: Žontova hosta nad Rožemberkom; pogled na gomilo s severa. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 252

Najdišče: Slančev hrib.

Kraj: Bistrica.

TTN5: Mokronog 25; GKY: 509709 – GKX: 91091.

Tip najdišča: gomilno grobišče (4 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

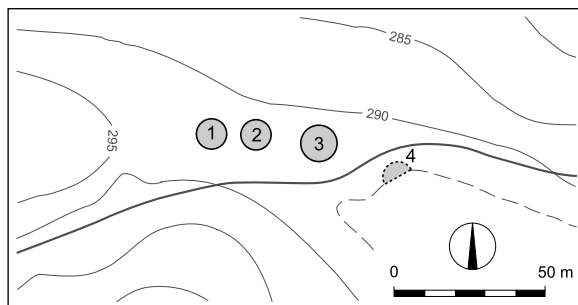
Na razpotegnjenem hrbtu, ki se severovzhodno od Bistrice postopoma spušča v dolino Mirne, je manjše gomilno grobišče, ki obsega štiri gomile (sl. 252/1, 252/2). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 1 m (gomila je zelo sploščena).

Gomila 2: premer 10 m, višina 2 m (sl. 252/3).

Gomila 3: premer 12 m, višina 1,5 m.

Gomila 4: premer 10 m, višina 2 m (od gomile je ohranjena le severna polovica, ker jo je presekala gozdna pot; gomila ni najbolj prepričljiva, zato jo uvrščamo v seznam pogojno) – (sl. 252/4).

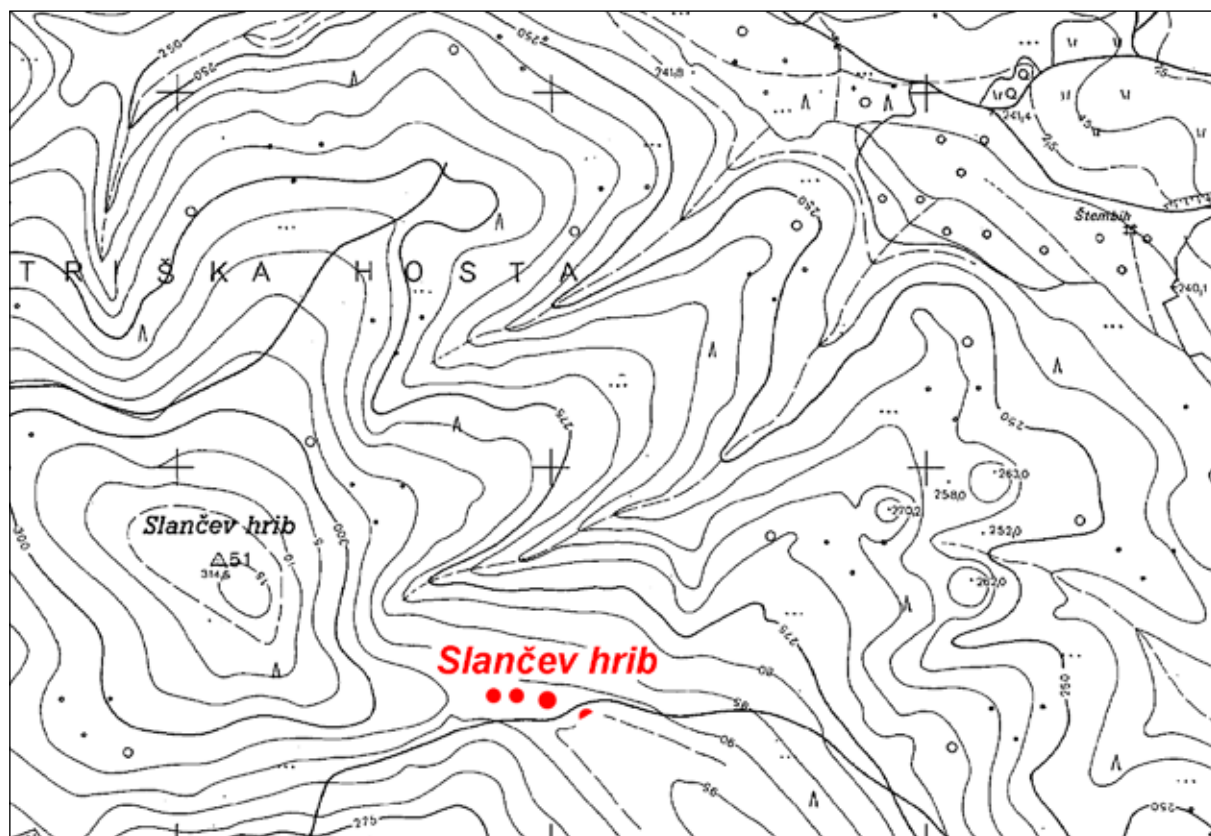
Sl. 252/2: Slančev hrib nad Bistrico; tloris gomilnega grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Potek raziskav

Gomilno grobišče je bilo dokumentirano pri teren-skem pregledu leta 1987.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 300.

Sl. 252/1: Slančev hrib nad Bistrico; pozicija gomilnega grobišča (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 252/3: Slančev hrib nad Bistrico; gomila 2, pogled s severa. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 252/4: Slančev hrib nad Bistrico; gomila 4, pogled z vzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 253*Najdišče:* Zajčji vrh.*Kraj:* Gorenje Jesenice.*TTN5:* Mokronog 25; *GKY:* 509905 – *GKX:* 92033.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na Zajčjem hribu, ki se dviga zahodno od Gorenjih Jesenic, je nedaleč od višinske točke 308 m lepo oblikovana gomila (*sl. 253/1, 253/2*). V sredini ima manjši, vendar globok vkop. Gomila meri v premeru 12 m in je visoka 2 m.

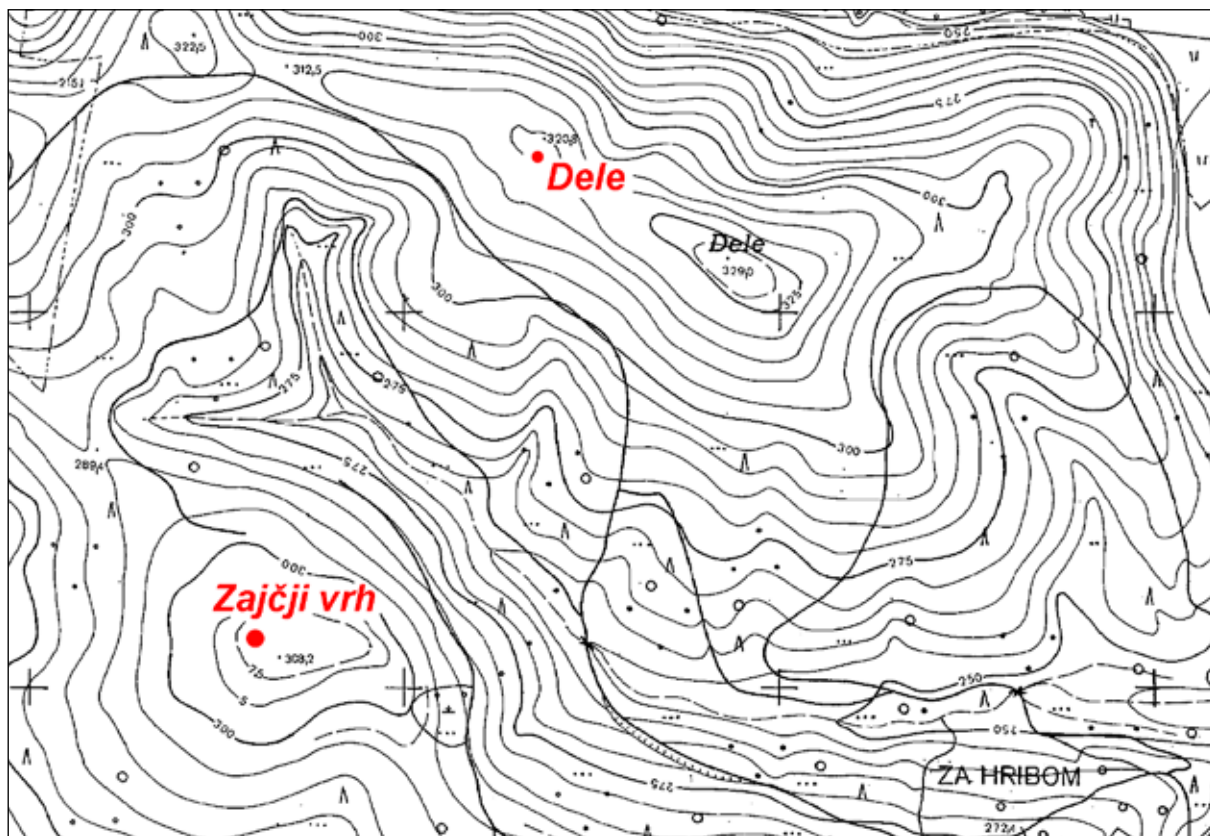
Potek raziskav

Gomilo naj bi leta 1900 prekopal Ignac Kušljan (*Knez 1975, 219*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 302.

Knez 1975, Gorenje Jesenice. – V: *ANSL*, 219.

Sl. 253/1: Zajčji vrh nad Gorenjimi Jesenicami in Dele nad Gorenjimi Jesenicami; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 253/2: Zajčji vrh nad Gorenjimi Jesenicami; pogled na gomilo z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 254

Najdišče: Dele.

Kraj: Gorenje Jesenice.

TTN5: Mokronog 25; *GKY:* 510095 – *GKX:* 92348.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na severozahodnem koncu grebena Dele stoji gomila, ki meri v premeru 8 m in je 1 m visoka (glej *sl. 253/1; sl. 254/1*).

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1987.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 302.

Sl. 254/1: Dele nad Gorenjimi Jesenicami; pogled na gomilo z juga. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 255*Najdišče:* Grič.*Kraj:* Hrastovica.*TTN5:* Mokronog 26; *GKY:* 511825 – *GKX:* 91170.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (7 gomil).*Datacija:* starejša železna doba?**Opis**

Na vrhu Griča, manjšega hriba južno od Hrastovice, je gomilno grobišče, ki šteje sedem gomil (*sl. 255/1*). Dobro ohranjena je le gomila 1, medtem ko so druge zelo sploščene. Obravnavati jih kaže kot domnevne (*sl. 255/2*). Vse gomile so načete. Mere:

Gomila 1: premer 9 m, višina 0,5–1 m.

Gomila 2: premer 8 m, višina 0,5–1 m.

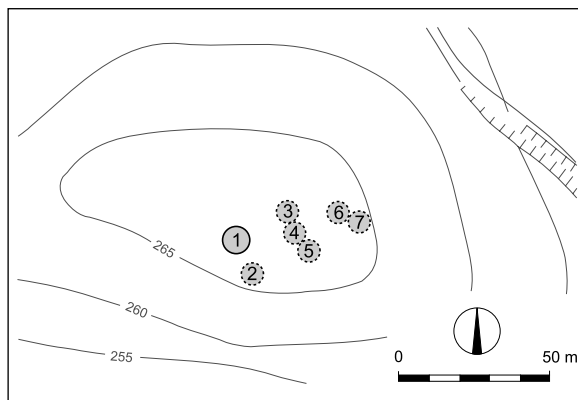
Gomila 3: premer 7 m, višina 0,5 m.

Gomila 4: premer 6 m, višina 0,4 m.

Gomila 5: premer 6 m, višina 0,4 m.

Gomila 6: premer 6 m, višina 0,4 m.

Gomila 7: premer 7 m, višina 0,4 m.

Sl. 255/2: Grič pri Hrastovici; tloris gomilnega grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Potek raziskav

Gomilno grobišče je bilo dokumentirano pri teren-skem pregledu leta 1987.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 303, sl. 214.

Sl. 255/1: Grič pri Hrastovici; pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Kat. št.: 256

Najdišče: Močile.

Kraj: Zgornje Mladetiče.

TTN5: Mokronog 26; GKY: 512139 – GKX: 92095.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na hribu, ki se dviga jugozahodno od vasi Zgornje Mladetiče, so tri prekopane gomile (sl. 256/1). Mere:

Gomila 1: premer 16 m, višina 1,5 m (sl. 256/2).

Gomila 2: premer 12 m, višina 1,5 m (sl. 256/3).

Gomila 3: premer 8 m, višina 1 m (sl. 256/4).

Potek raziskav

Vse tri gomile je julija 1903 prekopal Jernej Pečnik in najdbe poslal v dunajski Naravoslovni muzej (*vir 1; vir 2; Pečnik 1904, 39*). Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 257 ss*).

Arhivska vira

(*vir 1*) Pisma Pečnika Szombathyju z dne 27. 6. 1903, 3. 7. 1903, 4. 7. 1903, 6. 7. 1903 in 13. 7. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 2*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 35, 32 (Fundaktenarchiv NHMW)

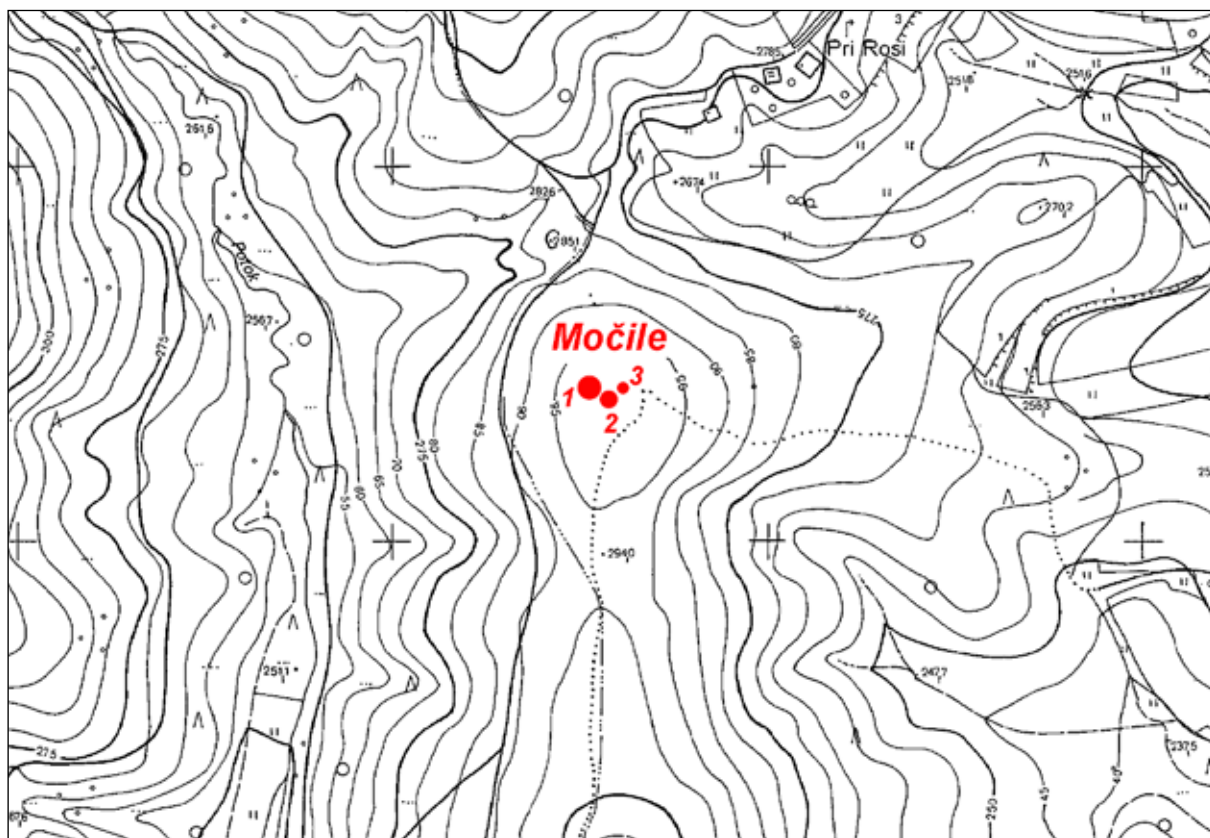
Literatura

Dular 2003, 257 ss, t. 81–82.

Dular, Tecco Hvala 2007, 303.

Pečnik 1904, 39.

Petru 1975, Spodnje Mladetiče. – V: ANSL, 259.

Sl. 256/1: Močile pri Zgornjih Mladetičah; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 256/2: Močile pri Zgornjih Mladetičah; gomila 1, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 256/3: Močile pri Zgornjih Mladetičah; gomila 2, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 256/4: Močile pri Zgornjih Mladetičah; gomila 3, pogled severozahoda. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 257

Najdišče: Jančev hrib.

Kraj: Pijavice.

TTN5: Mokronog 26; GKY: 513172 – GKX: 91878.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

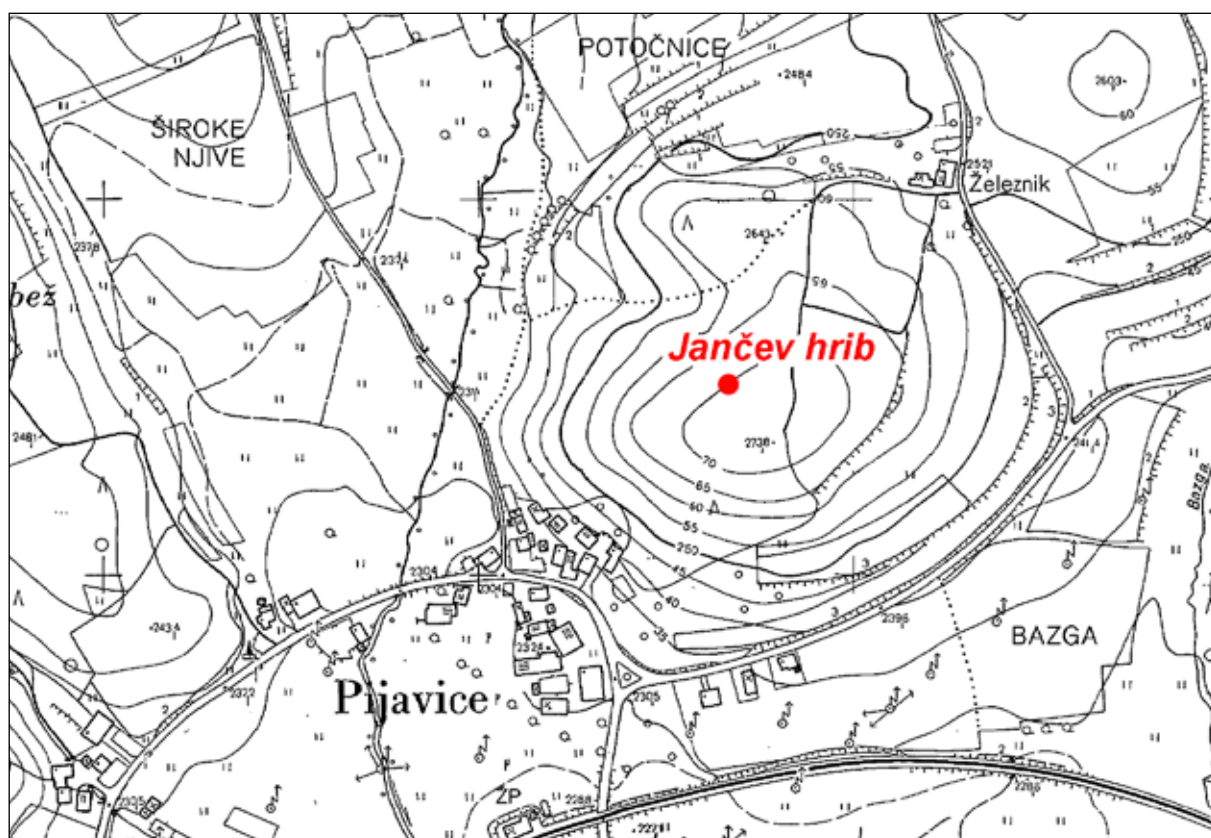
Na severnem pobočju Jančevega hriba je gomila, ki meri v premeru 14 m (*sl. 257/1, 257/2*). Na severni strani ima ob vznožju večji vkop.

Potek raziskav

Gomila je bila odkrita pri terenskem pregledu leta 1987.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 303.

Sl. 257/1: Jančev hrib nad Pijavicami; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 257/2: Jančev hrib nad Pijavicami; pogled na gomilo z vzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 258

Najdišče: –

Kraj: Spodnje Mladetiče.

TTN5: Mokronog 26; GKY: 513229 – GKY: 92518 (središče naselja).

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Julija 1903 je Jernej Pečnik od nekega kmeta v vasi Mladetiče dobil bronasto tulasto sekuro in jo poslal v dunajski Naravoslovni muzej (*vir 1*). Točno mesto najdbe ni znano (*sl. 258/1*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 21. 7. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Petru 1975, Spodnje Mladetiče. – V: ANSL, 259.

Šmid 1909, 127.

Šinkovec 1995, 66, t. 17: 97.

Sl. 258/1: Spodnje Mladetiče; bližnja okolica vasi (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 259

Najdišče: Lopanec.

Kraj: Kaplja vas.

TTN5: Mokronog 37; *GKY:* 513609 – *GKX:* 90339.

Tip najdišča: gomilno grobišče (4 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Jugozahodno od Kaplje vasi je na ploskem gozdnatem grebenu manjše grobišče štirih gomil (*sl. 259/1*).

Mere:

Gomila 1: premer 15 m, višina 2 m – prekopana (*sl. 259/2*).

Gomila 2: premer 10 m, višina 1,5 m – prekopana, čeznjo pelje pot.

Gomila 3: premer 15 m, višina 2 m (*sl. 259/3*).

Gomila 4: premer 15 m, višina 2 m (*sl. 259/4*).

Potek raziskav

Gomili 1 in 2 je poleti 1905 na stroške Prazgodovinske komisije prekopal Jernej Pečnik za dunajski Naravoslovni muzej (*vir 1; Mader 2018, 359 s*). Kot je ob krajšem obisku izkopavanj v svojem dnevniku zabeležil Josef Szombathy, je drugo gomilo že takrat s severne strani načela pot (*vir 2*). Najdbe je objavil Janez Dular (*Dular 2003, 260 ss*). Gomili 3 in 4 sta ostali nedotaknjeni in ju starejši viri ne omenjajo. Dokumentirani sta bili s pomočjo lidarskega posnetka spomladi 2020.

Arhivska vira

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 24. 9. 1905 (Fundaktenarchiv NHMW).

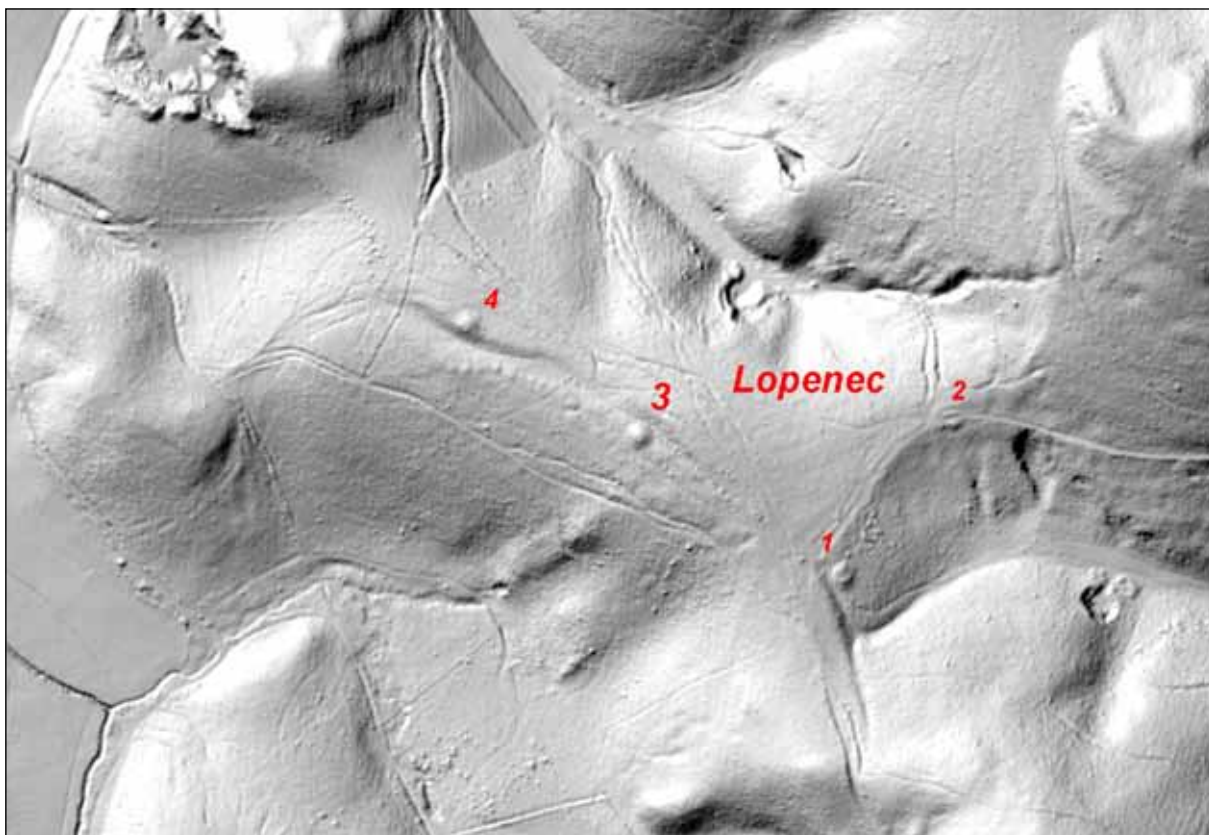
(*vir 2*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 35, 34, 37–38 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 260 ss, t. 83–85.

Dular, Tecco Hvala 2007, 303.

Mader 2018, 359 s.

Sl. 259/1: Lopanec pri Kaplji vasi; pozicije gomil (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 259/2: Lopanec pri Kaplji vasi; gomila 1, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 259/3: Lopanec pri Kaplji vasi; gomila 3, pogled s severozahoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 259/4: Lopanec pri Kaplji vasi; gomila 4, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 259A

Najdišče: Rantahov hrib.

Kraj: Kaplja vas.

TTN5: Mokronog 37; GKY: 514104 – GKX: 90110.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

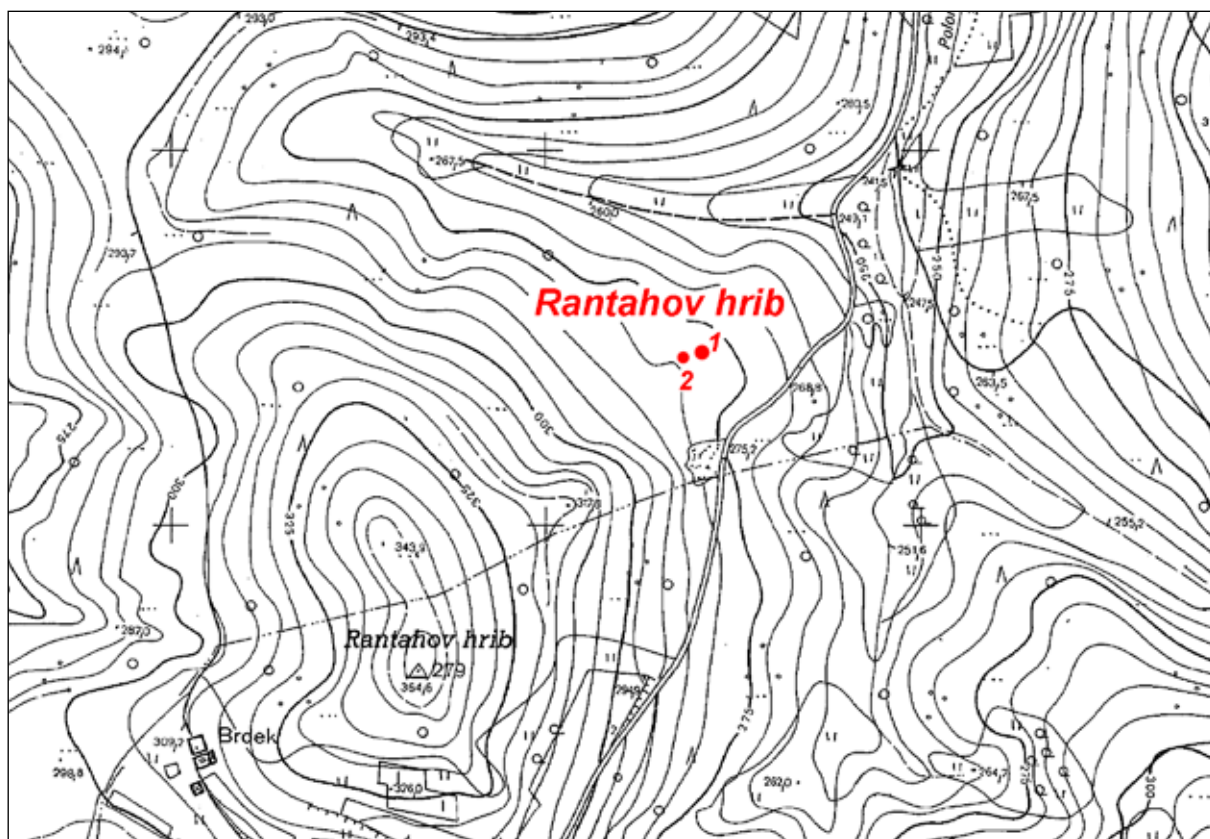
OpisNa severovzhodnem pobočju Rantahovega hriba sta dve gomili (*sl. 259A/1*). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 1 m.

Gomila 2: premer 8 m, višina 0,5 m .

Potek raziskav

Gomili so bili dokumentirani s pomočjo lidarskega posnetka spomladi 2020.

Sl. 259A/1: Rantahov hrib pri Kaplji vasi; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 259B

Najdišče: Resnik.

Kraj: Škovec.

TTN5: Mokronog 37; GKY: 514330 – GKX: 89312.

Tip najdišča: gomilno grobišče (4 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Jugozahodno od Škovca so na ploskem grebenu štiri gomile (*sl. 259B/1*). Mere:

Gomila 1: premer 8 m, višina 1 m (*sl. 259B/2*).

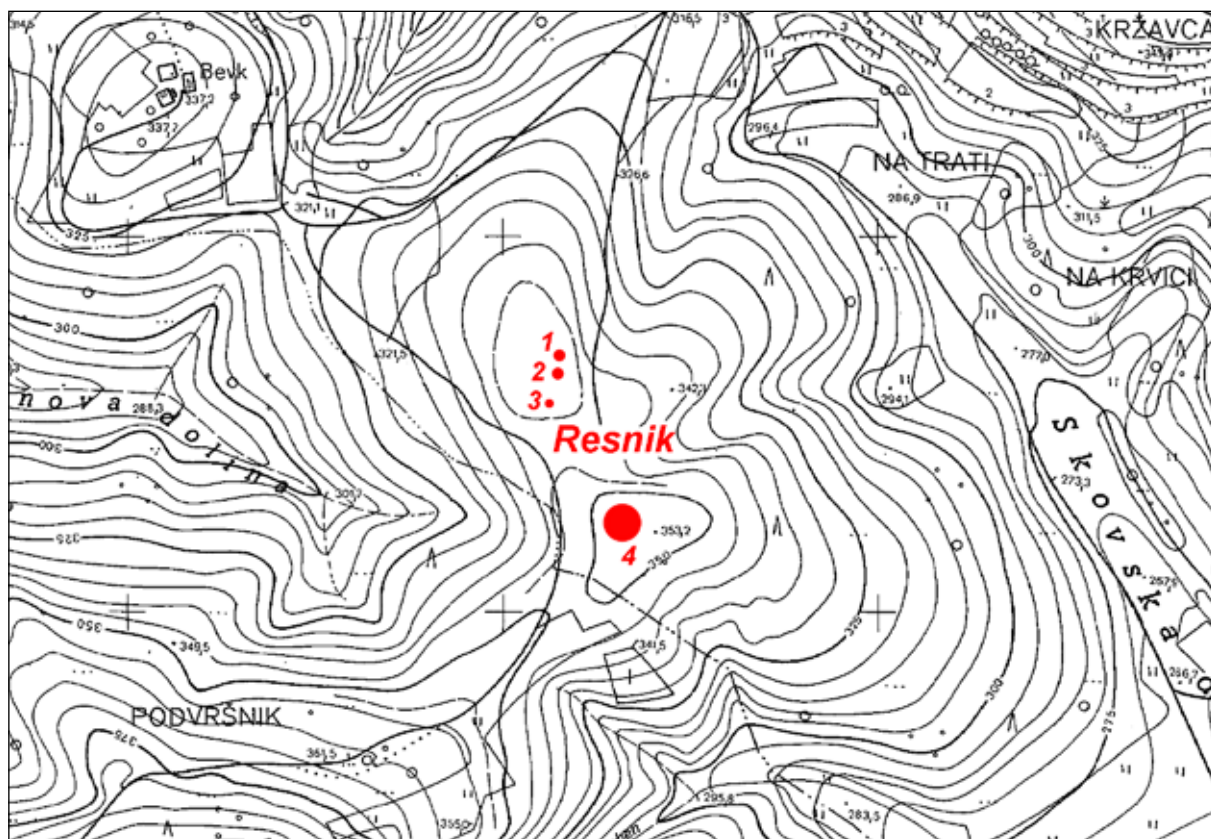
Gomila 2: premer 8 m, višina 1,5 m (*sl. 259B/3*).

Gomila 3: premer 6 m, višina 0,5 m (*sl. 259B/4*).

Gomila 4: premer 25 m, višina 4 m (*sl. 259B/5*).

Potek raziskav

Gomile so bile dokumentirane s pomočjo lidarskega posnetka spomladi 2020.

Sl. 259B/1: Resnik pri Škovcu; pozicija gomilnega grobišča (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 259B/2: Resnik pri Škovcu; gomila 1, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 259B/3: Resnik pri Škovcu; gomila 2, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 259B/4: Resnik pri Škovcu; gomila 3, pogled z juga. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 259B/5: Resnik pri Škovcu; gomila 4, pogled z juga. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 260*Najdišče:* Gaber.*Kraj:* Polje pri Tržišču.*TTN5:* Mokronog 27; *GKY:* 513937 – *GKX:* 91797.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (2 gomili).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Zahodno od Mohorjeve domačije sta na kopastem, z gozdom poraščenem griču dve gomili (*sl. 260/1*). Obe gomili imata na temenu sledove kopanja. Mere:

Gomila 1: premer 7,5 m, višina 0,7 m.

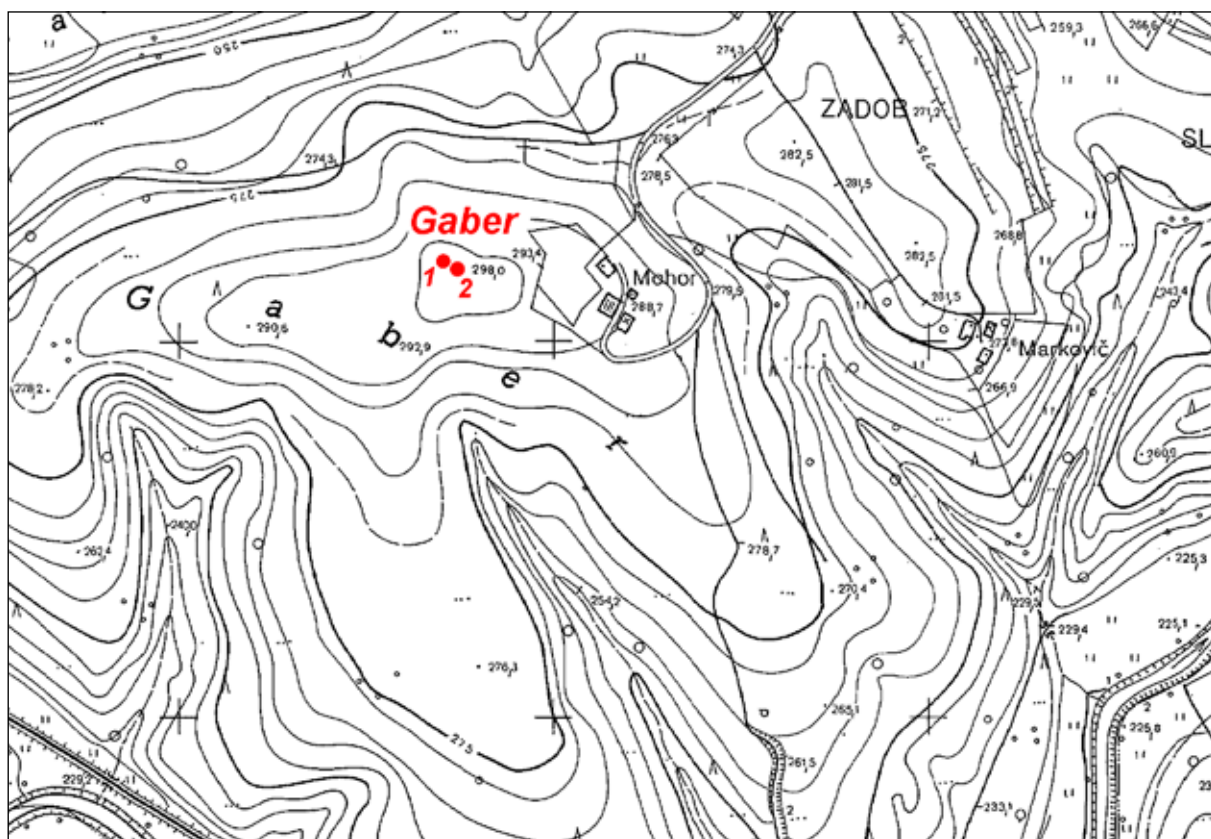
Gomila 2: premer 10 m, višina 1 m.

Potek raziskav

Gomili sta bili odkriti pri terenskem pregledu leta 1993.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 303.

Sl. 260/1: Gaber nad Poljem pri Tržišču; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 261

Najdišče: Mohorjeva njiva.

Kraj: Polje pri Tržišču.

TTN5: Mokronog 27; *GKY:* 514160 – *GKX:* 91880.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Severovzhodno od Mohorjeve domačije je na ploskem grebenu ostanek močno razorane gomile (*sl. 261/1*). Približne mere: premer 15 m, višina 1,5 m. Lastnik je povedal, da je bila gomila precej višja, vendar so jo z globokim oranjem znižali. Pri obdelovanju polja so večkrat naleteli na bronaste predmete in steklene jagode, ki pa so jih zavrgli.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1993.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 304.

Sl. 261/1: Mohorjeva njiva pri Polju pri Tržišču; pozicija razorane gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Kat. št.: 262

Najdišče: Marof.

Kraj: Gabrijele.

TTN5: Mokronog 27; GKY: 514327 – GKX: 92780.

Tip najdišča: gomilno grobišče (4 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na podolgovatem, z gozdom poraščenem grebenu, ki se dviga vzhodno od vasi Gabrijele, so štiri gomile, od katerih je ena domnevna (sl. 262/1). Mere:

Gomila 1: premer 13 m, višina 2 m.

Gomila 2: premer 13 m, višina 2 m.

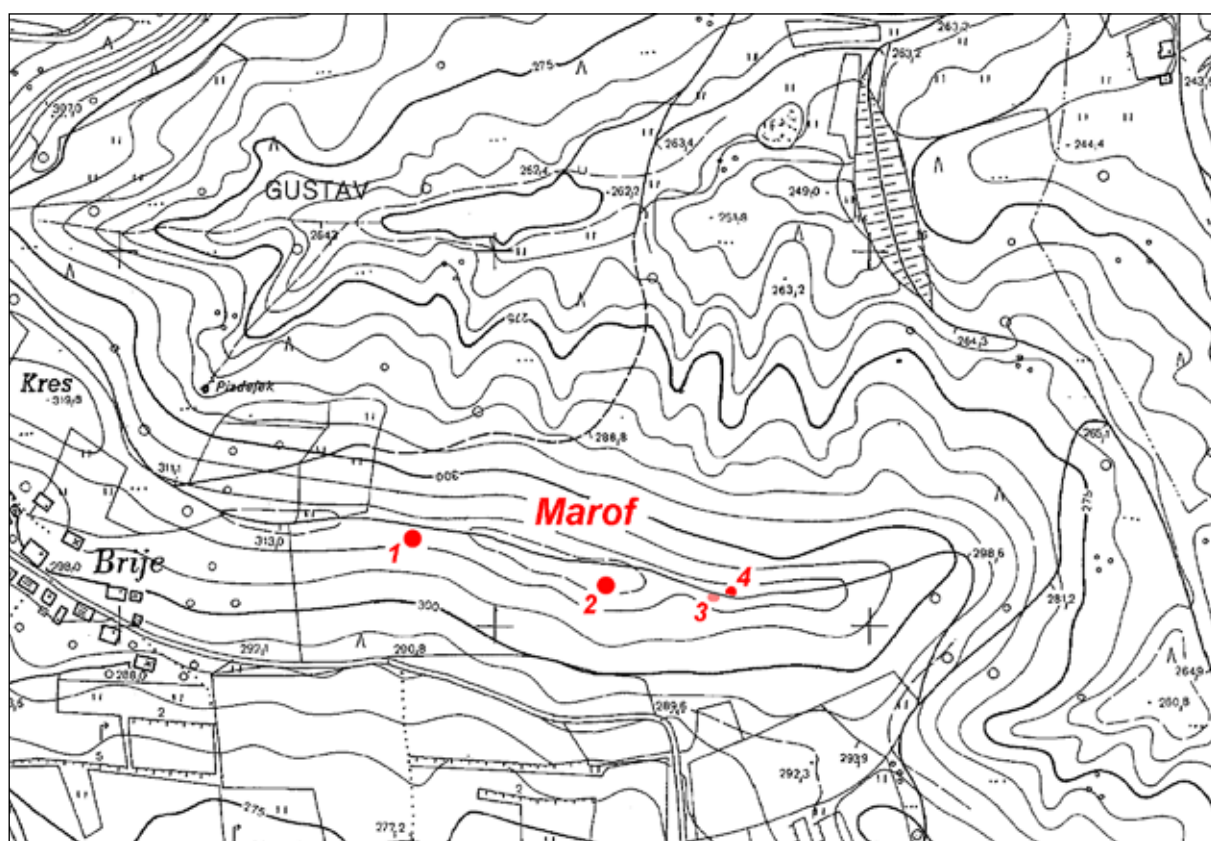
Gomila 3: premer 8 x 6 m, višina 0,7 m (domnevna).

Gomila 4: premer 7 m, višina 1 m (na južni strani jo je presekala pot).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 304.

Petru 1975, Gabriele. – V: ANSL, 258.

Sl. 262/1: Marof pri Gabrijelah; pozicija gomilnega grobišča (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 263*Najdišče:* Cimermanova hosta.*Kraj:* Polje pri Tržišču.*TTN5:* Mokronog 27; GKY: 514768 – GKX: 92297.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

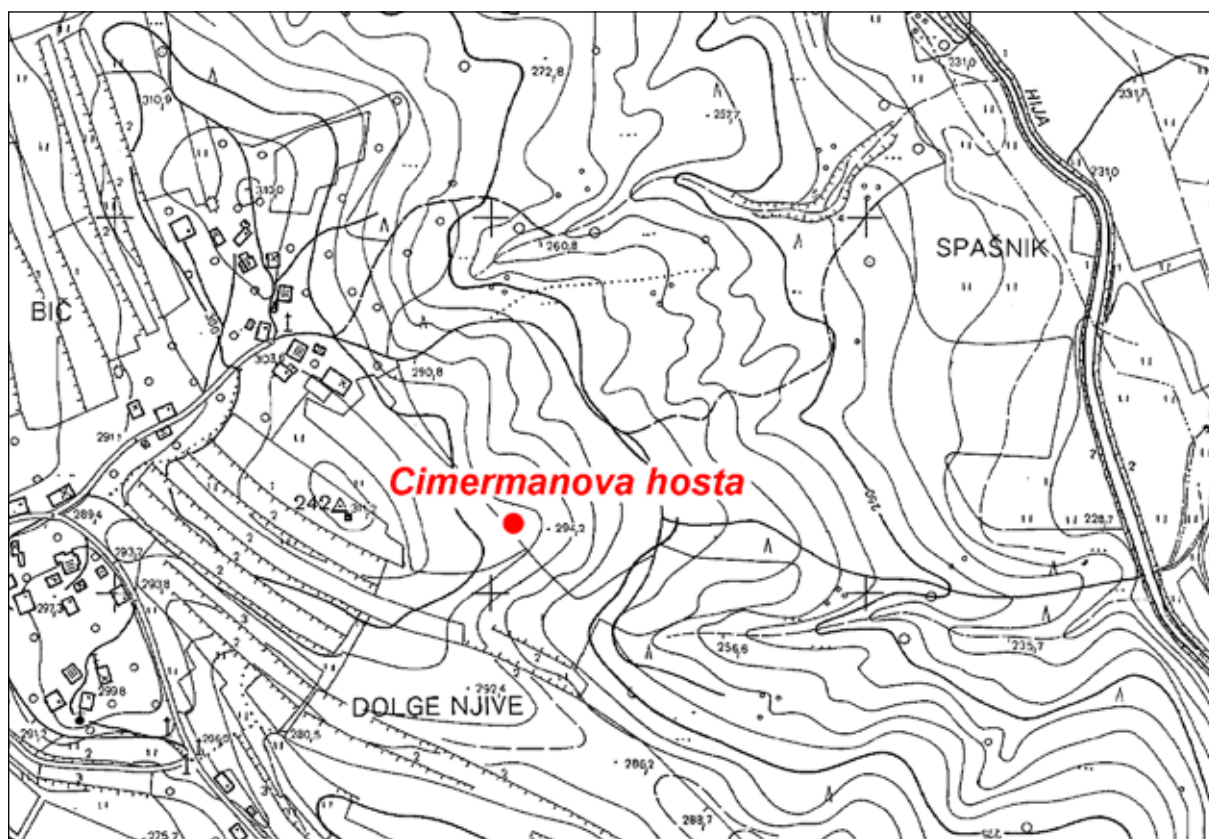
Tik ob robu gozda je na pobočju hriba, ki se dviga vzhodno od vasi Polje pri Tržišču, 14 m široka in 2,5 m visoka gomila (sl. 263/1). Na zahodnem robu je čeznjo skopan plitev jarek.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1993.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 304.

Sl. 263/1: Cimermanova hosta nad Poljem pri Tržišču; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 264

Najdišče: Gošča.

Kraj: Polje pri Trzišču.

TTN5: Mokronog 27; GKY: 515075 – GKX: 91695.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

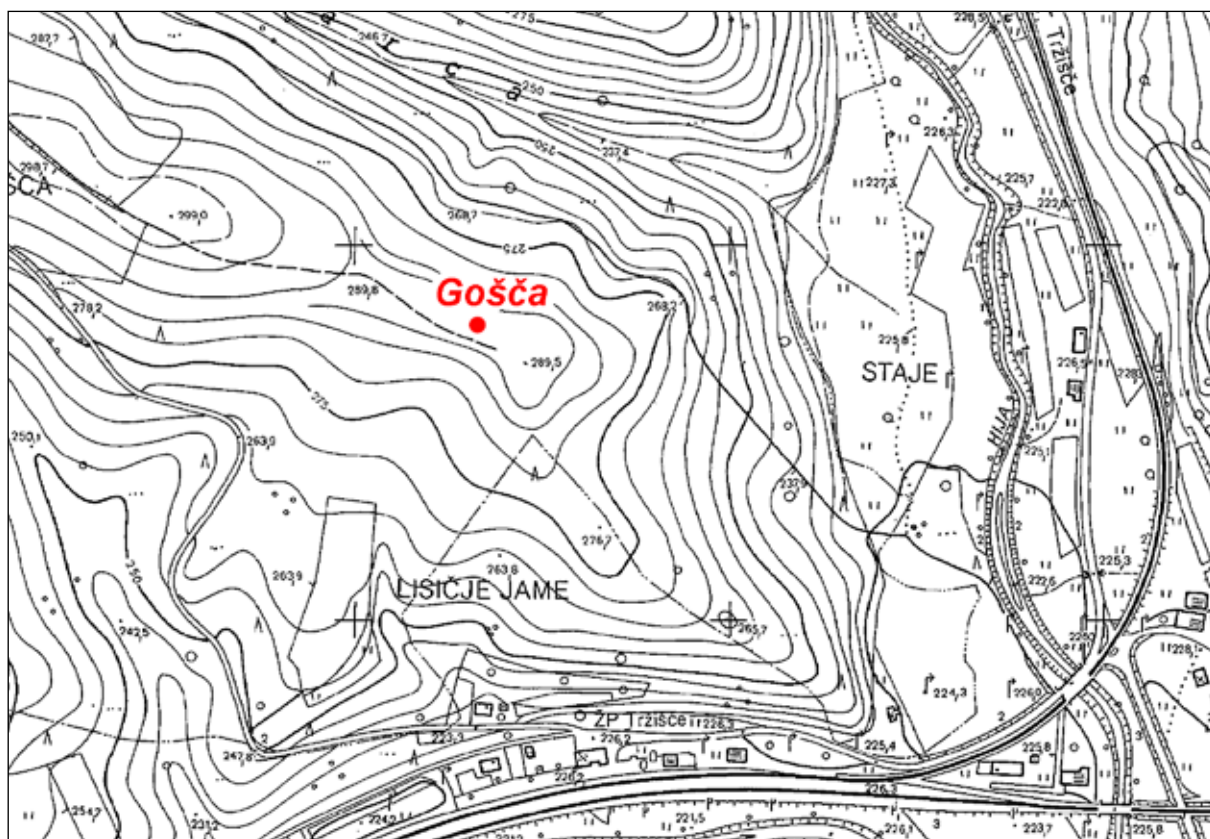
Na ploskem grebenu jugovzhodno od vasi Polje pri Trzišču je v gozdu 11 m široka in 1,5 m visoka gomila (sl. 264/1).

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1993.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 304.

Sl. 264/1: Gošča nad Poljem pri Trzišču; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 265

Najdišče: Šentjurski hrib.

Kraj: Tržišče.

TTN5: Mokronog 37; *GKY:* 515025 – *GKX:* 90980.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: prazgodovina.

Opis

Šentjurski hrib se dviga tik nad vasjo Tržišče na skrajnem vzhodnem koncu Mirenske doline (sl. 265/1, 265/2). Njegova pobočja so strma, na njegovem vrhu, kjer stoji podružnična cerkev sv. Jurija pa je za poselitev bolj malo ugodnega prostora (sl. 265/3). Izjema je severna stran, preko katere se vleče manjša proti zahodu nagnjena terasa, na kateri je sedaj njiva. Terasa ima jasen rob, pod katerim se skriva nekdanji severni obod naselja.

Tako, kot na severu je z robom manjše terase naselje omejeno tudi na vzhodu. Ker pa terasa že po dvajsetih metrih izgine v južnem pobočju, na tej strani naselja ni

več mogoče omejiti. Ozka in strma terasa, ki se vleče nekoliko nižje preko južnega pobočja očitno ni rob nekdanjega naselja ampak ostanek opuščenega vinograda.

Nejasen ostaja tudi zaključek naselja na zahodu. Šentjurski hrib ima namreč še en nekoliko nižji vrh, ki ga od glavnega loči blago sedlo, zato bi bil lahko tudi ta predel vključen v naselje. Res pa je, da nismo na njem zasledili niti teras niti ostankov oboda. Za poselitev je bila najbolj ugodna terasa na severnem predelu Šentjurskega hriba. Tu je moč najti največ fragmentov prazgodovinske keramike, ki pa jih časovno ožje nismo mogli opredeliti.

Potek raziskav

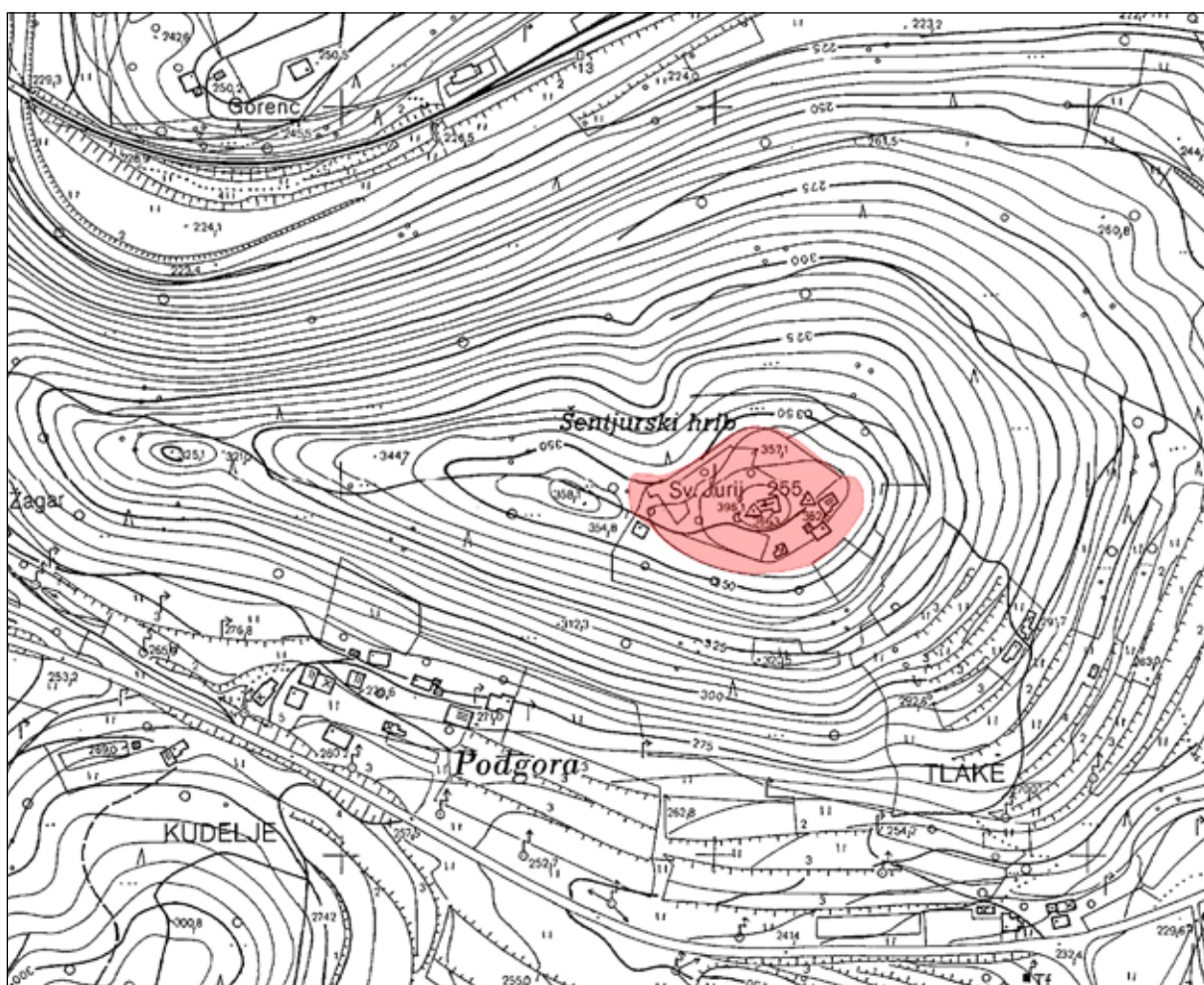
Naselje na Šentjurskem hribu še ni bilo raziskano. Prvi ga omenja Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 39*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 304, sl. 216.

Pečnik 1904, 39.

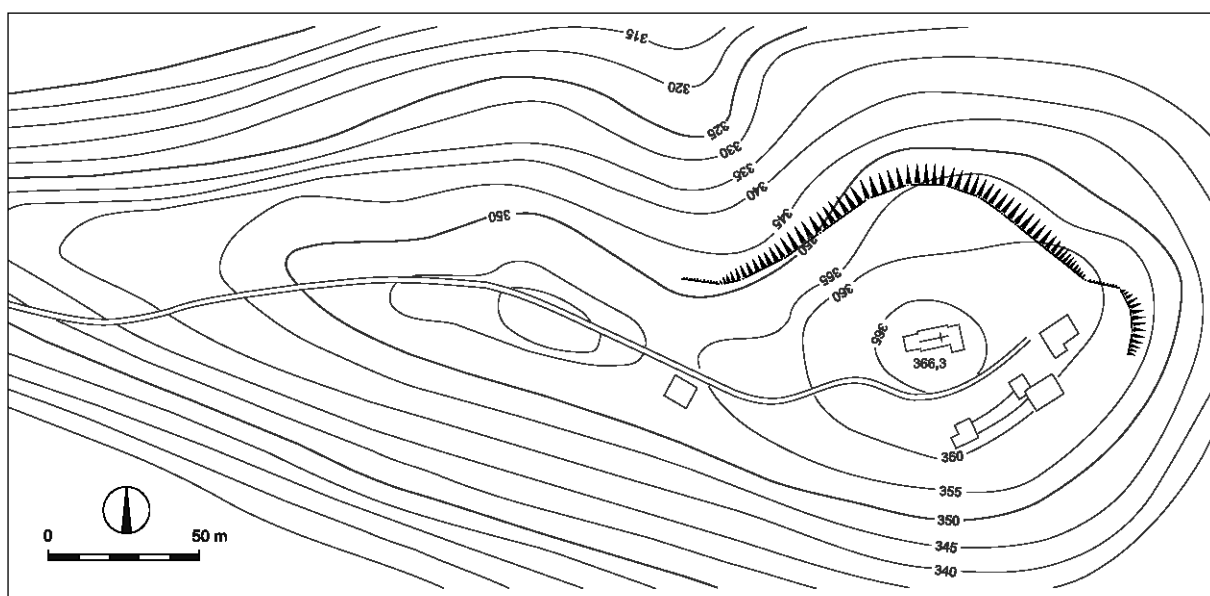
Petru 1975, Kaplja vas. – V: ANSL, 258.

Sl. 265/1: Šentjurski hrib nad Tržiščem; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 265/2: Šentjurski hrib nad Tržiščem; pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 265/3: Šentjurski hrib nad Tržiščem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Kat. št.: 266*Najdišče:* Zapečar 1.*Kraj:* Sv. Vrh.*TTN5:* Mokronog 36; GKY: 512754 – GKX: 89408.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (2 gomili).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na severozahodnem grebenu Zapečarja, ki se spušča proti Bruni vasi, sta dve gomili (*sl. 266/1*). Mere:

Gomila 1: premer 20 x 10 m, višina 2 m (prekopana z velikim jarkom)

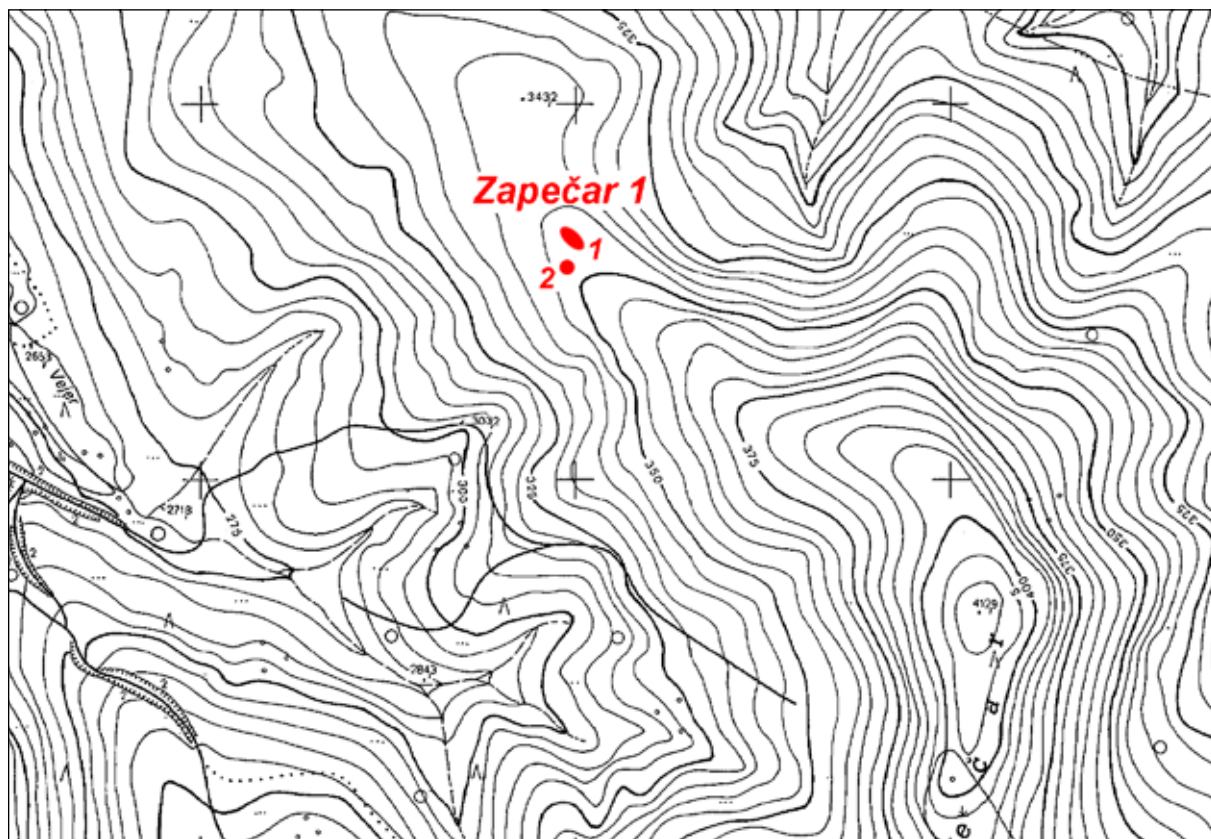
Gomila 2: premer 10 m, višina 1,5 m.

Potek raziskav

Gomili sta bili dokumentirani pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 304.

Sl. 266/1: Zapečar 1 pri Sv. Vrh; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 267

Najdišče: Zapečar 2.

Kraj: Sv. Vrh.

TTN5: Mokronog 36; GKY: 513012 – GKX: 89166.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

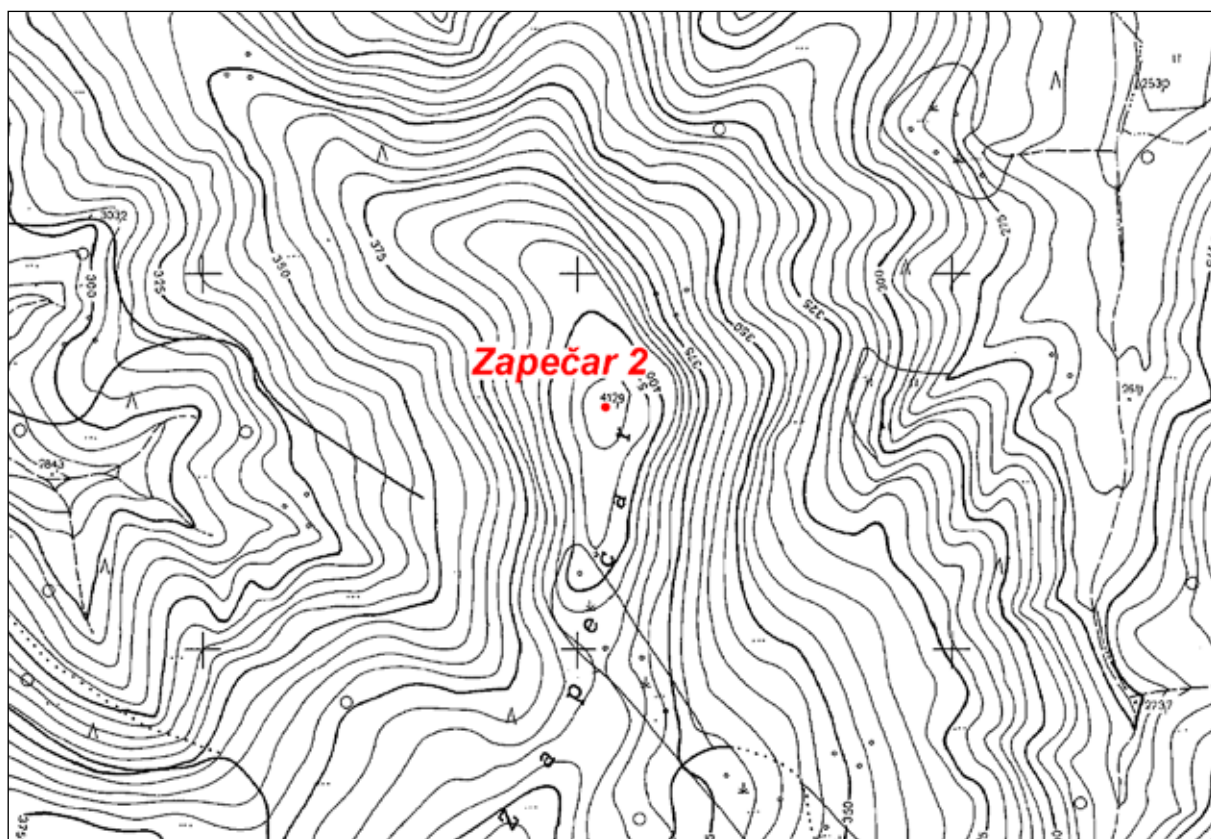
Na vrhu Zapečarja (kota 412 m) je 6 m široka in 1 m visoka gomila, ki ni prekopana (*sl. 267/1*).

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 305.

Sl. 267/1: Zapečar 2 pri Sv. Vrh; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 268*Najdišče:* Zapečar 3.*Kraj:* Sv. Vrh.*TTN5:* Mokronog 36; GKY: 512834 – GKX: 88405.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

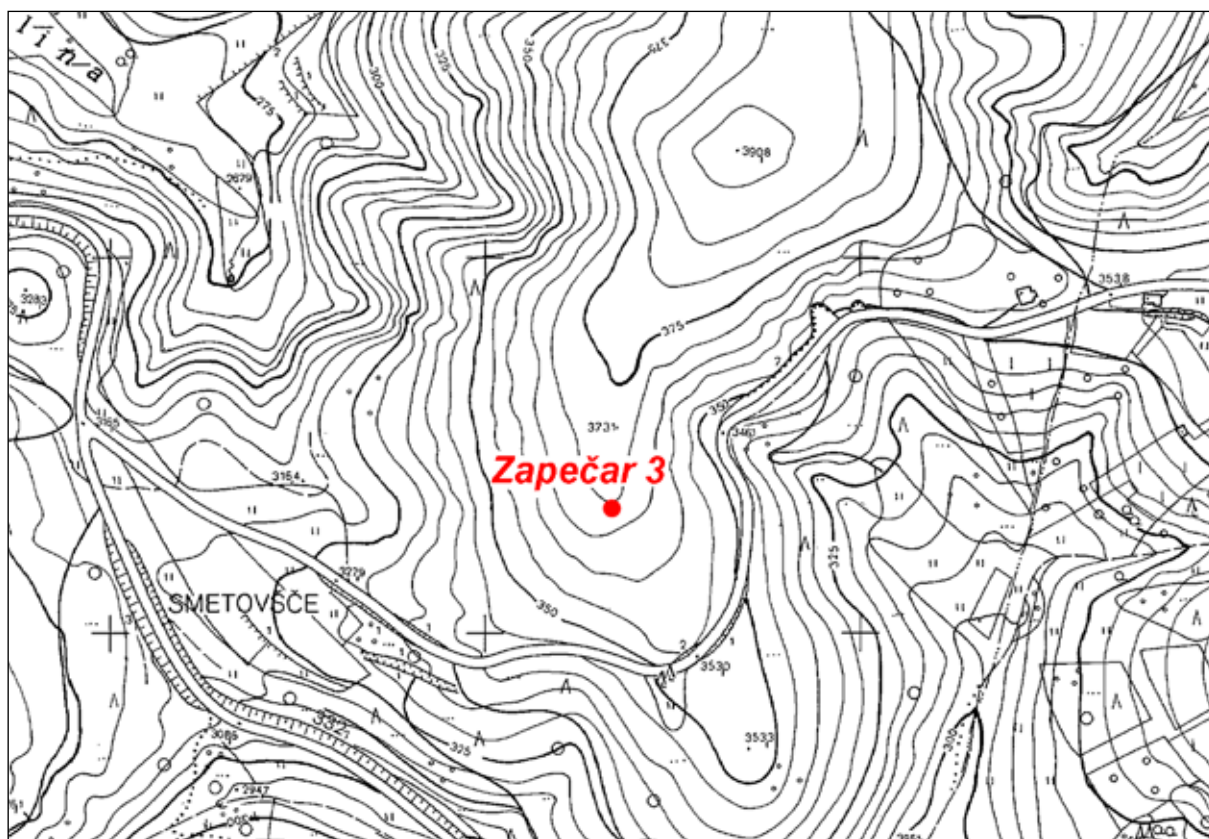
Na južnem grebenu Zapečarja je nad cesto Mokronog–Malkovec 12 m široka in 2 m visoka neprekopana gomila (*sl. 268/1*).

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 305.

Sl. 268/1: Zapečar 3 pri Sv. Vrhu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 269

Najdišče: Pečar.

Kraj: Sv. Vrh.

TTN5: Mokronog 36; GKY: 513470 – GKX: 88617.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Tik ob cesti, ki vodi iz Mokronoga na Malkovec sta pri zaselku Brezovica (danes Sv. Vrh) dve načeti gomili (sl. 269/1). Med gomilama je še en manjši kucelj, ki ga s treh strani obdajajo kolovozi. Morda gre za manjšo nekoliko deformirano gomilo. Mere:

Gomila 1: premer 24 m, višina 2 m (sl. 269/2).

Gomila 2: premer 12 m, višina 1 m (sl. 269/3).

Potek raziskav

Gomile pri Brezovici omenja Jernej Pečnik (vir 1).

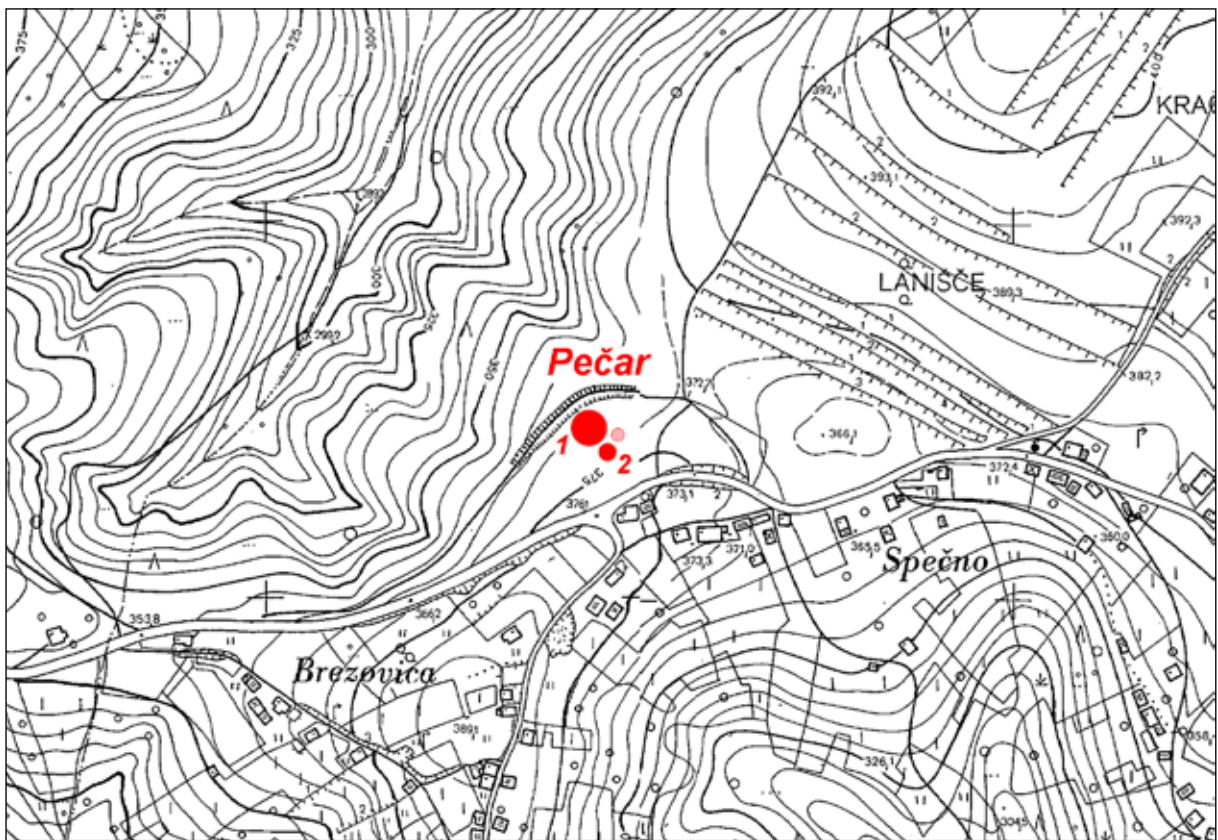
Arhivski vir

(vir 1) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 49 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 305.

Gabrovec 1975, Mokronog. – V: ANSL, 216.

Sl. 269/1: Pečar pri Sv. Vrh; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 269/2: Pečar pri Sv. Vrhu; gomila 1. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 269/3: Pečar pri Sv. Vrhu; gomila 2. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 270

Najdišče: Stara gora.

Kraj: Sv. Vrh.

TTN5: Mokronog 37; GKY: 514687 – GKX: 88533.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: prazgodovina.

Opis

Naselje na Stari gori je postavljeno sredi grebena, ki se dviga nad dolino Laknic, zato je od tu dober razgled v vse smeri (sl. 270/1, 270/2). Od tu se vidi Vinji vrh, Blečji vrh, Križni vrh in dobršen del Zasavskega hribovja. Naselje obvladuje dolino Laknic in s tem povezavo proti Šmarjeti, prav tako pa tudi grebensko pot proti Malkovcu, Slančjemu vrhu in Tržišču, kjer so prav tako znana prazgodovinska najdišča.

Obod naselja je bil prilagojen obliki terena in se je v večidel ohranil kot dobro vidna terasa (sl. 270/3). Najlepša je v severnem delu naselja, njen rob pa je jasen tudi na jugu, kjer teče pod njim cesta proti Malkovcu (sl. 270/4, 270/5). Na vzhodni in zahodni strani je obod uničen.

Vhod v naselje je bil najbrž na severni strani in sicer na mestu, kjer pripelje na vrh sedanja pot. Tu se je v

obodu ohranil tangencialni zamik, ki je širok nekaj manj kot 5 m. Če je nastal v prazgodovini, brez izkopavanja ni mogoče trditi.

Notranjost je precej spremenjena zaradi njivskih površin, poškodovana pa jo je tudi gradnja vodovodnega rezervoarja na najvišji točki naselja. Za poselitev je bila primerna zlasti prostrana južna stran, vendar pa na površini, ki jo orjejo, praktično ni najdb. Več fragmentov keramike smo odkrili v profilu vojaškega jarka, ki je izkopan tik za robom terase na severni strani naselja. Najdbe so ležale okoli 60 cm pod površjem, plast nad to globino pa je bila skoraj prazna.

Najbližje grobišče (Pečar pri Brezovici – kat. št. 269) leži zahodno od naselja.

Potek raziskav

Naselje je odkril Jernej Pečnik, ki ga omenja pod krajem Sv. Vrh (*vir 1*).

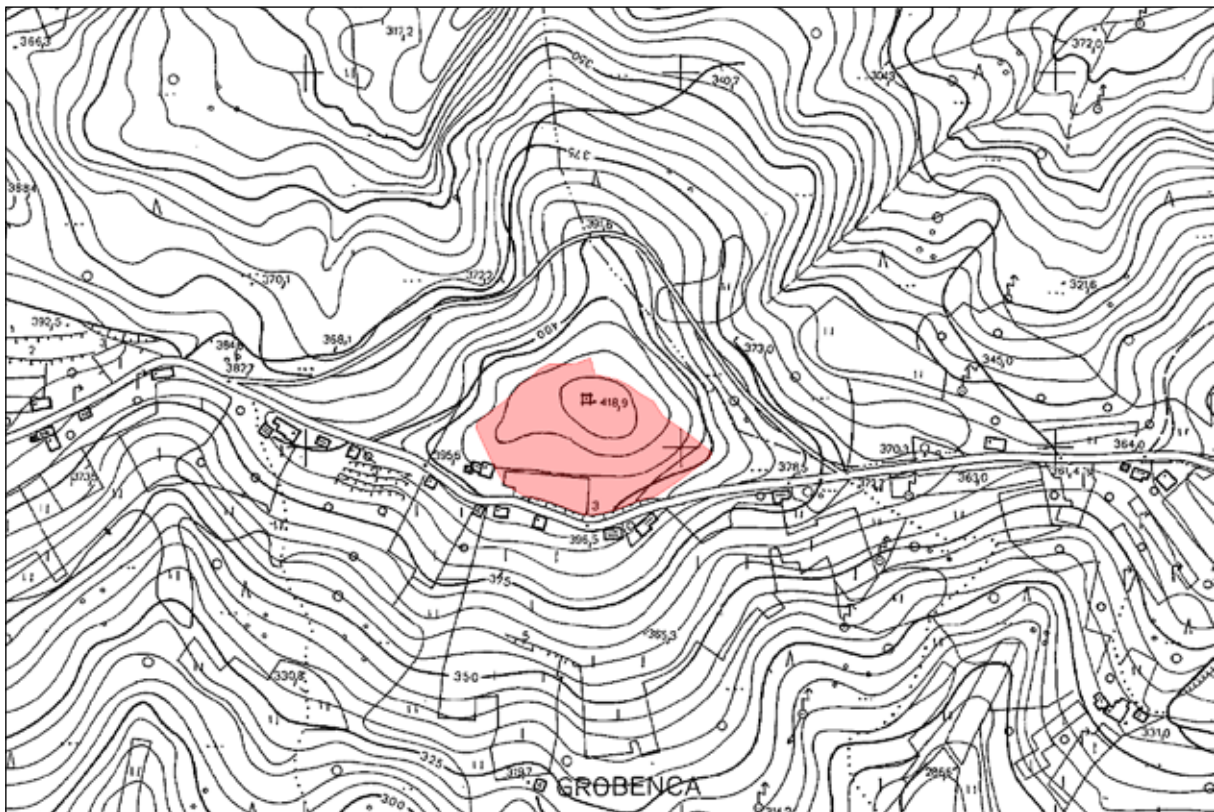
Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 53 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 305, sl. 217.

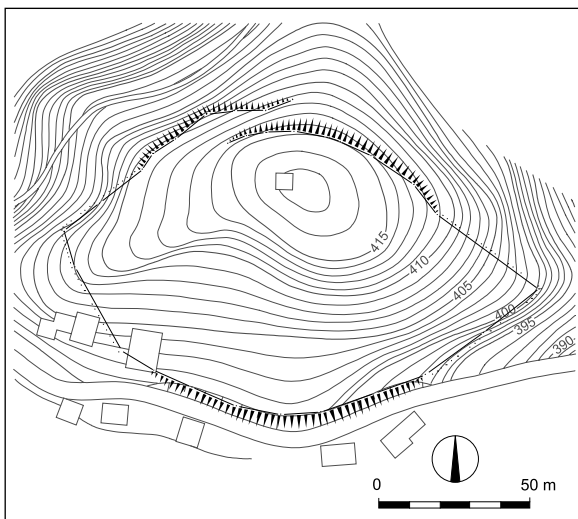
Gabrovec 1975, Mokronog. – V: ANSL, 216.

Sl. 270/1: Stara gora v Sv. Vrhu; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 270/2: Stara gora v Sv. Vrhu; pogled na naselje z vzhoda. Foto: Janez Dular (2000).

Sl. 270/3: Stara gora v Sv. Vrhu; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 270/4: Stara gora v Sv. Vrhu; severni rob naselja, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 270/5: Stara gora v Sv. Vrhu; južni rob naselja, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 271

Najdišče: Dolinarjev hrib.

Kraj: Pavla vas.

TTN5: Mokronog 37; *GKY:* 515155 – *GKX:* 88450.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Tik ob cesti, ki pelje z Malkovca proti Sv. Vrhu, je bil zahodno od Hribarjeve domačije na manjšem kuclju ostanek uničene gomile. Približne mere: premer 11 m, višina 1 m. Aprila 1992, ko smo teren obhodili, je bila še ohranjena njena južna polovica, kasneje pa so kucelj in ostanek gomile odstranili s kopanjem peska (*sl. 271/1*).

Potek raziskav

Gomile pri Malkovcu – pod ta kraj je namreč nekoč spadala najbližje ležeča Hribarjeva domačija – omenja Jernej Plečnik (*vir 1*). Maja 1901 je eno prekopal na stroške Prazgodovinske komisije in v njej našel tri grobove (*vir 2*; *Rutar 1902* [43]; *Mader 2018*, 372). Najdbe, ki jih hrani dunajski Naravoslovni muzej, je objavil Janez Dular (*Dular 2003*, 265, t. 87: 5–6). Pečnikov podatek,

da je na Malkovcu prekopal dve gomili (*Pečnik 1904*, 40), ne drži, saj se v virih omenja le ena.

Okoli leta 1960 so na gomili, ki očitno ni bila do konca raziskana, kopali domačini in pri tem zadeli na dva skeleta. Pri tem posegu je prišel na dan poleg železnodobnega gradiva tudi fragment keramične zajemalke (najden je bil očitno v nasutju), ki dokazuje poselitev bližnje okolice v eneolitiku (*Korošec 1965*, 73 ss).

Arhivska vira

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 55 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

(*vir 2*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 16. 5. 1901 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 265, t. 87: 5–6.

Dular, Tecco Hvala 2007, 305.

Korošec 1965, 73 ss.

Mader 2018, 372.

Pečnik 1904, 40.

Petru 1975, Malkovec. – V: ANSL, 258.

Rutar 1902, [43].

Sl. 271/1: Dolinarjev hrib pri Pavli vasi; pozicija uničene gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Kat. št.: 272

Najdišče: Trebanjsko bukovje.

Kraj: Grmada.

TTN5: Žužemberk 10; GKY: 499442 – GKX: 84110.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Tik pod cesto, ki pelje iz Trebnjega na Grmado, sta na pobočju dve veliki gomili (*sl. 272/1*). Mere:

Gomila 1: premer 15 m, višina 3 m (na sredini ima velik vkop) – (*sl. 272/2*).

Gomila 2: premer 13 m, višina 2 m (*sl. 272/3*).

Potek raziskav

Prvo gomilo je leta 1885 načel Jernej Pečnik, vendar pa je delo prekinil zaradi slabega vremena (*vir 1*).

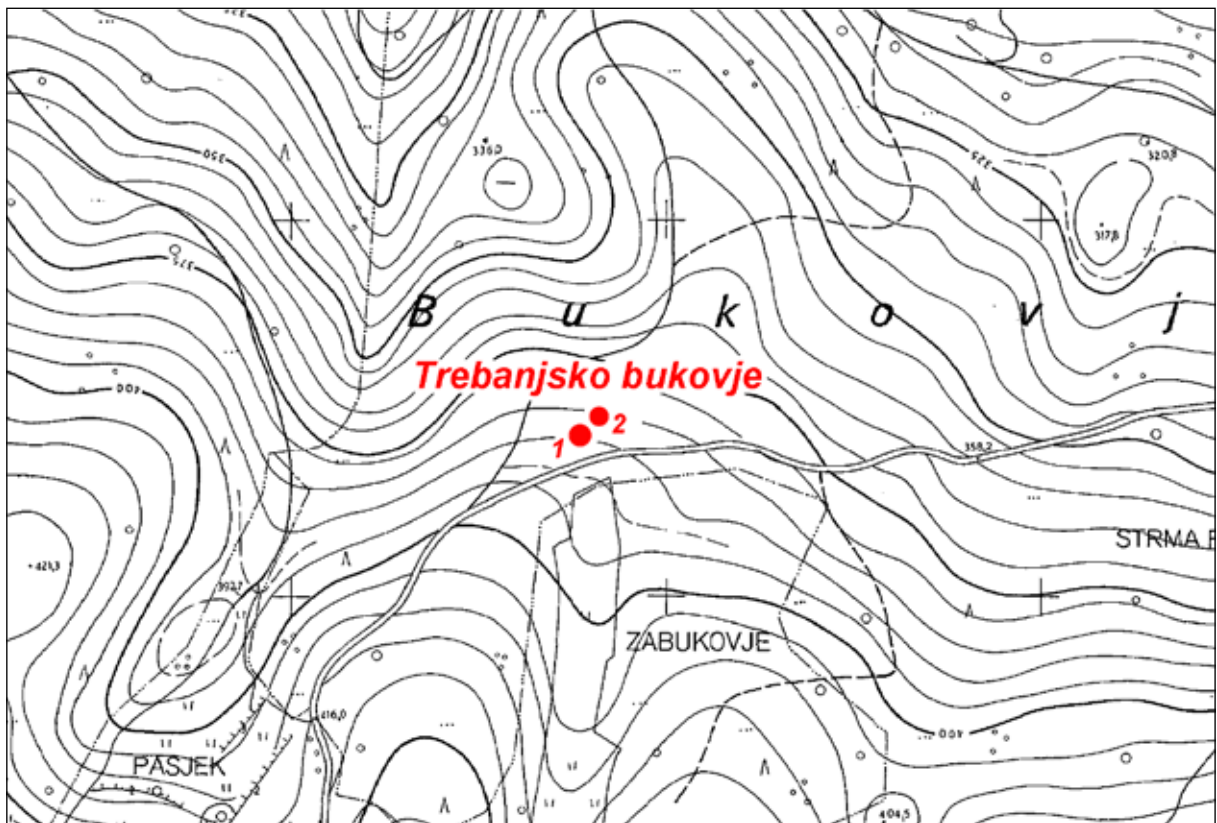
Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 10 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 305.

Knez 1975, Grmada. – V: ANSL, 230.

Sl. 272/1: Trebanjsko bukovje pod Grmado; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 272/2: Trebanjsko bukovje pod Grmado; gomila 1, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (1987).

Sl. 272/3: Trebanjsko bukovje pod Grmado; gomila 2, pogled s severovzhoda. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 273*Najdišče:* Kunkel.*Kraj:* Vrhtrebnje.*TTN5:* Novo mesto 1; *GKY:* 500220 – *GKX:* 83750.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* starejša železna doba, mlajša železna doba.**Opis**

Naselje leži na manjšem pomolu, ki se pod vasjo Vrhtrebnje naglo prevesi v dolino Temenice (*sl. 273/1, 273/2*). Zahodna in vzhodna pobočja so manj strma, proti jugu pa se pomol zlije s konfiguracijo hriba. Na vzhodni strani je pod pomolom večja vrtača.

Oblika naselja je bila povsem prilagojena terenu (*sl. 273/3*). Na južni strani, kjer je dostop najlažji, stoji močan oddvojni okop (višina 9 m, širina do 18 m), ki se na obeh koncih izteče v teraso (*sl. 273/4*). Zgrajen je iz kamnitih lomljencev. Na vzhodnem delu ga je deloma poškodovala sedanja dovozna pot, več vkopov pa je tudi na njegovem notranjem pobočju.

Na vzhodni strani je obod naselja najprej ohranjen kot terasa, ki pa kmalu preide v rahel kamnit okop. Ta se nato na severovzhodni strani naselja zaključí, zato lahko predpostavljamo, da je bil na tem mestu vhod. Od tu naprej je obod naselja ohranjen le kot krajša terasa, ki pa se kmalu zaključí ob naravnih skalah. Skrajni severni

rob naselja namreč ni bil posebej utrjen, saj so ga na tem predelu razmeroma dobro varovali tudi po več metrov visoki skalnati skoki.

Zahodni obod naselja je vseskozi ohranjen kot zelo lepa in dobro ohranjena terasa, ki jo je le na enem mestu nekoliko poškodovala novejša pot. Terasa preide v jugozahodnem delu naselja v oddvojni nasip, ki kot rečeno, zapira dostop v naselje z južne strani.

Kljub temu, da so vidni sledovi dovoznih poti kar na treh krajih oboda, pa je bil vhod v gradišče na skrajnem severovzhodnem delu naselja. Tu je vodila k vratom dostopna rampa tik ob robu severnega pobočja. Sam vhod ni več ohranjen, saj so z gradnjo nove poti, ki je bila položena na prazgodovinsko osnovo, odstranili del nasipa.

Struktura zidu na površini ni vidna, vendar jo lahko pričakujemo v notranjosti kamnitega okopa. Kamni so vidni na površini tudi tam, kjer okop preide v teraso. Konstruktivske detajle (kot na primer debelina zidu, način gradnje itd.) brez izkopavanja ni mogoče določiti.

Notranjost naselja je razmeroma prostorna in ravna z rahlim padcem od juga proti severu (*sl. 273/5*). V zahodni polovici se teren nekoliko hitreje prevesi proti robu naselja, tu je za naravnimi skalami, ki štrle iz tal, tudi nekaj manjših teras. Sicer pa je notranjost preprejena s skalami, najbolj skalnat je skrajni severni konec pomola.

Sl. 273/1: Kunkel pod Vrhtrebnjem; pogled na naselje z vzhoda. Foto: Janez Dular (2000).

Naselju najbližje grobišče sta gomili v Trebanjskem bukovju pod Grmado – kat. št. 272).

Potek raziskav

Naselje je odkril Jernej Pečnik (*vir 1; Pečnik 1894a, 10*). V svojem zadnjem pregledu prazgodovinskih najdišč, ga je zmotno pripisal starim Slovanom (*Pečnik 1904, 31*).

Leta 1988 je ekipa Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta pod vodstvom Boruta Križa v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na vzhodnem obodu Kunkla izkopala sondo, ki je presekala dve obzidji (*sl. 273/6*). Prvo je iz starohalštatskega obdobja. Za njim je na terasi v notranjosti naselja stala hiša od katere so dokumentirali del temeljnega zidu in ognjišče. Drugo obzidje, s katerim so po uničujočem požaru ponovno obdali naselje, sodi

v mladohalštatski čas (*sl. 273/7, sl. 273/8*). Posamezne najdbe iz humusne plasti dokazujejo, da je bil Kunkel poseljen tudi v mlajši železni dobi in v pozni antiki (*Križ 1989d, 212 s; Dular et al. 1991, 69 ss*).

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 11 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular et al. 1991, 69 ss.

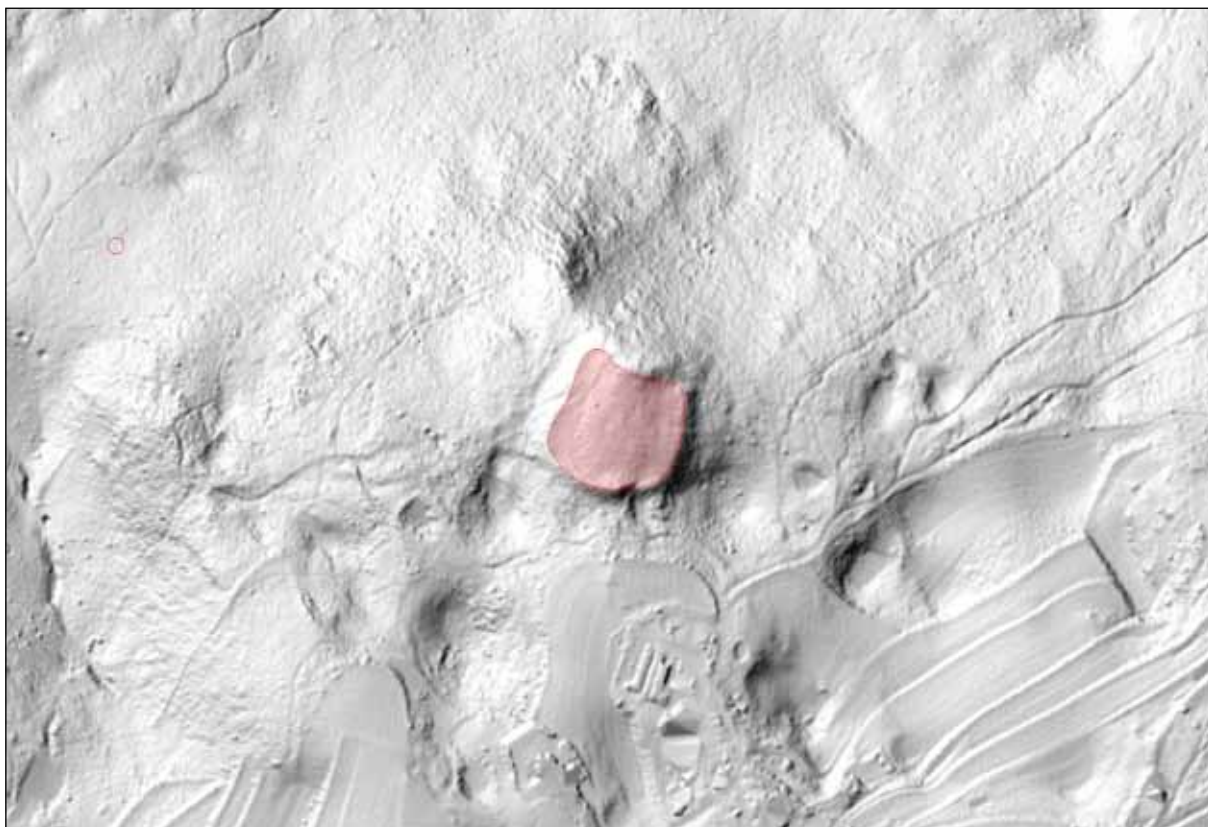
Dular, Tecco Hvala 2007, 305, sl. 218.

Knez 1975, Vrhtrebneje. – V: ANSL, 232 s.

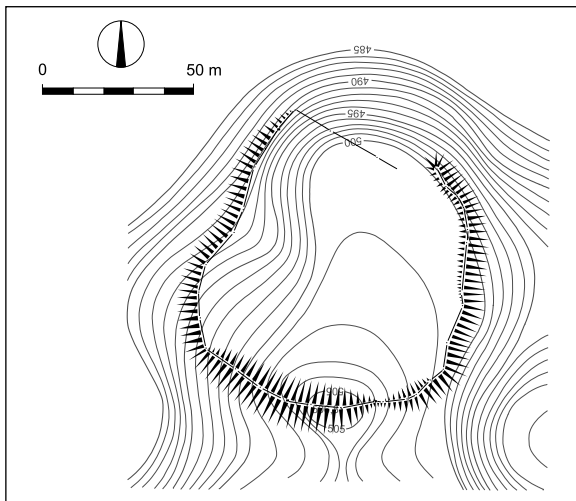
Križ 1989d, 212 s.

Pečnik 1894a, 10.

Pečnik 1904, 31.

Sl. 273/2: Kunkel pod Vrhtrebnejem; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 273/3: Kunkel pod Vrhtrebnjem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 273/4: Kunkel pod Vrhtrebnjem; oddvojni okop z zunanje strani, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (2000).

Sl. 273/5: Kunkel pod Vrhtrebnjem; notranjost naselja. Foto: Janez Dular (2000).

Sl. 273/6: Kunkel pod Vrhtrebnjem; sonda 1, presek preko nasipov na pobočju pred obzidjem. Foto Borut Križ (1988).

Sl. 273/7: Kunkel pod Vrhtrebnjem; zunanja fronta 2. zidu. Foto Borut Križ (1988).

Sl. 273/8: Kunkel pod Vrhtrebnjem; 2. zid. Foto Borut Križ (1988).

Kat. št.: 273A*Najdišče:* Rimski dvori.*Kraj:* Trebnje.*TTN5:* Novo mesto 1; *GKY:* 500525 – *GKX:* 84893.*Tip najdišča:* plano naselje (?).*Datacija:* mlajša železna doba.*Opis*

Najdišče leži v zahodnem predelu Trebnjega in sicer znotraj območja rimskodobnih arhitekturnih ostalin, ki so prekrile in uničile prazgodovinske strukture (sl. 273A/1). Dokumentirane so bile štiri luknje za

stojke, poleg najdena grafitna keramika pa po mnenju izkopavalcev datira objekt v mlajšo železno dobo (*Bavec 2010b, 284; Bavec 2020, 367*).

Potek raziskav

Ostaline so bile dokumentirane pri zaščitnih raziskavah, ki so jih v letih 2007 in 2008 opravili sodelavci Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Novega mesta.

Literatura

Bavec 2010b, 284.

Bavec 2020, 367

Sl. 273A/1: Rimski dvori v Trebnjem; pozicija najdišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 273B

Najdišče: Jurčičeva ulica.

Kraj: Trebnje.

TTN5: Novo mesto 1; GKY: 501433 – GKX: 84987.

Tip najdišča: posamična najdba.

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Pri sajenju drevja pri hiši v Trebnjem, Jurčičeva ulica 15 (*sl. 273B/1*) je bila najdena bronasta zapestnica, ki jo je najditelj oddal v Dolenjski muzej (*Križ 2006b, 168 s.*).

Literatura

Križ 2006b, 168 s.

Sl. 273B/1: Jurčičeva ulica v Trebnjem; pozicija najdbe (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 274

Najdišče: Kovačev laz.

Kraj: Hudeje.

TTN5: Mokronog 41; GKY: 502290 – GKX: 87152.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na podolžnem grebenu jugovzhodno od Hudeja sta dve gomili (sl. 274/1). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 1 m (sl. 274/2).

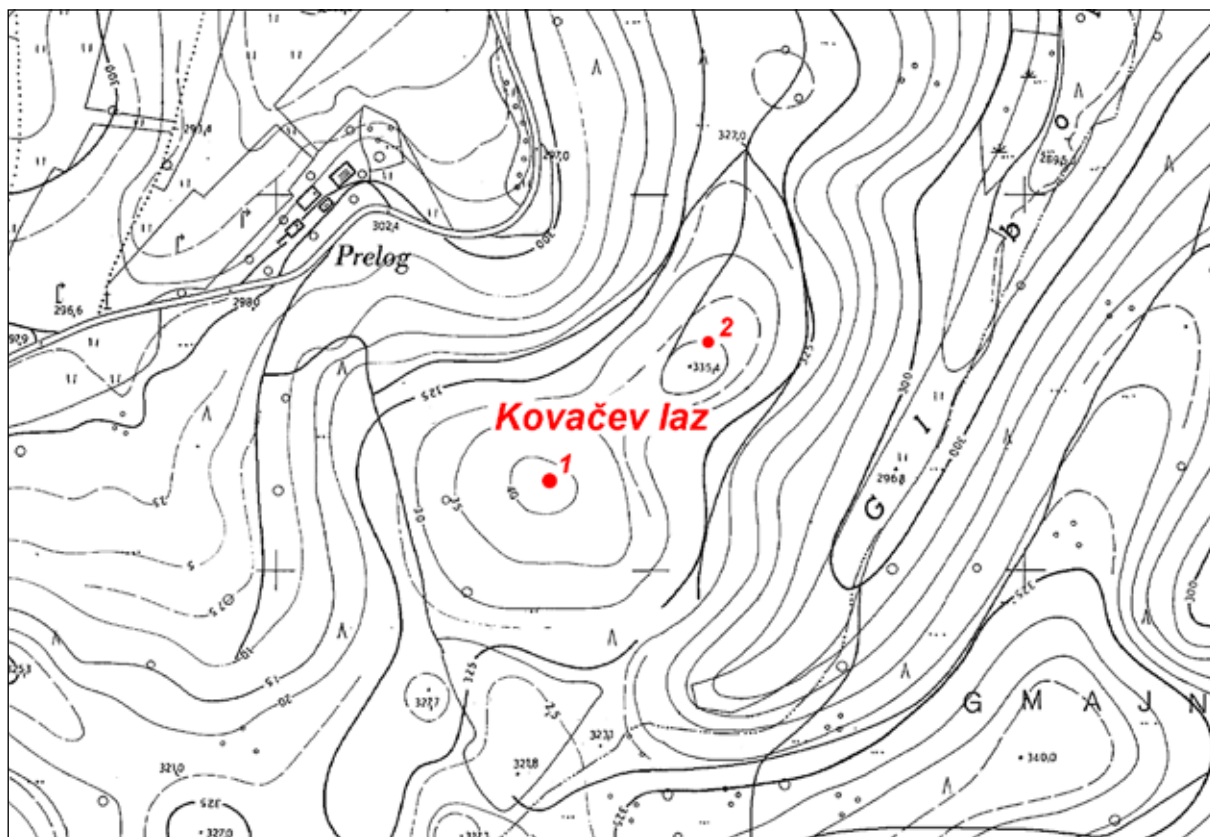
Gomila 2: premer 8 m, višina 1 m.

Potek raziskav

Gomili sta bili odkriti pri terenskem pregledu leta 1989.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 305.

Sl. 274/1: Kovačev laz pri Hudejah; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 274/2: Kovačev laz pri Hudejah; gomila 1, pogled z vzhoda. Foto: Janez Dular (1989).

Kat. št.: 275

Najdišče: Breznik.

Kraj: Hudeje.

TTN5: Mokronog 42; GKY: 502356 – GKX: 87690.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

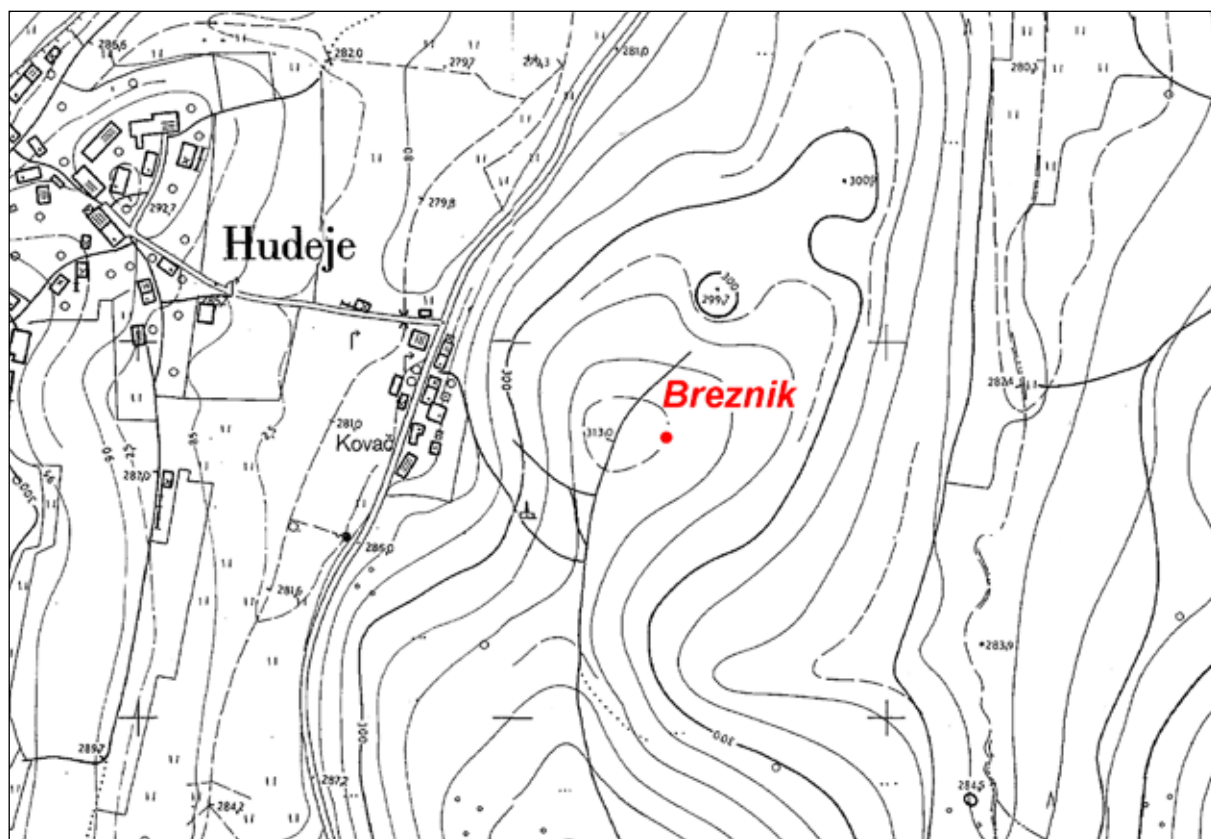
Na podolžnem grebenu vzhodno od Hudeja je 8 m široka in 1 m visoka gomila (sl. 275/1).

Potek raziskav

Gomila je bila odkrita pri terenskem pregledu leta 1989.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 306.

Sl. 275/1: Breznik pri Hudejah; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 276

Najdišče: Petkovka.

Kraj: Rodine pri Trebnjem.

TTN5: Mokronog 42; GKY: 503930 – GKX: 86260.

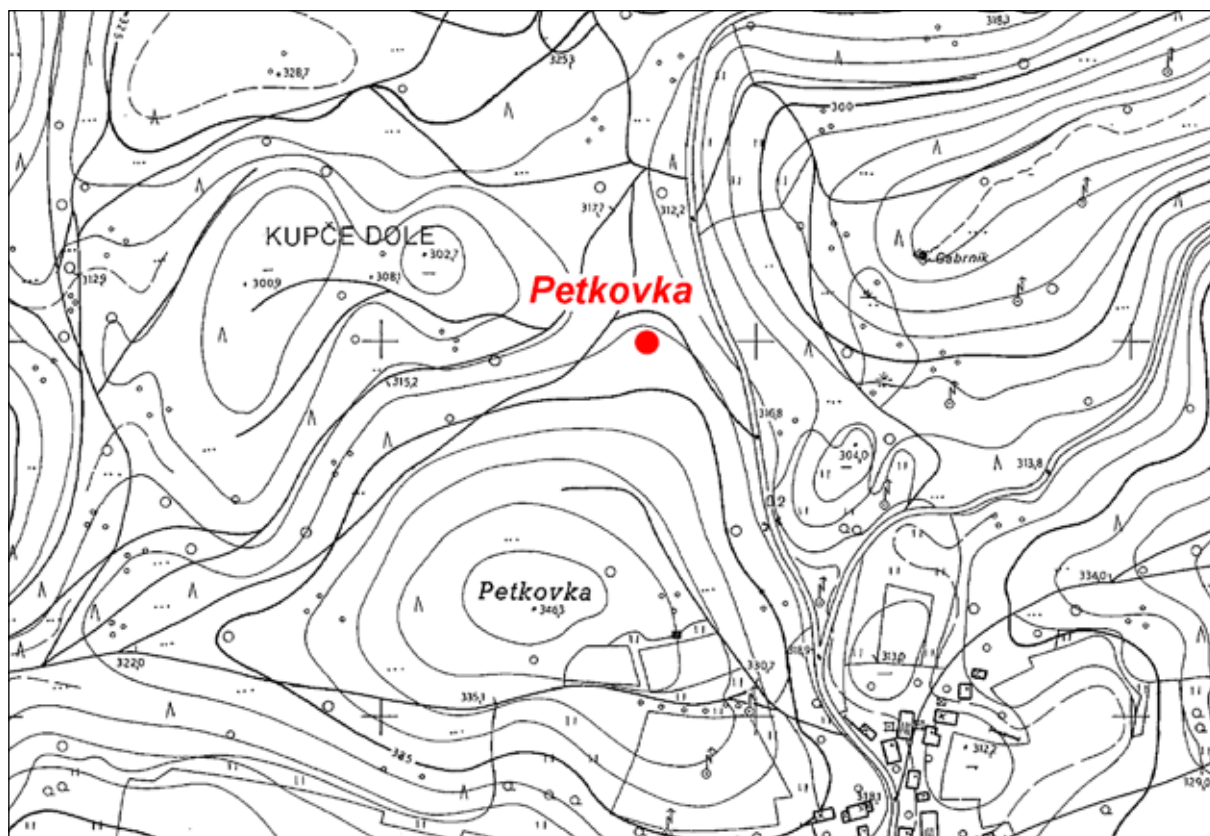
Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

*Potek raziskav*Gomilo omenja Jernej Pečnik (*vir 1*).*Arhivski vir**(vir 1)* J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 30 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).*Opis*Zahodno od ceste, ki pelje z Gomile na Rodine, je v gozdu 16 m široka in skoraj 3 m visoka gomila (*sl. 276/1, 276/2*). V sredini ima velik vkop.*Literatura*

Dular, Tecco Hvala 2007, 306.

Knez 1975, Rodine. – V: ANSL, 231.

Sl. 276/1: Petkovka nad Rodinami pri Trebnjem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 276/2: Petkovka nad Rodinami pri Trebnjem; pogled na gomilo s severozahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 277

Najdišče: Borovje.

Kraj: Rodine pri Trebnjem.

TTN5: Mokronog 42; GKY: 504371 – GKX: 86092.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

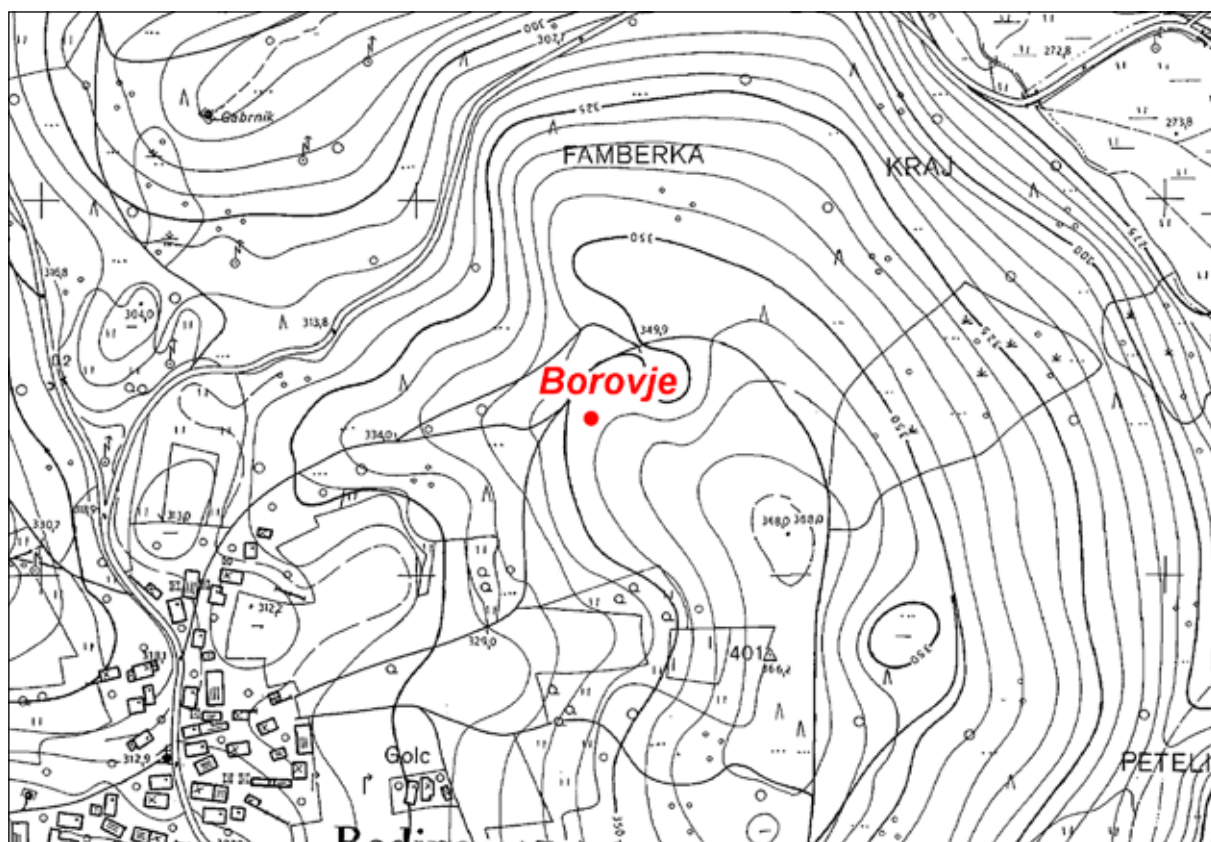
Na pobočju hriba Borovje, ki se dviga severovzhodno od Rodin, je 10 m široka in 1 m visoka neprekopana gomila (sl. 277/1, 277/2).

Potek raziskav

Gomila je bila odkrita pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 306.

Sl. 277/1: Borovje nad Rodinami pri Trebnjem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 277/2: Borovje nad Rodinami pri Trebnjem; pogled na gomilo s severozahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 277A

Najdišče: Skrovnica.

Kraj: Lukovek.

TTN5: Mokronog 43; GKY: 506723 – GKX: 85029.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na kopastem, z gozdom poraščenem grebenu, ki se dviga severovzhodno od vasi Lukovek, so tri med seboj precej oddaljene gomile (sl. 277A/1). Mere:

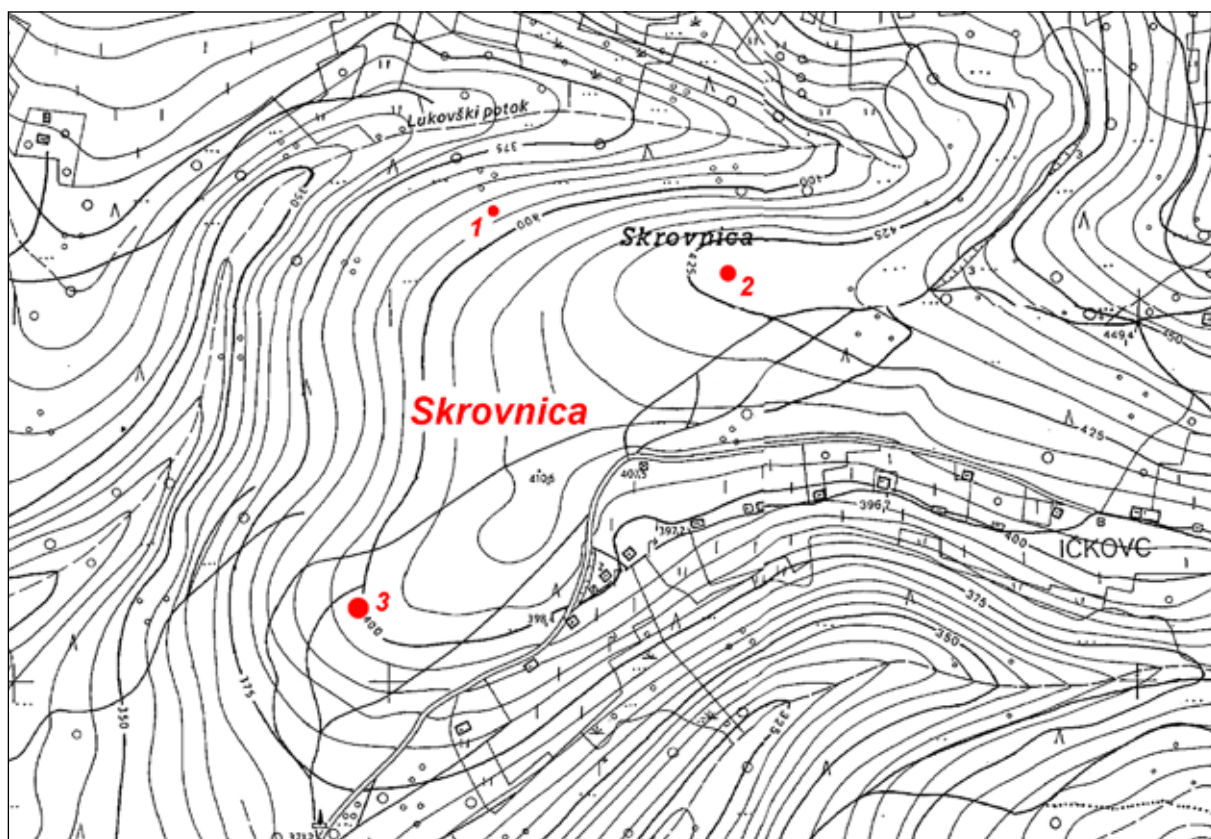
Gomila 1; premer ca. 7 m (domnevna).

Gomila 2; premer ca. 11 m.

Gomila 3; premer ca. 14 m.

Potek raziskav

Gomile so bile dokumentirane s pomočjo lidarskega posnetka in niso bile preverjene s terenskim ogledom.

Sl. 277A/1: Skrovnica pri Lukovku; Pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 278

Najdišče: Gradišče.

Kraj: Gradišče pri Trebnjem.

TTN5: Mokronog 43; GKY: 505570 – GKX: 86355.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Gradišče je strm hrib, nekoliko odmaknjen od glavnih poti, vendar z dobrim razgledom proti Mirenski in Temeniški dolini. Najlažji dostop je z vzhodne strani, kjer je ožje sedlo (sl. 278/1, 278/2).

Naselje je skladno s konfiguracijo terena podolgovate oblike (sl. 278/3). Obod je ohranjen le na severni strani, kjer je njegov potek v osrednjem delu viden kot lepa 4–5 m široka ježa, za katero je nastala manjša terasa. Na zahodnem delu gradišča je obod večinoma uničen, vendar pa je še možno ugotoviti, kod je potekal. Dokaj spremenjena je tudi vzhodna polovica, kjer so teraso

uničili z gradnjo poti in kopanjem peska za gradbeni material. Ohranjena je le na skrajnem vzhodnem koncu naselja. Tu je bil po vsej verjetnosti vhod, in sicer na mestu, kjer pripelje na vrh tudi sedanja pot. Obod na južni strani so uničili vinogradi.

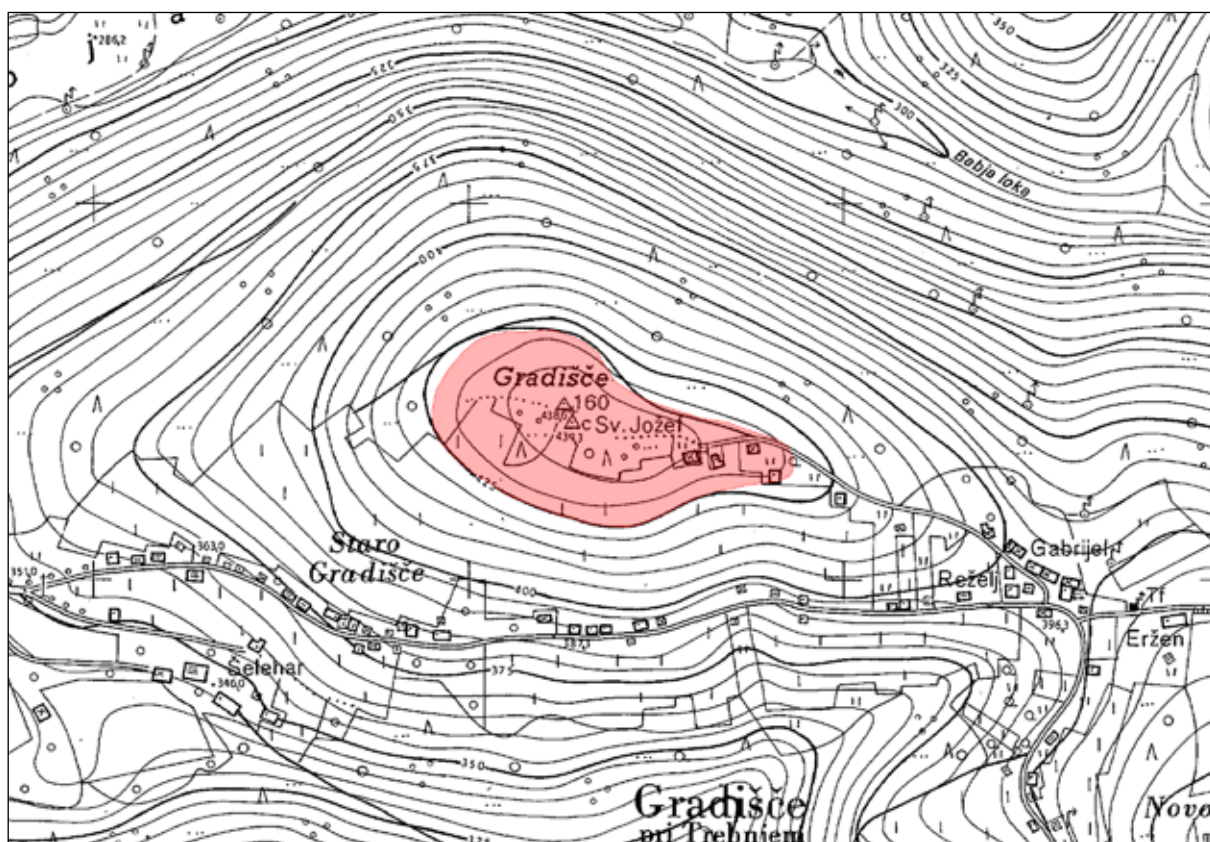
Potek raziskav

Naselje je bilo odkrito pri terenskem pregledu leta 1987. Čez dve leti (1989) je ekipa Inštituta za arheologijo v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na severovzhodnem koncu Gradišča izkopalna sondo, ki je pokazala, da je bilo naselje obdano z leseno ogrado (Dular et al. 1991, 82). S pomočjo razmeroma bogatega keramičnega gradiva je bilo Gradišče datirano v pozno bronasto dobo.

Literatura

Dular et al. 1991, 81 ss.

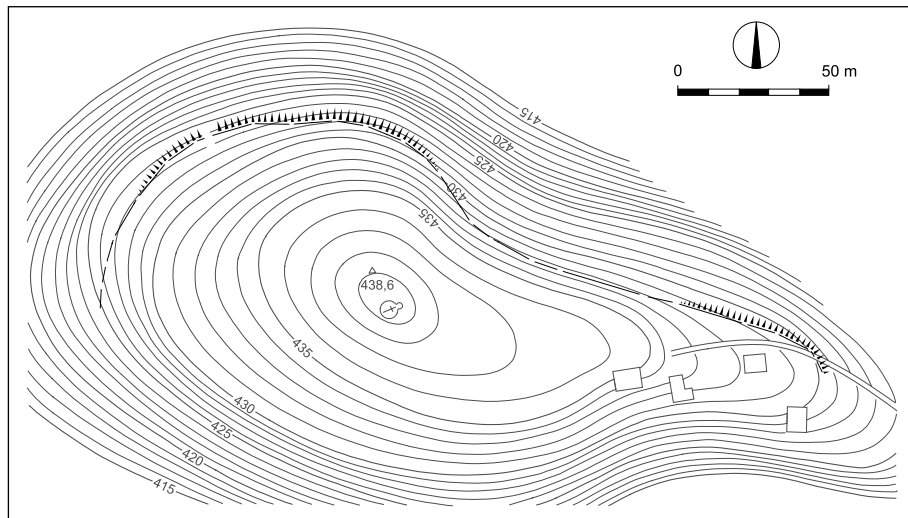
Dular, Tecco Hvala 2007, 306, sl. 219.

Sl. 278/1: Gradišče nad Gradiščem pri Trebnjem; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 278/2: Gradišče nad Gradiščem pri Trebnjem; pogled na naselje z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 278/3: Gradišče nad Gradiščem pri Trebnjem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Kat. št.: 279*Najdišče:* Kinclj.*Kraj:* Trbinc.*TTN5:* Mokronog 32; *GKY:* 504039 – *GKX:* 89588.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* starejša železna doba, mlajša železna doba, poznoantična doba.*Opis*

Kinclj je manjši hrib, ki se dviga severozahodno od vasi Trbinc (*sl. 279/1, 279/2*). Vrh v bližnji okolici ni najvišji, saj ga presega Trbinc na severovzhodu in Brezovški hrib na jugu. Njegova pobočja so dokaj strma, kar velja še posebej za zahodno stran, ki je obrnjena proti dolini potoka Vejar. Kinclj je razmeroma strm tudi na vzhodu, medtem ko se teren proti jugu bolj zložno spusti do manjše ravnice, sredi katere stoji vas Trbinc.

Naselje ima ovalno obliko (*sl. 279/3*). Obod je sklenjen in teče dobrih 50 m pod vrhom Kinclja. Njegov potek je dobro viden zlasti na severni in zahodni strani, kjer je ohranjen kot terasa z zelo lepim robom. Terasa je ohranjena tudi na vzhodu, vendar pa na tem predelu ni tako izrazita. Na južni strani je obod uničen. Na tem predelu je bila prav na njegovem robu zgrajena manjša zidnica, ob njej pa se raztezajo vinogradi, ki so poškodovali naselbinske ostaline.

Kje je bil vhod v naselje, ni jasno. Zdaj vodita na vrh dve poti, vendar pa zgolj s topografskim opazovanjem ni mogoče ugotoviti, če je bil na teh mestih tudi nekdanji vhod. Verjetnejši je dostop na vzhodni strani naselja.

V notranjosti se pobočja od roba terase postopoma dvignejo proti vrhu Kinclja. Na površini ni opaziti terasiranj oziroma platojev, na katerih bi lahko stale stavbe.

Pripadajoča nekropola se je širila po njivah ob južnem vznožju Kinclja (glej najdišče Devce pri Trbincu – kat. št. 280).

Potek raziskav

Najdbe s Kinclja so bile znane že v devetnajstem stoletju. Tu je bil leta 1848 izkopan rimski napisni kamen (CIL III 3913 + add. p. 1737), ki ga hrani Narodni muzej v Ljubljani (*Freyer 1851, 1; Müllner 1879, 98; vir 1*), na hribu je bil najden tudi zlatnik Anastazija (*Hrovat 1885, 74*) in depo poznorimskega železnega orodja (*Deschmann 1888, 122; Božič 2005, 361 s*). Naselje je bilo znano tudi Jerneju Pečniku, ki ga uvršča med manjša gradišča, obljudena v halštatski, latenski in rimski dobi (*vir 1; Pečnik 1894a, 8*).

Avgusta 1980 je na vrhu Kinclja sondiral Davorin Vuga, vendar je bila 5 m dolga in 1 m široka sonda zaradi neprimerno izbranega prostora negativna (*Vuga 1982b, 155*).

Leta 1989 je ekipa Inštituta za arheologijo v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na severozahodnem delu Kinclja izkopala sondo, s katero so dobili vpogled v plasti na obodu naselja (*sl. 279/4*). Ugotovljeni so bili ostanki hiše iz mladohalštatskega obdobja, razen tega pa še suhozid, ki je v pozni antiki obdajal naselje. Najdbe v humusu dokazujejo obljudenost Kinclja tudi v poznolatskem obdobju (*Tecco Hvala 1990, 29; Dular et. al 1991, 91 ss*).

Sl. 279/1: Kinclj nad Trbincem; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 23 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Božič 2005, 361 s, sl. 47.
Deschmann 1888, 122.

Dular et al. 1991, 90 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 306, sl. 220.

Freyer 1851, 1.

Hrovat 1885, 74.

Müllner 1879, 98.

Pečnik 1894a, 8.

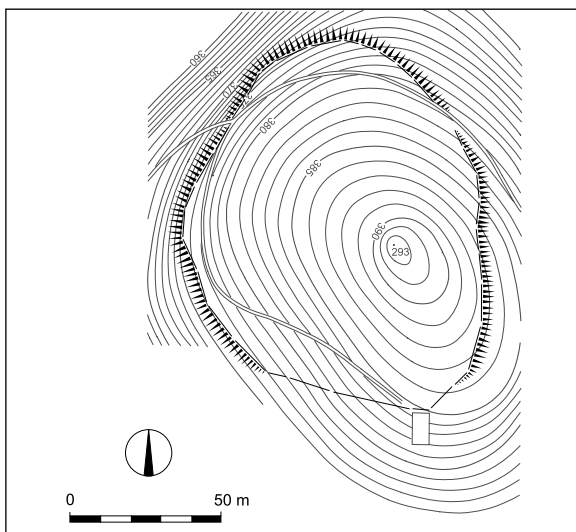
Šašel 1975, Trbinc. – V: ANSL, 215.

Tecco Hvala 1990a, 29.

Vuga 1982b, 155.

Sl. 279/2: Kincej nad Trbincem; pogled na naselje z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 279/3: Kincej nad Trbincem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 279/4: Kincej nad Trbincem; sonda na severnem delu oboda, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1989).

Kat. št.: 280*Najdišče:* Devce.*Kraj:* Trbinc.*TTN5:* Mokronog 32; *GKY:* 504125 – *GKX:* 89420.*Tip najdišča:* grobišče.*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Prazgodovinsko grobišče se je raztezalo ob južnem vznožju Kinclja. Danes so na tem predelu njive in sadovnjaki, rahlo dvignjen teren pa se komaj opazno spušča proti vzhodu in zahodu (*sl. 280/1, 280/2*).

Potek raziskav

Grobišče pri Trbincu je bilo znano že Jerneju Pečniku, ki pravi, da je bil tu najden skeletni grob z dvema suličnima ostema (*vir 1*). Na skeletni poznohalštatski grob so zadeli tudi leta 1973 pri kopanju zemlje ob poti na skrajnem severozahodnem koncu njivske terase (*sl. 280/3*). Po pripovedovanju očitvidcev je vseboval železno čelado, sulico, uhato sekuro, pasno spono, več

bronastih faler in keramično posodo (*Vuga, Josipovič 1981b, 217; Gabrovec 1990, 105 ss*). Sondiranje Davorina Vuge na pobočju nad mestom, kjer je bil grob odkrit, ni dalo pozitivnih rezultatov. Našli so le dve apnenčasti plošči, ki morda izvirata iz uničenih prazgodovinskih grobov (*Vuga 1982b, 155*).

Grobišče se je lahko širilo po vsem ploskem grebenu med Kincljem in vasjo Trbinc. Glede na skeletne grobove so tod morda stale tudi gomile, ki pa so bile, z obdelovanjem polj zravnane.

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 22 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura:

Dular, Tecco Hvala 2007, 307.

Gabrovec 1990, 105 ss.

Šašel 1975, Trbinc. – V: ANSL, 215.

Vuga 1982b, 155.

Vuga, Josipovič 1981b, 217.

Sl 280/1: Devce pri Trbincu; pozicija grobišča in groba s čelado (♦) – (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl 280/2: Devce pri Trbincu; pogled s severa. Foto: Janez Dular (1986).

Sl 280/3: Devce pri Trbincu; vkop, v katerem so našli grob s čelado; pogled z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 281*Najdišče:* Radovica.*Kraj:* Zabrdje.*TTN5:* Mokronog 33; GKY: 505353 – GKX: 505353.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

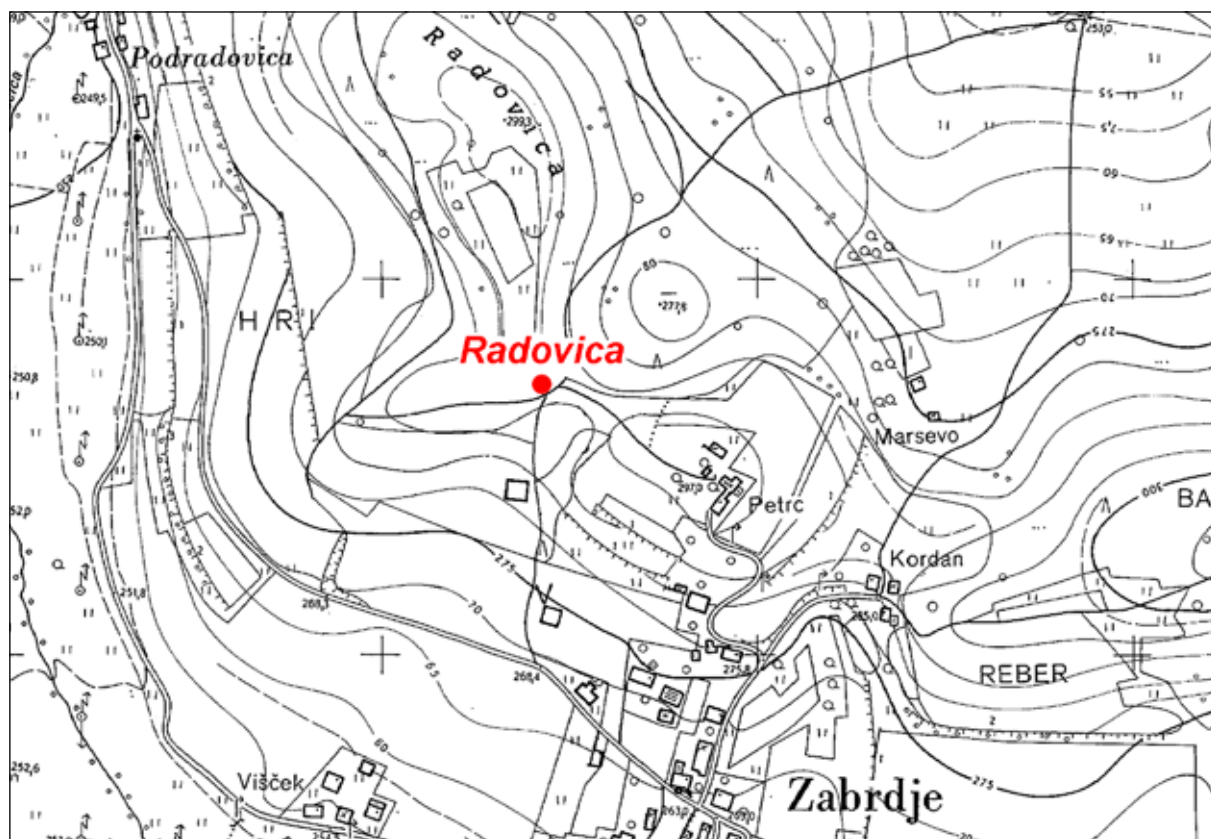
Severno od Zabrdja je na hribu Radovica ob stičišču poljskih poti 13 m široka in 1 m visoka gomila, ki ima v sredini sled vkopa (*sl. 281/1. 281/2*).

Potek raziskav

Gomila je bila odkrita pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 307.

Sl. 281/1: Radovica nad Zabrdjem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 281/2: Radovica nad Zabrdjem; pogled na gomilo z zahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 282

Najdišče: Kozlevec.

Kraj: Stan.

TTN5: Mokronog 33; GKY: 506102 – GKX: 88782.

Tip najdišča: gomilno grobišče (12 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na grebenu, ki se od Zapuž dviga proti vasi Stan, sta dve skupini raztresenih gomil. Prva šteje osem, druga pa štiri tumule (sl. 282/1). Mere:

Gomila 1: premer 8 m, višina 1 m.

Gomila 2: premer 8 m, višina 1 m (gomila ima vkop) – (sl. 282/2).

Gomila 3: premer 8 m, višina 1 m.

Gomila 4: premer 10 m, višina 1,5 m (gomila ima vkop).

Gomila 5: premer 12 m, višina 1 m (sl. 282/3).

Gomila 6: premer 8 m, višina 0,7 m.

Gomila 7: premer 7 m, višina 0,7 m.

Gomila 8: premer 9 m, višina 1 m.

Gomila 9: premer 8 m, višina 0,7 m (čez polovico odnesena pri gradnji ceste).

Gomila 10: premer 12 m, višina 1,5 m (gomila ima vkop) – (sl. 282/4).

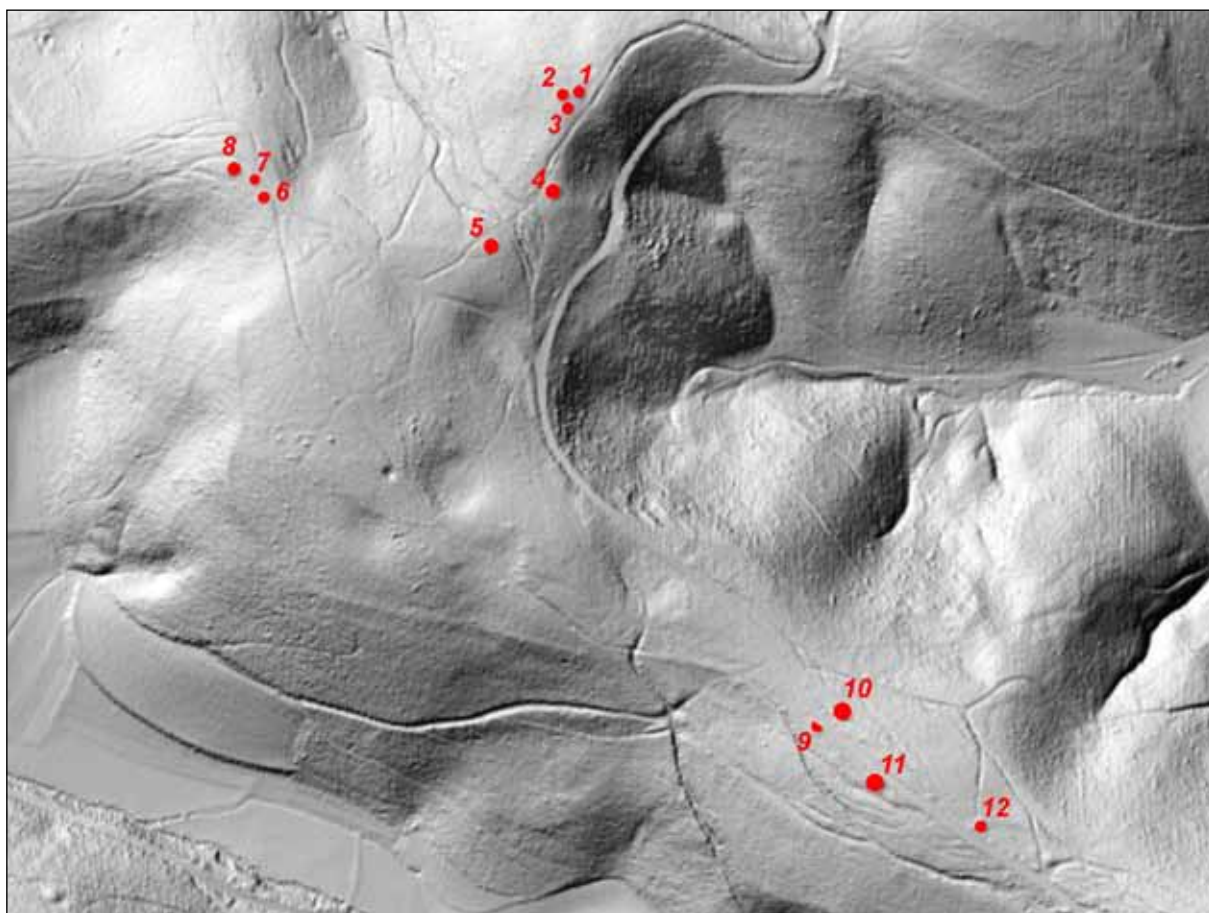
Gomila 11: premer 12 m, višina 1,5 m (gomila ima vkop).

Gomila 12: premer 8 m, višina 1 m.

Potek raziskav

Grobišče na Kozlevcu je bilo znano že Jerneju Pečniku, ki je tamkajšnje gomile v svoji karti opisal pod oznako dveh krajev: vasjo Stan in bližnjim gradom Žapuže (vir 1). Kasneje omenja gomile le še pod gradom Zapuže (Pečnik 1904, 37). Ker razdalja med obema skupinama gomil ni velika, smo ju tudi mi združili v eno samo najdišče.

Dve gomili – kateri od načetih ni moč ugotoviti – je poleti 1905 prekopal Pečnik na stroške Prazgodovinske komisije (vir 2; Mader 2018, 272 s). Ena je bila prazna, v drugi pa je našel en sam grob. Najdbe je poslal v dunajski Naravoslovni muzej (vir 3). Objavil jih je Janez Dular (Dular 2003, 163 ss).

Sl. 282/1: Kozlevec pri Stanu; pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 282/2: Kozlevec pri Stanu; gomila 2, pogled s severovzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 282/3: Kozlevec pri Stanu; gomila 5, pogled s severozahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Arhivski vir

(vir 1) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 28, 29 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

(vir 2) Szombathy, Tagebuch, Büchel 35, 36 (Fundaktenarchiv NHMW).

(vir 3) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 24. 9. 1905 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 163 ss, t. 5: 7–8.

Dular, Tecco Hvala 2007, 307, pril. 7.

Knez 1975, Stan; Zapuže. – V: ANSL, 215.

Mader 2018, 272 s.

Pečnik 1904, 37.

Sl. 282/4: Kozlevec pri Stanu; gomila 10, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 283

Najdišče: Rakovniško.

Kraj: Zabrdje.

TTN5: Mokronog 33; GKY: 505813 – GKX: 88354.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

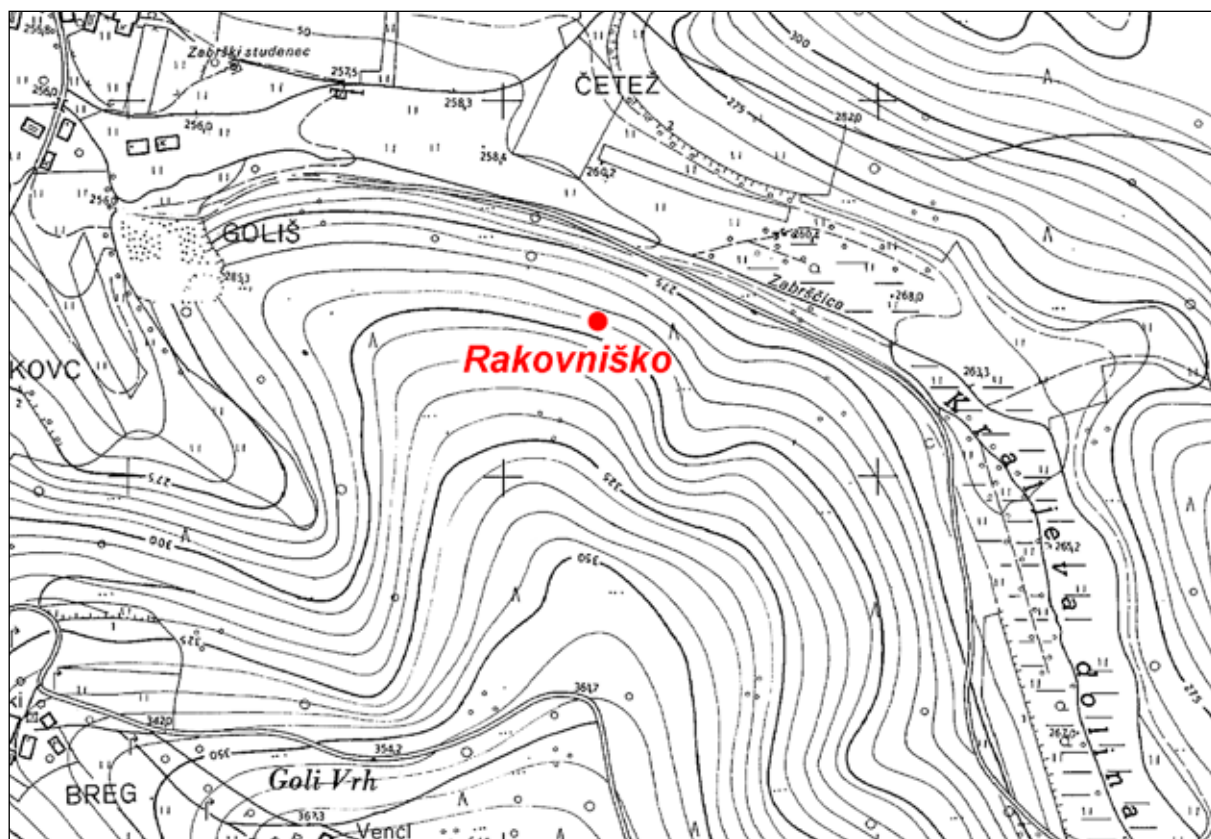
Na strmem pobočju hriba Rakovniško je prislonjena 13 m široka gomila (sl. 283/1, 283/2).

Potek raziskav

Gomila je bila odkrita pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 307.

Sl. 283/1: Rakovniško nad Zabrdjem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 283/2: Rakovniško nad Zabrdjem; pogled na gomilo z vzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 284

Najdišče: Škodetov pruh.

Kraj: Volčje njive.

TTN5: Mokronog 34; *GKY:* 507134 – *GKX:* 88457.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na robu Škodetovega peskokopa je stala gomila, ki je bila nadaljnjim kopanjem peska odstranjena (*sl. 284/1, 284/2*).

Potek raziskav

Gomilo je pred uničenjem leta 1953 raziskal Narodni muzej iz Ljubljane. Vsebovala je en žgan in 21 skeletnih grobov. Najdbe hrani Dolenjski muzej v Novem mestu, objavil jih je Stane Gabrovec (*Gabrovec 1956, 62 ss*). Kostne ostanke je obdelala Zlata Dolinar-Osole (*Dolinar-Osole 1956, 131 ss*).

Literatura

Dolinar-Osole 1956, 131 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 307.

Gabrovec 1956, 62 ss.

Knez 1975, Volčje njive. – V: ANSL, 215.

Pečnik 1904, 38.

Sl. 284/1: Škodetov pruh pri Volčjih njivah; približna pozicija uničene gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 284/2: Škodetov pruh pri Volčjih njivah; peskokop, ki je uničil gomilo; pogled s severa. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 285

Najdišče: Gosjak.

Kraj: Glinek.

TTN5: Mokronog 34; GKY: 507850 – GKX: 88670.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na gozdnatem grebenu južno od vasi Glinek so tri gomile (sl. 285/1). Mere:

Gomila 1: premer 28 m, višina 5 m (gomila je dvomljiva) – (sl. 285/2).

Gomila 2: premer 16 m, višina 2 m (sl. 285/3).

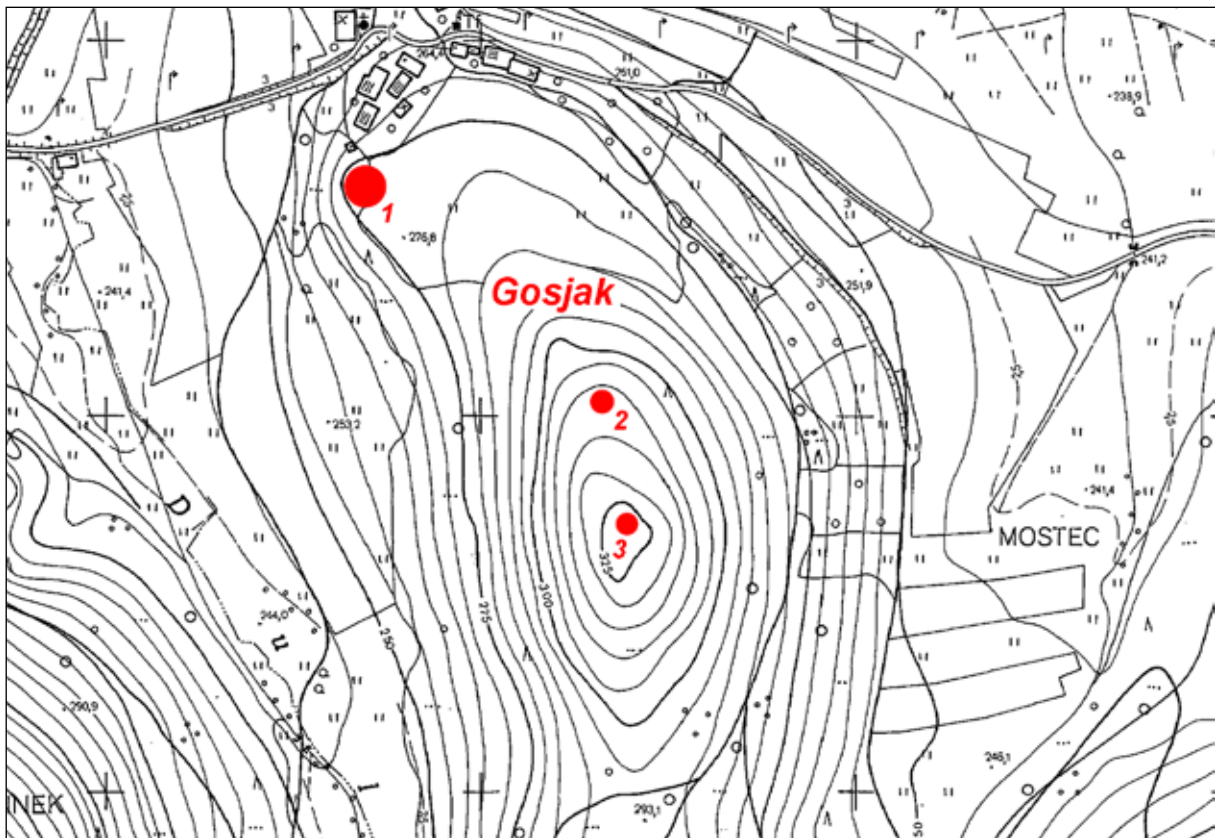
Gomila 3: premer 15 m, višina 1,5 m (na vrhu sled manjšega vkopa) – (sl. 285/4).

Potek raziskav

Gomilno grobišče je bilo odkrito pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 307.

Sl. 285/1: Gosjak nad Glinekom; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 285/2: Gosjak nad Glinekom; gomila 1, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 285/3: Gosjak nad Glinekom; gomila 2, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 285/4: Gosjak nad Glinekom; gomila 3, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 286

Najdišče: Površnica.

Kraj: Glinek.

TTN5: Mokronog 34; GKY: 507910 – GKX: 88275.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Še višje in južneje od Gosjaka (kat. št. 285) je na istem grebenu vrh Površnica. Na njem so tri gomile (sl. 286/1). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 2,5 m (sl. 286/2).

Gomila 2: premer 21 m, višina 2 m (sl. 286/3).

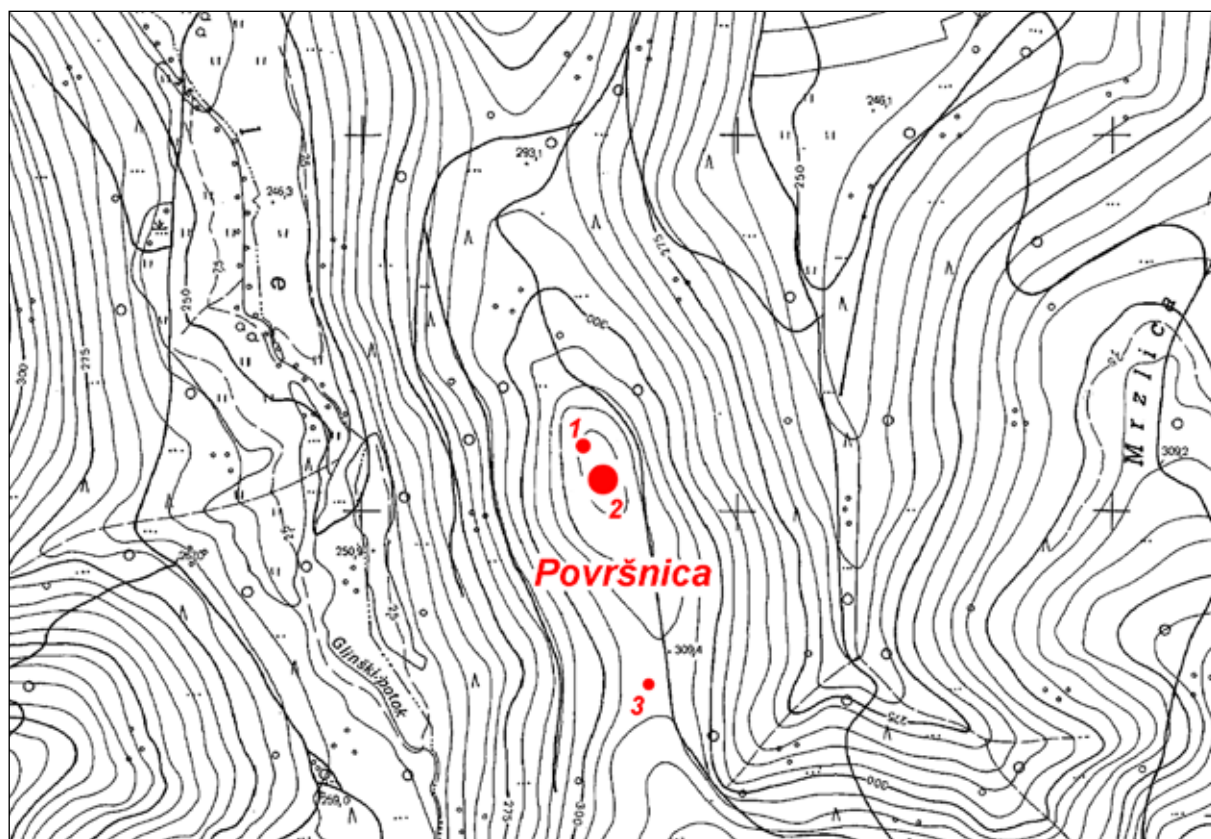
Gomila 3: premer 7,5 m, višina 0,8 m (sl. 286/4).

Potek raziskav

Gomilno grobišče je bilo odkrito pri terenskem pregledu leta 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 307.

Sl. 286/1: Površnica nad Glinekom; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 286/2: Površnica nad Glinekom; gomila 1, pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 286/3: Površnica nad Glinekom; gomila 2, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 286/4: Površnica nad Glinekom; gomila 3, pogled s severa. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 287

Najdišče: Špičasti hrib.

Kraj: Log.

TTN5: Mokronog 34; GKY: 508791 – GKX: 88277.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na vrhu grebena južno od vasi Log je gomila, ki meri v premeru 20 m, visoka pa je 2,5 m (sl. 287/1, 287/2). Na njej so vidne sledi kopanja. Južno od gomile sta na tretjem vrhu Špičastega hriba še dve gomilam podobni tvorbi, njuno pristnost pa bi bilo treba preveriti s sondažo.

Potek raziskav

Gomilo je maja 1885 prekopal Jernej Pečnik in v njej našel čez 20 skeletnih grobov z bogatimi pridatki (vir 1). Gradivo je prispelo v Deželni muzej v Ljubljani (vir 2; Deschmann 1888, 57 s, 63).

Arhivski vir

(vir 1) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 10. 5. 1885.

(Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).

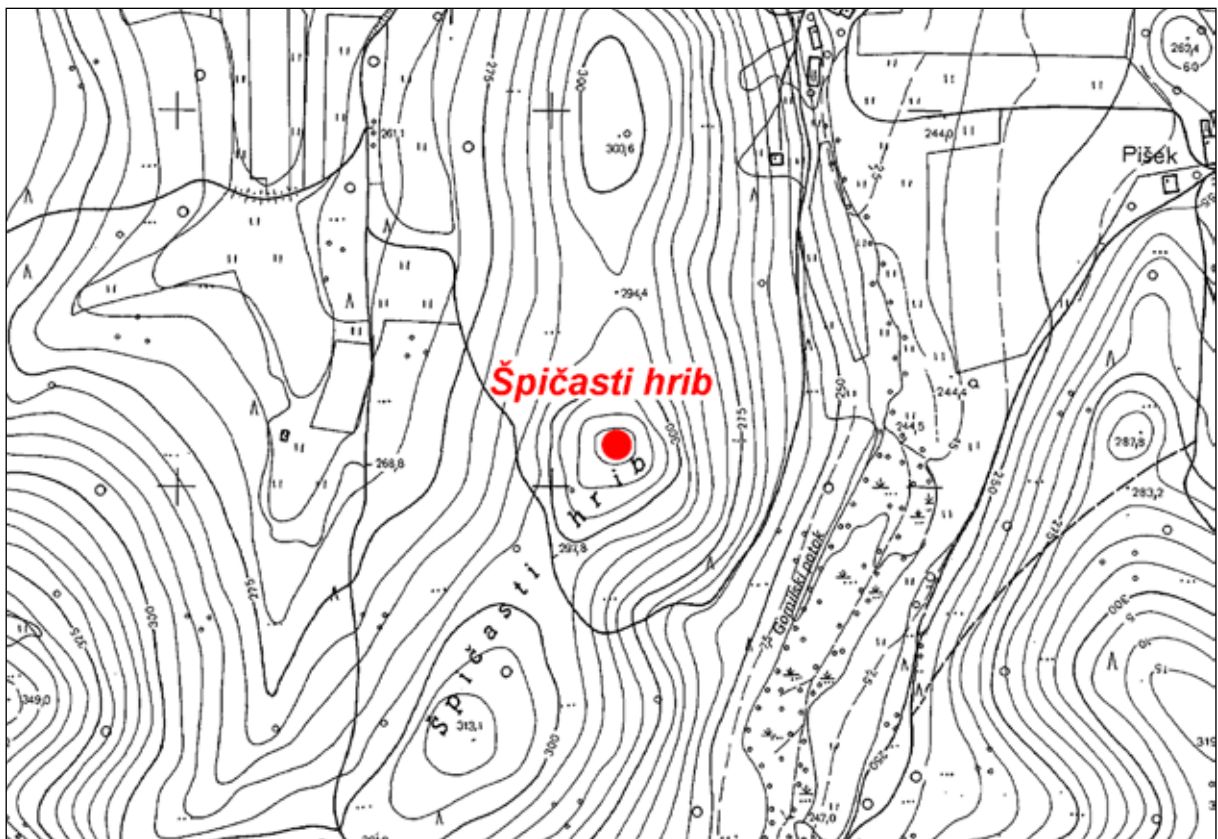
(vir 2) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 42 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Deschmann 1888, 57 s, 63.

Dular, Tecco Hvala 2007, 307.

Gabrovec 1975, Mokronog. – V: ANSL, 216.

Sl. 287/1: Špičasti hrib nad Logom; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 287/2: Špičasti hrib nad Logom; pogled na gomilo z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 288

Najdišče: Pašnik.

Kraj: Ostrožnik.

TTN5: Mokronog 35; GKY: 509450 – GKX: 88480.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Grobišče se je raztezalo na skrajnem severnem koncu grebena, ki se dviga nad vasjo Ostrožnik (sl. 288/1). Teren se je zaključil z manjšo kopasto vzpetino, v katero sta se s severne in zahodne strani zajedla opuščena peskopoka (sl. 288/2). Jeseni 1986 je pričela Krajevna skupnost Mokronog ponovno eksploatirati pesek, pri čemer so se s strojnim izkopom zajedli v severni del vzpetine, na osrednjem delu pa so odstranili zemljene plasti do geološke osnove. S tem samovoljnim posegom je bil večji del nekropole nad Ostrožnikom uničen (sl. 288/3).

Potek raziskav

Grobišče je marca 1885 odkril Jernej Pečnik (vir 1). Julija istega leta je na njem tudi zakopal in našel v skalo vsekane luknje, v njih pa pepel, oglje in dobro ohranjene pridatke. Na Ostrožnik se je vrnil septembra in našel še nekaj predmetov (vir 2). Najdbe v je oddal v Deželni muzej (vir 3; Deschmann 1888, 57, 90, 115). Objavil jih je Stane Gabrovec (Gabrovec 1973, 366, t. 1–5, t. 6: 1–12). Po Pečniku (Pečnik 1904, 38) na bi bili pri Ostrožniku najdeni tudi skeletni grobovi, kar pa verjetno ne bo držalo, saj jih v starejših virih ne omenja.

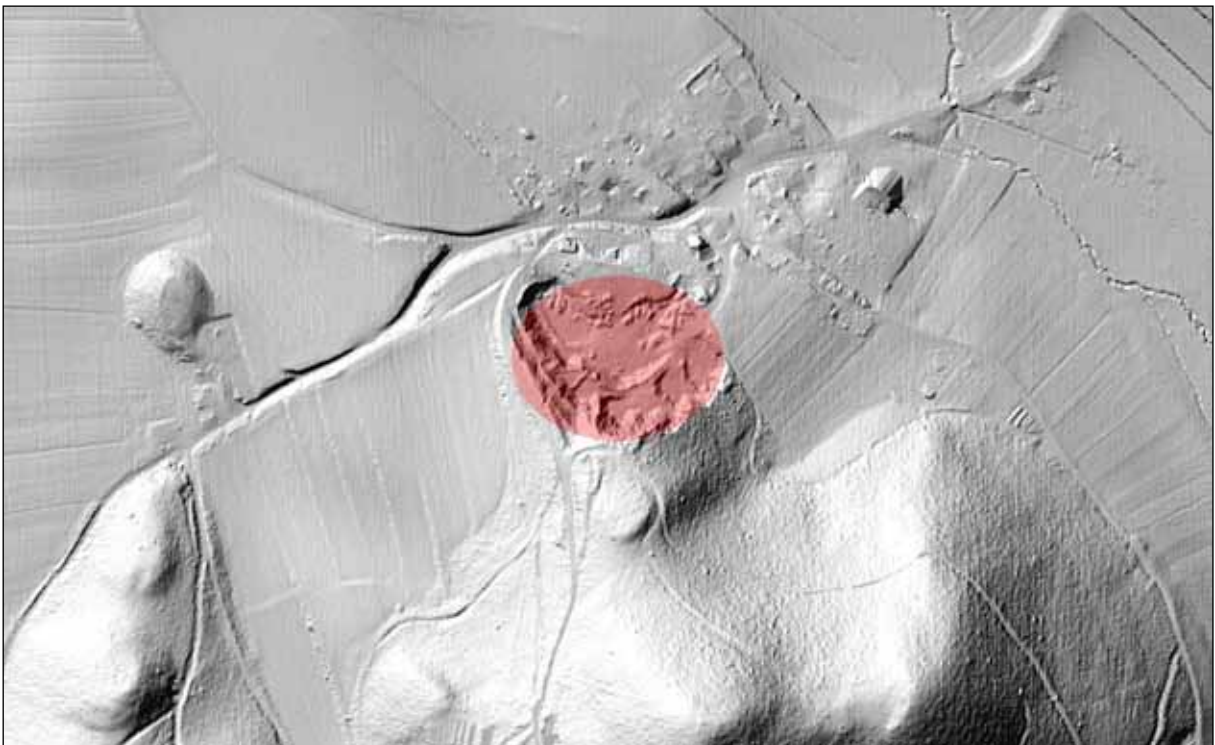
Ker so domačini nadaljevali s kopanjem peska in pri tem uničili večji del nekropole, se je Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta pod vodstvom Boruta Križa odločil za manjše izkopavanje na tistem delu vzpetine, ki je ostala nedotaknjena. Novembra 1987 in spomladi 1988 so raziskali 260 m² veliko površino in odkrili 12 žganih grobov. Najdbe hrani Dolenjski muzej v Novem mestu (Križ 1987e, 69 s; Križ 1988a, 207 ss; Križ 1989a, 207 s).

Arhivski viri

- (vir 1) Pečnikovo pismo Centralni komisiji z dne 18. 1. 1886 (Arhiv RS, fond AS 1100, C. kr. urad K 60/49).
 (vir 2) Pečnikovi pismi Dežmanu z dne 3. 7. 1985 in 11. 9. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
 (vir 3) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 43 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

- Deschmann 1888, 57, 90, 115.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 307.
 Gabrovec 1973, 366, t. 1–5, t. 6: 1–12.
 Gabrovec 1975, Mokronog. – V: ANSL, 216.
 Križ 1987e, 69 s.
 Križ 1988a, 207 ss.
 Križ 1989a, 207 s.
 Pečnik 1904, 38.

Sl. 288/1: Pašnik nad Ostrožnikom; pozicija uničenega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Sl. 288/2: Pašnik nad Ostrožnikom; pogled na mesto nekropole z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 288/3: Pašnik nad Ostrožnikom; pogled na uničeno nekropolo z juga. Foto: Janez Dular (1987).

Kat. št.: 289

Najdišče: Žempoh.

Kraj: Ostrožnik.

TTN5: Mokronog 45; GKY: 509406 – GKX: 87795.

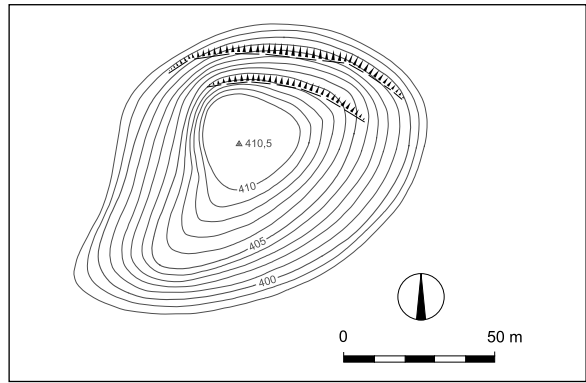
Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Žempoh je najvišja točka podolgovatega grebena (kota 411 m), ki se od vasi Ostrožnik dviga proti jugu (sl. 289/1, 289/3). Pobočja hriba so z vseh strani zelo strma, najlažji dostop je s severne strani, koder vodi na vrh tudi sedanja pot.

Od prazgodovinskega naselja sta se ohranili na severnem pobočju dve terasi (sl. 289/2). Obe se iztečeta v vzhodnem oziroma zahodnem pobočju hriba. Terasi sta lepo oblikovani in imata jasen rob. Zgornja zaključuje vrh Žempoha, ki je zaobljen in primeren za poselitev. Obe terasi zanesljivo nista ostanek obzidja. Zgrajeni sta bili zato, da so pridobili tudi na tem predelu Žempoha zravnano in za poselitev primeren prostor. Obzidja torej naselje nima, zato tudi mesta, kjer je vhod, ni mogoče ugotoviti. Nekaj manjših teras (velikost 4 m x 10 m) je tudi na jugovzhodni strani vrha, vendar pa jih ni mogoče povezati v zaključen obodni sistem.

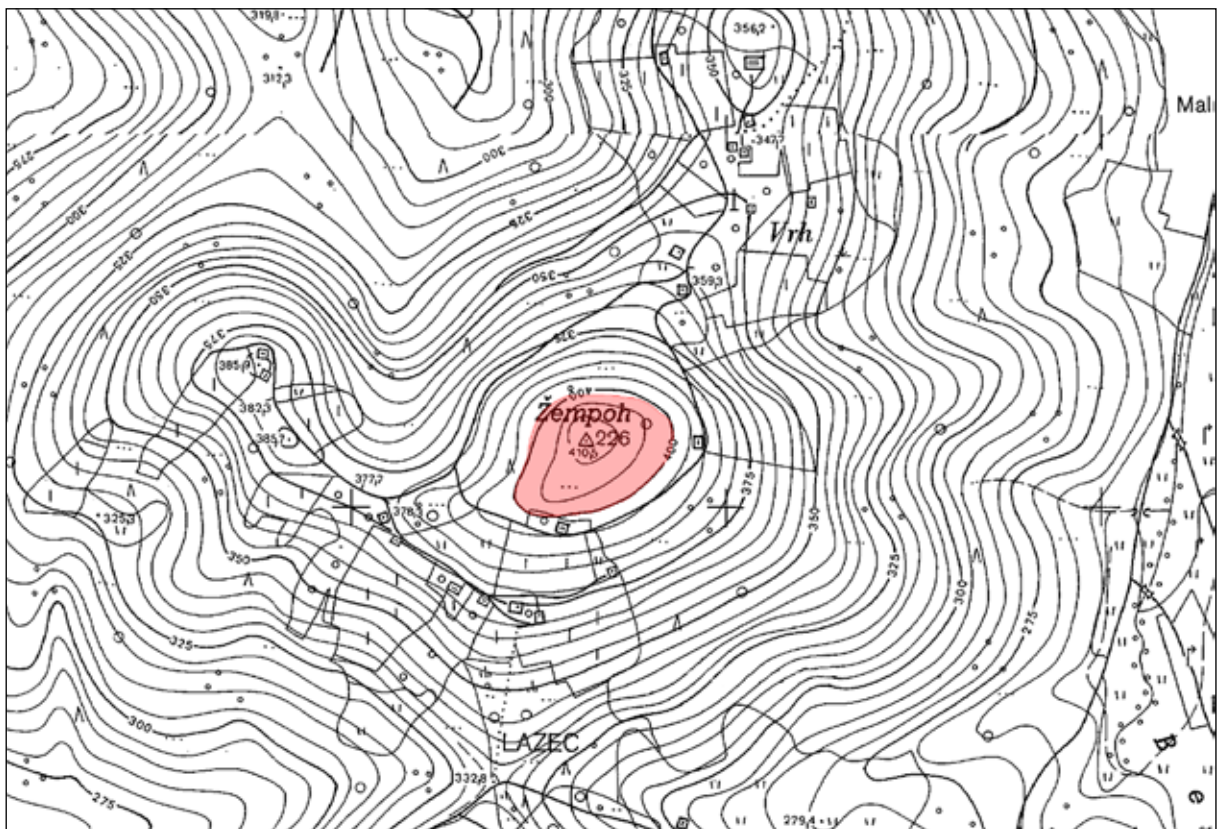

Sl. 289/2: Žempoh nad Ostrožnikom; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Najbližje grobišče, ki bi ga lahko pripisali naselju, leži na skrajnem severnem koncu grebena na ledini Pašnik nad Ostrožnikom (kat. št. 288).

Potek raziskav

Gradišče na višini nad vasjo omenja Jernej Pečnik (Pečnik 1904, 38). Leta 1989 je ekipa Narodnega muzeja

Sl. 289/1: Žempoh nad Ostrožnikom; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

pod vodstvom Draga Svoljšaka v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na zgornji terasi izkopala sondo, ki pa razen skromnih ostankov dveh zaporednih bivalnih sledi ni dala drugih rezultatov. Skromne so bile tudi najdbe, ki pa vendarle dovoljujejo opredelitev naselja Žempoh nad Ostrožnikom v pozno bronasto dobo (Dular et al. 1991, 96 ss).

V letih 2008 in 2009 je bil na Žempohu opravljen raziskovalni poseg, ki naj bi pokazal, kolikšno škodo je naredila nedovoljena gradnja novega vodovoda. Izko-

panih je bilo pet sond. Najzanimivejša je bila sonda 1, locirana na pobočju južno od vodohrana, v kateri so odkrili poravnave za stavbišča in več lukenj za stojke. Dokumentirani sta bili tudi dve shrambeni jami. O posegu je bilo objavljeno kratko poročilo (Bavec 2010a, 81 s).

Literatura

Bavec 2010a, 81 s.

Dular et al. 1991, 96 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 307, sl. 221.

Pečnik 1904, 38.

Sl. 289/3: Žempoh nad Ostrožnikom; pogled na naselje z vzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 290

Najdišče: Božji grob.

Kraj: Slepšek.

TTN5: Mokronog 35; GKY: 509979 – GKX: 88844.

Tip najdišča: plano grobišče, gomilno grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba, starejša železna doba, mlajša železna doba, rimska doba.

Opis

Prazgodovinska nekropola, ki so jo po Dežmanovih podatkih sestavljale posamezne že zravnane gomile, predvsem pa plani žgani grobovi, se je razprostirala po jugovzhodnem pobočju hriba Božji grob, ki se dviga zahodno od vasi Slepšek (*vir 1; Deschmann 1888, 56 s*). Konec devetnajstega stoletja je bil tam pašnik, danes pa je prostor na katerem se je razprostirala nekropola močno spremenjen. Hrib je namreč na dvoje pre sekal velik peskokop, ki so mu kasneje poravnali robove in skozenj speljali cesto iz Slepška proti Ostrožniku (*sl. 290/1, 290/2*). Pri teh delih so po pripovedovanju domačinov uničili veliko grobov. Sodeč po najdbah se je nekropola širila vse do gasilskega doma v Belem Griču, saj so ob njem še vedno zadevali na žgane grobove (*Križ, Breščak 1986, 248 s*).

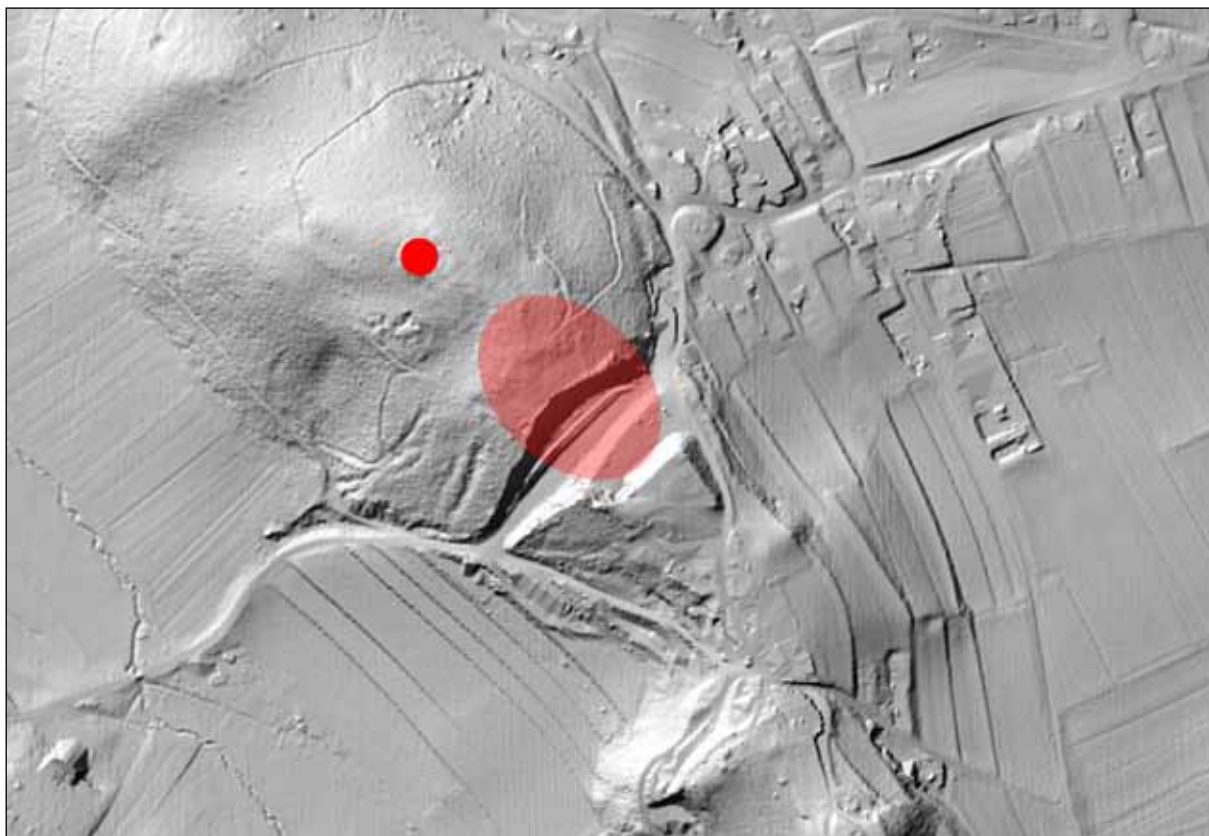
Od gomil, ki jih omenja Dežman, je v gozdu na vrhu Božjega groba ohranjena le ena. V premeru meri 25 m, visoka pa je 1,5 m (*sl. 290/3*).

Potek raziskav

Grobišče je pričel spomladi 1885 izkopavati Jernej Pečnik, ki je ugotovil, da so ležali žgani grobovi v skupinah, ki so jih prekinjali prazni prostori. Nekateri grobovi so bili pokriti s kamnitimi ploščami, medtem ko so bile kosti z žganino položene bodisi v žare ali pa neposredno v grobne jame. Med žganimi grobovi so ležali tudi skeletni, nekateri med njimi so bili založeni s kamenjem (*vir 2*). Na nekaj mestih so bili med prazgodovinskimi pokopi odkriti tudi rimski grobovi in železni pridatki iz latenskega časa, kar kaže, da so na pobočjih Božjega groba občasno pokopavali tudi v mlajših obdobjih (*Deschmann 1888, 57*). Najdbe s teh izkopavanj so prispele v Deželni muzej v Ljubljani. Del jih je objavil Stane Gabrovec (*Gabrovec 1973, 266 s*).

Pečnik je v Slepšku kopal še enkrat in sicer maja 1901, ko je na račun Prazgodovinske komisije odprl 33 grobov (*Mader 2018, 471 s*). Najdbe je poslal v Naravoslovni muzej na Dunaj. Razen tega je Pečnik v vasi kupil tudi nekaj predmetov: leta 1900 najdbe iz žganega groba, ki ga je pri Slepšku izkopal neki kmet in leta 1903 bronasto fibulo (*vir 3*). Najdbe, ki jih hrani dunajski Naravoslovni muzej je objavil Janez Dular (*Dular 2003, 166 ss, t. 6–7 in t. 8: 1–5*).

Leta 1985 so pri nelegalnem širjenju peskokopa blizu gasilskega doma v Belem Griču – do tu je namreč segala nekropola – zadeli na dva žgana grobova. Sledil

Sl. 290/1: Božji grob nad Slepškom; pozicija gomile in uničenega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

je zaščitni poseg Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta, pri katerem so dokumentirali še en grob (*Križ, Breščak 1986, 248 s.*).

Arhivski viri

- (*vir 1*) K. Dežman, Gräberfeld ober Slepšek (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 20, Arheologija).
- (*vir 2*) Pečnikova pisma Dežmanu z dne 24. 3. 1885, 29. 3. 1885, 4. 4. 1885 in 14. 5. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
- (*vir 3*) Pečnikova pisma Szombathyju z dne 10. 11. 1900, 16. 5. 1901 in 27. 6. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

- Deschmann 15, 1885b, (71).
- Deschmann 1888, 56 ss.
- Dular 2003, 166 ss, t. 6–7 in t. 8: 1–5.
- Dular, Tecco Hvala 2007, 308.
- Gabrovec 1973, 366 s, t. 7–10.
- Gabrovec 1975, Mokronog. – V: *ANSL*, 216.
- Križ, Breščak 1986, 248 s.
- Mader 2018, 471 s.

Sl. 290/2: Božji grob nad Slepškom; peskokop, ki je uničil grobišče; pogled z jugovzhoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 290/3: Božji grob nad Slepškom; pogled na gomilo z vzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 291

Najdišče: Sv. Križ.

Kraj: Beli Grič.

TTN5: Mokronog 35; GKY: 510129 – GKX: 88613.

Tip najdišča: plano grobišče, gomilno grobišče?

Datacija: pozna bronasta doba, starejša železna doba, mlajša železna doba.

Opis

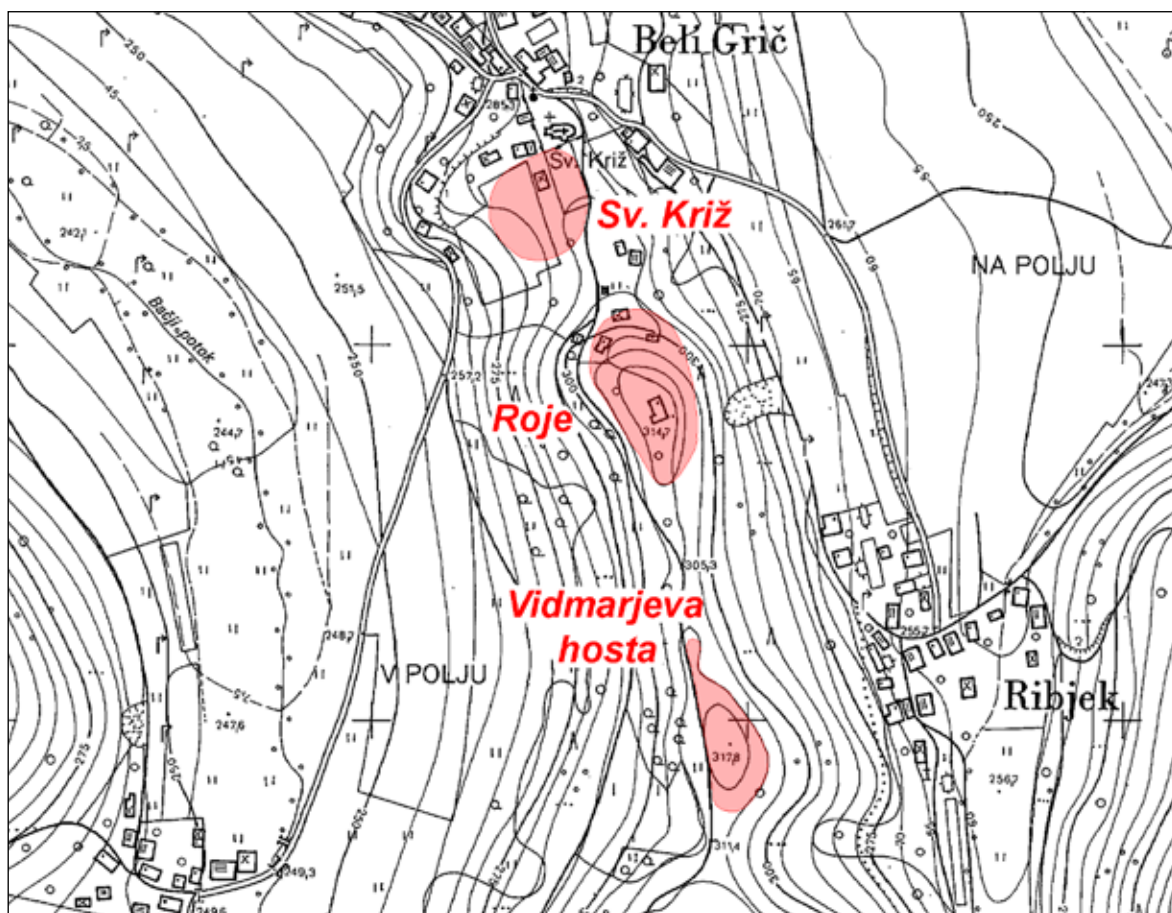
Grobišče se je širilo po njivah, ki so danes delno zatravljene, južno od cerkve sv. Križa v Belem Griču (sl. 291/1, 291/2). V virih se kot lastnik ene od njiv, na kateri je Pečnik delal, omenja Franc Strupeh (*vir 1*). Del grobišča je bil zanesljivo plan z žganimi grobovi, glede na skeletne pokope pa ne gre izključiti možnosti, da so tu stale tudi posamične gomile, ki so bile z oranjem zravnane.

Polozicija grobišča, kot je zarisana v Dularjevi objavi (Dular 2003, 172, sl. 101) potrebuje popravek. Grobišče proti jugu ni segalo do bližnje vzpetine Roje, na kateri so prav tako našli grobove (glej kat. št. 292), ampak se konča prej, saj je bil med obema nekropolama prazen prostor (glej sl. 291/1).

Potek raziskav

Jernej Pečnik se je grobišča za cerkvijo sv. Križa lotil jeseni 1888. Na tem mestu je septembra in oktobra izkopal okoli 100 žganih in skeletnih grobov. Žgani so bili pokriti s kamnitimi ploščami pa tudi brez njih, vsebovali pa so zlasti skleda z ostanki kosti, med katerimi so bile nekajkrat tudi živalske. Skeletni grobovi so ležali pomešani z žganimi. Obrnjeni so bili v različne smeri, zanimiv pa je podatek, da so odkrili primere, ko so ležali skeleti eden vrh drugega v nasprotni smeri. Najdbe so se z izjemo posodja v dolomitnih tleh dobro ohranile. Omeniti velja igle, fibule in obročast nakit, našli pa so tudi latenski meč in dve rimski fibuli, kar kaže na sporadične pokope tudi v kasnejših obdobjih (*vir 2*; Deschmann 1888, 57; Deschmann 1889, [29] s; Pečnik 1904, 38). Najdbe je Pečnik poslal v Deželni muzej.

Jernej Pečnik je pri sv. Križu v Belem Griču kopal tudi v začetku decembra 1899, ko je našel dva žgana in šest skeletnih grobov. V njih je prevladovalo posodje, ki pa je bilo večinoma slabo ohranjeno, zato ga je očitno pustil v zemlji. V Naravoslovni muzej na Dunaj je namreč poslal le prdatke iz enega groba (*vir 3*). Najdbe je objavil Janez Dular (Dular 2003, 171 ss, t. 9–10).

Sl. 291/1: Sv. Križ v Belem Griču, Roje nad Ribjekom in Vidmarjeva hosta nad Ribjekom; pozicije grobišč (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Arhivski viri

- (vir 1) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 6. 10. 1888 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
(vir 2) Pečnikova pisma Dežmanu z dne 7. 9. 1888, 13. 9. 1888, 6. 10. 1888 in 17. 10. 1888 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
(vir 3) Pečnikova pisma Szombathyju z dne 6. 12. 1899, 13. 12. 1899 in 24. 11. 1900.

Literatura

- Deschmann 1888, 57.
Deschmann 1889, [29] s.
Dular 2003, 171 ss, t. 9–10.
Dular, Tecco Hvala 2007, 308.
Gabrovec 1975, Mokronog. – V: *ANSL*, 216.
Pečnik 1904, 38.

Sl. 291/2: Sv. Križ v Belem Griču; pogled na grobišče z juga. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 292

Najdišče: Roje.

Kraj: Ribjek.

TTN5: Mokronog 35; GKY: 510175 – GKX: 88484.

Tip najdišča: plano grobišče, gomilno grobišče?

Datacija: starejša železna doba, mlajša železna doba.

Opis

Za njivami južno od cerkve v Belem Griču se teren dvigne v kopast grič z ledinskim imenom Roje. Kot piše Dežman, je bilo njegovo severno pobočje razčlenjeno v tri gomilam podobne stopnje, ki so bile prekrte z grobovi (*Deschmann 1888, 57*). Če je šlo res za gomile in ne zgolj naravne tvorbe, kakršne rade nastajajo zaradi delovanja vode na dolomitnih tleh, danes ni več mogoče ugotoviti. Območje so s kopanjem peska po drugi svetovni vojni povsem spremenili in ga v osemdesetih letih pozidali (*sl. 291/1, 292/1*). Nekoč je bil na Rojah pašnik vasi Ribjek, zato se tudi v arhivskih dokumentih grobišče omenja pod tem krajem.

Potek raziskav

Jernej Pečnik je pričel na Rojah kopati 17. aprila 1885 (*vir 1*). Pridružil se mu je tudi preparator Deželnega muzeja Ferdinand Schulz, vendar se je moral zaradi bolezni kmalu vrniti v Ljubljano (*Obravnave deželnega zbora kranjskega 25, 1886, 144*). Kot je mogoče razbrati iz Dežmanovih zabelezk (*vir 2*), so se na spodnjem robu pr-

ve gomile pojavljali posamezni žgani grobovi, sicer pa so tam ležali skeleti, vendar le redko celi. Večina je bila brez zgornjega ali spodnjega dela, kosti so bile trhle, našli pa so tri cele lobanje. Srednja gomila, ki je bila največja, je dala največ najdb. Razpršene so bile po različnih višinah, jaškaste jame so bile vkopane v dolomitno podlago in večinoma založene z lomljenci. Le nekajkrat so ležali pod njimi na dnu nepomembni bronasti predmeti. Najdbe so našli tudi v tretji gomili, za najizdatnejše najdišče pa se je izkazal greben nad njo, ki leži nad vasjo Ribjek. Tu je bil namreč najden v kamnito osnovo vsekan ženski grob, 2 m dolg, 1 m globok in 0,5 m širok, z najbolj bogatimi najdbami. Truplo je bilo zavito v tkanino, pošito z več sto bronastimi gumbki. Od nadaljnjih najdb omenja Pečnik trinajst, Dežman pa dvanajst fibul: eno veliko čolničasto z verižicami in obeski, eno s koščeno oblogo in deset manjših čolničastih. V grobu so bili najdeni tudi dva uhana in dve zapestnici (*vir 2; Deschmann 1885b, [72]; Pečnik 1887, 1 s; Deschmann 1888, 58 s*). Najdbe so teh izkopavanj so prispele v Deželni muzej.

Da so bili grobovi vkopani v dolomitna tla, je potrdil tudi zaščitni poseg, ki ga je leta 1986 na severnem pobočju Roj opravil novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine. Odkrit je bil zgornji del skeleta – spodnjega so aprila 1973 uničili domačini pri postavljanju droga za električno napeljavo – položen v 170 m globoko, v geološko osnovo vkopano grobno jamo (*Breščak 1987, 238 s*).

Sl. 292/1: Roje nad Ribjekom; pogled na pozidano pobočje s severa. Foto: Janez Dular (2020).

Nekoliko višje, na samem temenu grebena – danes stoji tu hiša (sl. 292/2) – je Pečnik maja 1885 zadel še na latenske grobove, ki so bili vkopani približno 0,5 m globoko v dolomitno osnovo hriba. Pravzaprav so bile to okoli 25 cm široke, med seboj različno oddaljene cilindrične luknje, v katere so položili iz žganine prebrane kosti, ki so jih nato zasuli z dolomitnim peskom. Pridatki, predvsem železno orožje so bili odlično ohranjeni. V moških grobovih so bili najdeni večkrat prepognjeni železni meči, prepognjene ali ukrivljene sulične osti, ščitne grbe, železne verige, bojni noži in uhate sekire. Ženski grobovi so vsebovali obročast okras iz bronu in stekla ter bronaste ali železne fibule (*vir 3; Deschmann 1885b, [71] s.*). Najdbe so prispele v Deželni muzej, kjer so bile pomešane z drugim latenskim gradivom iz mokronoške okolice, zlasti iz Vidmarjeve hoste nad Ribjekom (kat. št. 293). Objavil jih je Stane Gabrovec (*Gabrovec 1966b, 176 s.*).

Na koncu grebena, kjer je ozko sedelce, naj bi po Szombathyjevem podatku našli tudi žarne grobove iz (pozne bronaste ?) halštatske dobe (*vir 4*).

Arhivski viri

- (*vir 1*) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 17. 4. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
 (*vir 2*) K. Dežman, Gräberfeld ober Slepšek (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 20, Arheologija).
 (*vir 3*) Pečnikova pisma Dežmanu z dne 10. 5. 1885, 12. 5. 1885 in 4. 6. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).
 (*vir 4*) Szombathy, Tagebuch, Büchel 35, 33 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

- Breščak 1987, 238 s.
 Deschmann 1885b, [71] s.
 Deschmann 1888, 57 ss.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 308.
 Gabrovec 1966b, 176 s., t. 1–13.
 Gabrovec 1975, Mokronog. – V: ANSL, 216.
 Pečnik 1887, 1 s.
 Pečnik 1904, 38.

Sl. 292/2: Roje nad Ribjekom; vrh grebena s hišo, kjer je bilo območje z latenskimi grobovi; pogled z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 293

Najdišče: Vidmarjeva hosta.

Kraj: Ribjek.

TTN5: Mokronog 35; *GKY:* 510237 – *GKX:* 88236.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: mlajša železna doba.

Opis

Grobišče se je širilo na drugi vzpetini južno od Roj, kjer se ozek greben razširi v manjši plato (*sl. 291/1*). Na tem mestu so bili ob terenskem pregledu leta 1986 v bukovem gozdu še dobro vidni sledovi kopanj.

Potek raziskav

Latenska nekropolo je junija 1885 odkril Jernej Pečnik. Širila se je po zemljišču Franca Vidmarja iz Ribjeka (*vir 1*). Grobovi so bili podobni kot na Rojah (kat. št. 292), torej plani in žgani, vendar pa so se najdbe zaradi ilovnate zemlje slabše ohranile. Kopanje je oviral tudi gozd, saj dreves niso smeli posekati in so predmete večkrat dvigovali izpod korenin. Če je verjeti Pečniku, so tu izkopali čez sto grobov (*Pečnik 1904, 39*). Predmete je Pečnik poslal v Deželni muzej, kjer so jih združili z

ostalim latenskim gradivom iz mokronoških najdišč. Objavil jih je Stane Gabrovec (*Gabrovec 1966b, 176 ss*).

Poleti 1886 je Pečnik na istem grobišču odkopal še enajst grobov, tokrat na stroške Dvornega muzeja, zato je gradivo s teh raziskovanj prispelo na Dunaj (*vir 2; Szombathy 1888, [92] s*). Objavil ga je Mitja Guštin (*Guštin 1977, 82 s*).

Rutarjev podatek, da je Pečnik leta 1888 znova obiskal Ribjek in našel dva meča (*Rutar 1891a, 138*), se ne nanaša na Vidmarjev gozd oziroma Roje ampak na najdišči Sv. Križ v Belem griču (kat. št. 191) in Gorenji Mokronog (kat. št. 298).

Da pa grobišče v Vidmarjevi hosti ni bilo v celoti izčrpano, smo se lahko prepričali spomladi 1986. Pri terenskem pregledu tamkajšnjega območja je bil odkrit grob bojvnika, ki po zgradbi (način pokopa, velikost in oblika grobne jame) ter pridatkih v celoti potrjuje stare podatke (*sl. 293/1*). Najdbe so bile predane Narodnemu muzeju v Ljubljani.

Okoli leta 2012 so pri obnovi vodovoda prav v sredi- no vzpetine z zahodne strani vkopali velik vodohran in pri tem močno posegli v območje grobišča (*sl. 293/2*). Kaj vse je bilo uničeno, ni znano, saj je zatajil arheološki nadzor.

Sl. 293/1: Vidmarjeva hosta nad Ribjekom; latenski grob. Foto: Janez Dular (1986).

Arhivski viri

(vir 1) Pečnikovi pismi Dežmanu z dne 23. 6. 1885 in 26. 6. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).

(vir 2) Pečnikovi pismi Szombathyju z dne 12. 7. 1886 in 15. 7. 1886 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

Gabrovec 1966b, 176 s., t. 1–13.

Gabrovec 1975, Mokronog. – V: ANSL, 216.

Guštin 1977, 82 s., t. 9-13.

Pečnik 1904, 38 s.

Rutar 1891a, 138.

Szombathy 1888, [92] s.

Sl. 293/2: Vidmarjeva hosta nad Ribjekom; območje vodohrana, pogled z jugozahoda. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 294*Najdišče:* Križni vrh.*Kraj:* Beli Grič.*TTN5:* Mokronog 45; *GKY:* 510197 – *GKX:* 87721.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* pozna bronasta doba, starejša železna doba, mlajša železna doba.*Opis*

Križni vrh je najvišja točka grebena, ki se od vasi Slepšek postopoma dvigne proti jugu. Njegova pobočja so z vseh strani zelo strma in zato težko dostopna. Pot nanj vodi po grebenu s severne strani, kjer se tik pod vrhom teren razširi v nekoliko širši hrbet (*sl. 294/1, 294/2*).

Naselje na Križnem vrhu ima dva dela. Začenja se tik nad latensko nekropolo v Vidmarjevi hosti, kjer se strmo pobočje grebena nekoliko zravna in razširi. To je območje Orešnikovih njiv, ki je zaradi obdelovanja polj močno spremenjeno. Prostor ni povsem raven, ampak pada proti vzhodu in zahodu. Na severni strani je ta del naselja obrobljen z lepo polkrožno teraso, katere rob teče po liniji nekdanjega prazgodovinskega oboda (*sl. 294/3*). Nad tem spodnjim predelom naselja se dviga Križni vrh, ki ima dve z manjšim sedlom ločeni vzpetini. To je drugi, višji del naselja, ki bi ga lahko označili kot neke vrste akropolo.

Na južni strani ni nobenih teras, teren pa je precej prekopan. Nasprotno pa ima severna vzpetina obliko lepega platoja z jasnimi robovi, ki so zanesljivo delo človeških rok. Na jugozahodni strani je plato načet z manjšim vkopom. Pod tem vrhnjim platojem sta na severnem pobočju najprej dve manjši vendar lepo oblikovani terasi. Še nižje je postavljena tretja terasa, ki pa je od vseh največja in ima zelo jasen rob. Kot prejšnji dve se tudi ta na robovih izteče v pobočju. Vse tri terase so zelo primerne za poselitev in so na njih najverjetneje stale stavbe. Nekoliko nižje sta na severovzhodni strani še dve zelo majhni terasi od katerih ima zgornja manjši vkop.

Oboda naselja in notranje strukture zgolj s topografskim opazovanjem ni mogoče rekonstruirati. Potek je kolikor toliko jasen le na zahodni in severni strani, kjer se njivske površine končajo na robu terase. Sam vrh, kot kaže, ni bil posebej utrjen, ali pa obod ni več ohranjen.

Pripadajoča grobišča se vrstijo po grebenu, ki se od naselja postopoma spušča proti severu (*sl. 294/4*): najprej Vidmarjeva hosta (kat. št. 293) in Roje nad Ribjekom (kat. št. 292), nato Sv. Križ v Belem Griču (kat. št. 291) in končno Božji grob nad Slepškom (kat. št. 290).

Sl. 294/1: Križni vrh nad Belim Gričem; pogled na naselje z zahoda. Foto: Janez Dular (1986).

Potek raziskav

Naselje na Križnem vrhu omenjata že Jernej Pečnik in Dragotin Dežman (*vir 1*; Deschmann 1888, 57; Pečnik 1904, 39). Na Križnem vrhu je leta 1935 raziskoval Walter Schmid ter izkopal 6,9 m dolgo in 3,3 m široko hišo. Po podatku iz Jutra je našel halštatsko, latensko in rimsko keramiko ter železovo žlindro (*Jutro*, 1935).

Leta 1987 smo v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na prvi terasi pod nižjim vrhom hriba izkopal testno sondo, ki ji je leto kasneje (1988) sledil izkop celotne terase. Delo so opravili sodelavci Narodnega muzeja Slovenije pod vodstvom Draga Svolfšaka (*sl. 294/5*). Na terasi, vsekani v dolomitna tla, sta bila odkrita dva, razmeroma jasna poselitvena horizonta. Spodnji, ki sodi najverjetneje v starejšo železno dobo, je bil dokumentiran z luknjami za stojke, se pravi v tlorisnih zasnovah ene ali več hiš, ki so stale na tem mestu. Zgornji horizont je latenskodoben. Gre za ruševino požgane hiše, zgrajene iz brun in prepleta, ometanega z ilovico. V stavbi je bilo ognjišče.

Z drugo sondo je bil presekan obod na skrajnem severnem koncu naselja (*sl. 294/6*). Odkriti sta bili dve luknji za stojki, vsekani v dolomitna tla in obloženi s kamnitimi zagozdami (*sl. 294/7*). Interpretiramo ju lahko kot ležišča lesene konstrukcije, ki je obdajala naselje (*Svoljšak 1989, 211 s*; *Dular et al. 1991, 98 ss*).

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 41 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Deschmann 1888, 57.

Dular et al. 1991, 98 ss.

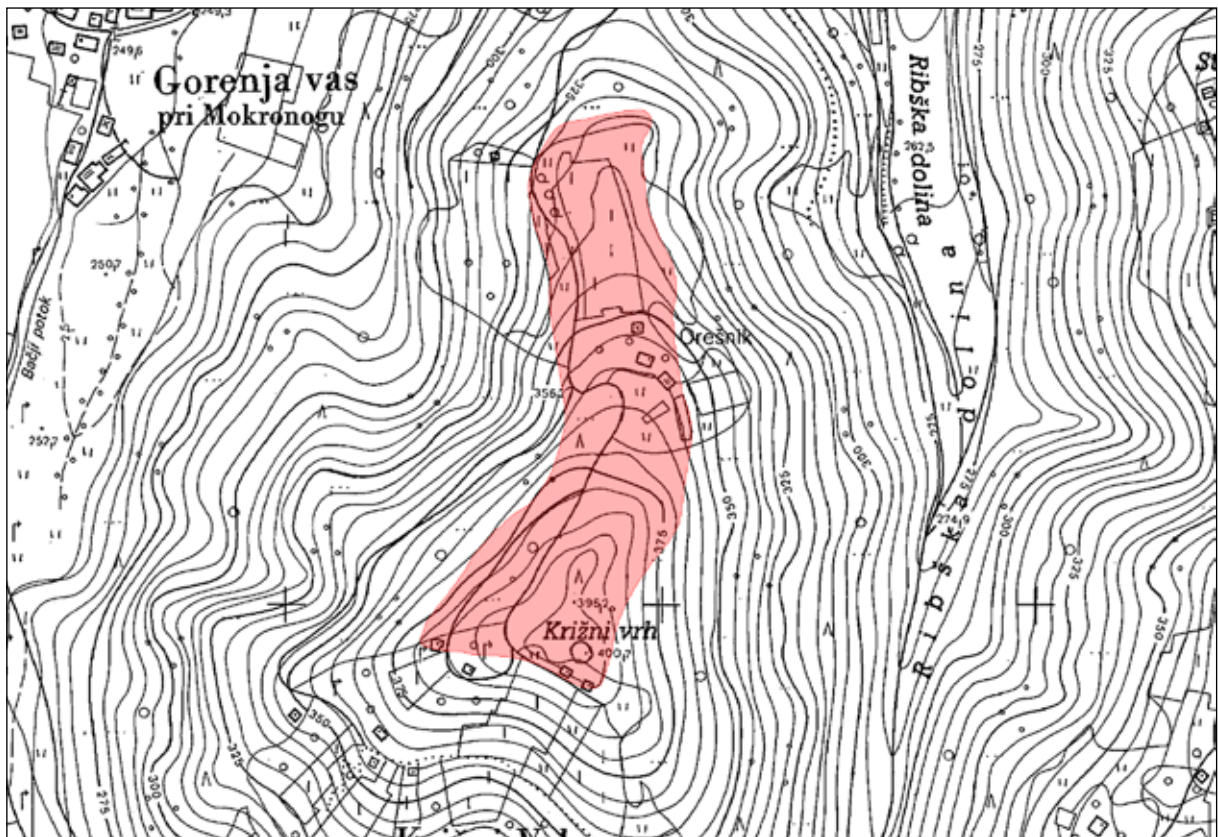
Dular, Tecco Hvala 2007, 308 s, sl. 222.

Gabrovec 1975, Mokronog. – V: ANSL, 216.

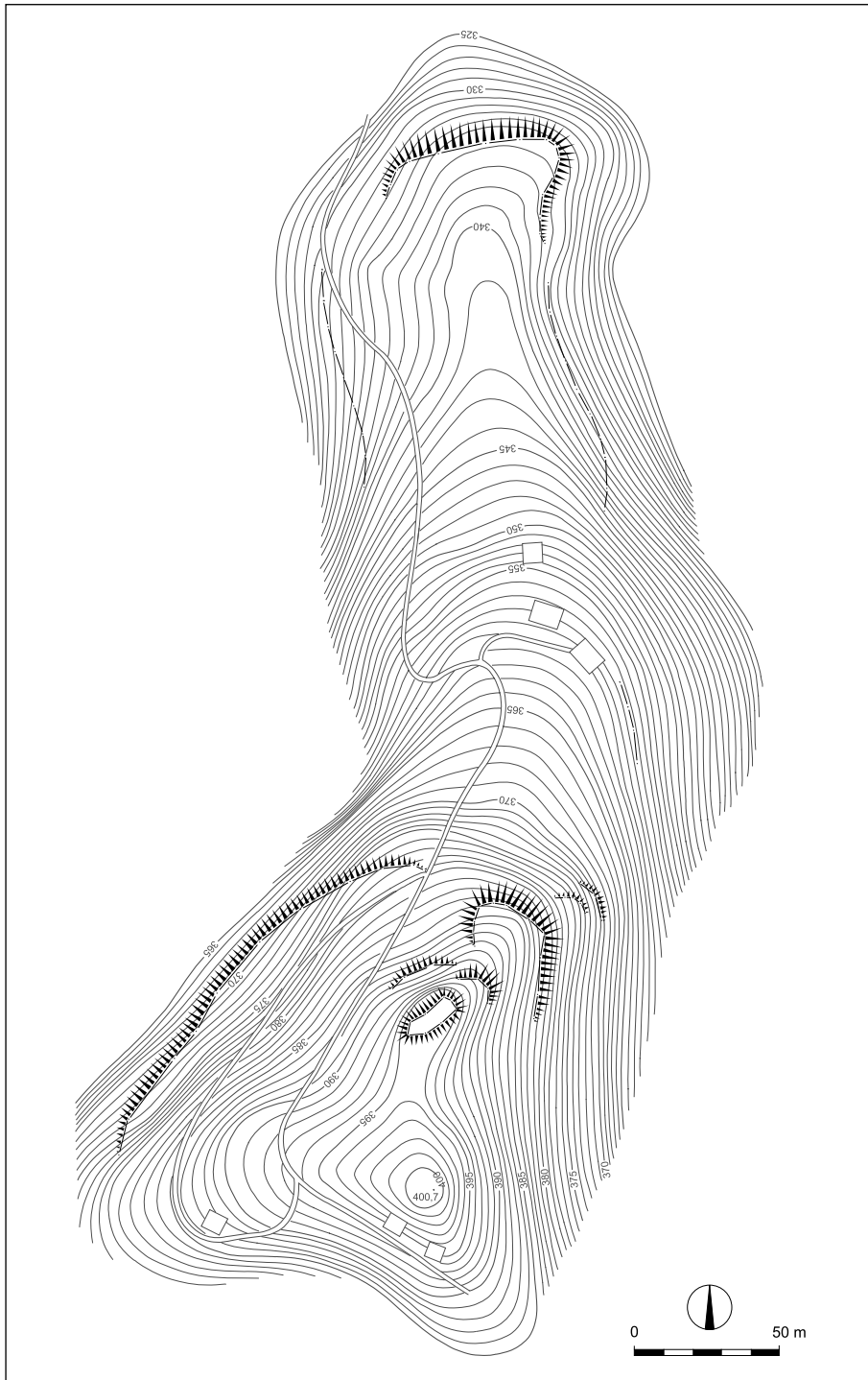
Jutro, Ponedeljska izdaja 2. 9. 1935, 2.

Pečnik 1904, 39.

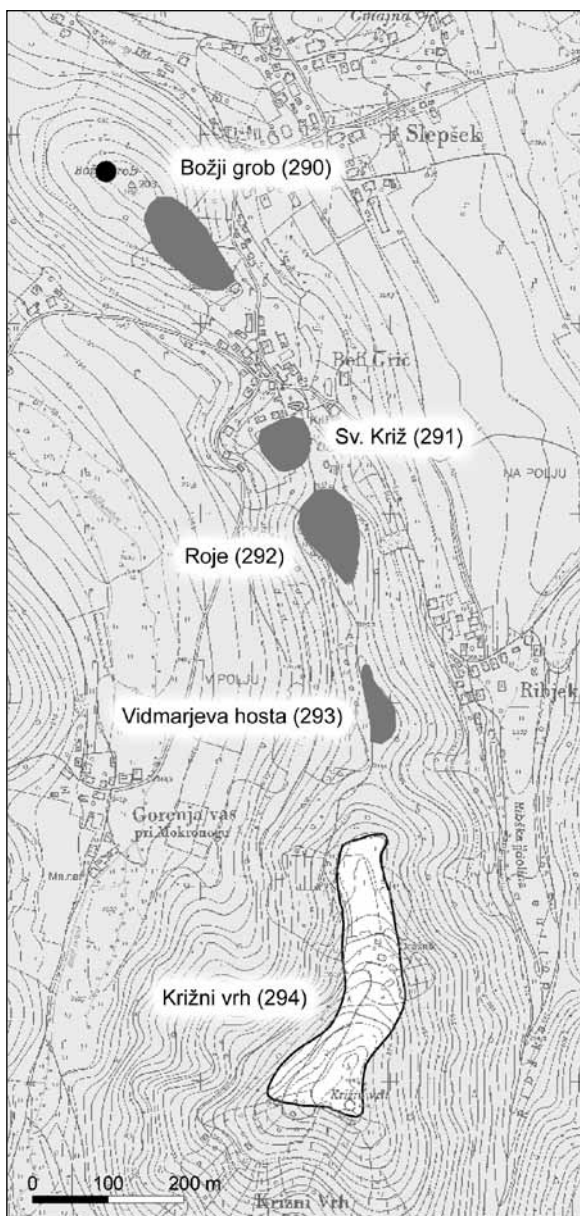
Svoljšak 1989, 211 s.

Sl. 294/2: Križni vrh nad Belim Gričem; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 294/3: Križni vrh nad Belim Gričem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 294/4: Situacijski načrt najdišč v okolici naselja Križni vrh nad Belim Gričem (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:10000.

Sl. 294/5: Križni vrh nad Belim Gričem; izkopavanje sonde 1, pogled z vzhoda. Foto: Drago Svoljšak (1988).

Sl. 294/6: Križni vrh nad Belim Gričem; sonda 2, vzhodni profil čez obod naselja. Foto: Janez Dular (1988).

Sl. 294/7: Križni vrh nad Belim Gričem; sonda 2, luknja za stojko. Foto: Janez Dular (1988).

Kat. št.: 295

Najdišče: Kalinova hosta.

Kraj: Gorenji Mokronog.

TTN5: Mokronog 46; GKY: 511375 – GKX: 87610.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Zahodno od ceste, ki pelje iz Mokronoga na Trebelno, sta na grebenu dve med seboj precej oddaljeni gomili (sl. 295/1). Mere:

Gomila 1: premer 8 m, višina 1 m (gomila je dvomljiva).

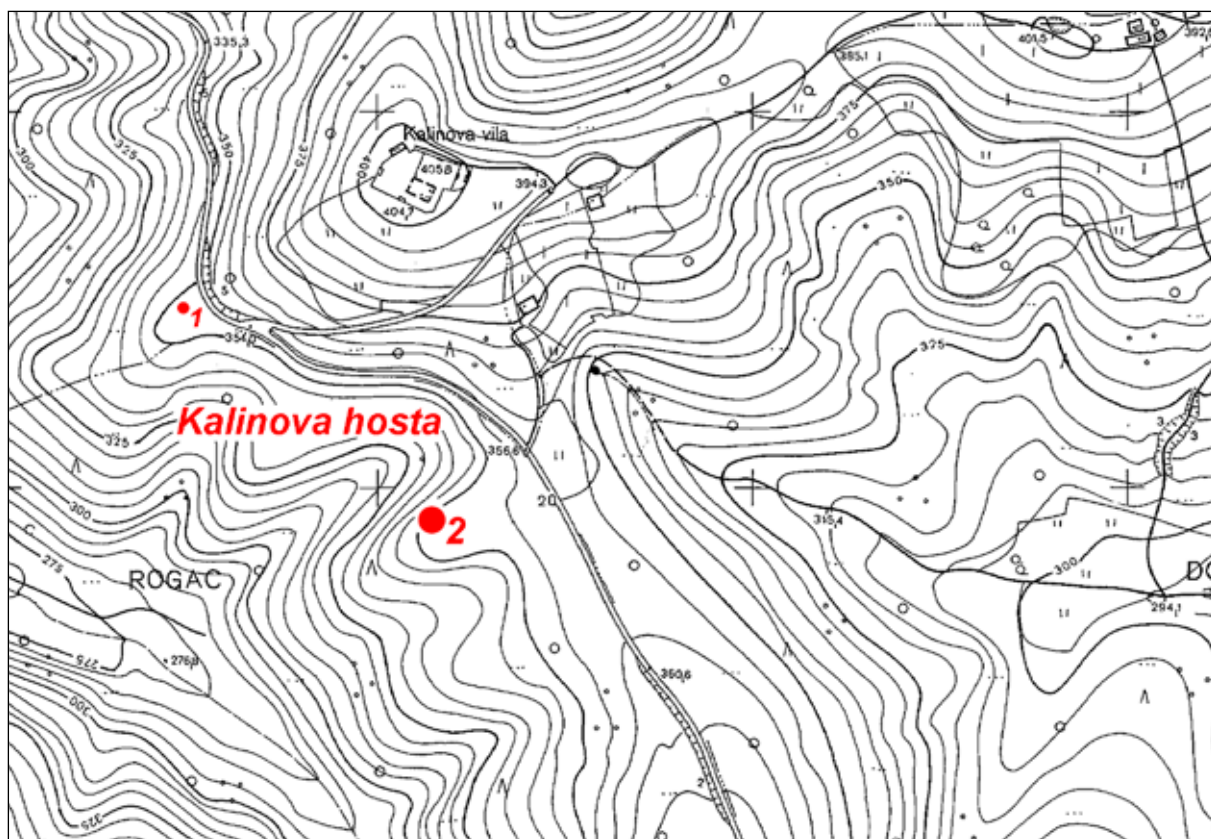
Gomila 2: premer 18 m, višina 2 m.

Potek raziskav

Gomili sta pri terenskem pregledu leta 1986 dokumentirala Borut Križ in Danilo Breščak.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

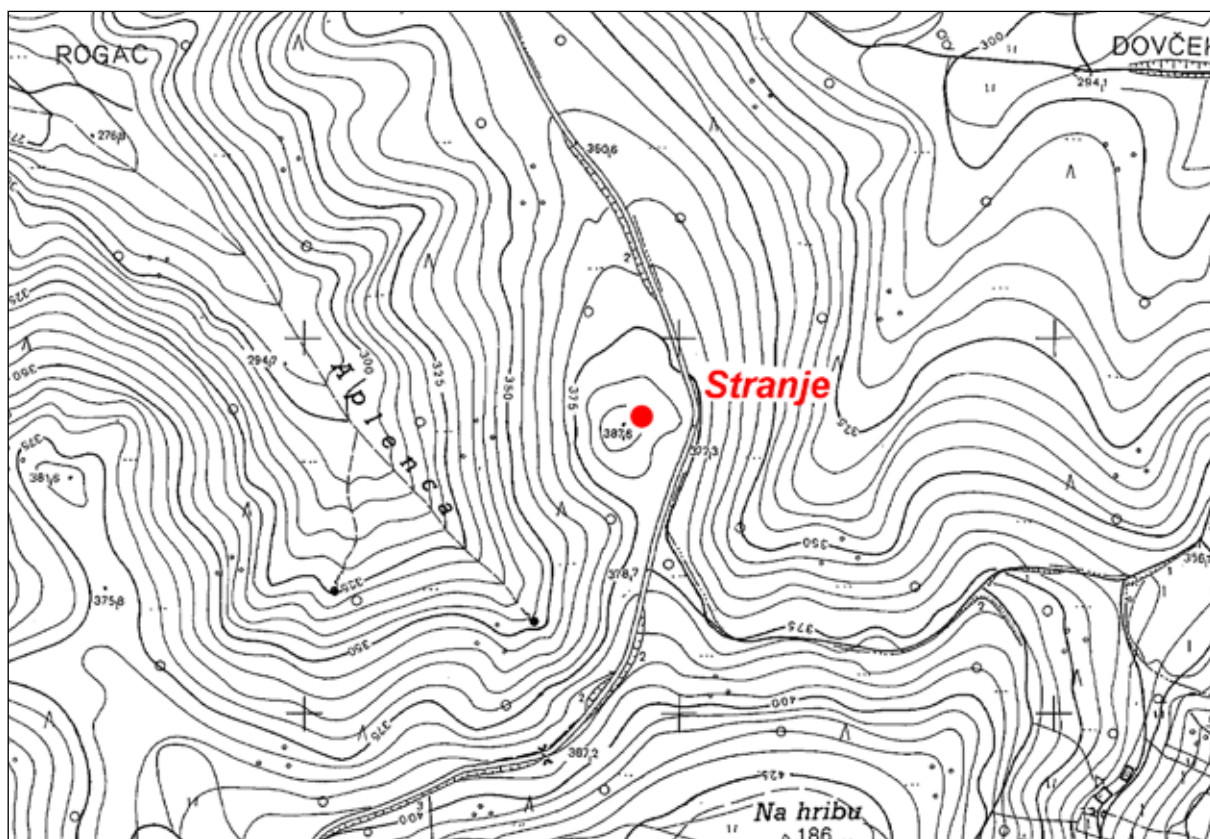
Sl. 295/1: Kalinova hosta pri Gorenjem Mokronogu; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 296*Najdišče:* Stranje.*Kraj:* Gorenji Mokronog.*TTN5:* Mokronog 46; *GKY:* 511713 – *GKX:* 87197.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*Zahodno od ceste iz Mokronoga na Trebelno je 15 m široka in 2 m visoka gomila (*sl. 296/1, 296/2*).*Potek raziskav*

Gomilo sta pri terenskem pregledu leta 1986 dokumentirala Borut Križ in Danilo Breščak.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

Sl. 296/1: Stranje pri Gorenjem Mokronogu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 296/2: Stranje pri Gorenjem Mokronogu; pogled na gomilo s severa. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 296A*Najdišče:* Dovček.*Kraj:* Gorenje Laknice.*TTN5:* Mokronog 46; *GKY:* 512156 – *GKX:* 87321.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (2 gomili).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

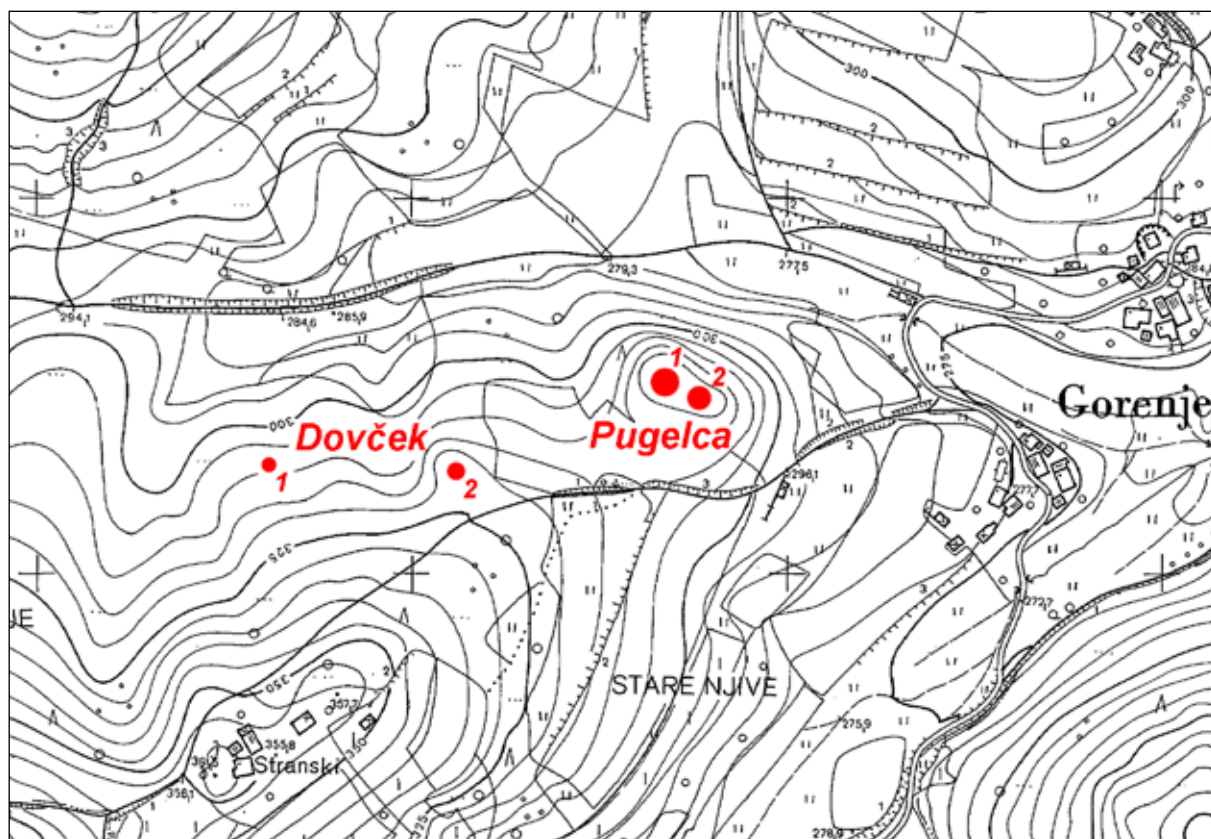
Na severnem pobočju grebena, ki se dviga nad dolino Dovček sta dve gomili (*sl. 296A/1*). Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 0,5–1,5 m (gomila ima na vrhu vkop) – (*sl. 296A/2*).

Gomila 2: premer 12 m, višina 1,5 m (*sl. 296A/3*).

Potek raziskav

Gomili sta bili prepoznani na lidarskem posnetku in preverjeni s terenskim ogledom leta 2020.

Sl. 296A/1: Dovček pri Dolenjih Laknicah in Pugelca pri Dolenjih Laknicah; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 296A/2: Dovček pri Dolenjih Laknicah, gomila 1, pogled z zahoda. Foto: Janez Dular (2020).

Sl. 296A/3: Dovček pri Dolenjih Laknicah, gomila 2, pogled z juga. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 297

Najdišče: Pugelca.

Kraj: Gorenje Laknice.

TTN5: Mokronog 46; *GKY:* 512419 – *GKX:* 87382.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na hribčku Pugelca, ki se dviga zahodno od Gorenjih Laknic, sta dve gomili (glej *sl. 296A/1*). Mere:

Gomila 1: premer 19 m, višina 2 m (gomila ima na vrhu vkop) – (*sl. 297/1*).

Gomila 2: premer 16 m, višina 1,5 m (gomila ima na vrhu vkop) – (*sl. 297/2*).

Potek raziskav

Obe gomili je maja 1885 prekopal Jernej Pečnik (*vir 1*; *Deschmann 1888, 58 in 62*; *Pečnik 1904, 39*). Leta 1886 je v Laknicah izkopal še en skeleten grob, ki je

zanimiv zaradi tega, ker je imelo veliko okostje v desni stegenici zapičeno bronasto puščično ost (*vir 2*). Ali gre za isti gomili ali kako drugo, iz arhivskih virov ni mogoče razbrati. Najdbe so prispele v Deželni muzej.

Arhivski viri

(*vir 1*) Pečnikovi pismi Dežmanu z dne 14. 5. 1885 in 28. 5. 1885 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).

(*vir 2*) Pečnikovo pismo Dežmanu z dne 8. 9. 1886 (Arhiv RS, fond AS 854, Dežman Dragotin, fasc. 3).

(*vir 3*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 60 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Deschmann 1888, 58 in 62.

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

Gabrovec 1975, Gorenje Laknice. – V: *ANSL*, 216.

Pečnik 1904, 39.

Sl. 297/1: Pugelca nad Gorenjimi Laknicami; gomila 1, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Sl. 297/2: Pugelca nad Gorenjimi Laknicami; gomila 2, pogled z juga. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 298*Najdišče:* –*Kraj:* Gorenji Mokronog.*TTN5:* Mokronog 46; *GKY:* 511888 – *GKX:* 86670
(središče naselja).*Tip najdišča:* posamična najdba.*Datacija:* mlajša železna doba.*Opis*

Dragotin Dežman omenja, da so v vinogradu proti Gorenjemu Mokronogu našli ukrivljen meč in železno verigo, ki je mojstrsko delo kovaške obrti. Predmeta sta prispela v Deželni muzej. Najdišča zaradi skromnih podatkov nismo uspeli locirati (*sl. 298/1*).

Naj omenimo še to, da je Simon Rutar najdbi iz Gorenjega Mokronoga napačno lociral v vas Ribjek (*Rutar 1891a, 138*).

Literatura

Deschmann 1889, [30].

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

Rutar 1891a, 138.

Sl. 298/1: Gorenji Mokronog; bližnja okolica vasi (vir: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Kat. št.: 299

Najdišče: Kocijanova hiša.

Kraj: Gorenje Laknice.

TTN5: Mokronog 46; *GKY:* 512122 – *GKX:* 87119.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila?).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Pri terenskem pregledu leta 1986 smo zvedeli, da so ob planiranju prostora za Kocijanovo hišo, ki je imel obliko manjšega kuclja (*sl. 299/1*), zadeli na skeletne grobove z različnimi kovinskimi pridatki. Najdbe so zavrgli. Morda je na tem mestu stala gomila, ki so jo s terenskimi deli uničili, ne smemo pa prezreti tudi Pečnikovega po-

datka, ki omenja na njivah in v gozdu blizu Kocijanove hiše plane skeletne pokope (*vir 1*).

Kot je razvidno iz letalskih posnetkov so po letu 2000 domačijo podrli, vzpetino pa zravnali. Danes so tu njive (*sl. 299/2*). Ali so pri teh posegih še kaj našli, ni znano.

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 62 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

Gabrovec 1975, Gorenje Laknice. – V: ANSL, 216.

Sl. 299/1: Kocijanova hiša pri Gorenjih Laknicah; delno poravnan kuclj ob Kocijanovi hiši, na katerem so našli grobove; pogled z jugozahoda. Foto: Janez Dular (1986).

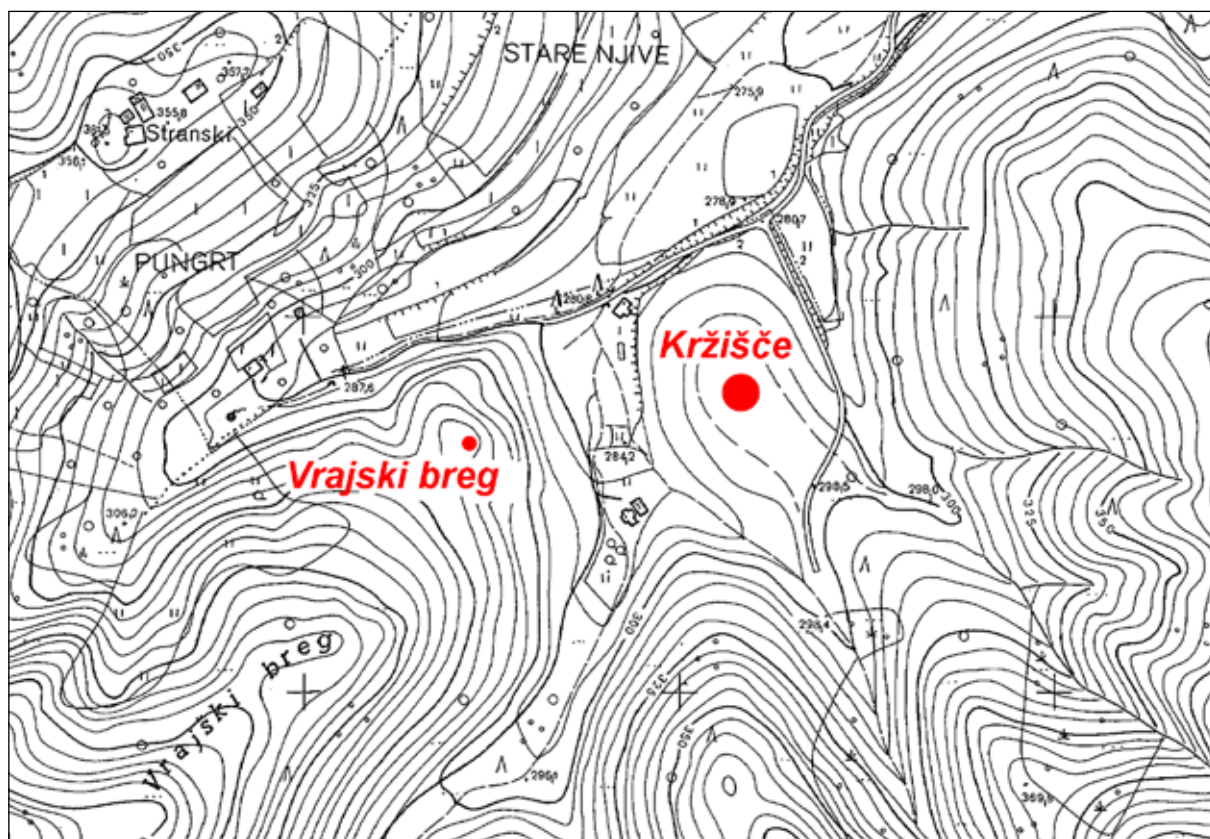
Sl. 299/2: Kocjanova hiša pri Gorenjih Laknicah; pozicija uničenega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. 1:5000.

Kat. št.: 299A*Najdišče:* Vrajski breg.*Kraj:* Gorenje Laknice.*TTN5:* Mokronog 46; GKY: 512361 – GKX: 86909.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila?).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na skrajnem severovzhodnem koncu grebena Vrajski breg je domnevna gomila s premerom okoli 10 m (*sl. 299A/1*).

Potek raziskav

Gomila je bila leta 2020 prepoznana na lidarskem posnetku, njena pristnost ni bila preverjena s terenskim ogledom.

Sl. 299A/1: Vrajski breg pri Gorenjih Laknicah in Kržišče pri Gorenjih Laknicah; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Kat. št.: 299B

Najdišče: Kržišče.

Kraj: Gorenje Laknice.

TTN5: Mokronog 46; *GKY:* 512539 – *GKX:* 86959.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na kopasti vzpetini jugozahodno od Gorenjih Laknic je 25 m široka in 3 m visoka nedotaknjena gomila (*sl. 299A/1; 299B/1*).

Potek raziskav

Gomila je bila prepoznana na lidarskem posnetku in leta 2020 preverjena s terenskim ogledom.

Sl. 299B/1: Kržišče pri Gorenjih Laknicah; pogled na gomilo z juga. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 300

Najdišče: Grad.

Kraj: Gorenji Mokronog.

TTN5: Mokronog 46; GKY: 512192 – GKK: 86256.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: prazgodovina, pozna antika, zgodnji srednji vek.

Opis

Na grebenu, ki se pod cerkvijo Sv. Petra strmo spušča v dolino Laknic, so ohranjeni ostanki srednjeveškega gradu Gorenji Mokronog (sl. 300/1). Razvalina je bil že v Valvasorjevem času. Groblja je v sredini precej poškodovana, saj jo je presekala gozdna pot, ki drži v dolino Laknic. Glavni del ruševin je na dveh dvignjenih mestih, kjer se v konfiguraciji tal še slutijo zidovi. Na severnem pobočju so štiri manjše terase. Razvrščene so ena nad drugo prav po najožjem predelu grebena. Terasah smo pri pregledu terena leta 1986 naredili nekaj manjših sond, ki so bile vse negativne. Pač pa smo v profilu poti, ki so jo vrezali po vzhodnem pobočju, našli precej srednjeveške keramike in živalskih kosti. Vmes sta bila tudi dva fragmenta prazgodovinske lončenine, ki sta skromen dokaz, da je bil greben morda obljuden že v starejših obdobjih.

Potek raziskav

Pomen naselja je spoznal že Jernej Pečnik, ki je ruševine in nedaleč stran odkrite grobove pripisal

romaniziranim staroselcem (*vir 1, Pečnik 1904, 43*). Njegove ugotovitve so potrdile tudi novejša raziskava, ki jih je med letoma 1996 in 1999 opravil Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta pod vodstvom Uroša Bavca, ki so se mu kasneje pridružili še sodelavci Inštituta za arheologijo ZRC SAZU. Locirano in delno raziskano je bilo poznoantično grobišče na Vrajku (*Bavec 1998, 31 s; Bavec 2003, 325 ss*) ter ugotovljene sledi prazgodovinske, poznoantične in zgodnjersrednjeveške poselitve na območju Gradu (*Bavec, Pleterski 2001, 31; Bavec 2006a, 52*). Bogate najdbe, zlasti lončenine, so omogočile študij prehoda iz pozne antike v zgodnji srednji vek (*Pleterski, Belak 2002, 98 ss*).

Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 61 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Bavec 1998, 31 s.

Bavec 2003, 325 ss.

Bavec 2006a, 52.

Bavec, Pleterski 2001, 31.

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

Pečnik 1904, 43.

Pleterski, Belak 2002, 98 ss.

Šašel 1975, Gorenji Mokronog. – V: ANSL, 229.

Sl. 300/1: Grad pri Gorenjem Mokronogu; pozicija naselja (vir: ArcGIS © ARSO). M. = 1:2500.

Kat. št.: 301

Najdišče: Stari Bajhovec.

Kraj: Drečji Vrh.

TTN5: Mokronog 46; *GKY:* 513442 – *GKX:* 86088.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na vzhodnem pobočju Bajhovca so tri gomile (*sl. 301/1*). Mere:

Gomila 1: premer 12 m, višina 1 m.

Gomila 2: premer 12 m, višina 1 m (*sl. 301/2*).

Gomila 3: premer 20 m, višina 2 m (na vrhu je rahel vkop) – (*sl. 301/3*).

Potek raziskav

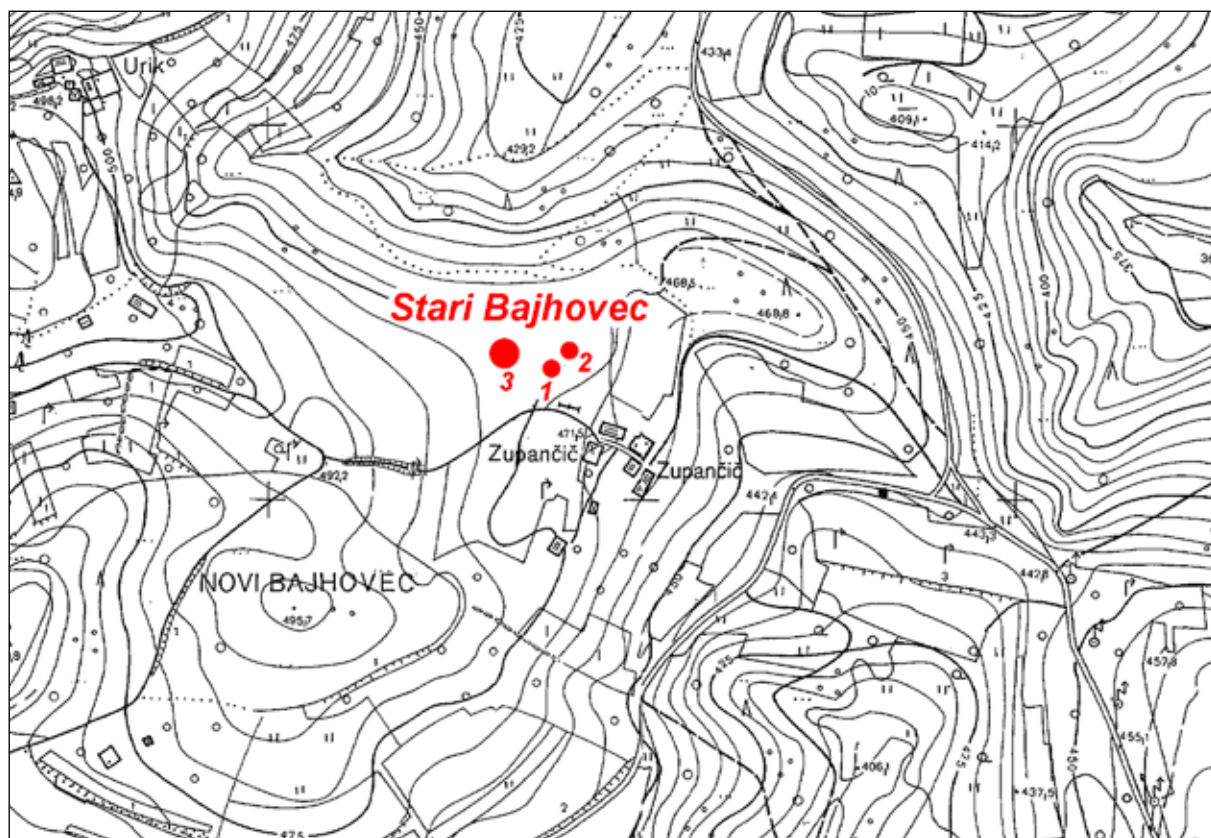
Eno od gomil pri Drečjem Vrhu je leta 1897 za Deželni muzej zakupil Ignac Kušljan (*vir 1*). V arhivskih virih ni podatka, da bi jo prekopal.

Arhivski vir

(*vir 1*) I. Kušljan, Zapisnik in poslovna knjiga 1897–1923, 34 (Arhiv AO NMS).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 308.

Sl. 301/1: Stari Bajhovec pri Drečjem Vrhu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. 1:5000.

Sl. 301/2: Stari Bajhovec pri Drečjem Vrhu; pogled na gomilo 2 s severovzhoda. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 301/3: Stari Bajhovec pri Drečjem Vrhu; pogled na gomilo 3 z jugovzhoda. Foto Janez Dular (1986).

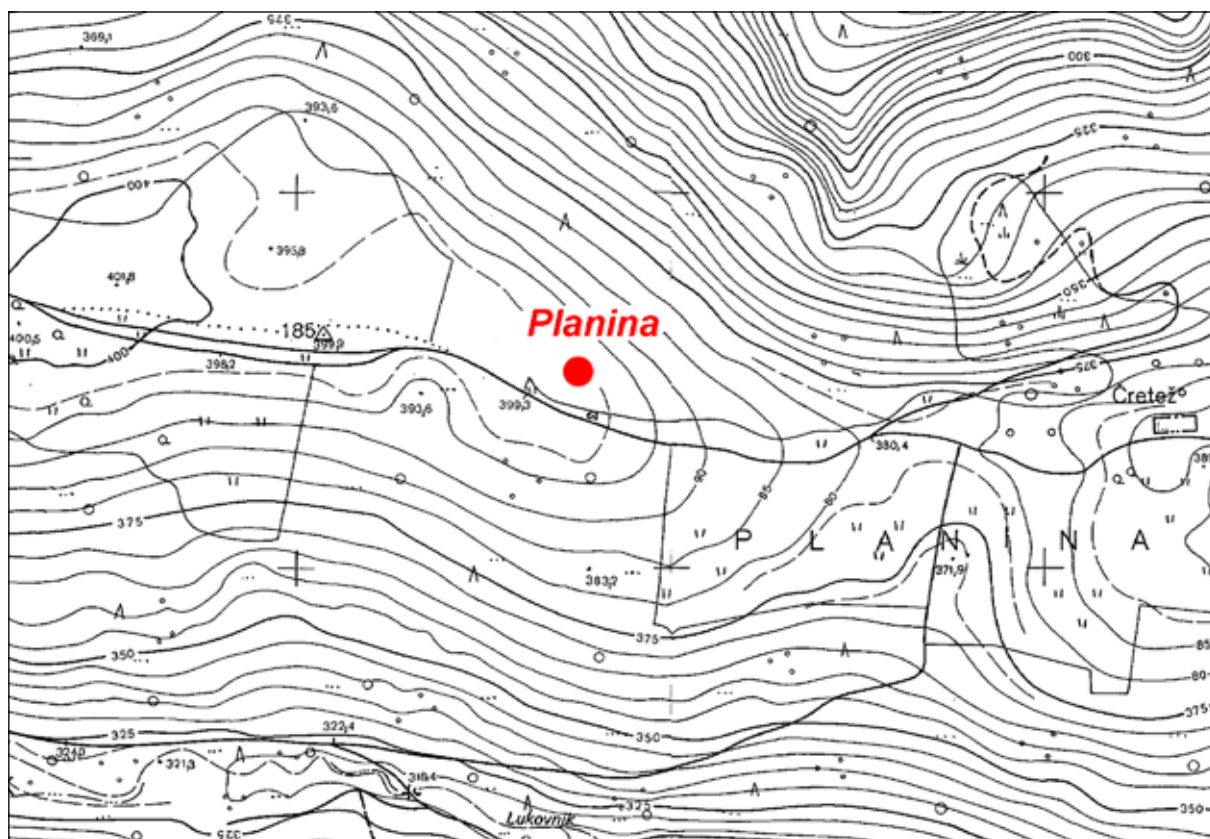

Kat. št.: 301A*Najdišče:* Planina.*Kraj:* Drečji Vrh.*TTN5:* Mokronog 46; GKY: 515688 – GKX: 86883.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na temenu ploskega grebena, ki se vleče vzhodno od Drečjega vrha, je 20 m široka in 1,5 m visoka gomila (*sl. 301A/1, 301A/2*). Z jugovzhodne strani je do polovice odnesena.

Potek raziskav

Gomila je bila prepoznana na lidarskem posnetku in leta 2020 preverjena s terenskim ogledom.

Sl. 301A/1: Planina pri Drečjem Vrh; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 301A/2: Planina pri Drečjem Vrhu; pogled na gomilo severozahoda. Foto: Janez Dular (2020).

Kat. št.: 301B*Najdišče:* Srednji hrib.*Kraj:* Drečji Vrh.*TTN5:* Mokronog 46; *GKY:* 514529 – *GKX:* 86471.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (4 gomile).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na kopastem Srednjem hribu severovzhodno od Drečjega Vrha, ki ga s severne strani zamejuje dolina

Srebrnice, z juga pa potok Lukovnik, so med seboj precej oddaljene štiri gomile (*sl. 301B/1*). Mere:

Gomila 1: premer 11 m (na vrhu je vkop).

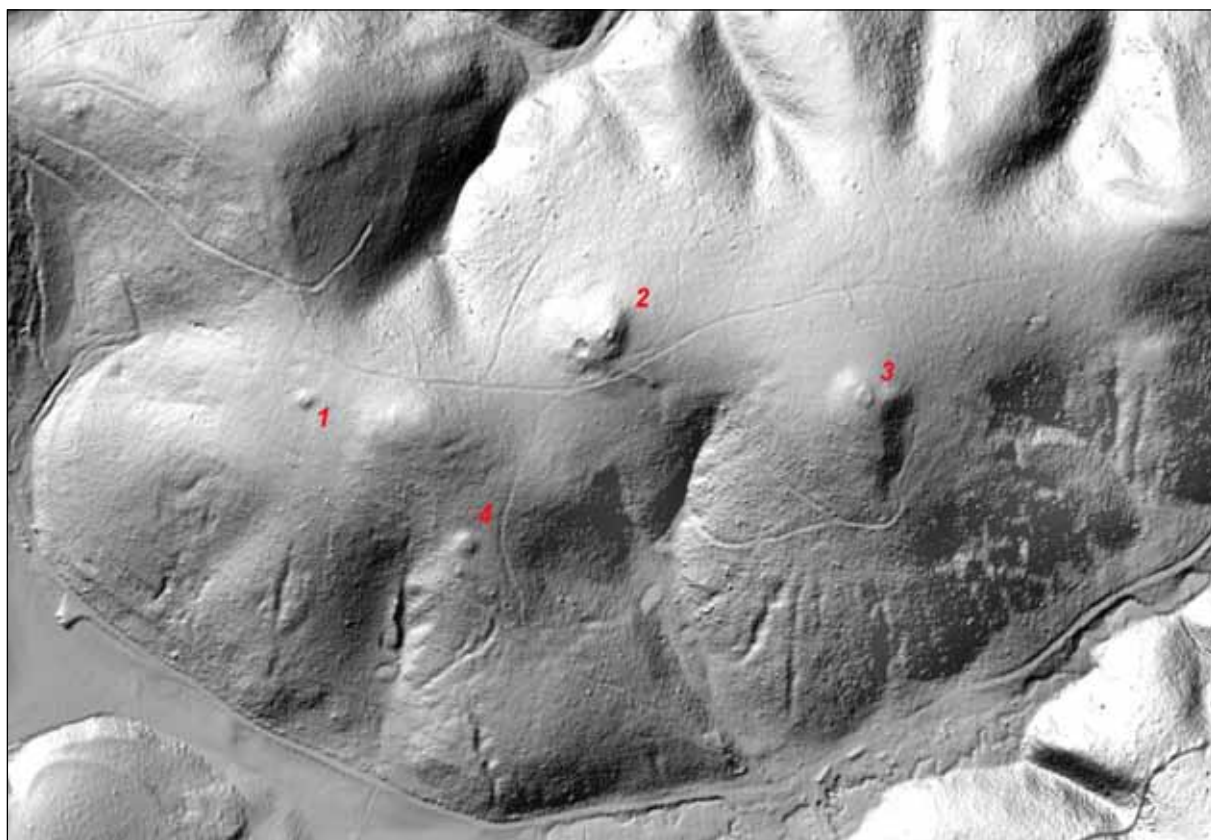
Gomila 2: premer 10 m (na vrhu je vkop).

Gomila 3: premer 12 m (na vrhu je vkop).

Gomila 4: premer 13 m (na vrhu je vkop).

Potek raziskav

Gomile so bile leta 2020 prepoznane na lidarskem posnetku in niso bile preverjene s terenskim ogledom.

Sl. 301B/1: Srednji hrib pri Drečjem Vrhu; pozicije gomil (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 301C

Najdišče: Dobovec.

Kraj: Čužnja vas.

TTN5: Mokronog 46; *GKY:* 515808 – *GKX:* 86288.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

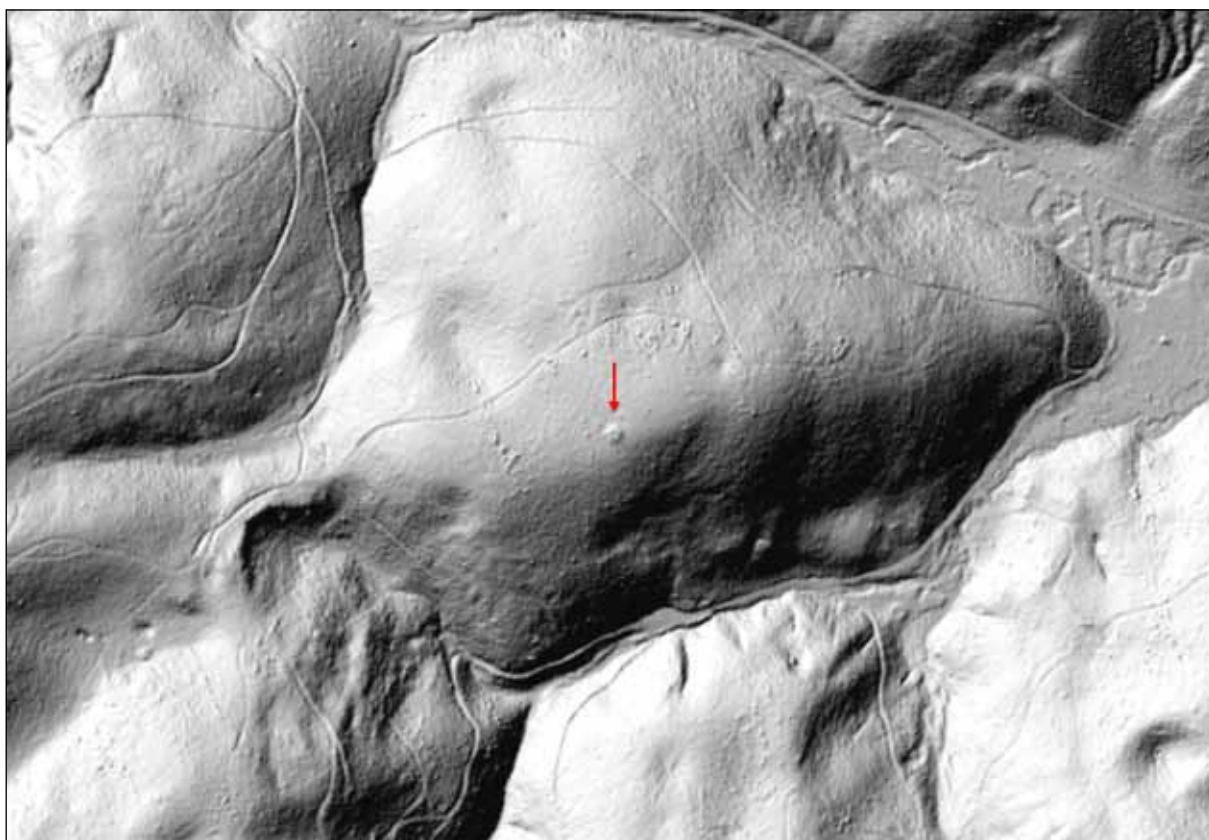
Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na Dobovcu, kopastem grebenu severno od Čužnje vasi, je 12 m široka gomila, ki ima na temenu sled kopanja.

Potek raziskav

Gomila je bila leta 2020 prepoznana na lidarskem posnetku in ni bila preverjena s terenskim ogledom.

Sl. 301C/1: Dobovec pri Čužnji vasi; pozicija gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 302*Najdišče:* Sv. Ana.*Kraj:* Vrhpeč.*TTN5:* Novo mesto 13; *GKY:* 505600 – *GKX:* 81960.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* bakrena doba, pozna bronasta doba, starejša železna doba, mlajša železna doba, poznoantična doba.*Opis*

Na skrajnem severnem koncu Mirnopedške doline se dviga kopast hrib, na katerem stoji podružnična cerkev sv. Ane (sl. 302/1, 302/2). Vrh ima strma severna in južna pobočja, proti vzhodu in zahodu pa je dostop nanj lažji, vendar kljub temu dokaj strm. Ob južnem vznožju sv. Ane je jama Zijalo, kjer priteče drugič na dan potok Temenica.

Naselje ima sklenjen obod (sl. 302/3). Na zahodni in južni strani je ohranjen kot rob terase z močno, tudi do 8 m široko ježo. Ta postane izrazita zlasti v jugovzhodnem vogalu, medtem ko so jo na južni strani poškodovali z rigolanjem za vinograd in s kopanjem vojaškega jarka. Ko obod zavije proti severu, ježa postopoma slabi in se izteče v pobočju.

Na vsej severni strani nasip ni ohranjen, ker je očitno zdrsnil po strmini. Rob naselja pa je kljub temu jasen, saj se razmeroma ravno zemljišče v notranjosti tako ostro prevesi v strmino, da ni nobenega dvoma, kod je potekal.

Kje je bil vhod v naselje ni čisto jasno. Pričakovati bi ga smeli na vzhodni strani, kjer pripelje na vrh tudi sedanja pot. Zanimivo je, da ni bilo v profilu useka dovoljne poti, ki se je dokaj globoko zarezala v nasip, niti najmanjšega sledu kamnite konstrukcije. Pod tankim slojem humusa se namreč nadaljuje do 40 cm debel sloj svetlejšje, nato pa še plast nekoliko temnejše pečene zemlje, v kateri je polno kamnitega drobirja (dolomitni apnenec). Gre torej za nasip, ki je bil na tem mestu prerezan preko 1 m globoko in ki do te globine ni pokazal temeljev kamnitega zidu (sl. 302/4).

Notranjost naselja je prostrana. Za robom se zlasti na južni strani širi skoraj ravna do 25 m široka terasa (sl. 302/5), raven pa je tudi teren na vrhu okoli cerkve. Zanimivo je, da je na severozahodnem pobočju, torej že zunaj naselja, nekaj manjših teras, ki bi bile lahko prav tako ostanek nekdanje poselitve. Teraso so široke 2–3 m in dolge do 15 m.

Pripadajoči grobišči sta bili na zahodnem vrhu Sv. Ane nad kamnolomom (kat. št. 302A) in jugovzhodno pod naseljem na ledini Laze (kat. št. 203).

Sl. 302/1: Sv. Ana nad Vrhpečjo in Laze nad Vrhpečjo; poziciji naselja in grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Potek raziskav

Naselje na Sv. Ani omenja že Alfons Müllner, znano pa je bilo tudi Jerneju Pečniku (*Müllner 1879, 98 s; Pečnik 1904, 32; vir 1*). Leta 1989 je ekipa Inštituta za arheologijo v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na gradišču izkopala sondo in na osnovi najdb ugotovila, da je bil hrib obljuden v eneolitiku, nato pa v pozni bronasti dobi, starejši in mlajši železni dobi in pozni antiki. Od poselitvenih struktur je bila ugotovljena le ena hodna površina, vse ostale plasti pa so bile nanese postopoma z naravnimi procesi. Odkriti so bili tudi ostanki kamnitega zidu, ki najverjetneje sodi v mlajšo železno dobo (*Tecco Hvala 1990b, 65; Dular et al. 1991, 76 ss*).

Arhivski vir

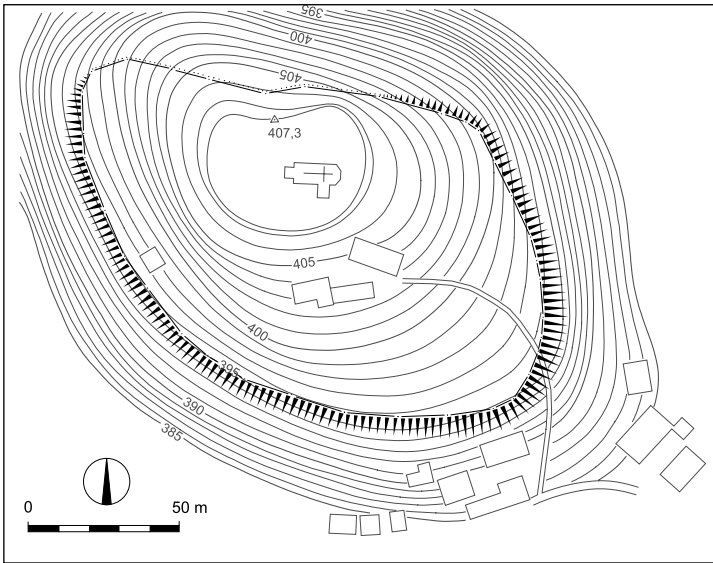
(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 36 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular et al. 1991, 76 ss.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 310, sl. 223.
 Müllner 1879, 98 s.
 Pečnik 1904, 32.
 Petru 1975, Vrhpeč. – V: ANSL, 232.
 Tecco Hvala 1990b, 65.

Sl. 302/2: Sv. Ana nad Vrhpečjo; pogled na naselje z zahoda. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 302/3: Sv. Ana nad Vrhpečjo; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 302/4: Sv. Ana nad Vrhpečjo; usek poti čez vzhodni obod naselja. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 302/5: Sv. Ana nad Vrhpečjo; zahodni rob naselja, pogled z juga. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 302/6: Sv. Ana nad Vrhpečjo; terasa za južnim robom naselja. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 302A

Najdišče: Nad kamnolomom.

Kraj: Vrhpeč.

TTN5: Novo mesto 3; *GKY:* 504995 – *GKX:* 82030.

Tip najdišča: naselje, grobišče.

Datacija: bronasta doba, mlajša železna doba.

Opis

Najdišče leži na zahodnem kopastem vrhu Gradišča Sv. Ana, v katerega se je s severne strani zajedel velik kamnolom (*sl. 302A/1*).

Potek raziskav

Leta 2011 je ekipa Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Novega mesta zaradi predvidene širitve kamnoloma na vrhu vzpetine izkopala osem testnih sond, ki so odkrile skromne ostanke bronastodobnega naselja (*sl. 302A/2*). Pomembnejše je bilo odkritje groba iz mlajše železne dobe v sondi 3, ki nakazuje možnost obstoja grobišča, ki je pripadalo naselju na Sv. Ani (*Mason, Pintér 2012, 46; Mason 2013, 88 s.*)

Sl. 302A/2: Nad kamnolomom nad Vrhpečjo; pozicije testnih sond (po Mason, Pintér 2012).

Literatura

Mason 2013, 88 s.

Mason, Pintér 2012, 46.

Sl. 302A/1: Nad kamnolomom nad Vrhpečjo; pozicija naselja in grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 302B

Najdišče: Štirice.

Kraj: Jordankal.

TTN5: Novo mesto 13; GKY: 504574 – GKX: 80701.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

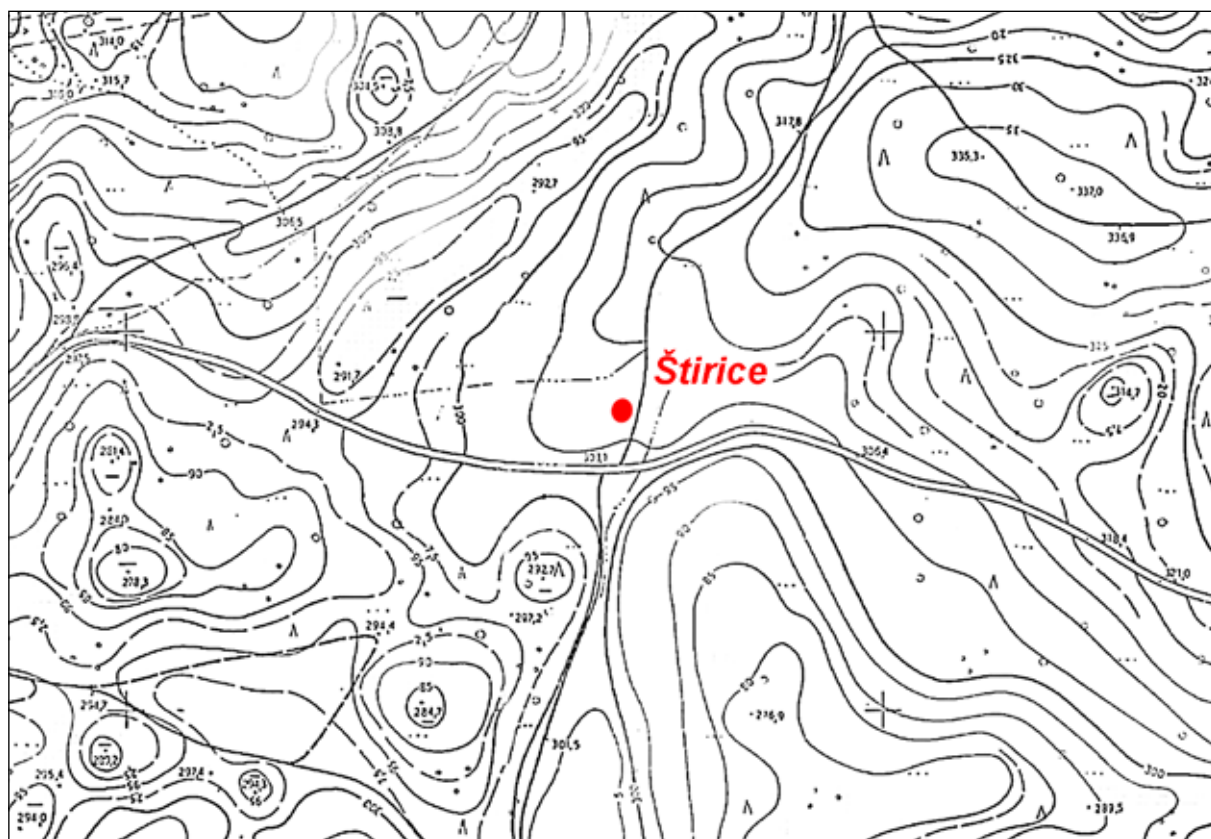
Gomila leži v gozdu na križišču cest ki peljejo iz Mirne Peči v Dobrnič in iz Globodolskega polja proti Vrhpeči (sl. 302B/1). Velikost: 16 x 14 m, višina 2,5 m.

Potek raziskav

Gomilo je pri terenskem pregledu dokumentiral Borut Križ (Križ 2014b, 86).

Literatura

Križ 2014b, 86.

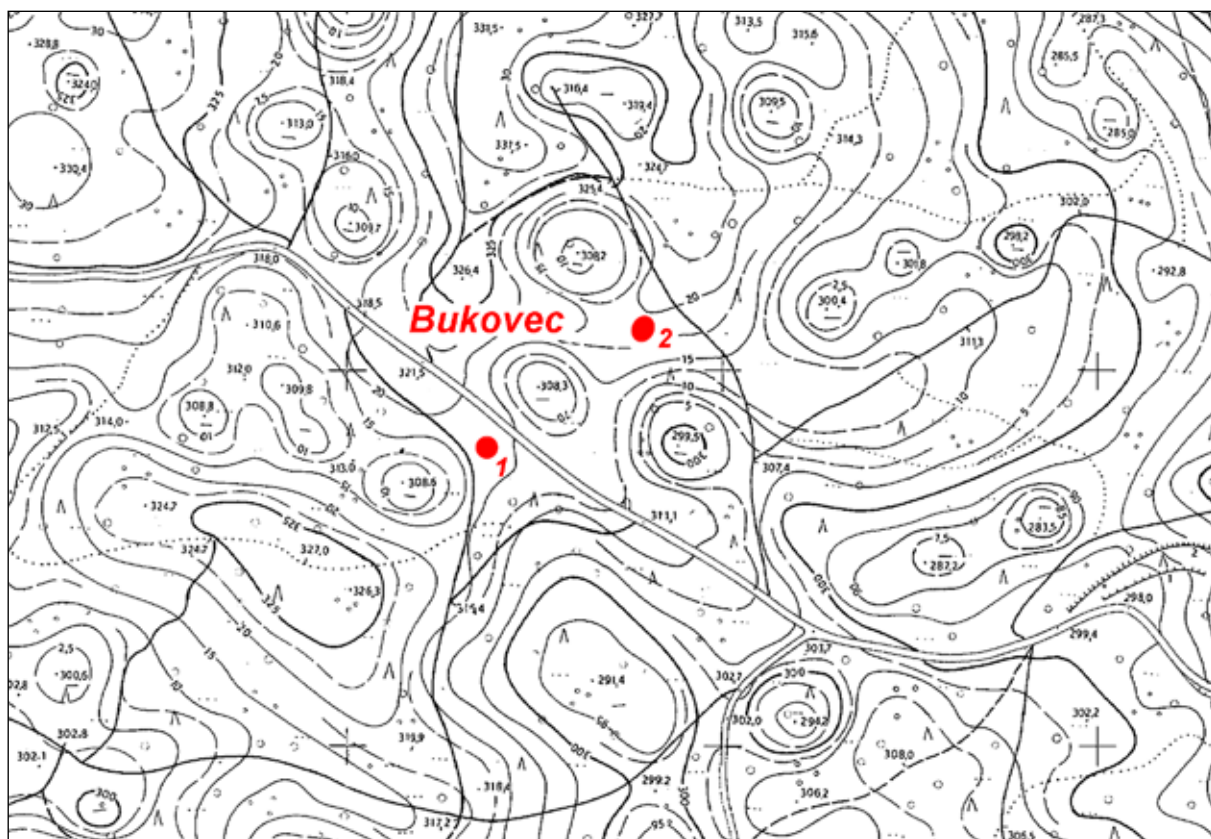

Sl. 302B/1: Štirice pri Jordankalu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 302C*Najdišče:* Bukovec.*Kraj:* Vrhpeč.*TTN5:* Novo mesto 13; GKY: 505454 – GKX: 80528.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (2 gomili).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*V gozdu Bukovec, južno od Vrhpeči, sta dve dvom-
ljni gomili (*sl. 302C/1*). Mere:

Gomila 1: premer ca. 12 m.

Gomila 2: premer ca. 15 x 18 m.

*Potek raziskav*Gomili sta bili dokumentirani s pomočjo lidarskega
posnetka in nista bili preverjeni s terenskim ogledom

Sl. 302C/1: Bukovec pri Vrhpeči; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 303*Najdišče:* Laze.*Kraj:* Vrhpeč.*TTN5:* Novo mesto 13; *GKY:* 506010 – *GKX:* 81726.*Tip najdišča:* grobišče.*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Kolikor je možno razbrati iz skopihotic in pripovedovanja domačinov, se je grobišče razprostiralo na njivah ob obeh straneh poti, ki pelje na Sv. Ano (*sl. 303/1*).

Potek raziskav

Na njivah pod Sv. Ano naj bi po Pečnikovem podatku stalo nekaj gomil. Kmetje so jih razorali in pri tem našli zapestnice, sulice in bronasto situlo, ki so jo razbili (*vir 1; Pečnik 1904, 32*). Dva predmeta, ki izvirata najverjetneje prav s tega območja, je leta 1902 poslal v dunajski Naravoslovni muzej (*vir 2*). Objavil ju je Janez Dular (*Dular 2003, 165 s*).

Podatek v ANSL (*Petru 1975, 232*), po katerem naj bi Pečnik pri Sv. Ani tudi raziskoval, ne drži, saj je iz citiranega pisma (*vir 3*) razvidno, da si je najdišče le ogledal.

Pri terenskem pregledu leta 1986 smo izvedeli, da so domačini pred drugo svetovno vojno na njivah desno od poti k Sv. Ani večkrat zadeli na posode s pepelom, ki so bile pokrite s kamnitimi ploščami. Najdbe so zavrgli.

Arhivski viri

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 37 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

(*vir 2*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 30. 8. 1902 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 3*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 5. 2. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 165 s, t. 8: 6–7.

Dular, Tecco Hvala 2007, 310.

Pečnik 1904, 32.

Petru 1975, Vrhpeč. – V: ANSL, 232.

Sl. 303/1: Laze nad Vrhpečjo; pogled na območje grobišča z vzhoda. Foto: Janez Dular (1986).

Kat. št.: 304

Najdišče: Zelkova hosta.

Kraj: Rihpovec.

TTN5: Novo mesto 4; *GKY:* 508106 – *GKX:* 84379.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na vzhodnem pobočju Rihpovca je v gozdu 19 m široka in 1,5 m visoka gomila (*sl. 304/1, 304/2*). Na vrhu je sled kopanja.

Potek raziskav

Gomilo je odkril Jernej Pečnik in jo jeseni 1901 prekopal na račun Prazgodovinske komisije (*vir 1; Rutar*

1902, [43]; Pečnik 1904, 40; Mader 2018, 404 s). Najdbe je poslal v Naravoslovni muzej, objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 199 ss*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 26. 10. 1901 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 199 ss, t. 32–35.

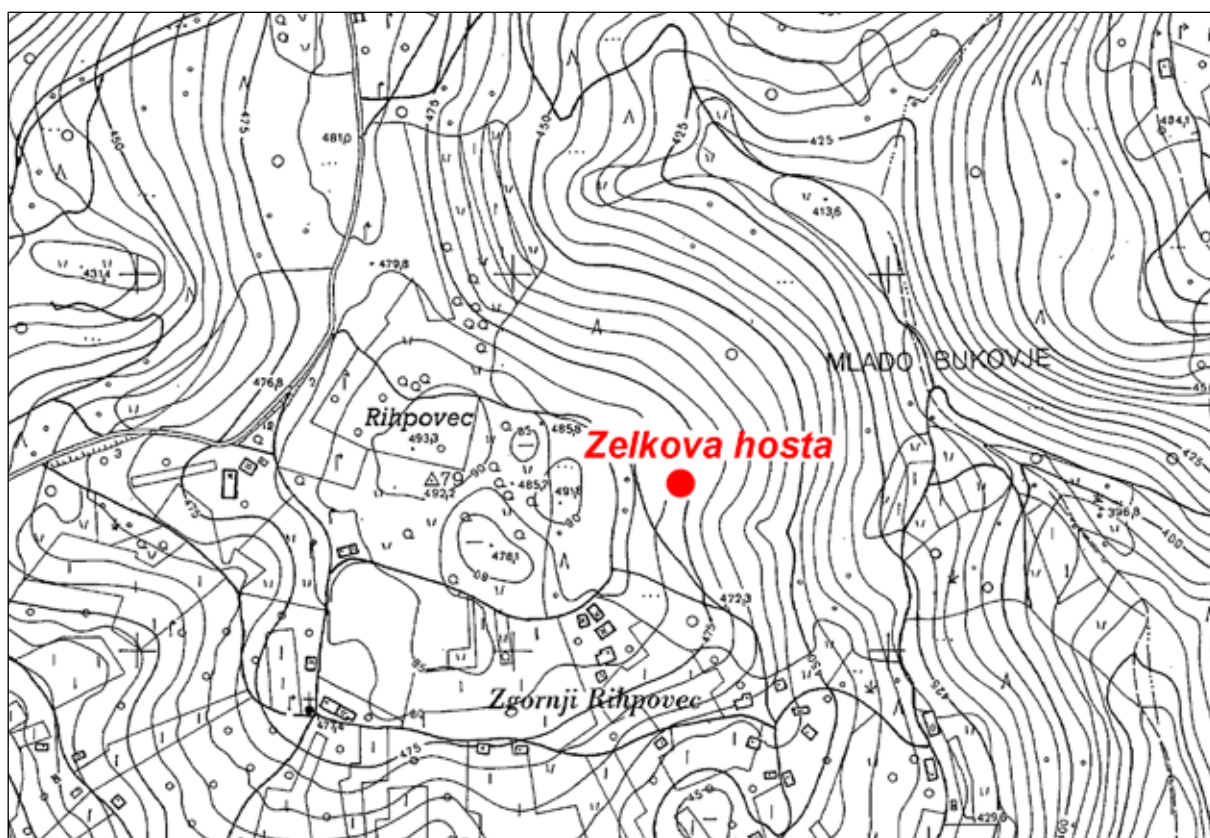
Dular, Tecco Hvala 2007, 310.

Knez 1975, Rihpovec. – V: *ANSL*, 231.

Mader 2018, 404 s

Pečnik 1904, 40.

Rutar 1902, [43].

Sl. 304/1: Zelkova hosta nad Rihpovcem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 304/2: Zelkova hosta nad Rihpovcem; pogled na gomilo z zahoda. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 305*Najdišče:* Ostrvec.*Kraj:* Rihpovec.*TTN5:* Novo mesto 4; GKY: 508500 – GKX: 84885.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na zahodnem pobočju Ostrvca, kopastega hriba, ki se dviga nad istoimenskim zaselkom, je gomila, ki meri v premeru 14 m, visoka pa je 2 m (*sl. 305/1, 305/2*). Na vrhu gomile je sled vkopa.

Potek raziskav

Gomilo je jeseni 1901 na stroške Prazgodovinske komisije prekopal Jernej Pečnik in najdbe poslal na Dunaj (*vir 1; Mader 2018, 385 s*). Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 199 ss*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 26. 10. 1901 (Fundaktenarchiv NHMW).

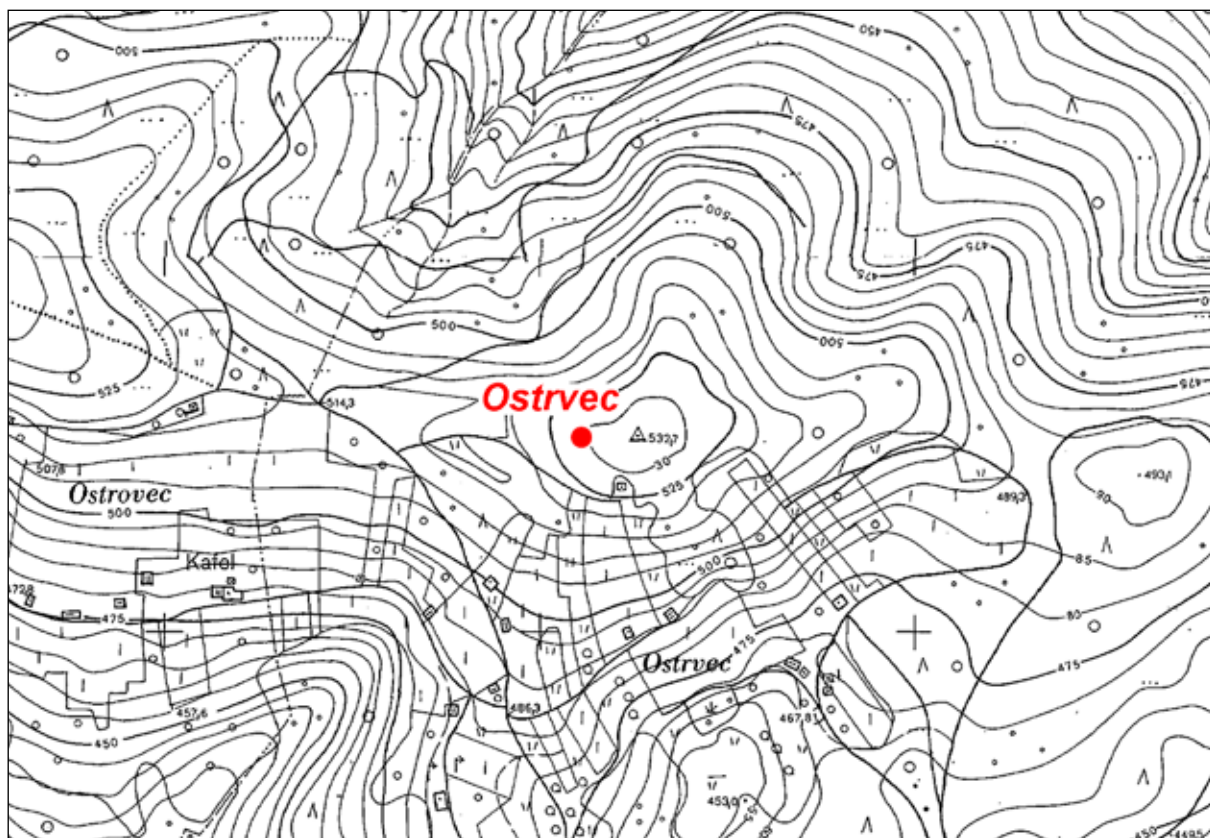
Literatura

Dular 2003, 197 ss, t. 30–31.

Dular, Tecco Hvala 2007, 310.

Knez 1975, Rihpovec. – V: ANSL, 231.

Mader 2018, 385 s.

Sl. 305/1: Ostrvec nad Rihpovcem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

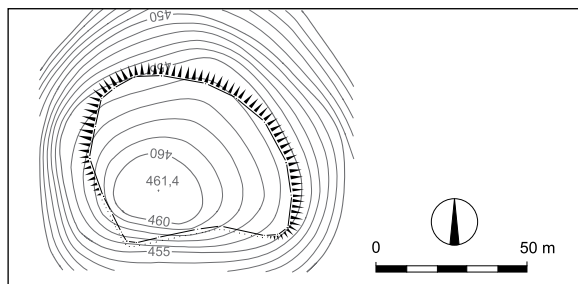
Sl. 305/2: Ostrvec nad Rihpovcem; Pogled na gomilo z zahoda. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 306*Najdišče:* Hrib.*Kraj:* Gorenje Zabukovje.*TTN5:* Novo mesto 5; *GKY:* 509469 – *GKX:* 84955.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* prazgodovina.**Opis**

Jugozahodno od Gorenjega Zabukovja se iz ozke grape, v kateri izvira potok Radulja, dviga manjši kopast grič, na katerem so ohranjeni ostanki prazgodovinskega naselja (*sl. 306/1*). Hrib leži na koncu ozke doline in je nižji od okoliških vrhov.

Ostanki naselja na Hribu so dobro vidni. Obod se je ohranil kot lepa ježa, ki je dobila z oranjem jasen rob (*sl. 306/2*). Na vrhu je bila namreč njiva, ki pa so jo opustili, zato jo je prerasla vegetacija. Ježa je ohranjena zlasti na severnem in vzhodnem predelu, medtem ko je potek oboda na zahodu in jugu manj jasen. Tu so nasipi zaradi velike strmine očitno spolzeli po pobočjih. Teren v notranjosti se od vseh strani dokaj enakomerno dviga proti najvišjem predelu naselja, ki je skalnat. Vhoda za zdaj ni mogoče locirati.

Sl. 306/2: Hrib nad Gorenjim Zabukovjem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

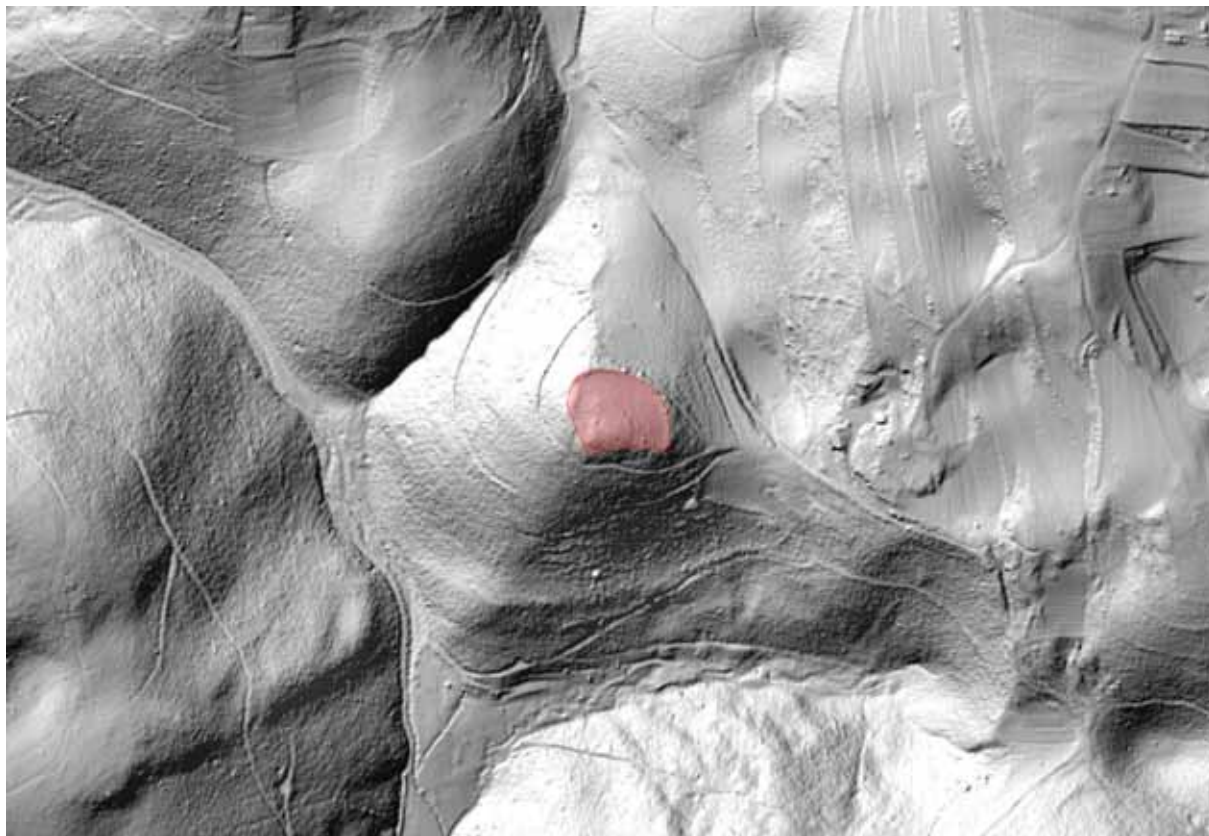
Potek raziskav

Naselje omenja Borut Križ (*Križ 1987c, 242*). Leta 1987 smo sodelavci Inštituta za arheologijo v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* v severozahodnem predelu naselja izkopalni 1 m x 1 m veliko sondo, da bi preverili debelino plasti. Nasutje je bilo vseskozi iz zbite rjave zemlje. Na globini 70–80 cm se je pojavila živa skala. Najdbe so redke: le nekaj koščkov prazgodovinske keramike in hišnega ometa.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 310, sl. 224.

Križ 1987c, 242.

Sl. 306/1: Hrib nad Gorenjim Zabukovjem; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 307

Najdišče: Srobotnica.

Kraj: Gorenje Zabukovje.

TTN5: Mokronog 45; GKY: 510040 – GKX: 85660.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na vrhu hriba Srobotnica je 15 m široka in do 2,5 m visoka gomila (sl. 307/1). Na njeni severni strani je velik vkop, dva manjša pa sta še na severovzhodni in južni strani. Hrib prekriva listnati gozd, večja drevesa pa rastejo tudi na sami gomili.

Potek raziskav

Gomile pri Zabukovju omenja Jernej Pečnik, ki pripominja, da so eno prekopali kmetje, najdbe pa zavrgli (vir 1; vir 2). Ali je bila to tista, ki se nahaja na hribu

Srobotnica in za katero pravi, da je še posebej velika, ni jasno. Se je pa, kot kaže, velike gomile pri Zabukovju lotil Pečnik sam in jo prekopal leta 1902 (Pečnik 1904, 43).

Podatek v ANSL (Knez 1975, 229), ki omenja kot najdišče gomile hrib Zglavnico pri zaselku Srobotnica je napačno prepisan.

Arhivska vira

(vir 1) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 117 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

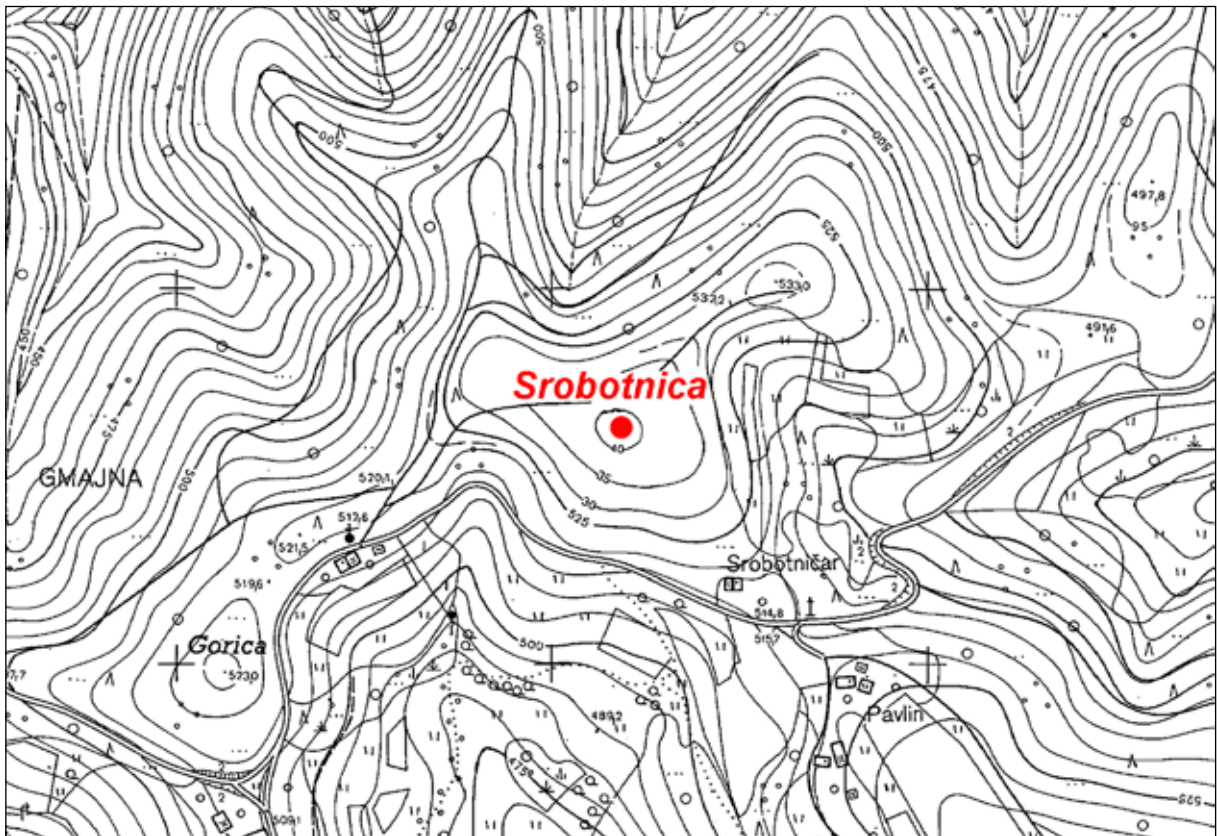
(vir 2) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 7. 7. 1900 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 311.

Knez 1975, Dolenje Zabukovje. – V: ANSL, 229.

Pečnik 1904, 43.

Sl. 307/1: Srobotnica nad Gorenjim Zabukovjem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 308

Najdišče: Plešivica.

Kraj: Brezje pri Trebelnem.

TTN5: Novo mesto 5; GKY: 509448 – GKX: 82065.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na kopastem, z gozdom poraščenem grebenu vzhodno od Brezij pri Trebelnem sta dve gomili (sl. 308/1). Mere:

Gomila 18: premer 18 m, višina 4 m (na vrhu je manjši vkop) – (sl. 308/2).

Gomila 19: premer 20 m, višina 3 m.

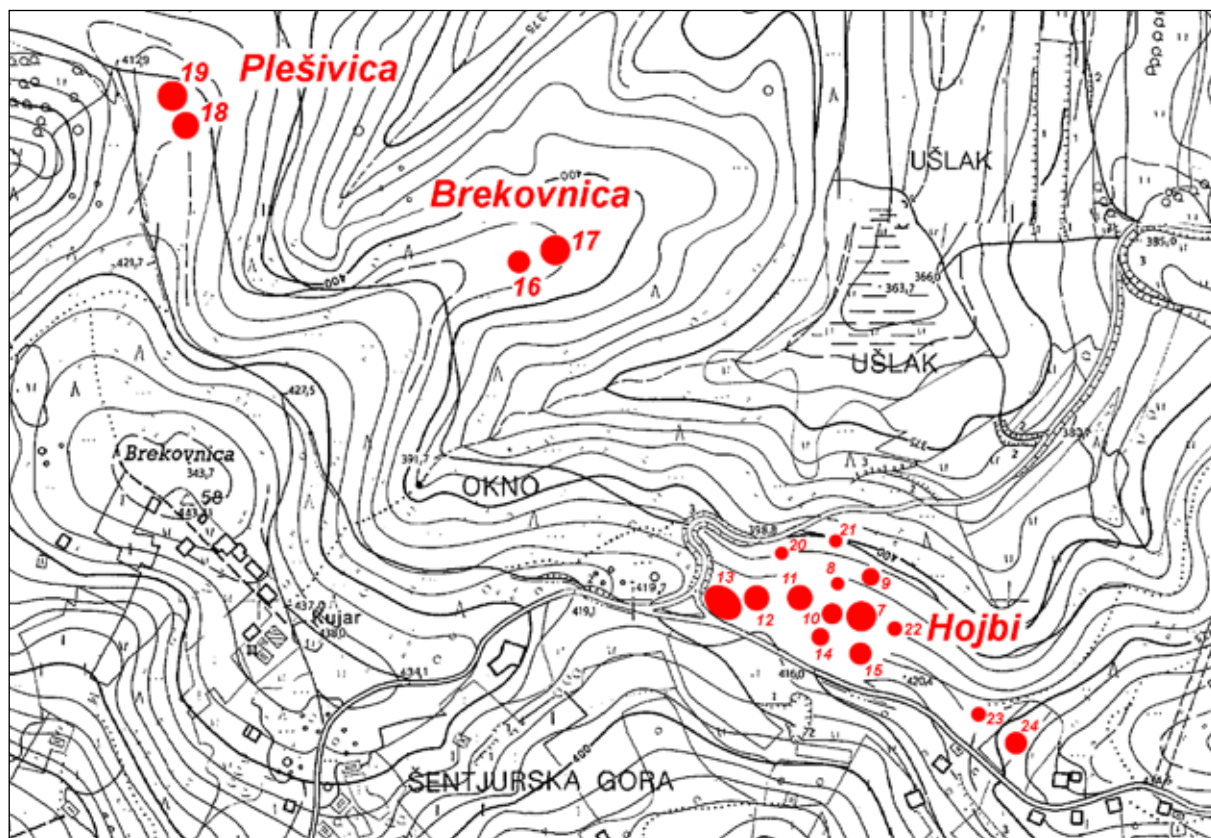
Potek raziskav

Gomili je našel Jernej Pečnik, Simon Rutar pa ju je leta 1895 vrisal v topografsko skico brezjanskih najdišč (sl. 308/3). Njegovega tekočega oštevilčenja gomil nismo spreminjali, zato nosita številki 18 in 19 (Dular, Križ 1990, 535, pril. 1). Kolikor je mogoče razbrati iz ohranjene arhivske dokumentacije, sta ostali obe gomili neprekopani.

Literatura

Dular, Križ 1990, 535, pril. 1.

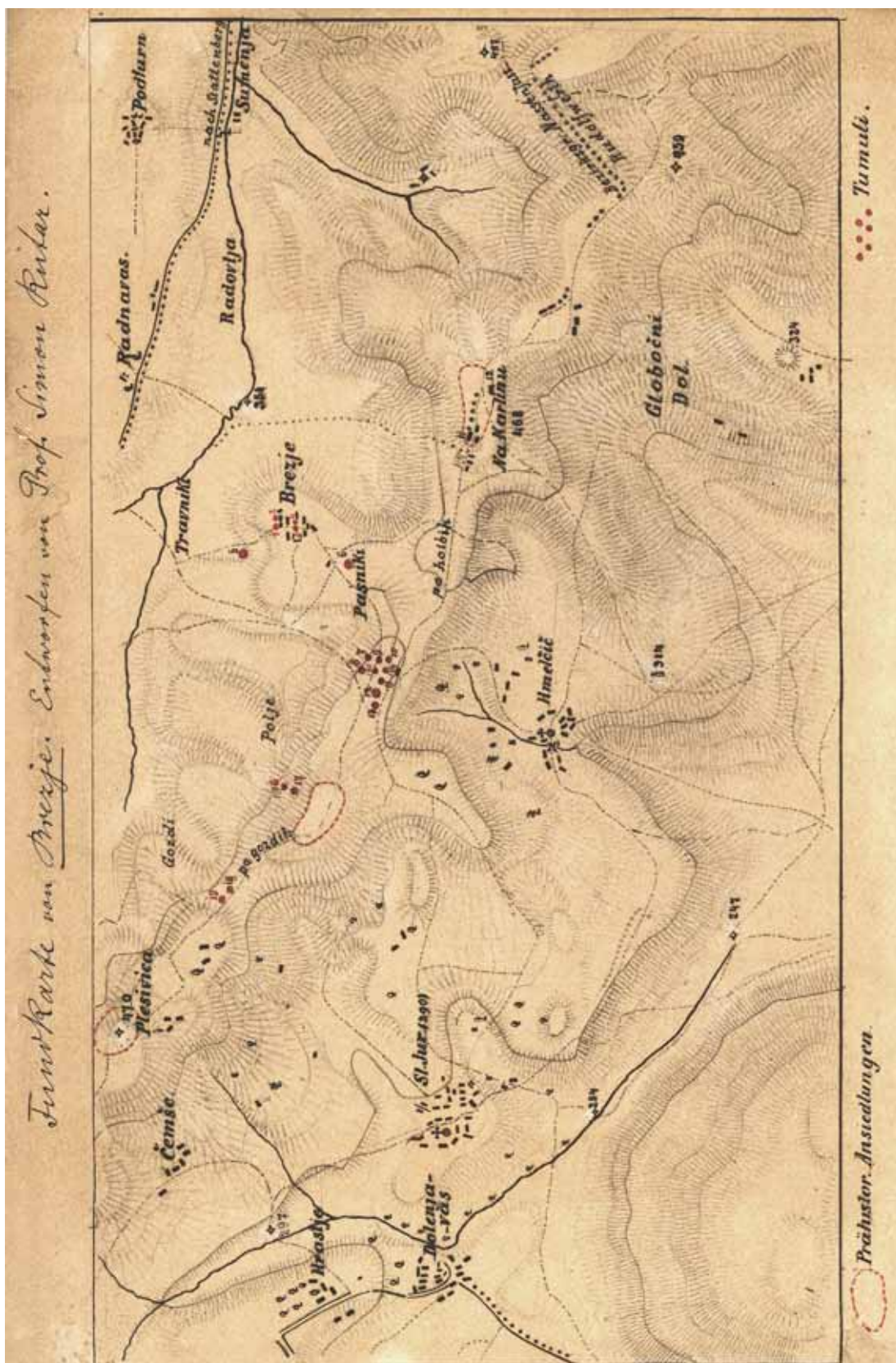
Dular, Tecco Hvala 2007, 311.

Sl. 308/1: Plešivica nad Brezjami pri Trebelnem, Brekovnica nad Brezjami pri Trebelnem in Hojbi nad Brezjami pri Trebelnem; pozicije gomilnih grobišč (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 308/2: Plešivica nad Brezjami pri Trebelnem; gomila 18, pogled z juga. Foto Borut Križ (1987).

Sl. 308/3: Rutarjeva skica gomilnih grobišč in naselij pri Brezjah pri Trebelnem iz leta 1895 (Arhiv AO NMS).

Kat. št.: 309*Najdišče:* Brekovnica.*Kraj:* Brezje pri Trebelnem.*TTN5:* Novo mesto 15; *GKY:* 509696 – *GKX:* 81982.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (2 gomili).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na kopastem, z gozdom poraščenem grebenu vzhodno od Brezij pri Trebelnem sta dve gomili. Mere:

Gomila 16: premer 15 m, višina 1,5 m.

Gomila 17: premer 20 m, višina 5 m (na vrhu je vkop) – (sl. 309/1).

Potek raziskav

Gomili je našel Jernej Pečnik, Simon Rutar pa ju je vrisal v topografsko skico brezjanskih najdišč (glej

sl. 308/3). Njegovega tekočega oštevilčenja gomil nismo spreminjali, zato nosita številki 16 in 17 (Dular, Križ 1990, 535, pril. 1).

Gomilo 17 je leta 1898 z vrha načel Jernej Pečnik in pri tem našel tri grobove. Gradivo je poslal v Naravoslovni muzej (*vir 1*). Objavil ga je Karl Kromer (Kromer 1959, 36).

Arhivski vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 18. 5. 1898 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular, Križ 1990, 535, 544 s, pril. 1.

Dular, Tecco Hvala 2007, 311.

Kromer 1959, 36.

Sl. 309/1: Brekovnica nad Brezjami pri Trebelnem; gomila 17 s severa. Foto Janez Dular (1987).

Kat. št.: 310

Najdišče: Hojbi.

Kraj: Brezje pri Trebelnem.

TTN5: Novo mesto 15; GKY: 509863 – GKX: 81748.

Tip najdišča: gomilno grobišče (14 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na grebenu zahodno od naselja na Karlinu je v gozdu največja brezjanska nekropola, ki šteje 14 gomil (glej *sl. 308/1, 310/1*). Pri njihovem označevanju smo ohranili Rutarjevo oštevilčenje (glej *sl. 308/3*), dodali smo le gomili na skrajnem vzhodnem koncu skupine (št. 23 in 24), ki ju Rutar na svoji skici ni zabeležil. Mere:

Gomila 7: premer 20 m, višina 5 m (*sl. 310/2*).

Gomila 8: premer 9 m, višina 1 m.

Gomila 9: premer 12 m, višina 1,5 m.

Gomila 10: premer 14 m, višina 2 m.

Gomila 11: premer 17 m, višina 3 m (*sl. 310/3*).

Gomila 12: premer 17 m, višina 2–3 m.

Gomila 13: premer 19 x 28 m, višina 5 m.

Gomila 14: premer ca. 12 m (gomila je bila odstranjena s strojnim izkopom).

Gomila 15: premer 15 m, višina 1 m (*sl. 310/4*).

Gomila 20: premer 9 m, višina 1 m.

Gomila 21: premer 9 m, višina 1 m.

Gomila 22: premer 9 m, višina 1 m (gomila daje videz prekopane zemlje, zato je označena kot dvomljiva).

Gomila 23: premer 12 m, višina 1 m (dvomljiva).

Gomila 24: premer 20 m, višina 1 m.

Potek raziskav

Potek raziskav posameznih gomil skupaj z analizo arhivskih virov smo že pred leti objavili v samostojni razpravi, zato bo na tem mestu dovolj, če na kratko povzamemo znane ugotovitve (*Dular, Križ 1990, 535 ss*).

Gomile pri vasi Brezje je odkril Jernej Pečnik (*vir 1; Pečnik 1904, 40*). Na grobišču Hojbi se je najprej lotil gomile 12. Po prvotnem številčenju je imela oznako 1 (glej *Dular, Križ 1990, 540*). Kopal jo je z daljšimi premori maja, junija in decembra 1894 ter aprila 1895. V njej je odkril 81 grobov.

Aprila in maja 1895 se je lotil tudi gomil 14 in 15, ki sta bili zunaj gozda na bližnji njivi in zaradi oranja močno zravnani. V gomili 14 je odkril tri grobove, v gomili 15 pa dva skeleta. Junija in julija istega je kopal gomilo 13 in spraval na dan 54 grobov. Avgusta 1895 je sondiral še gomilo 7, vendar je moral zaradi suše in zbite zemlje delo prekiniti. V Brezje se je vrnil konec oktobra in do konca decembra v gomili 7 izkopal 41 grobov. Ker pa s tem gomila še vedno ni bila do konca raziskana, je na njej ponovno kopal maja in proti koncu leta 1896. Takrat je odkril še pet grobov (št. 42–46). O izkopavanju gomil je izšlo nekaj kratkih poročil (*Rutar 1895b, 40 s; Rutar 1895c, 128; Rutar 1895e, 114; Rutar 1896a, 225 ss*).

Po letu 1896 se je Pečnik v Brezje vračal le občasno. Tako je na grobišču Hojbi maja 1897 v gomili 9 izkopal en grob. Skupaj je torej na tej nekropoli kopal na šestih gomilah, od katerih pa je temeljiteje raziskal le tri (gomile 7, 12 in 13).

Vse najdbe je poslal v dunajski Naravoslovni muzej; objavil jih je Karl Kromer (*Kromer 1959*).

Sl. 310/1: Hojbi nad Brezjami pri Trebelnem; tloris gomilnega grobišča tloris naselja (po *Dular, Tecco Hvala 2007*). M. = 1:2500.

Sl. 310/2: Hojbi nad Brezjami pri Trebelnem; gomila 7 s severa. Foto Janez Dular (1987).

Sl. 310/3: Hojbi nad Brezjami pri Trebelnem; gomila 11 s severovzhoda. Foto Borut Križ (1987).

Vse kaže, da je grobišče ogroženo tudi v zadnjem času. Tako so domačini samovoljno uničili gomilo 12 in na njej uredili deponijo, plašč gomile 13 pa so poškodovali na vzhodni strani (Križ 2016, 25).

Arhivski vir

(vir 1) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 82 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Križ 1990, 535 ss.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 311, sl. 225.
 Knez 1975, Brezje pri Trebelnem. – V: ANSL, 229.
 Križ 2016, 25.
 Kromer 1959.
 Pečnik 1904, 40.
 Rutar 1895b, 40 s.
 Rutar 1895c, 128.
 Rutar 1895e, 114.
 Rutar 1896a, 225 ss.

Sl. 310/4: Hojbi nad Brezjami pri Trebelnem; gomila 15 z jugovzhoda. Foto Borut Križ (1987).

Kat. št.: 311

Najdišče: Karlin.

Kraj: Brezje pri Trebelnem.

TTN5: Novo mesto 15; GKY: 510486 – GKX: 81538.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Naselje Karlin leži južno od vasi Brezje pri Trebelnem na najvišji točki grebena, ki ločuje dolini potokov Radulje in Igmance (sl. 311/1, 311/2). Obod je večidel ohranjen kot rob terase, le na zahodni strani se dvigne v nizek okop (sl. 311/3). Najslabše je zaznaven južni rob, kjer so z obdelovanjem vinogradov zemljišče zelo preoblikovali, zato se njegov potek sluti le po večjem nagibu tal. Dobro viden pa je severni rob naselja, pod katerim je strma ježa, v notranjosti pa se za njim širijo njive (sl. 311/4, 311/5). Vhoda sta bila verjetno dva, in sicer na skrajnem vzhodnem in zahodnem delu, kjer držita na Karlin tudi sedanji poti.

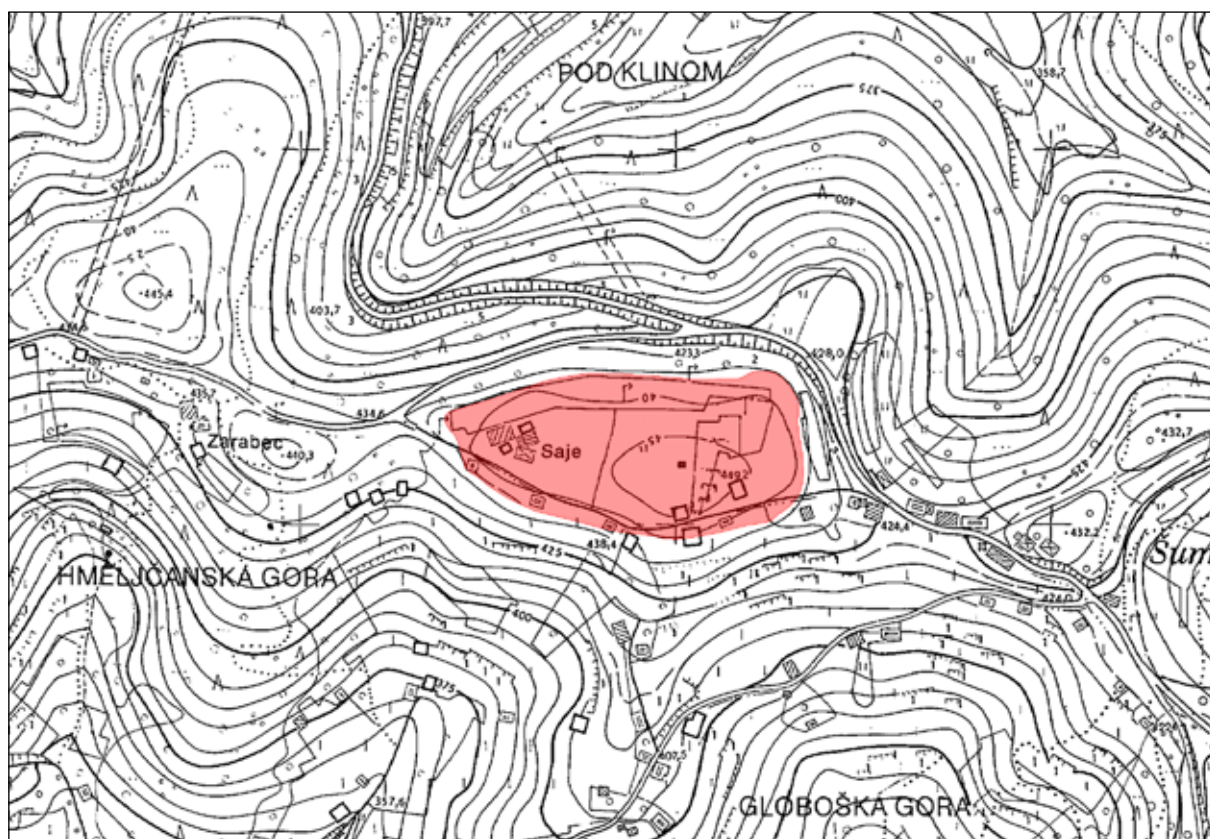
Naselje je podolgovate oblike, z daljšo osjo v smeri vzhod-zahod. Bolj vzhodno ležeči predel je najvišji. Na Karlinu stoji danes kmetija s pripadajočimi gospodarskimi poslopji, vzdolž južnega roba pa je nekaj zidanic in počitniških hišic.

O notranjosti ni moči reči nič določenega. Najdbe se pojavljajo zlasti na njivi ob severnem robu (keramični fragmenti, stenski omet, železova žindra), posamezni kosi pa prihajajo na dan tudi na drugih predelih naselja.

Naselju na Karlinu je pripadalo pet gomilnih grobišč (sl. 311/6). Prvi dve (Plešivica – kat. št. 308 in Brekovnica – kat. št. 309) nad Brezjem pri Trebelnem sta majhni. Ostale tri nekropole so večje. V Hojbih (kat. št. 310) stoji štirinajst gomil, v Hosti (kat. št. 315) sedem, medtem ko smo v vasi Brezje pri Trebelnem (kat. št. 314) našli šest tumulov.

Potek raziskav

Naselje na Karlinu je odkril Jernej Pečnik in še ni bilo raziskovano (Pečnik 1894a, 8). Nekaj podatkov in najdb je prišlo na dan ob nedovoljenih gradnjah. Tako so v začetku sedemdesetih let 20. stoletja pri izkopu jame za vodohran, ki stoji na najvišji točki gradišča, naleteli približno 1 m globoko na precejšnjo količino prazgodovinske keramike in prežgano glino. Ko so leta 1979 ponovno kopali jarek za vodovod, v južnem in osrednjem delu niso našli kulturnih ostalin, pač pa je bila v severnem delu kulturna plast zelo močna. Vsaj dvakrat so ob gradnji ceste načeli tudi obzidje; vsi posegi pa so bili opravljeni brez arheološkega nadzora (Križ 1982a, 149; Križ 2001a, 12 s; Križ 2013b, 78 s).

Sl. 311/1: Karlin nad Brezjami pri Trebelnem; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Literatura

Dular, Križ 1990, 533 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 311 s, sl. 226.

Pečnik 1894a, 8.

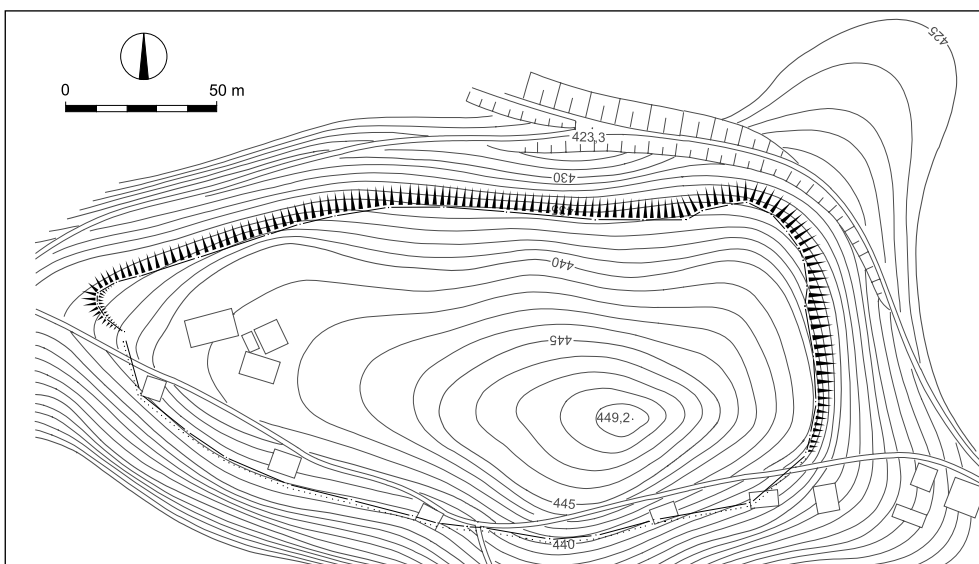
Križ 1982a, 149.

Križ 2001a, 12 s.

Križ 2013b, 78 s.

Sl. 311/2: Karlín nad Brezjami pri Trebelnem; pogled na naselje z jugovzhoda. Foto Borut Križ (1987).

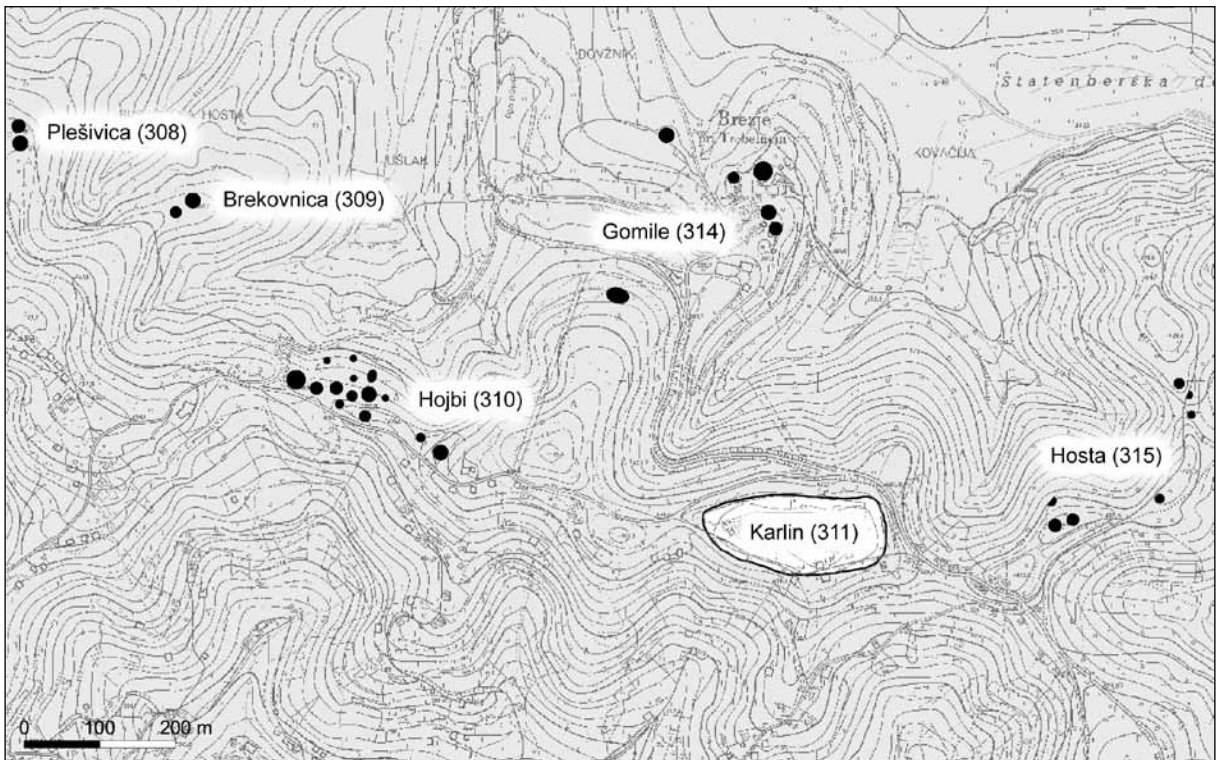
Sl. 311/3: Karlín nad Brezjami pri Trebelnem; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 311/4: Karlin nad Brezjami pri Trebelnem; strmina pod severnim robom naselja Foto Borut Križ (1987).

Sl. 311/5: Karlin nad Brezjami pri Trebelnem; notranjost naselja Foto Borut Križ (1987).

Sl. 311/6: Situacijski načrt najdišč v okolici Karlina nad Brezjami pri Trebelnem (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:10000.

Kat. št.: 312*Najdišče:* –*Kraj:* Dolenje Karteljevo.*TTN5:* Novo mesto 15; *GKY:* 510833 – *GKX:* 79897.*Tip najdišča:* naselje.*Datacija:* prazgodovina.*Opis*

Najdišče leži vzhodno od vasi Dolenje Karteljevo na pobočju, ki rahlo pada proti jugu (*sl. 312/1*).

Potek raziskav

Skromni ostanki naselja so bili odkriti pri terenskem pregledu leta 1999 zaradi gradnje avtoceste. Izkopavanje leta 2004, ki so ga opravili sodelavci Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Novega mesta, je

potrdila slabo ohranjenost ostalin, močno načetih zaradi delovanja vode, ki se je stekala po pobočju. Odkrito je bilo le nekaj jarkov, jam in lukenj za stojke (*Bavec 2011, 19 ss*). Skromno keramično gradivo dopušča okvirno datiranje ostalin v mlajšo bronasto dobo (horizont Lakoš–Podsmreka).

Na poseljenost območja pri vasi Karteljevo kažejo tudi najdbe, na katere so zadeli v petdesetih letih 20. stoletja pri gradnji Ceste bratstva in enotnosti (*Petru 1958–1959, 297*).

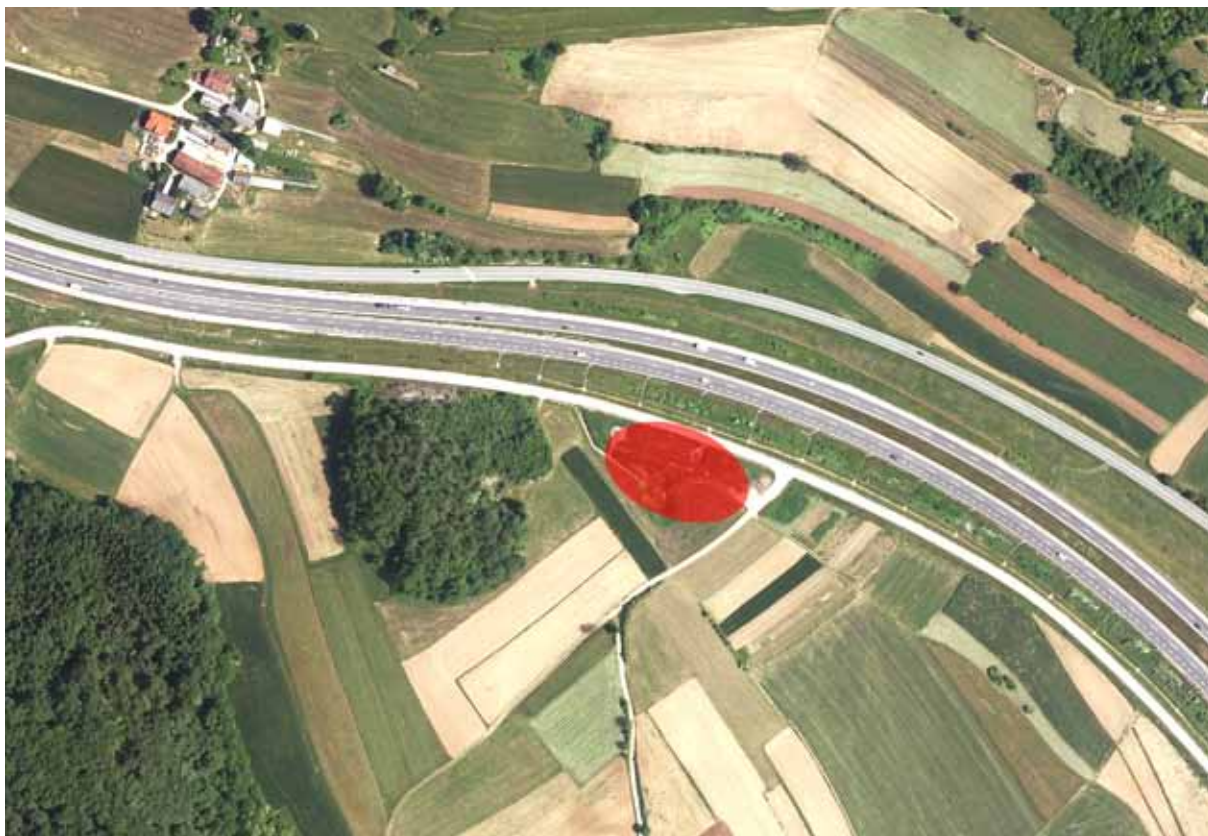
Literatura

Bavec 2011, 19 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 311.

Knez 1975, Dolenje Karteljevo. – V: *ANSL*, 215.

Petru 1958–1959, 297.

Sl. 312/1: Dolenje Karteljevo; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 312A*Najdišče:* –*Kraj:* Mali Kal.*TTN5:* Novo mesto 15; GKJ: 509921 – GKX: 80236.*Tip najdišča:* naselje.*Datacija:* starejša železna doba (?).*Opis*

Najdišče leži severovzhodno od vasi Mali Kal na manjši vzpetini nad dolino po kateri teče avtocesta (*sl. 312A/1*).

Potek raziskav

Območje je pred gradnjo leta 2007 raziskalo podjetje PJP d. o. o. Ugotovljeni sta bili dve kurišči in jama z odlomki lončenine, ki po mnenju izkopavalcev sodijo v starejšo železno dobo (*Predan 2008, 147 s.*).

Literatura

Predan 2008, 147 s.

Sl. 312A/1: Mali Kal; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 313

Najdišče: Strmec.

Kraj: Dolenje Kamenje.

TTN5: Novo mesto 25; GKY: 511259 – GKX: 78492.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na severni strani kopastega Strmca je 11 m široka in 1 m visoka neprekopana gomila (sl. 313/1). Trideset metrov jugozahodno od nje je še ena gomili podobna tvorba.

Potek raziskav

Jernej Pečnik omenja pri vasi Kamenje več gomil in naselje (*vir 1*), vendar pa kljub temeljitemu obhodu in poizvedovanju, razen gomile na Strmca, drugih najdišč nismo odkrili (*Božič, R. 1983a, 201*).

Arhivski vir

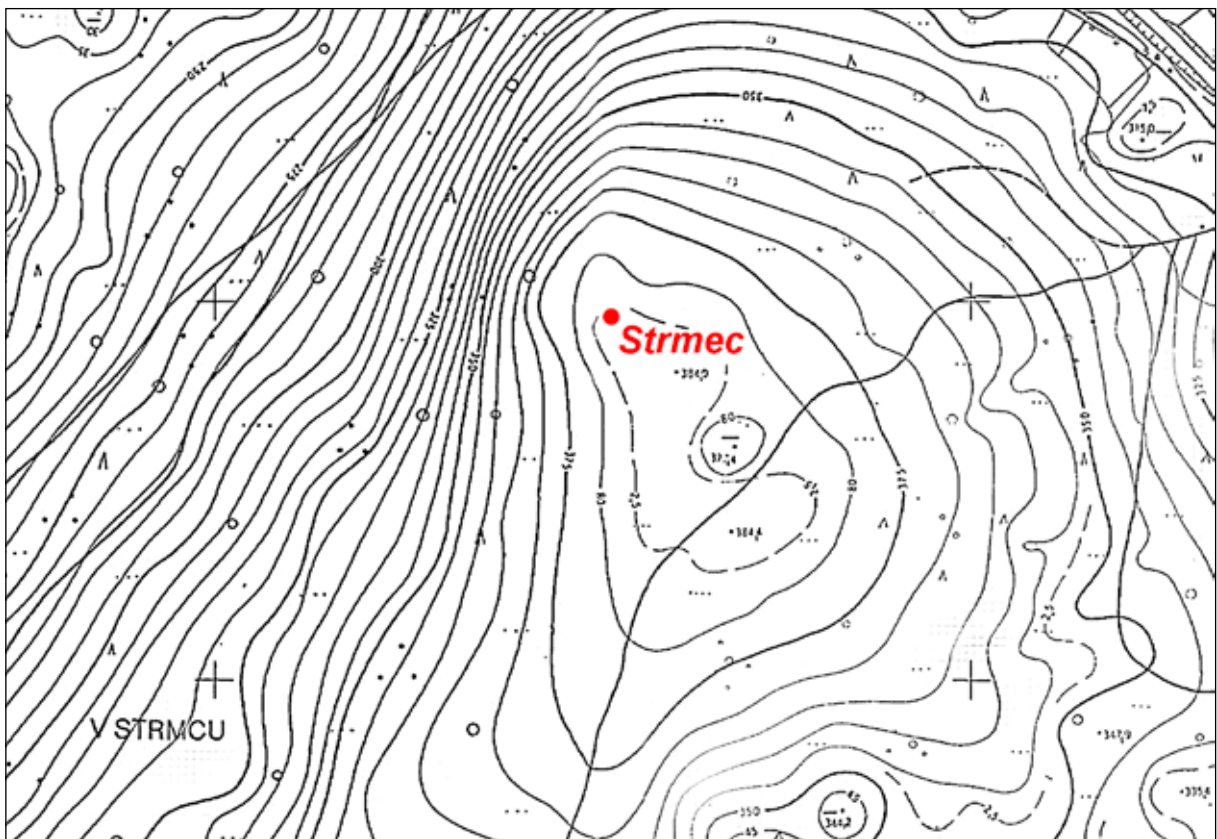
(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 79 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 311.

Knez 1975, Gorenje Kamenje. – V: ANSL, 215.

Božič, R. 1983a, 201.

Sl. 313/1: Strmec pri Dolenjem Kamenju; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 314

Najdišče: Gomile.

Kraj: Brezje pri Trebelnem.

TTN5: Novo mesto 5 in 15; GKY: 510429 – GKX: 82018.

Tip najdišča: gomilno grobišče (6 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Grobišče, ki šteje šest gomil, se razprostira na območju vasi Brezje pri Trebelnem ter v bližnjem gozdu in njivi (*sl. 314/1*). Pri označevanju gomil smo ohranili Rutarjevo oštevilčenje (glej *sl. 308/3, 314/2*). Mere:

Gomila 1: premer 15 m, višina 1 m (na gomili stoji hiša) – (*sl. 314/3*).

Gomila 2: premer 25 m, višina 4 m (na robu gomile stoji hiša) – (*sl. 314/4*).

Gomila 3: premer 20 m, višina 2 m (na gomili je zgrajena klet).

Gomila 4: mere niso znane, ker je bila gomila leta 1980 zravnana pri gradnji kozolca.

Gomila 5: premer 20 m, višina 2 m – (*sl. 314/5*).

Gomila 6: premer 20 x 30 m, višina 5 m.

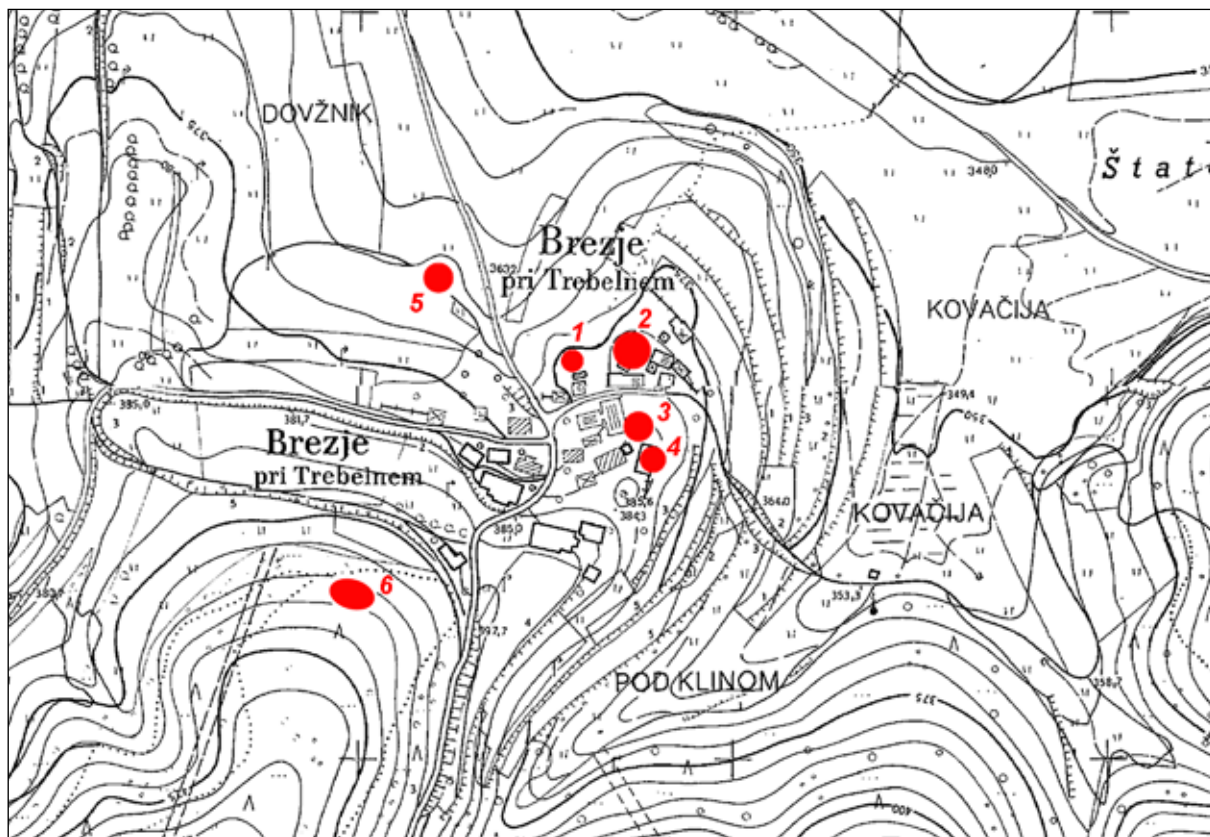
Potek raziskav

Ker je bil potek raziskav skupaj z analizo arhivskih virov že predstavljen v samostojni razpravi, bomo na tem mestu povzeli znane ugotovitve (*Dular, Križ 1990, 535 ss*).

Prvi poseg na tej nekropoli je leta 1893 opravil Jernej Pečnik, ki je izvedel, da so v vasi pri kopanju temeljev za hišo našli prazgodovinske predmete. To je bila gomila 2, na kateri je decembra 1893 napravil poskusni kop in našel tri grobove. Naslednje leto (1894) z deli tu ni nadaljeval, ampak se je lotil gomile 6, ki leži v gozdu jugozahodno od vasi. Delal je ves julij in avgust in čeprav je bila gomila zelo velika, je v njej našel le šest grobov ter kopicu razmetanih najdb. Iz tega je sklepal, da je bila v preteklosti že prekopana.

Pečnik se je v Brezje vrnil leta 1897. Znova se je lotil gomile 2 in na njenem vzhodnem robu našel še dva grobova. Nadaljevanje ni bilo več uspešno. Čeprav je prekopal več kot polovico gomile ni v njej razen oglja našel ničesar več.

Na koncu moramo omeniti še najdbe iz gomile 3. Tudi te so leta 1903 našli domačini pri kopanju temeljev za novo hišo. Od lastnika zemljišča Antona Žagarja jih

Sl. 314/1: Gomile v Brezjah pri Trebelnem; pozicija gomilnega grobišča (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

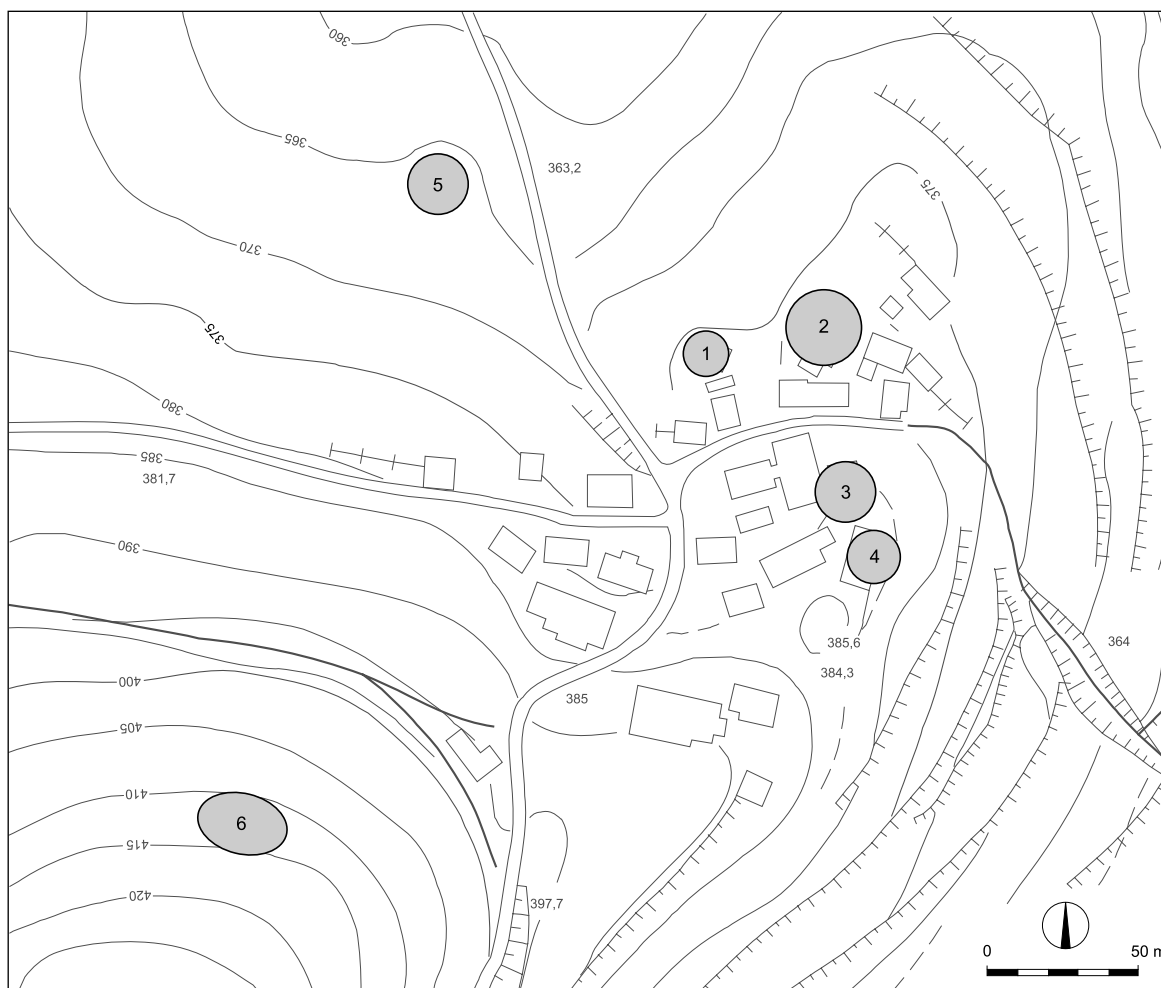
je odkupil Ignac Kušljan. Marca naslednjega leta (1904) so domačini s kopanjem na vrtu pred hišo nadaljevali. Odkrili so še en zelo bogat ženski grob. Tokrat je najdbe dobil Pečnik in jih prav tako kot Kušljan leto poprej poslal v dunajski Naravoslovni muzej. Gradivo iz gomil 2 in 6 je objavil Karl Kromer (*Kromer 1959, 20 ss*), predmete iz gomile 3 pa so nekje založili in niso bili inventarizirani.

Literatura

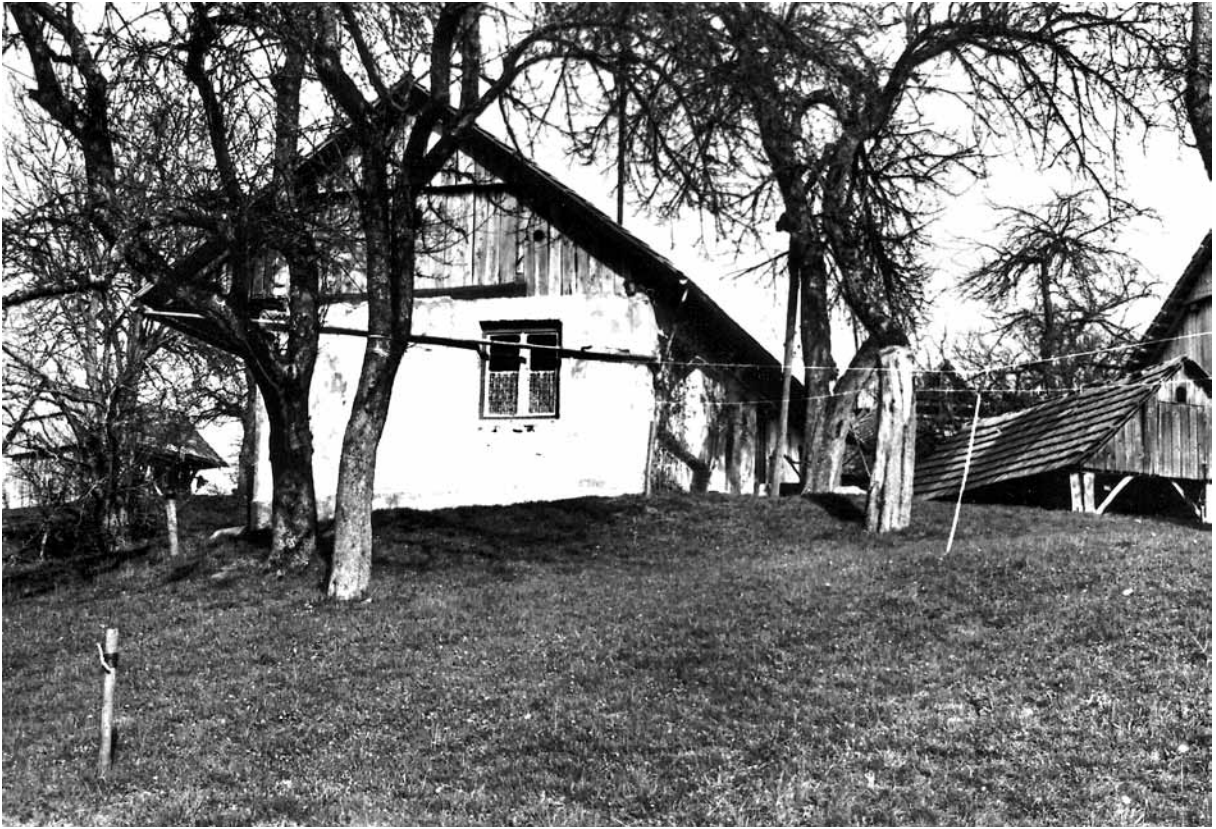
Dular, Križ 1990, 535 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 311 s, sl. 227.

Kromer 1959, 20 ss.

Sl. 314/2: Gomile v Brezjah pri Trebelnem; tloris gomilnega grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 314/3: Gomile v Brezjah pri Trebelnem; gomila 1, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1987).

Sl. 314/4: Gomile v Brezjah pri Trebelnem; gomila 2, pogled z zahoda. Foto Borut Križ (1987).

Sl. 314/5: Gomile v Brezjah pri Trebelnem; gomila 5, pogled s severozahoda. Foto Janez Dular (1987).

Kat. št.: 315*Najdišče:* Hosta.*Kraj:* Brezje pri Trebelnem.*TTN5:* Novo mesto 15; GKX: 510814 – GKX: 81557.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (7 gomil).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

grobišče leži na grebenu vzhodno od naselja na Karlinu in šteje sedem gomil, od katerih sta dve dvomljudni (sl. 315/1). Ker grobišče Simonu Rutarju ni bilo znano in gomil ni vrisal v svojo topografsko skico (glej sl. 308/3), ga obravnavamo samostojno z lastnim oštevilčenjem (sl. 315/2). Mere:

Gomila 1: premer 17 m, višina 2,5 m (sl. 315/3).

Gomila 2: premer 16 m, višina 2 m (sl. 315/4).

Gomila 3: premer 14 m, višina 1,5 m (na severozahodu jo je presekala pot).

Gomila 4: premer 12 m, višina 2 m.

Gomila 5: premer 14 m, višina 2 m.

Gomila 6: premer 10 m, višina 1 m (dvomljudna).

Gomila 7: premer 10 m, višina 1 m (dvomljudna).

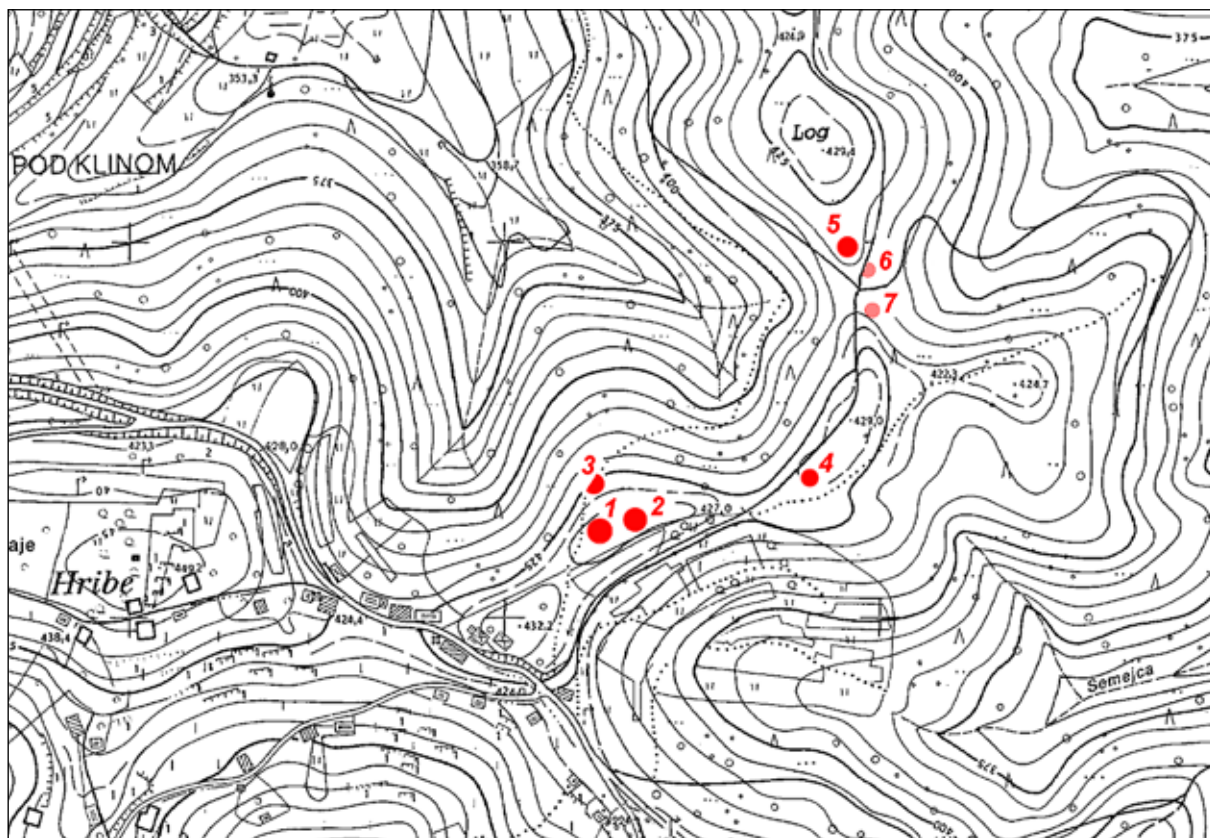
Potek raziskav

Nekropola je bila dokumentirana pri terenskem pregledu leta 1987.

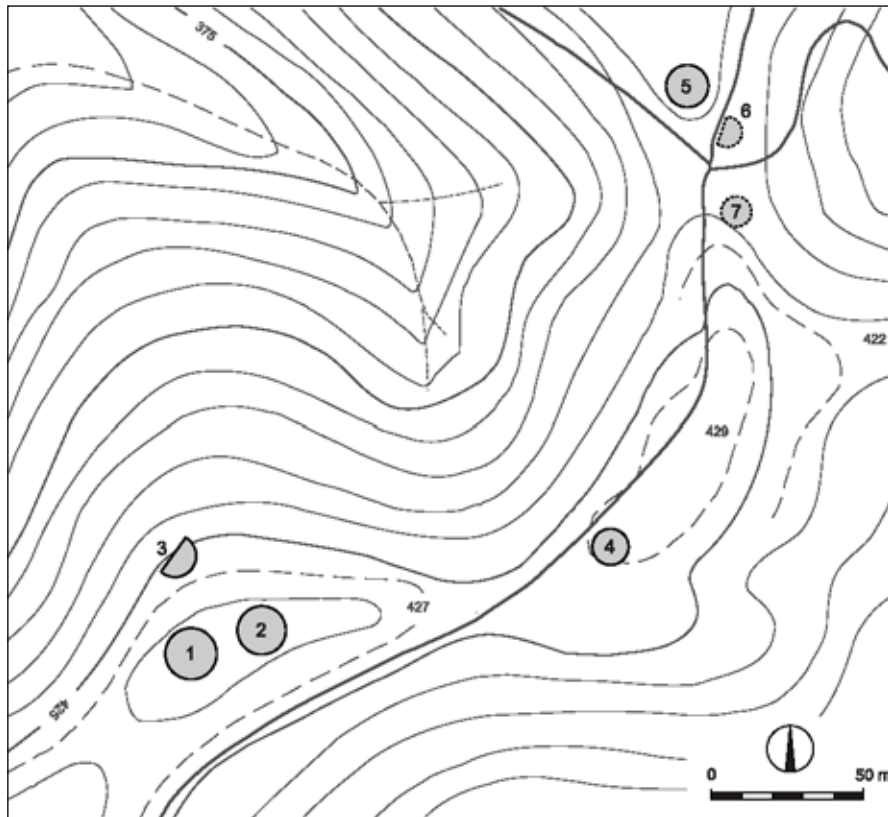
Literatura

Dular, Križ 1990, 535 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 313, sl. 228.

Sl. 315/1: Hosta nad Brezjami pri Trebelnem; pozicija gomilnega grobišča (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 315/2: Hosta nad Brezjami pri Trebelnem; tloris gomilnega grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 315/3: Hosta nad Brezjami pri Trebelnem; gomila 1 z juga. Foto Borut Križ (1987).

Sl. 315/4: Hosta nad Brezjami pri Trebelnem; gomila 2 z juga. Foto Janez Dular (1987).

Kat. št.: 316*Najdišče:* Šumenje 1.*Kraj:* Podturn.*TTN5:* Novo mesto 5, 6, 15, 16; *GKY:* 511247 – *GKX:* 82011.*Tip najdišča:* utrjeno naselje.*Datacija:* pozna bronasta doba, starejša železna doba?, mlajša železna doba, poznoantična doba.*Opis*

Naselje Šumenje pri Podturnu leži na podolgovatem gozdnatem grebenu nad vzhodnim delom Štatenberške doline (*sl. 316/1*). Hrib ima na severni strani, torej proti potoku Radulja, zelo strma pobočja, prav tako pa je razmeroma težko dostopen tudi z južne strani, kjer ga omejuje grapa Šumejce. Proti zahodu se spaja s ploščatim grebenom Loga, po katerem je zelo lahko priti do bližnjega Brezja pri Trebelnem z znano naselbino na Karlinu.

Greben, na katerem je naselje, pada od zahoda proti vzhodu. Na zahodni strani je dokaj ozek, na vzhodu pa se nekoliko razširi, vendar ne do take mere, da bi nastal raven prostor. Obod je sklenjen in v vsej dolžini zelo jasen (*sl. 316/2*). Na severni strani, kjer je strmina pobočja

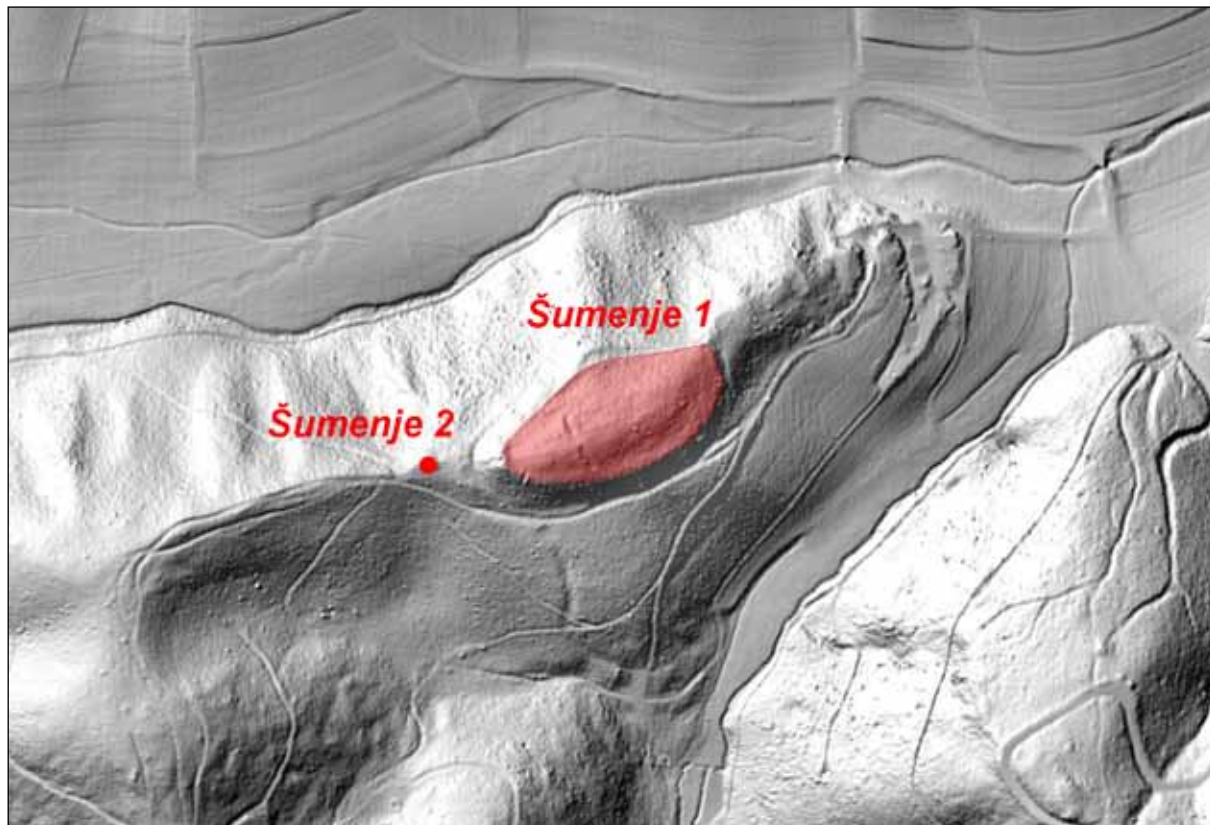
največja, mu lahko sledimo po robu ježe, za katero se širi ozka, do 4 m široka in precej nagnjena terasa. Na tem predelu je na površini razmeroma dobro viden z malto grajen zid, ob katerem je danes speljana gozdna pot.

Na skrajnem zahodnem delu naselja preide terasa v oddvojni okop, ki z notranje strani ni visok, od zunaj pa deluje zaradi naravne strmine mogočno (*sl. 316/3*). Dostop s sedla je bil torej dobro zavarovan. Obod naselja je zelo jasen tudi na jugu in vzhodu, kjer mu prav tako lahko sledimo po robu ježe, za katero se širi manjša terasa (*sl. 316/4*). Manjša terasa se je ohranila tudi zunaj glavnega oboda na severovzhodni strani naselja.

Ravnega prostora je v naselju malo, saj ni videti, da bi bil teren terasiran. Najvišji predel je od ostalega območja oddvojen z jarkom, ki pa ni bil prekopan v celoti ampak le deloma s severne in južne strani. Kdaj je nastal, je težko reči, morda je tudi recenten.

Kje je bil prazgodovinski vhod, ni jasno. V poštevek prideta le dostopa po grebenu, saj drugod v obodu ni vrzeli. V pozni antiki je bil vhod na zahodni strani na vrhu oddvojnega okopa, kjer so pri sondiranju odkrili dobro ohranjena vrata.

Najbližje grobišče bi lahko bila gomila na zahodni strani naselja tik pod oddvojnim okopom (Šumenje 2 – kat. št. 317).

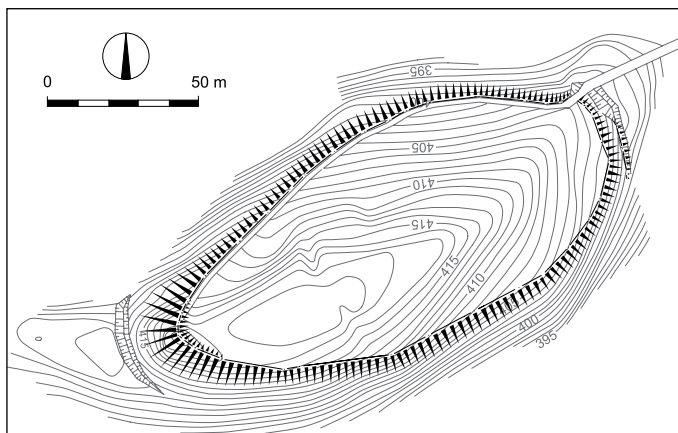
Sl. 316/1: Šumenje 1 pri Podturnu in Šumenje 2 pri Podturnu; Poziciji naselja in gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Potek raziskav

Naselje je odkril Jernej Pečnik in ga označil za stanovanje prvih Slovanov (Pečnik 1904, 41). V sedemdesetih letih ga je podrobno opisal Slavko Ciglencečki, ki je na podlagi keramičnih fragmentov, pobranih na površini, ugotovil, da je bilo Šumenje poseljeno v prazgodovini. Ni pa uspel takrat natančneje datirati z malto zidanih ostalin (Ciglencečki 1977b, 334 s). Šele sondiranje, ki ga je na njegovo pobudo leta 1979 opravil kustos Dolenjskega muzeja Danilo Breščak, je pojasnilo, da je bilo Šumenje razen v prazgodovini poseljeno tudi v pozni antiki (Breščak 1981b, 274 s, Ciglencečki 1987a, 95 s).

Najstarejša poselitev sega v pozno bronasto dobo. Sledovi iz tega časa so sicer skromni, prav tako pa v tem času naselje ni imelo obzidja. Poselitev se je širila vse do pobočja, kjer so očitno stala skromna bivališča. Obljudenost Šumenja v železni dobi dokazujejo le detektorske najdbe, saj ni bilo s sondiranjem odkritih nobenih železnodobnih struktur. V pozni antiki so naselje obdali z obzidjem, ki se je dobro ohranilo zlasti v zahodni polovici (sl. 316/5). Zid so postavili na prazgodovinske ostaline, pri tem pa so deloma odstranili starejše plasti. Na zahodni strani je bil na vrhu okopa dobro ohranjen vhod. Poznoantičen je verjetno tudi jarek ob zahodnem vznožju okopa, v tem času pa je morda nastala tudi dostopna rampa na vzhodni strani naselja (Breščak, Dular 2002, 101 ss).

Sl. 316/2: Šumenje 1 pri Podturnu; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500

Literatura

- Breščak 1981b, 274 s.
 Breščak, Dular 2002, 101 ss.
 Ciglencečki 1977b, 334 s.
 Ciglencečki 1987a, 95 s.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 313, sl. 229.
 Pečnik 1904, 41.
 Truhlar 1975, Šmeje. – V: ANSL, 230.

Sl. 316/3: Šumenje 1 pri Podturnu; strmina pod zahodnim robom naselja. Foto Janez Dular (1987).

Sl. 316/4: Šumenje 1 pri Podturnu; južni rob naselja. Foto Janez Dular (1987).

Sl. 316/5: Šumenje 1 pri Podturnu; poznoantični zid na zahodnem koncu naselja. Foto Janez Dular (1987).

Kat. št.: 317

Najdišče: Šumenje 2.

Kraj: Podturn.

TTN5: Novo mesto 15; *GKY:* 511144 – *GKX:* 81998.

Tip najdišča: gomilno grobišče? (1 gomila).

Datacija: neopredeljeno.

Opis

Na zahodni strani naselja Šumenje je na grebenu tik pod nasipom manjša gomila (*sl. 317/1*). V premeru meri 12 m.

Potek raziskav

Gomilo je pri terenskem pregledu dokumentiral Slavko Ciglenečki (*Ciglenečki 1977b, 335*).

Literatura

Ciglenečki 1977b, 335.

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Sl. 317/1: Šumenje 2 pri Podturnu; pogled na gomilo z juga. Foto Janez Dular (1987).

Kat. št.: 318

Najdišče: Zadnja hosta.

Kraj: Podturn.

TTN5: Novo mesto 5; GKY: 511150 – GKX: 82557.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na manjši vzpetini zahodno od vasi Podturn je v bukovem gozdu manjša gomila, ki meri v premeru 10 m in je visoka 1,5 m (*sl. 318/1*).

Potek raziskav

Gomilo je leta 1901 na stroške Prazgodovinske komisije prekopal Jernej Pečnik in najdbe poslal v Narodni muzej (*vir 1*; Pečnik 1904, 41, 43; Mader 2018, 404). Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 190 ss*).

Pisni vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 26, 10, 1901 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

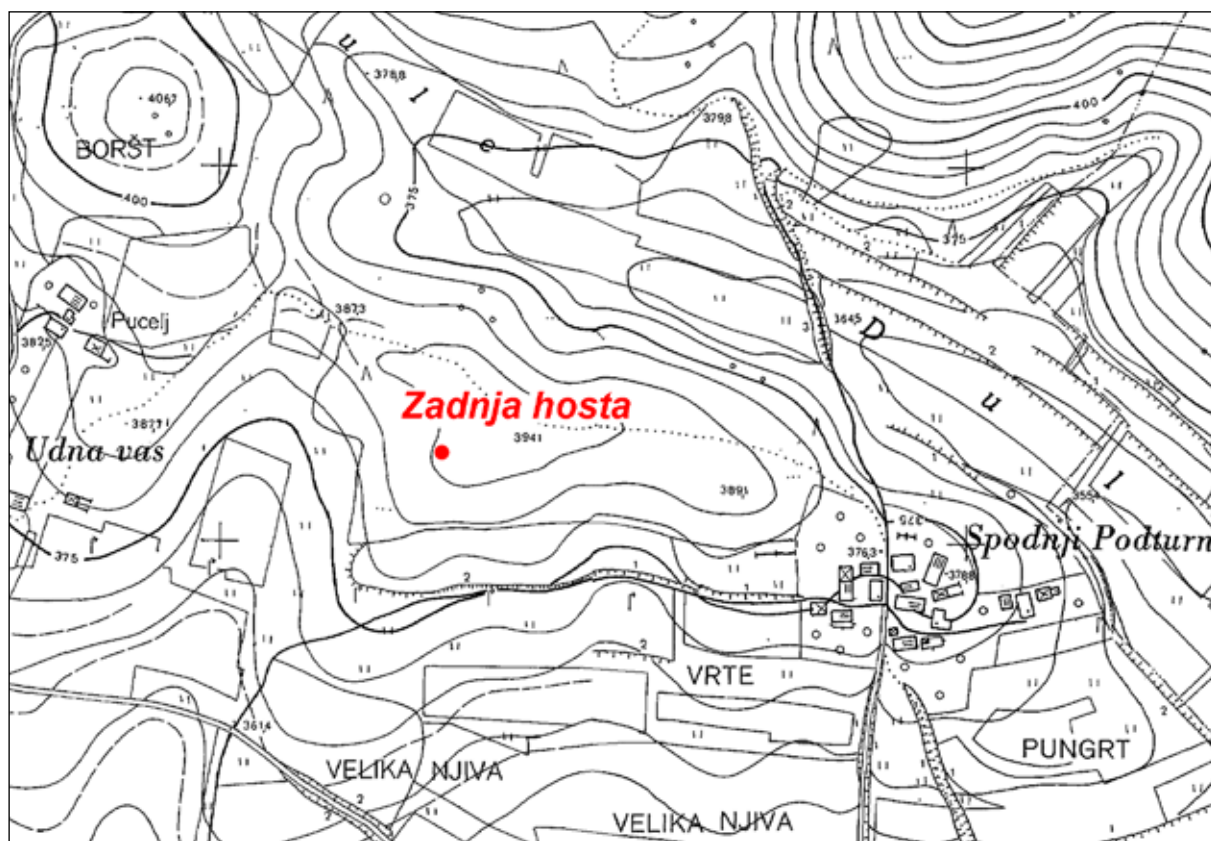
Dular 2003, 190 ss, t. 22–26.

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Knez 1975, Podturn. – V: ANSL, 230.

Mader 2018, 404.

Pečnik 1904, 41, 43.

Sl. 318/1: Zadnja hosta nad Podturnom; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 319

Najdišče: Češenjski hrib.

Kraj: Češnjice pri Trebelnem.

TTN5: Novo mesto 6; GKY: 511765 – GKX: 83224.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na vrhu Češenjskega hriba je 10 metrov široka in 1 m visoka gomila (*sl. 319/1*).

Potek raziskav

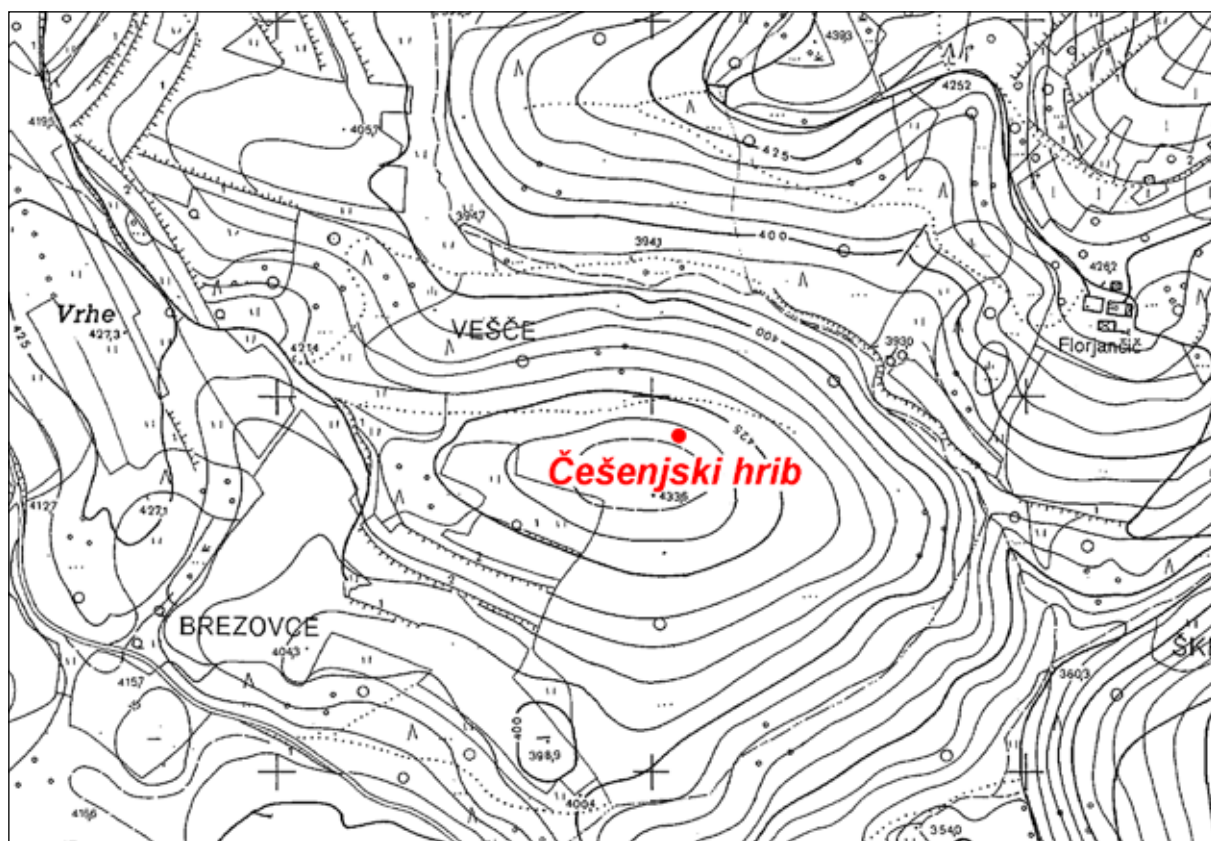
Prvi podatek o grobovih iz halštatske dobe v gozdu blizu vasi je zabeležil in objavil Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 40*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Knez 1975, Češnjice pri Trebelnem. – V: ANSL, 229.

Pečnik 1904, 40.

Sl. 319/1: Češenjski hrib nad Češnjicami pri Trebelnem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 320*Najdišče:* Štatenberški hrib.*Kraj:* Štatenberk.*TTN5:* Novo mesto 6; GKY: 511779 – GKX: 82788.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (3 gomile).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Gomilno grobišče leži na vrhu hriba, ki se dviga severno od vasi Štatenberk in šteje tri gomile (*sl. 320/1*).

Mere:

Gomila 1: premer 11 m, višina 1 m (sredi gomile je vkop).

Gomila 2: premer 11 m, višina 1 m.

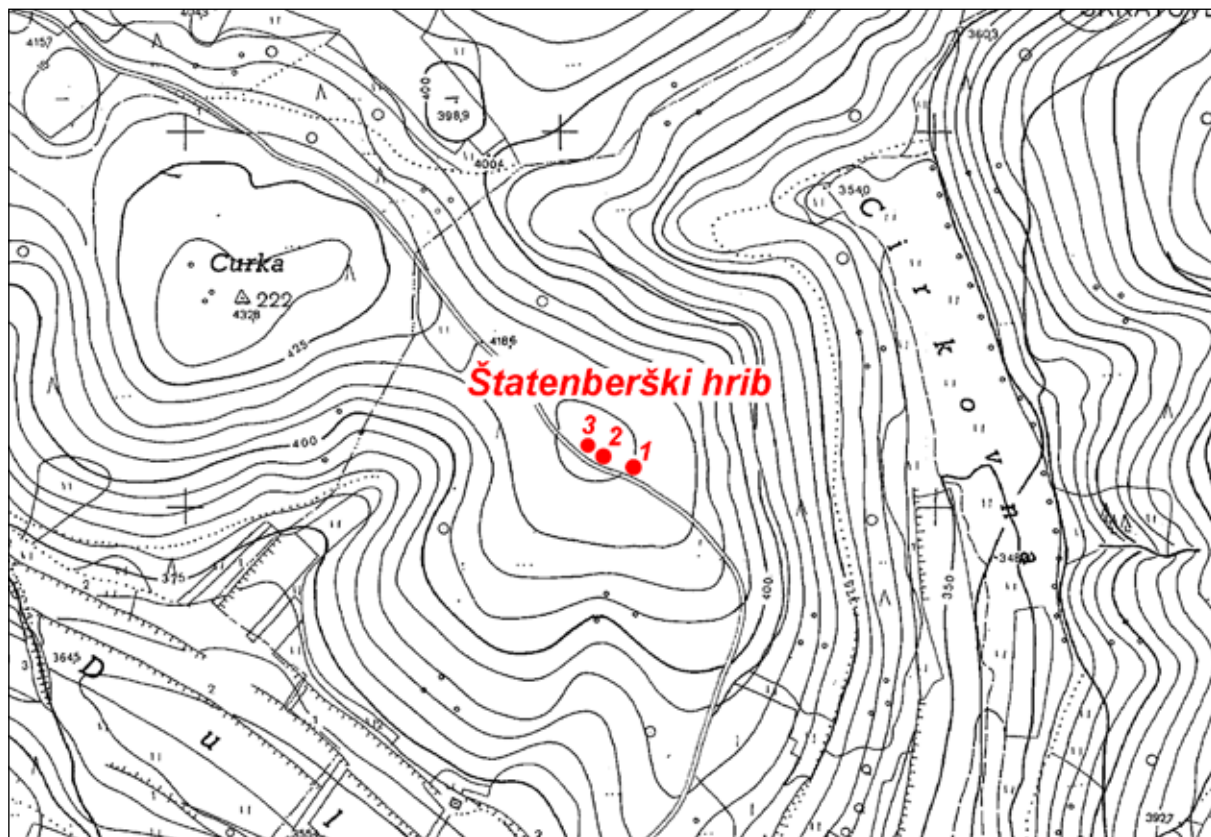
Gomila 3: premer 10 m, višina 1 m (sredi gomile je vkop).

Potek raziskav

Gomilno grobišče sta aprila 1986 pri terenskem pregledu dokumentirala Borut Križ in Danilo Breščak.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Sl. 320/1: Štatenberški hrib nad Štatenberkom; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 321

Najdišče: Laze.

Kraj: Roje pri Trebelnem.

TTN5: Novo mesto 7; GKY: 513573 GKY: 82576.

Tip najdišča: plano grobišče, gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Jernej Pečnik omenja, da so našli severno od vasi ob poti, ki so jo izdrli kolesa in voda, grobove iz halštatske dobe (Pečnik 1904, 41). Mesta nekropole ni mogoče natančno locirati, sodeč po oblikovanosti zemljišča pa pride v poštev le območje ob kolovozu, ki pelje iz vasi na greben z imenom Laze (sl. 321/1). Na vzpetini smo pri terenskem pregledu leta 1986 dokumentirali tudi tri gomile. Prvi dve sta bili prekopani, tretja, ki leži nekoliko vstran na vzhodnem pobočju grebena, pa je še nedotaknjena. Mere:

Gomila 1: premer 12 m, višina 0,5 m (prekopana) – (sl. 321/2).

Gomila 2: premer 12 m, višina 1 m (prekopana) – (sl. 321/3).

Gomila 3: premer 13 m, višina 1 m (sl. 321/4).

Potek raziskav

Grobišče je odkril Jernej Pečnik, ki v svojem poročilu pravi, da se je ob kolovozu raztezalo plano grobišče, saj je jeseni 1901 na 20 m dolgem in 5 m širokem prostoru izkopal 12 v pesek vkopanih grobov. Delo je financirala Prazgodovinska komisija, zato so najdbe prispele v dunajski Naravoslovni muzej (vir 1; Mader 2018, 411).

Kdo je prekopal gomili, ni znano, saj nismo v arhivih o tem zasledili nobene omembe. Vendar pa je v Naravoslovnem muzeju iz Roj inventarizirano gradivo še treh grobov, od katerih pa le za enega obstaja podatek, da so bili predmeti leta 1899 kupljeni od Pečnika (vir 2). Najdbe je objavil Janez Dular (Dular 2003, 193 ss).

Arhivska vira

(vir 1) Pečnikovi pismi Szombathyju z dne 25. 10. 1901 in 3. 11. 1901 (Fundaktenarchiv NHMW).

(vir 2) Podatek v inventarni knjigi NHMW.

Literatura

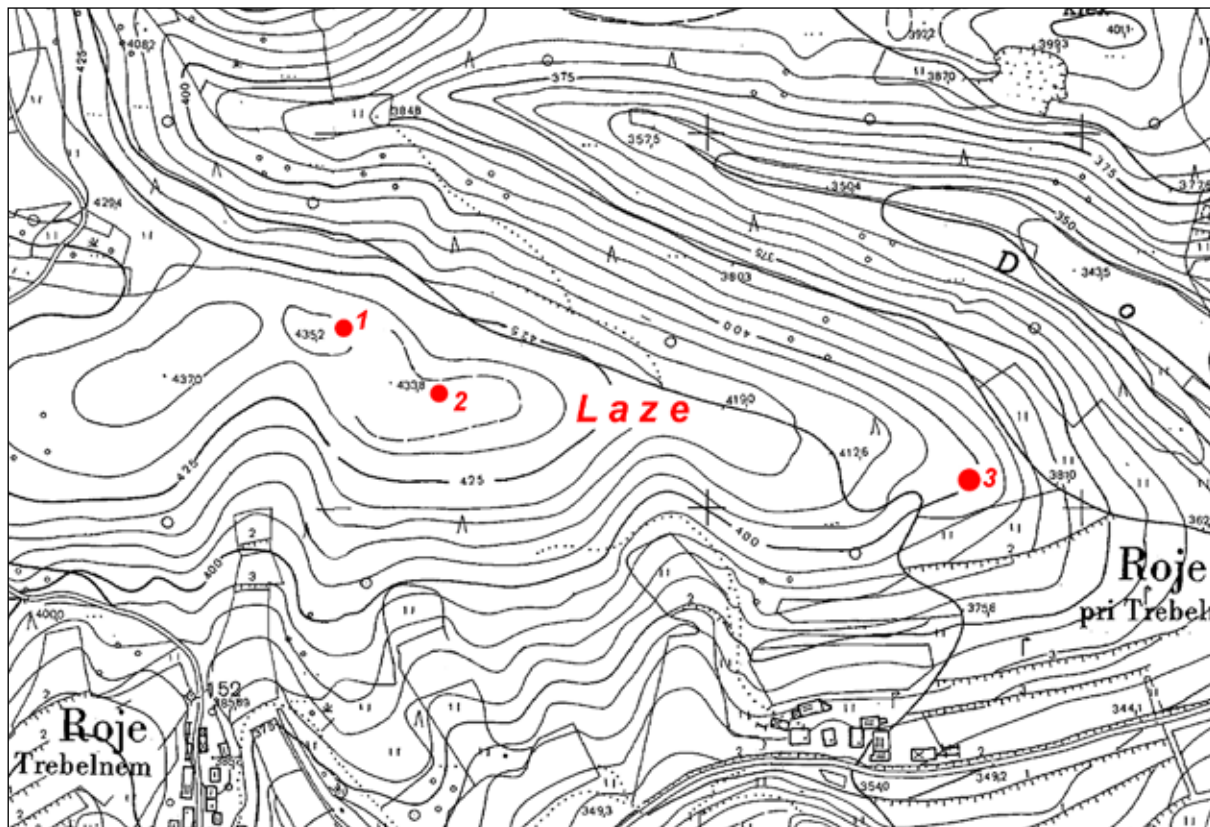
Dular 2003, 193 ss, t. 26–27.

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Knez 1975, Roje pri Trebelnem. – V: ANSL, 230.

Mader 2018, 411.

Pečnik 1904, 41.

Sl. 321/1: Laze nad Rojami pri Trebelnem; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 321/2: Laze nad Rojami pri Trebelnem; gomila 1, pogled s severa. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 321/3: Laze nad Rojami pri Trebelnem; gomila 2, pogled s severa. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 321/4: Laze nad Rojami pri Trebelnem; gomila 3, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 321A

Najdišče: Bogneči hrib.

Kraj: Bogneča vas.

TTN5: Novo mesto 5; GKY: 512803 – GKX: 84076.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

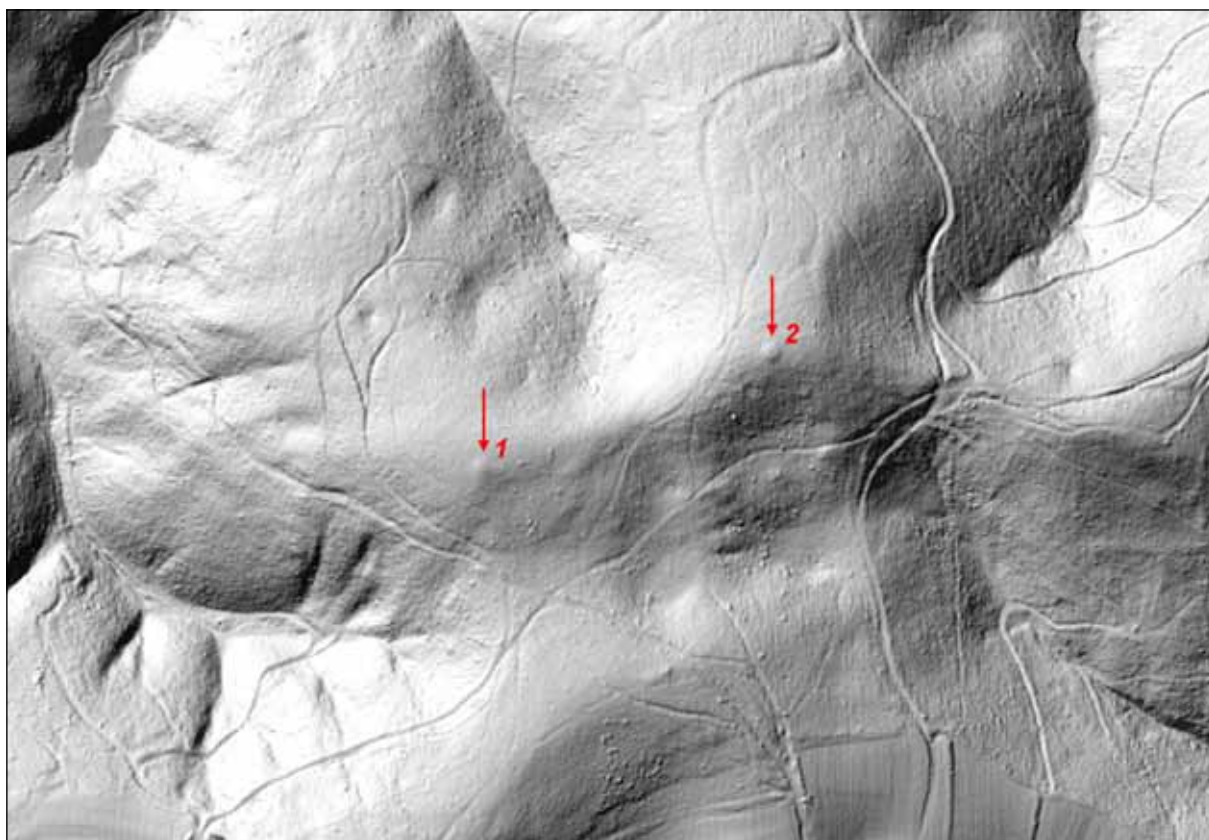
Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na kopastem hribu, ki se dviga severno od Bogneče vasi, sta dve med seboj 200 m oddaljeni gomili (*sl. 321A/1*).

Potek raziskav

Gomili sta bili leta 2020 prepoznani na lidarskem posnetku in nista bili preverjeni s terenskim ogledom.

Sl. 321A/1: Bogneči hrib nad Bognečo vasjo; poziciji gomil (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 322/2: Veliki vrh pri [Jelševcu] Blečjem Vrhu; domnevna gomila nasproti gomile 4, pogled z jugozahoda. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 322/3: Veliki vrh pri [Jelševcu] Blečjem Vrhu; gomila 1, pogled z vzhoda. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 322/4: Veliki vrh pri [Jelševcu] Blečjem Vrh; gomila 2, pogled s severa. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 322/5: Veliki vrh pri [Jelševcu] Blečjem Vrh; gomila 3, pogled s severa. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 322/6: Veliki vrh pri [Jelševcu] Blečjem Vrh; gomila 4, pogled z juga. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 323*Najdišče:* Krački.*Kraj:* [Jelševac] Blečji Vrh.*TTN5:* Novo mesto 7; *GKY:* 514241 – *GKX:* 84571.*Tip najdišča:* neutrjeno naselje.*Datacija:* neopredeljeno.*Opis*

Na njivah, ki se širijo pod cerkvijo po jugovzhodnem pobočju Blečjega vrha, zadenejo pri oranju pogosto na kamenje, malto in črepinje posod (*sl. 323/1*). Pri obhodu terena leta 1986 je bilo na njivi res precej kamenja in opeke, fragmentov keramike pa nismo zasledili. Vrh s cerkvijo in njegova pobočja so primerna za poselitev, čeprav na njem ni videti nobenih utrdbenih ostalin. Če je bila lokacija res tudi prazgodovinsko naselje kot trdi Jernej Pečnik (*Pečnik 1894a, 8*), nismo mogli ne potrditi, ne ovreči.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Knez 1975, [Jelševac] Blečji vrh. – V: *ANSL*, 229.

Pečnik 1894a, 8.

Sl. 323/1: Krački pri [Jelševcu] Blečjem Vrhu; pozicija naselja (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 324**Najdišče:** Kobilenca.**Kraj:** [Jelševce] Blečji Vrh.**TTN5:** Novo mesto 7; GKY: 514522 – GKX: 84806.**Tip najdišča:** gomilno grobišče (1 gomila).**Datacija:** starejša železna doba.**Opis**

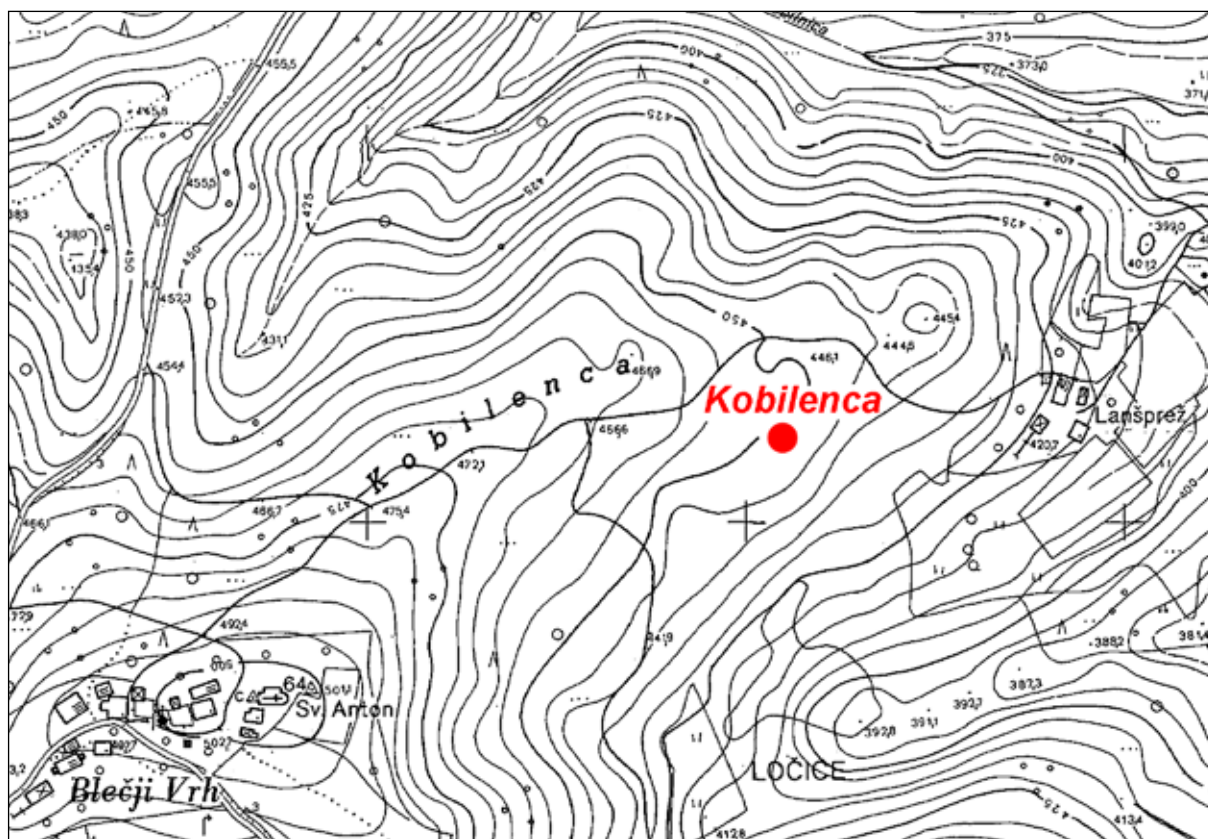
Na grebenu, ki se severovzhodno od Blečjega vrha spušča v dolino Ravnega loga, stoji 20 m široka in 2 m visoka gomila (sl. 324/1, 324/2). Na sredini ima večji vkop.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana pri terenskem pregledu aprila 1986.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Sl. 324/1: Kobilenca pri [Jelševcu] Blečjem Vrh; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 324/2: Kobilenca pri [Jelševcu] Blečjem Vrhu; pogled na gomilo s severovzhoda. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 325

Najdišče: Mirenski hrib.

Kraj: Mirna vas.

TTN5: Novo mesto 7; GKY: 515165 – GKX: 83443.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na zahodnem vrhu kopastega griča, ki se dviga severno od Mirne vasi, je 12 m široka in 1 m visoka gomila (*sl. 325/1, 325/2*).

Potek raziskav

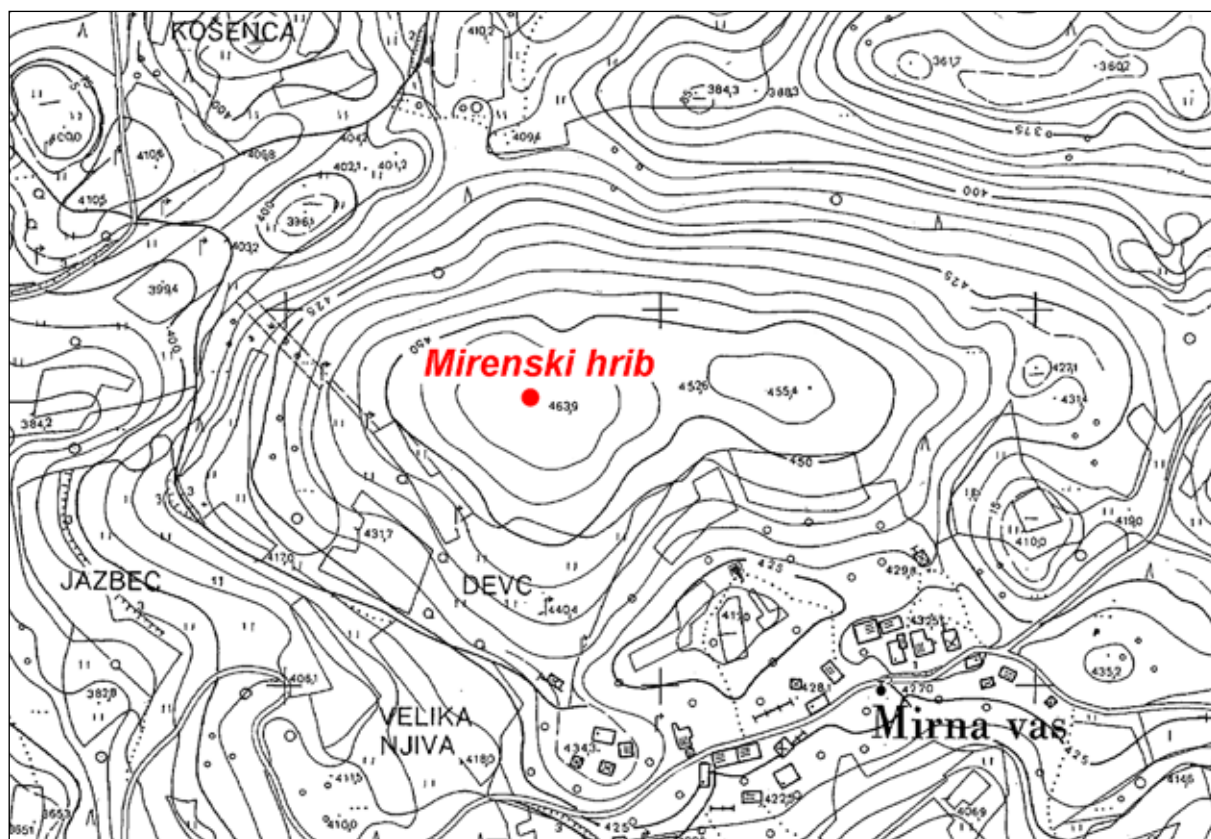
Gomili v gozdu pri Mirni vasi omenja Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 41*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Knez 1975, Mirna vas. – V: ANSL, 229.

Pečnik 1904, 41.

Sl. 325/1: Mirenski hrib nad Mirno vasjo; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 325/2: Mirenski hrib nad Mirno vasjo; pogled na gomilo z zahoda. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 326

Najdišče: Brinc.

Kraj: Mirna vas.

TTN5: Novo mesto 8; GKY: 515839 – GKX: 83344.

Tip najdišča: gomilno grobišče (4 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na Brincu, griču, ki se dviga na vzhodnem robu Mirne vasi, so štiri gomile (sl. 326/1). Dve (gomila 1 in 2) sta bili locirani pri terenskem pregledu leta 1986, nadaljnji dve (gomila 3 in 4) pa s pomočjo lidarskega posnetka in nista bili preverjeni na terenu Mere:

Gomila 1: premer 12 m, višina 2 (prekopana). – (sl. 326/2).

Gomila 2: premer 10 m, višina 1 m (dvojljiva) – (sl. 326/3).

Gomila 3: premer 12 m.

Gomila 4: premer 15 m.

Potek raziskav

Gomili v gozdu pri Mirni vasi omenja Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 41*). Tisto, ki stoji na Brincu, je leta 1899 prekopal Ignacij Kušljan in najdbe poslal v Deželni muzej v Ljubljano (*vir 1*).

Podatek v ANSL (str. 229), ki pri zaselku Brinc pri Čužnji vasi omenja gomile, je napačno interpretiran. Ne gre namreč za zaselek Brinc pri Čužnji vasi ampak za ledino Brinc pri Mirni vasi.

Arhivski vir

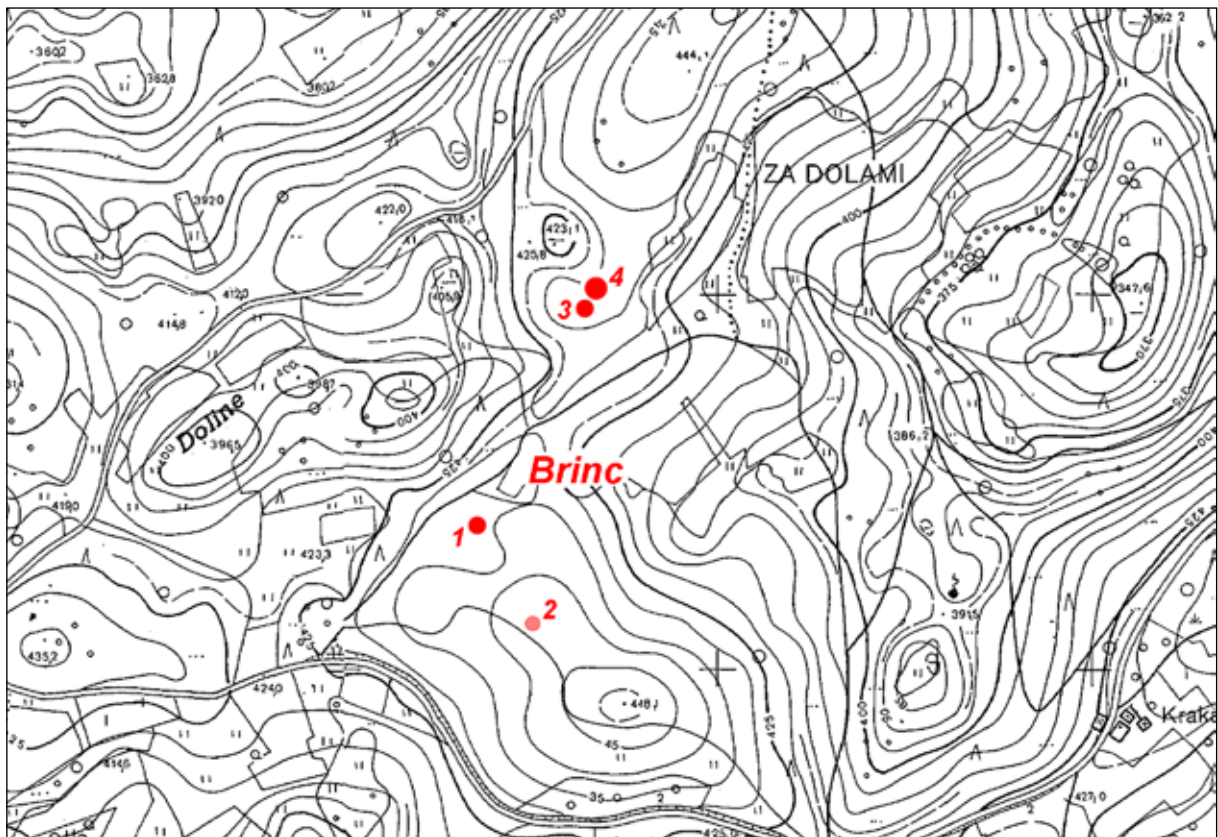
(*vir 1*) Kušljanovo pismo Müllnerju z dne 15. 7. 1899 (Arhiv RS, fond AS 950, Müllner Alfons, fasc. 1).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Knez 1975, Mirna vas. – V: ANSL, 229.

Pečnik 1904, 41.

Sl. 326/1: Brinc nad Mirno vasjo; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 326/2: Brinc nad Mirno vasjo; gomila 1, pogled z juga. Foto Janez Dular (1986).

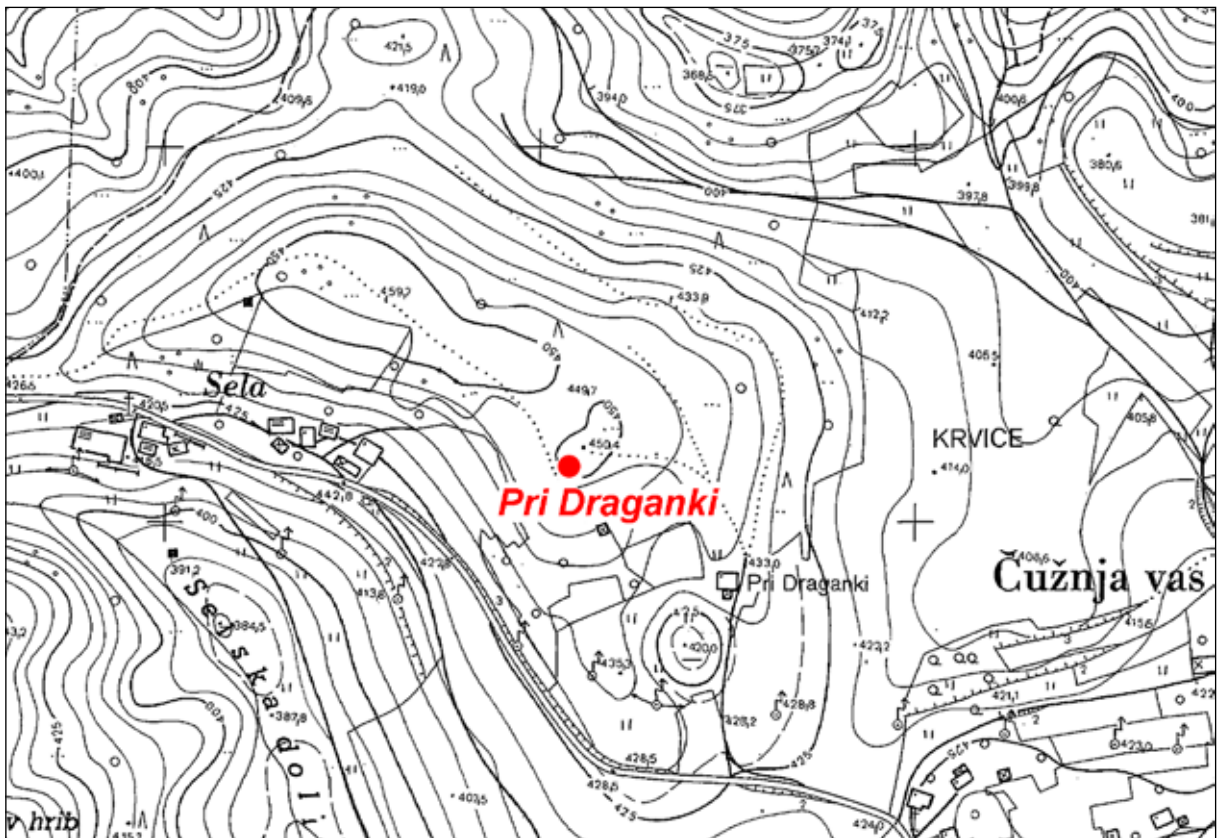
Sl. 326/3: Brinc nad Mirno vasjo; gomila 2, pogled s severa. Foto Janez Dular (1986).

Kat. št.: 326A*Najdišče:* Pri Draganki.*Kraj:* Čučnja vas.*TTN5:* Mokronog 47; GKY: 515022 – GKX: 85540.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na kopastem z gozdom poraslem hribu, ki se dviga med zaselkom Sela in Čučnjo vasjo, je gomila s premerom 15 m (*sl. 326A/1*). Na vrhu ima vkop.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana s pomočjo lidarskega posnetka leta 2020.

Sl. 326A/1: Pri Draganki pri Čučnji vasi; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 326B

Najdišče: Pičevc.

Kraj: Čužnja vas.

TTN5: Mokronog 47; *GKY:* 515700 – *GKX:* 85347.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

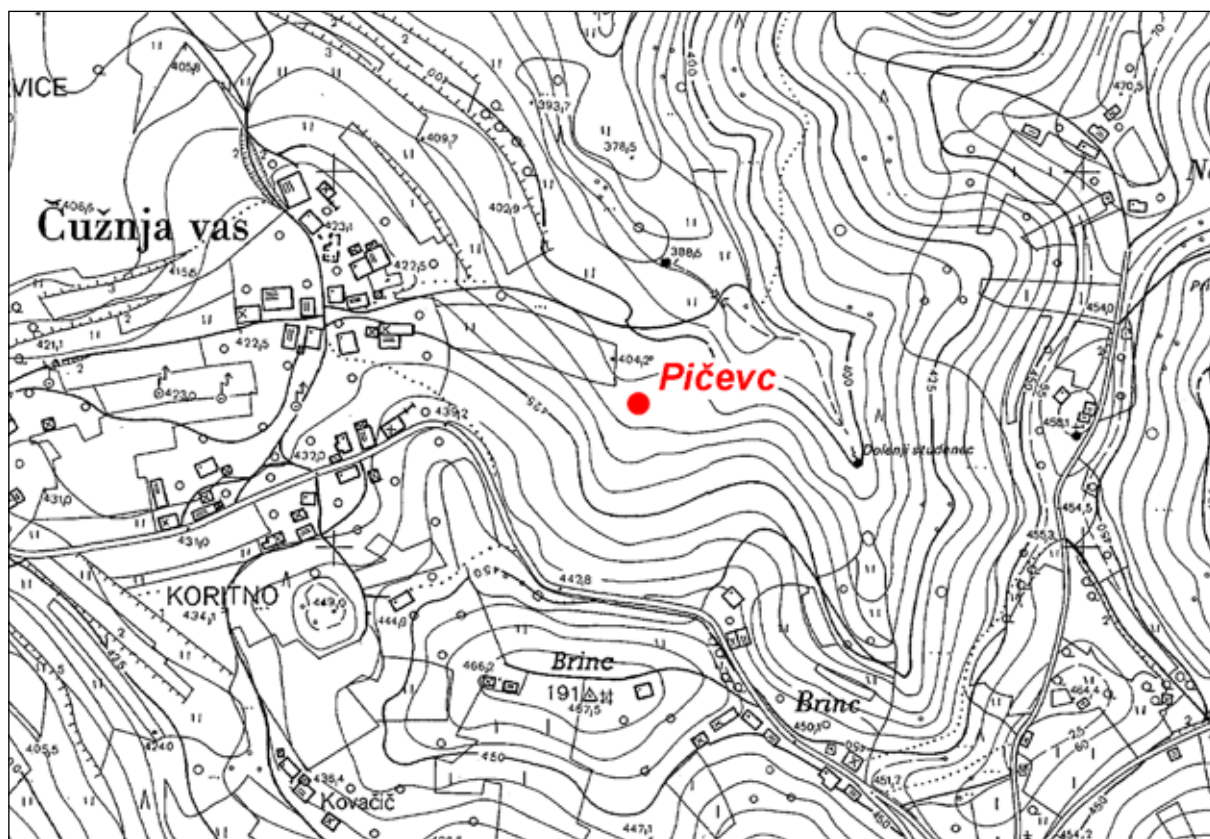
Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na grebenu vzhodno od Čužnje vasi je 15 m široka gomila (*sl. 326B/1*). Na vrhu ima vkop.

Potek raziskav

Gomila je bila dokumentirana s pomočjo lidarskega posnetka leta 2020.

Sl. 326B/1: Pičevc pri Čužnji vasi; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 327*Najdišče:* Zaloka.*Kraj:* Čužnja vas.*TTN5:* Mokronog 48; GKY: 516052 – GKK: 84795.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (?).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Naravoslovni muzej na Dunaju hrani nekaj predmetov, ki so inventarizirani pod najdiščem Zalog pri Čužnji vasi. Morda gre za napačno zapisano ime ledine Zaloka, ki leži južno od vasi (*sl. 327/1*). Natančnejših podatkov, kdaj so bili predmeti najdeni in kdo jih je poslal na Dunaj, nismo uspeli najti. Prav tako nismo pri terenskem pregledu ledine Zaloka zasledili nobene gomili podobne tvorbe. Najdbe, ki zanesljivo izvirajo iz grobov, je objavil Janez Dular (*Dular 2003, 189 s*).

Literatura

Dular 2003, 189 s, t. 22: 6–10.

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Sl. 327/1: Zaloka pri Čužnji vasi; pozicija ledine (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 328*Najdišče:* Tratce.*Kraj:* Čužnja vas.*TTN5:* Mokronog 48; *GKY:* 515491 – *GKX:* 85419.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Gomile, ki je po Kušljanovi navedbi stala na ledini Tratce pri Čužnji vasi, nismo uspeli locirati (*vir 1*). Poi-zvedovanje, ki smo ga pri domačinih opravili leta 1986, je pokazalo, da pri vasi ne poznajo območja s takšnim imenom (*sl. 328/1*).

Potek raziskav

Gomilo je maja 1903 prekopal Ignac Kušljan in najdbe skupaj s skico tlorisa (*sl. 328/2*) poslal v dunajski Dvorni muzej (*vir 1*). Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 187 ss.*).

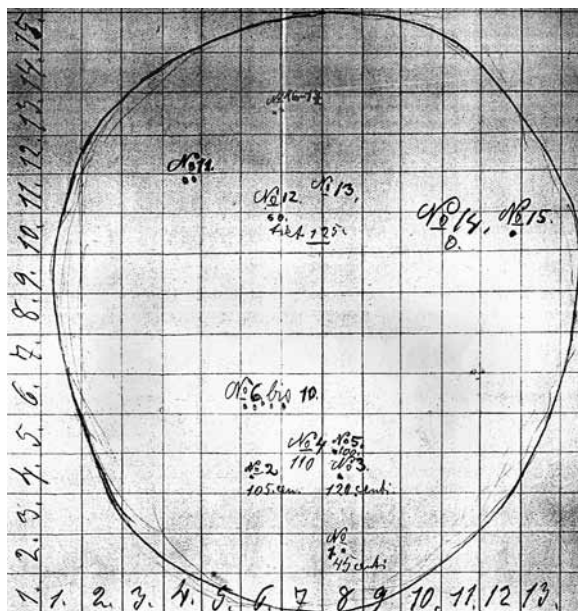
Arhivski vir

(*vir 1*) Kušljanovo pismo Szombathyju z dne 26. 5. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 187 ss, t. 20–21.

Dular, Tecco Hvala 2007, 314.

Sl. 328/2: Tratce pri Čužnji vasi; Kušljanova skica tlorisa gomile iz leta 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

Sl. 328/1: Čužnja vas; bližnja okolica vasi (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 329

Najdišče: Osredek.

Kraj: Čužnja vas.

TTN5: Novo mesto 8; GKY: 516366 – GKX: 84608.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na Osredku, gozdnatem grebenu, ki se pod Čužnjo vasjo spušča v dolino Radulje, sta dve med seboj dokaj oddaljeni gomili (sl. 329/1). Mere:

Gomila 1: premer 14 m, višina 1 m (prekopana) – (sl. 329/2).

Gomila 2: premer 16 m, višina 2,5 m (prekopana) – (sl. 329/3).

Potek raziskav

Gomile, ki so raztresene okoli Čužnje vasi omenja že Jernej Pečnik, vendar pa jih, kot kaže, ni raziskoval (vir 1). Gomili na Osredku je namreč prekopal Ignac Kušljan, prvo oktobra 1903 in drugo v avgustu 1904 (vir 2). Najdbe je skupaj s skicama tlorisov poslal v dunajski Naravoslovni muzej (sl. 329/4, 329/5). Objavil jih je Janez Dular (Dular 2003, 183 ss).

Arhivska vira

(vir 1) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 64 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

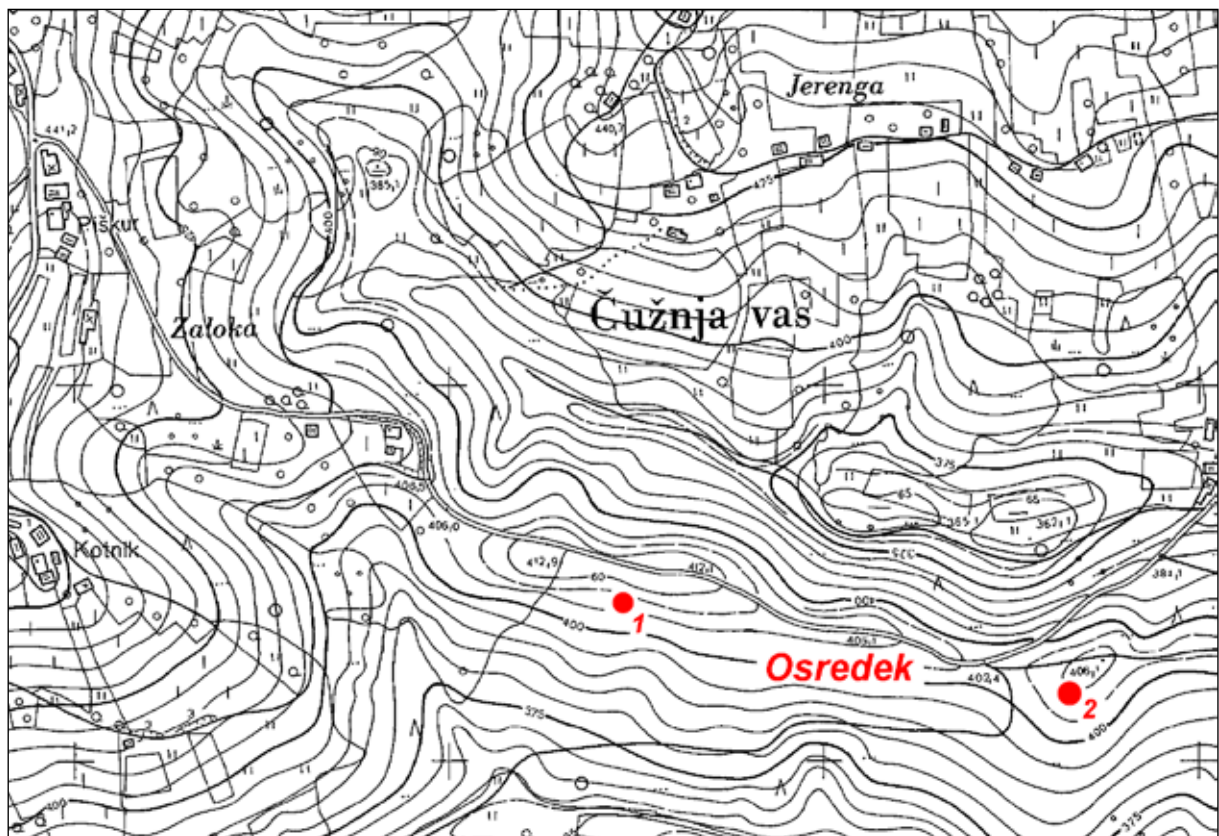
(vir 2) Kušljanovi pismi Szombathyju z dne 26. 10. 1903 in 26. 8. 1904 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Knez 1975, Čužnja vas. – V: ANSL, 229.

Dular 2003, 183 ss, t. 18–20.

Dular, Tecco Hvala 2007, 316.

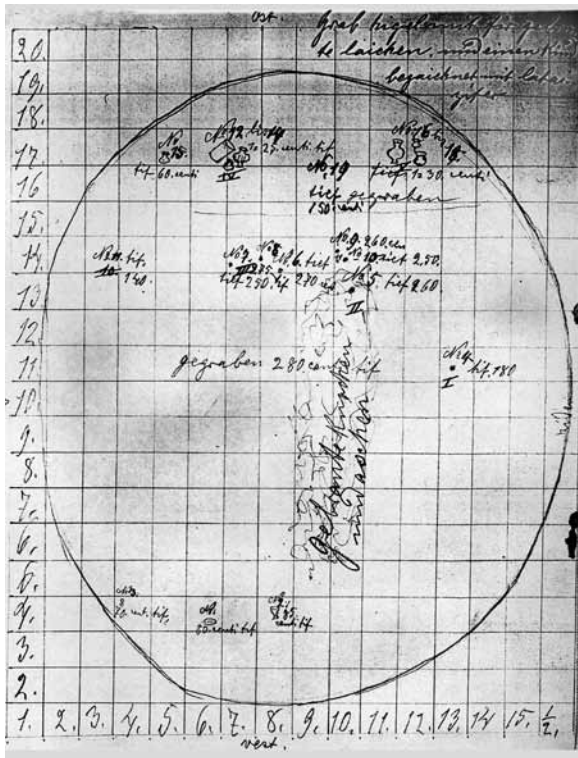
Sl. 229/1: Osredek pri Čužnji vasi; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

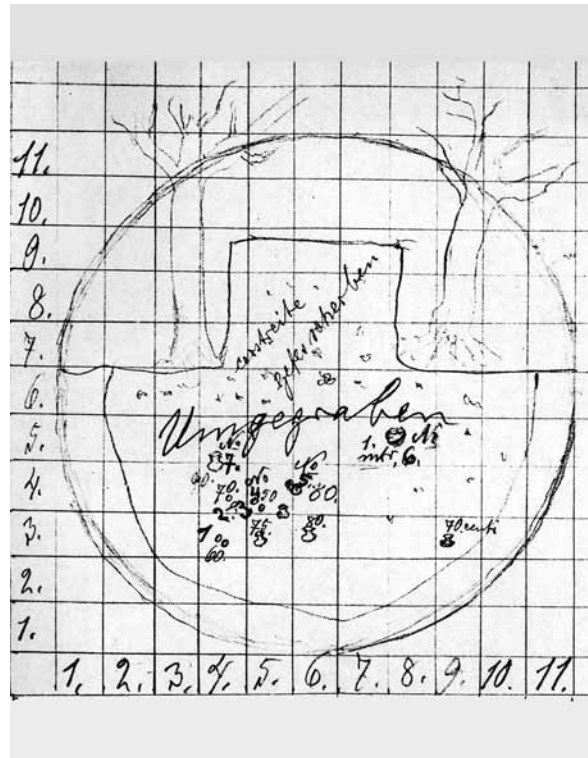
Sl. 229/2: Osredek pri Čužnji vasi; gomila 1, pogled s severozahoda. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 229/3: Osredek pri Čužnji vasi; gomila 2, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1986).

Sl. 229/4: Osredek pri Čužnji vasi; Kušljanova skica torlisa gomila 1 iz leta 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

Sl. 229/5: Osredek pri Čužnji vasi; Kušljanova skica torlisa gomila 2 iz leta 1904 (Fundaktenarchiv NHMW).

Kat. št.: 330

Najdišče: Hočevarjev vinograd.

Kraj: Čužnja vas.

TTN5: Novo mesto 8; GKY: 516899 – GKX: 84985.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Spomladi 1903 so v zaselku Irenga, ki se razteza po istoimenskem grebenu zahodno od Čužnje vasi, pri rigolanju vinograda našli več predmetov (*vir 1, Pečnik 1904, 41*). Šlo naj bi za gomilo, od katere pa ni danes vidnih nobenih sledov. Njeno približno pozicijo smo določili z ogledom terena in povpraševanjem domačinov (*sl. 330/1*).

Potek raziskav

Najdbe je od lastnika parcele kupil Ignac Kušljan in jih poslal v Naravoslovni muzej (*vir 2*). Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 182 s*). Na Irengi je Kušljan avgusta 1904 tudi kopal, vendar pa iz njegovih notic lokacije ni mogoče ugotoviti (*vir 2, str. 141*).

Arhivska vira

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 10. 2. 1903 (Fundaktenarchiv NHMW).

(*vir 2*) I. Kušljan, Zapisnik in poslovna knjiga 1897–1923, 123 in 141 (Arhiv AO NMS).

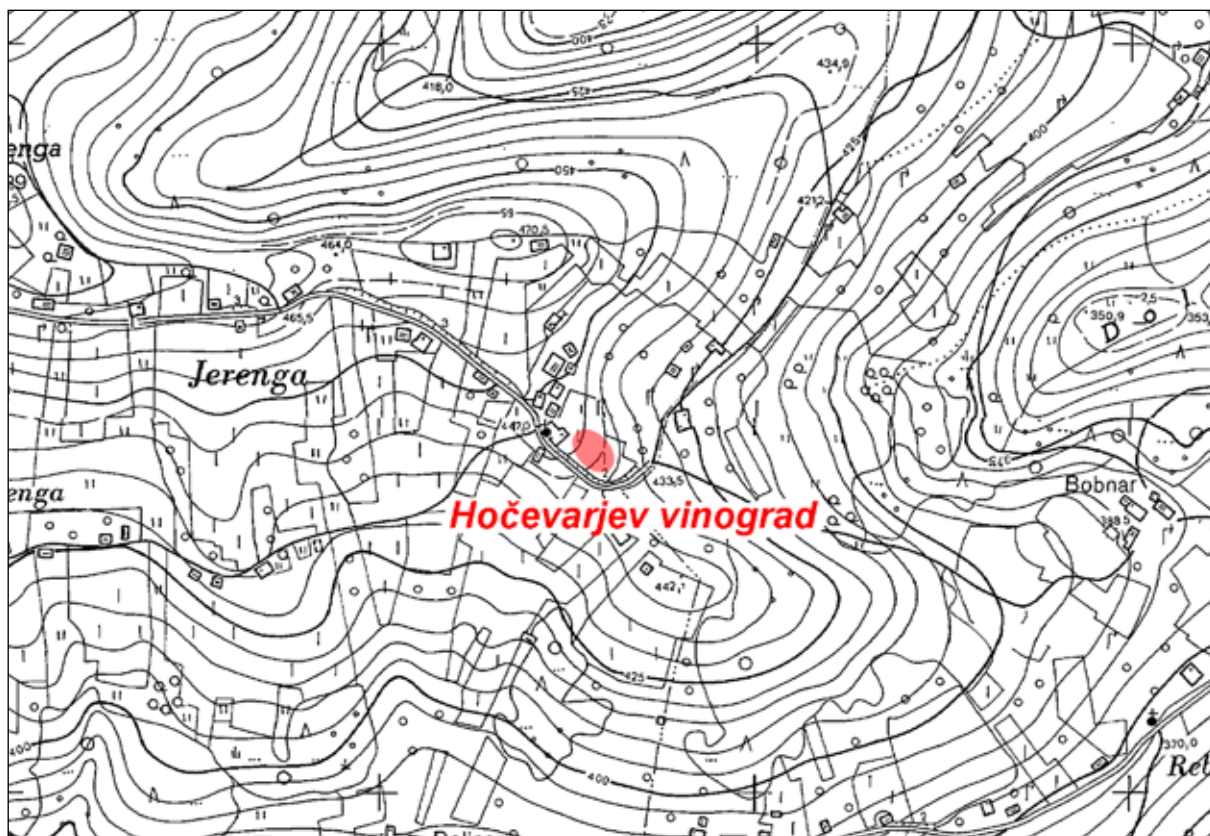
Literatura

Dular 2003, 182 s, t. 16–18.

Dular, Tecco Hvala 2007, 316.

Pečnik 1904, 41.

Truhlar 1975, Čužnja vas, Irenga. – V: ANSL, 229.

Sl. 230/1: Hočevarjev vinograd pri Čužnji vasi; približna pozicija uničene gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 331

Najdišče: Jurjevci.

Kraj: Grič pri Klevevžu.

TTN5: Mokronog 49; GKY: 518501 – GKX: 85695.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Vzhodno od nekdanjega zaselka Preloge sta v mešanem gozdu dve gomili (sl. 331/1). Mere:

Gomila 1: premer 17 m, višina 3 m (na vrhu je globok vkop) – (sl. 331/2).

Gomila 2: premer 12 m, višina 2 m (na vrhu je vkop) – (sl. 331/3).

Potek raziskav

Gomili pri zaselku Preloge sta leta 1878 pri rekonosciranju šmarješke okolice dokumentirala Dragotin Dežman in Ferdinand von Hochstetter (*Deschmann, Hochstetter 1879, 40*). Njuni poziciji sta bili ugotovljeni pri terenskem pregledu leta 1978 (*Dular, A. 1991, 51, sl. 24*). Kdo ju je načel, ni znano.

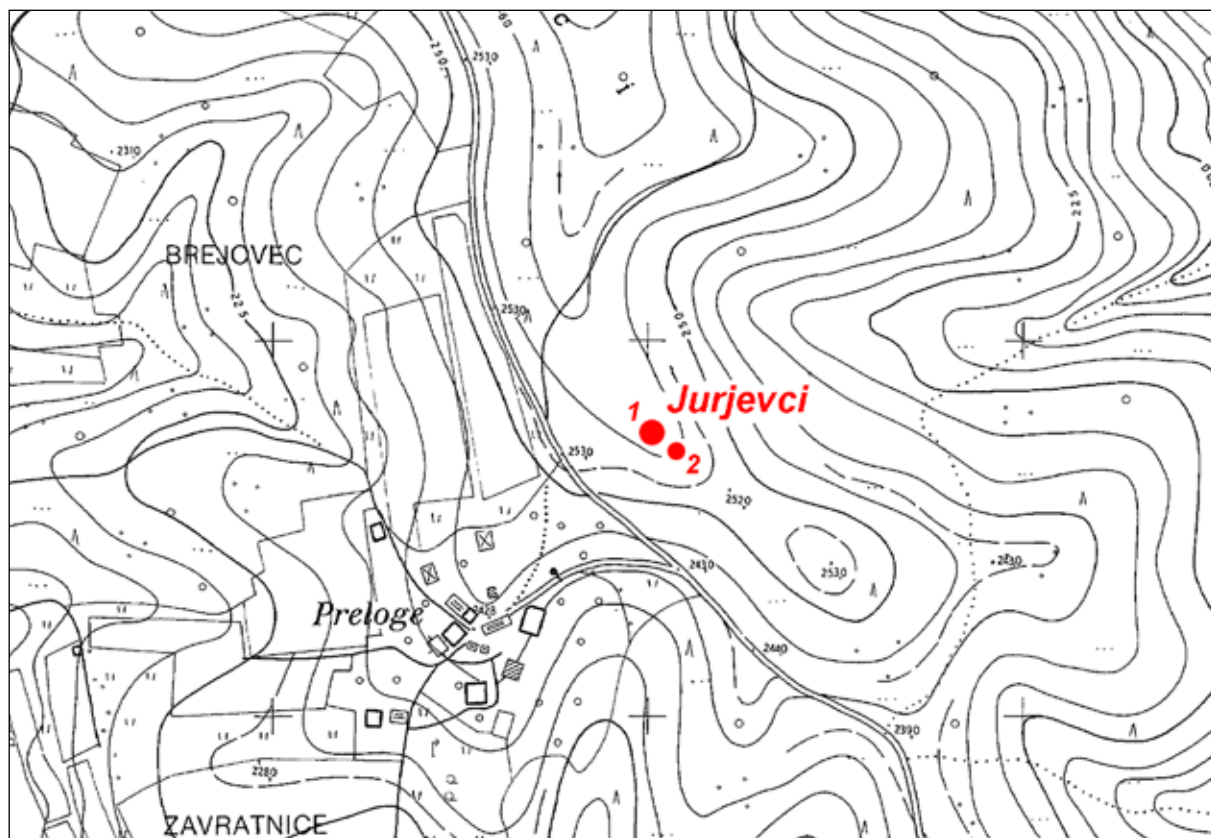
Literatura

Deschmann, Hochstetter 1879, 40.

Dular, A. 1991, 51, sl. 24.

Dular, Tecco Hvala 2007, 317.

Knez 1975, Klevevž. – V: ANSL, 227.

Sl. 331/1: Jurjevci pri Griču pri Klevevžu; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 331/2: Jurjevci pri Griču pri Klevevžu; gomila 1, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1978).

Sl. 331/3: Jurjevci pri Griču pri Klevevžu; gomila 2, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1978).

Kat. št.: 332

Najdišče: Kostanovlje.

Kraj: Grič pri Klevevžu.

TTN5: Novo mesto 9; *GKY:* 518307 – *GKX:* 84337.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Južno od vasi Grič pri Klevevžu je v mešanem gozdu 20 m široka in 2 m visoka prekopana gomila (*sl. 332/1, 332/2*) – (Dular, A. 1991, 50 s, sl. 24).

Potek raziskav

Gomilo sta leta 1878 pri rekognosciranju šmarješke okolice dokumentirala Dragotin Dežman in Ferdinand von Hochstetter (*Deschmann, Hochstetter 1879, 39 s*). Junija naslednje leto jo je z dvajsetimi delavci v petih dneh prekopal Ferdinand Schulz in ji dal oznako gomila

5, kar je pomenilo peto leta 1879 na območju šmarješkega kompleksa raziskano gomilo (*vir 1; Deschmann 1881, 14 ss*). Najdbe so prispele v Deželni muzej, kjer so jih inventarizirali skupaj z drugimi najdbami iz okolice Šmarjete, zato jih ni več mogoče identificirati. Objavila jih je Vida Stare (*Stare, V. 1973a*).

Arhivski vir

(*vir 1*) F. Schulz, Bericht über die Ausgrabungen bei St. Margarethen im Jahr 1879 (Arhiv NMS 103/1879).

Literatura

Deschmann 1881, 14 ss.

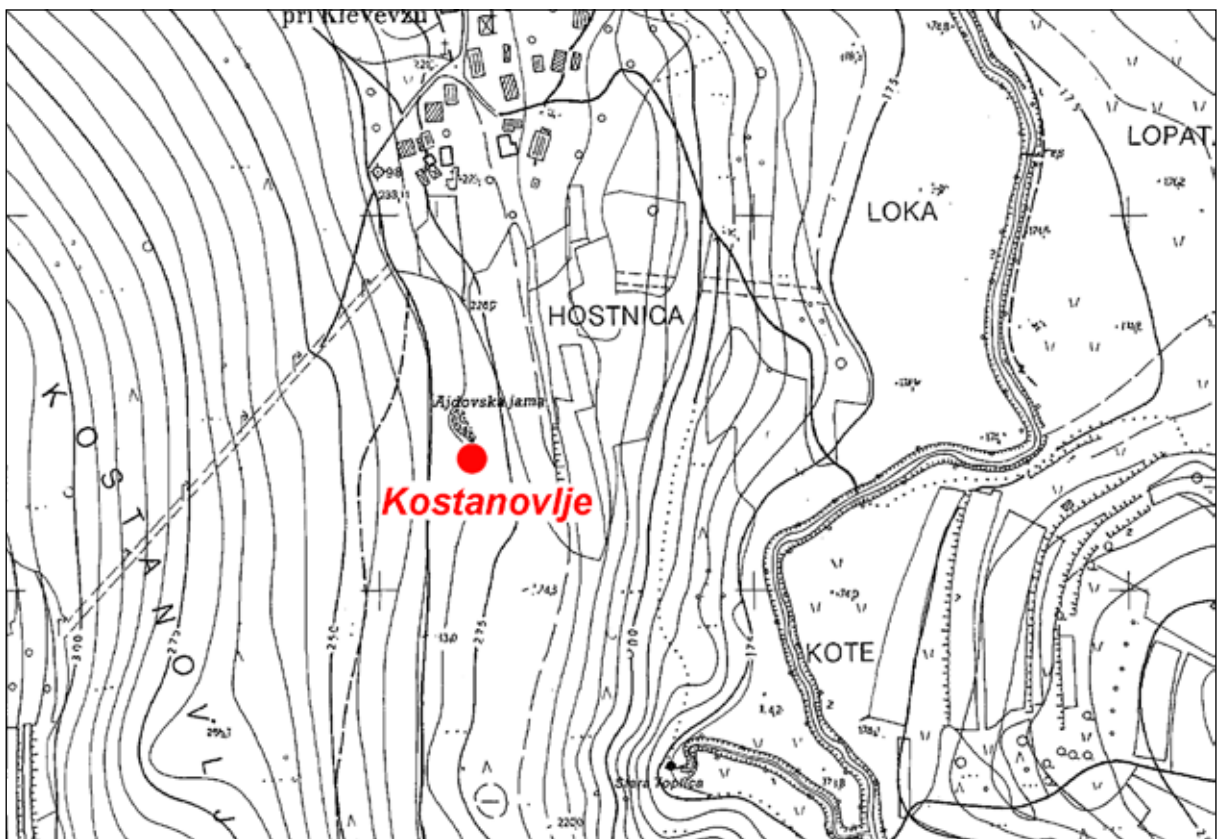
Deschmann, Hochstetter 1879, 39 s.

Dular, A. 1991, 50 s.

Dular, Tecco Hvala 2007, 317.

Knez 1975, Klevevž. – V: ANSL, 227.

Stare, V. 1973a.

Sl. 332/1: Kostanovlje pri Griču pri Klevevžu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 332/2: Kostanovlje pri Griču pri Klevevžu; pogled na gomilo z zahoda. Foto Janez Dular (1978).

Kat. št.: 333

Najdišče: Pungrčarjeva hosta.

Kraj: Radovlja.

TTN5: Novo mesto 9; GKY: 518553 – GKX: 83924.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Severozahodno od Pungrčarjeve domačije je v gozdu 18 m široka in 2–3 m visoka gomila (*sl. 333/1*). V sredini je velik vkop. Gomila je bila v objavi grobišč v okolici Vinjega vrha obravnavana skupaj z gomilo iz Kostanovlja pri Griču pri Klevežu (*Dular, A. 1991, 50 s, sl. 24*), kasneje pa smo jo zaradi velike medsebojne od-

daljenost, ki znaša skoraj 0,5 km, izločili kot samostojno najdišče (*Dular, Tecco Hvala 2007, 317*).

Potek raziskav

Gomilo sta leta 1878 pri rekognosciranju šmarješke okolice dokumentirala Dragotin Dežman in Ferdinand von Hochstetter (*Deschmann, Hochstetter 1879, 40*). Kdo jo je našel, ni znano.

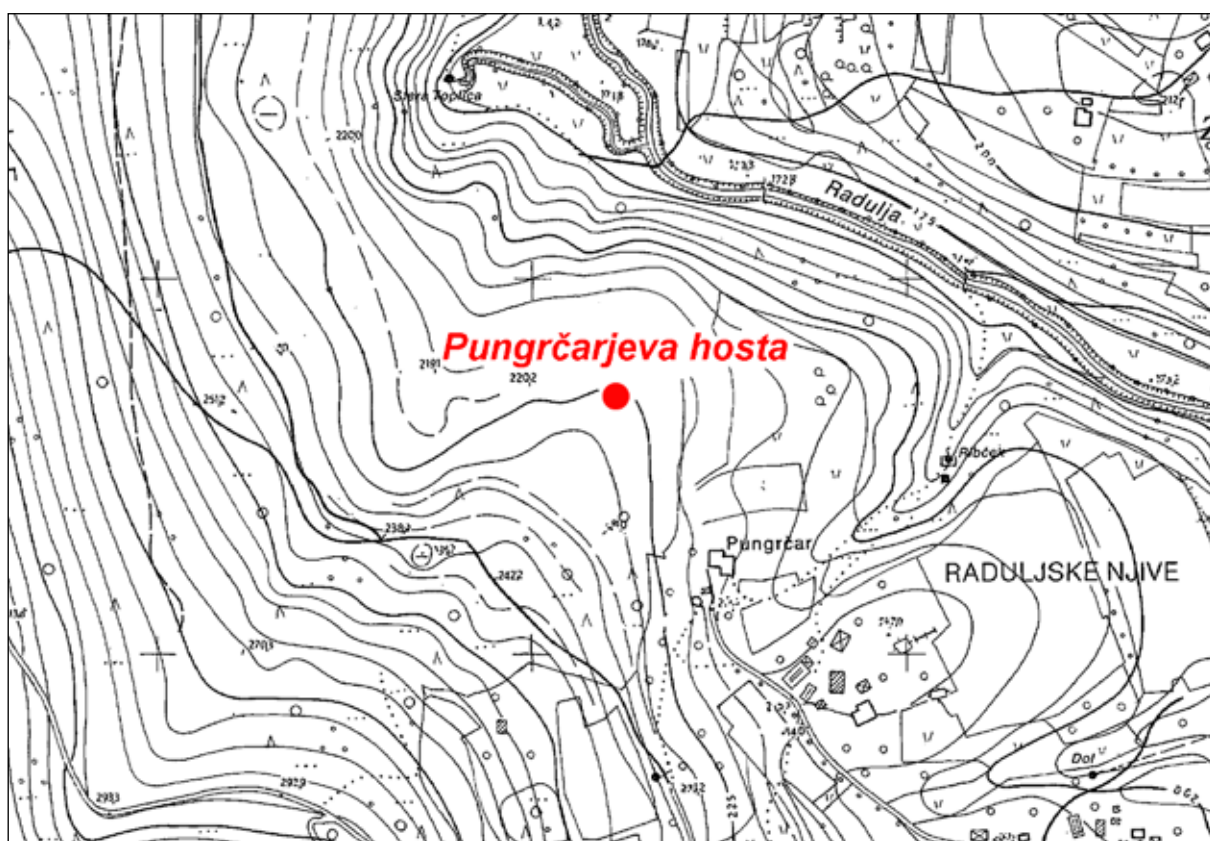
Literatura

Deschmann, Hochstetter 1879, 40.

Dular, A. 1991, 50 s sl. 24.

Dular, Tecco Hvala 2007, 317.

Knez 1975, Klevež. – V: ANSL, 227.

Sl. 333/1: Pungačerjeva hosta pri Radovljji; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 334

Najdišče: Gabrina.

Kraj: Vinica.

TTN5: Novo mesto 10; 521412 – GKX: 84254.

Tip najdišča: gomilno grobišče (11 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Severovzhodno od cerkve sv. Martina v Vinici je v gozdu gomilno grobišče, ki šteje enajst med seboj precej oddaljenih gomil. Večina je dvomljivih. Po ogledu lidarskega posnetka smo prvotnemu seznamu (*Dular, A. 1991, 51 ss, sl. 25; Dular, Tecco Hvala 2007, 317, sl. 231*) dodali še enajsto gomilo, ki leži na vzhodno ležečem grebenu (*sl. 334/1, 334/2*). Mere:

Gomila 1: premer 12 m (v sredini je vkop).

Gomila 2: premer 11 m (gomila je dvomljiva).

Gomila 3: premer 15 m (gomila je dvomljiva).

Gomila 4: premer 15 m (gomila je dvomljiva).

Gomila 5: premer 10 m (gomila je dvomljiva in delno uničena).

Gomila 6: premer 10 m (gomila je dvomljiva in delno uničena).

Gomila 7: premer 11 m (gomila je dvomljiva).

Gomila 8: premer 16 m (v sredini je vkop) – (*sl. 334/3*).

Gomila 9: premer 11 m (gomila je dvomljiva).

Gomila 10: premer 12 m (v sredini je vkop) – (*sl. 334/4*).

Gomila 11: premer 11 m.

Potek raziskav

Za gomile pri vasi Vinica sta leta 1878 pri rekognosciranju šmarješke okolice izvedela Dragotin Dežman in Ferdinand von Hochstetter (*Deschmann, Hochstetter 1879, 40*). Leta 1897 je Ignac Kušljan od viniških kmetov Ignaca in Franca Lindiča ter Jožeta Magoliča zakupil za Kranjski deželni muzej skupaj 12 gomil. Ta podatek se verjetno nanaša tudi na nekropolo v Gabrini (*vir 1*). Dve od zakupljenih gomil je leta 1901 prekopal Ferdinand Schulz (*vir 2*). Najdbe so prispele v Deželni muzej, kjer so jih inventarizirali skupaj z drugimi najdbami iz okolice Šmarjete, zato jih ni več mogoče identificirati. Objavila jih je Vida Stare (*Stare, V. 1973a*).

Arhivska vira

(*vir 1*) I. Kušljan, Zapisnik o nakupovanju gomil z dne 28. 7. 1897 in 30. 7. 1897 (Arhiv RS, fond AS 950, Müllner Alfons, fasc. 1).

(*vir 2*) F. Schulz, Bericht über die prähistorischen Ausgrabungen in Unterkrain (17. 11. 1901) – (Arhiv RS, fond AS 950, Müllner Alfons, fasc. 1).

Literatura

Deschmann, Hochstetter 1879, 40.

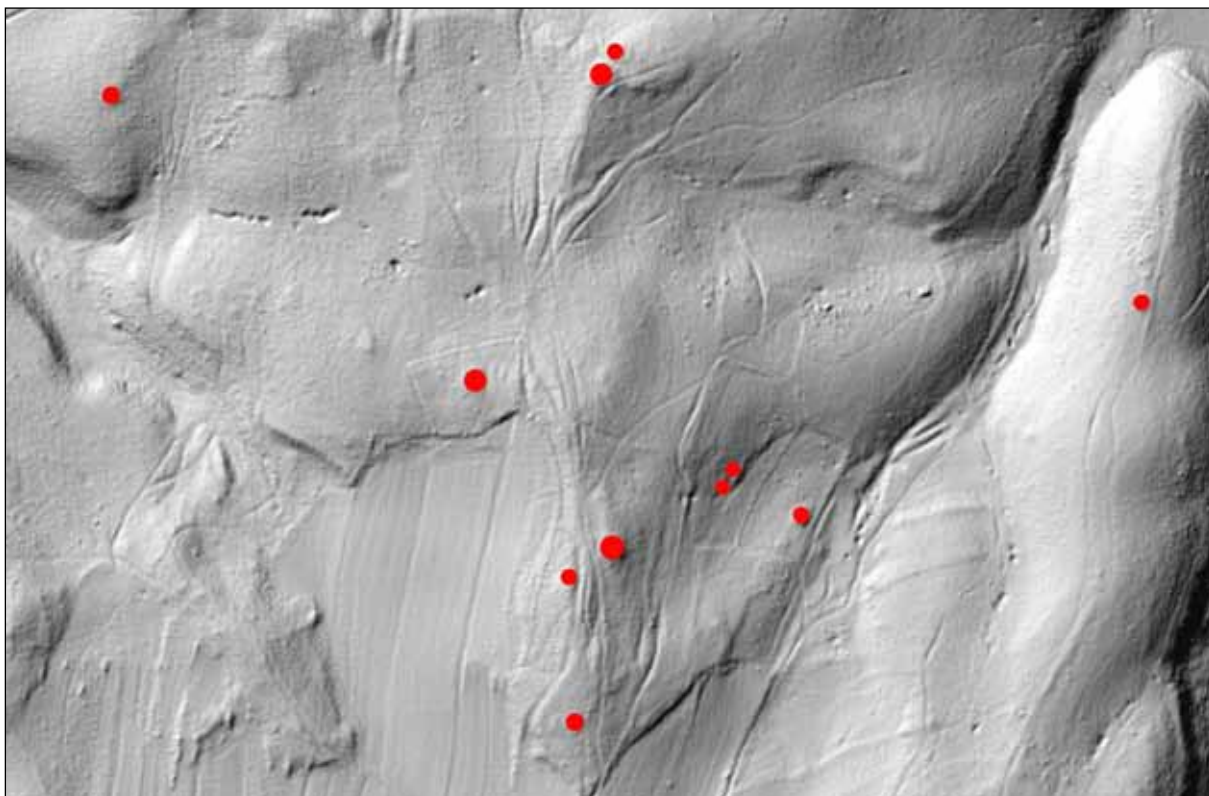
Dular, A. 1991, 51 ss, sl. 25.

Dular, Tecco Hvala 2007, 317, sl. 231.

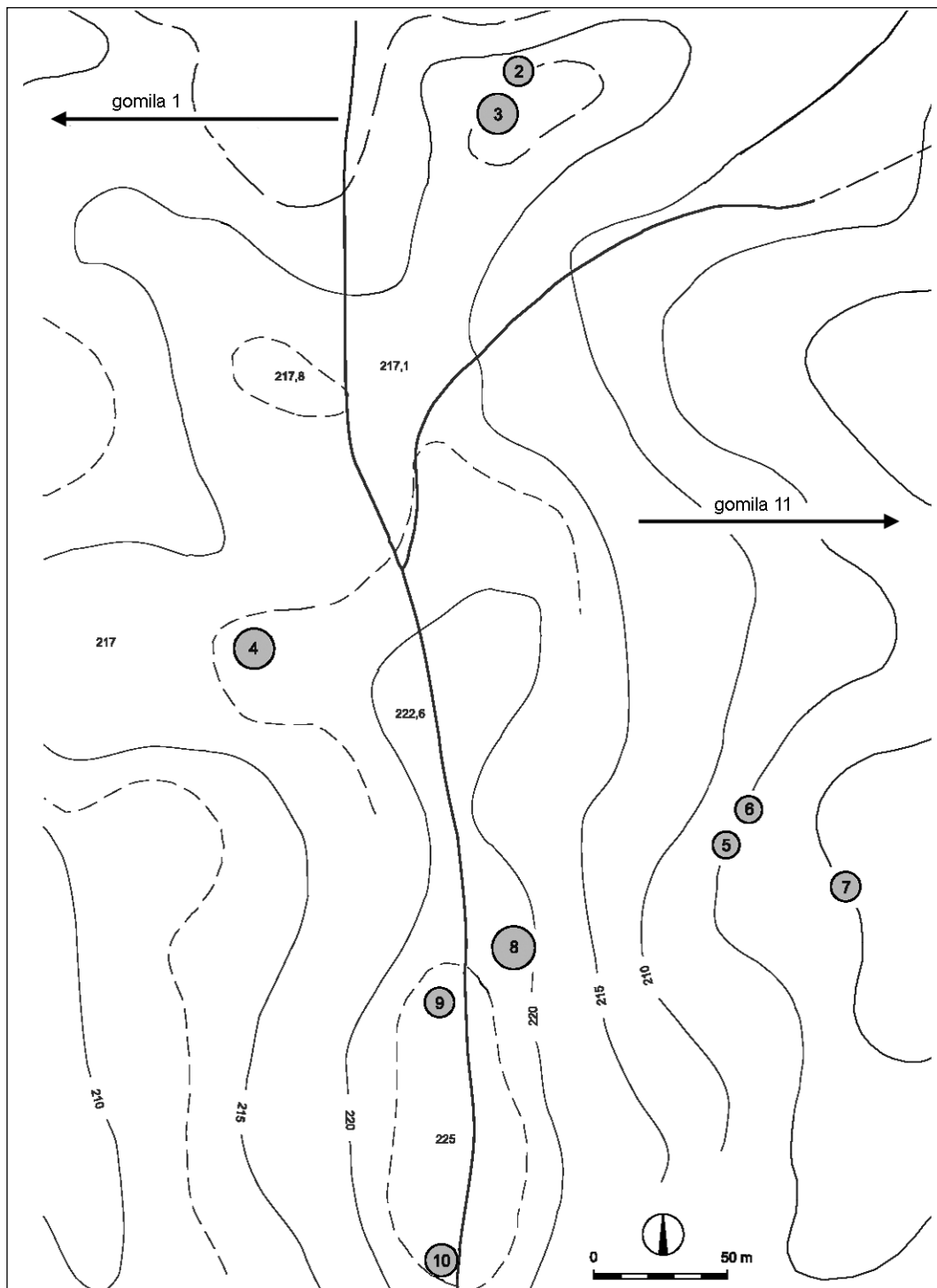
Knez 1975, Vinica pri Šmarjeti. – V: *ANSL*, 228.

Pečnik 1904, 43.

Stare, V. 1973a.

Sl. 334/1: Gabrina pri Vinici; pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 334/2: Gabrina pri Vinici; tloris gomilnega grobišča (dopolnjeno po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 334/3: Gabrina pri Vinici; gomila 8, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1976).

Sl. 334/4: Gabrina pri Vinici; gomila 10, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1976).

Kat. št.: 335*Najdišče:* Groblje.*Kraj:* Goriška vas pri Škocjanu.*TTN5:* Mokronog 50; *GKY:* 521445 – *GKX:* 85583.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (10 gomil).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Na ploskem, z gozdom poraščenem hrbtu južno od Goriške vasi pri Škocjanu je raztresenih deset gomil, od katerih pa sta le dve zanesljivi. Po ogledu lidarskega posnetka smo prvotnemu seznamu (*Dular, Tecco Hvala 2007, 317 s, sl. 232*) dodali še dve gomili (9 in 10), ki ležita na skrajnem vzhodnem koncu grobišča (*sl. 335/1, 335/2*). Mere:

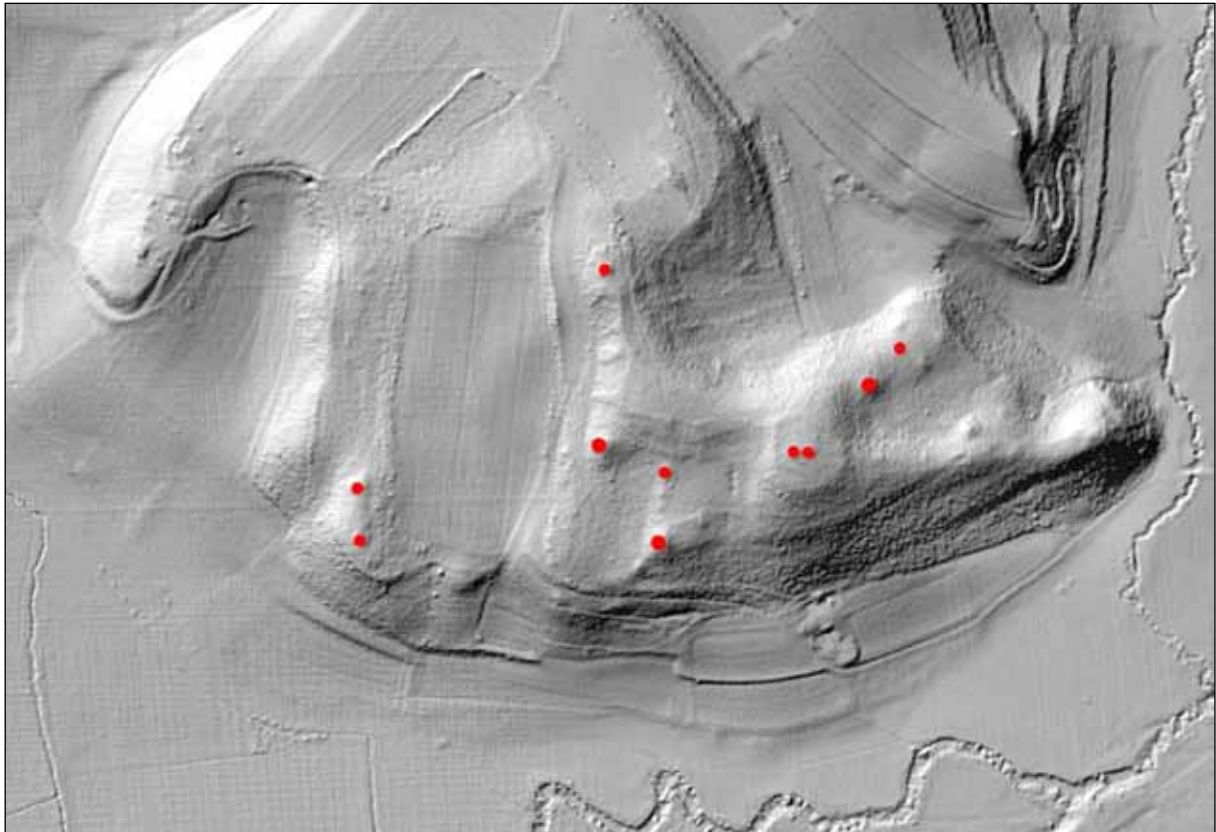
Gomila 1: premer 8 m, višina 0,7 m (dvomljiva).
 Gomila 2: premer 10 m, višina 1 m (dvomljiva).
 Gomila 3: premer 7 m, višina 0,5 m (dvomljiva).
 Gomila 4: premer 10 m, višina 1,5 m (dvomljiva).
 Gomila 5: premer 8 m, višina 1 m.
 Gomila 6: premer 8 m, višina 1 m
 Gomila 7: premer 8 m, višina 0,5 m (dvomljiva).
 Gomila 8: premer 8 m, višina 0,5 m (dvomljiva).
 Gomila 9: premer 10 m (dvomljiva).
 Gomila 10: premer 8 m (dvomljiva).

Potek raziskav

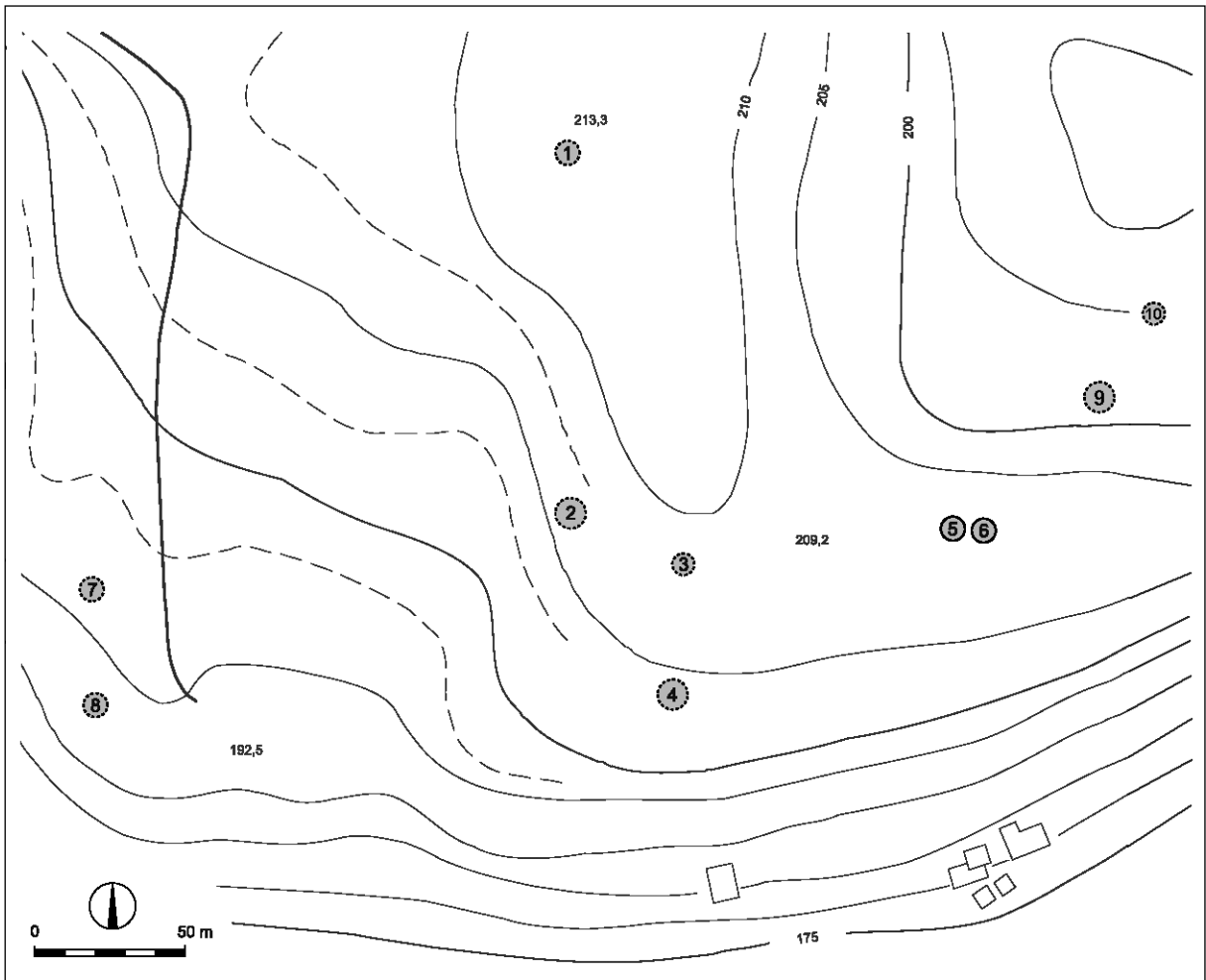
Gomile so bile dokumentirane pri terenskem pregledu leta 1992.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 317 s, sl. 232.

Sl. 335/1: Groblje nad Goriško vasjo; pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 335/2: Groblje nad Goriško vasjo; tloris gomilnega grobišča (dopolnjeno po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Kat. št.: 336

Najdišče: Kolesniška hosta.

Kraj: Škocjan.

TTN5: Novo mesto 10; GKY: 522143 – GKX: 84201.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Zahodno od nekdanjega zaselka Kolesnik so na nizkem grebenu tri gomile, od katerih pa sta dve dvomljudni (sl. 336/1). Njihove pozicije so bile ugotovljene pri terenskem pregledu leta 1976 (Dular, A. 1991, 53, sl. 25). Mere:

Gomila 1: premer 18 m (v sredini je velik vkop) – (sl. 336/2).

Gomila 2: premer 13 m (dvomljudna).

Gomila 3: premer 35 m (dvomljudna).

Potek raziskav

Gomile pri zaselku Kolesnik omenja Ignac Kušljan (vir 1). Dve sta na parc. 1570 (nekdanji lastnik Janez Janežič) in ena na parceli 1725 k.o. Stara vas. Kdo je to kopal, ni znano.

Arhivski vir

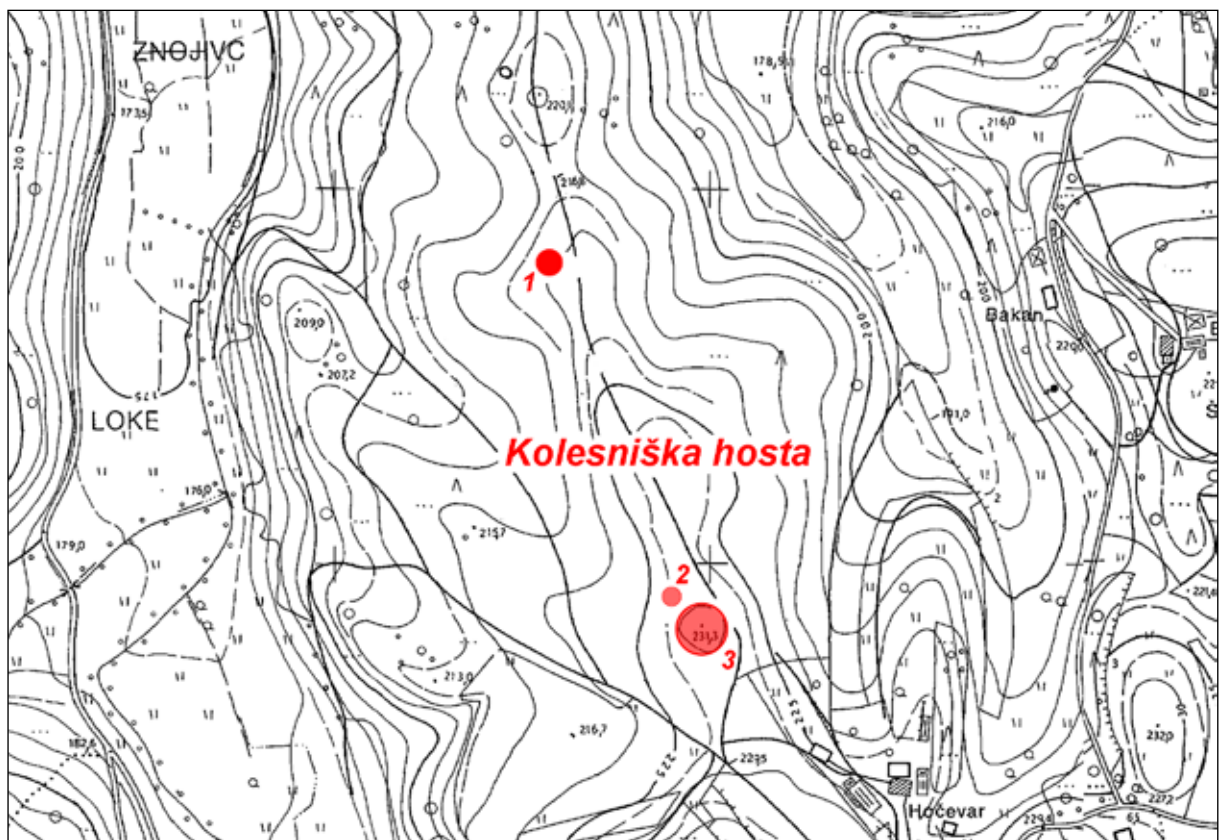
(vir 1) I. Kušljan, Zapisnik o nakupovanju gomil z dne 30. 7. 1897 (Arhiv RS, fond AS 950, Müllner Alfons, fasc. 1).

Literatura

Dular, A. 1991, 53, sl. 25.

Dular, Tecco Hvala 2007, 318.

Šašel 1975, Škocjan. – V: ANSL, 226.

Sl 336/1: Kolesniška hosta pri Škocjanu; pozicije gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl 336/2: Kolesniška hosta pri Škocjanu; gomila 1, pogled z vzhoda. Foto Janez Dular (1976).

Kat. št.: 337

Najdišče: Bregarjev gozd.

Kraj: Dolnja Stara vas.

TTN5: Kostanjevica 1; *GKY:* 522608 – *GKX:* 84195.

Tip najdišča: gomilno grobišče (8 gomil).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Severozahodno od Dolnje Stare vasi je na gozdnatem grebenu osem gomil (*sl. 337/1, 337/2*). Njihove pozicije so bile ugotovljene pri terenskem pregledu leta 1976 (*Dular, A. 1991, 54, sl. 25*). Pri pregledu lidarskega posnetka smo 250 m severozahodno od glavne skupine zabeležili še dve gomili, ki pa ju nismo preverili s terenskim ogledom. Mere:

Gomila 1: premer 15 m.

Gomila 2: premer 10 m (*sl. 337/3*).

Gomila 3: premer 15 m (gomila ima vkop).

Gomila 4: premer 15 m (*sl. 337/4*).

Gomila 5: premer 10 m.

Gomila 6: premer 15 m (gomila ima vkop) – (*sl. 337/5*).

Gomila 7: premer 15 m.

Gomila 8: premer 15 m.

Potek raziskav

Gomile pri Dolnji Stari vasi omenjata Ignac Kušljan in Jernej Pečnik (*vir 1; Pečnik 1904, 42*). Kdo jih je načel, ni znano.

Arhivski vir

(*vir 1*) I. Kušljan, Zapisnik o nakupovanju gomil z dne 30. 7. 1897 (Arhiv RS, fond AS 950, Müllner Alfons, fasc. 1).

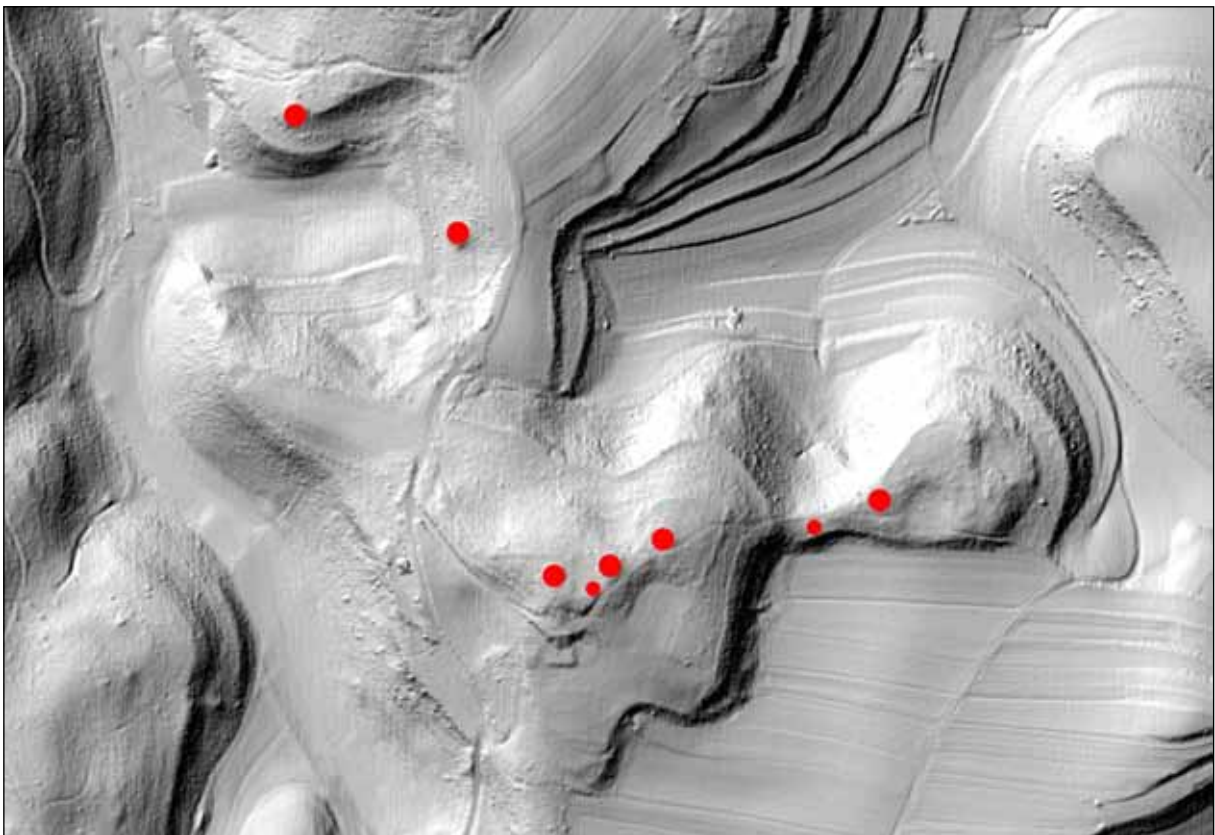
Literatura

Dular, A. 1991, 54, sl. 25.

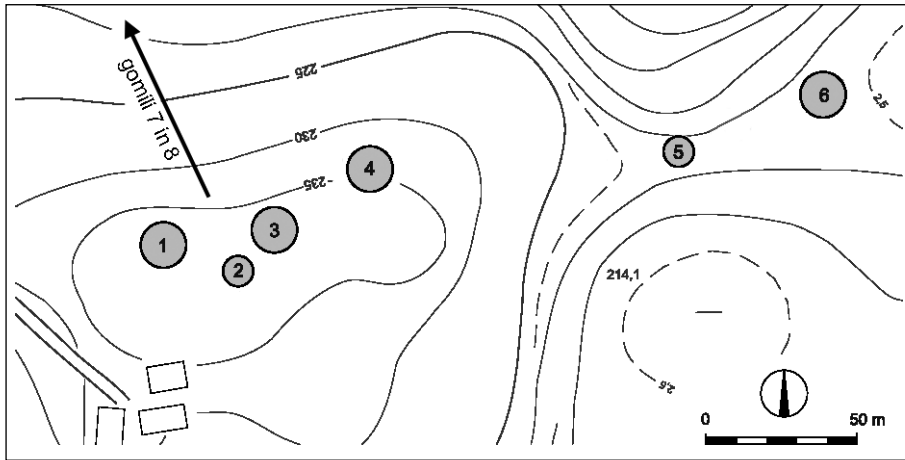
Dular, Tecco Hvala 2007, 318, sl. 233.

Knez 1975, Dolenja Stara vas. – V: *ANSL*, 225.

Pečnik 1904, 42.

Sl. 337/1: Bregarjev gozd pri Dolnji Stari vasi; pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 337/2: Bregarjev gozd pri Dolenji Stari vasi; tloris gomilnega grobišča (dopolnjeno po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 337/3: Bregarjev gozd pri Dolenji Stari vasi; gomila 2, pogled s severovzhoda. Foto Janez Dular (1976).

Sl. 337/4: Bregarjev gozd pri Dolenji Stari vasi; gomila 4, pogled z jugozahoda. Foto Janez Dular (1976).

Sl. 337/5: Bregarjev gozd pri Dolenji Stari vasi; gomila 6, pogled z zahoda. Foto Janez Dular (1976).

Kat. št.: 338

Najdišče: Mastni hrib 1.

Kraj: Škocjan.

TTN5: Kostanjevica 1; *GKY:* 522550 – *GKX:* 84750.

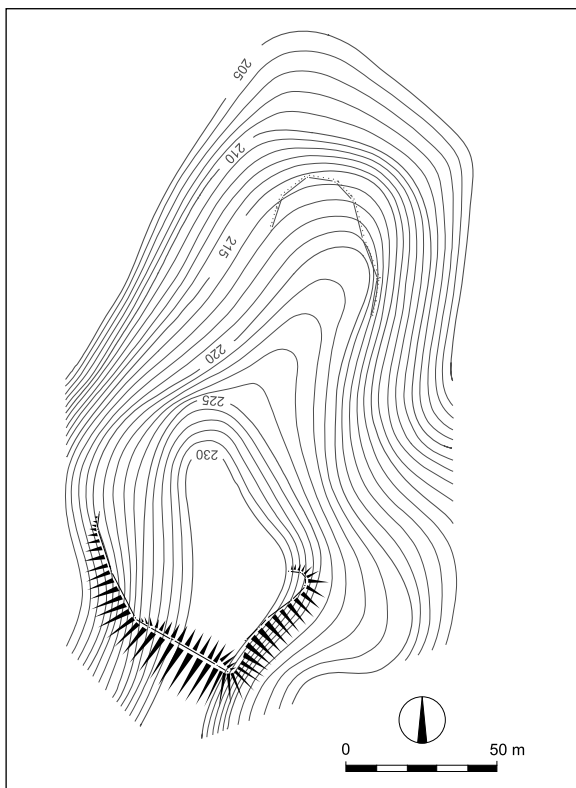
Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba.

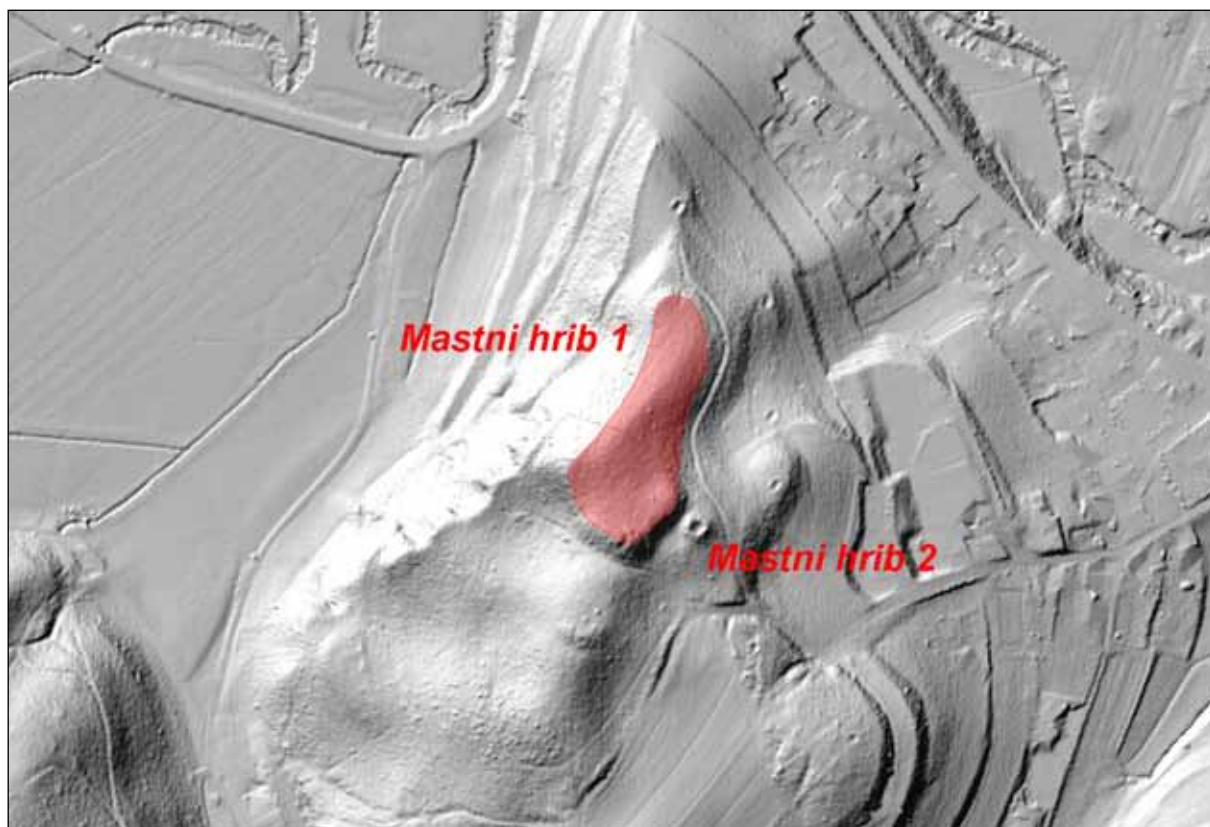
Opis

Naselje leži na manjšem z gozdom poraščenem grebenu, ki se dviga nad osnovno šolo v Škocjanu. Vrh ima obliko platoja z razmeroma blagimi pobočji, le proti vzhodu se teren dokaj strmo spusti proti potoku Radulja (*sl. 338/1*).

Potek oboda je ohranjen le na jugu (*sl. 338/2*). Tu so namreč na mestu, kjer je dostop na Mastni hrib najlažji, zgradili velik oddvojni okop, ki je na najvišji točki visok čez 3 metre (*sl. 338/3, 338/4*). Na sredini ga je načel vkop. Na vzhodni in zahodni strani preide okop v ježi, ki se kmalu iztečeta v tamkajšnjih pobočjih. Za okopom se v notranjosti naselja širi raven plato. Na skrajnem severnem koncu obod naselja ni več ohranjen, iz rahlega preloma v konfiguraciji tal, pa je mogoče razbrati, kje je nekoč potekal. Vhoda v naselje zaradi slabe ohranjenosti zgolj z ogledom terena ni mogoče ugotoviti.

Sl. 338/2: Mastni hrib 1 nad Škocjanom; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 338/1: Mastni hrib 1 in Mastni hrib 2 nad Škocjanom; poziciji naselja in gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Potek raziskav

Nasutje v Ulepičevem gozdu zahodno od cerkve v Škocjanu omenjata že Dežman in Hochstetter, ki pa sta velik oddvojni okop zmotno interpretirala kot gomilo (Deschmann, Hochstetter 1879, 40). Takšna razlaga je bila podana tudi v publikaciji o grobiščih v okolici Vinjega Vrha (Dular, A. 1991, 53 s, sl. 25. – najdišče Stari britof). Napaka je bila popravljena ob enem kasnejših terenskih ogledov. Naselje je bilo znano tudi Jerneju Pečniku (Pečnik 1904, 43).

Leta 1991 je ekipa Inštituta za arheologijo pod vodstvom Primoža Pavlina v okviru projekta *Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem* na Mastem hribu izkopala sondo na jugovzhodnem robu platoja (Dular et

al. 2000, 129 ss). Ugotovljeni sta bili dve poselitveni fazi, ki sodita v pozno bronasto dobo. V obeh je bilo naselje obdano z leseno ogrado, ki je propadla v požaru. Dostop z juga je zapiral oddvojni zemljeni okop. Odkriti so bili tudi skromni naselbinski ostanki (zoglenel les, prežgan omet, luknje za stojke), ki kažejo, da so za robom stale hiše (sl. 338/5).

Literatura

- Deschmann, Hochstetter 1879, 40.
 Dular, A. 1991, 53 s.
 Dular et al. 2000, 129 ss.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 318, sl. 234.
 Pečnik 1904, 43.
 Šašel 1975, Škocjan. – V: ANSL, 226.

Sl. 338/3: Mastni hrib 1 nad Škocjanom; oddvojni okop, pogled s severozahoda. Foto Janez Dular (2000).

Sl. 338/4: Mastni hrib 1 nad Škocjanom; oddvojni okop, pogled s severovzhoda. Foto Janez Dular (2000).

Sl. 338/5: Mastni hrib 1 nad Škocjanom; sonda 1, ostanki lesene stene, uničene v požaru. Foto Primož Pavlin (1992).

Kat. št.: 339

Najdišče: Mastni hrib 2.

Kraj: Škocjan.

TTN5: Kostanjevica 1; *GKY:* 522598 – *GKX:* 84716.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na grebenu, ki se dviga zahodno od vasi Škocjan, je v gozdu 20 m široka gomila, ki ima v sredini velik vkop. Tik za njo se dviga plato s poznobronastodobnim naseljem Mastni hrib 1 (glej *sl. 338/1, 339/1 in 339/2*).

Potek raziskav

Gomili v Ulepičevem gozdu omenjata že Dežman in Hochstetter (*Deschmann, Hochstetter 1879, 40*). Tudi v publikaciji o grobiščih v okolici Vinjega Vrha smo nasutja predstavili kot tri gomile, od katerih pa je bila ena označena kot domljiva (*Dular, A. 1991, 53 s, sl. 25. – najdišče Stari britof*). Pri kasnejšem preverjanju

najdišča se je izkazalo, da je takšna razlaga napačna. Največje nasutje na Mastnem hribu je namreč oddvojni okop bronastodobnega naselja, domnevna gomila 2 ne obstaja, ostala je torej le ena od prvotnih treh gomil. Najdišču smo spremenili tudi ime in ga poimenovali Mastni hrib 2 (*Dular, Tecco Hvala 2007, 318*).

Gomilo na Mastnem hribu je avgusta in septembra 1900 z vzdolžnim jarkom presekala Ignac Kušljan. V Naravoslovni muzej na Dunaju je poslal tloris gomile, kam so prispele najdbe, pa ni znano (*vir 1*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Kušljanovo pismo Szombathyju z dne 2. 10. 1900 (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular, A. 1991, 53 s, sl. 25.

Deschmann, Hochstetter 1879, 40.

Dular, Tecco Hvala 2007, 318.

Šašel 1975, Škocjan. – V: ANSL, 226.

Sl. 339/1: Mastni hrib 2 nad Škocjanom; pogled na gomilo z jugovzhoda. Foto Janez Dular (1976).

Sl. 339/2: Mastni hrib 2 nad Škocjanom; pogled na gomilo s severozahoda. Foto Janez Dular (2020).

Kat. št.: 340

Najdišče: Gomila.

Kraj: Stara Bučka.

TTN5: Krško 41; GKY: 523713 – GKX: 85878.

Tip najdišča: gomilno grobišče? (1 gomila).

Datacija: neopredeljeno.

Opis

V gozdu južno od vasi je na robu terase, pod katero je globoka grapa s studencem, dvomljiva gomila. Premer 18 m, višina 3 m (*sl. 340/1*).

Potek raziskav

Pečnikov podatek (*vir 1*), v katerem omenja levo od ceste Bučka–Škocjan več gomil, se najverjetneje nanaša prav na to lokacijo, čeprav je res, da smo ob terenskem pregledu leta 1992 našli pod Staro Bučko le en in še to dvomljiv tumulus.

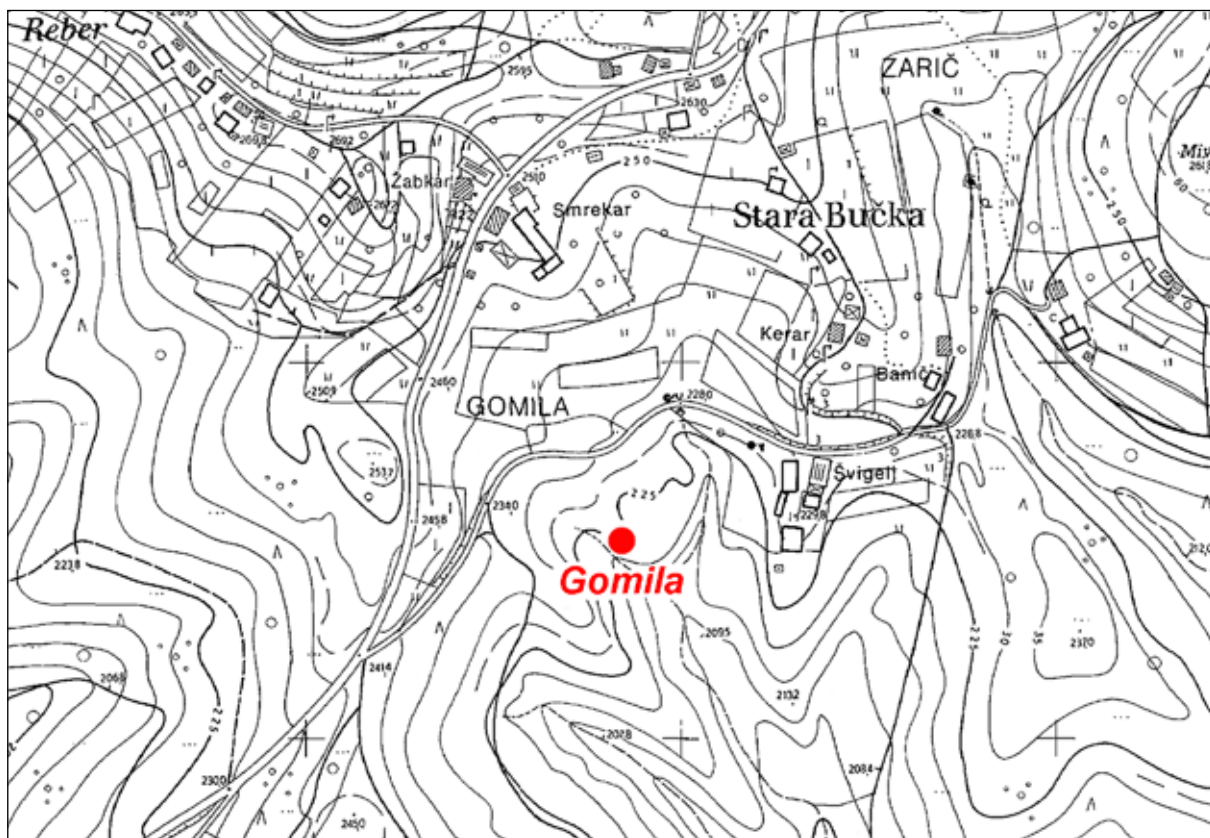
Arhivski vir

(*vir 1*) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 59 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Petru 1975, Bučka. – V: ANSI 249.

Sl. 340/1: Gomila pri Stari Bučki; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 341

Najdišče: Straža.

Kraj: Osrečje.

TTN5: Kostanjevica 1; GKY: 522784 – GKX: 82614.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na severovzhodnem grebenu Vinjega vrha je v gozdu osamljena gomila. Premer 15 m, na vrhu je dobro viden vkop (sl. 341/1, 341/2).

Potek raziskav

Gomilo na Straži, ki je ležala na posestvu J. Oberča iz Osrečja, je v maju 1914 prekopal Ignac Kušljan in najdbe skupaj s skico poslal v Naravoslovni muzej na Dunaj (vir 1). V svojih Spominih Kušljan omenja, da je našel v gomili le en žgan in dva skeletna grobova

(Kušljan 1968, 116 s), kar pa ne drži, saj je prav iz tlorisa gomile razvidno, da so ležale najdbe v krogu in da gre za klasičen tip dolenske gomile s krožno razporejenimi grobovi, ki pa jih Kušljan zaradi površnega kopanja (to mu je očitil tudi Szombathy) ni opazil (vir 2). Najdbe iz gomile na Straži je objavila Anja Dular (Dular, A. 1991, 45 s, 82 s, t. 45–47).

Arhivska vira

(vir 1) Kušljanovi pismi Szombathyju z dne 25. 5. 1914 in junij 1914 (Fundaktenarchiv NHMW).

(vir 2) Szombathyjevi pismi Kušljanu z dne 30. 7. 1914 in 17. 8. 1914 (Arhiv AO NMS).

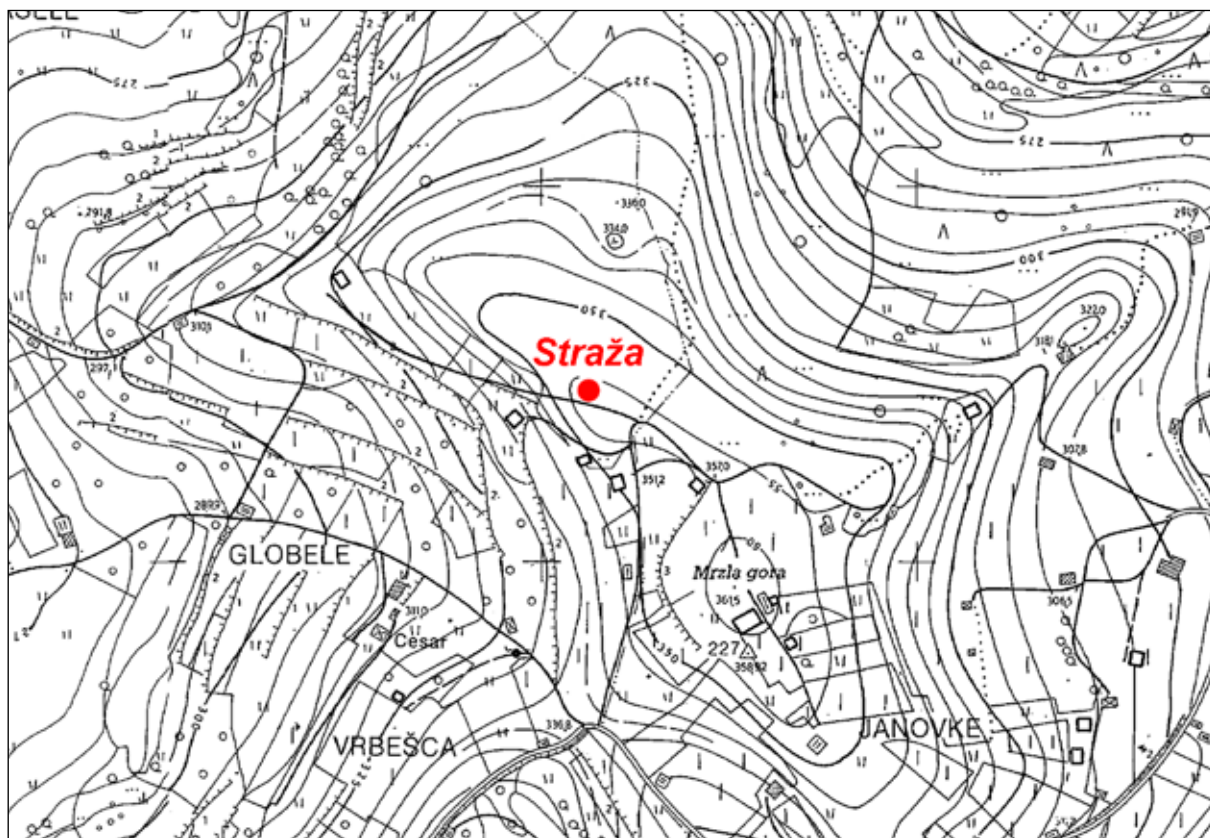
Literatura

Dular, A. 1991, 45 s, 82 s, t. 45–47.

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Kušljan 1968, 116 s.

Knez 1975, Mali Vinji Vrh. – V: ANSL, 227.

Sl. 341/1: Straža nad Osrečjem; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl. 341/2: Straža nad Osrečjem; pogled na gomilo s severozahoda. Foto Janez Dular (1976)

Kat. št.: 342

Najdišče: Bukovec.

Kraj: Dobruška vas.

TTN5: Kostanjevica 1; GKY: 523751 – GKX: 82989.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na vrhu grebena zahodno od Dobruške vasi, ki je porasel z bukovim gozdom, sta dve gomili (sl. 342/1). Njuni poziciji sta bili ugotovljeni pri terenskem pregledu leta 1976 (Dular, A. 1991, 47, sl. 21). Mere:

Gomila 1: premer 15 m (sl. 342/2).

Gomila 2: premer 20 m (sl. 342/3).

Potek raziskav

Gomile pri Dobruški vasi omenja Jernej Pečnik, ki pravi, da še niso bile prekopane (vir 1).

Arhivski vir

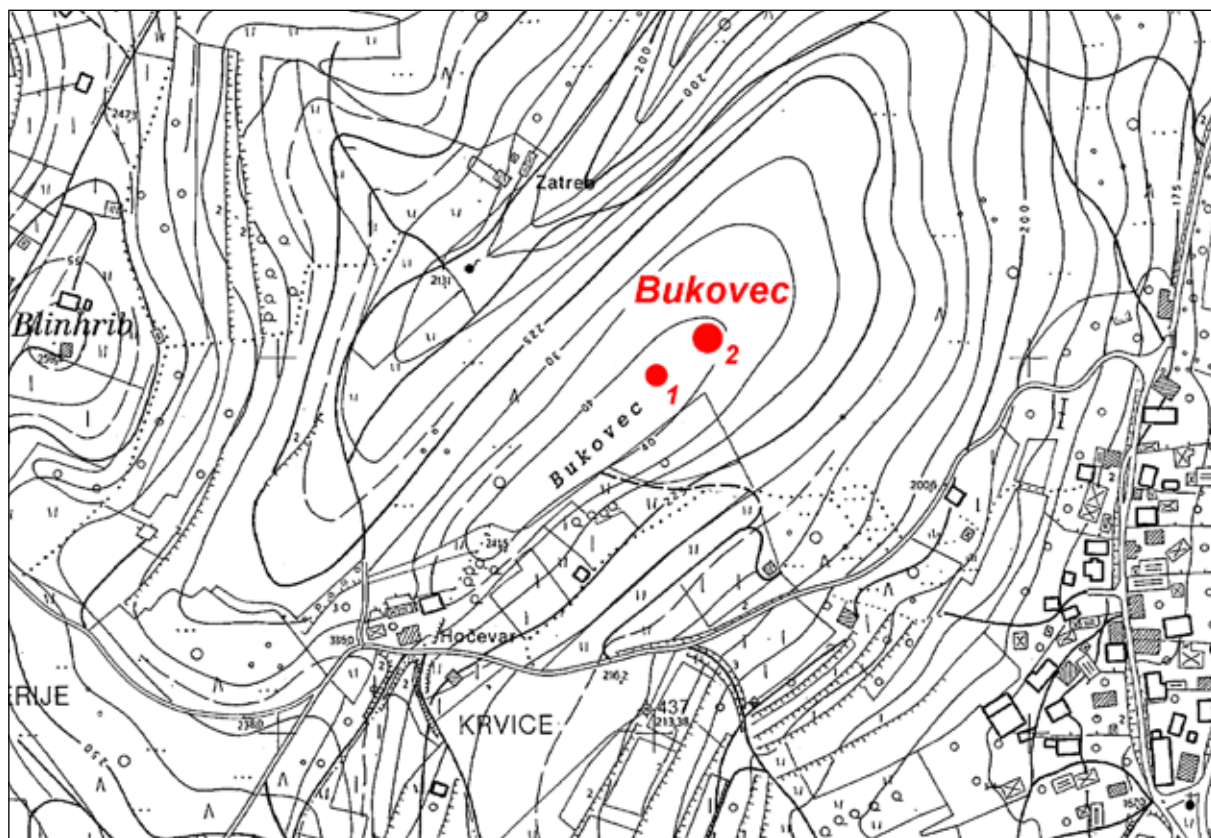
(vir 1) J. Pečnik, Beschreibung der Karte Rudolfswerth aus prähistorischer Zeit 1889, 70 (Arhiv RS, fond AS 965, Pečnik Jernej, fasc. 3).

Literatura

Dular, A. 1991, 47, sl. 21.

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Knez 1975, Dobruška vas. – V: ANSL, 225.

Sl 342/1: Bukovec nad Dobruško vasjo; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Sl 342/2: Bukovec nad Dobruško vasjo; gomila 1, pogled z jugovzhoda. Foto Janez Dular (1976).

Sl 342/3: Bukovec nad Dobruško vasjo; gomila 2, pogled s severa. Foto Janez Dular (1976).

Kat. št.: 343*Najdišče:* –*Kraj:* Češča vas.*TTN5:* Novo mesto 35; *GKY:* 510243 – *GKX:* 72549.*Tip najdišča:* posamična najdba.*Datacija:* pozna bronasta doba.*Opis*

Jernej Pečnik omenja na višini proti vzhodu na travnikih in v gozdu več gomil, ki so jih prekopali kmetje

(Pečnik 1904, 44). Pri terenskem pregledu okolice vasi leta 1990 gomil nismo našli. Pač pa je bila na njivi severovzhodno od Češče vasi (*sl. 343/1*) najdena bronasta tulasta sekira z ušescem (Križ 2001b, 16 s).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Knez 1975, Češča vas. – V: ANSL, 218.

Križ 2001b, 16 s.

Pečnik 1904, 44.

Sl. 343/1: Češča vas; bližnja okolica vasi (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 343A

Najdišče: –

Kraj: Prečna.

TTN5: Novo mesto 35; GKY: 509820 – GKX: 74382.

Tip najdišča: plano grobišče (1 grob).

Datacija: pozna bronasta doba.

Opis

Pri Prečni je neki kmet v vinogradu naletel na žgane grobove. Najdišča zaradi skopih podatkov ni bilo mogoče locirati (*sl. 343A/1*).

Potek raziskav

Za najdbe je izvedel Jernej Pečnik, ki mu je uspelo predmete enega groba rešiti za dunajski Naravoslovni muzej (*vir 1*). Objavil jih je Janez Dular (*Dular 2003, 174 s, t. 11: 1–5*), iz vrednotila pa Biba Teržan (*Teržan 2009, 213 ss*).

Arhivski vir

(*vir 1*) Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 10. 11. 1900 (Fundantenarchiv NHMW).

Literatura

Dular 2003, 174 s, t. 11: 1–5.

Knez 1975, Prečna. – V: ANSL, 219.

Teržan 2009, 213 ss.

Sl. 343A/1: Prečna; bližnja okolica vasi (vir: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 344

Najdišče: Grobeljska hosta.

Kraj: Groblje.

TTN5: Novo mesto 35; GKY: 511504 –GKX: 72857.

Tip najdišča: gomilno grobišče? (1 gomila).

Datacija: neopredeljeno.

Opis

Severno od Grobelj je v gozdu dvomljiva gomila z vidnimi sledmi kopanja; premer 8 m, višina 0,5 m (*sl. 344/1*).

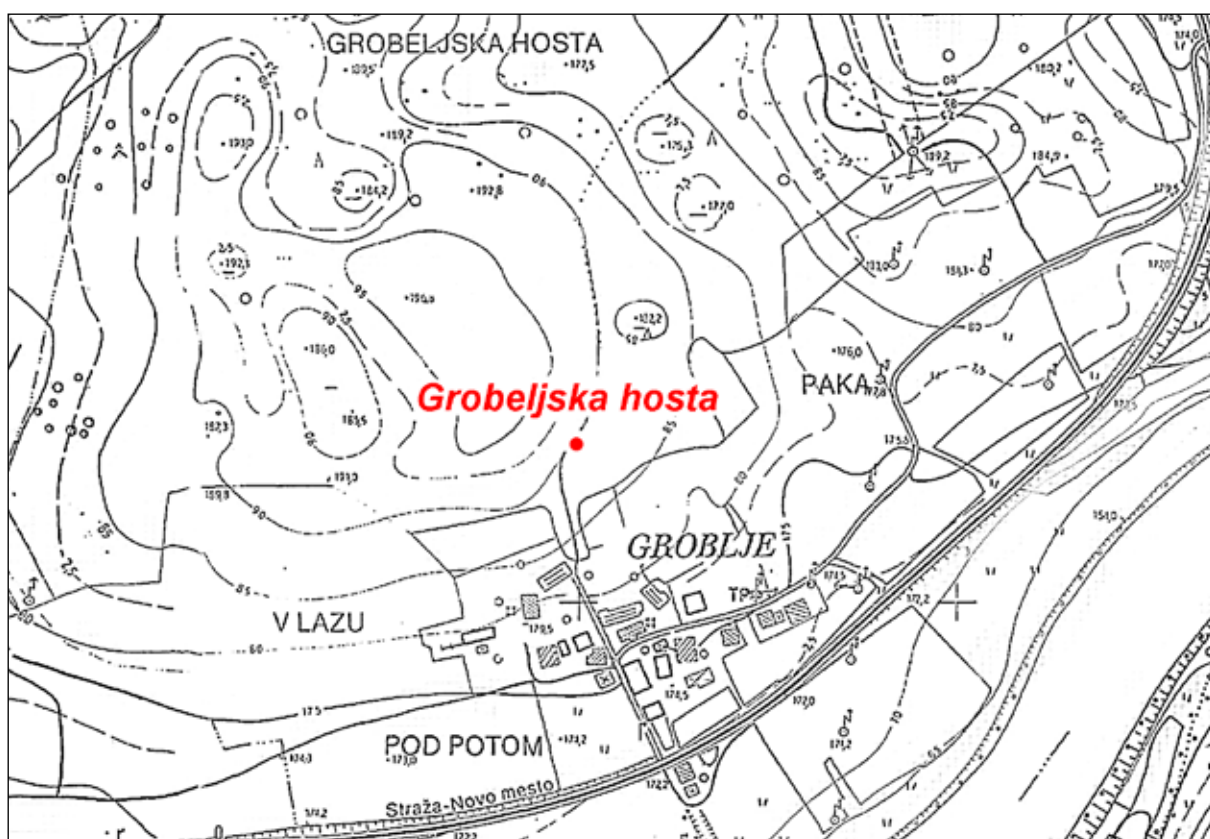
Potek raziskav

V ANSL so pri Češči vasi omenjene tri gomile (Petru 1975, 218). Prve, ki naj bi bila v Poberletovem gozdu, nismo uspeli locirati, saj v vasi tega priimka ne poznajo. Drugo je leta 1937 prekopal lastnik Meglič in v njej našel iz opeke zgrajen obokan grob (1,5 m x 1,5 m), v katerem je bilo okostje jelena, steklo in črepinje posod (podatki najditelja, pridobljeni ob terenskem pregledu leta 1990). Kje je stala tretja gomila, domačini prav tako niso vedeli povedati. Uničili so jo leta 1944 pri kopanju obrambnih jarkov.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Petru 1975, Groblje. – V: ANSL, 218.

Sl. 344/1: Grobeljska hosta pri Grobljah; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 345*Najdišče:* Inis.*Kraj:* Bršljin.*TTN5:* Novo mesto 36; GKY: 511721 – GKX: 74373.*Tip najdišča:* plano grobišče.*Datacija:* pozna bronasta doba.*Opis*

Grobišče se je raztezalo na zahodnem koncu Bršljina, na območju nekdanje steklarne Inis (*sl. 345/1*).

Potek raziskav

Aprila 1964 so pri gradnji industrijskega tira za steklarne INIS v Bršljinu, ki je danes del Novega mesta, naleteli na štiri žgane grobove, ki jih je nato izkopal Tone Knez, kustos Dolenjskega muzeja iz Novega mesta. Plano grobišče sodi v pozno bronasto dobo. Najdbe je objavil Tone Knez (*Knez 1967c, 155 ss.*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Knez 1967c, 155 ss.

Sl. 345/1: Inis v Bršljinu; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 346

Najdišče: Železniška postaja.

Kraj: Bršljin.

TTN5: Novo mesto 36; *GKY:* 512473 – *GKX:* 73977.

Tip najdišča: topilnica.

Datacija: neopredeljeno.

Opis

Najdišče leži na pobočju pod novomeško železniško postajo nekako 35–40 m od levega brega Krke (*sl. 346/1*).

Potek raziskav

Leta 1893 so pri gradnji črpališča za dolensko železnico zadeli na ostanke talilnih peči, kovačije ter na črno zemljo in številne žeblje. Ko si je kustos Deželnega muzeja Alfons Müllner najdišče ogledal, je stala le še ena kolikor toliko ohranjena peč, ki jo je skiciral, ni pa je kronološko opredelil – (*sl. 346/2, 346/3*) (Müllner 1909, 67 ss, sl. 70–73). Starost objekta zato ni znana.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Knez, 1972, 125.

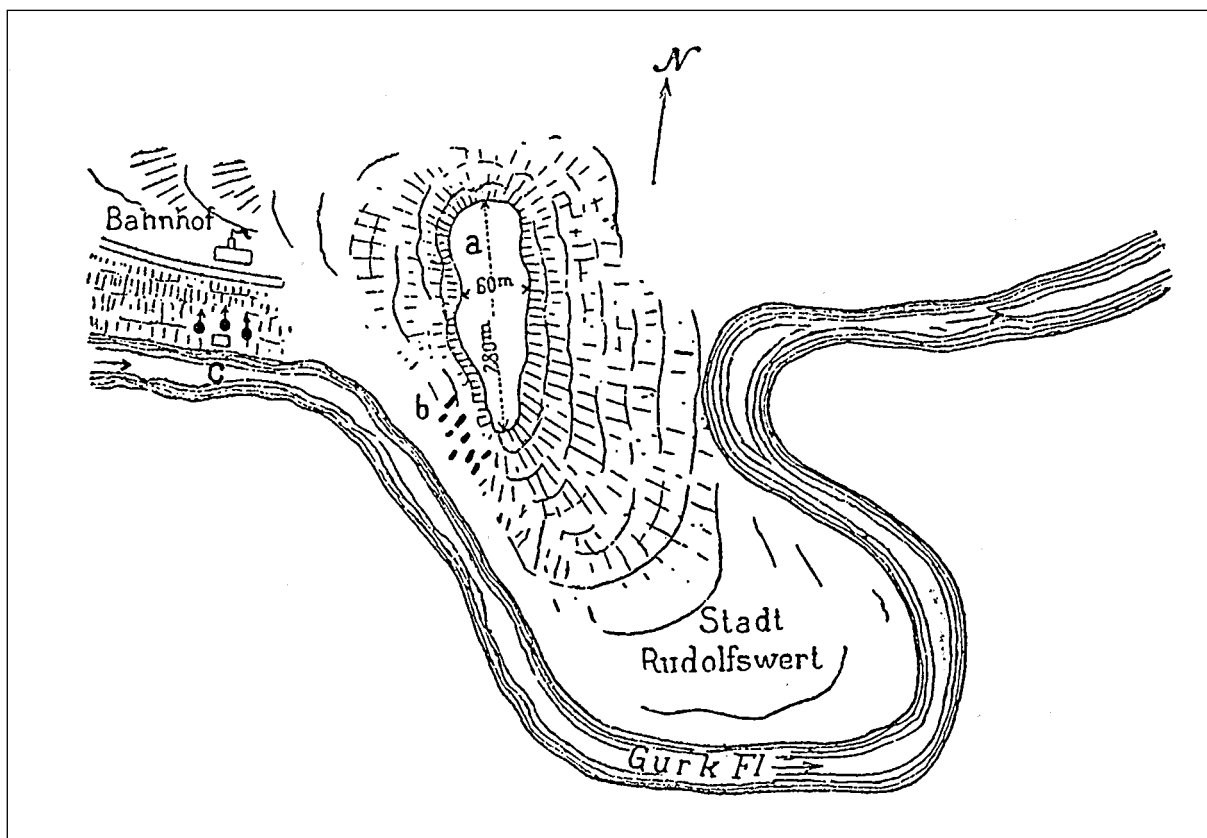
Knez 1975, Novo mesto. – V: ANSL, 218.

Knez 1990, 17.

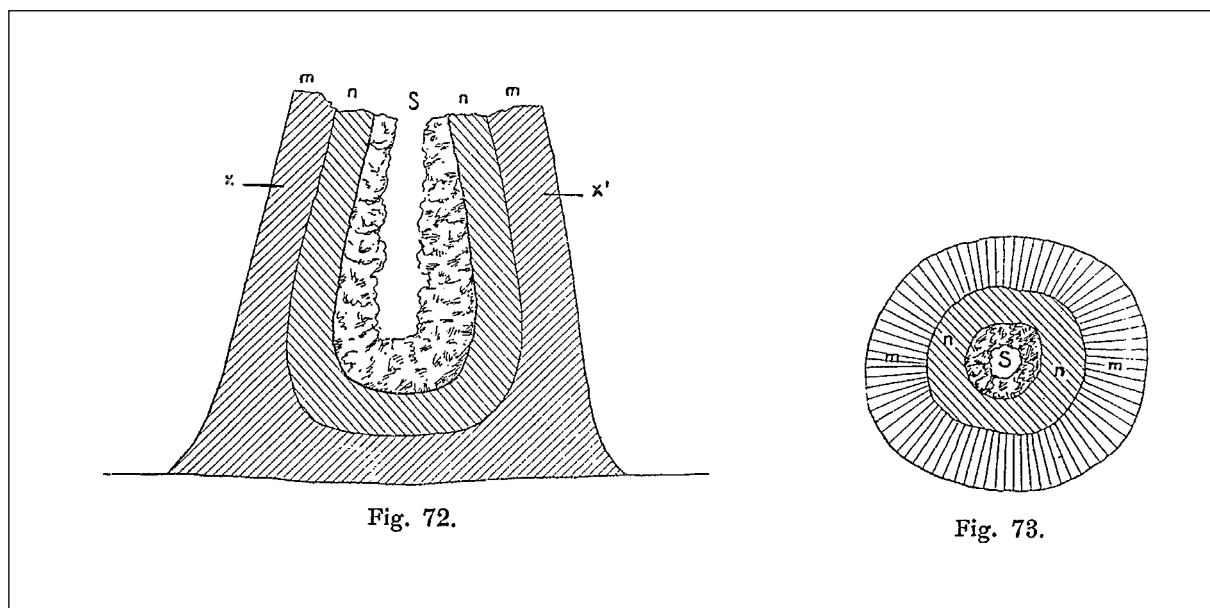
Müllner 1909, 67 ss, sl. 70–73.

Sl. 346/1: Železniška postaja v Bršljinu; pozicija najdišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 346/2: Müllnerjeva skica na kateri je z znaki označil mesto, kjer so pod železniško postajo našli železarske peči (po Müllner 1909).

Sl. 346/3: Müllnerjeva skica profila in tlorisa železarske peči (po Müllner 1909).

Kat. št.: 347

Najdišče: Portovald.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 36; GKY: 512403 – GKX: 73775.

Tip najdišča: gomilno grobišče (3 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

V Portovaldu, z gozdom poraslem okljuku Krke, je 25 m dolga, 20 m široka in 2,5 m visoka gomila (sl. 347/1). V sredini ima velik vkop. Jugovzhodno sta na travniku ob robu gozda še dve gomilam podobni tvorbi s premerom okoli 15 m (gomili 2 in 3).

Potek raziskav

Na gomili 1 je ob priložnosti reševanja najdb pri gradnji Ljubljanske ceste leta 1890 zakopal Ferdinand Schulz in našel grob, v katerem so bile posode, okrašene z živalskimi aplikami. Najdbe je odnesel v Deželni muzej

(Slovenski narod št. 222, 27. 9. 1890, Priloga, str. 1; Rutar 1891d, 193).

Gomili 2 in 3 je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja dokumentiral Rasto Božič (Božič, R. 1983b, 204).

Leta 2017 je bilo jugovzhodno od obeh domnevnih gomil (2 in 3) zaradi predvidenega širjenja športnega centra opravljeno sondiranje, ki ga je opravilo podjetje Primož Stergar, s. p., iz Celja. Odkrit je bil skeletni grob iz starejše železne dobe, ki pa je ležal izven gomile 3. Samih gomil se s sondiranjem niso dotaknili (Britovšek, Porenta, Stergar 2018, 177 ss).

Literatura

Božič, R. 1983b, 204.

Britovšek, Porenta, Stergar 2018, 177 ss.

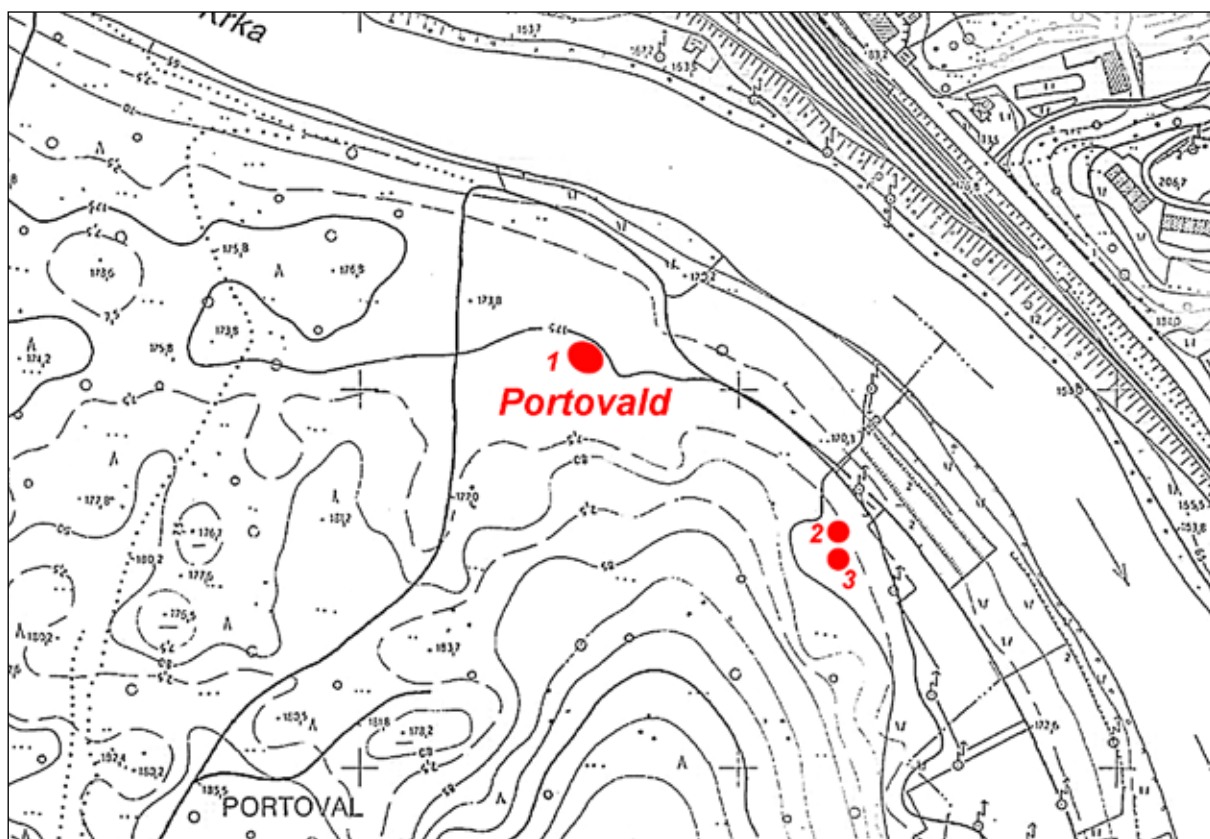
Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Knez, 1972, 128.

Knez 1975, Novo mesto. – V: ANSL, 218.

Rutar 1891d, 193.

Slovenski narod št. 222, 27. 9. 1890, Priloga, str. 1.

Sl. 347/1: Portovald v Novem mestu; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 348*Najdišče:* Pionir.*Kraj:* Bršljin.*TTN5:* Novo mesto 36; GKJ: 512542 – GKX: 74333.*Tip najdišča:* grobišče (gomila?).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Najdišče je bilo na območju nekdanjega gradbenega podjetja Pionir v Bršljinu oziroma bližnjem vrtu. Danes je prostor v celoti pozidan (*sl. 348/1*). Najdbe izvirajo iz uničenih grobov, zato je zelo verjetno, da je nekoč na tem mestu stala gomila.

Potek raziskav

V letih 1953, 1968 in 1969 so pri terenskih delih našli več predmetov, ki dokazujejo, da je bilo na tem prostoru halštatsko grobišče. Ker je prostor pozidan, značaja nekropole ni mogoče zanesljivo opredeliti, vendar je zelo verjetno, da imamo opraviti z uničeno gomilo (*Knez 1968–1969a, 149 s in 182 s*). Najdbe, ki jih hrani Dolenjski muzej v Novem mestu, je objavil Tone Knez (*Knez 1986, 48, t. 54: 3–11*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Knez 1968–1969a, 149 s in 182 s.

Knez 1986, 48, t. 54: 3–11.

Sl. 348/1: Pionir v Bršljinu; pozicija najdišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 349

Najdišče: Mestne njive.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 36; *GKY:* 513150 – *GKX:* 74300.

Tip najdišča: plano grobišče.

Datacija: pozna bronasta doba, starejša železna doba.

Opis

Velika plana nekropola z žarnimi grobovi se je širila na Mestnih njivah, kopastem hribu, ki se dviga nad Krko na severnem koncu mesta (*sl. 349/1*). Vse kaže, da je grobišče zavzemalo dokaj velik prostor, saj so 7 grobov našli nekoliko stran od jedra nekropole na južnem pobočju Mestnih njiv ob gradnji tamkajšnjih blokov (*Knez 1962–1964, 173*). Grobišče sodi v prehodni čas med pozno bronasto in starejšo železno dobo. Odkrita sta bila tudi dva skeletna železnodobna grobova, ki pa predstavljata na tem grobišču vsaj kar se grobnega rituala tiče, izjemo (*Križ 2019, 151*).

Potek raziskav

Na prve najdbe na Mestnih njivah so naleteli domačini pri obdelovanju polj in o tem obvestili Dolenjski muzej. Leta 1954 je Vinko Šribar na tem območju izkopal in dokumentiral prvi grob, ki je vseboval žaro z žganino, bronast in železen nakit in glinaste vijčke (*Šribar 1958–1959a, 111 ss*). Ker so prihajale ob oranju na dan nove najdbe, je bilo v letih 1959 in 1960 organizirano

prvo zaščitno izkopavanje, ki ga je vodil kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez. Odkritih in dokumentiranih je bilo 49 grobov (*Knez 1966a, 51 ss*). Od takrat naprej so se zaščitna izkopavanja in dokumentiranje grobov s presledki nadaljevala, tako da je bilo na Mestnih njivah do leta 2017 dokumentiranih 559 grobov. Delo je do leta 1986 vodil Tone Knez, nato ga je zamenjal Borut Križ. O izkopavanjih so bila objavljena številna poročila, od katerih pa na tem mestu navajamo le najpomembnejša (*Knez 1966a, 51 ss; Knez 1984, 119 ss; Knez 1985a, 197 ss; Križ 1991a, 200 ss; Križ 1992a, 261; Križ 1995, 10 s; Križ 1996, 76 s; Križ 2001c, 79*). Najdbe hrani Dolenjski muzej v Novem mestu.

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319.

Knez 1962–1964, 173.

Knez 1966a, 51 ss.

Knez 1975, Novo mesto. – V: *ANSL*, 218.

Knez 1984, 119 ss.

Knez 1985a, 197 ss.

Križ 1991a, 200 ss.

Križ 1992a, 261.

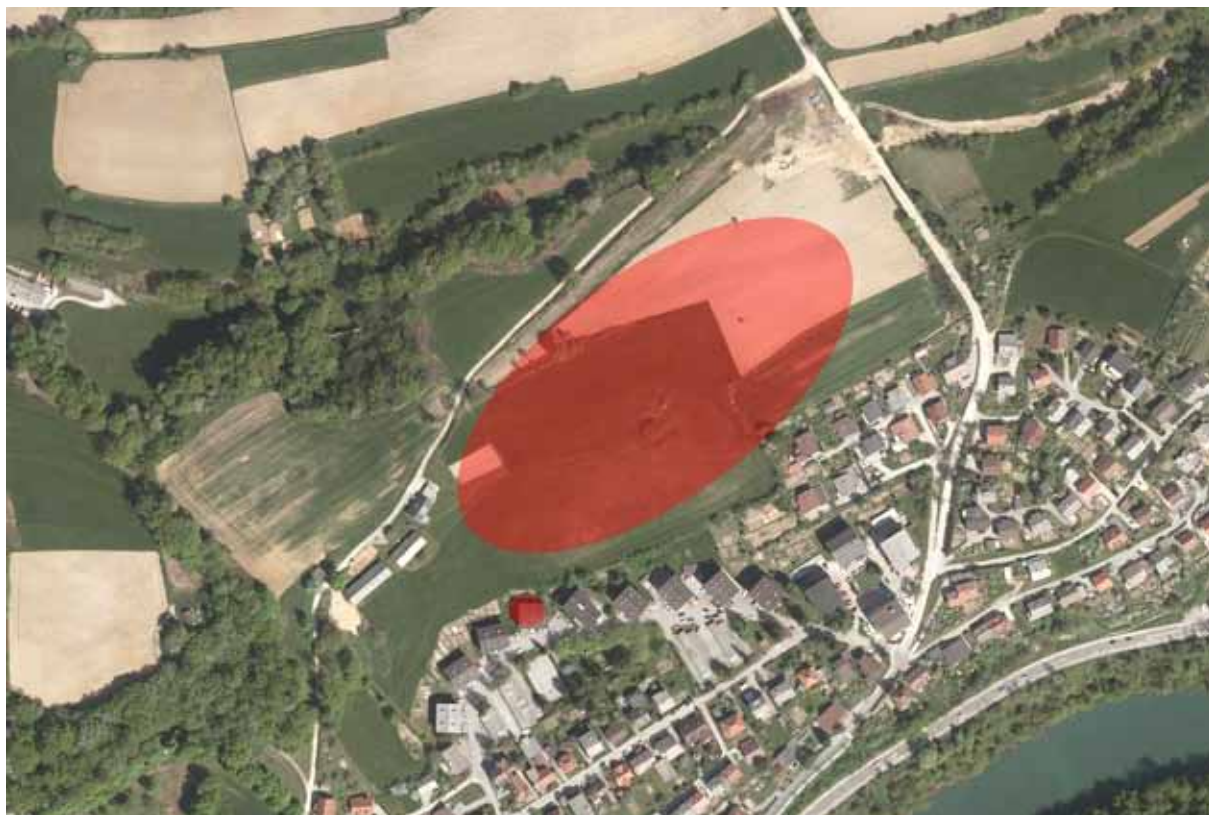
Križ 1995, 10 s.

Križ 1996, 76 s.

Križ 2001c, 79.

Križ 2019, 151.

Šribar 1958–1959a, 111 ss.

Sl. 349/1: Mestne njive v Novem mestu; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 350

Najdišče: Kapiteljska njiva.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 36; *GKY:* 512800 – *GKX:* 74150.

Tip najdišča: plani grobišči, gomilno grobišče (69 gomil).

Datacija: pozna bronasta doba, starejša železna doba, mlajša železna doba.

Opis

Na Kapiteljski njivi, kopastem vrhu severozahodno od mestnega jedra in tik ob utrjenem prazgodovinskem naselju Marof – kat. št. 351), so se raztezala tri grobišča iz treh različnih obdobij (*sl. 350/1*). Na skrajnem južnem in vzdolž celega zahodnega roba vzpetine se je širila plana nekropola z žarnimi grobovi, ki sodijo v prehodni čas med pozno bronasto in starejšo železno dobo (*sl. 350/2*). Do leta 2018 so izkopali 338 grobov. Na istem mestu, torej vzdolž plane nekropole, je nato v starejši železni dobi zraslo obsežno gomilno grobišče, ki je na nekaj mestih prekrilo starejše žarne pokope. Zaradi oranja zemljena nasutja večinoma niso bila več vidna, z zaščitnimi izkopavanji pa so doslej dokumentirali 69 gomil.

Tretje grobišče, ki je bilo prav tako plano z žganimi pokopi, sodi v mlajšo železno dobo. Širilo se je po vzhodnem koncu Kapiteljske njive severno od tamkajšnjih gomil, deloma pa tudi med njimi (*sl. 350/2*). Nekaj latenskih grobov je bilo vkopanih tudi v nasutja halštatskih gomil. Do leta 2018 je bilo izkopanih 711 grobov (*Križ 2019, 17 ss*).

Potek raziskav

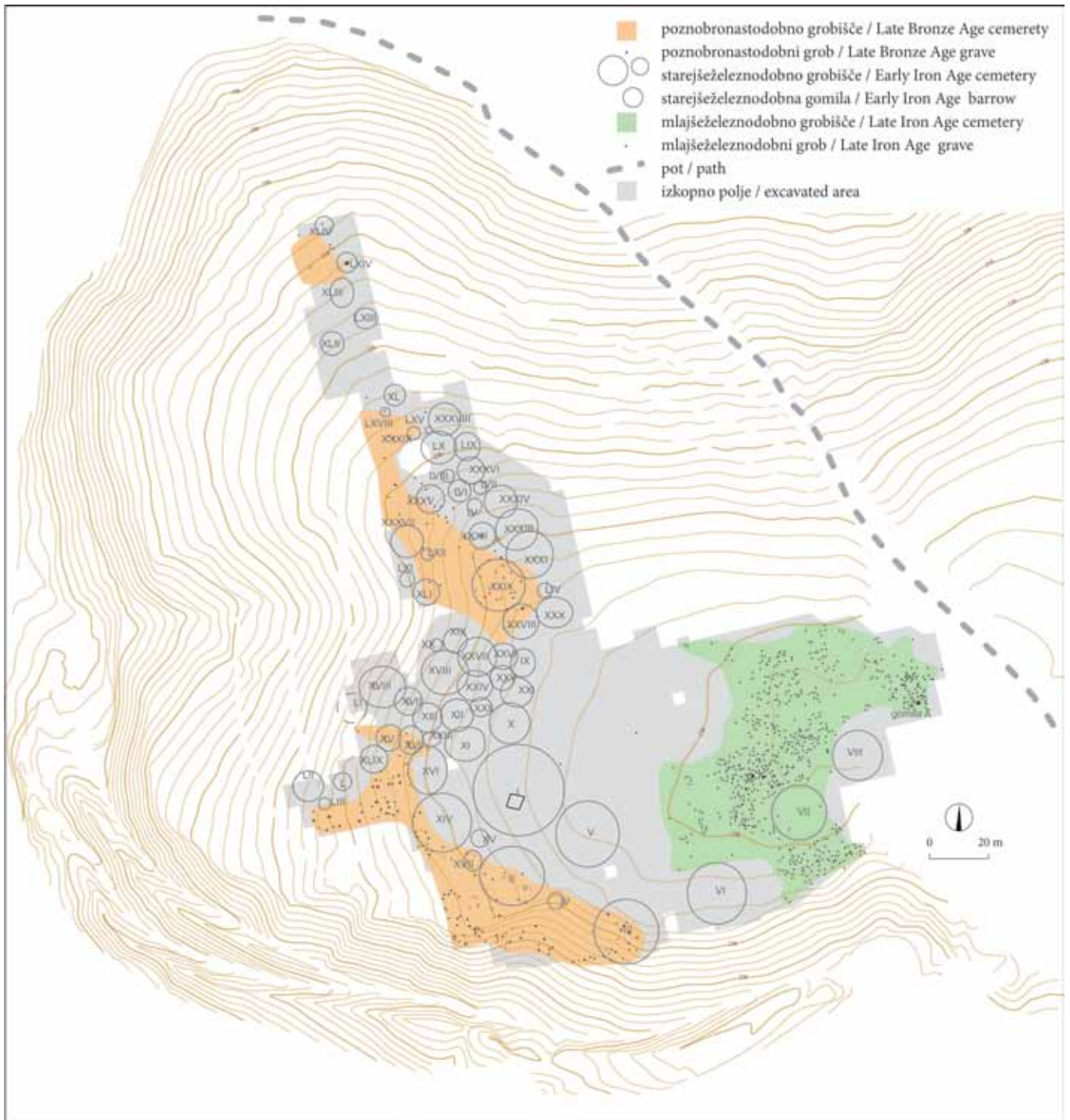
Prvi raziskovalni poseg na Kapiteljskih njivah sega v leto 1894, ko sta Rudolf Hoernes in po njegovem odhodu Franz Brattina na stroške Prazgodovinske komisije in ob pomoči Jerneja Pečnika prekopala dve gomili (*vir 1; Pečnik 1904, 36; Mader 2018, 426 ss*). Skoraj gotovo gre za tisti dve, ki sta še vidni na eni od starih fotografij (*sl. 350/3*). Gradivo, ki je prišlo v Naravoslovni muzej na Dunaju, je objavil Tone Knez (*Knez 1986, 33 ss*).

Leta 1954 je na Kapiteljski njivi zaščitno izkopaval Vinko Šribar in od šestih odkritih grobov rešil za zbirko Dolenjskega muzeja štiri grobne celote, ki sodijo v mlajšo železno dobo (*Šribar 1958–1959a, 108 ss*). Ker je bilo najdišče zaradi stalnega oranja močno ogroženo, se je leta 1986 Dolenjski muzej odločil za zaščitno izkopavanje celotnega območja Kapiteljskih njiv. Dela je sprva vodil Tone Knez, leta 1991 pa je vodstvo izkopavanj prevzel Borut Križ. Do leta 2019 so odkrili 338 žganih žarnih grobov iz pozne bronaste in začetka železne dobe, 69 gomil s 1163 pokopi iz starejše železne dobe in 711 grobov iz mlajše železne dobe. Te impozantne številke uvrščajo Kapiteljsko njivo med najpomembnejše prazgodovinske nekropole v Evropi. O najdišču je izšlo šest monografij (*Knez 1993; Križ 1997a; Križ 2000; Križ 2005, Križ 2013a; Križ 2019*), trije razstavni katalogi (*Križ 1997b; Križ 2001d; Križ, Stipančič 2016*) in številna poročila, ki pa jih na tem mestu ne navajamo, saj so zbrana in dostopna v zadnjem razstavnem katalogu (*Križ, Stipančič 2016, 45 s*).

Sl. 350/1: Kapiteljska njiva v Novem mestu; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 350/2: Kapiteljska njiva v Novem mestu; tloris grobišča (po Križ 2019).

Sl. 350/3: Kapiteljska njiva v Novem mestu; veselica kolesarskega društva Dolenjske konec 19. stoletja, v ozadju desno sta še vidni gomili pred Hoernesovim izkopavanjem (po Križ 2019).

Sl. 350/4: Kapiteljska njiva v Novem mestu; žarni grob 341 (po Križ 2019).

Sl. 350/5: Kapiteljska njiva v Novem mestu; gomila 14 po končanem izkopu (po Križ 2019).

Sl. 350/6: Kapiteljska njiva v Novem mestu; centralni grob 18/32 (po Križ 2019).

Arhivski vir

(*vir 1*) R. Hoernes, Bericht über die im Jahre 1894 in Unterkrain durchgeführte Ausgrabungen (Fundaktenarchiv NHMW).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 319 s, sl. 235.

Knez 1975, Novo mesto. – V: ANSL, 218.

Knez 1986, 33 ss.

Knez 1993.

Križ 1997a.

Križ 1997b.

Križ 2000.

Križ 2001d.

Križ 2005.

Križ 2013a.

Križ 2019.

Križ, Stipančič 2016.

Mader 2018, 426 ss.

Pečnik 1904, 36.

Šribar 1958–1959a, 108 ss.

Sl. 350/7: Kapiteljska njiva v Novem mestu; latenski grob 144 (po Križ 2005).

Kat. št.: 351

Najdišče: Marof.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 36; GKY: 512948 – GKX: 73884.

Tip najdišča: utrjeno naselje.

Datacija: pozna bronasta doba, starejša železna doba.

Opis

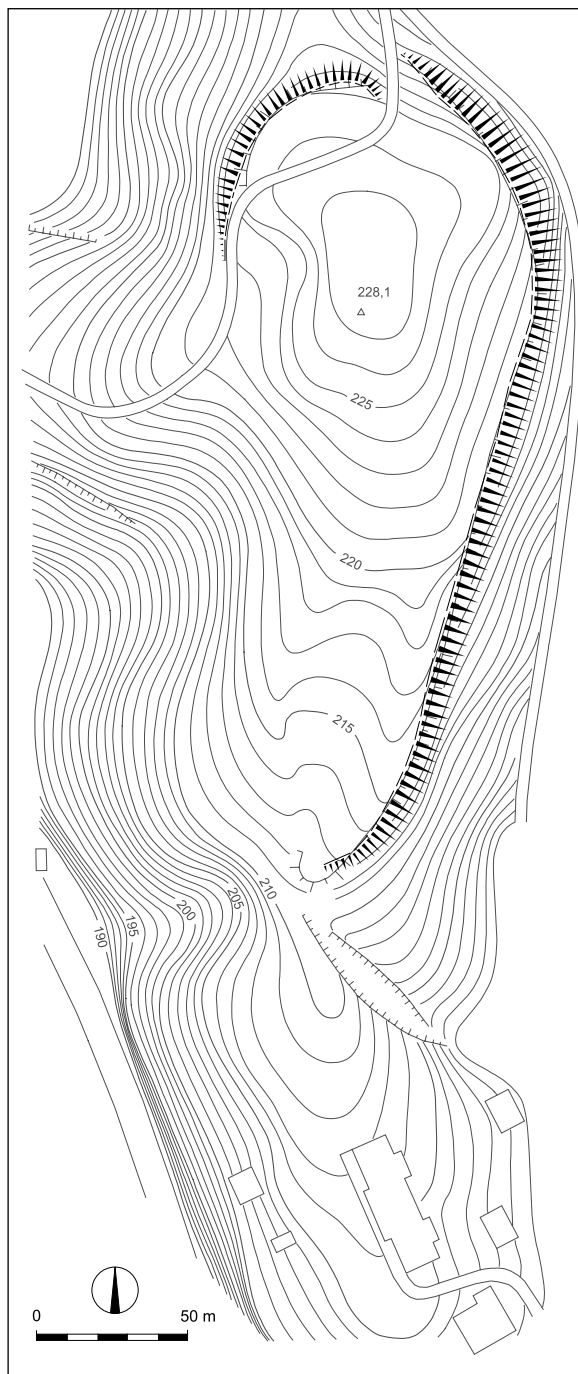
Širok okljuk Krke, na katerem stoji stari del Novega mesta, zaključuje na severozahodni strani kopast vrh, ki nosi ledinsko ime Marof. Na vzhodu in jugozahodu ima strma pobočja, z ostalih strani pa je dostop nanj zložnejši (sl. 351/2).

Gradišče ima ovalno obliko (sl. 351/1). Obod je na zahodni strani zaradi obdelovanja njiv precej spremenjen, bolj ohranjen je severni predel, kjer je rob zelo jasen. Tik ob poti se pričinja kot rahla ježa, ki pa kmalu preide v strmo pobočje. Sredi severnega loka je v obodu vrzel. Skoznjo pripelje na Marof sedanja pot, zelo verjetno pa je bil na istem mestu tudi prazgodovinski vhod. Potek obzidja je jasen tudi na vzhodni strani. Sledimo mu po ostrem robu, pod katerim se spušča strmo pobočje. Dolžina ohranjenega oboda znaša preko 250 m.

Notranjost Marofa rahlo pada od severa proti jugu. Zaradi obdelovanja polj je precej spremenjena. Iz konfiguracije terena ni mogoče razbrati, če je k naselju sodil tudi iztegnjen jezik, ki se proti zahodu postopoma spušča proti Krki. Sledov nasipov na tem predelu nismo zasledili, isto lahko rečemo za južni plato, na katerem so pri gradnji stavbe za otroški vrtec naleteli na fragmente naselbinske lončenine (Knez 1974a, 106 – z napačno interpretacijo, da gre za uničeno grobišče). Na vzhodni strani naselja je pod obzidjem še ena terasa, ki ima zelo jasen rob. Postopoma se dviga od juga proti severu, hkrati pa postaja vse ožja in se tik pod najvišjim predelom naselja združi z glavnim obodom. Glede na obliko domnevamo, da je terasa recentna, vendar pa brez sondažnih preverjanj ne smemo izključiti možnosti, da je nastala že v prazgodovinskem času.

Vhod v naselje je bil na severni strani. Tu je namreč v poteku obzidja ohranjen značilen tangencialni zamik, ki pa ni intakten, saj ga je poškodovala sedanja pot. Na drugih predelih Marofa morebitni dostopi v naselje niso več ohranjeni.

Grobišč, ki jih lahko povežemo z naseljem na Marofu, je več, ležijo pa na obeh straneh Krke (sl. 351/3). Najprej naj omenimo poznobronastodobni plani nekropoli Mestne njive (kat. št. 349) in Inis v Bršljinu (kat. št. 345), nato plano in gomilno grobišče iz pozne bronaste, halštatske in latenske dobe na Kapiteljski njivi (kat. št. 350) ter poznolatensko plano grobišče Beletov vrt (kat. št. 352). Velika gomilna in plana nekropola iz starejše in mlajše železne dobe je bila odkrita na Znančevih njivah (kat. št. 354), posamične gomile pa so bile tudi v Portovaldu (kat. št. 347), pri Pionirju v Bršljinu (kat.

Sl. 351/1: Marof v Novem mestu; tloris naselja (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

št. 348), ob Zagrebški cesti (kat. št. 355), na Malenškovi njivi (kat. št. 356) in v Smolovi hosti (kat. št. 357).

Potek raziskav

Naselje na Marofu omenjata Jernej Pečnik in Alfons Müllner (*Pečnik 1904, 36; Müllner 1909, 67*), v svojih številnih člankih pa tudi Tone Knez (npr. *Knez 1972, 126; Knez 1986, 48*). Leta 1981 je Knez na severozahodnem robu Marofa izkopal manjšo sondo in z njo presekala zemljen nasip. V notranjosti je našel ostanke požgane hiše in precej grobe lončenine (*Knez 1982, 152*).

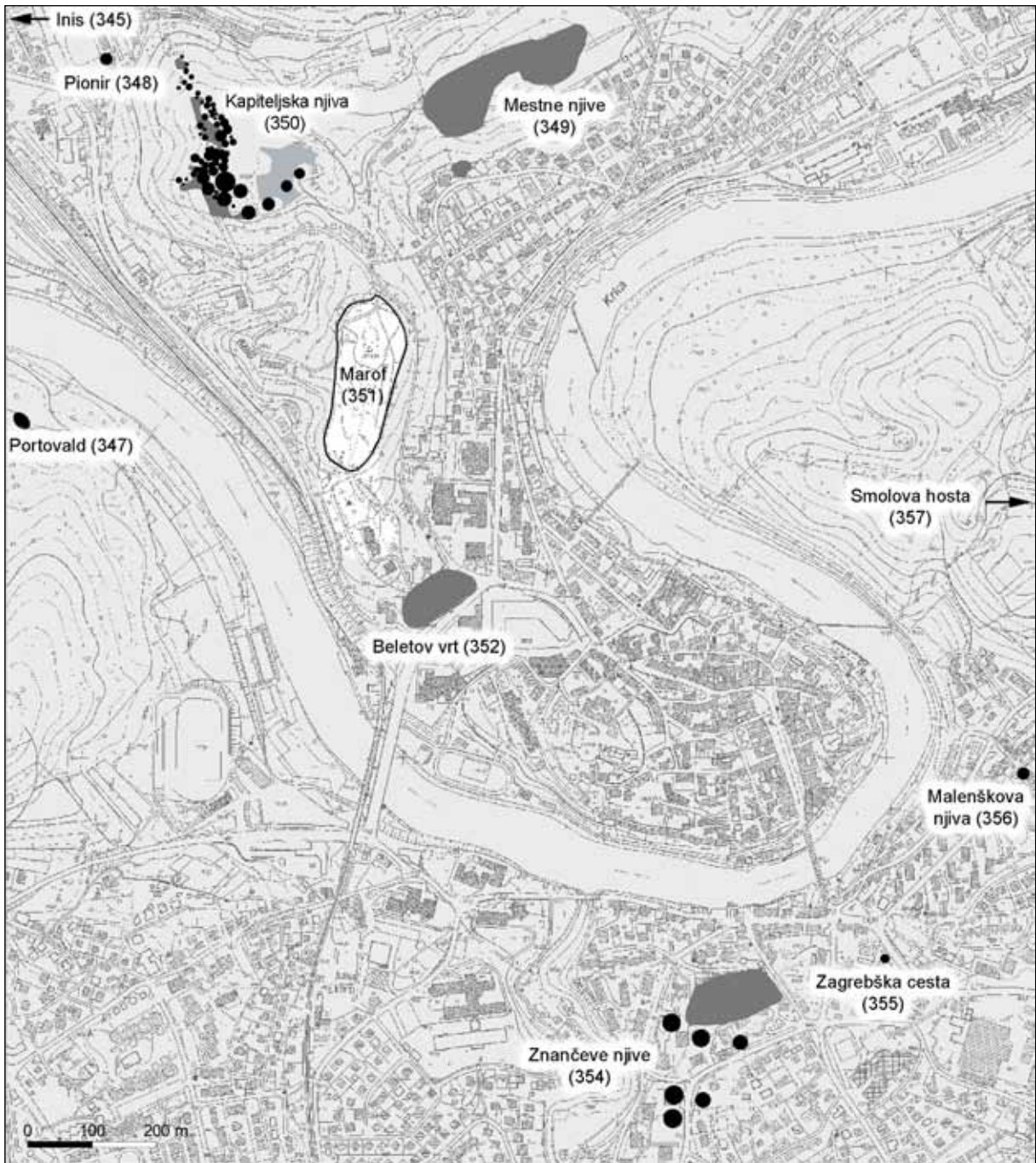
Leta 2020 so pri bili pri obnovi vodovodnega sistema na vrhu Marofa odkriti ostanki železnodobne stavbe, prav tako pa so na sledi prazgodovinskih objektov nalleteli tudi pri trasiranju sprehajalne poti ob vzhodnem robu naselja (*Blaić 2020, 4*).

Literatura

- Blaić 2020, 4.
 Dular, Tecco Hvala 2007, 319, sl. 236.
 Knez 1972, 126.
 Knez 1974a, 106.
 Knez 1975, Novo mesto. – V: *ANSL*, 217 s.
 Knez 1982, 152.
 Knez 1986, 48.
 Müllner 1909, 67.
 Pečnik 1904, 36.

Sl. 351/2: Marof v Novem mestu; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 351/3: Situacijski načrt najdišč v okolici Marofa v Novem mestu (dopolnjeno po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:10000.

Kat. št.: 352*Najdišče:* Beletov vrt.*Kraj:* Novo mesto.*TTN5:* Novo mesto 36. GKY: 513070 – GKX: 73500.*Tip najdišča:* plano grobišče.*Datacija:* starejša železna doba, mlajša železna doba, rimska doba.*Opis*

Grobišče se je širilo ob vznožju prazgodovinske naselbine na Marofu na prostoru, ki ga danes oklepajo Kettejev drevored, Ljubljanska cesta in območje stavbe nekdanjega Okrajnega glavarstva (*sl. 352/1*). Na grobove so naleteli tudi pri gradnji vile Vojska, ki stoji nekoliko višje na pobočju in na Skabernetovem vrtu južno od Ljubljanske ceste (*sl. 352/2*).

Potek raziskav

Ker sta zgodovino raziskav, podprto s številnimi dokumenti in citati iz starejše literature, izčrpno predstavila Tone Knez in Dragan Božič, bomo na tem mestu na kratko povzeli njuna dognanja (*Knez 1990, 18 ss; Knez 1992, 9 s; Božič 2008, 13 ss*).

Na prve najdbe so na tem območju naleteli leta 1890 ob gradnji ceste, s katero so se želeli izogniti strmemu vzponu po stari trasi, ki je vodila preko Marofa proti

Bršljinu. O tem je bila obveščena uprava Deželnega muzeja, ki je poslala v Novo mesto preparatorja Ferdinanda Schulza, da grobišče strokovno razišče. Septembra je v manj kot v dveh tednih izkopal 38 grobov, koliko so jih našli pred njegovim prihodom, pa ni znano. En grob je bil halštatski, trije latenski, preostali pa rimski. Po končanem izkopavanju so najdbe razstavili v dvorani novomeške Kazine, dan za tem pa jih je Schulz odpeljal v Ljubljano.

Drugič so v območje grobišča posegli leta 1902 pri gradnji novega poslopja za Okrajno glavarstvo. Izkop temeljev je potekal brez pravega nadzora, saj je deželni predsednik Hain delo prepustil gradbenim organom, ne pa Jerneju Pečniku, ki ga je za to zaprosila Centralna komisija. Rezultat je bil katastrofalen. Grobne celote niso ohranili in tudi od najdb se je izgubilo več, kot jih je na koncu prispelo v Deželni muzej. Grobovi so bili iz halštatske, latenske in rimske dobe.

Leta 1911 so pri gradnji Vojskove hiše, ki stoji nekoliko višje od stavbe Okrajnega glavarstva, našli več latenskih in rimskih grobov. Nekatere od najdb, ki so prišle s tega območja v Deželni muzej, so bile tudi halštatske.

Leta 1936 so pri preurejanju opuščene mestnega pokopališča v park na tedanjem Skabernetovem vrtu (južno od Ljubljanske ceste) odkrili dve zidani rimski grobnici. Najdbe je rešil prof Janko Jarc in jih hrani Dolenjski muzej.

Sl. 352/1: Beletov vrt v Novem mestu; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Leta 1954 je Vinko Šribar pri širjenju severnega roba Ljubljanske ceste zaščitno izkopal dva rimska grobova. Tudi te najdbe hrani Dolenjski muzej.

Največje zaščitno izkopavanje na tem območju je bilo izpeljano med letoma 1973 in 1977, ko so se odločili, da na Beletovem vrtu, ki ga oklepata Kettejev drevored in Ljubljanska cesta, postavijo poslopje Ljubljanske banke. Dela je prevzel Dolenjski muzej, vodil jih je Tone Knez. Odkritih je bilo 222 grobov iz latenske in rimske dobe.

Zadnja zaščitna izkopavanja na tem območju je v letih 1989 in 1991 opravil Danilo Breščak, ko so za poslopjem nekdanjega glavarstva urejali parkirišče in pred njim oporni zid. Skupaj je bilo odkritih 19 grobov.

Najdbe iz grobov, izkopanih na Beletovem vrtu, je v samostojni publikaciji objavil Tone Knez (*Knez 1992*),

gradivo, ki je prišlo v Deželni muzej pa Dragan Božič. Slednji je v monografiji obdelal tudi nekatere tipe fibul in predstavil kronološki oris celotnega grobišča (*Božič 2008*). Najdbe z Beletovega vrta so bile predstavljene tudi na dveh velikih razstavah, ki sta ju spremljala kataloga (*Knez 1974b; Križ 2001d*).

Literatura

Božič 2008, 13 ss.

Dular, Tecco Hvala 2007, 320.

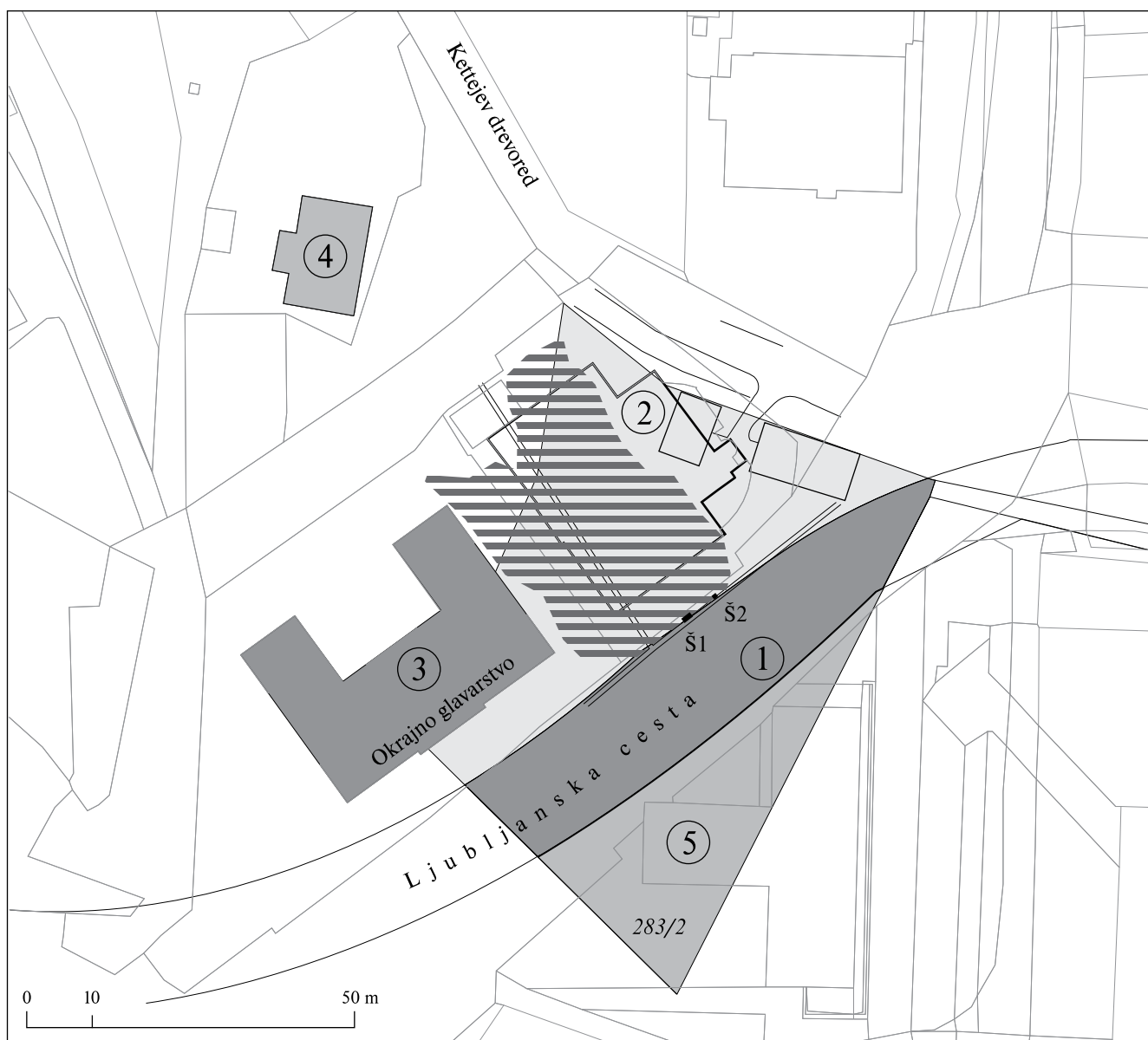
Knez 1974b.

Knez 1975, Novo mesto. – V: *ANSL*, 218.

Knez 1990, 18 ss.

Knez 1992.

Križ 2001d.

Sl. 352/2: Beletov vrt v Novem mestu; tloris grobišča: 1 Ljubljanska cesta, 2 Beletov vrt, 3 Okrajno glavarstvo, 4 Vila Vojska, 5 Skabernetov vrt, Š1 in Š2 grobova, ki ju je izkopal Šribar (po Božič 2008). M. 1:1000.

Kat. št.: 353

Najdišče: Kapiteljski hrib.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 36; *GKY:* 513305 – *GKX:* 73277.

Tip najdišča: naselje.

Datacija: mlajša železna doba.

Opis

Kapiteljski hrib je najvišja točka okljuka, ki ga s treh strani obdaja reka Krka. Vzpetina ima kopasto obliko in je večinoma pozidana. Izjema je zatravljena okolica cerkve sv. Nikolaja, kjer je bilo nekoč pokopališče, in vrtovi ob nekdanjem mestnem obzidju (*sl. 353/1*).

Potek raziskav

Prva sondiranja na Kapiteljskem hribu je leta 1978 opravil kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez. Na prostijskem vrtu (*sl. 353/2*) je izkopal tri sonde in potrdil domnevo o poseljenosti areala v antičnem obdobju (*Knez 1981, 244 s*). Sledilo je več zaščitnih posegov, ki jih je vodil Danilo Breščak, sodelavec Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Novega mesta. Tako so leta 1998 ob sanaciji kapiteljske kašče in zidu, ki je nekoč zamejeval tamkajšnje pokopališče, odkrili temelje z malto grajene-

ga zidu in ga na podlagi novca cesarja Galiena opredelili v sredino 3. stoletja (*Breščak 2000, 31*).

Leta 1999 so zaradi urejanja okolice cerkve sv. Nikolaja izkopali dve sonde. Pomembne rezultate je dala predvsem druga, izkopana ob tamkajšnji zakristiji. Odkrit je bil antični zid, pod njim pa bogata naselbinska plast z ostanki stavbe, zgrajene v stojkasti tehniki. Našli so še sled ognjišča ter obilico železove žilindre in keramičnih posod. Od ostalih najdb moramo omeniti fibulo tipa Beletov vrt in fragment narebrenega ostenja pokalne posode, ki sta jasen dokaz o obljudenosti Kapiteljskega hriba v poznem latenu (*Breščak 2000, 32*).

O poseljenosti Kapiteljskega hriba ob koncu mlajše železne dobe govori tudi odkritje peči za žganje keramike, na katero so naleteli pri gradnji novega opornega zidu za nekdanjo bolnišnico na zahodnem pobočju vzpetine (*Udovč 2018, 212 ss*). Bila je sicer poškodovana, vendar je jasen dokaz, da so se na Kapiteljskem hribu v poznem latenu ukvarjali tudi z lončarstvom.

Sočasno grobišče se je širilo severno od naselja na Beletovem vrtu (kat. št. 352).

Literatura

Breščak 2000, 31 ss.

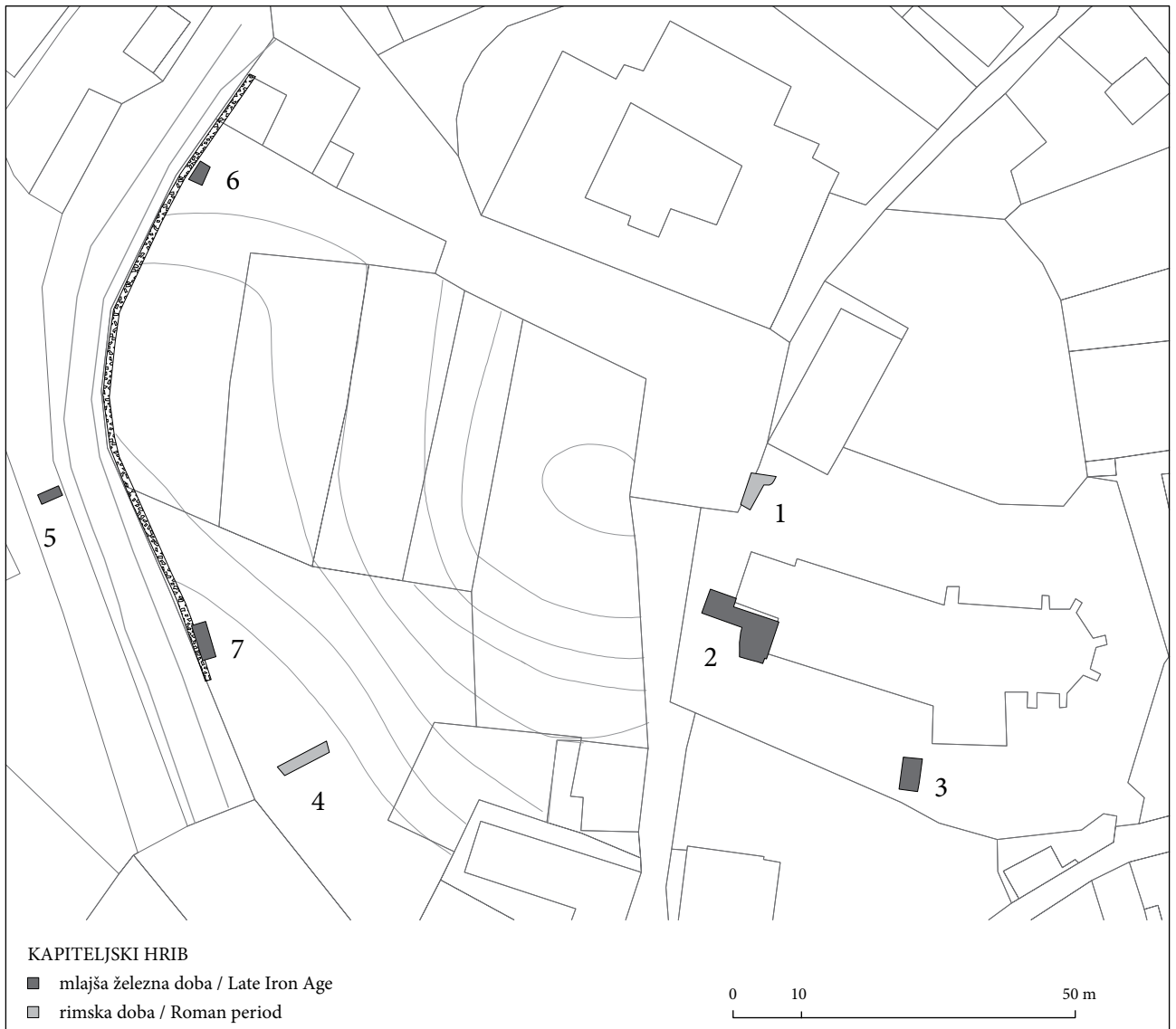
Dular, Tecco Hvala 2007, 320.

Knez 1981, 244 s.

Udovč 2018, 212 ss.

Sl. 353/1: Kapiteljski hrib v Novem mestu; pozicija naselja (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Sl. 353/2: Kapiteljski hrib v Novem mestu; pozicije arheoloških sond (po Udovč 2018).

Kat. št.: 354

Najdišče: Znančeve njive.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 46, 47; *GKY:* 513450 – *GKX:* 72750.

Tip najdišča: gomilno grobišče (6 gomil), plano grobišče.

Datacija: starejša železna doba, mlajša železna doba.

Opis

Nekropola se je širila na desnem bregu Krke ob današnji Kristanovi cesti (*sl. 354/1*). Pravzaprav gre za dve grobišči in sicer gomilno iz starejše železne dobe in plano iz mlajše železne dobe (*sl. 354/2*). Gomilna nekropola je obsegala najmanj šest gomil. Mere:

Gomila 1: premer 28 m, višina 1,8 m.

Gomila 2: premer 27 m.

Gomila 3: premer 29 m, višina 2 m.

Gomila 4: premer 29 m, višina 0,9 m.

Gomila 5: ?

Gomila 6: ?

Potek raziskav

Prve najdbe so prišle na dan z območja gomile 5 (*sl. 354/2*). Tu so namreč leta 1939 pri ravnanju zemljišča za športni stadion slučajno odkrili bogat grob z oklepom, ki ga je za bodočo muzejsko zbirko rešil Janko Jarc (*Gabrovec 1960, 27 ss*). Dve leti kasneje (1941) so z deli nadaljevali in odkrili še 6 grobov, med njimi pomemben grob s trinožnikom (*Gabrovec 1968, 157 ss*). Zadnje najdbe iz te gomile so prišle na dan leta 1948 pri kopanju temeljev za sindikalni dom (*Stare 1950, 39 ss*).

Podobno kot gomila 5 tudi gomila 6 ni bila sistematično raziskana. Z njenega območja so znane le sporadične najdbe iz leta 1941. V literaturi se omenjajo kot najdbe iz parcele Vandot (*Knez 1986, 51*).

Glavno raziskovanje gomilnega grobišča pa je bilo opravljeno med letoma 1967–1970. Imelo je zaščitni značaj, saj so na tem območju načrtovali gradnjo stanovanjskih blokov. Dela je vodil kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez. Raziskane so bile štiri gomile (št. 1–4), v grobovih pa je bilo najdeno zelo bogato gradivo. Hrani ga Dolenjski muzej.

Sl. 354/1: Znančeve njive v Novem mestu; pozicija grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

V letih 1967 in 1968 je bila raziskana tudi plana nekropola iz mlajše železne dobe, ki se je razprostirala neposredno ob gomilnem grobišču na njegovem severovzhodnem robu (sl. 354/2). Tudi te raziskave je opravil Tone Knez (*Knez 1967b*, 86; *Knez 1968–1969a*, 154; *Križ 2001*, 46 s). Odkritih je bilo 63 grobov, posamezne najdbe oziroma grobovi pa so prihajali na dan že prej (*Stare 1950*, 46 s; *Knez 1966b*, 399; *Knez 1971*, 30).

Gomilno grobišče je Tone Knez predstavil v samostojni publikaciji (*Knez 1986*), iz plane latenske nekropole pa so bile objavljene le posamezne najdbe oziroma grobovi.

Literatura

- Dular, Tecco Hvala 2007, 321 s, sl. 238.
 Gabrovec 1960, 27 ss.
 Gabrovec 1968, 157 ss.
 Knez 1966b, 399.
 Knez 1967b, 86.
 Knez 1968–1969a, 154.
 Knez 1971, 30.
 Knez 1975, Novo mesto. – V: *ANSL*, 218.
 Knez 1986.
 Križ 2001d, 46 s.
 Stare 1950, 39 ss.

Sl. 354/2: Znančeve njive v Novem mestu; tloris grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Kat. št.: 355

Najdišče: Zagrebška cesta.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 47; GKY: 513750 – GKX: 72940.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Najdišče se nahaja ob Zagrebški (danes Kandijski) cesti v južnem predelu Novega mesta, ki je pozidan oziroma spremenjen v zelenico (sl. 355/1). Sodeč po nekoliko dvignjenem terenu, je zelo verjetno na tem mestu stala gomila.

Potek raziskav

Leta 1977 so pri širjenju Zagrebške ceste naleteli na del groba, v katerem so bile tri keramične posode (Breščak 1979a, 274). Najdbe, ki jih hrani Dolenjski muzej, je objavil Tone Knez (Knez 1985b, 206 ss, sl. 17: 5–7; Knez 1986, 51, t. 55).

Literatura

Breščak 1979a, 274.

Dular, Tecco Hvala 2007, 321.

Knez 1985b, 206 ss, sl. 17: 5–7.

Knez 1986, 51, t. 55.

Sl. 355/1: Zagrebška cesta v Novem mestu in Malenškova njiva v Novem mestu; približni poziciji gomil (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 356

Najdišče: Malenškova njiva.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 37; GKY: 514000 – GKY: 73150.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Gomila s premerom 12 m je bila na terasi na desnem bregu Krke, kjer so se nekoč razprostirale njive, danes pa je tu novo naselje (glej *sl. 355/1*). Točne lokacije ni več mogoče določiti.

Potek raziskav

Spomladi leta 1905 so pri čiščenju njive, ki je bila v posesti Petra Malenška iz Kandije, naleteli na bronaste predmete in železne sulične osti. Jesenska izkopavanja na istem mestu – vodil jih je Walter Šmid – so pokazala, da je bila na njivi razorana gomila, ki so jo nato v celoti raziskali (*sl. 256/1*) – (Šmid 1908b, 202 ss). Najdbe hrani Narodni muzej v Ljubljani, ponovno sta jih objavila in ovrednotila Mitja Guštin in Biba Teržan (Guštin, Teržan 1975, 188 ss).

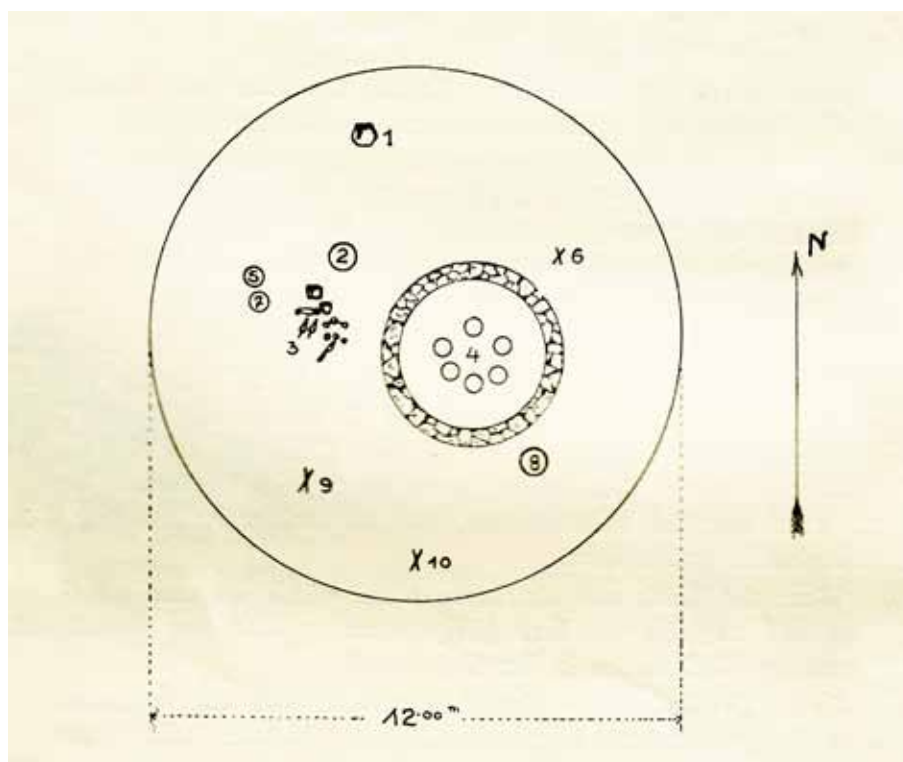
Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 321.

Guštin, Teržan 1975, 188 ss

Knez 1975, Novo mesto. – V: ANSL, 218.

Šmid 1908b, 202 ss.

Sl. 356/1: Malenškova njiva v Novem mestu; tloris gomile (po Šmid 1908b).

Kat. št.: 357

Najdišče: Smolova hosta.

Kraj: Novo mesto.

TTN5: Novo mesto 37; GKY: 514250 GKX: 73630.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

V Smolovi hosti, na vzhodnem robu mesta, je bilo gomilno grobišče, ki je obsegalo vsaj dve gomili. Danes je v Smolovi hosti na najvišjem predelu opaziti le eno gomilo podobno tvorbo (sl. 357/1). V premeru meri 20 m, na njej pa so vidni ostanki betonskega bunkerja. Očitno gre za prvo gomilo, ki jo je raziskal Jernej Pečnik in na kateri so si Italijani med 2. svetovno vojno zgradili svojo utrdbo. O drugi gomili nismo našli nobenih sledov.

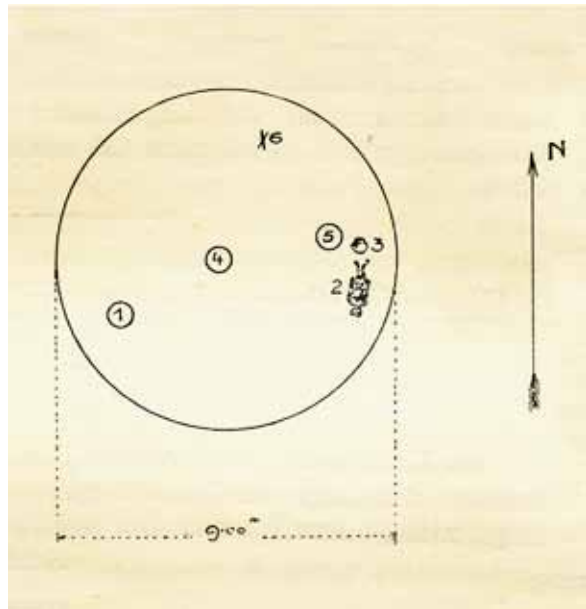
Potek raziskav

Prvo gomilo je leta 1894 prekopal Jernej Pečnik in v njej našel žgane grobove in razbito lončenino (vir 1).

Drugo gomilo v Smolovi hosti je v jeseni 1905 raziskal Walter Šmid (sl. 357/2). Bila je razmeroma majhna (premer 9 m), vsebovala pa je le en skeletni grob in nekaj posameznih najdb (Šmid 1908b, 209 s).

Arhivski vir

(vir 1) Pečnikovo pismo Centralni komisiji z dne 4. 4. 1894 (Arhiv RS, fond AS 1100, C. kr. spomeniški urad, K 61/121).

Sl. 357/2: Smolova hosta pri Novem mestu; tloris gomile (po Šmid 1908b).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 321.

Knez 1975, Novo mesto. – V: ANSL, 218.

Šmid 1908b, 209 ss.

Sl. 357/1: Smolova hosta pri Novem mestu; pozicija gomile (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 358

Najdišče: Krška hosta.

Kraj: Smolenja vas.

TTN5: Novo mesto 37; *GKY:* 515348 – *GKX:* 74895.

Tip najdišča: gomilno grobišče (4 gomile).

Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na grebenu severozahodno od Smolenje vasi so v gozdu štiri gomile (sl. 358/1, 358/2). Četrta gomila je dvomljiva. Mere:

Gomila 1: premer 10 m, višina 0,7 m.

Gomila 2: premer 12 m, višina 0,5 m.

Gomila 3: premer 10 m, višina 1 m.

Gomila 4: premer 8 m, višina 0,5 m (dvomljiva).

Potek raziskav

Halštatske grobove v gozdu pri Smolenji vasi omenja že Jernej Pečnik (*Pečnik 1904, 36*). Gomile je pri terenskem pregledu ponovno našel in o njih objavil podatke s približnimi merami Borut Križ (*Križ 1985, 223*).

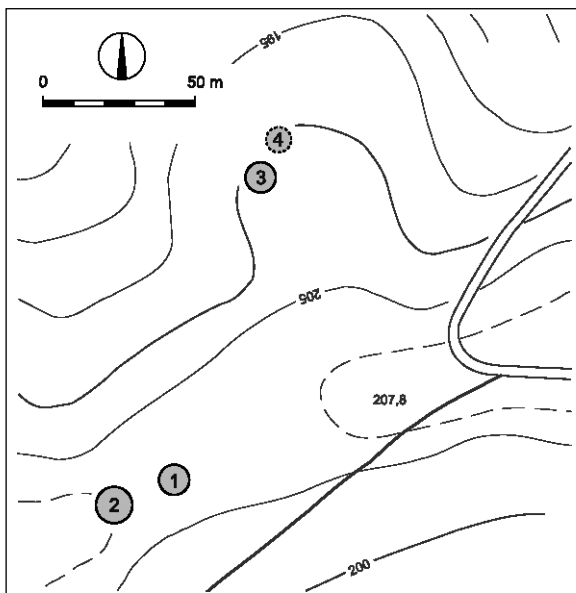
Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 321, sl. 237.

Knez 1975, Smolenja vas. – V: *ANSL*, 214.

Križ 1985, 223.

Pečnik 1904, 36.

Sl. 358/2: Krška hosta pri Smolenji vasi; tloris gomilnega grobišča (po Dular, Tecco Hvala 2007). M. = 1:2500.

Sl. 358/1: Krška hosta pri Smolenji vasi; pozicija gomilnega grobišča (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 358A

Najdišče: Brzina.

Kraj: Mali Slatnik.

TTN5: Novo mesto 37; GKY: 516352 – GKX: 73640.

Tip najdišča: gomilno grobišče (1 gomila).

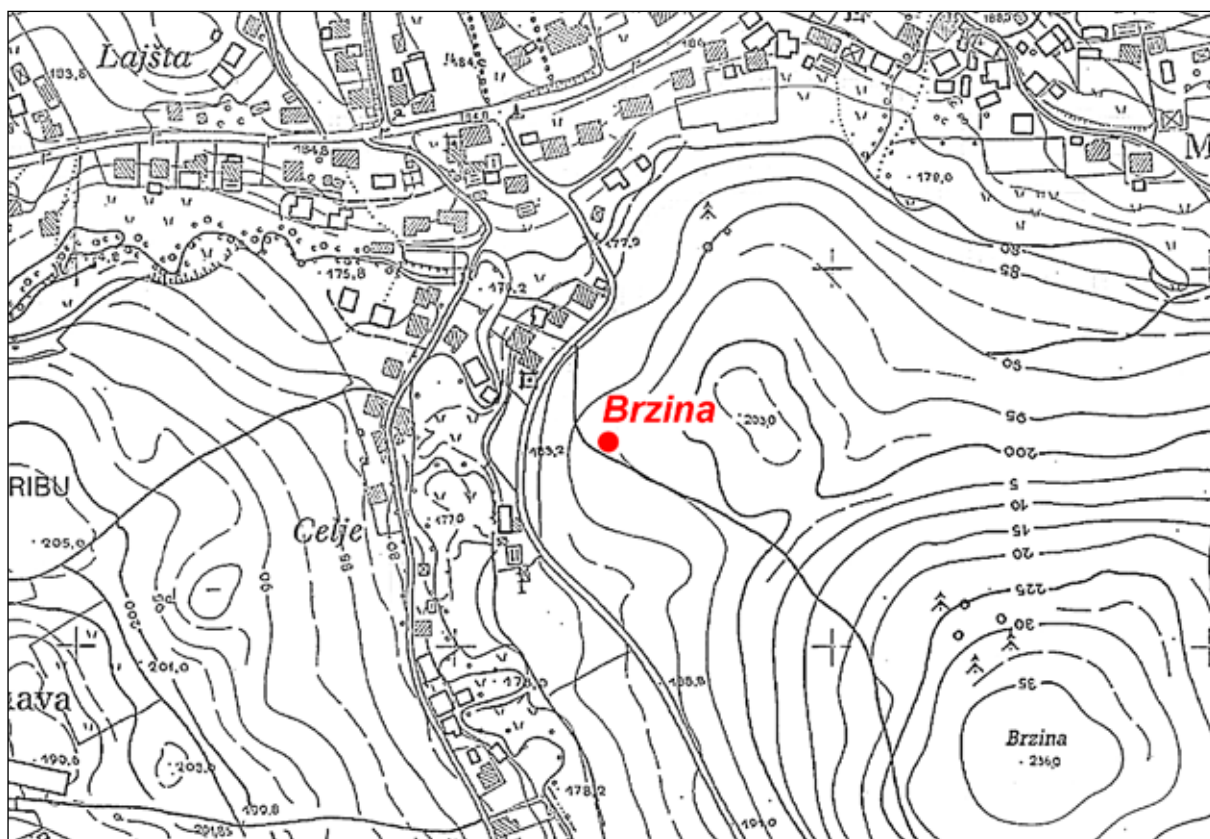
Datacija: starejša železna doba.

Opis

Na severozahodnem pobočju Brzine, kopastega in z gozdom poraščenega hriba, ki se dviga južno od Malega Slatnika, je 14 m široka gomila (sl. 358A/1).

Potek raziskav

Gomila je bila leta 2020 prepoznana na lidarskem posnetku in ni bila preverjena s terenskim ogledom.

Sl. 358A/1: Brzina nad Malim Slatnikom; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 359*Najdišče:* Brezovica.*Kraj:* Ždinja vas.*TTN5:* Novo mesto 27; GKX: 513839 – GKX: 76755.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (1 gomila).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Ob jugozahodnem vznožju Kamen vrha je tik ob avtomobilski cesti neprekopana gomila (*sl. 359/1*). Mere: premer 18–20 m, višina 3–4 m.

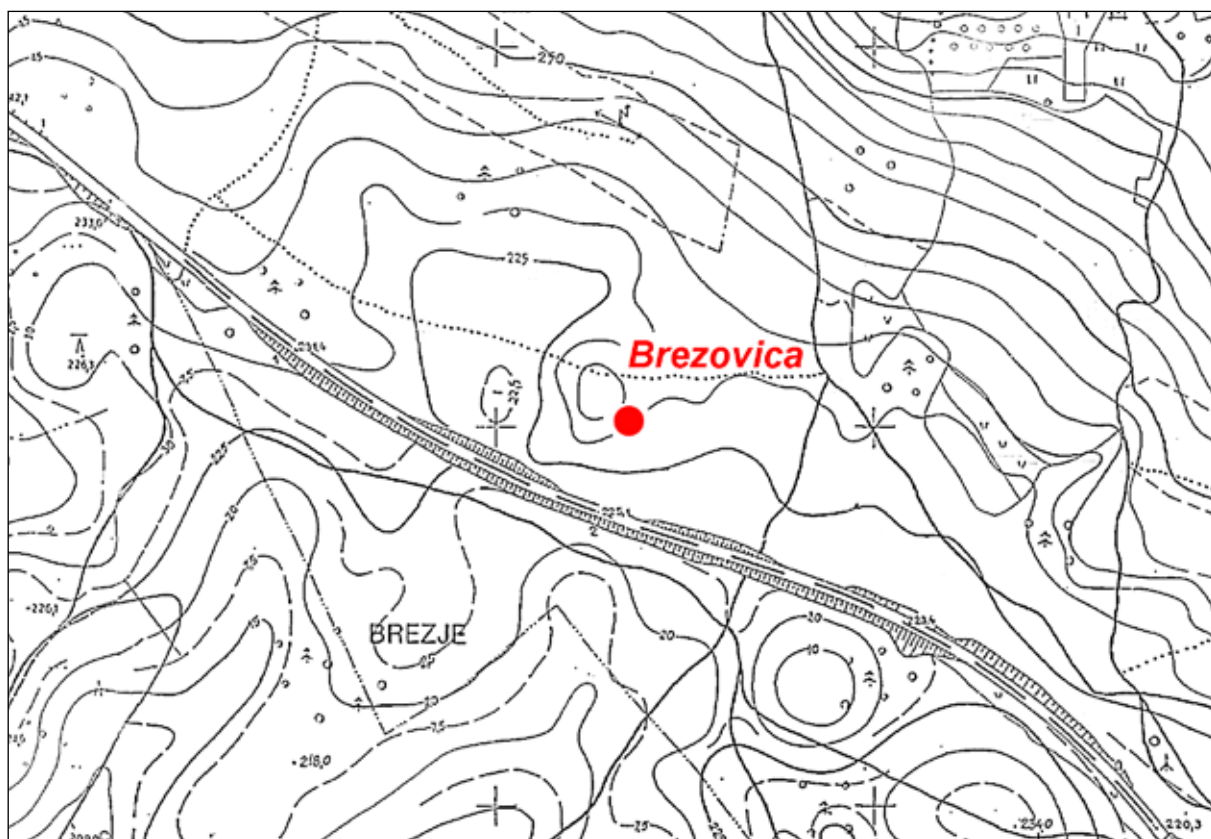
Potek raziskav

Gomilo je dokumentiral Borut Križ (*Križ 1982b, 149*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 322.

Križ 1982b, 149.

Sl. 359/1: Brezovica pri Ždinji vasi; pozicija gomile (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

Kat. št.: 359A*Najdišče:* Mačkovec.*Kraj:* Novo mesto.*TTN5:* Novo mesto 27; *GKY:* 514480 – *GKX:* 76048.*Tip najdišča:* gomilno grobišče (2 gomili).*Datacija:* starejša železna doba.*Opis*

Prva gomila (premer 14 m, višina 1,5 m) je bila locirana na zahodnem robu manjše vzpetine, ki je bila zaradi gradnje avtoceste odstranjena in teren poravnan. Druga gomila je bila 500 m južneje, odkrili so jo pri zaščitnem izkopavanju na območju bodočega nakupovalnega središča. Bila je že v preteklosti zravnana, njen premer je glede na lego grobov znašal okoli 8 m (*sl. 359A/1*).

Potek raziskav

Prvo gomilo je leta 1991 dokumentiral Borut Križ (*Križ 1992c, 297*). Ker je stala na trasi bodoče avtoceste, jo je spomladi 2005 raziskala ekipa Zavoda za kulturno dediščino iz Novega mesta, dela pa je vodil kustos Dolenjskega muzeja Borut Križ. V njej je bilo 13 skeletnih grobov, ki sodijo v mladohalštatsko obdobje. Najdbe je objavila Katarina Udovč (*Udovč 2009*).

Drugo gomilo so dokumentirali leta 2007 na območju, ki ga je zaradi gradnje bodočega nakupovalnega središča raziskal Zavod za varstvo kulturne dediščine iz Novega mesta pod vodstvom Phila Masona. Ležala je sredi rimskega grobišča, vendar je grobovi niso poškodovali. V gomili sta bila dva skeletna pokopa (*Udovč 2009, 6*).

Literatura

Križ 1992c, 297.

Udovč 2009.

Sl. 359A/1: Mačkovec pri Novem mestu; poziciji gomil (osnova: atlas okolja © ARSO). M. = 1:5000.

Kat. št.: 360

Najdišče: Jakovec.

Kraj: Jelše pri Otočcu.

TTN5: Novo mesto 28; GKY: 515736 – GKX: 76864.

Tip najdišča: gomilno grobišče (2 gomili).

Datacija: starejša železna doba.

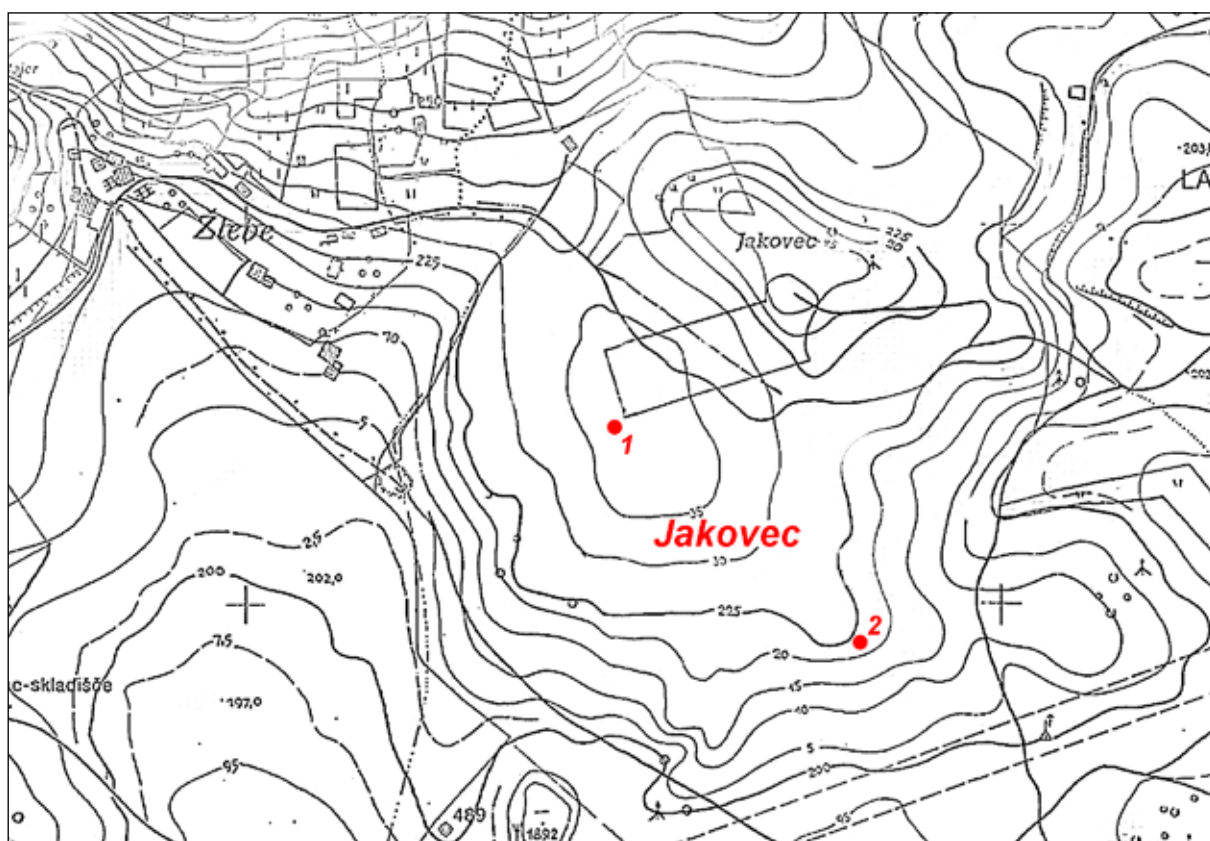
*Potek raziskav*Gomile pri Jelšah omenja Ignac Kušljan (*vir 1*).*Arhivski vir*(*vir 1*) Kušljanovo pismo Müllnerju z dne 24. 7. 1898 (Arhiv RS, fond AS 950, Müllner Alfons, fasc. 1).*Opis*

Jugozahodno od Jelš pri Otočcu je na vrhu kopaste vzpetine Jakovec manjša neprekopana gomila. Premer 8 m, višina do 1 m. Druga gomila enakih mer leži 220 m jugovzhodno na tamkajšnjem pobočju (*sl. 360/1*).

Literatura

Dular, Tecco Hvala 2007, 322.

Knez 1975, Jelše pri Otočcu. – V: ANSL, 233.

Sl. 360/1: Jakovec nad Jelšami pri Otočcu; poziciji gomil (osnova: TTN5 © GURS). M. = 1:5000.

